MEG WOLITZER

Interesanții

BESTSELLER
NEW YORK TIMES, WASHINGTON POST
ȘI CHICAGO TRIBUNE

PARIS REVIEW
BEST OF THE BEST 2013

FICTION CONNECTION

TREI

Meg Wolitzer

Interesanții

Traducere din engleză și note
de Laurențiu Dulman

TREI
2015

FICTION & CONNECTION

COLECȚIE COORDONATĂ DE
Magdalena Mărculescu

THE INTERESTINGS
Meg Wolitzer
Copyright © 2013 by Meg Wolitzer

© Editura Trei, 2015
pentru prezenta ediție

O.P. 16, Ghișeul 1, C.P. 0490, București
Tel.: +4 021 300 60 90 ; Fax: +4 0372 25 20 20
e-mail: comenzi@edituratrei.ro
www.edituratrei.ro

ISBN ePUB: 978-606-719-509-5
ISBN PDF: 978-606-719-510-1
ISBN Print: 978-606-719-300-8

Editori: Silviu Dragomir, Vasile Dem. Zamfirescu
Director editorial: Magdalena Mărculescu
Redactor: Domnica Drumea
Coperta: Faber Studio
Imagine copertă: Thomas Barwick
Director producție: Cristian Claudiu Coban
Dtp: Eugenia Ursu
Corectură: Cătălina Ioancea, Eugenia Ursu

Această carte în format digital (e-book) este protejată prin copyright și este destinată exclusiv utilizării ei în scop privat pe dispozitivul de citire pe care a fost descărcată. Orice altă utilizare, incluzând împrumutul sau schimbul, reproducerea integrală sau parțială, multiplicarea, închirierea, punerea la dispoziția publică, inclusiv prin internet sau prin rețele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informației, altele decât cele pe care a fost descărcată, revânzarea sau comercializarea sub orice formă, precum și alte fapte similare săvârșite fără permisiunea scrisă a deținătorului copyrightului

reprezintă o încălcare a legislației cu privire la protecția proprietății intelectuale și se pedepsește penal și/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

Lectura digitală protejează mediul

Versiune digitală realizată de elefant.ro

Pentru părinții mei, care m-au trimis acolo.
Și pentru Martha Parker, pe care am cunoscut-o acolo.

Călătorind c-un tren spre vest
Am adormit să mă odihnesc
Și am visat un vis ce m-a-ntristat
Cu mine și cu puținii mei prieteni de la început.

BOB DYLAN, „VISUL LUI BOB DYLAN“

...a nu fi avut decât puțin talent... a fost un lucru îngrozitor, chinuitor... a nu fi fost decât un pic specială mă făcea să aștept prea mult în cea mai mare parte a timpului.

MARY ROBINSON, „A TA“

PARTEA ÎNTÂI

Momente ciudate

Unu

În acel an de mult apus, într-o noapte caldă de la începutul lui iulie, Interesanții s-au reunit pentru întâia oară. Aveau doar cincisprezece, șaisprezece ani, și au început să-și spună așa cu o ironie șovăitoare. Julie Jacobson, o singuratică și poate chiar o ciudată, fusese invitată din motive obscure, iar acum stătea într-un colț pe podeaua nemăturată, încercând să nu atragă atenția și, în același timp, să nu pară vrednică de milă — un echilibru greu de obținut. Cabana în formă de cort indian, ingenios concepută, dar construită din materiale ieftine, era înăbușitoare în nopți ca aceea, când vântul nu se strecura prin plasele împotriva țânțarilor. Julie Jacobson ar fi vrut să-și întindă un picior sau să-și miște mandibula de la stânga la dreapta, ceea ce uneori îi declanșa în craniu o suită plăcută de mici explozii. Dar dacă ar fi atras în vreun fel atenția asupra ei, cineva ar fi putut să se întrebe ce căuta ea în cabană; și, într-adevăr, știa că nu avea niciun motiv să fie acolo. I se părea miraculos că, în noaptea aceea, la șirul de chiuvete, Ash Wolf îi făcuse semn cu capul și o întrebase dacă voia să petreacă seara cu ea și cu alți câțiva. *Cu alți câțiva.* Până și cuvintele acelea i se păruseră palpitante.

Julie se uitase la ea cu o expresie derutată, apoi își ștersese repede fața udă cu un prosop subțire adus de acasă. Pe marginea boțită a prosopului, mama ei scrisese cu o cariocă roșie, rezistentă la apă: *Jacobson*, iar acum scrisul ei stângaci i se părea un pic grav. „Sigur“, răspunsese ea din instinct. Și dacă ar fi spus *nu*? îi plăcea ei să se întrebe după aceea cu o groază exagerată, dar ciudat de plăcută. Dacă ar fi refuzat invitația lansată într-o doară și și-ar fi văzut de viața ei, fără să se uite în jur, ca un bețiv, ca un orb, ca un neghiob, aidoma cuiva care-și închipuie că mica rezervă de fericire pe care o are îi este suficientă? Dar, pentru că spusese „sigur“ la șirul de chiuvete din baia fetelor, acum era acolo, într-un colț al acelei lumi necunoscute și ironice. Pentru ea, ironia era ceva nou și avea o savoare surprinzător de plăcută, ca un fruct de vară din care gusta pentru prima oară. În scurtă vreme, ea și toți ceilalți aveau să fie ironici mai tot timpul, incapabili să răspundă la o întrebare inocentă fără să strecoare în vorbele lor o undă de sarcasm. Dar, în cele din urmă, sarcasmul avea să se îndulcească, ironia avea să se amestece cu seriozitatea, iar anii aveau să se scurteze și să-și ia zborul. Apoi n-avea să mai treacă mult timp înainte să constate, șocați și întristați, că s-au metamorfozat cu toții în variantele lor mai consistente, de adulți greoi și autosuficienți, aproape fără nicio șansă de a se reinventa.

Și totuși, în noaptea aceea, cu mult înainte ca această stare perpetuă să-i șocheze și să-i întristeze, în timp ce stăteau în Cabana Băieților Nr. 3, cu hainele împrăștiind un miros dulceag, ca de brutărie, căci tocmai fuseseră spălate acasă, Ash Wolf a spus:

— Ne strângem aici în fiecare vară. Ar trebui să ne găsim un nume.

— De ce? a întrebat Goodman, fratele ei. Pentru ca lumea să știe că suntem incredibil de *interesanți*?

— Am putea să ne spunem Cei Incredibili de Interesanți, a intervenit Ethan Figman. Ce ziceți?

— Interesanții, a spus Ash. Merge.

Și astfel s-a luat hotărârea.

— Pentru că e al dracului de limpede că suntem cei mai interesanți oameni care au trăit pe planeta asta, a spus Ethan, pentru că suntem al dracului de *fascinanți*, iar creierele noastre sunt doldora de gânduri sclipitoare, de azi înainte o să fim cunoscuți drept Interesanții. Și fie ca toți cei care ne ies în cale să moară pe loc numai pentru că suntem al dracului de interesanți.

Acel moment de o ridicolă solemnitate a fost marcat de toți prin ridicarea jointurilor și a paharelor de hârtie. Julie a îndrăznit și ea să ridice paharul de votcă cu Tang[1] — i se spunea „V&T“ —, încuviințând ceremonios din cap.

— Noroc, a spus Cathy Kiplinger.

— Noroc, au răspuns ceilalți în cor.

Desigur, numele ales era ironic, iar atmosfera solemnă a acestui botez improvizat era o glumă, și totuși, s-a gândit Julie Jacobson, adolescenții din jurul ei chiar erau interesanți. Cu toții locuiau la New York și, pentru ea, aveau nimbul capetelor încoronate și al vedetelor de cinema din Franța, plus un pic din fastul papal. Toată lumea din tabără avea înclinații artistice, dar, din câte își putea da seama, în acea cabană se afla nucleul mic și fierbinte al locului. Nu cunoscuse niciodată astfel de tineri; erau interesanți nu doar prin comparație cu locuitorii din Underhill, suburbia newyorkeză unde Julie își trăise toată viața, ci și prin comparație cu *lumea întreagă*, care era prost alcătuită, vulgară, complet respingătoare.

Pe scurt, atunci, în vara lui 1974, când Julie sau oricare dintre ei ridica privirea, ieșind din concentrarea adâncă și neclintită în care scriau piese într-un singur act, făceau animații pe carnete de hârtie, concepeau coregrafii sau cântau la chitare acustice, le apărea în fața ochilor ușa către o lume înfiorătoare, așa că întorceau repede privirea. Doi băieți aveau pe rafturile de deasupra paturilor exemplare din *Toți oamenii președintelui*[2],

așezate lângă spray-urile împotriva țânțarilor marca *Off!* și sticluțele de peroxid de benzoil menite să vină de hac acneei înfloritoare și recalcitrante. Cartea apăruse cu doar vreo două săptămâni înainte să înceapă tabăra, iar noaptea, când discuțiile din cabană se stingeau și lăsau locul somnului și mișcărilor ritmice și energice ale masturbării, o citeau la lumina lanternei. *Ce tupeu au nenorociții ăștia!* își spuneau în sinea lor.

Asta era lumea în care ar fi trebuit să intre: o lume a nenorociților. Julie Jacobson și ceilalți stăteau în fața ușii către acea lume și se întrebau ce să facă, să intre pur și simplu? La sfârșitul verii, Nixon avea să se retragă cu pas șovăitor, lăsând în urmă o dâră vâscoasă, ca de melc, și întreaga tabără avea să-i urmărească discursul la un Panasonic vechi, târât în sala de mese de proprietarii taberei, Manny și Edie Wunderlich, doi socialiști în vârstă, adevărate legende în mica și tot mai restrânsa comunitate a socialiștilor în vârstă.

Acum se adunaseră cu toții în cabană pentru că lumea era insuportabilă, în timp ce ei nu erau așa. Julie și-a mai permis câteva mișcări ușoare, încrucișându-și mâinile pe piept. Dar tot nu s-a întors nimeni spre ea și tot n-a întrebat nimeni cine o invitase pe această fată roșcată și stângace, cu pete roșii pe față. Și nu i-a cerut nimeni să plece. Și-a plimbat privirea prin încăperea slab luminată în care toată lumea stătea aproape nemișcată pe paturi și pe podeaua de scânduri, ca și când ar fi fost într-o saună.

Ethan Figman, un băiat durduliu, neobișnuit de urât, cu trăsăturile ușor turtite, ca ale unui mim cu fața presată de un perete de sticlă invizibil, stătea cu gura deschisă și cu un album în poală. Fusese una dintre primele persoane pe care le remarcase Julie după ce mama și sora ei o aduseseră acolo cu câteva zile în urmă. Atunci purta o pălărie turtită de doc și saluta pe toată lumea de pe peluză, dând o mână de ajutor la căratul geamantanelor, lăsându-se îmbrățișat platonic de fete și dând cordial mâna cu băieții. Lumea striga după el: „Ethan! Ethan!“, iar el se întorcea pe rând spre fiecare voce.

— Băiatul ăla arată caraghios, spusese cu glas scăzut Ellen, sora lui Julie, după ce coborâseră din mașina lor verde — un Dodge Dart — și se așezaseră pe peluză.

Într-adevăr, arăta caraghios, dar Julie deja simțise nevoia să fie protectoare cu acel băiat pe care nu-l cunoștea.

— Ba nu, a spus ea. Arată bine.

Deși erau surori, despărțite de doar șaisprezece luni, Ellen, sora mai mare, era o brunetă cu trăsături colțuroase și păreri surprinzător de acuzatoare, pe care și le însușise din casa părintească, unde erau deseori

formulate de mama lor, Lois, și, până de curând, de tatăl lor, Warren, care murise în iarna aceea de cancer pancreatic. Julie avea să-și amintească toată viața cum fusese viața alături de un muribund și, mai ales, cum fusese să împartă cu el singura baie a casei, vopsită în culoarea piersicii, pe care bietul ei tată o monopoliza frecvent, cerându-și scuze. Lui Julie îi venise ciclul la paisprezece ani și jumătate — mult mai târziu decât tuturor fetelor pe care le cunoștea — și se trezea că avea nevoie de baie chiar în momentele când era ocupată. Ghemuită în dormitorul ei cu o cutie enormă de tampoane Kotex, se gândea la contrastul dintre ea, care „trecea pragul feminității“, potrivit filmului pe care profesoara de sport îl pusese fetelor cu mult înainte, în clasa a șasea, și tatăl ei, care trecea pragul către ceva la care Julie nu voia să se gândească, dar care o apăsa tot timpul.

Tatăl murise în ianuarie, pricinuindu-le o durere sfâșietoare, dar și un sentiment de ușurare — era un eveniment la care nu se puteau gândi limpede, dar care nici nu le dădea pace. Vara se apropia și nu plănuiseră nimic. Ellen nu voia să meargă nicăieri, dar Julie nu putea să rămână acasă toată vara, simțindu-se atât de rău și văzându-le zilnic pe mama și sora ei simțindu-se la fel de rău; ar fi înnebunit, hotărâse ea. În ultima clipă, profesoara de engleză i-a propus lui Julie această tabără, care mai avea un loc liber și care a acceptat s-o primească cu bursă. Nimeni din Underhill nu mergea în astfel de tabere — nu numai că nu și-ar fi putut permite, dar nici nu le-ar fi trecut prin cap să meargă. Toți stăteau acasă și se duceau în excursii de o zi prin împrejurimi, pierdeau vremea de dimineața până seara la piscina publică, unși din cap până-n picioare cu ulei de bronzat, se angajau la Carvel[3] sau trândăveau în casele lor igrasioase.

Nimeni nu avea bani și nimeni nu părea să se gândească foarte mult la lipsa lor. Warren Jacobson lucrase la departamentul de resurse umane de la Clelland Aerospace; Julie nu înțelesese niciodată ce presupunea munca lui, dar știa că avea un salariu care nu-i permitea să construiască și să întrețină o piscină în mica lor grădină din spate. Iar când lui Julie i s-a oferit pe neașteptate șansa de a merge în această tabără de vară, mama ei a insistat să accepte. „Cineva trebuie să se și distreze un pic în familia asta, i-a spus Lois Jacobson, devenită o văduvă firavă la doar patruzeci și unu de ani. A trecut ceva timp de când nu ne-am mai simțit bine.“

În noaptea aceea, în Cabana Băieților Nr. 3, Ethan Figman era la fel de sigur pe sine ca în prima zi, pe peluză. Sigur pe sine, dar probabil și conștient de urâțenia lui, care avea să-l însoțească întreaga viață. Ethan a

început să ruleze jointuri pe coperta discului pe care îl ținea în brațe. Hotărâse că era treaba lui și era limpede că-i plăcea să aibă ceva de făcut cu degetele când nu ținea în mână un creion sau un pix. Era desenator și își petrecea multe ore desenând scurte filme de animație, umplând paginile carnetului cu spiră pe care îl avea mereu în buzunarul de la spate. Dar acum manevra cu multă atenție grămăjoarele de frunzulițe, semințe și muguri.

— Figman, mărește viteza, băștinașii nu mai au răbdare, a spus Jonah Bay.

Julie încă nu știa aproape nimic, dar știa că Jonah, un băiat frumos, cu plete negre-albăstrui, care i se revărsau pe umeri, și cu un șnur de piele la gât, era fiul folkistei Susannah Bay. Multă vreme, mama lui faimoasă avea să fie singura trăsătură distinctivă a lui Jonah. Folosea des — cu și fără noimă — expresia „băștinașii nu mai au răbdare“, dar de data asta avea un pic de sens, pentru că toată lumea era nerăbdătoare, deși nimeni nu era din partea locului.

În acea noapte de iulie, Nixon mai avea o lună până să fie luat cu elicopterul de pe peluza Casei Albe ca o mobilă de exterior uzată. Jonah Bay stătea în fața lui Ethan, ținând în brațe chitara cu coarde de oțel, înghesuit între Julie Jacobson și Cathy Kiplinger, o fată care exersa toată ziua în studioul de dans. Cathy era blondă, robustă și mult mai feminină decât ar fi fost confortabil pentru multe fete de cincisprezece ani. În plus, era „prea solicitantă din punct de vedere emoțional“, după cum avea să observe cineva mai târziu. Era genul de fată pe care băieții n-o lăsau niciodată în pace; era urmărită în mod automat de toți cei care o întâlneau. Uneori, prin salopeta mulată de balerină i se vedeau contururile sfârcurilor, ca nasturii unei canapele capitonate, și trebuiau să fie ignorați de toată lumea, cum se procedează de obicei cu schimbările imprevizibile ale sfârcurilor.

Deasupra tuturor, pe un pat etajat, stătea tolănit Goodman Wolf — un metru optzeci și doi, sensibil la soare, cu genunchi proeminenți și un aer hipermasculin, îmbrăcat cu pantaloni scurți kaki și sandale din piele de bivol. Dacă grupul avea un lider, atunci el era. Cu toții îl priveau ca pe o autoritate. Alți doi băieți, care chiar locuiau în acea cabană, fuseseră rugați — politicos, dar apăsat — să se care în altă parte în noaptea aceea. Julie auzise că Goodman voia să se facă arhitect, deși nu studia niciodată cum stăteau clădirile în picioare sau cum susțineau podurile suspendate greutatea mașinilor. Ca înfățișare, nu era la fel de spectaculos ca sora lui, pentru că frumusețea îi era un pic umbrită de acnee și de tuleie. Dar, în ciuda imperfecțiunilor și aerului său indolent, era o prezență extrem de

importantă și de influentă în grup. Cu o vară înainte, în mijlocul piesei *Așteptându-l pe Godot*, Goodman urcase în cabina luministului și scufundase scena în beznă timp de trei minute, numai ca să vadă ce se întâmplă: cine țipă, cine râde, ce sancțiuni avea să primească. Noaptea, în cabanele întunecate, mai multe fete din tabără își imaginau într-ascuns cum ar fi fost să-l aibă pe Goodman întins peste ele. Era atât de masiv, încât ar fi semănat cu un tăietor de lemne care încerca să i-o tragă unei fetișcane — ba nu, mai degrabă cu un *copac* care încearcă să i-o tragă unei fetișcane.

Mult mai târziu, celor care fuseseră în tabără cu el avea să li se pară în firea lucrurilor ca viața lui Goodman Wolf să fi căpătat o traiectorie atât de îngrijorătoare. Bineînțeles că erau surprinși, recunoșteau ei, deși, țineau să precizeze, nu chiar atât de surprinși.

Frații Wolf veneau la Spirit-in-the-Woods de când aveau doisprezece și, respectiv, treisprezece ani — se numărau printre personajele centrale ale taberei. Goodman era un tip masiv, dintr-o bucată, și înfricoșător, în timp ce Ash era firavă și cordială, o frumusețe cu ochi triști și păr lung și drept, de un șaten-deschis. În unele după-amiezi, în timpul orelor de improvizație, când toată lumea vorbea într-o limbă inventată, mugea sau behăia, Ash Wolf se strecura afară din teatru, se întorcea în cabana ei goală și se întindea pe pat, mâncând bomboane de ciocolată cu mentă și făcând însemnări în jurnal.

Încep să cred că simt prea mult, a scris ea într-o zi. *Sentimentele se revarsă în mine ca un torent și sunt neputincioasă în fața acestui asalt.*

În noaptea aceea, ușa de plasă a cabanei se închisese scârțâind în urma celor doi băieți alungați, apoi sosiseră și cele trei fete din cealaltă parte a pădurii. În total, erau șase în cabana conică din lemn, luminată de un singur bec. Aveau să se întâlnească ori de câte ori era posibil pe parcursul acelei veri, precum și la New York, în următorul an și jumătate. Urmau să mai petreacă împreună o singură vară, iar după aceea, de-a lungul a peste treizeci de ani, doar patru dintre ei aveau să se mai strângă laolaltă din când în când, dar bineînțeles că avea să fie complet diferit.

La începutul acelei prime nopți, Julie Jacobson încă nu se transformase în varianta mult mai eufonică „Jules Jacobson“, o schimbare ingenioasă care avea să se producă un pic mai târziu. Cât timp a chemat-o Julie, întotdeauna s-a simțit *nelalocul ei*: era neîndemânatică, iar pielea îi devenea trandafirie, acoperindu-se de pete roșii, la cea mai mică provocare: dacă se rușina, dacă mânca supă fierbinte, dacă stătea la soare jumătate de minut. Părul ei șaten-deschis fusese făcut permanent de curând la salonul La Beauté din Underhill, ceea ce o stânjenea cumplit,

întrucât capul ei semăna acum cu un pudel. Permanentul ăla nenorocit fusese ideea mamei. În anul cât tatăl ei fusese pe moarte, Julie se dedicase cu zel îndeletnicirii de a-și despica firele de păr și sfârșise prin a avea în cap o claie ciufulită, de neîmblânzit. Uneori, descoperea câte un fir care se despicase deja în mai multe locuri și trăgea cu putere de el, ascultând cum îi trosnește între degete ca o creangă, stăpânită de o senzație de neputință, ca atunci când oftezi din adâncul sufletului.

Într-o bună zi, când s-a uitat în oglindă, i s-a părut că părul ei arată la fel de rău ca un cuib devastat. O tunsoare și un permanent ar putea fi de ajutor, i-a sugerat maică-sa. După acel permanent, când Julie s-a văzut în oglinda salonului, a strigat: „La naiba!“, apoi a dat fuga în parcare, urmată de maică-sa, care îi spunea că o să se mai lase, că a doua zi n-o să mai fie la fel de înfoiat.

— Of, draga mea, n-o să mai semene cu o *păpădie*! i-a strigat Lois Jacobson printre șirurile strălucitoare de mașini.

Acum, în mijlocul acestor adolescenți care veneau de doi sau trei ani în tabăra de vară din Belknap, Massachusetts, dedicată artelor vizuale și artelor spectacolului, Julie, o străină ca o păpădie sau ca un pudel dintr-un orășel anonim aflat la nouăzeci și cinci de kilometri de New York, devenise surprinzător de fascinantă pentru cei din jur. Prin simplul fapt că se aflau în cabana aceea, la ora stabilită, cu toții se cucereau unii pe alții cu măreție sau cu promisiunea unei măreții viitoare. O măreție în așteptare.

Jonah Bay a târât pe podea un casetofon enorm, greu ca o valiză nucleară. „Am niște casete noi, a spus el. Muzică acustică de bună calitate. Ascultați bucata asta, o să vă dea pe spate.“ Și ceilalți au ascultat cu atenție, pentru că aveau încredere în gustul lui, cu toate că nu-l înțelegeau. Jonah asculta cu ochii închiși, iar Julie îl urmărea extaziată. Bateriile erau pe terminate, iar acordurile pe care le împrăștia casetofonul păreau să vină de la un muzician scufundat în apă. Dar dacă îi plăcea lui Jonah — un chitarist talentat, pe cât părea —, atunci îi plăcea și lui Julie, care dădea ușor din cap, aproximând ritmul muzicii. Cathy Kiplinger le-a mai servit tuturor un rând de V&T, iar sieși și-a turnat într-un pahar telescopic, din cele de luat în excursii, pe care nu le puteai spăla niciodată ca lumea și care, a observat Jonah, semănau cu un model în miniatură al Muzeului Guggenheim.

— Ceea ce nu-i un compliment, a adăugat Jonah. Un pahar e în sine un obiect perfect, n-ar trebui să poată fi turtit și desfăcut la loc.

Julie încuviința din cap la tot ce spuneau cei din jur. În acea primă oră s-a discutat despre cărți, mai ales despre cele scrise de europeni

deziluzionați și caustici.

— Günter Grass e *Dumnezeu*, a spus Goodman Wolf, și ceilalți doi băieți au fost de acord.

Julie nu auzise niciodată de Günter Grass, dar nu avea de gând să se dea în vileag. Dacă ar fi întrebat-o cineva, ar fi spus că *și ei* îi plăcea Günter Grass, adăugând, totuși, ca măsură de precauție: „Dar n-am citit atât de mult cât mi-aș fi dorit“.

— Eu cred că Anaïs Nin e Dumnezeu, a zis Ash.

— Cum poți să spui așa ceva? a întrebat fratele ei. Toate cărțile lui Anaïs Nin sunt pline de căcaturi pretențioase și adolescentine. N-am nici cea mai vagă idee de ce o citește lumea. E cea mai slabă scriitoare din câte au existat.

— Atât Anaïs Nin, cât și Günter Grass conțin câte o *tremă*, a observat Ethan. Poate că asta e cheia succesului lor. O să-mi pun și eu tremă în nume.

— Cum se face c-ai citit Anaïs Nin, Goodman? a întrebat Cathy.

— Ash m-a pus, a răspuns el. Și eu fac tot ce-mi zice soră-mea.

— Atunci poate că *Ash* e Dumnezeu, a spus Jonah cu un zâmbet frumos.

Doi dintre ei au zis că și-au luat la ei câteva cărți pe care trebuiau să le citească pentru școală; lecturile lor de vacanță erau asemănătoare, conținând acei scriitori viguroși, pe gustul adolescenților, precum John Knowles și William Golding.

— Dacă te gândești bine, a spus Ethan, *Împăratul muștelor* e exact opusul taberei noastre. Cartea lui Golding e un coșmar total, iar Spirit-in-the-Woods e o utopie.

— Da, sunt diametral opuse, a intervenit Jonah, pentru că asta era o altă expresie pe care-i plăcea s-o folosească.

Deși, s-a gândit Julie, când spui „diametral“, „opus“ îți vine imediat pe buze.

S-a discutat și despre părinți, în mare parte cu un dispreț tolerant.

— Pur și simplu nu cred că despărțirea maică-mii de tata are vreo legătură cu mine, a spus Ethan Figman, trăgând cu sete din joint. Sunt complet absorbiți de problemele lor, așa că mie nu-mi dau nicio atenție, iar chestia asta îmi convine de minune. Deși ar fi mișto dacă tata ar avea niște mâncare în frigider din când în când. Am auzit că a-ți hrăni copilul e ultima modă.

— Vino în Labirint, a spus Ash. Acolo o să fii bine îngrijit.

Julie habar n-avea ce era Labirintul — un club privat exclusivist din New York, în care se ajungea printr-un culoar lung și întortocheat? Cu

toate că nu știa cum ajunsese să fie invitată în acel grup, includerea lui Ethan Figman părea la fel de misterioasă. Era bondoc și cordial, iar antebrațele îi erau brăzdate de eczeme ca niște fitiluri aprinse. Și nu-și dădea jos cămașa niciodată. Își petrecea timpul liber sub acoperișul de tablă încins al atelierului de animație, împreună cu Bătrânul Mo Templeton, care cică lucrase cândva la Holywood cu însuși Walt Disney. Iar Bătrânul Mo semăna izbitor cu Gepetto din ecranizarea lui Disney după *Pinocchio*.

Când a început să simtă efectul jointului cu capăt umezit primit de la Ethan Figman, Julie și-a imaginat saliva tuturor combinându-se la nivel celular și a fost scârbită de imagine, apoi a râs în sinea ei, spunându-și că oamenii nu sunt decât mormane colcăitoare de *celule* înghesuite unele într-altele. Și-a dat seama că Ethan se uita la ea cu atenție.

— Hm, a spus el.

— Ce-i?

— Zâmbetul ăsta te dă de gol. Poate ar fi bine s-o iei mai ușor.

— Da, poate, a răspuns Julie.

— Sunt cu ochii pe tine.

— Mersi, a spus ea.

Ethan s-a întors spre ceilalți, dar, cu toate că era praf de la joint, Julie simțea că Ethan se transformase în *protectorul* ei. Apoi a continuat să se delecteze cu gânduri tipice fumătorilor de iarbă, concentrându-se asupra amalgamului de celule umane care umplea cabana și dădea naștere băiatului urât și bun la suflet, nimicului banal care era ea însăși, fetei frumoase și delicate care stătea în fața ei, fratelui neobișnuit de atrăgător al fetei frumoase, fiului blând, cu glas cald, al unei folkiste faimoase și, în cele din urmă, dansatoarei cu o claie de păr blond, puțin cam robustă și foarte încrezătoare în sex-appealul ei. Nu erau decât aglomerări uriașe de celule, care se reuniseră pentru a alcătui acest grup — un grup pe care Julie Jacobson, o fată fără niciun fel de valoare, a hotărât dintr-odată că-l iubește. Că *era îndrăgostită* de el și că va rămâne îndrăgostită tot restul vieții.

— Nu-i treaba mea dacă mama vrea să-l lase pe tata și să și-o tragă cu pediatrul meu, a spus Ethan. Dar să sperăm că doctorul se spală pe mâini de fiecare dată după ce-și bagă degetele în curul unui puști.

— Stai așa, Figman, să înțelegem că pediatrul tău își bagă degetele în curul tuturor pacienților, deci inclusiv în al tău? a întrebat Goodman. Îmi pare rău că trebuie să ți-o spun, frate, dar n-are voie să facă asta. E împotriva jurământului hipocratic, în care știi și tu ce scrie: „Întâi de toate, să nu-ți vâri degetele în curul nimănui“.

— Nu, nu face asta. Încercam doar să fiu scârbos, ca să-ți atrag atenția, a spus Ethan. Așa-s eu.

— Gata, am înțeles: deci ești *scârbit* de divorțul alor tăi, a zis Cathy.

— Un lucru pe care Ash și cu mine nu-l putem înțelege, a spus Goodman, pentru că ai noștri sunt cât se poate de fericiți împreună.

— Mda, mama și tata se sărută cu limba în fața noastră, a spus Ash, prefăcându-se îngrozită, deși tonul ei dădea de înțeles că se mândrea cu asta.

Părinții fraților Wolf, pe care Julie îi zărise câteva clipe în prima zi a taberei, erau tineri și plini de viață. Gil lucra la banca de investiții Drexel Burnham, iar Betsy, soția lui cu înclinații artistice, era o femeie frumoasă care gătea mâncăruri pretențioase.

— Figman, a continuat Goodman, tu te porți ca și când te-ar durea în cur de familia ta, dar de fapt îți *pasă*. Ba chiar cred că suferi din cauza asta.

— Nu că vreau să îndepărtez discuția de la tragedia căminului meu destrămat, a spus Ethan, dar cred că există tragedii mult mai mari.

— Cum ar fi? a întrebat Goodman. Numele tău ciudat?[4]

— Sau masacrul de la My Lai[5]? a intervenit Jonah.

— Ah, fiul folkistei pomenește Vietnamul ori de câte ori are ocazia, a spus Ethan.

— Taci din gură, i-a răspuns Jonah, dar nu era supărat.

Au tăcut cu toții o clipă; era complicat să reacționezi atunci când ironiei i se opunea brusc atrocitatea. Părea că, în astfel de momente, trebuia să iei o pauză. Te opreai și așteptai să treacă, apoi continuai cu altceva, deși era urât să procedezi așa.

În cele din urmă, Ethan a rupt tăcerea:

— Țin să precizez că Ethan Figman nu mi se pare un nume atât de îngrozitor. Goodman Wolf e mult mai nasol. Pare un nume croit pentru un puritan. *Goodman Humility Wolf*[6]*, e nevoie de tine la siloz.*

Praf cum era, lui Julie i-a trecut prin minte că toată discuția aceea era o lungă *persiflare*, în forma de care erau ei capabili la vârsta lor. E drept că nivelul ironiilor era scăzut, dar mecanismul sarcasmului deja fusese activat, iar conversațiile lor nu făceau decât să-l perfecționeze pentru perioada următoare.

— La școala din Pennsylvania unde învață verișoara noastră, a spus Ash, e o elevă pe care o cheamă Crema Seamans[7].

— L-ai inventat, a protestat Cathy.

— Ba nu, a intervenit Goodman. E adevărat.

Ash și Goodman și-au luat brusc o mină fermă și serioasă. Dacă era

o farsă sincronizată și bine jucată a celor doi frați, cu siguranță era un număr foarte convingător.

— Crema Seamans, a repetat Ethan cu un aer îngândurat. Zici că-i o supă cremă cu… diferite sperme. Un *potpuriu* de sperme. A fost unul dintre sortimentele de supă Campbell, dar compania l-a retras rapid de pe piață.

— Încetează, Ethan, ești foarte explicit, a spus Cathy Kiplinger.

— Așa-s desenele animate, explicite, a replicat Goodman.

Toată lumea a râs, apoi Goodman a sărit brusc de pe patul supraetajat, zguduind întreaga cabană, și s-a așezat pe pat, la picioarele lui Cathy Kiplinger — de fapt, chiar *pe* picioarele ei, obligând-o să se ridice în capul oaselor cu un aer iritat.

— Ce faci? s-a plâns Cathy. Mă strivești. Și miroși. Doamne, ce-i asta, Goodman? *Apă de colonie?*

— Da, loțiune Canoe.

— E groaznică.

Dar nu l-a dat la o parte, iar Goodman a rămas pe picioarele ei, luând-o de mână.

— Să păstrăm un moment de reculegere pentru Crema Seamans, s-a auzit Julie spunând.

Își propusese să nu scoată o vorbă în noaptea aceea, așa că, imediat după intervenția ei, s-a temut că fusese o greșeală să se amestece. *În ce?* s-a întrebat ea. În *grupul lor*. Dar poate că nu fusese o greșeală. S-au uitat cu toții la ea, măsurând-o din priviri.

— Fata din Long Island vorbește, a spus Goodman.

— Goodman, remarca asta te face să pari îngrozitor, a comentat sora lui.

— Sunt îngrozitor.

— Îngrozitor ca un *nazist*, a intervenit Ethan. Pare că ai folosit un fel de cod ca să ne reamintești tuturor că Julie e evreică.

— Și eu sunt evreu, Figman, a spus Goodman. La fel ca tine.

— Ba nu ești, a spus Ethan. Pentru că deși taică-tu e evreu, maică-ta nu-i evreică. Trebuie să ai mamă evreică, altminteri te aruncă de pe o stâncă.

— Cine, evreii? Păi, evreii nu-s un popor violent. Nu *ei* au comis masacrul de la My Lai. Jacobson știe că nu era decât o glumă, a explicat Goodman. Doar am tachinat-o un pic, nu-i așa, Jacobson?

Jacobson. Era încântată să-l audă spunându-i așa, deși nu-și închipuise niciodată că vreun băiat avea să i se adreseze cu numele de familie. Goodman s-a uitat la ea și a zâmbit, iar Jules și-a înfrânt imboldul

de a se ridica în picioare și de a-i atinge obrajii bronzați; nu petrecuse niciodată atât de mult timp în preajma unui băiat care arăta atât de bine ca el. Julie nu știa ce avea să spună când a ridicat din nou paharul, însă Goodman se uita în continuare la ea, la fel ca toți ceilalți.

— Oh, Crema Seamans, a zis ea cu glas tare, oriunde te-ai afla, viața ta are să fie tragică. Zilele îți vor fi curmate de un accident care va implica un… dispozitiv de despermatizare a animalelor.

Era o remarcă plastică și absurdă, conținând un cuvânt inventat, dar în cabană s-au auzit murmure aprobatoare.

— Vedeți, știam eu că am un motiv când am invitat-o, a spus Ash, întorcându-se către ceilalți. „Despermatizare.“ Bravo, Jules!

Jules. Aceasta a fost mica schimbare care a făcut diferența. Julie Jacobson, o nulitate timidă din suburbii, care stârnise *admirație* pentru prima oară în viața ei, se schimbase brusc, fără efort, în *Jules*, un nume mult mai potrivit pentru o adolescentă timidă, în vârstă de cincisprezece ani, care își dorea din tot sufletul ca lumea să-i acorde atenție. Cei din jurul ei habar n-aveau cum i se spunea de obicei; abia dacă o băgaseră în seamă în acele prime zile ale taberei, deși bineînțeles că ea îi observase pe ei. Într-un mediu nou, era posibil să te transformi. *Jules*, îi spusese Ash, și toți ceilalți i-au urmat imediat exemplul. Acum era Jules și avea să fie Jules pentru totdeauna.

Jonah Bay a atins coardele chitarei vechi, care fusese a mamei lui. La sfârșitul anilor 1950, înainte să i se nască fiul, Susannah Bay predase cursuri de chitară acustică în tabără. De atunci, în fiecare vară, chiar și după ce a devenit faimoasă, venea pe neanunțate să susțină un concert la Spirit-in-the-Woods, și părea că vara aceea nu avea să facă excepție. Dar nimeni, nici măcar fiul ei, nu știa în ce zi urma să vină. Acum, Jonah a încercat câteva acorduri introductive, urmate de niște ciupituri interesante ale coardelor. Lăsa impresia că nici măcar nu era atent la ce făcea; era unul dintre acei muzicieni dăruiți cu o îndemânare înnăscută, pentru care actul de a cânta părea să nu presupună niciun efort.

— Uau, a spus sau a șoptit Jules în timp ce se uita la el — nu era sigură dacă sunetele i se desprinseseră de pe buze.

Jules se gândea că avea să devină faimos în câțiva ani, la fel ca mama lui. Susannah Bay urma să-l introducă în lumea ei, să-l cheme într-o bună zi pe scenă — era inevitabil. Acum, deși părea că va cânta una dintre piesele maică-sii, poate „Vântul ne va despărți“, a început de fapt imnul „Mărețul har“, în cinstea acelei fete de la școala din Pennsylvania unde învăța verișoara fraților Ash, a cărei existență nu era tocmai sigură.

După mai bine de o oră petrecută împreună, una dintre

supraveghetoarele care patrulau prin tabără, o islandeză cu păr aspru pe nume Gudrun Sigurdsdottir, care era profesoară de țesut și salvamar, a intrat în cabană cu o lanternă butucănoasă, concepută parcă pentru pescuitul la copcă pe timp de noapte. Islandeza s-a uitat în jur și a spus:

— Tinerii mei prieteni, îmi dau seama că ați fumat iarbă. S-ar putea să vi se pară o chestie „mișto“, dar nu e.

— Te înșeli, Gudrun, a spus Goodman. E doar miros de Canoe.

— Poftim?

— Așa se cheamă loțiunea pe care o folosesc.

— Ba nu, cred că v-ați strâns aici să fumați iarbă, a continuat ea.

— Ei bine, a răspuns Goodman, e drept că am folosit și un ingredient din plante. Dar acum, că ne-ai arătat cât de greșită e calea pe care am apucat-o, nu se va mai întâmpla niciodată.

— Mă bucur, a spus Gudrun. Dar constat că, pe lângă asta, aici s-a produs și o întovărășire între sexe.

— Nu e o întovărășire între sexe, a protestat Cathy Kiplinger, care se așezase pe marginea patului, chiar lângă Goodman, cei doi nefiind stânjeniți că erau văzuți atât de aproape unul de altul.

— A, nu? Atunci spuneți-mi: ce-i aici?

— O întrunire, a răspuns Goodman, ridicându-se într-un cot.

— Îmi dau seama când sunt luată peste picior, a spus Gudrun.

— Ba nu, e adevărat, a intervenit Jonah. Am format acest grup și vrem să țină cât om trăi.

— În fine, a spus Gudrun, nu vreau să fiți trimiși acasă, așa că vă rog să încheiați. Iar voi, fetelor, vă rog să vă întoarceți la cabanele voastre.

Așa că fetele au plecat, strecurându-se printre pini cu pas domol și nonșalant, ca o cireadă, ghidate de razele lanternelor. În timp ce mergea pe potecă, Jules a auzit pe cineva strigând cu glas scăzut: „Julie?“, așa că s-a oprit și s-a întors, îndreptându-și lanterna spre cine o strigase. Și-a dat seama că era Ethan Figman, care se ținuse după ea.

— Adică, Jules, s-a corectat el. Nu știu cum preferi să ți se spună.

— Îmi place Jules.

— Bine, a zis Ethan, apropiindu-se atât de mult de ea, încât Jules avea impresia că putea privi înăuntrul lui.

Celelalte fete o luaseră înainte fără ea.

— Spune-mi, a continuat el, mai ești praf?

— Mi-am mai revenit, mersi.

— Ar trebui să ne putem controla stările. Să avem la tâmplă un buton pe care să-l putem răsuci.

— Ar fi bine, a spus ea.

— Pot să-ți arăt ceva? a întrebat-o Ethan.

— Ai un buton?

— Ha-ha! Nu. Vino cu mine. Nu durează mult.

S-a lăsat condusă pe panta colinei și au coborât împreună până la atelierul de animație. Ethan Figman a deschis ușa neîncuiată. Înăuntru era un aer încins și mirosea a plastic, iar Ethan a aprins becurile fluorescente, care, după ce au pâlpâit de câteva ori, au dat la iveală atelierul în toată măreția lui. Toți pereții erau acoperiți cu desene, mărturie vie a talentului extraordinar cu care era înzestrat acest băiat de cincisprezece ani. Erau afișate și desenele altor tineri animatori, dar nu erau nici pe departe la fel de spectaculoase.

Ethan a băgat în priză un proiector, apoi a stins lumina.

— Vezi tu, a spus el, ce urmează să-ți arăt e conținutul creierului meu. De când eram mic, mi-am petrecut nopțile stând în pat și imaginându-mi un desen animat care rulează tot timpul în capul meu. Să-ți spun pe scurt despre ce-i vorba. Personajul principal e Wally Figman, un băiețel timid și singuratic. Locuiește cu părinții lui îngrozitori, care se ceartă întruna. Wally își urăște viața, așa că în fiecare noapte, când în sfârșit rămâne singur în camera lui, scoate de sub pat o cutie de pantofi, în care se află o planetă foarte mică, o lume paralelă numită Figland.

Ethan i-a aruncat o privire lui Jules:

— Să continui?

— Bineînțeles, a răspuns ea.

— Ei bine, într-o noapte, Wally Figman descoperă că poate să intre *în* cutia de pantofi: corpul i se micșorează și intră în lumea aia minusculă. Iar acolo, în loc să fie un nimeni, ca în viața reală, e un bărbat în toată firea care *controlează* întreg Figlandul. Dar guvernul din Casa Fig — acolo locuiește și președintele — e alcătuit din oameni corupți, iar Wally vrea să îndrepte lucrurile. Ah, am uitat să-ți spun, e un desen animat amuzant. E o comedie. Mă rog, asta ar trebui să fie. În fine, cred c-ai prins ideea. Sau poate că nu.

Jules a dat să răspundă, dar Ethan a continuat să vorbească cu însuflețire:

— Mă rog, cam despre asta e vorba în *Figland*, și habar n-am de ce vreau să ți-l arăt, dar vreau, așa că o să ți-l arăt. În noaptea asta, când eram în cabană, mi-a trecut prin minte că s-ar putea să existe o mică posibilitate ca noi doi să avem ceva în comun. Știi, un fel de sensibilitate. Și m-am gândit că s-ar putea să-ți placă filmul meu. Dar te previn că e posibil să ți se pară îngrozitor. În fine, aș vrea să-mi spui cinstit ce părere ai. Cel puțin așa cred, a adăugat el, râzând emoționat.

Și, pe un perete acoperit cu pânză, a început un desen animat, iar după titlu, FIGLAND, pe ecran au apărut niște personaje amuzante, care țopăiau, se izbeau unele de altele și pălăvrăgeau cu voci care toate semănau puțin cu a lui Ethan. Personajele de pe planeta Figland aduceau ba cu niște viermi, ba cu niște falusuri, și aveau zâmbete șmecherești, însă erau toate adorabile, în timp ce în lumina intensă a proiectorului, Ethan era înduioșător de urât, eczemele de pe antebrațele lui semănând și ele cu o animație dermatologică hidoasă. În Figland, personajele mergeau cu troleibuzul, cântau la acordeon la colț de stradă și unele dintre ele dădeau buzna în Hotelul Figmangate. Dialogurile erau sarcastice și, în același timp, ridicole. Ethan crease în Figland chiar și o versiune a taberei lor, botezată Figment-in-the-Woods, populată cu personaje mai mici. Jules le-a urmărit făcând un foc de tabără, apoi plecând câte două să se sărute și, într-un singur caz, să facă sex. A fost stânjenită de contorsiunile și smuciturile personajelor, precum și de picăturile de transpirație care semnificau *efortul*, dar stânjeneala a cedat repede locul admirației. Acum înțelegea de ce era iubit Ethan în tabără. Era un geniu. Filmul lui era fascinant — foarte ingenios și foarte amuzant. După ce s-a terminat, rola proiectorului a continuat să se învârtă, făcând pelicula să foșnească.

— Bravo, Ethan! a spus Jules. E nemaipomenit. Extrem de original.

Ethan s-a întors spre ea cu o expresie radioasă și deschisă. Era un moment important pentru el, dar Jules nu înțelegea de ce. I se părea incredibil că părerea ei conta.

— Chiar ți se pare bun? a întrebat Ethan. Adică, bun nu doar din punct de vedere *tehnic*, pentru că multă lume are talent de desenator. Ar trebui să vezi ce poate să facă Bătrânul Mo Templeton. Era un fel de membru onorific în Grupul Celor Nouă Bătrâni ai lui Disney. De fapt, era al Zecelea Bătrân.

— Poate o să crezi că-s o incultă, a spus Jules, dar nu știu ce-i cu grupul ăsta.

— Ah, nimeni de pe-aici nu știe. Walt Disney a lucrat cu o echipă de nouă animatori când și-a făcut filmele clasice, gen *Albă ca Zăpada.* Mo li s-a alăturat mai târziu, dar se pare că a lucrat și el destul de mult cu Disney. În ultimele veri, de când vin în tabăra asta, m-a învățat tot — dar absolut tot.

— Se vede, a spus Jules. Îmi place.

— Eu am făcut și vocile, a spus Ethan.

— Mi-am dat seama. S-ar putea difuza la cinema sau la televizor. E un film foarte frumos.

— Mă bucur, a spus Ethan, apoi a rămas nemișcat în fața ei,

zâmbindu-i, iar Jules a zâmbit și ea. Ca să vezi, a continuat el cu glas scăzut și răgușit. Îți place. *Lui Jules Jacobson îi place.*

În timp ce ea se delecta cu sonoritatea acelui nume ciudat pronunțat cu voce tare, dându-și seama că deja devenise mult mai plăcut decât vechiul și caraghiosul *Julie Jacobson*, Ethan a făcut ceva uluitor: și-a apropiat capul mare de al ei, aducând mai aproape de ea și trupul lui masiv, lipindu-se de ea, ca și când ar fi vrut să alinieze părțile celor două trupuri. Și gura lui a apăsat-o pe a ei. Jules deja simțise că Ethan mirosea a iarbă, dar acum mirosea și mai rău — avea un iz de ciuperci, de ceva fierbinte și un pic fermentat.

Jules și-a dat capul pe spate și a spus:

— Stai, *ce* faci?

Probabil Ethan își făcuse calculul că erau la același nivel — el era faimos în tabără, dar un pic respingător, în timp ce ea era necunoscută, simplă și cu freză de pudel, însă în noaptea aceea reușise să atragă atenția și admirația tuturor. Puteau face echipă, se puteau *uni*. Ar fi alcătuit un cuplu pe care ceilalți l-ar fi acceptat — ar fi fost valabil nu doar din punct de vedere logic, ci și estetic. Deși își eliberase capul, trupul ei încă era lipit de al lui și, în clipa aceea, i-a simțit umflătura — „un bulgăraș de *cărbune*“, le-ar fi putut spune Jules fetelor din cabană, stârnind hohote de râs. „A fost ca-n poezia aia de la școală, *Ultima mea ducesă*, parcă așa se cheamă, nu? avea să le povestească ea, pentru că asta ar fi demonstrat că știa și ea câte ceva. În cazul meu, a fost *Primul meu penis.*“ În cele din urmă, Jules s-a îndepărtat câțiva centimetri de Ethan, dezlipindu-se complet de el.

— Îmi pare foarte rău, a spus ea, simțindu-și fața fierbinte și fiind sigură că deja îi apăruseră câteva pete roșii.

— Ei, nu contează, a răspuns Ethan cu glas răgușit, apoi Jules a văzut cum i se schimbă expresia, ca și când ar fi luat decizia să revină la stilul autoprotector al ironiei. N-are de ce să-ți pară rău, Jules. Cred c-o să pot supraviețui. O să găsesc o cale să nu *mă sinucid* pentru că n-ai vrut să te săruți cu mine.

Jules n-a spus nimic, ci doar a coborât privirea spre sandalele ei galbene de pe podeaua prăfuită a atelierului. O clipă, a crezut că Ethan avea să-i întoarcă furios spatele și o s-o lase acolo, fiind nevoită să se întoarcă singură la cabana ei, strecurându-se printre pini. Și-a închipuit cum avea să se împiedice de rădăcinile dezvelite ale copacilor, iar în cele din urmă lanterna butucănoasă a lui Gudrun Sigurdsdottir avea s-o găsească așezată pe vine lângă un copac, tremurând din toate încheieturile. Dar Ethan i-a spus:

— N-am de gând să mă port ca un dobitoc din cauza asta. Oamenii

sunt respinși de către semenii lor de când e lumea.

— N-am respins pe nimeni în viața mea, a zis Jules pe un ton precipitat. Deși, a adăugat ea, nici n-am acceptat pe nimeni până acum. Ce vreau să spun e că nu s-a ivit niciodată ocazia.

— Ah, a făcut el.

Apoi au urcat împreună dealul, târșâindu-și picioarele. Când au ajuns în vârf, Ethan s-a întors spre Jules și, cu toate că ea se aștepta la ceva sarcastic, Figman i-a spus:

— Poate că motivul pentru care mă respingi nici măcar nu are legătură cu *mine*.

— Cum adică?

— Ai spus că n-ai respins și n-ai acceptat pe nimeni până acum. Deci ești sută la sută neexperimentată. Așa că poate ești agitată. Și agitația îți maschează adevăratele sentimente.

— Crezi? a întrebat ea cu un aer sceptic.

— E posibil. Fetelor li se întâmplă asta uneori, a adăugat el, exagerându-și experiența. Așa că am o propunere pentru tine.

Jules a așteptat în tăcere.

— Să te mai *gândești*, a spus Ethan. Să petreci mai mult timp cu mine și să vedem ce se întâmplă.

Era o propunere foarte rezonabilă. Jules putea să petreacă mai mult timp cu Ethan Figman, jucându-se cu ideea de a fi parte dintr-un cuplu. Ethan era un băiat special, iar ei îi plăcea că-i atrăsese atenția. Era un geniu, iar Jules și-a dat seama că asta conta mult pentru ea.

— Bine, i-a răspuns ea în cele din urmă.

— Mulțumesc, a spus Ethan. Va urma, a adăugat el binedispus.

Apoi a condus-o până la cabana ei. Julie a intrat și s-a pregătit de culcare, dându-și jos tricoul și desfăcându-și sutienul. Pe cealaltă latură a cabanei, Ash Wolf deja era în pat, cuibărită în sacul ei de dormit căptușit cu flanelă roșie și având un model cu niște cowboy care aruncau lasoul. Jules bănuia că fusese al fratelui ei.

— Unde ai fost? a întrebat-o Ash.

— Ah, Ethan Figman a vrut să-mi arate un film de-al lui. Apoi am început să stăm de vorbă și la un moment dat… mi-e greu să explic.

— Sună misterios, a spus Ash.

— Nu, n-a fost nimic. Mă rog, a fost ceva, dar a fost ciudat.

— Știu cum sunt.

— Ce anume? a întrebat Jules.

— Momentele astea ciudate. Viața e plină de ele.

— Ce vrei să spui?

— Păi, a zis Ash, ieșind din sac și venind să se așeze lângă Julie. Mereu am simțit că toată viața ne pregătim pentru marile momente, înțelegi? Dar când se întâmplă, uneori simți că ești complet nepregătit pentru ele sau că nu sunt cum te așteptai. Și asta le face să fie *ciudate*. Realitatea e foarte diferită de fantezie.

— Adevărat, a spus Jules. Exact asta mi s-a întâmplat și mie.

S-a uitat cu un aer surprins la fata frumoasă care stătea pe patul ei; părea că Ash o înțelegea, deși Jules încă nu-i spusese nimic. Seara aceea avea o mulțime de semnificații încântătoare.

Primul sărut, își închipuia Jules, trebuia să te atragă irezistibil spre cealaltă persoană; magnetul și metalul erau menite să se unească și să se contopească într-un amestec sfârâitor, colorat în roșu și argintiu. Dar sărutul lui Ethan nu-i pricinuise o asemenea stare. Lui Jules i-ar fi plăcut să-i povestească lui Ash despre asta. Și-a dat seama că așa începea prietenia: o persoană dezvăluia un moment ciudat, iar cealaltă persoană hotăra să asculte, fără să profite de această mărturisire. Prietenia lor a început chiar în noaptea aceea; au vorbit despre ele însele în această manieră indirectă, apoi Ash a încercat să se scarpine pe omoplat, unde o mușcase un țânțar, dar nu ajungea până acolo, așa că a rugat-o pe Jules s-o ungă cu loțiune pe bază de calamină. Ash și-a tras în jos gulerul cămășii de noapte, iar Jules i-a întins pe omoplat un pic din acel fluid roz-deschis, cu un miros extrem de ușor de recunoscut, îmbietor și, în același timp, apăsător.

— De ce crezi că miroase așa calamina? a întrebat Jules. Oare ăsta e mirosul ei *real* sau o fi un miros arbitrar inventat de niște chimiști în laborator, iar acum toată lumea crede că așa trebuie să miroasă?

— Hm, a făcut Ash, habar n-am.

— O fi ca la bomboanele cu aromă de ananas? a sugerat Jules.

— Adică?

— Păi, nu au gust de ananas adevărat. Dar ne-am obișnuit atât de mult cu aroma lor, încât am ajuns să credem că e gustul *real* al fructului, înțelegi? Iar ananasul adevărat nu mai place nimănui. Sau poate doar celor din Hawaii.

A făcut o pauză și a adăugat:

— Aș da orice să mănânc *poi*[8]. Încă din clasa a patra, când am auzit cuvântul pentru prima oară. Cică se mănâncă direct cu mâinile.

Ash s-a uitat la ea și a zâmbit:

— Sunt niște observații cam ciudate, Jules. Dar într-un sens bun. Ești amuzantă, a adăugat ea cu un aer meditativ, apoi a căscat. Toată lumea a fost de aceeași părere în noaptea asta.

Și părea că firea *amuzantă* a lui Jules îi oferea o mare ușurare lui Ash Wolf. Pe lângă calamină, Ash avea nevoie de amuzament din partea lui Jules. Familia și mediul lui Ash erau elitiste, dar acum cunoscuse această fată nostimă, blândă și *emoționantă* prin stângăcia și amabilitatea ei. Alături, celelalte fete din cabană purtau o discuție animată, dar Jules nu auzea aproape nimic din ce spuneau. Era doar un zgomot de fond, iar adevărata acțiune se desfășura între ea și Ash Wolf.

— Ești o nebunatică, a spus Ash, dar promite-mi că n-o să mă înnebunești de cap.

Jules n-a înțeles ce voia să spună, dar apoi și-a dat seama: Ash încercase o glumă stângace, un joc de cuvinte.

— Adică să nu mă scoți niciodată din minți, i-a explicat Ash, iar Jules a zâmbit politicos și i-a promis că n-o va face.

Jules și-a amintit vag de fetele cu care era prietenă acasă, de blândețea și loialitatea lor. Și-a amintit cum mergeau spre dulapurile lor de la școală, de foșnetul blugilor reiați pe care îi purtau, de părul lor prins cu agrafe și elastic sau făcut permanent. Toate erau banale, invizibile. Acum, stând pe pat alături de Ash Wolf, Jules se simțea ca și când și-ar fi luat rămas-bun de la ele.

Dar înfiriparea acestei noi prietenii a fost întreruptă câteva clipe de prezența lui Cathy Kiplinger, care s-a postat în mijlocul cabanei, apoi și-a scos sutienul mare și complicat, dând la iveală sânii ei de femeie în toată firea și distrăgându-i atenția lui Jules, care s-a gândit că acele sfere în interiorul cabanei conice erau echivalentul unui țăruș pătrat într-o gaură rotundă. Jules și-ar fi dorit să nu fi fost acolo nici Cathy Kiplinger, nici Jane Zell și nici Nancy Mangiari, tipa cu mină sumbră care uneori cânta la violoncel ca și când ar fi fost la înmormântarea unui copil.

Dacă ar fi fost numai cu Ash, Jules i-ar fi povestit tot. Dar celelalte fete se învârteau de colo-colo, iar acum, Cathy Kiplinger, îmbrăcată doar cu un tricou lung și roz, dădea din mână în mână o plăcintă cu afine pe care o cumpărase de la patiseria din oraș în după-amiaza aceea, împreună cu o furculiță îndoită, șterpelită din sala de mese. Cineva — oare Nancy cea tăcută? sau poate Cathy? — a spus: „Doamne, are gust de sex!“, și toată lumea a râs, inclusiv Jules, care s-a întrebat dacă sexul, când era cu adevărat bun, chiar oferea aceeași plăcere ca o plăcintă cleioasă cu afine, împărțită cu alții.

Subiectul Ethan Figman nu mai putea fi reluat în noaptea aceea. Plăcinta a trecut pe la fiecare de câteva ori, buzele tuturor devenind albastre, ca și când s-ar fi pictat pentru un ritual tribal, după care s-a întins fiecare în patul ei, iar Jane Zell le-a povestit despre sora ei geamănă,

bolnavă de o afecțiune neurologică ciudată, care o făcea să-și dea palme peste față.

— Doamne, e îngrozitor, a spus Jules.

— O vezi stând complet calmă undeva, le-a explicat Jane, apoi începe dintr-odată să-și dea palme. Face câte o scenă pe oriunde mergem și lumea se sperie când o vede. E cumplit, dar deja m-am obișnuit.

— Până la urmă, te obișnuiești cu orice, a spus Cathy, și toate au fost de acord. Eu, de exemplu, sunt dansatoare, dar am țâțele astea enorme. E ca și când aș căra niște saci de poștă. Dar ce pot să fac? Tot vreau să devin dansatoare.

— Așa și trebuie, să încerci să faci ce-ți place, a spus Jules. Toți trebuie să ne străduim să facem ce ne place, a adăugat ea, cu o convingere bruscă și neașteptată. Altfel, ce rost mai are viața?

— Nancy, ce-ar fi să-ți scoți violoncelul să ne cânți ceva? a propus Ash. Ceva de atmosferă. Muzică de ambient.

Deși era târziu, Nancy și-a scos violoncelul din debara, s-a așezat pe marginea patului, cu picioarele goale larg depărtate, interpretând cu un aer concentrat prima mișcare dintr-o suită de Benjamin Britten. În timp ce Nancy cânta, Cathy s-a urcat pe valiza uneia dintre fete, ajungând cu capul periculos de aproape de tavanul înclinat, și a început un dans liber, cu mișcări lente, ca o stripteuză într-o cușcă.

— Asta vor băieții, a spus Cathy sigură pe sine. Vor să te vadă mișcându-te. Vor să ți se legene un pic țâțele, ca și când ai putea să-i lovești în cap cu ele și să-i lași inconștienți. Vor să te porți ca și când ai avea o *putere* și, în același timp, ca și când ai ști că, dacă s-ar ajunge la o confruntare, câștigătorii ar fi ei. Sunt atât de previzibili: tot ce trebuie să faci ca să-i subjugi e să te legeni ușor și să-ți unduiești șoldurile într-un anumit fel. Și gata, le ies ochii din cap ca în desenele animate. Ca într-un filmuleț făcut de Ethan.

Sub tricoul roz, trupul i se unduia ca un șarpe și, din când în când, tivul i se ridica și dădea la iveală o vagă urmă din pubisul întunecat.

— Asta e cabana muzicii moderne și a pornografiei! a strigat Nancy în culmea bucuriei. O cabană care oferă toate serviciile și poate satisface nevoile artistice și perverse ale oricărui bărbat!

Toate fetele erau surescitate, cuprinse de bună dispoziție. Muzica austeră și râsetele se îndepărtau de cabană și se strecurau printre copaci, ajungând până la băieți, ca un mesaj în întuneric înainte să se dea stingerea. Jules se gândea că nu semăna deloc cu Ethan Figman. Și nici cu Ash Wolf. Simțea că existența ei plutea undeva *între* Ethan și Ash, ușor respingătoare, ușor dezirabilă — încă nerevendicată de niciuna dintre

părți. Făcuse bine că nu se grăbise să treacă de partea lui Ethan, numai pentru că așa voia el. După cum spusese și el, lui Julie nu avea de ce să-i pară rău.

De-a lungul următoarelor săptămâni din tabăra care ținea două luni, Jules și Ethan au petrecut mult timp împreună. Când nu era cu Ash, Julie era cu Ethan. Într-o seară, în lumina amurgului, stând cu el pe marginea bazinului, în timp ce doi lilieci dădeau târcoale hornului de la casa soților Wunderlich — o vilă mare și cenușie, aflată peste drum —, Jules i-a povestit despre moartea tatălui ei.

— Of, avea doar 42 de ani? a spus Ethan, clătinând din cap. Doamne, Jules, era atât de tânăr. Și e foarte trist că n-ai să-l mai vezi niciodată. Era *tatăl* tău. Îmi închipui că vă cânta, nu-i așa?

— Nu, a răspuns Jules, coborând mâna în apa rece a bazinului, dar și-a adus aminte dintr-odată că tatăl ei îi cântase ceva odată. Ba da, s-a corectat ea cu un aer surprins. O singură dată. Era un cântec folk.

— Care?

Jules a început să cânte cu glas nesigur:

Doar câțiva stropi căzând pe pământ,
Iarba ridică fruntea spre sunetul ceresc,
Doar câțiva stropi, doar câțiva stropi,
Ce-or fi făcut oare cu ploaia?

S-a oprit brusc.

— Continuă, a îndemnat-o Ethan, iar Jules a continuat stânjenită:

Doar un băiețel stând în ploaie,
O ploaie blândă ce ține de câțiva ani.
Și iarba s-a dus,
Băiatul dispare,
Și ploaia cade neîncetat,
Ce-or fi făcut oare cu ploaia?

Când a terminat, Ethan a continuat să se uite la ea.

— Mi s-a frânt inima, a spus el. Vocea ta, versurile, totul. Știi despre ce-i vorba în cântec, nu-i așa?

— Cumva despre ploaia acidă?

Ethan a clătinat din cap:

— Despre testele nucleare.

— Tu chiar știi *tot*? l-a întrebat ea.

Ethan a ridicat din umeri cu un aer satisfăcut:

— Am auzit că pe vremea când a fost scris, președinte era Kennedy, iar guvernul făcuse o mulțime de teste nucleare de suprafață și împrăștiase stronțiu 90 în atmosferă. Ploaia l-a băgat în pământ și astfel a ajuns în iarba pe care o mâncau vacile, iar apoi în laptele pe care îl beau copiii. Copilași radioactivi. Deci era un cântec de protest. Pe tatăl tău îl interesa politica? Era cumva de stânga? a continuat el. Foarte mișto. În schimb, de când l-a părăsit mama, taică-miu s-a transformat într-o acritură. Știi certurile pe care le au părinții lui Wally Figman în filmul meu? Toate țipetele și vaietele alea? Îmi închipui că-ți dai seama de unde m-am inspirat.

— Pe tata nu-l interesa politica, a spus Jules. Și sigur nu era de stânga, cel puțin nu în mod evident. Adică, era democrat, dar cu siguranță nu era un radical, i-a explicat ea, râzând de absurditatea acestei idei.

Dar râsul i s-a stins, când și-a dat seama că nu-l prea cunoscuse pe tatăl ei. Warren Jacobson, un om liniștit care lucrase zece ani la Clelland Aerospace. Odată, fără ca fetele lui să-l întrebe, le spusese: „Slujba mea nu mă definește“. Dar Jules nu-l întrebase ce anume îl definea. Aproape că nu-l întrebase niciodată nimic despre el. Era slab, blond și împovărat de griji, iar acum era un bărbat mort la patruzeci și doi de ani. Și a tulburat-o gândul că n-avea să știe niciodată cum fusese el cu adevărat. Apoi ea și Ethan au plâns împreună, ceea ce a dus la un inevitabil sărut, care n-a fost la fel de rău ca primul, pentru că amândoi aveau același gust de mucus, iar pentru Jules nu conta că n-o treceau fiori de plăcere. Dar era copleșită de disperare la gândul că tatăl ei murise. Ethan intuise că acesta era exact genul de preludiu de care avea nevoie Jules Jacobson.

Și s-a întâmplat la fel în mai multe zile, iar Jules a ajuns să se obișnuiască cu astfel de discuții între patru ochi și cu astfel de momente. În această privință, precum și în altele, viața ei se schimba rapid în tabără, cu viteza paginilor unui carnet de animație. Fusese o *nulitate*, iar acum era în mijlocul acestui grup de prieteni, admirată pentru umorul ei mucalit, de a cărui existență nu știuse până atunci. Jules era o sursă de interes pentru toți, era foarte bună prietenă cu Ash și ținta venerației lui Ethan. De asemenea, de când venise acolo, ajunsese instantaneu o *actriță*, dând probe și obținând roluri în piese. Inițial, nici măcar nu voise să audă de teatru. „Nu-s la fel de bună ca tine“, îi spusese lui Ash, iar Ash îi dăduse următorul sfat: „Știi cum te porți când ești cu noi? Știi ce tare ești? Fii așa și pe scenă. Ieși din tine însăți. N-ai nimic de pierdut, Jules. Și dacă nu acum, atunci când?“

Departamentul de teatru a pus în scenă *Cutia cu nisip*, de Edward Albee, iar Jules a primit rolul bunicii, pe care a jucat-o ca pe o babă

gârbovită de ani, dar plină de viață, folosindu-se de o voce pe care nu știa că o are. Ethan îi dăduse lecții de dicție, arătându-i cum obținea vocile pentru *Figland*. „Ce trebuie să faci, îi explicase el, e să vorbești exact cu vocea pe care o auzi în capul tău.“ Jules juca o femeie mai în vârstă decât oricare dintre oamenii pe care îi cunoscuse în viața ei; la spectacol, era adusă de doi actori, care o așezau cu grijă pe scenă. Înainte ca Jules să deschidă gura, când doar se strâmba și își morfolea vag buzele, publicul izbucnea în râs și hohotele se hrăneau din ele însele, cum se întâmplă uneori, iar când, în cele din urmă, rostea prima replică, câțiva spectatori deja râdeau cu lacrimi, și câte un profesor entuziast lăsa impresia că începuse să guițe. Jules era *ucigătoare*, spunea toată lumea la sfârșitul piesei. Și era cu adevărat ucigătoare.

Hohotele de râs o încântaseră atât la prima reprezentație, cât și la următoarele. O făceau mai puternică și mai serioasă, mai mucalită și mai sigură pe sine. Mai târziu, Jules avea să-și spună că hohotele nestăvilite, pline de admirație ale publicului de la Spirit-in-the-Woods o vindecaseră de anul trist prin care tocmai trecuse. Dar nu fusese singurul leac; întreg locul acela contribuise la întremarea ei, ca și când ar fi fost una dintre acele stațiuni balneare din Europa secolului al nouăsprezecelea.

Într-o noapte, toată lumea din tabără a fost convocată pe peluză, fără să primească vreo informație suplimentară.

— Sunt sigură că soții Wunderlich or să anunțe că-n tabără a izbucnit o epidemie de sifilis, a zis cineva.

— Sau poate vor să-i aducă un omagiu lui Mama Cass, a propus altcineva.

Cântăreața Cass Elliot de la The Mamas and the Papas murise cu câteva zile înainte, înecându-se în timp ce mânca un sendviș cu șuncă, din câte se spunea. Sendvișul avea să se dovedească un simplu zvon, dar moartea ei era reală.

— Când începe? Băștinașii nu mai au răbdare, a spus Jonah, în timp ce așteptau cu toții.

Ethan și Jules stăteau împreună pe o pătură. El și-a sprijinit capul pe umărul ei, așteptând să vadă ce va face. Și, la început, Jules n-a făcut nimic. Apoi Ethan și-a mutat capul în poala ei, întinzându-se pe spate și ațintindu-și privirea spre cerul întunecat și spre felinarele japoneze înșirate pe sârme între copaci. Ca la un semn, Jules a început să-i mângâie capul plin de cârlionți și, la fiecare atingere, ochii lui Ethan se închideau de fericire.

Manny Wunderlich a apărut în fața adunării și a spus:

— Bună seara tuturor! Știu că vă întrebați cu toții ce se întâmplă,

așa că, fără să lungesc vorba, am să v-o prezint pe foarte speciala noastră invitată surpriză.

— Ia uite! a exclamat Ash, care stătea un pic mai încolo, iar Jules s-a înălțat pe vârfuri și a văzut o femeie cu un poncho galben-roșiatic și cu o chitară într-o mână, croindu-și drum prin iarbă până la scenă.

Era mama lui Jonah, faimoasa folkistă Susannah Bay! O femeie frumoasă, cum nu sunt decât foarte puține mame, cu păr lung, negru și drept — exact opusul mamei lui Jules, cu coafura ei în formă de ghindă și cu taioarele ei sintetice. Mulțimea a întâmpinat-o pe Susannah cu urale.

— Bună seara, Spirit-in-the-Woods, a spus folkista la microfon când lumea s-a liniștit. Aveți o vară pe cinste? a întrebat ea și a primit câteva *da*-uri entuziaste. Credeți-mă, știu că ăsta e cel mai frumos loc de pe pământ. Și eu mi-am petrecut câteva veri aici. Nimic nu e mai aproape de cer decât acest petic de pământ.

Apoi a lovit corzile energic și a început să cânte. Avea o voce puternică, la fel ca pe albumele ei. A interpretat câteva piese de-ale ei pe care le știa toată lumea, apoi niște piese din repertoriul clasic al folkului, invitând auditoriul să cânte cu ea. Înainte de ultimul cântec, a spus:

— În seara asta, am venit însoțită de un vechi prieten, care s-a întâmplat să fie în zonă, și aș vrea să-l invit pe scenă. Vino lângă mine, Barry. Aplauze pentru Barry Claimes!

Toată lumea a început să bată din palme și Barry Claims, un folkist cu barbă de terier care în anii șaizeci făcuse parte din trioul The Whistlers și care, din întâmplare, fusese o scurtă vreme iubitul lui Susannah Bay în vara lui 1966, a urcat pe scenă alături de ea, cu un banjo petrecut pe după gât.

— Bună seara, doamnelor și domnilor! a salutat el mulțimea.

Deși toată cariera lor The Whistlers purtaseră șepci și pulovere pe gât atât în concerte, cât și pe copertele albumelor, Barry abandonase și șapca, și puloverul pe gât în 1971, când își începuse cariera de solist. Acum, își dădea părul castaniu și ondulat pe după urechi și purta cămăși în carouri, în nuanțe pale, care-i dădeau aerul unui alpinist blând. I-a salutat modest pe cei din tabără, apoi a început să cânte la banjo, iar Susannah la chitară. Cele două instrumente s-au armonizat câteva clipe, apoi s-au îndepărtat timid unul de celălalt, după care iarăși s-au armonizat și, în cele din urmă, au alcătuit preambulul cântecului emblematic al lui Susannah Bay. Domol la început, apoi tot mai apăsat, mama lui Jonah a început să cânte:

Am colindat văi și-am colindat câmpii

Am vrut să-nțeleg de ce nu-ți pot fi pe plac.
Voiai să fiu cum era ea?
Atât era în sufletul tău?
Rugăciunea ca vântul să ne poarte…
Unul de altul cât mai departe…

După concertul în care Susannah a pus mult suflet și care a fost primit cu multă căldură, toată lumea a rămas pe peluză, servindu-se cu polonicul dintr-un bol mare cu punci roz. Musculițele se agitau deasupra vasului, dar aproape nimeni nu le observa în semiîntunericul amurgului. Numărul de gângănii înghițite în vara aceea era formidabil: musculițele din punci, din salate, precum și cele aspirate în somn de cei care dormeau cu gura deschisă. Susannah Bay și Barry Claimes s-au amestecat printre tinerii veniți în tabără. Cei doi vechi prieteni și foști iubiți se plimbau cu naturalețe prin mulțimea de adolescenți, având pe chip expresii fericite și radioase — personaje consacrate ale mișcării contestatare din anii 1960, care se bucurau de admirația celor din jur.

— Unde-i Jonah? a întrebat cineva.

O fată auzise că plecase la cabana lui în timpul concertului, plângându-se că-i era greață; câțiva au spus că era mare păcat că nu se simțea bine tocmai în noaptea aceea. Uitându-te la Susannah, era ușor să-ți dai seama de unde se trăgea frumusețea lui Jonah, deși era mai discretă și mai șovăielnică în versiunea fiului.

Jules era încântată și, în același timp, crispată, știind că se află în preajma lui Susannah Bay.

— N-am fost niciodată atât de aproape de cineva *faimos*, i-a șoptit ea lui Ethan, fără să-i pese că vorbea ca o fată de la țară.

Ajunsese să se simtă la largul ei atât cu Ethan, cât și cu Ash. Lui Jules încă i se părea uluitor că fata frumoasă, delicată și sofisticată din cabana ei alesese să-și petreacă atât de mult timp cu ea, însă prietenia lor era, neîndoielnic, deschisă, degajată și cât se poate de reală. Noaptea, înainte de culcare, Ash venea și se așeza pe patul ei; Jules o făcea deseori să râdă, dar îi și asculta confesiunile, iar Ash era atentă la ce-i spunea Jules și îi dădea sfaturi despre diverse subiecte, dar niciodată pe un ton autoritar. Uneori, șușoteau mult după ce se stingea lumina, până când celelalte fete le cereau să înceteze.

Acum, după concert, Ethan își sorbea punciul ca și când ar fi băut coniac dintr-un pahar cu picior, iar după ce l-a terminat, a aruncat paharul de hârtie la coș și a pus un braț pe umerii lui Jules:

— Susannah cântă cu multă tristețe „Vântul ne va despărți“, a spus

el cu glas scăzut.

— Da, într-adevăr.

— Mă face să mă gândesc la oamenii care își dedică viața unul altuia, iar apoi unul dintre ei pur și simplu alege să plece sau chiar moare.

— Nu m-am gândit la asta, a spus Jules, care nu înțelesese niciodată versurile piesei, și mai ales cum ar fi putut vântul să despartă doi oameni. Poate o să ți se pară că-s cârcotașă, a continuat ea, dar n-ar trebui ca vântul să-i *apropie*? E vorba de un *singur* vânt, deci bate într-o singură direcție, nu în două.

— Hm? Să mă gândesc, a spus el și, după ce a stat pe gânduri câteva clipe, a conchis: Ai dreptate. N-are sens. Și totuși, e un cântec foarte melancolic.

Se uita la ea cu un aer sobru, încercând să-și dea seama dacă melancolia o putea face să se apropie din nou de el. Câteva clipe mai târziu, când s-au îndepărtat un pic de toată lumea, Jules nu l-a oprit când a sărutat-o. Ethan era pregătit, ca un doctor care i-a administrat pacientului său puțin alergen[9], așteptând să vadă dacă-i va declanșa o reacție. A cuprins-o în brațe, iar Jules și-a impus să-l vrea ca iubit, pentru că era un băiat strălucit și amuzant, care întotdeauna avea să fie bun și pasional cu ea. Dar nu simțea decât că Ethan era *prietenul* ei, minunatul și talentatul ei prieten. Încercase din răsputeri să răspundă pasiunii lui, dar acum știa că probabil nu se va întâmpla niciodată.

— Nu mai pot să încerc, a zis ea dintr-odată, fără să-și fi propus. E prea greu. Nu vreau să fac asta.

— Nu știi ce vrei, a replicat Ethan. Ești confuză, Jules. Ai suferit o mare pierdere anul ăsta. Încă treci prin etapele vindecării, alea de care vorbește Elisabeth Kübler-Ross[10]. Ca să vezi, a adăugat el, și ea are o tremă.

— Ethan, nu-i vorba de tata, înțelegi? a izbucnit Jules, un pic prea tare, făcându-i pe câțiva să se uite spre ei cu priviri curioase.

— Bine, a zis Ethan. Am înțeles ce-ai spus.

Chiar în clipa aceea, în cercul de lumină al felinarelor japoneze de deasupra lor a apărut dintr-odată Goodman Wolf, însoțit de o ceramistă cu buze groase din Cabana Fetelor Nr. 4, care întotdeauna avea lut sub unghii. S-au oprit amândoi la marginea cerului, apoi fata a întins capul spre al lui, iar Goodman s-a aplecat și s-au sărutat, cu fețele luminate spectaculos de felinar. Jules a urmărit gura lui Goodman desprinzându-se de a ceramistei și ar fi putut jura, deși distanța era mare, că pe buzele lui rămăsese un pic din glossul ei incolor, ca o pată de unt, ca un fel de premiu. Jules și-a imaginat că schimbă fața și trupul lui Ethan cu ale lui

Goodman. Ba chiar și-a imaginat că-și face mendrele cu el în mod sălbatic, la fel ca în Figlandul lui Ethan. Și-a imaginat picături animate de transpirație sărind din trupurile lor goale și împreunate. Gândindu-se la asta, a fost asaltată de un val de senzații asemănător luminii de la proiectorul lui Ethan. Sentimentele te puteau copleși ca un talaz de neoprit — era unul dintre lucrurile pe care le învăța la Spirit-in-the-Woods. N-ar fi putut niciodată să fie iubita lui Ethan Figman și făcuse bine spunându-i că nu va mai încerca. Desigur, ar fi fost nemaipomenit să fie iubita lui Goodman Wolf, dar nici asta nu avea să se întâmple vreodată. În vara aceea, n-aveau să se înfiripeze cupluri pasionale și, cu toate că într-un sens era trist, măcar se puteau întoarce toți șase în cabana băieților și să-și reia locurile în cercul acela perfect și intact, menit să dureze o viață. Cabana avea să trepideze, ca și când ironia, conversațiile și prietenia lor ar fi fost atât de puternice, încât ar fi putut face ca toată acea construcție mică de lemn să se legene și să pufăie, pregătindu-se pentru decolare.

---

1 Marcă de suc instant.

2 Carte a jurnaliștilor Carl Bernstein și Bob Woodward, care descrie investigațiile din scandalul Watergate, soldat cu demisia președintelui Richard Nixon.

3 Lanț de gelaterii din Statele Unite.

4 Patronimicul Figman conține substantivul *fig*, care înseamnă „smochină“.

5 Pe 16 martie 1968, în timpul Războiului din Vietnam, o companie a armatei americane a masacrat aproximativ 500 de vietnamezi neînarmați în satul My Lai, iar dintre cei douăzeci și doi de soldați americani puși sub acuzare pentru aceste crime, doar unul a fost condamnat la închisoare pe viață, însă a fost eliberat după numai trei ani și jumătate de arest la domiciliu.

6 În engleză, *goodman* înseamnă „soț“ sau „stăpânul casei“, fiind folosit și ca apelativ pentru fermieri, iar *humility* înseamnă „smerenie“.

7 *Crema* înseamnă „caimac“, iar *seaman* înseamnă „matelot“ și se pronunță la fel ca semen — „spermă“.

8 Mâncare tradițională hawaiiană, de consistența terciului, preparată din tuberculi de taro — plantă cultivată în zonele tropicale, ai cărei tuberculi sunt asemănători cu cartofii.

9 Substanță care provoacă o alergie.

10 Elisabeth Kübler-Ross (1926–2004) — psihiatră americană specializată în problema morții.

Doi

Talentul, această trăsătură alunecoasă, era un subiect frecvent de conversație la cină între Edie și Manny Wunderlich de mai bine de jumătate de secol. Nu se plictiseau niciodată de el și, dacă cineva ar fi studiat frecvența cuvintelor în dialogurile acestui cuplu în vârstă, ar fi observat că *talent* apărea foarte des; cu toate că, stând în sufrageria prost încălzită a vilei lor mari și cenușii, Manny Wunderlich se gândea uneori că, de fapt, voiau să spună „succes“.

— A devenit un mare talent, i-a spus soția sa în timp ce-l servea cu o lingură de cartofi, lovind-o de farfurie, ca să se dezlipească bucățile care, pur și simplu, nu voiau să fie dezlipite.

Prima oară când s-au întâlnit, în 1946, la o petrecere în Greenwich Village, ea era dansatoare contemporană și sărea prin dormitorul ei de pe strada Perry înfășurată doar cu un cearșaf și cu iederă în păr. Iar în pat, tălpile ei presărate cu bătături îi zgâriau picioarele lui Manny. Edie era o tânără superbă și o artistă avangardistă pe vremea când asta putea fi o ocupație cu normă întreagă, dar după ce s-au căsătorit, încetul cu încetul a devenit mai puțin impetuoasă. Totuși, spre marea dezamăgire a lui Manny, abilitățile ei domestice nu s-au ridicat la înălțime după ce s-au estompat cele sexuale și artistice. Edie s-a dovedit a fi o bucătăreasă îngrozitoare și, de-a lungul căsniciei lor, mâncărurile ei fuseseră deseori adevărate otrăvuri. În 1952, când au deschis Spirit-in-the-Woods, amândoi știau că găsirea unui bucătar excelent era esențială pentru reușita inițiativei lor. Dacă mâncarea n-ar fi fost bună, n-ar fi venit nimeni. Așa că au angajat-o pe Ida Steinberg, o verișoară de-a doua a lui Edie și supraviețuitoare a „unui alt gen de tabere“, după cum spusese cineva fără niciun pic de tact; așa că pe timpul verii, soții Wunderlich mâncau ca niște capete încoronate, dar în afara sezonului, când Ida nu gătea decât ocazional, pentru evenimente speciale, mâncau ca doi deținuți din Gulag — tocane cleioase și cartofi în diferite combinații. Mâncarea era proastă, dar discutau cu însuflețire despre nenumărații tineri care trecuseră prin poarta de piatră de la Spirit-in-the-Woods și care dormiseră în cabanele de lemn ale taberei.

Acum, când se apropiau de sfârșitul lui 2009, deja nu și-i mai aminteau pe toți și nici măcar pe cei mai mulți dintre ei, dar lumina celor mai străluciți încă răzbătea prin întunericul din memoria soților Wunderlich.

De-a lungul deceniilor, fără să-și dea seama, Manny începuse să-i

împartă pe cei care veneau în tabără în categorii. Nu avea nevoie decât de un nume, apoi procesul de gândire și clasificarea putea începe.

— *Cine* a devenit un mare talent? a întrebat el.

— Mona Vandersteen. Sigur o ții minte. A venit trei veri la rând.

Mona Vandersteen? *Dans*, și-a spus Manny în gând.

— Dans? a întrebat șovăitor.

Edie s-a încruntat la el. Părul ei era la fel de alb ca părul și sprâncenele lui stufoase, iar lui Manny nu-i venea să creadă că acea porumbiță bătrână și masivă era aceeași fată care îl iubise pe strada Perry la scurtă vreme după al Doilea Război Mondial. Fata care se așezase pe patul cu tăblie metalică albă și își depărtase labiile cu degetele în fața lui; Manny nu mai *văzuse* niciodată o asemenea priveliște și aproape că i se tăiaseră genunchii. Edie rămăsese așa pe pat, deschizându-se ca și când ar fi fost acoperită de mici draperii și zâmbindu-i cu aerul că era cel mai firesc lucru din lume. El rămăsese nemișcat, holbându-se la ea, iar ea îi spusese fără nicio urmă de timiditate: „Ei? Vino-ncoace!“

Ca un uriaș, Manny străbătuse camera cu un singur pas, aruncându-se asupra ei, mâinile sale încercând s-o deschidă și mai mult, s-o despice și, în același timp, s-o posede — țeluri contradictorii care au fost cumva reconciliate în următoarea oră, în acel pat. Edie s-a apucat de gratiile tăbliei, desfăcând și strângând picioarele în jurul lui, iar Manny s-a temut că ar fi putut să-l omoare din greșeală sau în mod intenționat. A fost sălbatică în ziua aceea și mult timp după, dar în cele din urmă sălbăticia i s-a estompat.

Tot ce mai rămăsese din acea fată subțire și flexibilă era textura ca de răzătoare a tălpilor ei. Edie se îngrășase de la începutul anilor 1960, și nu din cauza sarcinii — soții Wunderlich nu putuseră să aibă copii și, cu toate că asta îi îndurerase, suferința li se tocise de-a lungul timpului mulțumită adolescenților care veneau anual la Spirit-in-the-Woods. După cincizeci de ani, Edie părea să fi fost reconstruită după imaginea unei piramide; ba nu, și-a dat seama Manny într-o zi, semăna cu una dintre cabanele ce se vedeau peste drum, de la fereastra lor — una dintre construcțiile acelea conice, care rezistaseră în tot acest timp și nu avuseseră nevoie de nicio reparație, care nu avuseseră nevoie de *nimic*, pentru că erau atât de primitive, de fundamentale și de autonome.

— Mona Vandersteen nu era dansatoare, l-a corectat Edie. Mai gândește-te.

Manny a închis ochii și s-a gândit. Prin fața ochilor i s-au perindat câteva fete din tabără, asemenea muzelor: dansatoare, actrițe, muziciene, țesătoare, sticlărese, gravoare. Și-a amintit o fată cu mâinile vârâte într-o

găleată cu vopsea violet. Și a simțit un fior și o mișcare în pantalonii ridicați până deasupra taliei, dar nu era decât o erecție fantomă, pentru că lua hormoni pentru cancer de prostată și îi crescuseră niște sâni mici, ca de adolescentă, și avea bufeuri, precum cele de care se plângea mama lui cea săracă cu duhul, făcându-și vânt cu un exemplar din revista *Silver Screen* în apartamentul lor din Brooklyn. Acum, Manny era o ruină: fusese *castrat* chimic — exact așa îi spusese medicul său tânăr pe un ton voios — și aproape nimic nu-l mai putea excita. S-a gândit la Mona Vandersteen și în minte i-a apărut brusc o nouă imagine.

— Da, avea părul blond și ondulat, i-a spus el soției cu o falsă certitudine. A venit în anii cincizeci, cu una dintre primele serii de tineri. Cânta la flaut și până la urmă a ajuns în… Orchestra Simfonică din Boston.

— Era în anii șaizeci, l-a corectat Edie, un pic iritată. La oboi.

— Ce?

— Cânta la oboi, nu la flaut. Țin minte, pentru că avea respirație de ancie[11].

— Ce-i aia respirația de ancie?

— N-ai observat niciodată că suflătorii de la instrumentele cu ancie au respirația urât mirositoare? Chiar n-ai observat asta niciodată, Manny? Serios?

— Nu, Edie, n-am observat. N-am remarcat niciodată respirația ei și nici pe a altcuiva, a răspuns el ipocrit. Nu-mi amintesc decât că era foarte talentată.

Și-a amintit și că avea șolduri înguste și un fund mare și apetisant, dar a ținut pentru el aceste detalii.

— Da, a spus Edie, era foarte talentată.

Soții Wunderlich își mâncau cartofii acoperiți cu un strat subțire de sos maro și se gândeau separat la Mona Vandersteen, care era atât de talentată și care se bucurase de faimă o vreme. Dar cântase în Orchestra Simfonică din Boston în anii 1960, așa că cine putea ști ce mai făcea acum sau dacă nu cumva tot ce mai făcea era să zacă în mormântul ei.

Soții Wunderlich erau mai vârstnici decât toată lumea de la Spirit-in-the-Woods; păreau Dumnezeu și soția lui Dumnezeu, amândoi încărunțiți, trăind în continuare în casa de peste drum de tabără. Economia în criză afectase teribil toate taberele de vară — cine mai era dispus să dea șapte mii de dolari pentru ca odrasla lui să facă oale de lut? Cu câțiva ani în urmă, angajaseră un tânăr plin de energie care să se ocupe de planificare și să administreze tabăra, însă din păcate în continuare rămâneau multe locuri libere la toate atelierele de creație. Nu știau ce aveau să facă mai departe, dar știau că situația nu era bună și că,

în cele din urmă, vor intra în criză.

Însă, orice s-ar fi întâmplat, nu aveau să vândă tabăra. Le plăcea prea mult; era o mică utopie, iar copiii care veneau acolo se cerneau de la sine, fiind și ei niște utopiști, într-un sens. Tabăra trebuia să rămână intactă, dedicându-se scopului nobil de a propaga arta în lume, generație după generație.

De Crăciun, foștii participanți la tabără le umpleau cutia poștală cu scrisori despre viețile lor, iar Edie sau Manny mergeau cu pas domol până la capătul aleii, deschideau ușa înțepenită a cutiei argintii și aduceau corespondența în casă, unde Edie îi citea scrisorile cu glas tare soțului ei. Uneori, sărea peste rânduri sau peste paragrafe întregi când deveneau prea plicticoase. Niciunul dintre ei nu era foarte interesat de viața de familie a foștilor lor elevi: la ce facultăți le fuseseră acceptați copiii, cine făcuse un bypass coronarian — *of, of, of*, toată lumea avea viață grea și, dacă supraviețuiai greutăților, de ce să mai și scrii despre ele? Supraviețuirea în sine era suficientă. Uneori, Manny se gândea că foștii lor elevi ar fi trebuit să le trimită versiuni prescurtate, curățate de detalii neesențiale, ale scrisorilor de Crăciun, care să nu conțină decât dovezi ale marelui talent cu care erau înzestrați expeditorii lor. Planșe, înregistrări audio, manuscrise. Mostre din ce realizaseră în anii și deceniile de după verile petrecute la Spirit-in-the-Woods.

Dar, în acest punct, chestiunea talentului devenea alunecoasă, pentru că cine ar fi putut spune dacă tabăra scosese la iveală și activase talentul incipient al unui copil sau dacă nu cumva talentul fusese tot timpul în el și s-ar fi manifestat în cele din urmă chiar și fără tabăra lor. În cea mai mare parte a timpului, Manny Wunderlich susținea prima variantă, deși în ultima vreme, pe măsură ce capul și sprâncenele îi deveneau tot mai cărunte, conferindu-i o înfățișare imaculată și înșelător de blândă, ajunsese la concluzia că el și soția lui nu fuseseră decât conductorii unui tren al talentului, tăind bilete multor copii străluciți aflați în trecere prin Belknap, Massachusetts, în drum spre un loc mai bun. Se gândea abătut că cel mai important lucru pe care îl crease Spirit-in-the-Woods în sufletele tuturor era nostalgia. Se întâmpla să ajungă la ei cărți poștale pe care câte un fost participant la tabără scrisese astfel de rânduri:

> *Dragă Manny și dragă Edie,*
>
> *Vreau să știți că mă gândesc zi de zi la verile petrecute în tabără. Cu toate că am susținut concerte la Paris, la Berlin și în multe alte orașe, și cu toate că Bursa Barranti de anul*

trecut mi-a oferit libertatea de a mă concentra asupra libretului meu, fără să mai trebuiască să predau la conservator, nimic n-a fost la fel de frumos ca Spirit-in-the-Woods. Nimic! Vă trimit dragostea mea.

*

Ori de câte ori era abătut, Manny Wunderlich se adâncea în el însuși, simțindu-și bătăile chinuite ale inimii, și se uita peste drum, spre peluza din fața vilei, unde se zăreau vârfurile cabanelor țuguiate. Se cufunda în melancolie și numai vocea soției îl mai putea aduce înapoi, ca și când l-ar fi tras de bretele sau ca și când o versiune mai timpurie a ei, de o sexualitate sălbatică, i-ar fi insuflat din nou vitalitate.

— Manny, l-a strigat ea de peste timp. Manny.

A fixat-o cu privirea lui slăbită și sticloasă, uitându-se în ochii ei albaștri și fermi.

— Ce-i? a spus el.

— Am văzut c-ai dispărut, i-a răspuns ea. Hai să vorbim despre altcineva. Azi am primit o scrisoare foarte interesantă. E una dintre obișnuitele scrisori de Crăciun.

— Bine, a zis el, așteptând.

Oare de ce tânăr artist trebuia să-și aducă aminte de data asta? Un flautist, o dansatoare, o cântăreață, un designer de decoruri suprarealiste?

— Asta o să-ți placă, i-a spus Edie, apoi a zâmbit, iar gura ei a căpătat o expresie blândă pe care o avea tot mai rar în ultima vreme. E de la Ethan și Ash.

— Ah! a spus Manny, tăcând cu aerul respectuos care se impunea.

— Am să ți-o citesc, a zis ea.

---

11 Ancia este o mică lamă elastică (de metal, de lemn sau de trestie) fixată în mușiucul unui instrument de suflat pentru a produce sunete sau pentru a le intensifica.

Trei

Plicul făcut dintr-o hârtie atât de groasă și de catifelată încât ai fi zis că fusese uns cu lanolină și cu uleiuri speciale a rămas nedesfăcut pe măsuța pentru corespondență și chei din holul de la intrare al apartamentului Jacobson-Boyd timp de o zi sau două înainte să se hotărască să-l deschidă. De mulți ani, acesta fusese un mod de a tolera nepotrivirea dintre propriile lor vieți și ce era descris în scrisoarea anuală. Ori de câte ori ei deschideau o astfel de scrisoare, Jules se simțea ca și când din ea ar fi putut țâșni un jet de flăcări care i-ar fi ars mâinile. Odată cu trecerea timpului și cu înaintarea în vârstă, invidia ei față de viețile prietenilor ei se diminuase și devenise suportabilă, dar, chiar și acum, când sosise scrisoarea de Crăciun, Jules se lăsase copleșită de revenirea discretă a unui sentiment foarte vechi. În scrisorile pe care le trimiteau de Crăciun, Ash și Ethan nu-și etalau niciodată succesele, nici măcar cu ani în urmă, în perioada când viețile lor începuseră să devină atât de palpitante. Dimpotrivă, lăsau mereu impresia că se temperează, ca și când n-ar fi vrut să-și asalteze prietenii cu detaliile soartei lor norocoase.

Scrisorile lui Ash și Ethan erau expediate în fiecare an la adăpostul unui plic mare și gros, de formă pătrată, pe spatele căruia treceau o adresă unde locuiau doar câteva săptămâni pe an: Ferma Bending Spring, Cole Valley, Colorado.

— Ce fel de fermă e asta? o întrebase Dennis când aflaseră de achiziționarea fermei. Fermă de vite? Fermă de turism rural?

— Nu, e o fermă de *taxe*, îi răspunsese Jules. Dacă au domiciliul legal acolo, plătesc taxe mai mici. Deci e o fermă unică în lume.

— Ești antipatică, îi spusese el în glumă.

Dar deja știau amândoi că invidia ei nu avea forță — era doar un sentiment neplăcut și copleșitor, iar Jules nu putea decât să facă glume ușor sarcastice ca să alunge o parte din ostilitate și să rămână prietenă cu Ash și Ethan. Fără glume, fără ironii și bombăneli, n-ar fi putut să suporte diferența dintre cât de mult aveau cei doi prieteni prin comparație cu ea și Dennis. Așa că vorbea mult despre viața la ferma de taxe, povestindu-i lui Dennis despre muncitorii care fuseseră angajați să prindă cu lasoul taxele care încercau să scape; îi povestea și că proprietarii fermei, Ash și Ethan, stăteau în balansoarul de pe verandă, urmărind cu satisfacție trebăluiala angajaților.

— La ferma lor nu muncește niciun minor, îi spunea Jules. Iar

proprietarii sunt foarte mândri de asta.

Dar scenariul ei sugerea cumva că, în realitate, Ash și Ethan erau puturoși, iar din când în când se dovedeau a fi niște supraveghetori cruzi, deși amândoi erau renumiți ca fermieri respectuoși și generoși cu oamenii care lucrau pentru ei, și nu doar din capriciu, ci în mod autentic. De asemenea, după cum știa toată lumea, Ash și Ethan lucrau tot timpul, fiind mereu prinși în proiecte, fie artistice, ori filantropice. Ethan, deținătorul unei lungi serii de succese care, în iarna lui 2009, când a sosit scrisoarea de Crăciun, se întindea deja pe mai bine de două decenii, nu se oprea și nici nu voia să se oprească vreodată din lucru. „Când te oprești, mori“, spusese el cândva la cină, și toată lumea de la masă încuviințase cu un aer sobru. A te opri însemna *moarte*. A te opri însemna că renunțai și predai altora cheile lumii. Singura opțiune pentru o persoană creativă era mișcarea continuă — o viață în care te învârteai ca un titirez, mereu înainte, până când nu mai erai în stare să te miști.

Ideile lui Ethan Figman erau mult mai valoroase acum decât fuseseră în 1984, când, la doar trei ani de la absolvirea Școlii de Arte Vizuale din New York, obținuse un contract pentru realizarea unui serial de animație pentru adulți, intitulat *Figland*. După ce se difuzase episodul-pilot și fusese bine primit, televiziunea l-a angajat să facă un sezon întreg. Ethan a insistat să facă el vocea lui Herb Figman, tatăl furios al lui Wally Figman, și pe cea a vicepreședintelui Sturm, un personaj secundar care trăia în universul paralel al Figlandului. De asemenea, insistase că trebuia să locuiască în continuare la New York, nu să se mute la Los Angeles și, după multe negocieri tensionate, în mod surprinzător, directorii televiziunii acceptaseră în cele din urmă, deschizând un studio pentru serial într-o clădire de birouri din centrul Manhattanului. În primul an, *Figland* a avut un succes uluitor. Foarte puțină lume știa că Ethan își dobândise tehnica într-un atelier de animație dintr-o tabără de vară, sub îndrumarea Bătrânului Mo Templeton — căruia, și-a dat seama Jules, nu i se spusese niciodată în viața lui Tânărul Mo Templeton. În schimb, Ethan reușise să-și păstreze tinerețea de-a lungul anilor săi de succese. La cincizeci de ani, era la fel de agreabil ca la cincisprezece, dar cârlionții i se mai răriseră și căpătaseră o nuanță de auriu, iar urâțenia i se transformase în semn distinctiv. Din când în când, câte cineva îl recunoștea pe stradă și îi spunea: „Salut, Ethan!“, ca și când l-ar fi cunoscut personal. Deși încă purta deseori tricouri de prost gust, imprimate cu personaje de desene animate, unele dintre cămășile sale erau făcute din materiale scumpe, care aminteau de pânza felinarelor japoneze. Când a început să aibă succes, Ash îl îndemnase să-și cumpere

haine de la magazine mai bune — adică de la magazine adevărate, nu de la tejghelele din intersecții, cum spusese ea odată —, și după o vreme, chiar începuseră să-i placă unele dintre hainele lui scumpe, deși nu voia s-o recunoască.

Ethan avea atât de multe idei, încât ai fi zis că erau silabele unui bolnav de Tourette, care trebuiau scuipate sub forma unor scâncete și explozii haotice. Dar multe dintre ele, ba chiar cele mai multe, se dovedeau a fi profitabile într-un fel sau altul. După succesul serialului, pe la mijlocul anilor 1990, a devenit activist împotriva exploatării minorilor și a înființat în Indonezia o școală pentru copiii salvați de la munca forțată. Ash s-a implicat și ea în această inițiativă, iar generozitatea lor era autentică, nu o simplă toană. Acum, Ethan organiza a doua ediție a Seminarelor de Măiestrie, un eveniment de o săptămână ce se desfășura vara într-un complex turistic din Napa, California, unde politicieni, oameni de știință, vizionari din Silicon Valley și artiști își prezentau ideile în fața unui public privilegiat. Prima ediție fusese un succes și, cu toate că se afla în urma altor conferințe similare, Seminarele de Măiestrie atrăseseră repede atenția. Deși era abia decembrie, biletele de participare pentru următoarea ediție erau pe sfârșite.

Jules și Dennis Jacobson-Boyd au citit scrisoarea de Crăciun a soților Figman și Wolf cu o seară înainte de Crăciun. New Yorkul era cuprins de obișnuita lui criză anuală. Traficul era paralizat. Familiile din afara orașului, strivite sub povara sacoșelor de cumpărături, își croiau cu greu drum pe trotuare. În ciuda economiei decimate, lumea încă venea în oraș de sărbători — pur și simplu nu putea sta acasă. Pe străzi răsuna obișnuita muzică de duzină, inclusiv îngrozitoarele cântecele hazlii, cu specific de Crăciun, compuse în anii 1950, care te făceau „să vrei să mori“, cum i se plânsese lui Jules unul dintre clienții din ziua aceea. Toți newyorkezii era sătui și enervați de ocuparea temporară a orașului lor și de faptul că erau forțați să intre în atmosfera de sărbătoare. Jules tocmai se întorsese acasă după ultima clientă din ziua și din săptămâna aceea. Cu câțiva ani în urmă, mulți terapeuți, inclusiv ea, încetaseră să mai folosească termenul *pacienți*. Și totuși, a avea *clienți* încă i se părea un pic neobișnuit; pe Jules o făcea să se simtă ca și când ar fi fost o femeie de afaceri, cineva care lucrează în consultanță, domeniul acela vag pe care nu-l înțelesese niciodată, deși de-a lungul anilor cunoscuse prin Ethan și Ash oameni care își câștigau existența din asta. Nimeni nu mai voia să fie pacient, toată lumea voia să fie client. De fapt, toată lumea voia să fie consultant.

Ultima clientă din agenda ei era Janice Kling; numele ei era un pic

amuzant, dat fiind că Janice nu voia să renunțe la terapie — niciodată.[12] Se agăța de Jules ca un pui de marsupial, iar atașamentul ei era înduioșător și, uneori, tulburător. Începuse să vină la terapie cu mulți ani în urmă, când era studentă la Drept la Universitatea din New York și fusese speriată de metoda socratică a unui profesor intimidant, care o redusese la tăcere asaltând-o cu întrebări. Acum, Janice, care inițial voia să predea la universitate, devenise o avocată suprasolicitată și prost plătită pentru o asociație de protecția mediului. Lucra mult, încercând să salveze lumea de abuzuri, dar când intra în cabinetul lui Jules, se prăbușea pe fotoliu cu umerii încovoiați și cu o expresie deznădăjduită.

— Nu suport să trăiesc fără intimitate, îi spusese Janice de curând. Merg la întruniri și lupt toată ziua împotriva legislației rău intenționate a republicanilor, iar pe la miezul nopții, când ajung acasă singură, mănânc la repezeală niște resturi de tăiței thailandezi și mă trântesc pe pat, frântă de oboseală. Și nici măcar nu pot să-mi folosesc vibratorul, pentru că n-am avut timp să-mi decorez casa și răsună peste tot. Ți se pare jalnic să recunosc asta? Mai ales partea cu ecoul vibratorului? Ți se pare trist?

— Bineînțeles că nu, răspunsese Jules. Ba chiar ar trebui să-ți dea gratuit vibratore de la serviciu, dacă te pun să muncești atât de mult, încât nu mai ai timp pentru viața ta privată. De fapt, ar trebui să-ți dea și dacă ai *avea* timp, a adăugat ea repede.

Jules și clienta ei au izbucnit în râs, gândindu-se la femeile suprasolicitate și la vibratoarele lor. Unele terapeute erau genul matern, înfășurate în rochii până la pământ, cu poala primitoare, altele voiau să fie cât mai reci, și abordau o atitudine clinică și detașată, ca și când răceala în sine ar fi avut proprietăți curative. Ca terapeută, Jules nu se simțea nici foarte maternă, nici foarte distantă. Era ea însăși, într-o formă concentrată, iar clienții îi spuseseră de mai multe ori că era amuzantă și încurajatoare, și cu toate că i-o spuneau ca pe un compliment, Jules își dădea seama cu o ușoară stânjeneală că nu era — nu în întregime.

În ședința din ziua aceea, Janice Kling îi vorbise despre o temă familiară, singurătatea, și, poate pentru că era perioada Crăciunului, conversația a avut o notă de disperare. Janice i-a spus că habar n-avea cum reușeau oamenii să-și continue viața an după an, fără să fie mângâiați sau fără să li se vorbească într-un mod intim. „Cum reușesc, Jules? o întrebase ea. Cum reușesc *eu*? Ar trebui să mă duc la o prostituată care oferă intimitate.“ A făcut o pauză, apoi a ridicat privirea cu un zâmbet tăios. „Sau poate că deja frecventez una“, adăugase ea, făcând semn cu degetul spre Jules.

„Păi, dacă sunt o prostituată specializată în intimitate, răspunsese

Jules cu blândețe, atunci ar trebui să mă plătești mult mai mult.“ De obicei, tarifele ei erau mici. Reforma din sistemul medical schimbase tot, și cele mai multe asigurări medicale nu mai acopereau decât un număr mic de ședințe. Și, bineînțeles, medicamentele înlocuiseră terapia pentru multă lume. Jules și câțiva prieteni terapeuți se întâlneau din când în când ca să discute cât de mult se înrăutățise situația față de anul dinainte. Și totuși, își păstrau cabinetele, împărțind aceleași birouri ca să mențină tarifele scăzute — se încăpățânau să reziste. Toți clienții lui Jules o duceau prost cu banii și, deși habar n-aveau, și terapeuta lor era strâmtorată.

În seara aceea, Julie se întorsese acasă de la o ședință cu râs și cu plâns, ambele moderate. Ea și Dennis locuiau de mai bine de zece ani în apartamentul lor modern și simplu din vestul New Yorkului, pe una dintre străzile cu numărul nouăzeci. Pe strada lor erau clădiri dinainte de război, șiruri de case cu etaj, cu fațade de piatră, precum și blocuri mici și anonime cu lift, ca al lor, și un azil în fața căruia, în zilele cu soare, erau înșirați bătrâni în scaune cu rotile, cu ochii închiși, cu capetele albe și roz ridicate spre cer. Apartamentul era proprietatea lui Jules și Dennis, care se stabiliseră acolo definitiv; două bulevarde mai încolo era un supermarket vechi, cu niște culoare înguste, iar Central Park era foarte aproape. În acel apartament o crescuseră pe fiica lor, Rory; o dăduseră la școala de stat din apropiere și o scoseseră deseori în parc ca să alerge și să dea cu piciorul în minge.

Când a ajuns acasă și a deschis ușa, în apartament mirosea a mâncare; Dennis făcea rasol de pui cu mirodenii. A rămas în hol, uitându-se la corespondența sosită în ziua aceea — un teanc mic și anost de facturi și scrisori. Lângă teancul proaspăt, era plicul pătrat care deja stătea nedeschis de vreo două zile.

Scrisoarea de Crăciun.

Jules a luat-o cu ea în bucătărie, unde Dennis stătea aplecat deasupra aragazului în bluza de trening Rutgers. Întotdeauna părea prea mare pentru mica lor bucătărie, cu trupul lui solid și nedelicat și cu mișcările lui largi. Și îi era foarte greu să-și țină sub control părul de pe față. „Crește ca grâul pus la încolțit“, glumise el în pat la începuturile relației lor, în urmă cu douăzeci și opt de ani. Era robust, brunet, viril și simplu, în sensul că nu avea nicio înclinație către *artă*, nicio nevoie de rafinamente estetice. La sfârșit de săptămână, îi plăcea să joace rugby pe atinselea[13] cu prietenii, care uneori, după meci, veneau pe la ei să mănânce pizza și să bea bere, bătând palma între ei fără nicio ironie. La fel ca unii dintre acești prieteni, Dennis era ecografist, meserie pe care o alesese nu pentru că ar fi crescut cu dorința de a afla ce se ascunde

dincolo de suprafețe, ci pentru că, după o depresie din timpul facultății și o recuperare dificilă, văzuse la metrou o reclamă convingătoare pentru o școală de ecografie. Acum, câteva decenii mai târziu, lucra la o clinică de succes din Cartierul Chinezesc. Uneori, când se întorcea de la serviciu, în drum spre gura de metrou, trecând pe lângă vânzătorii ambulanți de pe stradă, cumpăra niște anason în formă de stea, câte un snop de fasole verde lungă sau câte o rădăcină contorsionată care semăna cu mâna unui vrăjitor bătrân. Proximitatea față de acești vânzători reușea cumva să-i împrumute și lui un ușor aer exotic.

Dennis s-a întors de la aragaz și s-a apropiat de ea, ținând în mână o lingură din care se prelingeau picături.

— Bună, a spus el, sărutând-o, și buzele li s-au lipit voluptuos, rămânând multă vreme împreunate.

— Bună, i-a răspuns Jules în cele din urmă. Miroase bine. Când ai ajuns acasă?

— Acum o oră. Am trecut de la o ecografie pelviană direct la rasol de pui. Ah, și vezi că sunt două mesaje pe robot. Unul de la maică-ta și unul de la Rory. Maică-ta a zis că nu-i nevoie s-o suni înapoi, doar voia să afle ce mai faci și dacă ai primit vești de la Rory. Iar Rory a zis c-a ajuns bine în New Hampshire, acasă la Chloe, și că drumurile au fost bune.

— N-ar trebui să lase studenții să conducă, a spus Jules. Se urcă în rablele pe care părinții lor nu le mai vor și pornesc la drum. E îngrozitor.

— E îngrozitor că trebuie să se mute, a replicat Dennis.

Dar nu era tocmai adevărat în cazul lor. Cu toate că îi afectase plecarea lui Rory la facultate și suferiseră prostește că nu mai locuia cu ei, fiica lor întotdeauna fusese independentă și dornică să plece în lume, așa că a o trimite la facultate în nord semăna puțin cu a da drumul unui animal înapoi în sălbăticie.

— În fine, se simte bine, a spus Dennis. O să meargă la schi fond. O să se distreze de minune.

Apoi a observat ce ținea Jules în mână:

— Ei, scrisoarea.

— Da. Scrisoarea de la prietenii noștri fermieri.

— Vrei să facem la fel și anul ăsta? Să ți-o citesc eu cu voce tare? Încă n-ai trecut peste asta?

— Ba am trecut, a răspuns ea. Dar tot îmi place să facem așa. E unul dintre puținele noastre ritualuri — tu ești catolicul căzut în păcat, iar eu, evreica fără Seder[14].

— Ce ești? O evreică *fără Seder*, a spus Dennis amuzat. Da, exact așa te descriu tuturor cunoscuților mei.

— Și care încă are nevoie să i se citească cu voce tare o scrisoare de Crăciun, a adăugat Jules.

— Bine. Dar stai un pic, întâi să-ți pun niște vin.

— Excelent. Mersi, dragul meu.

Dennis s-a dus la bufet și i-a turnat un pahar de vin roșu, apoi s-a așezat cu ea la masă, în bucătăria în care abia aveau loc să mănânce amândoi, în timp ce fulgii se loveau de fereastra îngustă care dădea spre stradă. Au urmat câteva momente de tăcere și Dennis și-a strecurat degetul în plic, dându-i la iveală interiorul vișiniu. Dintr-odată, Jules și-a amintit de sacul de dormit cu căptușeală roșie în care dormea Ash în tabără. Ilustrația de pe felicitare era ca de obicei un desen cu specific de iarnă făcut de Ethan Figman. De data asta erau Cei Trei Magi, tustrei rotofei și excentrici, îmbrăcați în robe și cu pălării înalte pe cap — unul mai ciudat ca altul. Jules și Dennis au studiat și au admirat desenul împreună. Colțurile felicitării erau acoperite cu mici digresiuni — glume pe seama economiei în criză și grămezi antropomorfice de rășină, cu bule de dialog deasupra capetelor: „Salut, eu sunt Frankenrășină. Mă rog, tehnic vorbind, sunt *monstrul* lui Frankenrășină, dar toată lumea înțelege greșit.“[15]

Într-un an, în scrisoarea de Crăciun găsiseră un calendar cu ferestruici care ascundeau minunate scene de desene animate. În alt an, când deschideai felicitarea, se auzea tema muzicală din *Figland*, deși tehnologia încă nu era avansată și muzica te făcea să te gândești la niște copii în miniatură închiși în paginile felicitării, cântând: *Ee-ee-ee!* Cea din 2003 a fost memorabilă, pentru că atunci când o deschiseseră, din ea se ridicase brusc un norișor roz de praf, deși se pare că unii destinatari se speriaseră, crezând că era o scrisoare-bombă, ceea ce i-a îngrozit pe Ethan și Ash, care își imaginaseră că era o găselniță de efect. Așa că scrisorile de Crăciun redeveniseră cuminți, dar întotdeauna conțineau o ilustrație marca Ethan Figman, precum și relatarea detaliată a anului anterior.

Primele scrisori avuseseră un ton ironic și jucăuș, dar în scurtă vreme s-au transformat într-un proiect mai sobru. Jules și Dennis nu le trimiseseră nicio scrisoare; pe lângă faptul că expresia „scrisoare de Crăciun“ era caraghioasă, multă vreme anii lor fuseseră destul de amestecați, și cu bune, și cu rele. Iar unii fuseseră chiar catastrofali, deși de o bună bucată de timp lucrurile se îndreptaseră. În cea mai mare parte, anii lor erau banali sau ușor dezamăgitori. Ce-ar fi putut scrie ea și Dennis despre ei? *În ultimele luni, Jules a pierdut doi clienți, ale căror asigurări medicale nu le mai oferă servicii terapeutice.* Sau: *Dennis lucrează în continuare la clinica din Cartierul Chinezesc, într-un departament cu un*

personal atât de redus, încât un pacient a trebuit să aștepte șapte ore ca să fie consultat. Sau poate: *Fiica noastră, Rory, studentă la universitatea de stat din Oneonta, habar n-are pentru ce specializare principală să opteze și are o colegă de apartament care a fost aleasă miss la balul de absolvire a liceului.*

Dar anii fuseseră foarte diferiți pentru Ethan Figman și Ash Wolf, așa că de Crăciun se delectau cu sarcina de a trimite scrisori tuturor prietenilor. Jules se întreba dacă, la început, le scriseseră împreună, stând aplecați deasupra scrisorii și împletindu-și armonios vocile — la Yale, Ash avusese o mașină de scris azurie, marca Smith Corona, iar apoi își luase un model vechi de Mac, de culoare roz. Acum, când Ash și Ethan trăiau împreună și aveau o viață atât de palpitantă, Jules și-i imagina pe cei doi prieteni stând într-o încăpere uriașă, fiecare la capătul unui birou care cândva fusese un sequoia sau o geodă uriașă, ridicându-se din când în când de pe scaun și făcând câțiva pași, întrebându-se unul pe altul: „Dacă pomenim de excursia în Bangalore, o să părem lăudăroși? Sau chiar enervanți?“

Dar probabil că redactarea scrisorilor de Crăciun nu mai era un proiect comun. Poate că Ash i le citea lui Ethan în timp ce el alerga pe o bandă în fața unui perete de sticlă, iar Ethan doar încuviința dând din cap, ceea ce, pentru ei, însemna că erau coautori. Sau poate că Ethan i le citea cu voce tare asistentei lui, Caitlin Dodge, care făcea câteva sugestii de redactare, iar apoi le trimitea tuturor persoanelor de pe listă. Jules și-a dat seama că nici măcar nu mai putea evalua numărul celor care primeau scrisoarea de Crăciun a soților Figman și Wolf. Pierduse socoteala acestor persoane, așa cum, în urmă cu câțiva ani, pierduse socoteala populației curente a planetei.

Întinderea ariei de prieteni ai lui Ash și Ethan nu era o informație pe care o puteai căuta pe internet. Oare pe câți îi treceau în categoria prietenilor? Ce trebuia să faci ca să *fii* prietenul lor? Jules cu siguranță era printre prietenii lor cei mai apropiați. Fusese martoră la tot ce se întâmplase între ei de-a lungul a trei decenii la New York, precum și în deceniul dinainte, în cabanele țuguiate, în teatrul și în sala de mese de la Spirit-in-the-Woods. Jules făcea parte din viața lor pentru totdeauna, lucru pe care nu-l puteau spune mulți dintre cei care îi cunoscuseră mai târziu. Probabil că toți cei care primeau această scrisoare erau foarte încântați. Toată lumea voia să primească scrisori de Crăciun de la Ethan Figman și, prin asociere, de la Ash Wolf. Și poate că le primeau câteva sute, dacă nu chiar câteva mii de oameni:

Dragi prieteni,

Până și aceste cuvinte ne fac să șovăim, pentru că de-a lungul anului primim o mulțime de scrisori care încep tot cu „Dragi prieteni“, cerându-ne să facem câte o donație pentru o cauză sau alta. Și, de cele mai multe ori, nu suntem prietenii expeditorilor. Dar voi chiar ne sunteți prieteni și vă iubim, de aceea vă rugăm să ne iertați că vă obosim încă o dată cu relatarea detaliată a ultimelor noastre douăsprezece luni. Puteți să ne obosiți și voi cu o astfel de relatare, dacă vreți, ba chiar sperăm s-o faceți.

Vă scriem de la ferma noastră din Colorado, unde ne-am cuibărit cu cei doi copii ai noștri și cu o mulțime de artiști extraordinari. Ash, care lucrează la montarea Troienelor*, pe care o va regiza la Open Hand, a invitat aici toată distribuția și, în mod surprinzător, au acceptat cu toții să-și întrerupă programele încărcate și să vină.*

Așa că toate dormitoarele sunt pline cu troiene, mai exact, cu troiene care au legitimație Equity[16]*. Suntem încântați, întrucât atunci când am cumpărat ferma, am visat că într-o bună zi va fi un centru artistic (sau un centru al artelor, cum mărturisește Ash cu modestie că și-a imaginat), iar acum, visul nostru s-a materializat (sau s-a concretizat).*

Noaptea, facem un foc zdravăn în șemineu, iar actorii se trezesc la cântatul cocoșilor. Tragedia greacă! Morți violente și inutile! Plimbări în căruțe cu fân! Cum să nu-ți placă? Cât despre Ethan, de sărbători și-a luat o îndelung plănuită perioadă de respiro în care și-ar dori să citească toate cărțile care au călătorit cu el din oraș în oraș, din țară în țară, din avion în avion, dar pe care până acum abia a apucat să le deschidă. Pe cititorul de cărți electronice are o istorie a baseballului din ligile inferioare și o expunere concisă a teoriei corzilor (ce-o mai fi și asta — întrebați-l pe Ethan, dar abia în ianuarie). Poate că de data asta va reuși să le citească, deși îl enervează că cititorul lui nu-i arată decât procentul *pe care l-a citit dintr-o carte, nu și numărul paginilor, ceea i se pare stupid în proporție de nouăzeci și doi la sută.*

Trecând la chestiuni mult mai importante, Inițiativa împotriva Exploatării Minorilor s-a extins și în acest an, mulțumită generozității și compasiunii celor cărora le-am

trimis și noi scrisori cu „Dragi prieteni“. (Dar nu simțim pentru ei nici măcar o fărâmă din ce simțim pentru voi. Sincer!*) Nu e locul să vă prezentăm rezultatele remarcabile obținute de această inițiativă. (Pentru mai multe detalii, vă rugăm să intrați pe a-cli.net.) E suficient să vă spunem că la sediul din New York avem o echipă foarte dedicată, ale cărei eforturi nu încetează să ne uimească. Ne-am dori să putem petrece mai mult timp la fața locului, dar anul acesta a fost unul fertil pentru* Figland*. Deși se apropie de un sfert de secol de existență (uau!), longevivului serial de televiziune continuă să-i meargă uimitor de bine.*

Anul acesta, am lucrat în mod constant și am călătorit în India, China și Indonezia împreună cu echipa noastră și câțiva reprezentanți dedicați ai UNICEF-ului, ca să contribuim la extinderea Școlii Keberhasilan („Succes“), la a cărei întemeiere suntem mândri că am contribuit. Ba chiar am reușit să găsim și puțin timp să călătorim doar de plăcere. Desigur, tragedia îngrozitoare a copiilor forțați să muncească nu poate fi trecută în rândul lucrurilor plăcute la care ne-a fost dat să fim martori, dar primul și cel mai important lucru pe care îl putem face pentru a le ameliora situația este să informăm oamenii. Și asta încercăm să facem în continuare.

Stăpâniți de o nesuferită mândrie, vrem să vă spunem că fiica noastră, Larkin Figman, a reușit să supraviețuiască nouăsprezece ani cu un nume care oscilează între un poet mizantrop din Anglia secolului douăzeci și un cunoscut personaj de desene animate. Prieteni, fata noastră este extraordinară! A venit cu noi în Indonezia, cum a făcut și în alte dăți, și a lucrat ca asistentă la Keberhasilan, iar imediat după aceea a trebuit să se întoarcă la studii. După cum mulți dintre voi știți, e studentă la Yale, unde a absolvit și mama ei. Locuiește în Davenport și studiază teatru și istoria artei. Am fi iubit-o și dacă ar fi fost pasionată de matematică — disciplină cu care n-are nicio legătură. Dar, după cum mulți dintre voi de asemenea știți, Mo, fratele ei mai mic, e pasionat tocmai de matematică, și îl iubim la fel de mult. Mo, care învață la Corbel School din New Hampshire și locuiește la internat, crede că serialul tatălui său ar putea fi MULT MAI bun și că piesele pe care le regizează mama lui sunt plicticoase, dar ne face un hatâr și ne tolerează.

Pe o notă mai serioasă, vrem să adăugăm că, în scurtă vreme, vom da publicității vești importante despre Fundația pentru Sărăcie, pentru că unii dintre voi ne-ați întrebat cum ați putea să fiți de ajutor.

Scrisoarea continua cu încă o pagină densă, bătută la mașină. Jules știa deja toate informațiile din ea, pentru că vorbea cu Ash de câteva ori aproape în fiecare săptămână, iar cu Ethan schimba frecvent e-mailuri scurte. Cele două cupluri luau cina împreună când puteau, ceea ce nu se mai întâmpla atât de des, însă nu conta — erau apropiați, aveau o legătură strânsă. Viețile lor erau mult prea diferite acum pentru ca Jules să mai poată nutri o invidie intensă. Ba chiar scăpase în mare parte de ea, o lăsase să se stingă sau să se împrăștie, ca să n-o mai chinuie în mod cronic. Și totuși, în fiecare an, când sosea scrisoarea de Crăciun care inventaria detaliile vieții fabuloase a lui Ethan și Ash, Jules tot își mai permitea câteva gânduri negre.

Când Dennis a terminat de citit, Jules a observat că sticla de vin se golise. Nici măcar nu era bun — nu cumpărau niciodată vin bun, ci doar sticle care costau în jur de nouă dolari, un preț pe care îl stabiliseră în mod arbitrar —, dar Jules băuse tot timpul cât durase lectura, mâna ei urcând și coborând fără încetare, ca și când nici n-ar fi băgat de seamă ce face. Acum era sâcâită de zumzetul enervant al unei ușoare bețiii. A făcut o variație pe marginea aceleiași glume proaste și răutăcioase pe care o mai făcuse în ultimii ani:

— De ce i-au spus Fundația *pentru* Sărăcie? Asta nu cumva dă de înțeles că sunt de acord cu sărăcia?

— Da, cineva ar fi trebuit să-i schimbe numele până acum, a răspuns Dennis zâmbind.

— Știi, Dennis, mi-am depășit aproape complet invidia prostească, dar de fiecare dată când facem asta, reapare în mod previzibil. Ții minte cum a fost anul trecut? Am citit scrisoarea, am băut și am ieșit să ne plimbăm în zăpadă pe Riverside Drive. M-am prefăcut că mă prăbușesc într-un troian și că mor de la o combinație de hipotermie și invidie. Asta am convenit că ar fi scris în raportul legistului.

— Exact, a spus Dennis, zâmbind din nou. Ei bine, n-ai murit. Ai depășit momentul și o să-l depășești și acum.

De-a lungul căsniciei lor, soțul ei îi zâmbise deseori cu o afecțiune plină de înțelegere.

— Oricum, a adăugat el, totul devine nasol în preajma Crăciunului. Există și tulburări emoționale sezoniere, nu-i așa? Întotdeauna îmi fac

griji din cauza asta.

— Stai liniștit, n-o să pățești nimic, a spus ea.

— Nici tu, a zis Dennis, luând paharele de pe masă.

Jules simțea că i se dezlegase limba și că, în timp ce vorbea, întreaga gură mai avea un pic și i se descompunea.

— Așa pățesc de fiecare dată, a spus ea. Sunt sigură c-o să treacă.

— Oricum, scrisoarea n-a adus nicio noutate. Știai deja toate detaliile.

— Dar când le aud rostite cu glas tare sau scrise pe pagină, îmi amintesc tot. Nu mă pot abține. În ciuda înțelepciunii mele de acum, sunt meschină și previzibilă.

A făcut o pauză și a adăugat:

— Știi că-i iubesc, nu? Vreau să fiu sigură că știi asta.

— Doamne, normal că știu. Nu trebuie să mi-o spui.

— Ții minte cât de rău mă simțeam înainte?

— Bineînțeles, a spus el.

Jules a mâncat din puiul cu mirodenii gătit de Dennis, care avea un gust excelent, și i-a spus că era moale ca pielea unui portofel. „Nu c-aș fi mâncat vreun portofel în viața mea, dar sunt sigură c-ar fi la fel de fraged ca puiul tău.“ Și totuși, a simțit că se deprimă și mai tare. Ash și Ethan aveau un bucătar personal, care știa foarte bine ce le plăcea și ce nu. Aici, în mica lor bucătărie, Dennis folosea ingredientele chinezești pe care le găsea pe Canal Street, în drum spre metrou, după ce plimba o zi întreagă transductorul ecografului prin gelul cald întins pe câte o porțiune din corpul pacienților. Dennis muncise din greu în bucătăria lor, iar ea lucrase din greu cu Janice Kling și cu ceilalți clienți dinaintea ei, în timp ce în Cole Valley, Colorado, ferma lui Figman și Wolf trepida de hărnicie și inventivitate. Ash și Ethan nu stăteau niciodată, nu se lăsau niciodată în voia trândăviei. Tot ce făceau devenea invariabil ceva minunat. Dacă ar fi gătit un pui, ar fi hrănit cu el un continent întreg.

Jules a pășit în șosete peste gresia din bucătărie, care nu se curăța niciodată ca lumea. Erau plăci ieftine și, oricât le-ar fi frecat, își păstrau nuanța lăptoasă de galben care dădea de înțeles că în apartamentul lor nu erau suficienți bani sau nu se acorda suficientă atenție detaliului. Nu plăteau o femeie cu spatele încovoiat care să vină săptămânal să frece gresia în genunchi. Această răbufnire intensă a vechii invidii față de Ash și Ethan a transformat-o pe Jules într-o persoană meschină. Deși, bineînțeles, Ash și Ethan aveau și ei probleme. Întâi de toate, fiul lor era diagnosticat cu o tulburare din spectrul autist. Scrisoarea de Crăciun nu pomenea de asta, dar probabil cei mai mulți dintre destinatari erau deja

la curent.

Cu multă vreme în urmă, când Mo avea trei ani, Jules o însoțise pe Ash în cele două zile cât durase evaluarea și diagnosticarea lui; se duseseră împreună cu mașina în New Haven, la Centrul Pediatric al Universității Yale, pentru că Ethan trebuia să meargă la Los Angeles și nu-și putea amâna plecarea. Șoferul îi dusese acolo — pe ele două și pe Mo — cu un Range Rover, iar la un moment dat, în mașină, Ash spusese: „Deci asta e întoarcerea mea triumfală în New Haven. Și nu ca să iau prânzul cu un fost profesor, nici ca să susțin o prelegere, ci ca să aflu ce-i în neregulă cu băiețelul meu necomunicativ și nefericit“. Esența observației era asta: e îngrozitor. Mo nu o auzea, pentru că asculta la căști CD-ul unei cărți cu ilustrații, unul dintre preferatele lui. Cele două femei s-au uitat la el câteva secunde, apoi Ash și-a desfăcut centura de siguranță și s-a aplecat spre el, lipindu-și fața de gâtul lui alb și moale. Mo s-a zbătut, încercând să scape, dar și-a dat seama că era imobilizat de centura de siguranță și a încetat după câteva clipe.

Jules știa că băiețelul urma să primească un diagnostic a doua zi, iar acum părea limpede care avea să fie. Însă până cu puțin înainte ca Ash să facă programarea, nu le trecuse prin minte că Mo era „în spectru“, cum spunea toată lumea în ultima vreme, cu același aer degajat cu care se spunea și „chemo“, ambele fiind considerate pericole inerente ale epocii moderne. Până atunci, Mo lăsase impresia unui copil anxios și deconectat de la ce se întâmpla în jur, țipând și plângând din motive pe care era incapabil să le explice. Înainte să meargă la Yale, Ash apelase la un psihiatru pediatric în vârstă și foarte faimos, care își petrecuse câteva ore cu Mo, întrebându-l de ce îi era frică noaptea când se băga în pat.

La sfârșitul următoarei zile, pe drumul de întoarcere de la New Haven, Ash îl sunase pe Ethan din mașină și plânsese în hohote. Jules stătea stânjenită pe banchetă și se uita pe geam, dorindu-și să nu le fi auzit conversația. Ash i-a spus lui Ethan: „Nu, știu că mă iubești, dar nu *asta* e problema“, iar apoi: „Știu că-l iubești și pe el. Nu despre iubirea ta e vorba, Ethan. Uneori pur și simplu am nevoie să plâng. Nu, ascultă un CD. Are căști pe urechi. Nu știe ce se întâmplă. Și mi-aș dori să nu știu nici eu“. După care l-a ascultat pe Ethan câteva clipe și a spus dintr-odată: „Bine“, și i-a dat telefonul lui Jules, care a rămas nedumerită.

— Ce-i? a șoptit Jules. De ce vrea să vorbească cu mine? Erați în mijlocul unei discuții.

— Nu știu. Vorbește cu el.

— Alo, bună, Jules, a spus Ethan cu voce încordată. Vrei să rămâi cu Ash în noaptea asta? Crezi c-ai putea? Mă simt tare rău că n-am putut să

merg cu ea și îmi dau seama că îți cer un mare serviciu, dar nu vreau să rămână singură. În fine, știu că or să fie și copiii acolo, și Rose și Emanuel, dar m-aș bucura dacă ai putea să stai și tu cu ea. Pentru că poți — aici vocea i s-a frânt un pic — poți să-i amintești că, înțelegi, întotdeauna am reușit să trecem peste toate. Asta am făcut întotdeauna, încă de la început, cu părinții ei și cu Goodman. Amintește-i asta, te rog, pentru că se simte atât de *deprimată*. Poate reușești s-o asiguri, cum am încercat și eu, că Mo va avea o viață bună. N-are de ce să nu aibă. Avem mijloacele necesare și totul o să fie bine. O să facem să fie bine. Te rog, spune-i asta. Dar spune-i mai târziu, când nu e Mo de față, da?

Jules a rămas cu Ash peste noapte în casa de pe strada Charles, împreună cu angajații lor, mâncărurile nemaipomenite fiind aduse pe masă ca și când ar fi fost invocate prin puterea gândului. A coborât cu Ash la subsolul casei, pe marginea piscinei înguste, iar Ash a înotat multă vreme, făcând ture scurte și lente, cu capul deasupra apei, oprindu-se din când în când să spună:

— Crezi c-o să fie bine?

— Da, îi răspundea Jules, luând-o de mâna umedă. O să fie bine. Sunt sigură.

Și era sinceră. Lucrurile întotdeauna se aranjau în viața lui Ash. După vizita la Centrul Pediatric de la Yale, puteau în sfârșit să facă ceva pentru fiul lor, despre care până atunci li se spusese că avea o afecțiune generică, un fel de fragilitate emoțională. În schimb acum primise un diagnostic precis: tulburare pervazivă de dezvoltare nespecificată, sau TPD-N. Doctorii îi explicaseră că Mo era în spectrul autist, iar acum știa cum să-l ajute. Familia Figman și Wolf întotdeauna strângea rândurile, la fel cum, în urmă cu mulți ani, strânsese rândurile și familia Wolf. Dar a nu mai avea posibilități era întotdeauna dureros — așa se întâmplase și în cazul lui Goodman, fratele lui Ash, care-și ruinase viața într-o singură noapte, după care continuase să aibă un comportament autodistructiv, ca și când ar fi încercat să ruineze și viețile tuturor celor din jur.

Acum, în 2009, Jules putea spune că fusese alături de Ash în majoritatea momentelor importante din viața ei de familie și știa cât de mult suferise. Dar în noaptea aceea, ascultând în lectura lui Dennis ultima lor scrisoare de Crăciun, Jules a fost asaltă de o invidie moderată, care n-a putut fi domolită atât de repede pe cât și-ar fi dorit, așa că au mers amândoi la culcare devreme, așezând pe calorifer felicitarea lui Ethan cu cei trei magi. Toată iarna, în apartamentul lor era sau prea cald, sau prea frig. În noaptea aceea, era prea frig, iar după ce s-au întins în pat, Dennis a cuprins-o pe Jules cu brațele lui vânjoase, nereușind totuși s-o încălzească

suficient; Jules l-a strâns și ea în brațe, făcând probabil aceeași treabă incompletă pentru el. În altă parte, în șemineul unei ferme din Colorado, ardea un foc dogoritor.

---

[12] În engleză, *Kling* se pronunță la fel ca verbul *cling*: „a se agăța / a se ține (de ceva)“.

[13] Este vorba de o formă de fotbal american în care jucătorii opresc adversarul care are mingea prin atingerea cu una sau cu ambele mâini, nu prin placaj.

[14] În religia mozaică, Sederul este o masă ritualică organizată în familie, în ajunul Paștelui evreiesc, pentru a comemora eliberarea din robia egipteană.

[15] Aluzie la confuzia celor care cred că Frankenstein e numele monstrului, nu al profesorului care l-a creat.

[16] *Actors' Equity Association* — organizație sindicală a actorilor americani.

Patru

Când o cunoscuse pe Jules Jacobson la o cină dată de o prietenă în 1981, la sfârșitul toamnei, Dennis Boyd își depășise de un an și jumătate primul episod de depresie severă. Jules se mutase în oraș în septembrie, după ce terminase facultatea, ca să încerce să devină actriță — sau *actor*, cum îi explicase Ash că se spunea în ultima vreme —, genul de actriță secundară care joacă roluri comice, pentru care o recomanda și părul ei roșcat; deși știa că, luând-o de model pe Lucille Ball[17], nu putea ajunge mai departe ca ea. Ea și prietenii ei nici măcar nu se gândeau la depresie, ci doar la slujbele lor temporare, la audiții, la doctorate, la un apartament cu chirie regularizată de stat și la întrebări precum: „Dacă te-ai culcat de două ori cu cineva, înseamnă că aveți o relație?“ Încercau să înțeleagă lumea printr-o serie de experimente, dar boala psihică nu se număra printre ele. Jules nu era familiarizată cu acest domeniu și nu recunoștea boala psihică decât atunci când apărea în fața ei sub forma unui bărbat agitat și agresiv sau a unei femei disperate, de genul Sylvia Plath[18]. În rest, îi scăpa cu desăvârșire.

Înainte de cina cu pricina, Isadora Topfeldt — gazda — îi oferise lui Jules câteva detalii despre Dennis Boyd, fără să pomenească totuși episodul depresiv. Când îi înșirase persoanele pe care le invitase, îi spusese: „Ah, vine și Dennis Boyd, vecinul care stă un etaj mai jos. Ții minte că ți-am povestit despre el?“

— Nu.

— Ba da. *Dennis*. Dennis cel robust, i-a explicat Isadora, împingând mandibula în față și ridicând ușor brațele pe lângă corp. E cât un urs și are păr negru și des. Un tip *obișnuit*.

— Obișnuit? Ce înseamnă asta?

— Păi, în sensul că tu, eu și majoritatea cunoștințelor noastre suntem *ne*obișnuiți, iar Dennis nu e. Până și numele lui e normal: Dennis Boyd. Ca două cuburi de lemn puse unul lângă altul: Dennis și Boyd. Ar putea fi numele oricui de pe planeta asta. E genul despre care zici: „un *tip*“. N-are nicio legătură cu artele, ceea ce-l deosebește de multă lume pe care o știm. Are o slujbă temporară la o clinică, unde tot ce face e să răspundă la telefon. Habar n-are ce vrea să facă cu viața lui. E din Dunellen, New Jersey. Se trage din clasa muncitoare — „genul magazin de bricolaj“, mi-a explicat el — și a studiat la Rutgers. Nu vorbește mult. Trebuie să smulgi vorbele cu cleștele de la el. Și joacă rugby pe atinselea cu prietenii în parc, a adăugat Isadora, ca și când ar fi fost un detaliu

exotic.

— De ce l-ai invitat?

Isadora a ridicat din umeri:

— Îmi place de el. Știi cu ce seamănă? Cu un polițist tânăr.

Clădirea în care locuiau Isadora Topfeldt și Dennis Boyd era un mic bloc cu apartamente de închiriat, fără lift, de pe West 85th Street, aproape de Bulevardul Amsterdam, care încă era destul de periculos la începutul anilor 1980. Toți cei care locuiau pe atunci în Upper West Side povesteau că fuseseră tâlhăriți sau că fuseseră cât pe ce să fie tâlhăriți cel puțin o dată — tâlhărirea era un fel de ritual de inițiere. Isadora, o femeie gălăgioasă, cu umeri lați, căreia îi plăcea să poarte rochii vechi, făcuse cunoștință cu Dennis la parter, întâlnindu-se în fața șirului de cutii poștale, după care îl invitase pe la ea de câteva ori. Într-o seară, nu cu mult înainte de cină, după câteva pauze lungi, Dennis îi povestise Isadorei ce i se întâmplase în facultate și, cu toate că Isadora avea obiceiul să împrăștie vorba, nu le spusese despre episodul depresiv și spitalizare nici lui Jules, nici celorlalți invitați, pentru că, avea ea să explice mai târziu, n-ar fi fost corect față de el.

Jules absolvise Universitatea de Stat din New York, filiala Buffalo, după care petrecuse o vară cu mama ei la Underhill, unde totul era la fel ca întotdeauna, dar un pic diferit: restaurantul italian fusese transformat într-un salon de manichiură, Casa Rochiilor se transformase și ea în salon de manichiură, soții Wanczyks, vecinii lor, muriseră amândoi de atac de cord, la scurtă vreme unul după celălalt, iar casa lor fusese vândută unei familii iraniene. Apoi își găsise o garsonieră ieftină în West Village. Clădirea nu părea protejată împotriva incendiilor, dar măcar era în *oraș*. În cele din urmă, putea să spună că locuia și ea la New York, orașul în care locuiau toți prietenii ei de la Spirit-in-the-Woods încă de când făcuse cunoștință cu ei. Acum nu mai era diferită de ei.

Ash și Ethan locuiau în cealaltă parte a New Yorkului, în East Village, iar garsoniera lor — primul apartament în care locuiseră împreună — nu era mai bună decât a ei. Avea un șemineu funcțional, dar camera era minusculă, cu un pat suspendat și cu o masă de desen sub el. Cu toții își duceau viața în apartamente mititele, și așa se întâmpla cu toată lumea după absolvire. Lui Jules nu-i era rușine cu aspectul aproape mizer al garsonierei sale de pe Horatio Street. Seara lucra ca ospătăriță la cafeneaua La Bella Lanterna, unde puștii din suburbii, care se mutaseră de curând în oraș, veneau și comandau oranjada numită Aranciata, rostind *r*-ul cu un scurt tril, la fel ca italienii. Ziua, când avea timp, Jules se ducea la audiții pentru roluri și, cu toate că nu fusese contactată decât o

dată, continua să încerce.

Prietenii ei erau prea drăguți ca să-i sugereze să se gândească și la un alt domeniu. Părinții erau cei care-ți vârau sub nas ghiduri de admitere la Drept, iar când le respingeai cu dezgust sau cu furie, se apărau spunând: „Dar nu vreau decât să ai o variantă de rezervă“. Lumea justiției era populată cu cei care aleseră Dreptul ca variantă de rezervă. Nu se putea spune același lucru și despre lumea teatrului: nimeni nu făcea teatru ca variantă de rezervă. Trebuia să-ți dorești din tot sufletul să faci asta.

La începutul șederii ei la New York, Jules se gândea că-și dorea din tot sufletul să facă asta. Cele trei veri petrecute la Spirit-in-the-Woods îi insuflaseră această dorință, care de atunci o însoțise neîncetat. Devenise mai încrezătoare ca actriță, ba uneori chiar îndrăzneață. Iar cei din jurul ei ajunseseră să-i considere comportamentul social stângaci drept o atitudine deliberată. Purta uneori haine ciudate, cu multe falduri, inclusiv ochelari de citit cu lentile mici, ca ai lui John Lennon, sau o fustă scurtă și evazată care, tehnic vorbind, putea fi descrisă ca o un *dirndl*[19]. „Pur și simplu, îți place să spui *dirndl*“, o acuzase Ethan, și pe drept cuvânt. Jules făcea deseori remarci bizare — care nici măcar nu erau glume — și, spre surprinderea ei, cei mai mulți actori nu prea aveau umor, așa că erau un auditoriu foarte ușor de sedus. Tot ce trebuia să facă era să arunce câte o expresie vag exotică sau *aparent* amuzantă — „Au, mă doare chișca[20]“, s-a văitat ea odată când a fost lovită în burtă de un disc Frisbee, și toți actorii din jurul ei au izbucnit în râs, deși Jules știa că trișa, nefiind de fapt amuzantă, ci doar *cochetând* cu gluma.

Ethan a înțeles distincția când i-a spus-o.

— Da, ai cam trișat, a încuviințat el, ți-ai folosit cultura evreiască într-un mod meschin.

— Dar, știi, i-a răspuns ea, am avut grijă să invoc și Legile lui Fanny Brice[21], care au fost adoptate de Congres în 1937.

Ea și Ash mergeau împreună la un curs de actorie la studioul privat al legendarei Yvonn Urbaniak, o profesoară care se apropia de optzeci de ani și purta turban, ceea ce, în absența unei structuri osoase impecabile, nu era tocmai flatant pentru o femeie și te trimitea cu gândul la chimioterapie. „E dublura lui Isak Dinesen[22]“, spunea Jules deseori. Yvonne era foarte charismatică, deși uneori avea accese de cruzime. „Nu, nu, nu!“, o mustrase Yvonne pe Jules de mai multe ori. Ash era una dintre vedetele grupului, iar Jules, una dintre cursantele cele mai slabe. „Cu siguranță sunt printre ultimele două“, spusese Jules cândva. Ash încercase s-o contrazică, dar nu foarte convingător.

În primul an de după facultate, Jules, Ash și alți zece actori se întâlneau în fiecare joi seara în sala cu foarte puțină mobilă, amenajată într-o casă cu fațadă de gresie. Citeau scene, făceau exerciții și, de multe ori, câte cineva din clasă plângea. Câteodată, era Ash. Însă Jules nu plângea niciodată, iar uneori, când unul dintre actori era copleșit de sentimente în timpul unui exercițiu, simțea că o cuprinde un fel de tensiune, însoțită de dorința bruscă și inexplicabilă de a râde. Nu avea o puternică legătură emoțională cu textul și încerca să se convingă de faptul că un actor de comedie nu avea nevoie să stabilească o astfel de legătură. Că nu trebuia să fie decât un mânz amuzant care să galopeze convingător pe scenă. Dar Jules nu era suficient de bună nici la asta.

După curs, ea și Ash luau o cină târzie la un restaurant din East Village, unde se serveau *varenyky* — versiunea ucraineană a *pierogi*-lor poloneze[23] — care alunecau pe farfuriile ovale unse cu unt. Aceste cine erau atât un scop în sine, cât și o ușurare. După tensiunea cursului, lui Jules îi priau sosurile și uleiul pe care le lingea de pe furculiță, precum și plăcerea pe care i-o oferea să stea la masă cu Ash, fără nimeni altcineva.

— Ar trebui să renunț, spunea Jules uneori.

— Ba nu. Ești foarte bună.

— Nu-i adevărat.

Ash întotdeauna o încuraja pe Jules, în ciuda evidenței. Într-adevăr, fusese foarte bună la cincisprezece ani, dar acea strălucire scurtă și intensă trecuse de mult. Prima ei apariție pe scenă în *Cutia cu nisip* fusese și cea mai bună, urmată de imitații tot mai slabe în cele două veri de după. Apoi, în facultate, deși fusese distribuită în câteva piese, Jules își dăduse seama care era statutul ei în toată povestea asta. Unii actori aveau hotărâre, însă nu și talent, iar alții erau foarte talentați, dar delăsători, și lumea trebuia să-i descopere înainte să renunțe și să dispară definitiv. Și erau și cei ca Jules, care încercau din răsputeri, eforturile lor fiind cât se poate de evidente. „Trebuie să continui, o îndemna Ash. Asta-i ce trebuie să faci, nu?“ Așa că Jules continua, apreciată și încurajată doar de prietenii ei.

Și totuși, fiindcă mergea la cursul dificil al Yvonnei și dădea probe pentru roluri, fără să fie acceptată niciodată, Jules Jacobson putea fi numită în continuare „actor“, de aceea Isadora Topfeldt așa i-a și prezentat-o lui Dennis Boyd. În schimb, Dennis i-a fost prezentat de Isadora ca „vecinul meu, tipul simpatic de la clinică“. Cei doi s-au salutat timid. În 1981, când aveai douăzeci și doi de ani și făceai cunoștință cu cineva de sex opus, nu-ți venea în minte ideea de cuplu. Ash și Ethan erau singurul cuplu de vârsta lor pe care îl știa Jules, dar oricum nu se punea,

pentru că ei doi nu erau ca alții. Ciudatul fenomen al iubirii adolescentine dintre Ash și Ethan nu putea fi explicat în întregime.

Cina la care Jules l-a cunoscut pe Dennis a avut loc în una dintre acele nenumărate seri de la începutul anilor optzeci, când toată lumea abia învăța să gătească, iar la masă se serveau mâncăruri elaborate, dar gătite cam în același mod, dat fiind că toți foloseau aceleași două cărți de bucate accesibile. Puiul Marbella[24] era omniprezent. Prunele uscate, care nu plăceau nimănui — erau niște chestii lucioase, ca niște gândaci, cu pulpa de consistența cărnii — își găsiseră în sfârșit întrebuințarea. O scurtă vreme, coriandrul a fost prezent în toate casele, dând deseori naștere unor conversații pe marginea lui, în care invariabil era implicat și cineva care spunea: „Eu nu-l suport, are gust de săpun“. În noaptea aceea, lumânările revărsau dâre de ceară roșie pe fața de masă și pe pervazul Isadorei, lăsând în urmă cruste eterne, dar nu conta; mobilele vechi ale Isadorei, ba chiar și apartamentul, aveau să fie abandonate când exuberanța vieții avea să se consume, iar vechile dorințe aveau să fie înlocuite de unele noi. Toți simțeau aceeași aversiune față de Ronald Reagan, iar lui Jules i se părea uluitor că exista și lume — ba chiar o majoritate — care îl plăcea. Nixon fusese un personaj de-a dreptul grotesc, iar după părerea ei, Reagan era la fel, cu părul dat cu briantină și cu sacouri cu pernițe, ca un unchi neghiob.

— Ați observat vreodată, își întrebase Jules prietenii la un moment dat, că Reagan are capul *teșit*? Capul lui seamănă cu dopul de cauciuc de la sticluțele alea cu lipici maro. Cum se cheamă lipiciul ăla… ah, mucilagiu.

Toată lumea izbucnise în râs.

— Președintele nostru e Dop de Mucilagiu! spusese Jules. Și, că tot veni vorba, continuase ea, repetând un lucru pe care i-l zisese lui Ethan în tabără, ați observat vreodată că toate creioanele seamănă cu niște collie? Știți, ca Lassie.

Nu, nimeni nu observase. Așa că cineva a adus un creion, iar Jules le-a explicat asemănarea: privit dintr-o parte, un creion avea un guler portocaliu zbârlit, ca blana unui collie, și un vârf negru, care semăna cu botul unui collie. Da, da, acum toată lumea își dădea seama, dar încă se gândeau cu toții la Dop de Mucilagiu și la faptul că, spre disperarea lor, trăiau în America lui.

După facultate, casa de pe strada Cindy, care dintotdeauna fusese mică și un pic neîngrijită, căpătase un aer de-a dreptul tragic. Din 1974, când îi murise tatăl, mama lui Jules nu mai fusese în stare să aibă grijă de casă cum trebuie, iar pe verandă rămăsese un dovleac vechi de ceramică,

plin ochi cu exemplare îngălbenite și încrețite din ziarul *Goarna din Underhill.* Lois a luat-o în brațe pe Jules de cum i-a deschis ușa și, în timpul meselor, părea să observe cu atenție felul în care mânca. Era stânjenitor. De când se mutase în oraș, Jules se simțea foarte bine pentru că, de cele mai multe ori, trecea neobservată și, deci, n-o judeca nimeni. Chiar și la frizeria ieftină din Greenwich Village, frizerul costeliv și androgin abia dacă îi arunca o privire în timp ce o tundea, căci în cea mai mare parte a timpului se uita în oglindă sau la un alt frizer costeliv și androgin din fosta sala industrială de la subsol. Câte o melodie a celor de la The Ramones[25] făcea să vibreze scaunele de frizerie și puteai închide ochii ca s-o asculți în voie, odată cu sunetele ciudat de satisfăcătoare ale părului tău umed în timp ce era tăiat.

La cina de la Isadora, aproape toată lumea avea părul zbârlit, ca de câini care tocmai se încăieraseră în ploaie. Cu excepția lui Dennis Boyd, care stătea în fața lui Jules Jacobson, separat de o lumânare groasă, ca o coloană dorică. Avea păr negru și ușor ondulat, cu o tunsoare banală, fața îi era un pic nebărbierită, iar sub ochii adânci și negri părea să aibă niște vânătăi ușoare. Chiar că nu era limpede cine sau ce era. Locuia în clădirea aceea și avea o slujbă la care urma să renunțe. Jules și-a dat seama că se aflau cu toții într-o perioadă a vieții în care, deși nu știai ce erai, nu aveai motive de îngrijorare. Nu-i judecai pe cei din jur după succesele lor, pentru că aproape nimeni nu avea succes la douăzeci și doi de ani, nimeni nu avea un apartament frumos, nu deținea nimic de valoare, nu își cumpăra haine scumpe și nu era interesat să facă bani. Așa că judecai noile cunoștințe după cât de atrăgătoare erau. Perioada dintre douăzeci și treizeci de ani era de multe ori incredibil de fertilă. Se puteau face lucruri extraordinare în acest interval de zece ani. Tocmai terminaseră facultatea și voiau să ia lumea cu asalt; erau ambițioși, dar nu din calcul, ci pur și simplu pentru că erau plini de entuziasm și încă nu obosiseră.

Dennis, vecinul cel masiv al Isadorei, era un pic diferit. Venise îmbrăcat cu hainele de serviciu, cămașa lui albă și șifonată aducând cu niște cearșafuri de bumbac proaspăt spălate. Da, era robust, după cum spusese Isadora, și da, era adevărat că tunsoarea lui scurtă și banală, brațele lui robuste și accentul de New Jersey te făceau să te gândești la un tânăr polițist. Nu era greu să ți-l imaginezi în uniformă. Dar era și cel mai timid din toată încăperea, în care se aflau Isadora, Janine Banks, o fată pe care Isadora o știa din orașul ei natal, și Robert Takahashi, colegul ei de serviciu — lucrau amândoi la un birou de copiat acte. Robert era un tip scund și frumos, cu păr negru și zbârlit, și avea constituția compactă a figurinelor de eroi din filmele de acțiune. Era gay, spusese Isadora, și

provenea dintr-o familie americano-japoneză tradiționalistă. Părinții lui se rușinaseră când le dezvăluise orientarea lui, așa că după aceea nu mai adusese niciodată vorba despre homosexualitatea lui. Dar, ori de câte ori mergea să-i viziteze în Pittsburg, Robert își lua iubitul cu el, dacă se întâmpla să aibă unul la momentul respectiv, iar mama lui îi trata foarte bine: le fierbea tăiței lați și le pregătea țipar în sos.

Lui Jules i-a trecut prin minte că poate Robert ar fi trebuit să îl cunoască pe Jonah Bay, dar probabil că deocamdată Jonah nu era pregătit să întâlnească pe nimeni după vara petrecută la o fermă din Vermont, împreună cu alți adepți ai lui Moon, membri în Biserica Unificării[26]. A fost atras de această biserică după ce absolvise MIT[27], pe vremea când încă locuia la Cambridge. Din motive pe care nu le înțelegea nimeni, Jonah fusese vulnerabil la îndoctrinare și se mutase la ferma aceea, rămânând cu unificaționiștii până în urmă cu o lună, când prietenii reușiseră să-l aducă înapoi la New York ca să-l deprogrameze. Acum ieșea foarte puțin din casă, asemenea cuiva care se reface după un accident vascular cerebral.

La masă, Robert Takahashi a povestit că Trey Speidell, unul dintre colegii lui de la biroul de copiat acte era foarte bolnav. Totul se întâmplase într-un mod tulburător, le-a explicat Robert. Într-o seară, după program, cei doi s-au dus la The Saint și au dansat sub cupola cu ornamente a clubului. Și-au dat jos cămășile și au spart flacoane de poppers[28], deși era în timpul săptămânii — dar, zău așa, de ce nu? Era anul 1981 și ei erau doi tineri cu tunsori moderne, care se trezeau în fiecare dimineață să meargă la o slujbă care nu prea le solicita capul. Puteau să țopăie frenetic până târziu în noapte. Piesele ritmate alternau cu cele mai lente, și până la urmă s-au combinat și au ajuns în micul apartament pe care Trey îl împărțea cu altcineva.

— Am început să ne sărutăm și era nemaipomenit, a continuat Robert, toată lumea ascultându-l cu atenție, ca și când ar fi povestit o aventură pe mare. Trey e foarte drăguț, credeți-mă pe cuvânt.

— Chiar este, a încuviințat Isadora.

— Apoi s-a făcut aproape întuneric în cameră. Am început să-i mângâi umărul cu degetul și i-am spus ceva de genul: „Unește punctele“. „Ce?“, m-a întrebat el, iar eu i-am zis: „Semnele din naștere“. El a insistat că nu are așa ceva, ba chiar s-a simțit un pic ofensat. A plecat la baie să se asigure că avea dreptate, și m-am dus după el. A aprins lumina și am văzut că avea pe el niște puncte mari și roșii, care păreau desenate de cineva cu un marker. A doua zi, a mers la un dermatolog în pauza de masă, după care nu s-a mai întors la muncă. Iar acum e la spital și cică are

cancer. O formă foarte rară. Au chemat și doctori din alte spitale să-l consulte, ba chiar și pe unul din Franța.

Robert le-a explicat că Trey Speidell făcuse brusc trecerea de la un tânăr suplu de douăzeci și șase de ani la pacientul de la St. Vincent, internat într-o secție specială, pentru cazurile foarte dificile. Robert se temea că în sistemul de ventilație de la Copies Plus era o toxină care îl otrăvise pe Trey și, în scurtă vreme, avea să-i otrăvească și pe ceilalți angajați, la fel cum îi omorâse legioneloza pe veteranii de la conferința din 1976.[29] Se temea ca nu cumva să fie răpuși în curând și el, și Isadora.

— Cred c-ar trebui să ne dăm demisia de la Copies Plus. Luni, la prima oră. Oricum e un loc îngrozitor.

— Te-a lovit paranoia, a spus Isadora. Unul dintre colegii noștri are cancer, Robert. Oamenii fac cancer, chiar și tinerii.

— Asistenta de la St. Vincent mi-a spus că doar bătrânii fac cancer din ăsta.

— Anul trecut, a intervenit Jules, sora mea, Ellen, a făcut zona zoster. Și despre asta se zice că e o boală a bătrânilor.

— Exact, a spus Isadora. Mersi, Jules. Faptul că Trey Speidell a făcut un cancer geriatric nu înseamnă că o să izbucnească o epidemie la Copies Plus.

— Știți care-i planul meu de bătaie când mă îngrijorează ceva? a spus Dennis dintr-odată, și vocea lui a surprins-o pe Jules, întrucât și-a dat seama că vorbise mai puțin decât toți ceilalți de la masă.

Toată lumea s-a uitat cu interes la Dennis, iar el a părut să dea înapoi, cu un aer nesigur.

— Ei bine, a continuat, încerc să fac o modificare comportamentală.

— *Modificare* comportamentală? a repetat Isadora. Ce-i asta? Pare o chestie din zbuciumații ani șaizeci.

— E o metodă prin care încerci să-ți dai seama ce e realist și ce nu în reacția ta, a răspuns Dennis, umezindu-și buzele cu limba, intimidat de atenția celorlalți.

— Am auzit de modificarea comportamentală, a spus Jules. Am scris un eseu pe tema asta pentru cursul de psihologie.

— Ah, drăguț, a zis Dennis, și s-au uitat zâmbind unul la altul.

— Jules și Dennis stau într-un copac și *se să-ru-tă*, a fredonat Isadora, pe un ton exaltat, dar total nepotrivit.

Robert și Janine au mormăit și au mustrat-o, dar Jules și Dennis n-au spus nimic, ci doar au plecat privirea în farfurie, cu un aer stânjenit. Apoi Isadora s-a întors spre Robert și a spus:

— Cred că trebuie să te relaxezi, Robert. Toți trebuie să ne relaxăm. De-aia am pregătit un cui gros pentru desert.

Nimeni nu părea foarte interesat de cui, iar Jules nici măcar nu știa ce era. Uneori, Isadora își presăra replicile cu expresii și cuvinte argotice nelalocul lor. Robert Takahashi a tăcut cu un aer melancolic tot restul serii, ceea ce a făcut-o pe Isadora să fie și mai vorbăreață, ca și când s-ar fi temut că liniștea din încăpere i-ar fi putut strica una dintre primele cine pe care le oferea în viața ei. Dennis Boyd, cu înfățișarea lui de om normal, era prea mare pentru scaunele de bucătărie firave pe care Isadora le cumpărase de la bazarul de pe Third Avenue. Jules chiar se temea că Dennis ar fi putut să rupă scaunul și să se prăbușească rușinat pe podea. Și nu voia ca Dennis să se rușineze, pentru că deja lăsa impresia că nu se simțea în largul lui acolo.

După povestea emoționantă și înspăimântătoare despre Trey Speidell, care a creat o atmosferă apăsătoare, noaptea a fost dominată de Isadora, căreia i s-a alăturat și Janine, amândouă spunând povești de la fast-foodul unde lucraseră în liceu, prăjind felii de carne tocată. În cele din urmă, cina a devenit atât de plicticoasă, toți fiind captivi la acea masă pe scaune instabile, obligați să le asculte pe Isadora și Janine, încât la un moment dat Jules a povestit și ea cum a fost la slujba pe care o avusese la Buffalo, în anul al doilea de facultate.

— Specializare mea principală era teatrul, iar cea secundară, psihologia. Jucam în piese, dar lucram și pentru un profesor de psihologie care făcea experimente cu studenți — fiecare primea câte douăzeci de dolari. În unul dintre experimente, trebuia să le cer subiecților să-și descrie cea mai dureroasă experiență din punct de vedere emoțional. Le-am spus: „Totul rămâne confidențial“.

Acești studenți, pe care nu-i cunoștea personal, dar pe care îi mai văzuse probabil în campus, îi povestiseră despre despărțirile de iubiții sau iubitele din liceu, despre moartea mamelor sau despre moartea unui frate mai mic care avusese un accident când sărise în apă de la trambulină. Dar subiecții habar n-aveau că nu vorbele lor erau relevante, pentru că experimentul cu pricina studia limbajul corporal. Jules se uita la mișcările pe care le făceau cu mâinile și cu capul, luându-și notițe. După o vreme, poveștile lor dureroase și emoționante începuseră să i se pară niște mici revelații. Suferința celor din fața ei devenise un fel de substanță materială, pe care Jules nu o subestima și nici nu o trata cu lejeritate. Ba chiar se punea în locul unora dintre ei, imaginându-și cum ar fi fost să stea și ea pe scaun, vorbind despre moartea tatălui ei, cu aceeași voce firavă și tremurătoare ca și ei. Se simțeau *ușurați* să-i povestească despre

durerile lor, fără să conteze cât de atent îi asculta ea.

În mijlocul cinei, piciorul lui Dennis Boyd a tresărit de câteva ori, lovind masa cu genunchiul, și, întrucât era atât de masiv, a ridicat-o ușor de pe podea.

— Dennis, l-a mustrat Isadora, nu mai face asta. Zici că suntem la o ședință de spiritism.

Apoi l-a lovit peste braț. Lovea deseori bărbații, dând de înțeles că era un gest afectuos.

— Ce-a făcut? a întrebat Jules.

— Dădea din picioare, i-a explicat Isadora. Ca un băiat.

— Dar sunt un băiat, a spus Dennis. Sau, în fine, am fost.

— Nu toți băieții dau din picioare, a zis Jules.

Ăsta era modul ei de a flirta, dar oare de ce *ironia* ei sugera cochetărie și interes sexual? De ce nu avea și seriozitatea același efect? Sau melancolia?

— Băiatul ăsta dă din picioare, a spus Isadora. Tot timpul, crede-mă.

Cam un an mai târziu, Isadora avea să părăsească New Yorkul ca să călătorească prin țară, dormind pe canapelele prietenilor — făcând surfing pe canapea cu decenii înainte să devină la modă —, trimițându-le lui Jules și Dennis vederi amuzante de la obiective turistice ciudate, precum Muzeul Hamburgerului sau casa „adevărată“ a bătrânei care locuia într-un pantof. „Casa adevărată? îl întrebase Jules pe Dennis când primise vederea. Cum ar putea bătrâna din pantof să aibă o casă? Că doar *nu există*, e un personaj dintr-o poezie pentru copii.“ Și râseseră împreună de Isadora. Dar după 1984 n-au mai auzit nimic de ea. Mult mai târziu, în 1998, odată cu răspândirea internetului, Jules s-a gândit să-i caute numele pe Yahoo și a găsit un singur rezultat: „I. Topfeldt“, proprietară a unui salon de coafură pentru câini în Pompano, Florida. Oare ea era? Dar Jules nu ținea minte să fi zis vreodată că-i plăceau câinii. La douăzeci de ani, aproape niciunul dintre prietenii ei din New York nu avea câine. Dar, fără îndoială, tumultul vieții avea darul de a schimba radical oamenii, făcându-i de nerecunoscut până și pentru cei care îi cunoscuseră bine cândva. Și totuși, un prieten din vremuri de demult continuă să-ți ațâțe curiozitatea din când în când.

Jules a căutat-o încă o dată pe Isadora în 2006, crezând că avea să găsească aceeași informație despre ea, ceea ce, în mod ciudat, ar fi fost reconfortant. Când descopereai pe internet un prieten din trecut, era ca și când ai fi găsit persoana respectivă imobilizată în spatele unui geam, în colecția permanentă a unui muzeu. Știai că încă erau acolo și trăiai cu

impresia că aveau să rămână acolo pentru totdeauna. Dar de data asta, când Jules a tastat numele Isadorei, primul rezultat a fost un necrolog din 2002, care pomenea un accident auto de pe o autostradă de lângă Pompano. Accidentele păreau să se producă întotdeauna „lângă“ localități, nu în ele. Cu siguranță era Isadora Topfeldt pe care o căuta: avea patruzeci și trei de ani, era absolventă a Universității de Stat din New York, filiala din Buffalo, și singura rudă rămasă în viață era mama ei.

— Dennis, a strigat ea cu glas sugrumat de emoție, stând în fața computerului și citind iar și iar necrologul, fără să știe nici ce să facă, nici ce să simtă.

Ar fi vrut să plângă, dar nici măcar nu-și dădea seama de ce.

— Uite, a spus Jules, când Dennis a venit în spatele ei.

— Nu se poate! Isadora.

— Da. Ea ne-a făcut cunoștință.

— Vai, îmi pare rău, a spus el.

— Și mie.

Jules și Dennis au fost surprinși de tristețea care îi copleșise, pentru că era mult mai intensă decât afecțiunea pe care i-o purtaseră vreodată Isadorei Topfeldt pe vremea când erau prieteni cu ea.

La cina la care se cunoscuseră, Dennis Boyd stătuse în fața lui Jules Jacobson, cu ochii săi negri ușor umeziți, și de fiecare dată când privirea lui se îndrepta spre ea, Jules primea cu plăcere fiecare semn de interes din partea lui. Trecuse multă vreme de când îi plăcuse cu adevărat un băiat — sau un bărbat, cum începuse lumea să le spună. La facultate, când ieșea pe afară, toți studenții purtau haine largi, care făceau ca trupurile lor să aibă aceeași înfățișare asexuată, iar înăuntru, bărbații erau îmbrăcați cu haine pufoase de flanelă și dădeau beri pe gât. Se juca mult fusbal[30], jocul acela surprinzător de popular, cu o mulțime de mânere, iar la Crumley's, barul unde toată lumea își petrecea nopțile de vineri și sâmbătă, Ms. Pac-Man, jocul electronic amplasat lângă peretele din fund, era o atracție constantă. Jules făcuse sex cu o vagă aromă de vomă cu doi tipi neinteresanți — studenții de la facultatea de teatru erau toți gay sau fascinați de colegele lor superbe — și după fiecare astfel de experiență făcuse câte un duș lung într-o cabină din baia comună a căminului, încălțată cu șlapi, ca nu cumva să ia vreo ciupercă de pe jos.

Colegele ei de apartament erau un grup de fete foarte rele și, în plus, neîngrijite și complet neinteresate de studii. Avusese mare ghinion să fie cazată cu ele. Apartamentul mirosea a păr întins cu peria, iar fetele își țipau vulgarități între ele, fără nicio reținere, ca la casa de nebuni. „MÂNCA-MI-AI PIZDA, AMANDA, EȘTI O CĂCĂCIOASĂ MINCINOASĂ!“,

strigase una dintre ele în camera de zi plină cu fotolii *beanbag*[31] rupte, cutii de pizza deschise, un televizor Sony Triniton și, bineînțeles, periile de îndreptat părul, care zăceau pe jos precum paloșele cavalerilor în zilele de odihnă.

În anul întâi, când a nins prima dată, Jules Jacobson s-a dus la cabina telefonică de vizavi de cămin și a sunat-o pe Ash Wolf la Yale, alimentând constant aparatul cu monede.

— Alo? i-a răspuns Ash sobru, pe tonul preocupat și rece al cuiva care scrie un eseu despre Molière.

— Ash, urăsc locul ăsta, a spus Jules. Universitatea e uriașă. Ai idee câți studenți sunt aici? *Douăzeci de mii.* E un oraș întreg în care nu cunosc pe nimeni. Mă simt ca o imigrantă care a venit singură în America. Numele meu e Anna Babushka. Te rog, vino să mă iei.

Ca de obicei, Ash a râs și hohotul ei în receptor a fost momentul cel mai frumos al conversației. Faptul că putea provoca o asemenea reacție din partea lui Ash o făcea pe Jules să fie un pic mândră și, în nefericirea ei, a simțit că are totuși o fărâmă de putere.

— Of, Jules, a spus Ash, îmi pare rău că ești necăjită.

— Nu-s necăjită. Sunt nefericită. Vorbesc serios.

— Mai ai răbdare, da? Ești acolo doar de două săptămâni jumate.

— Care în ani câinești înseamnă un deceniu.

— Ai putea să mergi la un consilier studențesc.

— Am fost, dar am nevoie de mai mult de atât.

Jules mersese la cinci ședințe cu o asistentă socială ciufulită pe nume Melinda, care avea atitudinea celei mai iubitoare mame din lume, dând înțelegător din cap în timp ce Jules se plângea de obtuzitatea mediului studențesc. Mai târziu, avea să-și amintească cu greu ce-i spusese Melinda, dar, la vremea aceea, prezența ei fusese consolatoare și necesară, iar peste câțiva ani, deschizându-și propriul său cabinet de psihoterapie, Jules avea să imite în mod inconștient o parte din stilul ei.

— Facultatea presupune un efort de acomodare, a spus Ash. Și eu m-am simțit așa la început, dar în ultima vreme mi-e mai bine.

— Tu ești la Yale, Ash, e cu totul altceva. Aici, toată lumea umblă beată.

— Și aici se îmbată multă lume, i-a răspuns Ash. Crede-mă. Dacă asculți cu atenție în receptor, o să auzi studenții care vomită în Davenport.

Dar Jules a auzit doar cum se aprinde un chibrit. Cu o țigară în mână, Ash semăna cu o zână fumătoare sau cu un înger delincvent.

— Ei bine, *aici*, lumea pune gura direct la țeava dozatorului de bere, a spus Jules. Iar săptămâna viitoare cică o să fie zăpadă de jumate de

metru. Te rog, vino la mine în weekend, altfel, simt că mor.

Ash a stat pe gânduri:

— Weekendul ăsta? Doamne, cât m-aș bucura să te văd. Ce rău îmi pare că nu locuim în același oraș.

— Și mie.

— Bine, a spus Ash, venim vineri cu mașina.

Venim? Ash Wolf și Ethan Figman deveniseră „noi“ în vara dinaintea ultimului an de liceu, spre marea surprindere a tuturor, și acest „noi“ nu se terminase, deși aleseseră să meargă la facultăți diferite.

Vinerea aceea, după cum îi promisese, Ash a venit cu Ethan în Buffalo. Ash — scundă, frumoasă și radioasă, Ethan — șifonat și cu fața unsuroasă de la atâta condus. Aduseseră de la New York și niște provizii de urgență menite să aline singurătatea lui Jules în nordul statului. Baghetele erau aproape imposibil de tăiat, iar crema de brânză cu ceapă verde se lichefiase puțin, pentru că stătuse lângă scaunul din față, sub radiatorul mașinii vechi a tatălui lui Ethan, dar au mâncat tustrei din ele în dormitorul strâmt al lui Jules, cu ușa închisă, ca să nu audă vocile colegelor ei îngrozitoare.

— Acum înțeleg ce zici. Trebuie să scapi de fetele astea, a spus Ash cu glas scăzut. De când le-am văzut mi-am dat seama că n-ai exagerat.

— Uite cum zic să faci, i-a propus Ethan, vezi care sunt cei mai deștepți studenți de la cursuri, apoi urmărește-i când se termină cursurile și bagă-te peste ei.

— Să se bage *peste* ei? a repetat Ash.

— Căcat, n-am vrut să sune așa, s-a apărat Ethan. Doamne, îmi pare rău. Sunt un dobitoc.

În zilele de după acel weekend, Jules a încercat să-i pună sfatul în aplicare, reușind să scape deseori de colegele ei. A descoperit că erau oaze de inteligență peste tot în jur, pe care nu le observase până atunci pentru că se simțea nefericită. S-a apropiat de câțiva studenți de la cursul introductiv de psihologie și au format împreună un grup de studiu. În laboratorul de psihologie și apoi în asociația studenților, Jules, Isadora Topfeldt și alți câțiva studenți nonconformiști stăteau pe mobilierul modular și vorbeau despre cât de mult își urau colegii de apartament. Apoi se duceau la un bar numit Butoiașul, aflat în cealaltă parte a campusului, și beau la fel de mult ca la Crumley’s. În Buffalo, zăpada se așeza strat peste strat, înălțându-se precum plăcintele uriașe cu lămâie și bezea expuse în clopotele de sticlă de la Underhill Diner. Beau cu nemiluita și se simțeau în largul lor, într-o atmosferă tribală, chiar dacă nu tocmai intimă.

Acum, în noiembrie 1981, cu douăzeci și unu de ani înainte de moartea Isadorei Topfeldt, când încă erau prietene, Jules stătea la masă în apartamentul Isadorei de pe West 85th Street.

Isadora a băgat furculița în castronul cu friptură, a ridicat o rămășiță de carne și a zis:

— Există ceva mai trist decât o bucățică jalnică rămasă în castron la o cină?

— Hm, a spus Jules. Da. Holocaustul.

A urmat o pauză, apoi câteva râsete ambigue.

— Iar m-ai făcut, i-a spus Isadora, apoi s-a adresat celorlalți: Jules era foarte amuzantă în facultate.

— Trebuia să fiu, a răspuns Jules. Aveam cele mai urâcioase colege de apartament. Trebuia să-mi păstrez simțul umorului.

— Spune-mi, cum era Isadora în facultate? a întrebat Dennis Boyd.

— Dennis, primăvara trecută încă eram la facultate, a intervenit Isadora. Eram la fel ca acum. Și nu mai da din picior, l-a prevenit ea, pentru că exista riscul ca masa să fie iarăși ridicată de genunchiul lui Dennis.

— Da, a spus Jules. Era la fel.

Dar bineînțeles că acum o plăcea mai puțin pe Isadora, pentru că avea mai puțină nevoie de ea și vedea mai limpede ce fel de om era de fapt. Ash, Ethan și — de când fusese adus înapoi în oraș — Jonah erau prietenii cu care se vedea și vorbea tot timpul.

— Spune tu cum e Isadora *acum*, a adăugat Jules. Doar e vecina ta.

— Ah, mă bagă-n sperieți, a spus Dennis.

A urmat un moment de tăcere, apoi au râs amândoi în același timp, ca și când ar fi vrut să acopere acel adevăr rostit din greșeală.

Dennis a plecat devreme de la cină, spunând că în zori avea un meci de rugby în Central Park. Niciunul dintre cei rămași nu se vedea trezindu-se sâmbăta cu noaptea în cap, și cu siguranță nu pentru o activitate sportivă.

— Ne strângem o gașcă de băieți în Sheep Meadow, le-a explicat el, după care s-a întors spre Robert Takahashi și a spus: sper ca prietenul tău să-și revină cât mai repede.

Și, cu un zâmbet scurt, care era sau pentru toată lumea, sau poate numai pentru Jules, a coborât la apartamentul lui.

Imediat ce a ieșit pe ușă, Isadora a început să vorbească despre el:

— „O gașcă de băieți“, nu-i așa că-i minunat? Știu că pare făcut din părți simple — adică nu din părți neinteresante, ci doar mai puțin ciudate decât alea din care suntem făcuți noi. Dar adevărul e mai complicat. Da, e

un tip cât se poate de normal, joacă rugby și nu are nevoie de atâta afecțiune ca noi.

— Vorbește pentru tine, a intervenit Robert Takahashi.

— Dar de fapt e un depresiv. Mi-a spus că, în primul an la Rutgers a avut o cădere nervoasă gravă — ce mai, a făcut o depresie în toată regula. Nu s-a mai dus la cursuri și nu a predat niciun eseu. Când, în cele din urmă, a ajuns la spitalul universității, nu mai trecuse pe la cantină de câteva săptămâni — lucru de care și-au dat seama pentru că nu-și mai scanase cartela. În toată perioada asta, mâncase doar supă cu tăiței la plic, dar fără s-o fiarbă.

— Cum poți să mănânci supă instant fără s-o fierbi? a întrebat Janine. Măcar bea și apă?

— Habar n-am, Janine, i-a răspuns Isadora pe un ton nerăbdător. Dar cert e că după ce au văzut în ce stare e, i-au sunat pe părinții lui. Apoi i-au scris o scutire medicală și l-au internat.

— La un spital de psihiatrie? a întrebat Robert Takahashi. Doamne!

În jurul mesei s-a lăsat o tăcere respectuoasă și îngrijorată, care părea să vibreze precum aerul de deasupra lumânărilor.

— Da, a spus Isadora. La spitalul unde erau internați poeții. Nu că Dennis Boyd ar fi poet. Nicidecum, a adăugat ea, un pic inutil, după părerea lui Jules. Dar l-au trimis în nord, tocmai în New England, pentru că psihiatrul de la Rutgers i-a spus familiei lui că acolo aveau o secție excelentă pentru tineri. Și, în plus, asigurarea îi acoperea internarea acolo. După ce și-a revenit, s-a întors la facultate și a terminat-o, ba chiar s-a dus la școli de vară și a făcut cursuri suplimentare. Nu s-a descurcat foarte bine, dar până la urmă i-au dat diploma.

— La ce spital mergeau poeții? a întrebat Jules.

— La ăla faimos din Berkshires, i-a răspuns Isadora.

— Langton Hull? a spus Jules cu un aer surprins.

Dennis fusese o vreme la Spitalul Psihiatric Langton Hull din Belknap, orășelul lângă care se afla și Spirit-in-the-Woods.

Spre sfârșitul serii, Isadora i-a servit cu espresso făcut la un aparat cumpărat de părinții ei, pe care încă nu știa să-l folosească foarte bine. În cele din urmă, a scos la iveală cuiul promis, spunând: „Ăsta e, *omule*“, cu un presupus accent jamaican, legănând capul ca un pui de găină, în ritm de reggae, apoi jointul a fost dat din mână în mână.

— Oare cum aș arăta cu o căciulă Rasta împletită și cu tot părul vârât în ea? s-a întrebat Isadora. Și oare cum aș arăta dacă aș fi negresă?

Jules fumase iarbă doar în adolescență și îi ajunsese pentru toată viața. Fumase atât de mult în anii 1970, încât se plictisise, iar acum, ideea

de a se face praf n-o mai atrăgea. S-a imaginat vorbind prea mult, fiind zgomotoasă și exuberantă, ba chiar un pic enervantă, ceea ce a făcut-o să se simtă rușinată și nefericită, așa că abia dacă a tras fumul în piept, iar bănuiala ei era că nici Robert Takahashi nu trăsese, preferând și el să rămână lucid. Doar Janine și Isadora trăgeau din jointul gros ca dintr-un biberon, râzând și făcând glume pe care numai ele le înțelegeau despre perioada în care lucraseră la fast-food.

Când a plecat de la Isadora, Jules s-a întâlnit pe scară cu Dennis Boyd, care ducea gunoiul, dar nu i-a putut spune: „Am vorbit despre tine și am aflat că ai fost la Langton Hull. Ai auzit vreodată de Spirit-in-the-Woods?“

În schimb, i-a spus:

— Bună. Ai pierdut prăjiturile.

— Păcat, a răspuns Dennis. Îmi plac prăjiturile. Dar încerc să le evit. Deja am un pic de burtă. Deocamdată nu vreau să arăt ca tata. De fapt, niciodată.

Și ca să-i arate la ce se referea, s-a lovit peste abdomen cu mâna în care nu ținea punga albă legată la gură, în care se vedeau resturi umede. Se schimbase după cină: acum purta blugi și o bluză de trening verde. În cele din urmă, Jules urma să afle că avea un pic de burtă din cauza medicamentelor împotriva depresiei. Pe atunci, antidepresivele încă erau neșlefuite și plesneau depresia cu o labă mare și stângace.

— Ai pierdut și cuiul Isadorei, a spus Jules cu un zâmbet care spera să fie sardonic.

Nu voia să zică nimic rău de Isadora Topfeldt dacă nu zicea Dennis primul, dar a presupus — și a sperat — că amândoi aveau aceeași părere despre ea.

— Nu cred că știu ce înseamnă „cui“. Dar presupun că-i vorba de iarbă, nu?

— Mda.

— Vrei să bei ceva? a întrebat Dennis Boyd, iar ea i-a spus nu, mulțumesc, era obosită și sătulă după cina Isadorei și n-ar mai fi putut bea nimic în noaptea aceea. Într-adevăr, încerca să fie cumpătată după cei patru ani petrecuți la Buffalo, în care bețiile se ținuseră lanț în jurul ei. Dar, de fapt, Dennis doar o invitase pe la el, iar Jules nu știuse să dea răspunsul corect, de adult. Invitația o luase prin surprindere, așa că spusese nu, deși în clipa următoare și-a dat seama că i-ar fi plăcut să treacă pe la el. Ar fi vrut să vadă cum arăta apartamentul lui, să-i vadă colecția modestă de posesiuni. Bănuia că Dennis era ordonat, cumpătat și grijuliu.

— Bine, a spus el. Distracție plăcută, atunci. Pe curând.

— Pe curând.

Dacă Jules l-ar fi privit mai atent atunci — tânăr, masiv și necizelat cum era, cu punga de gunoi în mână, cu mâneca prea scurtă a bluzei de trening dându-i la iveală încheietura păroasă —, poate că s-ar fi înfiripat ceva între ei chiar în noaptea aceea. În schimb, s-a întâmplat după aproape două luni, perioadă în care fiecare și-a văzut de viața lui, părând că nu se va întâmpla nimic între ei, deși până la urmă s-au întâmplat foarte multe.

Jules Jacobson s-a întâlnit din nou cu Dennis Boyd abia în iarnă, pe stradă. Iarăși avea în mână o pungă de plastic. Ea se ducea la Copies Plus să fotocopieze o scenă din piesa pentru că voia să susțină o probă. Jules a văzut ieșind din punga lui de cumpărături capacul unei sticle maro, dându-și seama cu duioșie că era siropul de ciocolată Bosco, și care nu mai apăruse în viața ei din copilărie. Dennis cumpărase Bosco și chipsuri cu mălai. Jules și-a amintit că, la cina când se cunoscuseră, Isadora fusese indiscretă, povestindu-le despre internarea lui într-un spital psihiatric, și s-a gândit că Dennis încă nu știa foarte bine cum să aibă grijă de el. Dar oare cine știa? Jules încă nu trimisese la Prudential[32] formularul și cecul pentru asigurarea medicală, deși maică-sa o pusese să jure că le va trimite. Deci Jules nu avea asigurare și, pe lângă asta, nu folosise aragazul din bucătăria ei micuță și sordidă decât o singură dată, când își încălzise un ciorap cu orez crud ca să-și dezmorțească gâtul înțepenit. Dar a tulburat-o ideea că Dennis Boyd — masiv, brunet și neras — nu avea grijă de el.

— Vin cu tine, a spus Dennis, iar Jules a fost de acord, așa că au mers împreună la biroul de copiat acte.

Anunțați de clopoțelul de la intrare, au pășit în încăperea mare și luminoasă, inspirând mirosul înțepător de toner. Au găsit-o pe Isadora Topfeldt într-un tricou roșu — uniforma biroului — și cu părul prins în două cozi de adolescentă, având un aer mai excentric decât ultima oară când o văzuse Jules. Foșnetul neîncetat al copiatoarelor, ale căror lumini măturau înainte și înapoi plăcile de sticlă transparentă, păreau s-o fi adus pe Isadora în starea de zombi tipică angajaților. În spatele său, Robert Takahashi, prietenul ei, îndrepta marginile unui teanc de documente. Jules l-a salutat și i-a amintit că făcuseră cunoștință acasă la Isadora.

— Ei, bună! i-a spus el zâmbind.

— Cum merge treaba pe-aici? l-a întrebat Jules. Îmi aduc aminte că aveai un coleg bolnav.

— Trey. A murit de curând.

— Doamne!

— Într-adevăr, nu cred că sistemul de ventilație i-a pricinuit cancerul, a spus Robert, cu glas tremurător. Dar totul a fost foarte ciudat și foarte rapid, și mă gândesc întruna la asta.

— Îmi pare foarte rău, au zis Jules și Dennis cam în același timp, iar Robert a început să plângă în fața lor.

Toată lumea s-a simțit un pic stânjenită și nimeni n-a știut ce să spună, așa că n-au spus nimic. În cele din urmă, Dennis a așezat punga de cumpărături pe tejghea și l-a îmbrățișat pe Robert Takahashi precum un urs, strângându-l așa cum strângea mingea când juca rugby pe câte o peluză din Central Park. Era o scenă ciudată: tipul solid și stângaci, cu haină groasă de iarnă, luându-l în brațe pe asiaticul scund și frumos, în tricou roșu. Dar deși gestul era foarte timid, era și autentic, iar Robert a părut recunoscător. Masivul Dennis i-a dat drumul, iar Jules s-a apropiat și ea de Robert și l-a bătut ușor pe mână, după care, cu ochii în lacrimi, Robert s-a întors la teancurile de foi, pentru că, în ciuda suferinței, era totuși o zi de lucru.

Jules a simțit că trebuia să plece cât mai repede din locul acela, în care un om foarte tânăr se îmbolnăvise și murise; în plus, acolo lucra o tipă arogantă și antipatică, precum și un tânăr paralizat de durere. Era un loc care te putea face să-ți dai seama că propria ta viață era limitată — la fel ca viețile tuturor. Când a ieșit pe ușă cu Dennis, pornind împreună spre apartamentul lui, unde se înțelegea de la sine că aveau să facă sex, Jules a simțit că lăsau în urmă piedicile vieții, necazurile, ba chiar și *moartea* — moartea unui tânăr răpus de o formă rară de cancer al bătrânilor — și că se îndreptau spre un teritoriu vast și neexplorat. Dennis și-a pus geanta de cumpărături pe umăr, a luat-o de mână și au rupt-o la fugă.

Sexul la douăzeci și doi de ani era idilic. Sexul la douăzeci și doi de ani nu era ca sexul din studenție, la optsprezece ani, care implica un amalgam de insecurități, terminații nervoase și rușine. Sexul la douăzeci și doi de ani nu era nici ca masturbarea de la doisprezece ani, care presupunea doar să stai nemișcat și calm în patul tău îngust și să te gândești cât de ciudat era că te puteai simți așa doar făcând *asta*. Sexul la douăzeci și doi nu era nici ca sexul la cincizeci și doi — câteva decenii mai târziu, în căsnicia de lungă durată a cuplului Jacobson–Boyd, sexul avea să fie o surpriză plăcută care trezea din somn pe câte unul dintre ei.

Dar sexul la douăzeci și doi de ani, ei bine, era cu totul altceva, se gândea Jules, și părea că și Dennis gândea la fel. Trupurile amândurora

încă erau perfecte sau aproape perfecte, dar aveau să descopere asta abia mai târziu, pentru că acum nu era timp pentru așa ceva. Sfioși, morți de rușine, dar *extrem de excitați*, s-au dezbrăcat pentru prima oară unul în fața celuilalt, stând lângă patul suspendat din apartamentul lui, iar ea l-a pus să urce el primul pe scară, să nu se uite la ea de la spate — Jules știa că, ridicând piciorul, locul ei cel mai intim avea să se despice și să se dezvăluie o clipă ochilor lui. Părul, umbra, fragmentul de labie, anusul mititel și strâmt — cum l-ar fi putut lăsa să vadă o *asemenea* priveliște?

— După dumneavoastră, stimate domn, a spus ea, făcând un semn larg cu mâna.

Doamne, oare chiar spusese asta? Și *de ce?* Se prefăcea cumva că era o prostituată victoriană?

Dennis cel brunet și păros a urcat gol pe scară. Jules s-a uitat la părțile lui intime, care executau versiunea masculină a ceea ce ar fi făcut ale ei: testiculele lui se mișcau, ba chiar se legănau, iar fesele lui acoperite cu perișori negri s-au despicat în clipa când a îndoit genunchiul să pună piciorul în patul de lângă tavan. Patul lui Dennis Boyd era montat la o asemenea înălțime, încât nu puteau sta în capul oaselor pe saltea, ci sau într-o rână, sau întinși unul lângă altul, sau unul peste altul, ca două mașini care s-au tamponat și s-au încălecat.

Patul predispunea la un gen de intimitate cu care Jules nu era obișnuită și care o neliniștea.

— Vreau să mă uit la tine, a spus Dennis, cu fața atât de aproape de a ei, încât putea s-o vadă cu adevărat, complet.

— Doamne, chiar trebuie?

— Da, a răspuns Dennis solemn.

Jules spera să nu aibă niciun coș în bărbie și a încercat să-și aducă aminte ce părere avusese despre ea însăși în dimineața aceea, când se uitase în oglindă. Dennis deja ar fi avut nevoie să se radă. Era robust, cu pieptul lat și avea un penis mare, iar părul lui pubian semăna cu o cârpă mică și neagră, precum cele purtate de triburi ca să-și acopere organele genitale. Dar Jules știa și că era firav pe dinăuntru. Când au fugit de lângă biroul de copiat acte, s-au simțit ca doi oameni care au scăpat de un viitor înfiorător, de o fundătură.

Acest bărbat a urcat primul pe scară, lăsând-o să-i vadă testiculele și banda de păr negru și des care le oferea un fel de protecție atavică. Mobilitatea testiculelor în săculețul lor de piele subțire făcea să pară fragil chiar și un bărbat masiv, atletic și puternic. Dar era o iluzie: nu era chiar atât de vulnerabil, dimpotrivă, a fost *viril* cu ea, după care i-a zâmbit, bucuros că îi oferise un orgasm puternic și nesimulat. Ea strigase: „Oh, oh,

oh“, iar el spusese: „Ești minunată!“ Și era minunată pentru că receptivitatea ei îl făcuse să se simtă bine, triumfător. Dennis era mulțumit de mărimea penisului său — Jules și-a dat seama de asta fără ca el s-o spună.

O oră mai târziu, stând pe pat și bând lapte cu sirop de ciocolată Bosco în pahare înalte cu Rutgers Scarlet Knights[33] — laptele li se prelingea un pic pe bărbie, căci nu puteau sta în capul oaselor, ci doar întinși pe spate, cu ceafa sprijinită de tăblie, părând doi pacienți internați într-un spital ca o cabană de schi —, Dennis și Jules și-au schițat biografiile unul altuia. Dennis i-a povestit despre familia lui din Dunellen: mama, tatăl și cei trei frați. Afacerea familiei era o firmă de bricolaj numită B & L, iar doi dintre frați aveau de gând ca, în curând, să preia conducerea magazinului. Dacă voia, Dennis putea să li se alăture, însă i-a spus lui Jules că ideea de a-și dedica viața acelei afaceri ar fi însemnat „moartea sufletului“. S-a simțit ușurată când l-a auzit spunând asta. Un bărbat care folosea expresia „moartea sufletului“ era complicat. Deși bea din pahare cu emblema echipei de fotbal a facultății și avea grijă de el însuși într-un mod rudimentar. Familia lui nu fusese niciodată înstărită, dar la fiecare Crăciun, își făceau cadouri scumpe și își împodobeau fațada cu lumini rococo, ba chiar puneau în fața casei un mic grup statuar cu nașterea lui Isus, care avea și muzică. Toata familia se strângea în camera de zi și stăteau cu orele în jurul șemineului, dar nu erau experiențe plăcute, ci plicticoase, care îl făceau să nu aibă stare, i-a explicat Dennis. Și întotdeauna existau tensiuni, pentru că nu prea se plăceau între ei.

— Frații mei și cu mine ne băteam tot timpul, i-a spus el.

— Cum așa? Chiar și acum?

— Nu, ne băteam când eram mici.

— Scuze, a spus ea. Mi s-a părut c-ai zis „ne batem tot timpul“, deci și acum.

— Nu, a spus Dennis. Asta ar însemna că suntem dobitoci. Iar eu încerc să nu fiu. Am crescut printre mulți dobitoci, i-a mărturisit el, apoi a adăugat cu un aer îngrijorat: eu arăt a dobitoc?

— Nu, deloc, a spus Jules, dar știa de ce o întrebase.

Avea înfățișarea unui tânăr obișnuit, pe care o văzuse de atâtea ori la mall în copilărie, apoi peste tot în jurul ei, inclusiv în facultate. Nu fusese niciodată atrasă de această înfățișare, nu când era asociată cu masculinitatea generică, dar la el îi plăcea. Trecuse printr-o perioadă dificilă, dar era masiv, robust, de încredere. Și-a adus aminte de tatăl ei; cancerul îl transformase într-un bărbat filiform și firav, trupul lui împuținându-se pe măsură ce i se agrava boala. Și totuși, când era mică,

Jules îl vedea ca pe un bărbat robust. Și-a amintit cum intra pe ușă când se întorcea de la serviciu și își întreba fetele ce făcuseră la școală.

— Spune-mi cum e noua matematică[34], întreba el, pentru că așa se spunea pe atunci, fără să-și dea seama că, dacă spuneai că ceva era nou, deja îi grăbeai îmbătrânirea.

Fusese foarte prezent în copilăria ei, apoi dispăruse, și pe măsură ce treceau anii, lui Jules îi devenea tot mai greu să se gândească la el ca la cineva care făcuse cândva parte din viața sa. Tatăl lui Jules ținea de trecut și nu mai putea face parte din prezentul ei. Dar acum îl avea alături pe Dennis Boyd, personificarea timpului prezent și, stând cu el în pat, o parte veche și filială din creierul lui Jules era readusă la viață ca bateria unei mașini pe care o conectezi cu cabluri la o altă baterie. Cum ar fi fost să aibă un bărbat care n-ar fi plecat niciodată? Un bărbat puternic, de nădejde și foarte prezent. Își pierduse tatăl la cincisprezece ani, iar la scurtă vreme după aceea, Ethan Figman încercase s-o atragă spre el și, deși fusese o experiență plăcută, Jules nu rezonase deloc cu el din punct de vedere fizic.

Acum, Dennis, un bărbat solid, fără niciun talent evident și fără dorința de a o apuca într-o direcție anume în viață, reușea să facă ce nu reușise Ethan. Jules se simțea absorbită de Dennis, deja ținea la el. Era afectuos, generos și lipsit de ironie, ceea ce, spre surprinderea ei, era o trăsătură care o atrăgea, după toți acei ani de nesfârșite ironii. Stând întinsă lângă el, Jules se întreba când avea să-l revadă. Dennis nu se pricepea la detalii estetice și nu avea nimic delicat, cu excepția timidității, care era adorabilă. Trupul lui masiv își croia drum cu grijă prin lume. Dacă se așeza pe un scaun firav, îl putea rupe. Dacă intra într-o femeie cu penisul lui mare și gros, trebuia să găsească unghiul potrivit, altminteri ar fi făcut-o să urle de durere. Trebuia să fie grijuliu, trebuia să se adapteze. Când erau mici, el și frații lui strigau mereu la doamna Boyd: „*Mami!* Fă-ne niște macaroane Kraft cu brânză!“ Nu strigau niciodată la tatăl lor, care stătea încruntat la televizor, urmărind meciuri de fotbal și documentare despre al Treilea Reich. Le fusese teamă de el, și le era în continuare.

Când Dennis a ajuns cu povestea la perioada petrecută la Langton Hull, vocea lui a devenit șovăielnică și s-a uitat la Jules să vadă dacă această mărturisire putea sta în calea unei eventuale relații. Oare era prea dezechilibrat pentru ea și avea să-l vadă pentru totdeauna ca pe un pacient psihiatric în halat, luându-și cina la ora cinci, în cantina spitalului? O femeie aflată la începutul unei relații cu el putea să nu-l mai placă după ce și-l imagina în acest rol. Dar pe Jules nu această imagine o

preocupa, ci dacă să-i dezvăluie că deja știa de la Isadora despre depresia și spitalizarea lui. Caz în care ar fi trebuit să-i spună și că, după ce plecase de la cina din toamnă, Isadora discutase cu ceilalți musafiri despre el.

— Ah, a spus ea în cele din urmă, cu un aer îngrijorat, atingându-i brațul la fel de stângaci cum îl atinsese el pe Robert Takahashi în biroul de copiat acte.

În noaptea aceea, după ce s-au despărțit, Jules a sunat-o pe Ash.

— Ei bine, m-am culcat cu cineva, a spus Jules imediat ce i-a răspuns prietena ei.

Ea și Ash vorbeau aproape în fiecare zi și se vedeau o dată pe săptămână la cursul de actorie, iar uneori chiar mai des. Ash lucra cu jumătate de normă la firma tatălui ei, făcând muncă de secretariat — cea mai urâtă treabă din lume, după părerea ei —, dar mergea și la audiții pentru roluri. De curând, fusese distribuită în rolul unei sirene într-o piesă experimentală care avea să se joace timp de o săptămână în fața Acvariului din New York, în Coney Island; producătorii îi spuseseră că voiau s-o angajeze și pentru următoarea lor producție. Era un început și, deși o plăteau foarte prost, reușea să se descurce, pentru că Gil și Betsy Wolf se oferiseră să plătească chiria apartamentului în care stătea cu Ethan. El făcea animații pentru produse industriale, tot pe bani puțini, dar spera să-și găsească în curând o slujbă adevărată într-un studio de animație. Până atunci, își lua tot felul de slujbe mărunte și continua să deseneze în carnetele cu spiră pe care le ținea în buzunarul de la spate.

— Cu cine? a spus Ash pe un ton neîncrezător.

— De ce ești atât de șocată? Au fost și alți oameni care au *vrut să-mi vadă* trupul gol.

Jules a auzit pârâituri în receptor și conexiunea a devenit foarte slabă. De curând, Ash și Ethan primiseră de la părinții ei un telefon fără fir, dar drăcovenia aia mare și incomodă era aproape inutilă, pentru că aproape întotdeauna legătura continua cu întreruperi după primele replici.

— Ce să-ți vadă? a întrebat Ash. N-am auzit.

— Trupul gol.

— Ah, da, bineînțeles. Atâta că nu te-ai mai culcat cu nimeni de când te-ai mutat la New York. În trecut, când îmi povesteai despre ei, erau iubiți invizibili.

— Nu le spune *iubiți*.

— Întotdeauna spun *iubiți*.

— Știu. Tu și Ethan sunteți *iubiți*. Nu mi-a plăcut niciodată, dar n-am vrut să-ți spun.

— Ce altceva nu ți-a mai plăcut? a spus Ash.

— Nimic. În rest, îmi place totul la tine.

Era adevărat. Ash nu prea avea ce să-i reproșeze. Și nici nu putea fi criticată pentru că folosea cuvântul *iubit*. Iar acum, stând de vorbă cu Ash și povestindu-i despre Dennis, era aproape la fel de plăcut ca sexul cu el. „E atât de *prezent*“, ar fi vrut ea să spună, dar Ash i-ar fi cerut să-i explice și Jules n-ar fi fost în stare. Poate modul acesta de a trăi la timpul *prezent* indica lipsa timpului *viitor*; poate că Jules nici nu se putea baza pe el, dat fiind că deocamdată nu avea niciun plan pentru viața lui, nimic în afară de ce avea acum.

Jules bănuia că, în scurtă vreme, aveau să iasă tuspatru în oraș. Probabil la unul dintre restaurantele ieftine de pe East 6th Street. Cu toții ar fi fost foarte atenți și volubili, iar Ethan și Ash l-ar fi înconjurat pe Dennis cu afecțiunea lor, mâncând cu toții *tandoori*[35] de pe farfurii de tablă încinse. Dar chiar și așa, aveau să vadă cât de diferit era Dennis și, cu toate că Jules avea să-i prevină, tot s-ar fi arătat un pic surprinși. Cineva ar fi pomenit bazinele de înot ale lui David Hockney. „Ce sunt alea?“, ar fi întrebat Dennis inocent, fără niciun fel de rușine, iar Ash i-ar fi explicat că David Hockney era un artist care picta deseori bazine de înot turcoaz și că trebuiau să meargă cu toții să-i vadă expoziția. „Sună bine“, ar fi răspuns Dennis, iar la sfârșitul cinei, i-ar fi spus lui Jules: „Prietenii tăi sunt foarte drăguți! Să mergem cu ei să vedem expoziția lui David Hackney“. Iar ea ar fi trebuit să-l corecteze amabil: „Hockney“. Iar a doua zi, când ar fi sunat-o, Ash și Ethan i-ar fi spus: „E limpede că-i nebun după tine, și asta e cel mai important“.

Pe Dennis nu-l interesau artele, nu-și dorea din tot sufletul să ajungă actor, caricaturist, dansator sau să cânte la oboi. Și nu era evreu — nici măcar pe jumătate. Aproape nimeni din viața lui nu era ca Jules sau ca prietenii ei; Isadora Topfeldt se apropia cel mai mult de ei, dar ea era mai mult excentrică, decât pasionată de artă. După ce terminase facultatea și se mutase la New York, Jules începuse să se întâlnească pe stradă cu foști participanți la tabăra de la Spirit-in-the-Woods și, ori de câte ori se întâmpla asta sau când Ash se întâlnea cu vreun fost tovarăș de tabără, se sunau una pe alta și își spuneau pe un ton dramatic: „Am văzut o *fantomă*“. Cei care merseseră la Spirit-in-the-Woods, chiar și cei care nu le fuseseră prieteni adevărați, reprezentau lumea artei și a posibilităților artistice. Dar viața de după facultate era altfel decât tot ce trăiseră până atunci; arta încă era esențială în viețile lor, dar acum cu toții trebuiau să găsească un mod de a-și câștiga existența și făceau asta cu un fel de dispreț față de bani, care erau văzuți doar ca un mijloc de a trăi așa cum

își doreau. Nimic nu mai era la fel de intens ca la Spirit-in-the-Woods. Cu toții se risipeau în direcții tot mai îndepărtate și, deși rămâneau prieteni apropiați, aveau vieți tot mai separate, căci abia acum începeau să se obișnuiască cu viața pe cont propriu. Dennis nu era o fire artistică, însă era foarte inteligent și foarte plăcut. Nu era un *dobitoc*. Jules voia să fie în preajma lui, voia să-l atingă, îi plăcea mirosul lui, îi plăcea patul lui apropiat de tavan și faptul că era foarte încântat de compania ei. Lui Dennis îi plăcea să învețe: era interesat să afle lucruri noi. „Noaptea trecută am văzut pe canalul treișpe un documentar despre metoda lui Stanislavski, i-a spus el odată. Ați încercat vreodată metoda asta în vreo piesă?“ Sau: „Am stat de vorbă douăzeci de minute cu un tip care protesta pe stradă față de apartheid și mi-a dat niște pliante. Am stat până târziu să le citesc pe toate și mi s-a părut o realitate extrem de șocantă și de tristă“. Părea că viața pe care Dennis și-o dorea din tot sufletul pentru el era una lipsită de depresie.

Apoi ar fi urmat probabil și alte cine în grup, iar Ash, Ethan și Jonah l-ar fi acceptat cu totul în lumea lor. Jonah ar fi apărut probabil mai rar, pentru că era un pic *neplăcut* să fii înconjurat doar de cupluri. Grupul întotdeauna se străduia să-i acorde mai multă atenție celui singur, ca și când ar fi încercat să-l facă să se simtă mai bine în singurătatea lui, ca și când ar fi fost o stare anormală. Jules și-a imaginat și cum ar fi fost să organizeze o cină în micul ei apartament. Grupul lor restrâns de patru sau cinci prieteni ar fi stat pe scaunele ei ce imitau mobilierul unei persoane respectabile și ar fi mâncat cu tacâmurile și farfuriile ei ieftine. Și-a imaginat și că, mulți ani după aceea, s-ar fi gândit cu toții la această etapă din viața lor, aducându-și aminte de ea ca printr-o lentilă limpede, foarte atent lustruită. Și-ar fi amintit toate conversațiile pe care le avuseseră. Tot hummusul pe care îl mâncaseră. Toate alimentele ieftine, toate ustensilele și decorațiunile nepretențioase de la începutul până la jumătatea celei de-a treia decade a vieții lor.

— E ceva serios? a întrebat Ash la telefon după ce Jules se culcase cu Dennis.

La urma urmelor, Ash și-a dat seama că era ceva serios cu Ethan din clipa când s-a culcat cu el, ba poate chiar de mai înainte.

— Da, a spus Jules, imaginându-și fața întunecată a lui Dennis Boyd deasupra ei, la doar câțiva centimetri sub tavan.

„Ai grijă, nu vreau să-ți spargi capul“, îi spusese ea cuprinzându-i ceafa cu palmele. „Nu, nu ți-aș mai fi de niciun folos cu capul spart“, îi răspunsese el, iar ea își făcuse griji: poate în clipa aceea Dennis se gândise că, într-un sens, capul lui deja fusese spart în facultate și că fisura se

vindecase, dar că Jules încă nu știa nimic despre asta.

— A avut o cădere nervoasă, Ash, a început Jules pe un ton precipitat, și mi-a povestit în detaliu cum s-a întâmplat, dar nu știe că știam dinainte să-mi povestească el. Ce părere ai, să-i spun că știam deja sau nu? Dacă nu i-aș spune, ar fi doar o nevinovată minciună prin omisiune?

— Spune-i, a răspuns Ash fără rezerve. Trebuie. Trebuie să știe ce știi. Nu puteți porni la drum cu un secret.

— Tocmai *tu* îmi recomanzi asta? a întrebat Jules, pe un ton calm, dar ferm.

A urmat o tăcere lungă.

— Da, a răspuns Ash în cele din urmă.

Mai târziu, lui Jules i s-a părut ciudat că n-a insistat pe tema asta și nici n-a încercat s-o facă pe Ash să admită că era ipocrit din partea ei să adopte o asemenea poziție. Și mai ciudat era că Ash părea s-o adopte fără nicio stânjeneală. De-a lungul anilor, Jules avea să se întrebe din când în când dacă Ash își amintea această conversație sau dacă găsise o cale de a trece peste contradicții și de a le uita imediat. Dar atunci Jules n-a insistat pe tema asta, pentru că acea conversație n-ar fi trebuit să fie deloc despre Ash. Ar fi trebuit să fie despre Jules și Dennis, așa că a revenit în această direcție, dându-și seama că era de acord cu sfatul lui Ash: trebuia să-i spună lui Dennis ce știa despre el.

— Te-am mințit oarecum data trecută, i-a spus ea în următoarea zi în care s-au văzut — conveniseră să se întâlnească în Central Park și să meargă la grădina zoologică. Când mi-ai povestit de problema ta — de căderea ta nervoasă —, deja știam de ea, i-a explicat Jules după ce au plătit biletul și au intrat la zoo. N-ar fi trebuit să mă arăt surprinsă. Isadora le-a povestit tuturor după ce ai plecat.

— Zău? Glumești. Of, ce nasol, a spus el. Asta e frica mea cea mai mare după ce ies dintr-o cameră. Toată lumea spune despre tine exact lucrul pe care nu-l suporți.

Au luat-o pe o alee neîngrijită și au pășit pe sub arcada care ducea la secțiunea pinguinilor, iar Dennis a spus:

— Dar acum îl pot *suporta*. Nu mai contează atât de mult pentru mine.

— Serios?

Dennis a dat aprobator din cap și a ridicat din umeri. Persoana care avusese o cădere nervoasă pe la jumătatea primului an de facultate la Rutgers nu mai era aceeași persoană care se culcase cu ea. Persoana din trecut își revenise și acum putea avea grijă de altă persoană și, la nevoie,

putea să se lase îngrijită.

Dennis era foarte atrăgător pentru Jules în moduri pe care i-ar fi fost greu să i le explice lui Ash, dar apoi și-a amintit noaptea în care îi văzuse pentru prima oară împreună pe Ash și Ethan; în noaptea aceea, se tot întrebase în sinea ei: „Ce? Ce?“ Parte din frumusețea iubirii consta în aceea că nu trebuia s-o explici nimănui. Ba chiar puteai *refuza* s-o explici. În dragoste, nu simțeai neapărat nevoia de a explica nimic.

— Știam că trecutul familiei mele era destul de sumbru, a spus Dennis când au intrat în sanctuarul umed și rece al pinguinilor.

Animalele acelea mici, musculoase și hotărâte brăzdau apa tulbure ca niște bărci cu motor, în timp ce elevii stăteau în duhoarea de pește și se uitau la ele, cu mâinile, nasurile și gurile căscate lipite de peretele de sticlă. Lui Jules i se părea că face ceva interzis — să nu mai fie la școală, să aibă libertatea de a merge ziua la zoo cu un bărbat sau să se culce cu el. Dennis și Jules se țineau departe de geam.

— Louise, bunica dinspre tata, nu ieșea niciodată din casă și se pare că nici tatăl *ei* nu prea ieșea, i-a explicat Dennis, cu mâinile în buzunare. Ori de câte ori mergeam pe la ea, stăteam într-o cameră întunecată și mohorâtă, în care nu prea vorbea nimeni. Bunica nu avea niciodată nimic de mâncare pentru noi. Nu ne servea decât cu niște prăjituri de cumpărat, Degețele Vieneze.

— Le știu, erau un fel de pișcoturi cu cremă. Cumpăram și noi.

— Mda, dar ale voastre probabil nu era sfărâmate, ca ale ei. Stăteam cu o farfurie de pișcoturi sfărâmate în fața noastră, al căror nume întotdeauna îmi dădea fiori, de parcă ar fi fost degete de om. Degete de evrei. Bunica întotdeauna a manifestat un antisemitism moderat: „Evreii au făcut aia, evreii au făcut ailaltă“. Dar nu-ți face griji, nu va trebui să faci cunoștință cu ea, a murit. După ce apunea soarele, cineva aprindea o veioză străveche, iar eu abia așteptam să plec. Dar nu m-am gândit niciodată că toate astea ar putea avea vreo legătură cu mine. Sau cu tata, care e foarte necomunicativ. Mă gândeam că nu-i plăcea de mine, dar nu despre asta era vorba. Pur și simplu e un depresiv netratat, așa a zis psihiatrul de la spital. Dar nimeni din familia noastră nu vrea să audă de așa ceva. Sunt cu toții „împotriva“ terapiei. Li s-a părut stânjenitor ce s-a întâmplat cu mine. Ai mei probabil își închipuie că facultatea m-a făcut să clachez și că n-aș fi pățit nimic dacă aș fi rămas acasă și aș fi lucrat cu frații mei la magazin.

Jules a zis în treacăt că știa de Spitalul Psihiatric Langton Hull din verile petrecute la Spirit-in-the-Woods; văzuse semnul din centru care indica drumul către spital. Iar Dennis a spus că și el auzise de tabără și că

văzuse semnul care indica drumul către ea. I-a zis și că își imaginase cum ar fi fost să meargă acolo, nu la spital. Și da, mâncase și el plăcintă cu afine când făcuseră o excursie în oraș cu una dintre asistentele de la spital.

Dennis fusese deprimat, dar acum nu mai era; antidepresivele pe care le lua făceau parte din categoria așa-numiților inhibitori de MAO[36]. „La fel ca Mao Zedong“, i-a explicat el în seara aceea, după vizita la zoo, stând pe patul extensibil din apartamentul ei, care era doar cu puțin mai bun decât al lui.

— Oare ce-ar putea fi un inhibitor al lui Mao? a întrebat ea. Amenințarea capitalismului?

Dennis a zâmbit politicos, dar avea un aer serios și distrat. Adusese ceva pentru cină, mâncăruri gătite de el, „nimic deosebit“, o avertizase, neînțelegând că gestul în sine era încântător. În timp ce punea mâncarea pe un prosop întins pe pat, Dennis i-a explicat că a adus numai preparate despre care știa că Jules le mai mâncase sau măcar le mai pomenise.

— La cina Isadorei, ai fost printre cei care au zis că le place coriandrul, i-a explicat el. Și am ținut minte. A trebuit să merg în două locuri să-l găsesc. Vânzătorul de la magazinul coreean a încercat să-mi vândă pătrunjel, dar m-am ținut tare.

Dennis și Jules au mâncat fâșii de morcovi și țelină cu sos de iaurt și coriandru, apoi spaghetele — calde încă — pe care le adusese într-un vas de plastic.

— Tu gătești? a întrebat-o el.

— Nu, a răspuns Jules stânjenită. Nu le am cu treburile casnice. Nici măcar nu mi-am plătit asigurarea medicală.

— Nu văd legătura, dar în fine, a spus el. Nicio problemă. Mie-mi place să gătesc.

Se subînțelegea că nu era nicio problemă dacă *în cuplul lor* ar fi gătit el. Aveau să fie un cuplu, ba chiar erau deja.

— Cât privește mâncarea, am câteva interdicții. Întrucât iau un inhibitor de MAO, sunt multe lucruri pe care n-am voie să le mănânc.

— Serios? a spus ea cu un aer curios. Cum ar fi?

I-a făcut lista alimentelor interzise, care cuprindea afumăturile, carnea la saramură sau de la conservă, brânzeturile maturate, ficatul, pateul, fasolea chinezească, sosul de soia, anșoa, avocado. De asemenea, unele beri și vinuri, precum și cocaina.

— Cocaina mi-e absolut interzisă, a prevenit-o Dennis. Așa că să nu-mi dai niciodată.

— Păcat, a spus Jules, pentru că, deși de obicei nu gătesc, mâine

aveam de gând să-ți fac un sendviș cu brânză Gouda de trei ani și puțină cocaină. Și să ți-l vâr pe nas, a adăugat ea.

De fapt, uitându-se la mica cină eclectică pe care o adusese, Jules era atât de impresionată, încât își dorea să cumpere o carte de bucate să gătească pentru el din când în când. Să-și încerce cuptorul, să vadă dacă mai funcționa sistemul electric de aprindere. Dorința de a face asta era un pic stânjenitoare pentru ea, ca și când ar fi făcut un pas înapoi, intrând în rolul de casnică; nu-și putea da seama cum se înfiripase acea poveste, dar era limpede că aveau o relație bazată pe iubire și grijă reciprocă, ce implica dintr-odată mâncarea și hrănirea.

— Of, ce rău îmi pare, a răspuns Dennis. E un sendviș care sigur mi-ar fi plăcut.

— Lăsând gluma deoparte, spune-mi, ce s-ar întâmpla dacă ai mânca unul dintre alimentele astea? Chiar sunt curioasă. Ai cădea iarăși în depresie?

— Nu. Ceva mult mai rău: presiunea arterială mi-ar putea crește înfiorător. Mi-au dat o broșură întreagă pe tema asta. Mâncărurile care conțin tiramină[37] pot fi mortale pentru mine.

— E prima oară când aud de tiramină.

— Se găsește în multe alimente, i-a explicat el. Și serios, chiar aș putea să mor.

— Să nu faci asta, a spus Jules. Te rog să nu faci asta.

— Bine, dacă mă rogi tu.

A te îndrăgosti de un bărbat care avea un echilibru emoțional precar presupunea nu doar să-l ajuți să fie atent la alimentație, ci și că era posibil să aibă o nouă cădere nervoasă. Acum se simțea foarte bine, o asigurase el, starea lui fiind echilibrată de misteriosul inhibitor de MAO care îi producea schimbări în creier, care intra în capul lui precum degetele înmănușate ale unui chirurg și schimba poziția componentelor cerebrale. Se simțea foarte bine, îi repetase el. De fapt, se simțea extraordinar. Și putea fi al ei, dacă îl voia.

---

17 Lucille Désirée Ball (1911–1989) — actriță americană de comedie, care a jucat atât în filme de la Hollywood, cât și în seriale de televiziune.

18 Sylvia Plath (1932–1963) — poetă americană, care a suferit multă vreme de depresie și a sfârșit prin a se sinucide.

19 Fustă scurtă, până la genunchi, specifică portului bavarez.

20 Chișca e un cârnat de casă preparat din carne tocată și crupe; în bucătăria evreiască, se

prepară din maț de vită umplut cu un amestec de făină, grăsime, ceapă și condimente.

21 Legi fictive, atribuite lui Fanny Brice (1891–1951), actriță americană de origine evreiască.

22 Pseudonimul literar al lui Karen Blixen (1885–1962), scriitoare daneză cunoscută mai ales pentru cartea de memorii *Din inima Africii*.

23 *Pierogi* și *varenyky* sunt un fel de colțunași umpluți cu cartofi, carne tocată, varză murată, brânză sau fructe.

24 Mâncare cu carne de pui, prune uscate, capere, măsline și usturoi.

25 Formație de punk new-yorkeză.

26 Biserica Unificării a fost înființată în 1954 de liderul religios sud-coreean Sun Myung Moon (1920–2012).

27 Massachusetts Institute of Technology (Institutul Tehnologic din Massachusetts) — universitate privată înființată în 1861.

28 Poppers este numele argotic al nitritului de amil, folosit ca drog recreațional cu precădere în comunitatea gay; substanța are un efect euforizant și relaxează mușchii, contribuind la creșterea plăcerii în timpul actului sexual.

29 Legioneloza, cunoscută și sub numele de boala legionarilor, este o formă de pneumonie potențial mortală, provocată de bacterii aerobe din genul *Legionella*. Robert face aluzie la epidemia de legioneloză care a izbucnit în 1976, în timpul unei reuniuni a Legiunii Americane, organizație americană a veteranilor de război.

30 Joc de fotbal de masă care se joacă cu ajutorul unor tije metalice, fixate pe marginile mesei, pe care sunt montați douăzeci și doi de jucători de plastic.

31 Fotolii în formă de saci de pânză umpluți cu boabe de fasole uscată sau cu granule de polistiren.

32 Prudential Financial e o companie financiară americană care în trecut avea și un departament de asigurări medicale.

33 Cavalerii Roșii de la Rugers — echipa de fotbal american de la Universitatea Rutgers.

34 În anii 1960, predarea matematicii în școlile din Statele Unite a fost modificată radical, introducându-se metode noi, care vizau îmbunătățirea educației științifice la nivelul școlii generale.

35 Friptură de pui specific pakistaneză, preparată cu iaurt și mirodenii.

36 Inhibitorii de monoaminoxidază (MAO) sunt folosiți atât ca medicamente antidepresive, cât și în tratamentul bolii Parkinson.

37 Aminoacid cu rol de neurotransmițător.

Cinci

După prima vară petrecută la Spirit-in-the-Woods, întoarcerea acasă a fost o calamitate. Lois și Ellen Jacobson i se păreau foarte plictisitoare lui Jules — nu erau curioase în legătură cu nimic? Rămâneau amândouă pasive perioade îndelungate, apoi dintr-odată se trezeau că aveau păreri despre cele mai plicticoase subiecte imaginabile, precum lungimea tivului în acel sezon potrivit revistei *Glamour*. Sau dacă noul film cu Charles Bronson era prea violent pentru adolescenți. Lois: „Da“. Ellen: „Nu“. Iar lucrul cel mai îngrijorător era că nici măcar nu-și dădeau seama cât de tare o chinuia pe Jules să locuiască în aceeași casă cu ele. Vara îi insuflase un aer superior și o furie mocnită, deși nu-și dăduse seama de asta decât în ultima zi de tabără, când mama și sora ei veniseră s-o ia cu Dodge-ul Dart, care părea mai verde și mai colțuros ca niciodată. De la fereastra cabanei ei țuguiate, Jules văzuse mașina apropiindu-se pe drumul îngust, plin de hârtoape. Jules se simțise ca un intrus când fusese invitată pentru prima oară în Cabana Băieților Nr. 3, dar adevăratele intruse erau Lois și Ellen, care veniseră cu mașina după ea și avuseseră tupeul să oprească în spatele Cabanei Fetelor Nr. 2, încercând s-o ducă înapoi în tribul lor.

— Chiar trebuie să plec cu ele? i-a spus Jules lui Ash. Nu e corect.

— Da, trebuie. Și eu trebuie să mă întorc cu ai mei când or să-și facă apariția. Întotdeauna întârzie. Maică-mii îi place să umble după antichități.

— E bine de tine că te întorci la familia ta, a spus Jules. Te simți bine cu ei. Și îl ai lângă tine pe Goodman și pe toți ceilalți din tabăra asta care locuiesc *aproape* de tine, la New York. Și, în plus, ai tot orașul la dispoziție. Viețile noastre nu se compară, Ash. Eu locuiesc în Siberia. O să-mi tai venele și o să las o dâră de sânge pe strada mea din suburbii, iar întâmplarea face să se cheme strada Cindy. Îți vine să crezi? Cindy? Cum ai zis că se cheamă a ta?

— Central Park West, i-a răspuns Ash. Dar o să ne mai vedem. Vara asta n-o să dispară ca și când nici n-ar fi existat.

Ash a luat-o în brațe, iar Jules a văzut-o cu coada ochiului pe Cathy Kiplinger întorcându-le spatele cu o mină vag iritată. Jules n-o învinovățea — fetele se îmbrățișau mai tot timpul, de fiecare dată când simțeau că li se punea un nod în gât. La fel ca puii de pisică, fetele voiau să fie ținute în brațe. Dar poate că, de fapt, Cathy Kiplinger era geloasă. Toată lumea voia să fie îmbrățișată de Ash, dar nu pentru a simți un fior de voluptate, ci

numai pentru a ieși în evidență. Cathy era sexy, dar Ash era iubită.

În ultima dimineață a taberei din 1974, Jules a răsfoit exemplarul lui Ash din albumul cu spiră al taberei, care cuprindea toți participanții din anul acela — toți primiseră un exemplar cu o zi înainte. La fel ca al lui Jules, era plin cu însemnări sentimentale, mâzgălite pătimaș de ceilalți tineri. Dar, comentariile din albumul lui Jules sunau cam așa: „Jules, ai fost amuzantă în piesa lui Albee. Și te-ai dovedit a fi o persoană AMUZANTĂ și în viața reală, lucru pe care nu l-aș fi bănuit! Cred că o să faci lucruri extraordinare și de acum înainte. Hai să păstrăm legătura! — Prietena și colega ta de cabană, Jane Zell“. Ale lui Ash erau cu totul altfel. Câțiva băieți frumoși au recunoscut în albumul ei că fuseseră îndrăgostiți toată vara de ea, în secret și fără speranță. Ethan Figman știa foarte bine că, deși nu putea să fie iubitul lui Jules Jacobson, putea să fie prietenul ei apropiat. Dar unii băieți, nefiind capabili să-i spună nimic lui Ash în față, în cele din urmă îi făcuseră mărturisiri în album. Sentimentele lor erau exprimate cam așa:

Dragă Ash,

Știu că tu și cu mine n-am prea vorbit. Poate că nu-ți amintești, dar odată, în timp ce exersam la fagot pe pajiște, ai trecut pe lângă mine și mi-ai strigat: „Sună grozav, Jeff!“ Și, jur în fața lui Dumnezeu, în clipa aceea am simțit că menirea mea în viață era să stau pe acea pajiște ca să treci tu pe lângă mine. Știu că noi, instrumentiștii, nu suntem la fel de inteligenți și de spirituali ca voi, pasionații de teatru. Dar uite o glumă despre fagot:

— Care-i asemănarea dintre un concert la fagot și un proces în instanță?

— Toată lumea se bucură când se termină.

Ei bine, tabăra s-a terminat. Dar înainte să plec de aici, vreau să știi că am fost foarte îndrăgostit de tine toată vara, chiar dacă doar de peste pajiște.

Cu drag,

Jeff Kemp (Jeff cu fagotul, nu celălalt Jeff, dobitocul care cântă la trompetă)

Jeff Kemp avea să se întoarcă la viața lui, la orchestra școlii și la scaunele pliante de pe scenele de concert, și avea să trăiască tot anul următor fără dragostea lui Ash Wolf, iar ea avea să devină întruchiparea

tuturor calităților care îi plăceau la fete. Fetele văzute ca făpturi evoluate, superioare. Fete delicate ca porumbeii, meditative și bune la suflet, fără de care viața nu avea niciun rost. Chiar și Jules trăise ceva asemănător cu Ash. „Promit că n-am să te uit“, i-a spus Ash în acea ultimă zi de tabără, pe 24 august 1974.

Dar Jules nu avea nevoie doar de Ash, prietena ei cea mai apropiată, ci de întreg grupul și de sentimentul pe care i-l dădea prezența lor. Și totuși, bucuria pe care o trăise în tabără începea deja să-și piardă din intensitate și să se îndepărteze. Fusese o vară ciudată și extraordinară nu doar pentru ea, ci și pentru întreaga țară: președintele *demisionase* și plecase de la Casa Albă, sub privirile tuturor americanilor. Le făcuse semn cu mâna de parcă și-ar fi luat și el rămas-bun de la vara lui neobișnuită. Jules nu suporta gândul de a pleca de la Spirit-in-the-Woods și a simțit că o podidesc lacrimile. În depărtare, se vedeau apropiindu-se și alte mașini. Peste toate vocile, Jules a auzit-o pe a lui Ethan — la fel ca în ziua sosirii, era din nou în centrul atenției, dând o mână de ajutor tinerilor artiști și părinților, folosindu-și trupul vânjos ca să ridice valize și rucsacuri și ca să le îndese în portbagajele deschise ale mașinilor. Jules nu era singura cu ochii înlăcrimați. Ethan purta un tricou cu Motanul Felix, al cărui umăr a rămas umed toată ziua.

— Nu vreau să plec, nu vreau să mă întorc la viața mea obișnuită, i-a spus Jules lui Ash, dar în clipa următoare, mama și sora ei au intrat în cabană.

Nu ciocăniseră, ci intraseră cu aplomb, ca niște polițiști în timpul unei razii, urmați de supraveghetoarea Gudrun Sigurdsdottir, care a spus cu o privire tristă:

— Ia te uită cine-i aici!

Jules s-a lăsat îmbrățișată de mama ei, care părea sincer emoționată și bucuroasă că o vede, deși parte din această efuziune era pricinuită probabil de anul de boală al soțului și de moartea lui. Lois Jacobson habar n-avea că lua acasă o fată diferită de caraghioasa șovăielnică și îndurerată, cu părul permanent, pe care o lăsase acolo la sfârșitul lui iunie.

— Ai grijă să nu-ți uiți neseserul, i-a spus Lois, dar Jules a fost îngrozită de acel cuvânt și s-a prefăcut că n-a auzit-o.

— Cred că Jules a strâns tot, a zis Ash. Am făcut toate curat în dulapuri.

— *Jules?* a făcut Ellen, uitându-se la sora ei. De ce-ți spune așa?

— Toată lumea îmi spune așa.

— Ba nu. Nimeni nu-ți spune așa. Doamne, ești ciupită toată, a

eclamat Ellen, luând brațul lui Jules și întorcându-l să-l examineze. Cum ai reușit să suporți țânțarii?

— Nici măcar nu i-am simțit, a spus Jules, care-i simțise, dar nu fusese deranjată.

Toată vara, țânțarii intraseră în cabana ei printr-o ruptură din plasa care în mod accidental avea formă de svastică.

Jules, mama și sora ei au început să care bagajele la mașină, dar Ethan a apărut brusc în fața lor și a înhățat una dintre valize.

— Eu sunt Ethan Figman. Animatorul de nădejde al fiicei dumneavoastră, doamnă Jacobson, a declamat el cu un aer caraghios.

— Adevărat? a spus Lois Jacobson.

— Cât se poate de adevărat. Vara asta, eu i-am rezolvat toate problemele urgente de animație. Spre exemplu, m-a întrebat odată: „Ethan, *Vaporul Willie* a fost primul desen animat cu sunet?“ Iar eu i-am spus: „Nu, Jules, dar a fost unul dintre primele desene animate cu sunet *sincronizat*. În plus, a fost prima oară când lumea l-a văzut pe Mickey Mouse“. În fine, ideea e că am fost alături de ea. Ați crescut o fată minunată.

— *Taci* din gură, i-a șoptit Jules când au ajuns lângă mașină. Spui numai bazaconii, Ethan. De ce faci asta? Parcă ai fi nebun.

— Ce-ai vrea să spun? i-a răspuns el, tot în șoaptă. „Am sărutat-o de mai multe ori pe fiica dumneavoastră și am încercat s-o pipăi nițel, doamnă Jacobson, dar nu i-a plăcut, cu toate că și ea e nebună după mine? Că am încercat iar și iar, dar n-am ajuns *nicăieri*?“

— Nu trebuie să vorbești deloc cu mama, i-a spus ea tăios. Nu contează dacă te place sau nu.

Ethan s-a uitat țintă la ea.

— Ba contează.

Fața lui era roșie și expresivă, iar cei din jur îl tot strigau, la fel cum făcuseră în prima zi de tabără, când avea pe cap pălăria turtită de doc, pe care acum n-o mai purta.

— Arăți ca Ursul Paddington[38], îi spusese ea odată, când avea pălăria pe cap.

— Și asta e rău?

— Nu, nu e *rău*, răspunsese ea ezitant.

— Nu-ți place pălăria mea.

— Nu mă dau în vânt după ea, îl corectase ea.

Ea era întotdeauna cea care îi spunea adevărul, chiar și atunci când ceilalți nu voiau să i-l spună. Pălăria îl făcea să arate mai rău decât de obicei, iar Jules voia ca Ethan să aibă un pic de eleganță.

— Dacă nu te dai în vânt după ea, atunci n-am s-o mai port niciodată, îi răspunsese el. Deja nu mai există. A murit pentru mine.

— Nu, nu, *poart-o*, îi spusese Jules pe un ton rugător. Nu eu decid ce să porți și ce nu.

Dar pălăria nu și-a mai făcut niciodată apariția, deși lui Ethan îi plăcuse foarte mult înainte s-o cunoască pe Jules. A-i critica hainele părea inadecvat, iar lui Jules i-a părut rău după aceea, pentru că a-i face o sugestie dădea de înțeles că ar fi avut drepturi asupra lui, și nu era corect să hotărască ea ce să poarte câtă vreme îl găsea respingător din punct de vedere fizic. Ethan avea să-și continue viața ca un tip rotofei și un pic diform, cu haine ponosite, și poate că, într-o bună zi, se gândea ea, o fată asemănătoare cu el îl va iubi și își vor uni forțele ca două genii neatrăgătoare, stând în pat cu creioane, stilouri și agende, cu respirația urât mirositoare. Dar nu era ea fata aceea.

Jules deja își luase rămas-bun de la Ash, de la Cathy și de la agreabilul și frumosul Jonah Bay cu a lui chitară. „Jules, îi spusese el, luând-o de mâini, e minunat că ai venit aici. Ne revedem curând, da?“ Apoi o îmbrățișase.

— Continuă să cânți la chitară, ești foarte bun, îi spusese ea în mod neinspirat acelui băiat enigmatic la care îi plăcea să se uite, dar la care nu visase niciodată.

— Nu știu, om vedea, a spus Jonah, ridicând din umeri.

Prietenia lor era calmă și deloc profundă.

— Pe curând, Jules, i-a spus Cathy când și-au luat rămas-bun. Te-ai descurcat bine aici, a adăugat ea, apoi s-a uitat în spatele lui Jules, la doi părinți înalți, blonzi, walkirieni, care coborau dintr-o mașină lungă și neagră. Trebuie să plec, a zis Cathy Kiplinger, apoi a îmbrățișat-o scurt pe Jules, presându-și sânii de pieptul ei, și s-a apropiat de părinții care o așteptau afară.

Goodman Wolf, de care — tăcut și stoic — Jules rămăsese atrasă toată vara, n-o căutase nici măcar să-și ia la revedere în grabă, așa că nu l-a căutat nici ea. Dar acum voia să-l mai vadă o dată și l-a căutat printre toți tinerii care așteptau pe peluză sau cărau geamantane la mașinile din parcare. Oriunde se uita, vedea lume plângând și îmbrățișându-se — parcă ar fi trecut cu toții prin aceeași traumă. Soții Wunderlich se plimbau prin mulțime, spunându-le tinerilor să muncească din greu și să aibă un an bun, amintindu-le că aveau să se revadă vara viitoare.

Jules stătea în picioare, uitându-se în jur. L-a zărit pe Goodman Wolf în spatele uneia dintre ferestrele cu plasă pentru țânțari a sălii de mese, care acum era întunecată și pustie. De ce era acolo, când toată

lumea era pe peluză?

— Mă întorc imediat, i-a spus Jules surorii ei.

— *Julie,* n-o să-ți car singură bagajele la mașină, s-a răstit Ellen. Că doar nu-s servitoarea ta.

— Știu, *Ellen.* Trebuie să merg să văd pe cineva. Mă întorc repede.

— Nici măcar n-am vrut să vin azi, a adăugat Ellen cu glas scăzut, ca pentru sine. Mama m-a convins. S-a gândit că ar fi *drăguț.*

Jules i-a întors spatele și s-a dus în sala de mese. Mirosurile de la micul dejun se risipiseră și nu aveau să revină decât peste un an. Încă distingea o aromă de ouă prăjite și o urmă vagă de detergent natural, însă totul era estompat și trist, dezintegrându-se repede, precum literele de fum scrise pe cer de un avion, iar detaliul cel mai trist era priveliștea lui Goodman Wolf stând la o masă lângă fereastră, cu mâinile la piept, cu capul sprijinit ușor pe plasa împotriva țânțarilor, părând adâncit în gânduri sumbre. Când Jules a intrat, Goodman a întors privirea spre ea.

— Jacobson, a spus el. Ce faci?

— Toată lumea pleacă. Te-am văzut și m-am întrebat de ce ești aici.

— Ei, știi și tu cum e.

— Nu, nu știu.

Fratele lui Ash a ridicat capul:

— Așa mi se întâmplă în fiecare vară. Azi e partea nasoală.

— Îmi închipuiam că ție n-o să-ți fie greu, a spus Jules.

— E limpede că ce *crezi* tu și ce e *adevărat* sunt lucruri diferite, i-a răspuns Goodman.

— Presupun că da, a zis Jules, neștiind sigur cu ce anume era de acord.

Goodman părea mai înalt și mai subțire decât la începutul verii, picioarele lui devenind deja prea mari pentru sandalele lui enorme. Ocupa toate spațiile în care se afla. Dacă s-ar fi ridicat și s-ar fi apropiat de ea, apucând-o de umeri și întinzând-o brusc pe o masă, lângă suportul de metal în care se aflau sosul de soia și borcănașul cu sare amestecată cu boabe de orez, Jules nu s-ar fi opus deloc și ar fi făcut totul cu el; ar fi făcut-o la lumina zilei, cu peluza mișunând de tineri artiști, dintre care unii ar fi aruncat o privire înăuntru. Imediat ce Goodman s-ar fi întins cu ea pe masă, Jules ar fi trecut la acțiune: s-ar fi mișcat precum unele dintre personajele sexualizate din Figland, știind exact ce să facă, pentru că — ironia soartei — o învățase Ethan Figman, atât cu desenele lui animate, cât și în ședințele de sărutări și mângâieri pe care le încercaseră în viața reală, fără niciun succes, din punctul ei de vedere.

— Viața e aspră, a spus Goodman. Cel puțin, viața mea așa e.

Părinții mei își închipuie că-s un ratat. Vreau să mă fac arhitect, să fiu un Frank Lloyd Wright contemporan, înțelegi? Dar tata zice că nu-mi folosesc *tot* potențialul. Cum adică, tot? Abia am șaișpe ani. Și crede asta doar pentru că m-au exmatriculat de la ultima școală la care am fost. Și pentru că nu-s la fel ca Ash.

— Nu e corect. Nimeni nu-i ca Ash.

— Spune-i tu asta lui taică-miu. Mă critică întruna. Iar mama, deși îmi vorbește mult mai frumos despre asta, în linii mari e de acord cu el.

Din câte știa Jules, la Spirit-in-the-Woods nimeni nu-l critica pe Goodman. Acolo umbla liber ca o făptură sălbatică și prețioasă, care se bucura de toată libertatea. Verile păreau să fie cele mai bune perioade din viața lui. În tabără, putea lucra la micile lui modele de case și poduri, putea să fumeze iarbă, să se sărute cu fete și să petreacă o vară relaxată, perfectă. Pentru el, Spirit-in-the-Woods însemna totul, după cum și pentru Jules însemna totul. Pentru amândoi, era mai bine decât oriunde altundeva. În privința asta, erau ciudat de asemănători, dar bineînțeles că Jules nu i-a spus-o, pentru că Goodman ar fi insistat că nu era adevărat. Într-o bună zi, în cele din urmă, fratele lui Ash avea să devină serios, s-a gândit ea, și avea să fie bine pentru el, nu doar acolo, în tabără, ci și în afara ei.

— N-ar trebui să-ți facă una ca asta, a spus Jules. Ai atât de multe de oferit.

— Crezi? Sunt un elev slab. Cică nu am „continuitate“, a zis el, apoi s-a uitat din nou la ea și, după o clipă, a adăugat: Ești o fată amuzantă. O fată amuzantă care a reușit să pătrundă în cercul inițiaților.

— Cercul inițiaților? Nu te umfla în pene, a spus ea, întrucât era una dintre frazele pe care fetele le spuneau uneori băieților care deveneau enervanți și trebuiau avertizați.

Goodman s-a mulțumit să ridice din umeri.

— Nu trebuie să te pregătești de plecare? a întrebat el, părând dintr-odată somnoros și îndepărtându-se de ea.

— Dar *tu*? a spus Jules, pornind spre el fără să mai aștepte un răspuns.

Și-a dat seama că lumina coridorului din spatele său scotea probabil în evidență ce mai rămăsese din coroana roșcată a permanentului ei. Goodman era arogant, iar Jules îi permitea să-și afișeze aroganța fără oprelişti; era un defect al lui, la fel cum imperfecțiunile fizice și stângăcia constituiau defectul ei. Dar Goodman avea și mult potențial, la fel ca sora lui. Idila lui lua sfârșit în ziua aceea, iar lui Jules îi părea rău pentru el, însă îi părea rău și pentru ea, pentru că și idila ei lua

sfârșit.

Jules a întins mâinile să-l îmbrățișeze de rămas-bun, la fel cum îl îmbrățișase pe Jonah Bay — același *nivel* moderat al strângerii —, dar din spatele ei s-a auzit zgomot de pași, apoi vocea surorii sale:

— Julie, noi stăm și te așteptăm lângă mașină, în timp ce toată lumea pleacă. Vii să pui valizele în portbagaj sau nu?

Jules s-a răsucit pe călcâie și a văzut-o pe Ellen și mama ei, amândouă luminate puternic din spate.

— Ellen, a răspuns ea cu furie, ți-am *zis* că vin imediat.

— E un drum lung, Jules, a adăugat mama lor, dar pe un ton blând.

Goodman nici măcar nu s-a prezentat, ci doar a spus:

— La revedere, Jacobson.

Apoi s-a ridicat, a traversat sala de mese, tropăind cu sandalele lui din piele de bivol, și a ieșit pe ușa de plasă, lăsând-o să se trântească în urma lui. În clipa următoare s-au auzit strigăte: „Uite-l!“ și „Hei, Goodman, Robin are un Polaroid de la mama lui vitregă și vrem să facem poze cu tine!“ Jules n-a mai apucat să-l strângă în brațe. N-a mai simțit pe piept apăsarea toracelui osos al lui Goodman, care n-avea să mai fie multă vreme printre ei — dar în momentul acela nu aveau de unde să știe, poate doar s-o simtă. Goodman era aspru și arogant, dar Jules știa că era și vulnerabil. Era genul de băiat care cădea dintr-un copac sau sărea în apă de pe o stâncă și murea la șaptesprezece ani. Era genul de băiat căruia urma să i se întâmple ceva — era inevitabil. Jules n-avea să-i mai simtă niciodată toracele osos pe piept — ce dorință măruntă, o dorință de *fată*, dorința unei „fete amuzante“ —, deși avea să simtă în continuare cum ar fi putut să fie, căci imaginația ei se trezise la viață în vara aceea, și acum putea să simtă orice. Devenise un fel de clarvăzătoare. Dar mama și sora ei, apărând prostește în pragul sălii de mese într-un moment cum nu se putea mai nepotrivit, o împiedicaseră să trăiască realmente această experiență.

— Băiatul ăla e cineva special pentru tine? a întrebat-o cu grijă mama ei.

— Da, *sigur*, ți-ai găsit, a spus Ellen.

Jules Jacobson a plâns atât de tare înainte să plece din tabără, încât atunci când a urcat în cele din urmă pe bancheta din spate, abia mai vedea. În ultimele zile se gândise că vara aceea o făcuse mai generoasă — pentru că acum era deschisă față de o muzică pe care înainte n-ar fi ascultat-o și față de romane dificile pe care înainte nu le-ar fi citit (ca ale lui Günter Grass — încă nu le citise, dar avea de gând) și față de oameni pe care altminteri n-ar fi avut unde să-i cunoască. Dar acum, stând pe

bancheta din spate a Dodge-ului, înaintând pe drumul de pământ aproape impracticabil care ducea la strada principală din Belknap, Jules se întreba dacă tabăra o făcuse mai generoasă sau mai *rea*. S-a uitat — ca și când ar fi văzut-o pentru prima oară — la mica umflătură de grăsime de pe ceafa mamei sale, care părea să-i fi fost aplicată cu mistria. Apoi Ellen a coborât oglinda pasagerului, așa cum făcea mereu la câteva secunde după ce urca în mașină, iar Jules i-a studiat curbele mirate și prea subțiri ale sprâncenelor, care dădeau de înțeles că Ellen Jacobson nu s-ar fi integrat niciodată în tabăra aceea.

Jules a hotărât că nu era nici mai generoasă, nici mai rea decât înainte. Plecase ca Julie și se întorsese ca Jules, o persoană cu *discernământ*. Așa că nu se putea uita la mama și la sora ei fără să vadă cum erau cu adevărat. O luaseră de lângă oamenii la care avea să viseze pentru totdeauna. O luaseră de *acolo*. Mașina a ajuns la strada principală și s-a oprit câteva secunde, după care Lois a virat la stânga și a apăsat pe accelerație. Pietrișul a țâșnit de sub roți, iar Jules s-a îndepărtat cu viteză de Spirit-in-the-Woods, ca victima unei răpiri tăcute, dar violente.

Casa de pe strada Cindy arăta mai rău decât atunci când plecase, dar Jules n-ar fi putut spune de ce. Ieșea din dormitorul ei încins și se ducea la bucătărie să bea ceva rece, trecând pe lângă camera în care sora și mama ei spărgeau fistic în dinți, scoțând pârâituri ca niște împușcături, și se uitau la seriale pentru spălați pe creier. Jules lua câte o cutie de Tab[39] din rezerva generoasă pe care Ellen o avea întotdeauna în frigider, apoi se întorcea în dormitor și o suna pe Ash la New York.

Nu știa niciodată cine avea să răspundă la telefon când suna la familia Wolf. Putea fi Ash, Goodman sau Betsy, mama lor, dar niciodată Gil, tatăl. Uneori, răspundea câte un prieten de familie care stătea în Labirint pe o perioadă nedeterminată. Jules a aflat și dezlegarea enigmei cu care se confruntase într-o zi în tabără, când fusese pomenit în treacăt „Labirintul“. La început se gândise că poate se referea la un club privat, dar de fapt era vorba de clădirea de la intersecția dintre Central Park West și 91st Street în care locuia familia Wolf. „Portarul nostru e Cerberul“, îi spusese Ash, iar Jules n-a înțeles aluzia decât după ce s-a dus la Biblioteca Publică din Underhill ca să caute Cerberul în enciclopedie.

— Hai în oraș, i-a spus Ash într-o zi.

— O să vin.

Îi era teamă, dar nu voia s-o recunoască — se temea că, pe durata anului școlar, în lumina intensă a orașului, ceilalți și-ar fi dat seama că se înșelaseră în privința ei și ar fi trimis-o înapoi de unde venise, spunându-i

cu blândețe că aveau s-o sune în curând.

— Noi ardem gazul prin apartament cât e ziua de lungă, a spus Ash. Iar tata e furios din cauza asta. Zice că Goodman e indisciplinat și că după ce-și termină studiile o să ajungă șomer. Zice că și-ar fi dorit să mergem amândoi într-o tabără de finanțe și bănci. Mi-a spus și că trebuie să scriu o piesă bună ca să fac avere. Ceva asemănător cu *O stafidă în soare*[40]. Versiunea albă. Astea sunt așteptările lui de la mine.

— Cu toții o să ajungem șomeri, a spus Jules.

— Ia zi, când vii?

— Curând.

În unele nopți, Jules compunea scrisori pentru Ash, Ethan, Jonah și Cathy, ba chiar și pentru Goodman. Scrisorile pentru Goodman, și-a dat ea seama, erau pline de cochetărie. Când scriai o scrisoare cochetă, nu spuneai ce simțeai; spre exemplu, nu scriai: *Oh, Goodman, știu că nu ești tocmai drăguț, ba chiar ești cam nesuferit, dar, cu toate astea, te doresc din tot sufletul*, ci scriai așa: *Salut, aici Jacobson. Soră-ta zice că ar trebui să vin în oraș, dar am auzit că e o SPELUNCĂ.* Jules și-a dat seama cât de diferit era felul în care vorbise Ethan cu ea față de cel în care vorbea ea cu Goodman. Ethan îi spusese exact ce simțea, nu încercase să ascundă nimic. Venise în fața ei, îi spusese că voia să fie cu ea și o întrebase dacă îl acceptă. Iar când îl refuzase, Ethan nu pretinsese că Jules înțelesese greșit ce-i ceruse, ci pur și simplu spusese: să mai încercăm o dată. Așa că au încercat. Și, cu toate că la sfârșitul acestui experiment nereușit niciunul dintre ei nu purta pică celuilalt, Ethan recunoscuse în cele din urmă că întotdeauna avea să se simtă puțin rănit de refuzul ei. „Doar un pic, îi spusese el. Ca atunci când te întâlnești cu cineva care a fost rănit în război și, chiar dacă a trecut un milion de ani de atunci, încă își mai târâie nițel piciorul. Cu deosebirea că, în cazul meu, trebuie să *știi* de rană ca s-o poți vedea. Dar o să mă însoțească toată viața.“

— Nu-i adevărat, îi răspunsese ea nesigur.

I-a scris lui Ethan o scrisoare cuminte, în care îi povestea cât de groaznică era viața ei în Underhill, iar el i-a răspuns imediat. Scrisoarea lui era plină cu personaje din Figland, care dansau, pescuiau, săreau de pe clădiri și aterizau văzând stele verzi, însă altminteri erau tefere. Făceau de toate, dar nu se sărutau și nici nu făceau sex. Nu voise să deseneze așa ceva într-o scrisoare către Jules și, dat fiind că filmele lui conțineau deseori aluzii sexuale, absența lor sărea în ochi. Dar, după cum spusese și el, era ca o mică rană de război — trebuia să știi de ea ca s-o vezi sau, în cazul lor, să vezi că nu era acolo.

Dragă Jules, începea scrisoarea lui Ethan Figman, al cărui scris era

mic, subțire și delicat, atât de diferit de mâna groasă care ținea stiloul.

E ora trei dimineața și sunt în camera mea, care dă spre Piața Washington. Îți voi descrie camera ca să poți simți și tu ambianța. Întâi de toate, imaginează-ți mirosul de Old Spice, care creează o atmosferă misterioasă și, în același timp, marină. (Oare ar trebui să mă dau cu Canoe, la fel ca o anumită cunoștință a noastră? Oare asta ți-ar ațâța simțurile?) Apoi închipuie-ți o cameră cu gratii la ferestre, pentru că tata și cu mine locuim la parterul unei clădiri dărăpănate (nu, nu TOȚI tinerii de la Spirit-in-the-Woods sunt bogați!), iar drogaților le place să hoinărească prin Piața Washington. Camera mea e extrem de aglomerată și, deși mi-ar plăcea să-ți spun că e ticsită cu lucrurile unui artist, *de fapt e ticsită cu ambalaje de Ring Ding*[41], *ghiduri TV și șorturi — genul de cameră care te-ar face să fugi de mine pentru totdeauna.* Dar stai, deja ai făcut asta. *(GLUMĂ!) Știu că n-ai fugit, deși, dacă ți-aș face o caricatură, cu siguranță ți-aș desena părul fluturând, ca și când te-ar purta vântul…*

De mine „cât mai departe“.

(Apropo, ai perfectă dreptate, versurile din „Vântul ne va despărți“ — Vântul să ne poarte… Unul de altul cât mai departe… — *nu au absolut niciun sens.)*

În fine, sunt foarte, foarte obosit. Mâna mea a lucrat toată ziua (aici pui tu o glumă cu labagii) și are nevoie de somn, la fel ca și mine. Ash și Goodman vor să facă o reuniune cu noi toți în scurtă vreme. Îmi e dor de tine, Jules, și sper că vei face față începutului de toamnă în Underhill, care înțeleg că e renumit pentru coloritul autumnal al copacilor și pentru Jules Jacobson.

Cu dragoste,

Ethan.

P.S.: Mi s-a întâmplat ceva ciudat săptămâna asta: am fost ales să fiu subiectul unei rubrici idioate din revista Parade, *numită „Adolescenți care merită urmăriți“. Mi-a zis directorul de la Stuyvesant, liceul unde învăț. Vor veni să mă vadă un reporter și un fotograf. Iar când va apărea articolul, va trebui să comit o sinucidere ritualică.*

S-au întâlnit cu toții în prima sâmbătă de după începutul anului școlar. Jules a luat un tren al companiei Long Island Railroad, iar când a ieșit din Gara Penn, cu tavanul ei jos, avea în spate un rucsac, de parcă ar fi plecat în excursie. O așteptau cu toții pe treptele late ale poștei de peste drum: Ash, Goodman, Ethan, Jonah și Cathy. Deja era o diferență între ea și ei. Ea avea un rucsac mare și un pulover legat în jurul taliei, care i s-a părut brusc o alegere proastă, de pensionar în vacanță. Prietenii ei purtau tricouri subțiri de bumbac indian și blugi Levi's, și nu aveau niciun bagaj, pentru că locuiau acolo și nu aveau nevoie să-și care lucrurile, ca nomazii, peste tot pe unde mergeau.

— Vezi? a întâmpinat-o Ash. Ai supraviețuit. Și suntem din nou împreună. Suntem în formulă *completă*, a spus ea din tot sufletul.

Ash era o prietenă serioasă și loială, dar, s-a gândit Jules, nu era deloc amuzantă. Nimeni n-avea s-o descrie vreodată pe Ash ca fiind amuzantă. Aveau să spună că era frumoasă, elegantă, atrăgătoare, sensibilă. Nici Cathy Kiplinger nu era amuzantă, însă era realistă, îndrăzneață și solicitantă din punct de vedere emoțional. În grupul lor, Jules era singura care juca rolul fetei amuzante și s-a simțit ușurată când și-a reintrat în rol. Cineva a întrebat-o cum era la școală, iar Jules i-a spus că la istorie studiau Revoluția Rusă.

— Știați că Troțki a fost *lichidat* în Mexic? a spus ea, un pic agitată. De-aia nu e bine să bei apă.

Ash și-a strecurat brațul pe după brațul lui Jules și a spus:

— Clar, nu te-ai schimbat deloc.

Ethan se legăna ușor pe picioare, un pic emoționat. Articolul despre el tocmai apăruse în revista *Parade* și, cu toate că nu era decât o casetă în josul paginii și conținea o fotografie nu foarte îngrozitoare a lui Ethan, cu cârlionții căzuți în ochi în timp ce lucra, prietenii lui erau necruțători cu interviul, în care, ca răspuns la întrebarea de ce alesese animația în locul benzilor desenate, spusese: „Dacă nu se mișcă, nu te stârnește".

— Chiar ai spus asta? l-a întrebat Jonah Bay când s-au dus să mănânce la Autopubul din sediul General Motors, așezându-se câte doi în mașini adevărate și fiind serviți de chelnerițe ca la restaurantele drive-in.

La oarecare distanță de ei, era proiectat pe un perete un episod din *Cei trei nătărăi*[42], în încercarea de a recrea atmosfera unui cinema în aer liber.

— Niciunei fete nu i-au plăcut vreodată *Cei trei nătărăi*, a spus Jules, fără să se adreseze cuiva anume.

— Da, da, așa am zis, i-a răspuns Ethan lui Jonah, cu un aer jalnic.

— De ce? a întrebat Jonah în semiîntunericul din restaurant. Nu ți-ai dat seama cum o să sune? Mama întotdeauna spune că, oricât de bine îți închipui că te controlezi cu un jurnalist, de fapt n-ai niciun pic de control. În 1970, Ben Fong-Torres i-a luat un interviu lung pentru *Rolling Stone*, și lumea încă o mai întreabă ce-a vrut să spună cu „auto-iubirea“. Iar ea le spune mereu: „Expresia a fost scoasă din context“. Îți dai seama că nu era vorba de masturbare, ci de stima de sine. Nu că jurnaliștii încearcă să *te prindă* cu tot dinadinsul, ci pur și simplu au propria lor agendă, care poate că e în contradicție cu interesele tale.

— Atunci încearcă *tu* să dai un interviu, a spus Ethan.

— Pe mine n-o să mă intervieveze nimeni niciodată, a replicat Jonah.

Și într-adevăr, dacă nu devenea un muzician faimos — ceea ce s-ar fi putut întâmpla cu ușurință, dacă ar fi vrut —, blândețea l-ar fi făcut ușor de ignorat; și totuși, fața lui era neobișnuit de frumoasă; ar fi putut să i se ia un interviu despre fața lui.

— Mie mi-ar plăcea să fiu intervievat, a spus Goodman.

— Despre ce ar putea să te întrebe pe *tine*? a zis Cathy. Despre replica podului Golden Gate pe care ai făcut-o din bețe de acadele?

— Despre orice, a răspuns Goodman.

— La noi la școală a venit zilele trecute un consilier cu broșuri despre cariere, a spus Jules. Trebuie să ne specializăm. Trebuie să ne alegem un *domeniu*.

A stat pe gânduri o clipă, apoi a continuat:

— Credeți că cei mai mulți oameni care sunt specialiști într-un domeniu pur și simplu au fost atrași irezistibil de el? Sau au fost inspirați și s-au gândit să învețe totul despre fluturi sau despre parlamentul japonez pentru că știau că în felul ăsta or să iasă în evidență?

— Cei mai mulți oameni nu-s deloc inspirați, a spus Jonah. Lumea nu gândește deloc așa.

Dar Jules își dorea să-și găsească domeniul. Niciunul nu o ademenise până atunci — teatrul nu se punea, pentru că nu era foarte talentată. Și totuși, îi plăcuse să lucreze la teatrul din tabără, îi plăcuse să stea cu restul distribuției în jurul regizorului, să primească indicații. Fiecare montare semăna cu o insulă plutitoare și, în clipele acelea, părea că nimic nu era mai important decât perfecționarea acelei insule.

Ethan Figman tăcea și îi asculta cu atenție pe ceilalți, care turuiau despre domeniile pe care le puteau descoperi sau care i-ar fi putut atrage. Cu toții erau de acord că Ash se putea face remarcată în domeniul ei, „dar trebuie să fiu sigură că asta vreau cu adevărat“, a adăugat ea. Era evident

că Ethan își găsise domeniul, sau domeniul îl găsise pe el, pe vremea când era mic și captiv în căsnicia eșuată a părinților săi și stătea noaptea în pat visând la o planetă animată care exista într-o cutie de pantofi sub patul unui copil. Deși îi spusese ceva stupid reporterului de la *Parade*, Jules credea că Ethan urma să realizeze ceva măreț într-o bună zi, și niciunul dintre ei n-avea cum să-l însoțească în aventura lui.

— Pe umerii lui Jonah apasă blestemul părintelui celebru, a spus Goodman. Și mie mi-ar fi plăcut să am o mamă faimoasă. Așa, trebuie să devin faimos pe cont propriu, ceea ce e mult mai greu.

Au râs cu toții, dar lenea lui Goodman era autentică și consecventă. Voia ca lumea să facă lucruri în locul lui, ba chiar voia să-i construiască altcineva reputația. Ethan era singurul care dobândea o reputație, iar ceilalți deja se temeau că ar fi putut să și-o distrugă.

În ziua aceea, după ce au luat masa, au plecat direct în Village. Întrucât trăiau în epoca de aur a marijuanei slabe și delicate, în zilele de apus ale convingerii că, în oraș, puteai face în aer liber cam tot ce voiai, au fumat un joint în timp ce mergeau pe 8th Street. Au intrat în buticuri cu mărgele și în magazine cu postere, apoi au luat metroul până în centru, ieșind la suprafață sub forma unui grup amorf și șerpuitor. S-au așezat toți șase în linie, ocupând toată lățimea trotuarului, și au pornit pe Central Park West spre 91st Street, care pe atunci era o stradă exclusivistă; dar, cu timpul, spre surprinderea tuturor, întreg Manhattanul avea să fie colonizat de bogați și aveau să rămână foarte puține zone pe unde îți era teamă să te plimbi. Acum, mergeau împreună spre Labirint.

---

38 Personaj de desene animate, al cărui semn distinctiv e o pălărie cu borurile lăsate.

39 Marcă de cola dietetică.

40 Piesă de teatru publicată în 1959 de scriitoarea afro-americană Lorraine Hansberry.

41 Marcă de prăjitură cu ciocolată.

42 Serial de comedie foarte popular în Statele Unite.

Șase

În 1970, când avea unsprezece ani și stătea în spatele scenei de la Festivalul de Folk din Newport, unde mama lui era unul dintre capetele de afiș, Jonah Bay s-a întâmplat să-i atragă atenția folkistului Barry Claimes, din formația The Whistlers. Barry Claimes rămăsese prieten cu Susannah după povestea lor de dragoste din 1966 și se întâlneau deseori la concertele folk. Susannah spunea că-l plăcea cu adevărat pe Barry și că nu se despărțiseră de fapt niciodată, ci pur și simplu fuseseră o vreme împreună, apoi nu mai fuseseră. De-a lungul celor câteva luni ale relației lor, Barry mersese deseori în apartamentul familiei Bay, aflat la mansarda unei clădiri de pe strada Watts, dar nu se arătase niciodată foarte interesat de Jonah — pe vremea aceea era un băiețel brunet și tăcut, o versiune miniaturală a mamei lui, preocupat mereu să construiască ceva din piese Lego, pe care cei din casă călcau din când în când, rămânând cu urme adânci în tălpile goale.

Dar în Newport, Jonah arăta și se purta diferit. Nu se mai juca toată ziua cu Lego, ci se pregătea să devină muzician, umblând de colo-colo în culisele concertelor folk, cântând la orice chitară îi pica în mână. „Puștiul e bun“, îi spusese lui Barry unul dintre colegi, făcând semn cu capul spre Jonah, care stătea jos și, cu glasul lui ascuțit de puber, cânta suav o melodie ciudată pe care o compusese pe loc:

Sunt o felie de pâine prăjită,
Poți să mă muști,
Poți să mă sfărâmi
Și să mă ungi cu unt,
Poți să mă iei...

Apoi versurile și muzica s-au întrerupt, căci Jonah și-a pierdut interesul și a pus chitara jos. Dar Barry Claimes și-a dat seama că acel cântecel și fiul lui Susannah erau încântători. Barry întotdeauna își scria greu piesele. N-avea să fie niciodată un textier la fel de bun ca Pete, un alt membru al formație The Whistlers, care își asuma meritul pentru tot ce făceau împreună. Barry s-a apropiat de fiul lui Susannah și a început să cânte câteva acorduri elaborate la banjo, care bineînțeles că i-au atras atenția lui Jonah. În ora care a urmat, băiatul și bărbatul au stat împreună în garderoba celor de la The Whistlers, ceilalți doi membri ai trupei fiind plecați, iar Barry i-a dat lui Jonah o lecție lungă și răbdătoare la banjoul său pe care era pictat un curcubeu, oferindu-i cubulețe de brânză, felii de

fructe și prăjiturele de la serviciul de catering. S-au împrietenit foarte repede. Când Barry a întrebat-o pe Susannah dacă putea să-l ia pe Jonah cu el pentru o zi, să-l ducă la casa închiriată de formația lui în Newport și să exploreze împreună falezele, Susannah a fost de acord. Barry era un tip de treabă, un „sentimental“, cum zicea lumea. Jonah avea nevoie și de companie masculină, nu-și putea petrece tot timpul cu mama lui.

A doua zi dimineață, Barry Claimes l-a luat pe Jonah de la hotel și l-a dus la vila pe care o închiriase managerul formației. Avea vedere spre port și mobilă minimalistă din răchită împletită. Au luat loc în camera de zi cu pereți de sticlă, iar menajera le-a adus o carafă cu limonadă:

— Ce-ar fi să te joci puțin cu chitara, să vezi ce-ți iese? a propus Barry.

— Să mă joc?

— Da, mă rog, să cânți câte ceva. Ca ieri, când ai născocit niște începuturi de cântece foarte frumoase.

Jonah i-a răspuns pe un ton formal:

— Nu cred că pot să fac asta din nou.

— N-ai de unde ști dacă nu încerci, a spus Barry.

Jonah a stat o oră cu chitara, în timp ce Barry îl urmărea dintr-un colț al încăperii, dar scena era atât de neobișnuită, încât băiatul s-a simțit stânjenit și n-a reușit să cânte nimic.

— E în regulă, spunea Barry întruna. Mai vii și mâine.

Jonah nu-și dădea seama de ce, dar voia să revină acolo. Până atunci, nimeni în afară de mama lui nu-i mai oferise atâta atenție. A doua zi, când s-au așezat din nou în living, Barry Claimes l-a întrebat:

— Îți place guma de mestecat?

— Cui nu-i place guma?

— Adevărat. Ar putea fi un cântec compus de tine: „Cui nu-i place guma?“ Dar a apărut un sortiment nou. E nemaipomenit. Ar trebui să-l încerci.

Apoi a scos din buzunar un pachet obișnuit de Clark’s Teaberry, iar Jonah a spus:

— Ah, pe asta o știu.

— E o ediție limitată, a spus Barry, întinzându-i o lamă lui Jonah, care a desfăcut-o și a băgat-o în gură.

— E amară, a zis băiatul.

— Doar la început.

— Nu cred c-o să devină foarte populară.

Dar gustul amar s-a dus, iar guma a devenit la fel ca toate gumele, punându-l în contact cu propria-i salivă mai mult decât și-ar fi dorit.

— Ia zi, chitară sau banjo? Alege-ți otrava.

— Chitară, a spus Jonah. Iar tu cântă la banjo.

— O să mă țin după tine, tinere, a zis Barry.

Apoi s-a lăsat pe canapea, urmărindu-l pe Jonah, care își croia drum cu greu prin cele câteva acorduri pe care le învățase de la mama lui. Barry și-a luat banjoul și a început să-l acompanieze. Au continuat așa vreo jumătate de oră, poate chiar o oră, iar la un moment dat, Jonah a observat că pereții păreau să devină când concavi, când convecși, îndoindu-se fără să se prăbușească. Părea un cutremur cu încetinitorul, doar că nu era însoțit de nicio vibrație.

— Barry, a reușit Jonah să spună în cele din urmă. Pereții.

Barry s-a aplecat cu entuziasm în față.

— Ce-i cu ei? a întrebat.

— Respiră.

Pe chipul lui Barry s-a așternut un zâmbet calm de apreciere pentru cuvintele lui Jonah.

— Așa-i, respiră din când în când. Bucură-te de asta. Ești un băiat creativ, Jonah. Spune-mi ce vezi, da? Descrie-mi. Vezi tu, n-am știut niciodată să descriu locurile în care mă aflu. E unul dintre multele mele defecte. Dar e limpede că tu te-ai născut cu darul descrierii. Ești foarte, foarte norocos.

Când și-a mișcat mâna, Jonah a văzut că era urmată de alte zece mâini. Și-a dat seama că își pierdea mințile. Era un pic prea tânăr ca să înnebunească, dar se mai întâmpla. Avea un văr, Thomas, care făcuse schizofrenie în liceu.

— Barry, a spus Jonah cu glas chinuit. Sunt schizofrenic.

— Schizofrenic? Așa crezi? Nu, nu, ești doar un tânăr vizionar și creativ, Jonah, asta-i tot.

— Dar văd lucrurile altfel. Nu mă simțeam așa înainte.

— O să am grijă de tine, a spus Barry Claimes cu mărinimie, apoi și-a întins mâna mare spre Jonah, care n-a putut face altceva decât s-o strângă.

Lui Jonah îi era foarte frică, dar în același timp voia să râdă și să se uite la dârele pe care le lăsau în aer degetele sale. Când a simțit nevoia să se ghemuiască în poziția fetală și să se legene o vreme, Barry a stat alături de el, fumând și urmărindu-l cu atenție.

— Auzi, a spus Barry la un moment dat, când soarele deja începuse să coboare spre asfințit, ce-ar fi să te mai joci puțin cu chitara, poate îți vin în minte niște versuri amuzante. În felul ăsta, tinere, o să-ți folosești energiile creative la ceva.

Jonah a luat chitara în mână, iar Barry l-a îndemnat să cânte și din gură. Cuvintele s-au revărsat dintre buzele lui Jonah, iar lui Barry i se păreau minunate, așa că s-a dus într-o cameră alăturată, a adus un casetofon, a pus o casetă în el și l-a pornit pe înregistrare. Jonah cânta, deși mare parte din cuvinte nu aveau nicio noimă, dar era amuzant să i se spună „tinere“, așa că a început să cânte cu vocea lui Barry Claimes.

— *Tinere, mergi să-mi faci un sendviș cu unt de arahide*, improviza el, imitându-i accentul melancolic, iar Barry i-a spus că suna nemaipomenit.

Jonah a continuat așa aproape o oră, apoi Barry a întors caseta pe cealaltă parte și i-a propus:

— Cântă-mi ceva despre Vietnam.

— Nu știu nimic despre Vietnam.

— Oh, cum să nu știi? Ba știi totul despre războiul murdar al țării noastre. Mama ta te-a dus la marșuri pentru pace, ba chiar am fost și eu o dată cu voi, mai ții minte? Ești ca un mistic. Un mistic copil. Neprihănit.

Jonah a închis ochii și a început să cânte:

Spune-le că n-ai să te duci, tinere,
În ținutul viermilor și al noroiului murdar
Spune-le că n-ai să te duci, tinere,
Pentru că ai de trăit o viață aici, pe pământ…

Barry se uita țintă la el.

— Unde e ținutul asta despre care cânți?

— Știi bine.

— Te referi la moarte? Doamne, deci poți să faci și versuri sumbre. „Noroiul murdar“ mi se pare că nu sună tocmai bine, dar calul de dar nu se caută la dinți. E o imagine puternică, ba chiar și melodia e bună. Chiar ar putea să devină o piesă de succes.

A întins mâna și l-a ciupit de obraz.

— Bravo, puștiule, i-a spus el, apoi a închis casetofonul cu un pocnet.

Dar, deși terminase de cântat la chitară și de compus versuri, Jonah a continuat să aibă halucinații tot restul zilei. Dacă se uita la blatul de lemn din bucătăria enormă, nervurile scândurilor începeau să se unduiască precum o colonie de microorganisme privite la microscop. Nervurile șerpuiau, pereții pulsau, iar când mișca mâna, rămânea o dâră în urma ei. Era obositor să fii schizofrenic — pentru că în continuare era convins că suferea de schizofrenie. Așezat pe podeaua din camera de zi, cu capul în mâini, Jonah a început să plângă.

Barry stătea în picioare și se uita la el, neștiind ce să facă.

— Of, *la dracu*'! a îngăimat Barry.

În cele din urmă, ceilalți doi membri ai formației s-au întors și ei acasă, însoțiți de niște fane.

— Cine-i puștiul? a întrebat o tânără frumoasă.

Fata nu părea să aibă mai mult de șaisprezece ani, a observat Jonah, fiind deci mult mai aproape de vârsta lui decât de a bărbaților din formație, dar era la fel de inaccesibilă ca și ei. Se simțea complet singur.

— Pare drogat, a adăugat ea.

— Sunt schizofrenic, la fel ca vărul meu! i-a mărturisit Jonah.

— Uau! a zis fata. Serios? Of, bietul de tine. Ai personalitate multiplă?

— Ce? Nu, a intervenit Barry. Aia e altceva. Și nu e schizofrenic, e doar melodramatic. Maică-sa e Susannah Bay, a adăugat el ca să-și întărească vorbele, iar fata a făcut ochii mari.

Apoi Barry s-a apropiat de Jonah, s-a așezat lângă el și i-a șoptit:

— O să fie bine. Promit.

E drept că atunci când l-a dus înapoi la mama lui, halucinațiile i se domoliseră. Nu mai rămăseseră decât petele roz și verzi pe care le vedea din când în când pe suprafețele albe. Și totuși, halucinațiile pluteau amenințător deasupra lui Jonah, amintindu-i că puteau reveni oricând.

— Barry, sunt nebun? a întrebat el.

— Nu, i-a răspuns fostul iubit al mamei lui. Ești doar foarte creativ și plin de idei bune. Noi îi numim pe cei ca tine „suflete străvechi“, i-a explicat Barry, apoi i-a cerut să nu-i povestească lui Susannah cum se simțise în ziua aceea: Doar știi cum e mama ta.

Și Jonah nu i-a povestit ce se întâmplase. Nu putea vorbi deschis cu ea; nu era genul acela de mamă, iar el nu era genul acela de fiu. Îl iubea și întotdeauna avusese grijă de el, însă muzica o făcea cel mai fericită — Jonah accepta asta, nici măcar nu i se părea greșit sau nefiresc. De ce n-ar fi făcut-o mai fericită munca ei decât un băiat cu nevoi? Munca ei *răspundea* nevoilor ei. Se născuse cu o voce excepțională și cânta excelent la chitară. Piesele pe care le compunea erau bune, nu extraordinare, dar vocea ei le făcea să pară extraordinare. Când cânta, era ascultată cu o plăcere adâncă. Lumea în care crescuse Jonah până atunci era una a telefoanelor în miez de noapte, a dubelor cu echipamente de interceptare și a mitingurilor organizate la Washington, în National Mall[43], care întotdeauna sfârșeau ca niște concerte enorme în aer liber. Așa că Jonah întotdeauna era urcat de câte cineva pe scara metalică a unui avion; uneori, își uita caietul de fonetică într-o cameră de hotel și i se expedia

unul nou în următorul oraș unde concerta mama lui. Petrecea mult timp singur, construind mii de mașinării din piese Lego și descriind pentru sine ce puteau face acele mașinării.

Susannah Bay a scris un cântec despre fiul ei, care a devenit, dacă nu un hit precum „Vântul ne va despărți“, măcar un generator de venituri impresionante pentru următoarele două decenii. „Peregrinările unui băiat“ a fost piesa care i-a plătit studiile lui Jonah la MIT. „Adică, îmi plătește studiile *la propriu*, le-a explicat Jonah prietenilor săi când au plecat la facultate. La banca Merrill Lynch a fost creat pe numele meu un fond numit Fondul Mutual *Peregrinările unui băiat*, care e suficient cât să acopere și taxele de școlarizare și cheltuielile de întreținere.“

Jonah Bay se gândea că, dacă halucinațiile cu Barry Claimes din 1970 ar fi rămas o experiență singulară, ar fi putut fi înglobată într-o viață plină de multe alte experiențe. Ba poate chiar ar fi fost mândru de asta — într-un mod ciudat. Dar în anul acela, oriunde mergea Susannah veneau și The Whistlers. Cântau la aceleași festivaluri folk și împărțeau scena de multe ori, iar Barry îl căuta mereu pe Jonah, ca și când ar fi fost prieteni. Și toată lumea zicea că Jonah își dorea din tot sufletul să învețe să cânte la banjo — iar Jonah nu contrazicea niciodată această poveste. E drept că, în acel an, a învățat să cânte la banjo și tehnica lui la chitară s-a îmbunătățit, dar între lecții mergea la casele unde erau cazați The Whistlers, și de fiecare dată când ajungea acolo, începea să aibă halucinații și să scrie fragmente de cântecele pe care Barry le înregistra cu multă grijă. Odată, Jonah a compus un cântec întreg despre un personaj numit Scoica Egoistă, care lui Barry i s-a părut foarte amuzant. Fără să stea mult pe gânduri, Jonah a improvizat niște versuri:

...Oceanul e al meu, doar al meu
Și nu vreau să-l împart cu nimeni,
Poate că sunt foarte, foarte egoistă,
Dar egoismul li se întâmplă destul de des scoicilor...

— Ultimele două versuri sunt un pic necizelate, a spus Barry. Egoismul nu e ceva care i se „întâmplă“ cuiva, ci modul în care se comportă. Și sunt prea multe cuvinte înghesuite în ultimul vers. Iar „foarte, foarte“ nu-i o idee inspirată pentru un cântec. Dar nu contează, ideea de bază e foarte bună. O scoică egoistă care vrea tot oceanul numai pentru ea! Chiar ești un geniu, tinere!

Barry nu-l ducea pe Jonah înapoi la hotelul maică-sii decât după ce își revenea. „Adică, îi explica Barry, după ce îți recapeți sinele obișnuit. După ce ți se retrage sinele creativ inspirat de sufletul tău străvechi, pe

care se pare că eu reușesc cumva să-l scot din adâncul tău.“ Jonah n-a povestit niciodată nimănui cum se simțea când rămânea ore în șir singur cu Barry, și nimeni n-a bănuit niciodată că între ei s-ar fi întâmplat ceva neobișnuit. Iar Susannah spunea că era recunoscătoare că Jonah avea o figură paternă în viața lui; tatăl lui biologic, îi spusese fiului ei când era mai mic, fusese o aventură de-o noapte, un arhivar de muzică folk din Boston pe nume Arthur Widdicombe, pe care i-l prezentase lui Jonah când avea șase ani. Arthur era un tânăr sobru, cu o față patriciană și o haină ponosită, care avea aceeași ochi cu gene lungi ca și fiul lui. Venise cu o servietă veche, ticsită cu documente despre istoria folkului și a activismului politic american de la Joe Hill[44] până în prezent. Arthur îi vizitase la apartamentul de pe strada Watts o singură dată, fumând agitat țigară de la țigară, iar după ce a stat cu ei o bucată de timp rezonabilă, a plecat în grabă, ca și când ar fi scăpat de o corvoadă.

— Cred că l-ai speriat, i-a spus Susannah fiului ei, după ce Arthur plecase brusc.

— Ce-am făcut? a întrebat-o Jonah, care stătuse tăcut și respectuos cât durase vizita tatălui său biologic, iar la îndemnul maică-sii îl servise pe Arthur Widdicombe cu o ceașcă de ceai de măceșe.

— Ai existat, i-a răspuns ea.

După ziua aceea, numele lui Arthur a început să fie pomenit din când în când, dar nu foarte des, mai ales că Jonah nu-i simțea deloc lipsa. A spune că Barry Claimes devenise o figură paternă în viața lui Jonah era o mare exagerare — căci Barry nu se interesase deloc de băiat pe vremea când se culca cu Susannah —, dar poate că Jonah nu-și dădea seama că relația lui cu Barry era una tată–fiu, pentru că avea o atitudine ambivalentă față de Barry, la fel ca toți fiii față de tații lor. Era unul dintre acei tați care nu puteau fi lăudați și divinizați decât atunci când nu erau în preajmă. Barry Claimes era cam enervant. Era insistent și pretențios, iar când Jonah nu avea chef să cânte la microfonul casetofonului, uneori Barry se enerva sau devenea rece, iar băiatul trebuia să-și ceară scuze și să încerce să-i câștige din nou atenția. „Uite, o să cânt încă o piesă pentru tine“, spunea Jonah, apoi lua chitara sau banjoul și inventa ceva pe loc.

Cândva în jurul vârstei de doisprezece ani, Jonah Bay și-a dat în sfârșit seama că, la întâlnirile cu Barry, nu se întâmpla ceva, ci se întâmpla ceva cu *el*. Și-a amintit zilele lungi pe care le petrecea cu el în casele și în apartamentele de hotel închiriate pentru The Whistlers, lăsându-se amândoi pradă „nebuniei creative“, cum ajunseseră să-i spună, stând ore în șir împreună: Jonah compunea versuri prostești, se speria, era alinat, se plimba de colo-colo, simțea că i se încleștează maxilarele,

înota în piscine și în ocean, iar odată, mâncase un hamburger la un drive-in și simțise că îi pulsează în mâini, ca și când inima din hamburger a vacii măcelărite ar fi continuat cumva să bată. (A fost ultima oară în viața lui când Jonah a mâncat carne.) Toate acele senzații și comportamente nu erau ale unui schizofrenic, nici ale unui băiat cuprins de „nebunia creativă“, nici ale unui suflet străvechi. Ci erau, a înțeles *în sfârșit* Jonah — și îi luase aproape un an să-și dea seama — senzațiile și comportamentul unei persoane aflate sub influența stupefiantelor.

Apoi s-a întors la New York și a rămas acolo câteva săptămâni, iar într-o zi s-a dus la o librărie de pe Lower East Side, în care bărbați și femei răsfoiau romane și cărți de artă, *Partisan Review* și *Evergreen Review*. Jonah s-a apropiat de tejghea și l-a întrebat în șoaptă pe un vânzător:

— Aveți cărți despre droguri?

Vânzătorul l-a măsurat din priviri, zâmbind superior.

— Câți ani ai, zece?

— Nu.

— Droguri, adică psihotrope? a continuat vânzătorul, iar Jonah, deși habar n-avea ce însemna acel cuvânt, a riscat și a spus da.

Vânzătorul l-a condus într-un colț al librăriei și a scos o carte dintr-un raft înghesuit, apoi i-a pus-o în brațe lui Jonah și i-a spus:

— Asta e biblia, puștiule.

În noaptea aceea, Jonah a stat în pat și a citit *Porțile percepției* de Aldous Huxley, iar după ce a parcurs cam un sfert, și-a dat seama că, la fel ca autorul, experimentase efectele halucinogenelor, deși în cazul lui Jonah fusese o experiență involuntară. A rememorat unele dintre vizitele la Barry Claimes, apoi a scos un caiet de matematică și a notat pe o pagină alimentele pe care își amintea că le mâncaseră împreună — nu în timpul nebuniei creative, ci la începutul fiecărei vizite, înainte să înceapă nebunia. A întocmit următoarea listă:

1) o lamă de gumă Clark’s Teaberry
2) o felie de chec
3) un bol de cereale
4) NIMIC (?)
5) încă o lamă de gumă Clark’s Teaberry
6) chipsuri cu sos de ceapă marca Lipton
7) două rulade cu cacao marca Yodels
8) tocană de vită cu ardei iute
9) încă o dată, G.C.T.*

———

* G.C.T. = gumă Clark's Teaberry

Totul se lega, exceptând cea de-a patra vizită, când era sigur că nu mâncase și nu băuse nimic, pentru că tocmai scăpase de o gastroenterită. Dar *ce* se întâmplase în ziua aceea? Jonah avea o memorie foarte bună și, de obicei, își putea aminti evenimente care avuseseră loc chiar și cu câteva luni înainte, așa că s-a gândit intens la după-amiaza pe care o petrecuse în casa închiriată de The Whistlers în Minneapolis. Barry îi ceruse să meargă să pună o scrisoare la poștă. Îi dăduse o scrisoare și îi spusese: „O duci, te rog, la cutia poștală de la colț?"

Dar Jonah i-a atras atenția că nu avea timbru, iar Barry i-a spus: „Ai un simț de observație foarte bun", apoi i-a dat un timbru. Și ce se întâmplase după aceea?

Jonah îl linsese. Și asta putea fi considerată o formă de a mânca, nu? Deci lingerea timbrului fusese *plănuită*. La doisprezece ani, Jonah se uita în urmă la ultimul an din viața lui, înțelegând cu groază că în tot acel răstimp primise fără știrea lui droguri — *psihotrope* — de la un folkist, iar mintea îi fusese afectată și distorsionată, gândurile fiindu-i prinse în capcana unei rețele senzoriale alterate de halucinogenele pe care i le dăduse Barry Claimes pentru a-și atinge propriile scopuri. Jonah încă resimțea efectele secundare ale drogurilor: se trezea noaptea, crezând că are halucinații, iar când își trecea mâna prin fața ochilor, uneori încă mai vedea dâre luminoase. Deja începuse să se teamă ca nu cumva mintea să-i fi fost deformată pentru totdeauna, deși nu devenise schizofrenic, ci doar fragil. Fragil și înclinat către a vedea imagini care nu existau în realitate. De asemenea, avea idei tot mai confuze despre realitate, pe care simțea că nu o mai putea percepe normal.

Așa că nu mult după aceea, când mama lui a vrut să-l ia cu ea în California, unde urma să cânte la Festivalul Golden Gate, Jonah a refuzat, spunând că se săturase să fie băiatul folkistei, care umblă prin culise cu o legitimație de liberă trecere la gât. Își închipuise că acesta avea să fie sfârșitul, dar se înșelase. Barry Claimes l-a sunat de la festival, pentru că încă mai avea numărul lui Susannah.

— Îmi pare tare rău că nu-ți mai pot da lecții de banjo, i-a zis Barry la telefon.

Din fundal se auzeau aplauze, deci Barry îl suna din culise, iar Jonah și-l imagina dându-și jos ochelarii de soare, frecându-și ochii albaștri și apoși, apoi punându-i la loc și repetând gestul de vreo cinci ori.

— Trebuie să plec, i-a spus Jonah.

— Cine-i la telefon? l-a întrebat bona, venind lângă el, dar Jonah nu

i-a răspuns.

— Ești un băiat extrem de creativ și îmi place să fiu în preajma energiei tale, a continuat Barry. Credeam că și ție ți s-a părut interesant timpul pe care l-ai petrecut cu mine.

Dar Jonah doar a repetat că trebuia să plece, apoi a închis imediat. Barry Claimes l-a mai sunat de vreo zece ori, dar Jonah nu-și dădea seama că ar fi putut să nu răspundă. Așa că răspundea de fiecare dată când suna telefonul, și de fiecare dată Barry Claimes îi spunea că ținea la el, că-i era dor de el, că voia să-l vadă, că Jonah era preferatul lui dintre toate cunoștințele lui — în rândul cărora se numărau Susannah, Joan Baez, Pete Seeger, Richie Havens și Leonard Cohen. Jonah i-a amintit că trebuia să plece și a închis, scoțând brusc una dintre acele râgâieli oribile care, deși par să prevestească o vomă, rămân fără consecințe. A doua zi, Barry a sunat de trei ori, următoarea zi, de două ori, iar apoi, doar o dată. Când Susannah s-a întors acasă, Barry n-a mai sunat.

Câteva luni mai târziu, Barry Claimes a părăsit brusc The Whistlers, apoi și-a lansat cariera solo cu un album de cântece politice. Refrenul singurului hit de pe album, o baladă împotriva războiului, mai mult recitată decât cântată, suna așa:

Spune-le că n-ai să te duci, tinere,
pe tărâmul viermilor și al noroiului răscolit de cazma,
Spune-le că n-ai să te duci, tinere,
Pentru că ai de trăit o viață aici, pe pământ.

Prima oară când a auzit piesa la radio, Jonah a spus: „Ce?“, dar nu era nimeni în cameră să-l audă. „Ce?“, a repetat el. *Noroiul murdar* fusese înlocuit cu o sintagmă mai elevată: *noroiul răscolit de cazma*. Jonah nici măcar nu știa exact ce era o cazma, dar ideile de bază și melodia neobișnuită a cântecului erau ale lui, iar Barry Claimes le prelucrase, le structurase și le transformase într-o piesă proprie. Jonah nu putea spune nimănui, nu se putea plânge nimănui de această nedreptate. Cu siguranță nu mamei lui. Creierul îi fusese manipulat și i se furase muzica, iar el era de ceva vreme cu nervii zdruncinați, deși se străduia din răsputeri s-o ascundă. În unele nopți, vedea frânturi de desene pe tavan și rămânea treaz, așteptând să dispară și simțindu-se ușurat când se iveau zorii, iar camera devenea din nou normală și primitoare. „Spune-le că n-ai să te duci, tinere!“ a rezistat o vreme pe la mijlocul topurilor muzicale, apoi pe la coada lor, și de fiecare dată când se auzea la radio, Jonah simțea că mai are un pic și explodează, dar își păstra cumpătul și aștepta să se liniștească. În cele din urmă, cântecul n-a mai fost difuzat, deși a revenit

mulți ani mai târziu pe o compilație de „hituri vechi“ care a fost pusă în vânzare, la fel ca orice album, dar a și fost oferită în timpul emisiunilor de televiziune dedicate strângerii de fonduri pentru cauze caritabile. De asemenea, flashbackurile pricinuite de LSD au scăzut și ele în frecvență și intensitate. Într-o zi, Jonah s-a speriat văzând un model de frunze și vrejuri amenințătoare pe un perete alb, dar apoi și-a dat seama că nu era decât un tapet.

În toamna lui 1974, când au intrat cu toții în Labirint, clădirea în care locuiau Goodman și Ash Wolf, ultimele rămășițe ale flashbackurilor lui Jonah se estompaseră și deveniseră extrem de rare, iar gândurile lui obsesive legate de Barry, care îi furase ideile și aproape îi lichefiase creierul, se domoliseră și ele. Acum avea alte lucruri la care să se gândească. Era la liceu, era în lume. Jonah își dăduse seama încă din clasa întâi că îi plăceau băieții — îi plăcea să se gândească la ei și îi plăcea să-i atingă „întâmplător“ în timpul jocurilor —, însă abia la pubertate și-a dat voie să înțeleagă semnificația acelor gânduri și acelor atingeri. Și totuși, încă nu făcuse nimic cu vreun băiat și nici nu-și putea imagina cum ar fi putut s-o facă. Nu voia să mărturisească nimănui dorințele lui, nici măcar bunilor lui prieteni de la Spirit-in-the-Woods, și deja se gândea că poate avea să ducă o viață de călugăr. De asemenea, probabil nu avea să facă muzică, deși i se spusese de multe ori că era suficient de talentat ca să aibă o carieră strălucită. Muzica îi fusese răpită, stoarsă de lăcomia lui Barry Claimes.

La Spirit-in-the-Woods, Jonah fuma iarbă cu prietenii lui, dar o făcea sfidător, știind că se droga *el* și că n-o mai făcea nimeni în afară de el. Și nu folosea niciodată halucinogene. Până în vara aceea, Jonah nu-l mai văzuse pe Barry de vreo doi ani, perioadă în care Jonah se schimbase și se făcuse mai înalt. Își lăsase părul negru să crească foarte lung, iar după ce se terminase tabăra, își lăsase un vag început de barbă, cu care nu prea știa ce să facă. S-o radă? S-o ignore? S-o radă și să-și lase doar o mustață pe oală? În dimineața zilei când grupul de la Spirit-in-the-Woods s-a reunit prima oară la New York, Jonah s-a uitat nepăsător în oglindă și a ras cu un brici tuleiele firave, ca un cartograf care ar fi șters o bucată de uscat de pe harta pe care tocmai o desenase.

— Bravo, i-a spus Susannah când Jonah a venit în bucătăria apartamentului lor de la mansardă. N-am vrut să-ți spun nimic, dar așa îți stă mult mai bine.

În ultima vreme, mama lui rămânea acasă mai des, stând la masă cu o țigară, un ziar și un teanc de contracte. Încă putea umple săli de concerte, însă dintre cele mai mici. Acum, concerta de multe ori în sala

secundară de la etaj, nu în cea principală. Iar din când în când, concerta în săli din suburbii, unde fiecare spectator era obligat să cumpere cel puțin o porție scumpă de brânză *fondue* și două băuturi. Fanii ei îmbătrâneau dramatic pe măsură ce se încheiau anii șaptezeci, devenind consumatori de mâncăruri ușoare și de vinuri tot mai sofisticate. Bineînțeles că și Susannah îmbătrânea. Jonah se uita uneori la mama lui și vedea că, deși încă era o femeie frumoasă, cu un trup care nu semăna cu al niciunei alte mame, nu mai era totuși hipiota fermecătoare, înfășurată într-un poncho, pe care o știa din copilărie. Jonah ținea minte o noapte în care stătuse lângă ea în autocarul cu care plecaseră în turneu. Autocarul era întunecat, toată lumea dormea, iar Jonah, cu capul sprijinit de umărul ei, simțea pe gene franjurii de lână de la ponchoul mamei lui. La fel ca în cazul multor folkiste, forța lui Susannah Bay, care era senzuală, blândă și uneori politică, păruse întotdeauna să se exprime prin părul ei. Dar acum părul lung o făcea să pară un pic bătrână, și Susannah se temea să nu capete aerul de vrăjitoare de vârstă mijlocie cultivat de unele femei în vârstă cu părul lung.

Jonah era protector cu ea, deși ea nu fusese niciodată foarte protectoare cu el. E drept că nu-i dăduse voie să-l protejeze, nu-i spusese ce se întâmplase cu Barry Claimes, așa că ce ar fi putut ea să facă? În mod surprinzător și îngrozitor, Susannah a rămas prietenă cu Barry, ba chiar apăreau pe scenă împreună și luau masa la New York sau când erau plecați în turneu. Lui Jonah nu-i venea să creadă că trebuia să asculte povești despre Barry chiar și acum, după ce, în copilărie, acesta îl drogase, îl terorizase și îi furase muzica timp de un an.

De când începuse să petreacă acele veri liniștitoare la Spirit-in-the-Woods, Jonah era hotărât ca în centrul gândurilor sale să se afle prietenii, nu acel individ. Verile la Belknap erau extraordinare, așa cum îi promisese mama lui, însă anul acela Susannah venise acolo cu *Barry* — Dumnezeule! —, iar Jonah fusese atât de furios, încât nu știuse ce să facă. Coborâse de pe deal și se întorsese la cabana lui, unde se întinsese pe pat, în întunericul sufocant; din fericire, nu-l urmărise nimeni, deși poate sperase că avea să vină cineva după el — poate un băiat care să-l aline.

Acum, Jonah și ceilalți stăteau cu toții în cabina aurie a liftului, urcând în Labirint. Părinții lui Wolf aveau gusturi în privința decorațiunilor, își spusese Jonah încă de la prima vizită pe care o făcuse cu doi ani în urmă la apartamentul lui Ash și Goodman, însă decorul era și un pic prea încărcat. Pereții erau zugrăviți în culori intense și ostentative, și peste tot erau împrăștiate taburete capitonate de diferite forme și mărimi. Câinele familiei Wolf, un retriever auriu botezat Noodge, și-a

vârât botul printre musafiri, agitat și dornic de atenție, dar nu l-a luat nimeni în seamă. Părinții lui Ash și Goodman erau plecați pentru toată ziua la niște cunoștințe care locuiau pe malul mării, așa că Jonah și prietenii lui s-au împrăștiat prin apartament, punând stăpânire pe diferite camere. Familia Wolf avea un excelent sistem stereo, cu boxe enorme, dar Jonah nu era impresionat. În apartamentul din centru al mamei lui, cu pereții săi goi și albi și cu podelele de lemn simplu, avea un sistem stereo elegant, adus din Danemarca, mult mai bun decât acela — lucrul la care ținea cel mai mult Susannah Bay era calitatea sunetului. Dar sistemul stereo al familiei Wolf era doar unul dintre aparatele de ultimă generație pe care le aveau în casă. Jonah s-a gândit că Ash și Goodman fuseseră crescuți în mijlocul unei puzderii de obiecte. Dacă vreunul dintre ei dădea greș în viață, erau asigurați: acolo, în Labirint, aveau ce le trebuia pentru tot restul vieții.

După ce au mâncat împreună niște aperitive în camera de zi, s-au împărțit tacit în grupuri de câte doi. În mod previzibil, în lipsa concurenței, Jonah Bay s-a trezit cu frumoasa Ash Wolf, care l-a întrebat dacă voia să-i arate camera ei. Jonah mai fusese acolo de trei ori, dar simțea că acum avea s-o vadă în mod diferit.

S-au prăbușit pe patul ei moale, plin cu animale de pluș măcelărite, a căror umplutură se împuținase din pricina anilor în care fuseseră iubite de o fetiță, apoi aruncate de colo-colo de o adolescentă nepăsătoare și de prietenii ei. Lui Jonah i-ar fi plăcut să doarmă acolo cu Ash și animalele — să doarmă și iar să doarmă. Dar ea stătea lângă el pe pat, cu ușa grea de la dormitor închisă, și deși Jonah nu simțea nicio atracție sexuală față de ea, Ash Wolf era ca un bibelou ciudat și frumos. Întotdeauna îi plăcuse să se uite la ea, dar nu-i trecuse niciodată prin minte s-o atingă. Însă acum, s-a gândit că poate nu era o idee rea s-o atingă. Ei doi întotdeauna fuseseră frumoșii grupului; bineînțeles — *Dumnezeule!* —, și Goodman arăta extraordinar, dar n-ai fi putut spune despre el că era drăguț sau că avea trăsături fine. Și Cathy era foarte feminină, iar formele ei erau atrăgătoare, deci fizic era mai mult decât drăguță. Așadar, cu toate că Ash era fată, Jonah s-a gândit că a o atinge putea fi la fel de plăcut ca masturbarea.

— Ai niște ochi minunați, Jonah. De ce n-am stat așa împreună vara asta? a întrebat Ash, în timp ce el își plimba șovăielnic degetele pe brațul ei. Am pierdut un timp prețios.

— Da, a fost o mare greșeală, a spus el, deși nu era adevărat.

A-i atinge brațul era plăcut, desigur, dar mișcarea aceea delicată nu avea nimic pasional. Stăteau întinși unul lângă altul, amândoi ezitanți.

— Îmi place foarte mult, a spus Ash.

— Și mie.

Oare oamenii spuneau des astfel de lucruri când erau în pat? „Îmi place foarte mult.“ „Și mie.“ Oare erau tăcuți și fascinați? Sau poate că, de fapt, erau gălăgioși, râdeau și se maimuțăreau. Fetele din tabără și de la petrecerile de la Școala Dalton îl mai sărutaseră pe Jonah, iar el le răspunsese amabil la sărutări, deși în ultimii ani încercase să-și imagineze băieți când se întâmpla asta, transformând fața unei fete frumoase în fața unui băiat zâmbitor și mlădios. Fetele se îndrăgosteau ușor de el, iar cu un an înainte, umblase prin tabără ținându-se de mână cu o pianistă blondă pe nume Gabby. Jonah era binevoitor cu aceste fete frumoase care făceau o pasiune pentru el. Ash era ilustrarea superlativă a acestui gen de fată.

Dragostea, își spunea el, trebuia să fie la fel de puternică precum un drog. Ar fi trebuit să fie ca atunci când mestecai o lamă de Clark's Teaberry impregnată cu LSD, să simți cum îți explodează neuronii. Își amintea precis fiecare moment în care simțise că înnebunește. Putea identifica exact fracțiunea de secundă în care drogul își făcuse efectul. Acum, Jonah și-ar fi dorit un pic din acel sentiment — nu prea mult, doar o bucățică —, dar în schimb se simțea nestimulat, în siguranță și un pic plictisit.

În patul lui Ash Wolf, cei doi prieteni s-au sărutat o vreme îndelungată. Era un maraton al sărutului, nu tocmai palpitant, dar deloc rău, pentru că Ash era ca o pajiște cu iarbă înaltă, ca o versiune ambulantă a propriului ei dormitor — plină de unghere ascunse, de surprize și desfătări. Saliva ei era subțire și plăcută. Soarele cobora spre Central Park, după-amiaza se apropia de sfârșit, iar sărutările n-au deschis calea către altceva, ceea ce îi convenea lui Jonah.

Când a ieșit din dormitor, ținând-o pe Ash de mână, Jonah a simțit că în ziua aceea toate cele trei cupluri se apropiaseră în mod semnificativ. Goodman și Cathy erau în camera lui Goodman și probabil mergeau foarte departe, poate chiar până la capăt. Ușa de la camera lui era închisă, i-a spus Ash lui Jonah, după ce se dusese cu pas iute să verifice. Jonah și-a închipuit debandada din camera lui Goodman, patul etern nefăcut, micile machete de clădiri pe jumătate terminate și abandonate, hainele pe care le arunca peste tot, pentru că-și permitea. Fernanda, menajera, avea să vină luni dimineață să deretice în camera de adolescent delăsător a lui Goodman, împăturind, netezind și dezinfectând. Jonah și l-a închipuit dintr-odată pe Goodman între picioarele robuste ale lui Cathy Kiplinger, iar imaginea l-a tulburat.

Dar *unde* erau Jules și Ethan, persoanele cele mai puțin atrăgătoare

din grup? Probabil că se dedaseră și ei unei activități amoroase. Jonah știa că toată vara încercaseră să fie un cuplu, deși în cele din urmă Ethan spusese că nu era nimic între ei. „Suntem doar prieteni, mărturisise el. Și vrem să rămânem așa.“ „Înțeleg“, spusese Jonah. Acum, mergând în urma lui Ash, care a traversat holul și a intrat în camera de zi, îndreptându-se spre bucătărie, să bea ceva după atâtea sărutări, Jonah a auzit un zgomot și s-a întors. Pe podea, în spatele canapelei, într-o nișă a livingului spațios și supraîncărcat, stăteau Jules și Ethan. Ce făceau? Nu făceau sex și nici nu se sărutau. Jucau Trouble, un joc pe care îl scoseseră dintr-un sertar al banchetei de la fereastră, în care se păstrau toate comorile strânse de familia Wolf de-a lungul anilor, pentru nopțile dedicate jocurilor: Trouble, Life, Monopoly, Scrabble, Battleship și două jocuri mai puțin cunoscute, Symbolgrams și Kaplooey!, de care nu auzise nimeni în afară de familia Wolf.

Ethan și Jules era adânciți în joc, lovind cu palma cupola de plastic din mijlocul tablei, care scotea acel *poc* ciudat de plăcut.[45] Trouble se baza pe ideea că oamenilor le plăcea noutatea acelui sunet. Oamenii își doreau *noutate*. Și sexul era o noutate; în cazul în care Cathy Kiplinger i-o sugea acum lui Goodman Wolf, la sfârșit, capătul penisului său ar fi putut ieși din gura ei cu un *poc* discret, asemănător cu al cupolei de la Trouble. Jonah a făcut acea legătură pe loc, auzind acel sunet și văzându-i pe Ethan și Jules, acel *non*-cuplu, jucând Trouble cu satisfacția a doi oameni care nu simt nevoia să facă ceva fizic sau extrem. Mintea lui a creat dintr-odată versurile unui cântec:

Cariciul lui a ieșit din băișică
Un pocnet de Trouble făcând...

Jonah și-a imaginat că stătea cu Barry Claimes și scria aceste versuri stupide; și l-a închipuit pe Barry ascultând cu atenție, în timp ce rotițele casetei se învârteau. Era o imagine care îl scârbea, așa că a încercat să se gândească din nou la Ash Wolf. Se întreba dacă, după sărutările din dormitor, dobândise statutul de iubit al lui Ash, și dacă da, ce avea să urmeze. Se gândea la a fi iubitul cuiva aproape ca la un titlu nobiliar — duce sau conte; se simțea ca și când acum avea de supravegheat un *domeniu* și de tăiat panglici. Ash l-a luat de mână și, trecând pe lângă cuplul dedat la Trouble, l-a condus în bucătărie, unde au băut câte un pahar cu apă de la robinet, apoi au traversat holul, trecând pe lângă Goodman și Cathy, cuplul care, dincolo de ușă, mergea probabil foarte departe, iar în cele din urmă au ajuns într-un salon de lectură plin cu urcioare enorme din care țâșneau bețe de trestie și cu canapele joase

din piele crăpată.

— Hai să ne întindem, a spus Ash.

— Am stat întinși până acum, a răspuns Jonah.

— Știu, dar n-am stat întinși aici. Vreau să încerc cu tine toate paturile și toate canapelele.

— Din lume? a întrebat el.

— În cele din urmă, da. Dar să începem cu asta.

Nu-i putea spune că tot ce-și dorea el în clipa aceea era să adoarmă lângă ea. Fără atingeri, fără sărutări, fără stimulări. Fără senzații, fără conștiență. Doar să doarmă alături de cineva în preajma căruia îi plăcea să fie. Poate că asta era dragostea.

---

43 Parcul care se întinde în fața Capitoliului din Washington.

44 Joe Hill (1879–1915), sindicalist și compozitor american de origine suedeză.

45 Tabla pe care se joacă Trouble are în centru o mică emisferă din plastic transparent, în care se află un zar; prin apăsarea emisferei, se acționează un resort care răsucește zarul.

Șapte

Dintre numeroșii musafiri care veneau în apartamentul de la etajul șase al Labirintului și rămâneau acolo o zi, două sau chiar mai mult, cei mulți se bucurau atât de mult că erau bine-veniți acolo, încât uitau să se mai întrebe dacă nu cumva ar fi trebuit să fie în altă parte. De-a lungul anilor, diferiți oameni s-au considerat membri onorifici ai familiei Wolf, închipuindu-și pentru scurtă vreme că, dacă le era permis să rămână acolo cât doreau, însemna că făceau parte din familie. Dar, cu toate că pășise de multe ori în holul de la intrare, salutată cu entuziasm nestăvilit de câinele lor, Noodge, și apoi traversase coridorul lung și ticsit cu fotografii ale Wolfilor, care făceau lucruri wolfești, Jules Jacobson nu se simțise niciodată în largul ei acolo, la fel cum nu se simțise în largul ei nici în prima noapte în cabana băieților. Însă nu se mai simțea nici ca o intrusă.

Gil și Betsy Wolf nu păreau foarte curioși în legătură cu Jules, care devenise dintr-odată prietena cea mai bună a fiicei lor, iar când rămânea la masă, întrebările lor erau prietenoase, dar superficiale („Jules, ai mai mâncat vreodată *saltimbocca*[46] de pui? Nu? Mare păcat.“), dar Ash spunea că era mereu bine-venită. Apartamentul lor era un loc de întâlnire predilect pentru tinerii de la Spirit-in-the-Woods. Jonah, care din acea zi de septembrie devenise primul iubit serios al lui Ash, mergea deseori acolo în timpul săptămânii, precum și în weekenduri. Cathy, care — tot din aceeași zi — devenise iubita oficială a lui Goodman, păstra o salopetă mulată de balerină în scrinul din camera lui Goodman, ceea ce pentru Jules și Ash era un gest impresionant de maturitate. Cathy și Goodman se certau des, iar replicile care răzbăteau prin pereți aminteau de disputele unor adulți, nu de ale unor adolescenți. „NU MĂ MAI TRATA CA PE UN GUNOI, NU E CORECT!“, țipa Cathy, dar furia îi era imediat înecată de lacrimi.

„Dacă nu încetezi cu plânsul, ne *despărțim*“, îi răspundea Goodman pe un ton enervat și înverșunat. Uneori, îi spunea dintr-odată să plece. Apoi treceau câteva zile în care Cathy nu primea niciun semn de la el și suna la Labirint să întrebe ce se întâmplase. De câteva ori, Goodman i-a cerut lui Ash să-i spună lui Cathy că nu era acasă. „Nu mă pot înțelege cu ea“, îi spunea el surorii lui.

Ethan venea la familia Wolf ori de câte ori putea, dar cel mai adesea rămânea acasă, lucrând la câte un scurtmetraj de animație. Tatăl său, care lucra ca avocat din oficiu și cu care locuia în apartamentul

înghesuit din Village de când mama lui fugise cu pediatrul, îi dăduse voie să transforme sufrageria în atelier de animație, așa că masa era tot timpul acoperită cu desenele lui, iar în aer domnea mirosul de plastic al vopselelor acrilice cu care picta pe foliile de celuloid. Familia lui avea foarte puțini bani, îi spusese Ethan lui Jules, iar la Stuyvesant, liceul de stat foarte bun unde era înscris, nu plătea taxe de școlarizare. „Slavă Domnului că există Stuy!“, spusese el odată. Deși liceul era renumit pentru matematică și științe, profesorii respectau talentul extraordinar al lui Ethan și îl lăsau să lucreze la proiecte de studiu independente. Făcea desene animate amuzante, pe care le proiecta uneori la întrunirile elevilor, primind aprecieri călduroase. Viața lui Ethan era aglomerată și haotică, iar apartamentul lor era murdar, și îi spusese lui Jules că nu voia să-l viziteze niciodată, ceea ce ei îi convenea, întrucât și ea îi spusese că nu voia ca vreunul dintre ei să-i viziteze casa din Underhill — nu pentru că era murdară, căci nu era, ci pur și simplu pentru că era banală.

După prima vizită la familia Wolf, încercase să găsească prilejuri și scuze ca să se mai ducă acolo. Dar uneori, fără vreun motiv întemeiat, mama ei n-o lăsa să meargă. Ca și când Lois Jacobson ar fi știut că începuse s-o piardă treptat pe fiica ei mai mică — sau poate deja o pierduse. Jules manifesta un dispreț tot mai fățiș față de mama și sora ei. Familia Wolf, în schimb, era cosmopolită, cultivată și plină de viață, bucurându-se de orice. Ash și Goodman o tachinau pe mama lor frumoasă și distinsă pentru felul în care pronunța cuvântul *latke* în timpul Hanukăi[47].

— Asta e, se apăra Betsy Wolf. Când eram copil, la noi în casă nu se spunea cuvântul ăsta. Oricum, bunicul vostru ar fi fost tare supărat dacă m-ar fi văzut prăjind așa ceva.

— Cu *ce*, mami? o îmboldea Goodman.

— Cu *lat-ke*, răspundea ea și Wolfii izbucneau în râs.

În cinstea ne-evreității ei, în timpul Hanukăi puneau un „vâsc *latke*“ deasupra ușii: o chiftea din cartofi atârnată de o ață, sub care toți musafirii puteau să primească o sărutare. Simpla idee a unui vâsc *latke*, o glumă pe care o înțelegeau doar membrii unei familii, îi era complet străină lui Jules. O apuca groaza când se gândea la copilăria ei, care prin comparație cu a lor se ofilea ca o *latke* pe o ață.

Wolfii erau o familie impecabilă, fiecare dintre ei având o distincție proprie. Betsy, absolventă a Colegiului Smith, era genul de femeie fermecătoare și ușor îmbătrânită din New England, cu un coc neglijent din care îi atârnau câteva fire de păr. Gil, soțul ei, lucra ca analist financiar la Drexel Burnham, dar era o fire sensibilă. Ash era fata delicată

care avea să facă o carieră strălucită ca actriță sau ca dramaturgă și căreia toată lumea îi purta de grijă. Goodman era băiatul tulburător de charismatic, dar fără „continuitate“, care îl înfuria pe taică-său și îi fermeca pe cei din jur cu firea lui seducătoare și dezordonată. În clasa a șaptea, fusese dat afară dintr-o școală pentru băieți pe motiv că fusese prins copiind. „A copiat *la vedere*“, i-a explicat Ash lui Jules; ceilalți băieți fuseseră mult mai precauți decât Goodman. Tot ce făcea era amplu și zgomotos și avea mereu un elan nechibzuit. „Eu am fost întotdeauna cea de la care lumea s-a așteptat să *nu* o dau în bară, i-a explicat Ash lui Jules. Să fiu creativă și perfectă. E un fel de slujbă cu normă întreagă.“ Dar bineînțeles că lui Jules i se părea o slujbă bună și întreaga familie a prietenei sale i se părea foarte plăcută și plină de viață.

— Ce găsești la ei? o întrebase odată sora ei, Ellen, când Jules se pregătea să plece la New York, unde avea să-și petreacă întreg weekendul.

— Totul, i-a răspuns Jules.

Câțiva ani mai târziu, când era boboc la facultate și locuia în apartament cu acel grup de fete insuportabile, Jules Jacobson a dormit într-o noapte în camera unui băiat pe nume Seth Manzetti, care o atrăsese mai ales pentru că avea un cap de satir și emana un vag miros de mușchi; în noaptea aceea, stând nemișcată pe patul lui acoperit cu cearșafuri catifelate, la cinci minute după ce își pierduse virginitatea, și-a dat seama că starea aceea nouă nu o făcea să se simtă *în largul ei*, și totuși și-o dorea. Își simțea coapsele un pic dureroase, iar sfârcurile îi zvâcneau din pricina atenției zeloase pe care le-o acordase satirul. Era o stare la care voia să se întoarcă și, la un moment dat, poate chiar să trăiască în ea. Bineînțeles, nu voia s-o retrăiască cu Seth Manzetti, ci în paturile și pe coridoarele sexului și ale iubirii — ale iubirii adulte. Jules Jacobson și-ar fi dorit să-l fi putut *păcăli* pe Goodman Wolf s-o atingă într-un mod senzual în prima vară la Spirit-in-the-Woods sau măcar în anul și jumătate pe care l-au mai petrecut cu toții alături de el. Unei fete modeste și neatrăgătoare ar fi trebuit să i se permită un asemenea moment, numai ca să-și dea seama ce pierdea și să poată merge mai departe. Să nu fie nevoită să tânjească toată viața după asta, întrebându-se cum ar fi fost.

Părinții fraților Wolf aveau obiceiul să dea petreceri. Din când în când, Jules intra în apartamentul lor și îi găsea pe Gil sau Betsy stând de vorbă în holul de la intrare cu niște organizatori de petreceri. „Jules, i-a spus Gil odată, eram în mijlocul unei discuții aprinse despre scaune. Michelle, o verișoară din partea soției, se căsătorește la noi luna viitoare.“

„DJ ar putea să fie Goodman!“, s-a auzit din living vocea lui Ash, care stătea pe bancheta de la fereastră cu o agendă în mână, scriind la o

piesă, cu Noodge lângă ea.

Așa că l-au însărcinat pe Goodman să pună muzică, iar în ziua nunții s-a dovedit a fi foarte priceput la manevrarea discurilor de pick-up și la încropirea unor texte sugestive. „Piesa următoare e pentru Michelle și Dan, a spus el apropiindu-și buzele de microfon ca să-și distorsioneze vocea. Pentru că noaptea asta va fi o noapte în satin alb.[48] Până când Dan… îi va da satinul… *jos*.“

„Poate ar fi bine să te apuci de radio“, i-a spus mama lui mai târziu și, cu toate că sugestia lui Gil se voia utilă, ea reflecta în același timp grija părinților că Goodman încă nu avea un talent „real“. Da, voia să se facă arhitect, dar nimeni nu avea nevoie de un arhitect care, din neglijență, uită să includă o grindă în proiect. Era presat „să se adune“, cum îi zicea deseori tatăl lui. Dar de ce trebuia să aibă deja o aptitudine lucrativă? se întreba Jules. La șaisprezece ani, Goodman era un elev indiferent și neastâmpărat la liceul lui alternativ. Stând la masa DJ-ului la nunta verișoarei Michelle, și-a putut recăpăta puterea pe care o avea în fiecare vară la Spirit-in-the-Woods.

An de an, în Labirint se organiza o petrecere de revelion la care luau parte și prietenii din tabără. În ultimele ore ale lui 1974, cu toții se delectau cu foitaje pufoase, plimbându-se prin living, iar Ash a șterpelit un shaker plin cu martini și l-a adus în camera întunecată și murdară a lui Goodman. Ash s-a așezat în poala lui Jonah, care stătea pe un fotoliu *beanbag*, iar Jules o urmărea dintr-un colț pe Cathy Kiplinger, care s-a întins lângă Goodman pe patul cu tăblia împodobită cu două capiteluri în formă de ananas, apoi și-a lipit gura de urechea lui. *De urechea lui!* Iar el, fără să schițeze niciun gest de surpriză și vizibil satisfăcut, și-a adâncit mâna în părul ei blond. Jules s-a gândit că părului ei îi lipsea textura mătăsoasă pe care păreau să și-o dorească băieții ca Goodman și toți bărbații din lume. Dar, în vara aceea, Ethan nu dăduse semne c-ar fi vrut să mângâie un astfel de păr. Nu-și dorise decât părul lui Jules, nu și-o dorise decât pe Jules.

Ei doi, Ethan și Jules, stăteau din obișnuință unul lângă altul, iar când, după câteva ore de așteptare, Anul Nou a venit în mod oficial, Ethan Figman și-a lipit buzele de ale lui Jules și a așteptat să vadă cât va dura până ce Jules îl va îndepărta. Întrucât era Anul Nou, nu s-a dezlipit imediat de el. De data asta, senzația nu a fost atât de neplăcută, dar Jules nu putea uita că se săruta cu Ethan. Cu prietenul ei, Ethan, care n-o atrăgea. În cele din urmă, după câteva secunde, s-a îndepărtat și a spus:

— Ethan, ce faci?

— Nimic. A fost un sărut nostalgic. E colorat în sepia. Cei doi din

sărut… poartă joben… iar în jurul lor, pe stradă, copiii învârt cercuri și mănâncă bomboane.

— Mda, bine, s-a mulțumit ea să spună cu un zâmbet.

Jules a observat că, pe pat, Goodman părea că voia s-o *mănânce* pe Cathy, s-o absoarbă în el însuși. Dar nu se simțea aceeași intensitate între Ash și Jonah, care continuau să se sărute ca două păsări cooperante pe o creangă, atingându-și ciocurile ca să-și dea una alteia un vierme.

— La mulți ani, Jules cea Minunată, a spus Ethan Figman, uitându-se în ochii ei.

— Nu sunt minunată.

— Eu cred că ești.

— De ce? nu s-a putut ea abține să întrebe, și nu încerca să obțină complimente, ci doar voia să înțeleagă.

— Pentru că ești tu însăți, i-a răspuns el, dând din umeri. Nu ești nevrotică, la fel ca alte fete, care sunt tot timpul atente la ce mănâncă sau pretind că sunt mai puțin deștepte decât băieții. Ești ambițioasă, ești isteață, ești foarte amuzantă și ești o bună prietenă. Și, bineînțeles, ești adorabilă.

Apoi iarăși a luat-o în brațe și, deși era sigur că din când în când aveau să mai fie momente ca acela, își dădea seama că între ei n-avea să se întâmple nimic sexual sau romantic. Erau prieteni, doar prieteni, deși prietenia însemna foarte mult.

— Chiar nu sunt minunată, a insistat ea. Nu e nimic minunat în mine.

— Ba cred că ești. Atâta că nu sare-n ochi. Îmi place asta. Dar ar trebui să-i lași și pe alții să vadă, nu doar pe mine. Deși, a adăugat el răgușit după câteva clipe, dregându-și imediat glasul, după ce or să vadă, or să te înhațe imediat, iar eu o să fiu trist.

Oare de ce îi era atât de fidel? De ce ținea atât de mult la ea? Fidelitatea lui o făcea să fie mai bună decât era: mai deșteaptă, mai amuzantă, cu orizonturi mai largi. *Fii mai bună*, și-a spus ea apăsat. *Fii la fel de bună ca el.*

Un pic mai târziu, Jules și Ethan s-au pregătit de culcare, întinzându-se unul lângă altul în salonul de lectură, pe covorul alb care părea să fie făcut din blană de câine ciobănesc. Acvariul împrăștia o lumină filtrată de bule de oxigen pe cărțile care acopereau toți cei patru pereți, numele autorilor confirmând că se aflau în casa unor oameni serioși și inteligenți, cu lecturile la zi, oameni care îi citeau pe Mailer, Updike, Styron și Didion. Jules ar fi putut să-i șoptească lui Ethan: „Sunt foarte fericită acum“, dar ar fi putut să-i dea false speranțe. Stătea întinsă

lângă el și zâmbea, iar el s-a văzut nevoit s-o întrebe:

— Ce-i așa amuzant? Râzi de mine?

— Nu, bineînțeles că nu. Doar mă simt mulțumită, a răspuns ea precaut.

— E un cuvânt pe care-l auzi la bătrâni, a spus Ethan. Poate l-ai folosit pentru că ai început să îmbătrânești.

— S-ar putea.

— O mie nouă sute șaptezeci și cinci. Nu ți se pare că ne face să părem foarte bătrâni? Mă simțeam bătrân încă din o mie nouă sute șaptezeci și patru. Mie îmi place o mie nouă sute șaptezeci și doi — ăsta e anul meu. La întrebarea: „În ce an suntem?“, cred că răspunsul ar trebui să fie întotdeauna: „O mie nouă sute șaptezeci și doi.“ Îl mai ții minte pe George McGovern[49]? a zis Ethan oftând. Bietul George?

— Dacă-l mai țin minte? Nu-s amnezică, Ethan.

— A venit și s-a dus. L-am susținut ca niște proști și am fost înfrânți, iar timpul a trecut. Totul, a spus el înflăcărat, o să se îndepărteze tot mai mult de ce ne este familiar. Am citit undeva că cele mai multe dintre sentimentele cu adevărat intense le simțim în jurul vârstei pe care o avem noi acum. Și că tot ce vine după o să fie din ce în ce mai diluat și mai dezamăgitor.

— Of, nu spune asta. Nu se poate să fie adevărat, a protestat Jules. Până acum n-am făcut nimic. Sau aproape nimic.

— Știu.

Au tăcut amândoi, cu un aer sobru, gândindu-se la asta.

— Dar măcar tu ai început să faci ceva, a spus Jules. Revista *Parade* așa crede.

— Când spun că n-am făcut nimic, mă refer la *experiență*, a răspuns Ethan. La experiența de viață.

— Ah, experiența pe care o are Goodman? a continuat Jules, încercând să-și ia un ton disprețuitor, care să dea de înțeles că prietenia platonică pe care o avea ea cu Ethan era mult superioară plăcerilor fizice pe care Goodman le primea și i le oferea regulat lui Cathy Kiplinger — gura ei pe urechea lui, picioarele ei de dansatoare deschizându-se pentru ca penisul lui să găsească adâncitura cuvenită.

— Da, exact, sex și alte chestii, a spus Ethan. Chestii emoționale. Stări foarte sumbre.

— Ești persoana cea mai puțin sumbră din câte cunosc, a spus Jules.

Ethan era profund și preocupat, dar reușea cumva să se adapteze cu voie bună la orice situație.

— Dar de ce fetele vor întotdeauna pe cineva sumbru și cu toane? a întrebat Ethan. Văd pe cineva cu toane în viitorul tău.

— Ah, da?

— Da. În timp ce eu o să stau acasă fără mâncare în frigider și cu micile mele desene animate, jelindu-mă că democrații au fost zdrobiți în șaptezeci și doi. Te rog să-mi trimiți cărți poștale din lumea largă, a spus Ethan. Trimite-le la adresa unde o să-mi petrec restul vieții mele solitare.

— Și care ar fi adresa asta?

— Pe vederi să scrii așa: „Ethan Figman, Copacul cu Scorbură nr. 6, Belknap, Massachusetts, 01263“.

— Sună frumos, a spus Jules, imaginându-și-l pe Ethan în scorbura enormă a unui copac, îmbrăcat cu un halat de satin matlasat, punând ceainicul deasupra focului; în această reprezentare, Ethan era transformat într-un animal blănos de pădure, rupt din C.S. Lewis[50], care mai păstra totuși trăsăturile faciale distinctive ale lui Ethan.

— Și dacă lucrurile n-or să meargă bine? a spus Ethan. Știi, la Spirit-in-the-Woods, întotdeauna am fost ciudatul care face desene animate, băiatul durduliu care rulează jointuri, în timp ce toți ceilalți înțelegeau că, în esență, lucrurile erau naspa. Și *eu* știam că erau naspa. Doar mă uitam seară de seară la știri cu tata, în timp ce mâncam Beefaroni[51]. Dar adevărul e că tu, eu și toți prietenii noștri eram un pic prea tineri ca să înțelegem cu adevărat ce se întâmpla. Tragedia înfiorătoare de la My Lai, de exemplu. Am fost cruțați, ca să zic așa.

— Da.

Însă lui Jules nu-i trecuse niciodată prin minte să-și imagineze cum ar fi fost dacă n-ar fi fost cruțați, cum spunea Ethan. Habar n-avea cum ar fi fost să ia parte la drame adevărate. Să facă ceva important. Să fie *curajoasă*. Ce idee subtilă: curajul.

— Nu-mi dau seama dacă e bine sau rău. Cu siguranță e bine, în sensul că nu suntem *morți*. Eu n-am murit inutil în Hanoi, probabil împușcându-mă accidental cu propriul meu M16. Pe de altă parte, e rău că n-am căpătat experiență. Știi ce-mi doresc? a spus Ethan, ridicându-se brusc în salonul întunecat.

În păr avea câțiva câteva fire din covor — semănau cu fulgii de zăpadă care i s-ar fi așezat pe cap când ar fi scos capul afară din Copacul cu Scorbură nr. 6.

— Experiență? a întrebat Jules.

— Da, și asta. Dar altceva am în minte. O să sune pompos, a spus Ethan, dar ceea ce-mi doresc e să nu mă gândesc prea mult la mine.

Apoi s-a uitat la ea ca să-i surprindă reacția.

— Nu cred că înțeleg ce spui.

— Îmi doresc să nu mă gândesc prea mult la ce vreau *eu* și la ce mi-a lipsit *mie*. Vreau să mă gândesc la *alte* lucruri — la alți oameni, care trăiesc în alte locuri. M-am săturat de toate glumițele noastre ironice, de citatele din seriale, filme și cărți. De tot ce ține de… lumea circumscrisă. Îmi doresc o lume necircumscrisă.

— O lume necircumscrisă, a repetat Jules, pentru simplul motiv că era încă una dintre observațiile spirituale pe care le făceau între ei, o invenție tipică pentru genul de discuții de care Ethan zicea că se saturase. Poți să obții asta, a adăugat ea repede. E un lucru pe care sunt sigură că poți să-l obții.

— Asta ar fi hotărârea mea de Anul Nou. A ta care e?

— Habar n-am.

— Păi, să-mi dai de știre când îți vine vreo idee, a spus Ethan, apoi a căscat, deschizând gura atât de mult, încât Jules i-a văzut toate plombele.

Jules bănuia că hotărârea ei n-ar fi fost la fel de nobilă ca a lui. Și-ar fi dorit ceva care să aibă legătură cu ea și cu propria ei satisfacție. Și dintr-odată și-a dat seama ce anume: își dorea să fie iubită de altcineva decât de Ethan Figman. Cruzimea acestei constatări era tulburătoare, dar știa că voia să fie iubită de un băiat pe care să-l iubească și ea, chiar dacă n-ar fi fost demn de dragostea ei. Goodman ar fi fost perfect. S-a gândit la mâna lui în părul lui Cathy Kiplinger și la buzele lui mânjite cu glossul ei incolor. Dar Goodman Wolf deja era luat și era o alegere îngrozitoare din multe puncte de vedere, nemaipunând la socoteală detaliul esențial că el n-o dorea pe Jules și nu avea s-o dorească niciodată — iar ăsta era elementul cel mai important: trebuia ca și el s-o dorească. Ar fi vrut să-l poată seduce în anul care tocmai începuse, ultimul an întreg pe care Goodman avea să-l petreacă împreună cu ei. Și, chiar dacă n-avea de unde să știe asta, Jules intuia că trebuia să se grăbească. Ce voia — și voia acum — era să fie iubită de cineva care o excita. Nu era nimic rău în asta. Și totuși, i se părea nedrept față de Ethan.

În celelalte camere, restul musafirilor se pregăteau și ei de culcare. „Îmi place conversația asta, dar chiar trebuie să mă culc, îmi pare rău“, a spus Ethan, apoi s-a întors cu spatele la Jules, fără să știe de hotărârea ei secretă, iar spinarea lui curbată s-a ridicat și a coborât în ritmul respirației până dimineață — adevăratul început al lui 1975.

În anul care a urmat, metamorfozele pe care le-au suferit au fost subtile, nu izbitoare. Fețele le-au devenit mai lungi, scrisul li s-a schimbat un pic, iar aranjamentele lor amoroase s-au modificat. Jules n-a reușit să-

și ducă la îndeplinire hotărârea de Anul Nou și a rămas absorbită în dramele amoroase ale prietenilor ei. În Underhill, stătea în câte o clasă din liceul ei enorm și se uita pe fereastră în direcția în care credea că se afla New Yorkul. Ash și Jonah nu mai erau împreună, despărțindu-se la sfârșitul lui februarie, din motive care n-au fost decât vag explicate celorlalți.

„Mă bucur că am avut o relație cu el, i-a spus Ash lui Jules la telefon, dar acum s-a terminat. Bineînțeles că e trist, dar sunt foarte ocupată, deci poate că e mai bine așa.“ Ash scrisese o piesă pentru o singură actriță numită *Ambele capete*, care era despre viața Ednei St. Vincent Millay[52]. O jucase la Noaptea Talentelor organizată la Brearley, liceul de fete unde era înscrisă, și veniseră s-o vadă și prietenii ei. Sala a amuțit și a urmărit-o cu atenție pe Ash, care a apărut pe scenă într-o cămașă de noapte, cu o lumânare în mână, și a început să vorbească cu glas atât de scăzut, încât toată lumea s-a aplecat instinctiv în față ca nu cumva să piardă vreun cuvânt. „Lumânarea mea arde la ambele capete, a început ea să recite. Nu va ține toată noaptea…“[53]

Și Jonah era discret în legătură cu despărțirea de Ash, ceea ce era în acord cu felul lui de a fi. Se alăturase clubului de robotică de la Dalton și, cu toate că ceilalți băieți care stăteau până târziu în laboratorul de științe meșterind la creațiile lor mecanizate nu semănau deloc cu el — niciunul nu avusese încă o iubită și niciunul n-ar fi putut avea o iubită ca Ash decât dacă ar fi construit-o din componente robotice —, pe Jonah nu-l deranja deloc, ba chiar se simțea foarte liniștit printre motoare, roți zimțate și baterii. Prietenii intuiau sentimente intense în discreția lui Jonah; pentru ei, Jonah și Ash trăiseră o iubire puternică, dar fragilă.

O lună mai târziu, despărțirea lui Goodman de Cathy a fost tot atât de zgomotoasă și dificilă pe cât de discretă a fost a lui Ash de Jonah. În martie 1975, Familia Wolf a plecat în vacanță pe insula Tortola, în Virginele Britanice, și pe plaja cu nisip alb și mătăsos Goodman a cunoscut o fată din Marea Britanie care stătea la hotel cu familia ei. Jemma era frumoasă și isteață, iar noaptea, după ce adormeau și părinții lui, și ai ei, plecau împreună din hotel. Odată, s-a întors la hotel la două dimineața, cu o vânătaie proaspătă, ca o insignă, și tatăl lui s-a enervat. „Habar n-aveam unde ești, a spus Gil Wolf. Am crezut c-ai fost *răpit*.“ Dar adevărul e că nu se gândiseră deloc la asta.

La plecarea Wolfilor din Tortola, Goodman și-a dat seama că n-o va mai vedea niciodată pe Jemma, fata care vorbea și arăta ca o versiune mai sexy și mai experimentată a lui Hayley Mills[54], dar acum nu mai voia să fie iubitul lui Cathy Kiplinger, care cerea atât de multe de la el. S-a despărțit

fără menajamente de ea în dimineața de după ce s-a întors acasă, iar Cathy a plâns și l-a sunat de multe ori să-l facă să se răzgândească, apoi a stat mult de vorbă la telefon și s-a întâlnit de urgență cu Ash, Jules, Jonah și Ethan, dar niciunul dintre ei nu-și făcea griji serioase pentru ea.

Au urmat câteva săptămâni de disconfort social, iar când se strângeau cu toții în câte un weekend, lipsea fie Cathy, fie Goodman. S-au evitat în felul ăsta o vreme, dar în cele din urmă au trecut amândoi peste despărțire și au reînceput să-și suporte prezența unul altuia. Spre deosebire de Jonah și Ash, care au revenit firesc la prietenia lor dinainte, Cathy și Goodman erau încordați și înstrăinați când se vedeau.

Trei luni mai târziu, la sfârșitul lui iunie, când s-au întors la Spirit-in-the-Woods, toți șase și-au reluat în forță formația de vară, deși Cathy Kiplinger venea din ce în ce mai rar la întrunirile din Cabana Băieților nr. 3. „Unde e?“, le întreba Goodman pe celelalte fete, iar răspunsul era întotdeauna: „Dansează“. În cele din urmă, împăcându-se cu despărțirea de Goodman, Cathy a revenit în studioul de dans și, în ciuda sânilor ei prea mari și a șoldurilor prea late, încă dansa cu multă lejeritate și forță, talentul ei fiind apreciat de toți colegii.

— Du-te și adu-o pe Cathy, i-a spus Goodman lui Ash într-o seară, după ce s-au strâns în Cabana Băieților nr. 3. Spune-i că e nevoie de prezența ei aici.

— Doamne, Goodman, dar de ce-ți *pasă* dacă e aici sau nu? a întrebat sora lui.

— Vreau doar să fim cu toții, ca înainte, a răspuns el. Haide, adu-o și pe Cathy. Jacobson, mergi și tu cu ea, da?

Așa că Ash a plecat însoțită de Jules într-o misiune care părea importantă și palpitantă. Au auzit muzică încă de pe alee: „Alinare“, cea mai tristă melodie a lui Scott Joplin[55]. Prin fereastra fără plasă a studioului de dans, Cathy cea robustă și blondă dansa cu un băiat negru și înalt, în timp ce discul se învârtea pe pick-up. Numele lui era Troy Mason, avea șaptesprezece ani și venise pentru prima oară la Spirit-in-the-Woods. Era din Bronx și, la fel ca Jules, ajunsese acolo mulțumită unei burse; era un dansator solid și tăcut, cu o frizură afro bogată, unul dintre cei cinci tineri nealbi din tabără. („Trebuie să ne lărgim orizontul“, spunea Manny Wunderlich.) La începutul acelei săptămâni, în timpul unei mese, Troy spusese nu numai că nu mâncase niciodată muguri de soia verde, ci că nici nu auzise vreodată de așa ceva. Drept răspuns, Cathy i-a pus în farfurie un pumn de muguri de la tejgheaua cu salate, iar lui îi plăcuseră atât de mult, încât mai ceruse o porție. Acum dansa cu ea pe această piesă tristă, într-o manieră visătoare, dar disciplinată.

Jules și Ash stăteau la fereastră ca niște orfane care priveau cu jind la un festin. *Dragoste.* Asta era ce vedeau. Niciuna dintre ele nu avusese încă parte de ea — nici frumoasa Ash, nici deloc frumoasa Jules. Amândouă erau în afara iubirii, iar Cathy era înăuntrul ei. Până la urmă, sânii aveau să-i distrugă șansele de a deveni dansatoare profesionistă, dar în clipa aceea nu avea de ce să se gândească la asta. Trecuse peste despărțirea de Goodman Wolf, acel personaj fascinant, dar foarte dificil. Nu o puteau duce la Cabana Băieților nr. 3 în noaptea aceea, și poate nici în vreo altă noapte.

În tufișul de mure în care stăteau ascunse, Ash a întrebat cu glas scăzut în întuneric: „Ce să-i spun lui frate-miu?“

După-amiază târziu, în ultima zi plină a celei de-a doua veri petrecute de Jules în tabără, Manny și Edie Wunderlich au strâns pe toată lumea pe peluză. Unii au presupus că urma să vină Susannah Bay — încă nu-și făcuse apariția —, dar Jonah le-a spus prietenilor că anul acela maică-sa nu avea să viziteze Spirit-in-the-Woods. Trebuia să termine niște piese care urmau să apară pe noul ei album — semnase de curând cu o nouă casă de discuri, după ce fosta ei casă, Elektra, întrerupsese contractul în mod brutal. De fapt, nici măcar nu era un album folk, ci avea mai degrabă „o notă disco“, le explicase Jonah, încercând să adopte un ton cât mai neutru. „Disco folk.“

— *Dolk*, l-a corectat Ethan.

Soții Wunderlich strânseseră pe toată lumea nu ca s-o asculte pe Susannah și nici ca să vadă cum demisionează încă un președinte, ci ca să facă o fotografie aeriană cu toți participanții la tabără întinși pe spate în iarbă. „Profesorii or să se plimbe printre voi să vă ajute să vă așezați cum trebuie“, le-a strigat Manny la megafon. Fața lui căpătă un aer extaziat ori de câte ori se ivea ocazia să vorbească întregii tabere. Alături de el era Edie, cu o mină radioasă. Soții Wunderlich erau niște dinozauri ai artelor, și cum ai fi putut să nu-i respecți? Cunoscuseră oameni precum Bob Dylan, care la începutul anilor 1960, când era un băiat cu față de miel și ten lăptos, locuise în apartamentul lor din Greenwich Village, trimis acolo de Susannah, o prietenă de-a lui din noul val de folkiști. „Mergi să stai la Manny și Edie, se pare că-i spusese Susannah. Am predat lecții de chitară în tabăra lor de vară. N-or să-ți dea bătăi de cap.“ Tânărul folkist apăruse în pragul soților Wunderlich cu o haină subțire cu gulerul ridicat și cu o căciulă ca de cazac, și bineînțeles că Manny și Edie au avut generozitatea și inspirația de a-l lăsa să intre.

Acum, Manny Wunderlich stătea cu soția lui pe peluză, explicându-

le tuturor că urmau să formeze cu trupurile lor litere și cifre, astfel încât în fotografia aeriană să apară: *Spirit-in-the-Woods 1975*. Pe post de cratime aveau să fie aleși trei dintre cei mai tineri și mai scunzi participanți la tabără. A durat mai mult de o oră ca să-i aranjeze pe toți așa cum trebuia, iar Manny și Edie mergeau printre ei și făceau ajustări, precum coregrafii unui uriaș *performance* avangardist.

Jules stătea cu creștetul capului lipit de tălpile reci ale lui Ethan, iar tălpile ei atingeau capul mare al lui Goodman, și Jules știa că acela era singurul moment din viața ei când îl putea atinge. Și i se părea vrednic de milă că, fiind o fată care arăta așa cum arăta, nu putea să-l atingă decât cu *picioarele*. Dar, ca să profite din plin, și-a curbat degetele de la picioare, apăsând cu putere craniul masculin și tare ca o nucă al lui Goodman. În același timp, simțea picioarele lui Ethan apăsând propriul ei creștet, pentru că și el o pipăia clandestin cu tălpile, singurul mod în care îi mai era permis s-o atingă.

În timp ce stăteau cu toții nemișcați, dinspre cer s-a auzit un huruit, iar în scurtă vreme și-a făcut apariția un avion cu două motoare. Pilotul era Dave, administratorul taberei, care avea licența de zbor, iar alături de el se afla Ida Steinberg, bucătăreasa, care a imortalizat momentul cu un Nikon F2.

În noaptea aceea, la petrecerea de rămas-bun organizată în sala de sport, Cathy Kiplinger și Troy Mason s-au ținut de mână și au dansat pe toate piesele, lente și rapide. S-a ascultat The Rolling Stones, Cream și The Kinks, DJ-ul din prima oră fiind Goodman. Dar a o vedea pe Cathy în brațele iubitului ei dansator era prea mult pentru el, așa că a plecat brusc spre Cabana Băieților nr. 3, unde a preparat în grabă niște V&T. Goodman a băut câteva pahare, în timp ce toți ceilalți tăceau respectuos, după care, ca și când ar fi fost el însuși uluit, i-a anunțat brusc: „Sunt beat rangă“.

În cabană a pătruns o rază rotundă și puternică de lumină, iar în spatele ei a apărut Gudrun Sigurdsdottir, salvamar și profesoară de țesut, cu lanterna ei islandeză butucănoasă, a cărei baterie enormă avea să reziste și după moartea lor.

— Nu vă speriați, e o vizită prietenoasă, a spus ea intrând în cabană.

În mod cu totul surprinzător, s-a așezat pe unul dintre paturi, după care, și mai surprinzător, și-a aprins o țigară.

— Să nu faceți niciodată ce fac eu, i-a sfătuit ea după ce a tras un fum. În primul rând, fumatul cauzează cancer — e dovedit. În al doilea rând, problemele de siguranță. Parcă e și o vorbă, nu? „Locul ăsta poate să ardă ca o cameră de iască“?

— Nu e o expresie, a spus Ethan. Cel puțin, eu n-am auzit-o niciodată, a adăugat el politicos.

Au stat împreună o vreme, dar după ce Gudrun și-a stins țigara într-un pahar telescopic și a zis că trebuie să plece, au rugat-o să mai rămână. Avea douăzeci și opt de ani, un păr blond-închis și un aer ușor uzat, dar vag exotic. Jules s-a întrebat cum era să fii boem la Reykjavík și dacă Gudrun se simțea sigură acolo. Nimănui nu-i trecuse vreodată prin minte s-o întrebe ceva despre ea. Era profesoară de țesut și supraveghea piscina într-o tabără unde majoritatea tinerilor nu prea *înotau*. Dimineața, dădea lecții de scufundare câtorva tineri motivați, cu toate că piscina nu avea o apă tocmai limpede. Cădeau multe frunze în apă, și în ceața subțire a dimineții, cu puțin înainte să se audă Simfonia *Surpriza* de Haydn, care se difuza ca muzică de trezire în fiecare zi la șapte, Gudrun Sigurdsdottir putea fi văzută pe marginea piscinei, adunând rămășițele vegetale, precum și broaștele ghinioniste sau deja moarte care aterizaseră în apă peste noapte.

— Gudrun, explică-mi o chestie, a spus Goodman, care era foarte beat. De ce crezi că femeile se poartă așa cum se poartă? La început au mare nevoie de tine, te acaparează complet, dar la sfârșit strică tot. Și te țin într-un du-te-vino continuu. De ce-s relațiile atât de nasoale? Se schimbă asta vreodată? În Danemarca e altfel?

— Nu-s din Danemarca, Goodman, i-a răspuns Gudrun.

— Bineînțeles, știu asta. Dar mă întrebam dacă știi cum e în Danemarca.

— Frumoasă eschivă, Wolf, a spus Ethan.

— Ce mă întrebi, mai exact? a continuat Gudrun. De ce cred eu că femeile și bărbații din lumea de azi au problemele pe care le au? Vrei să știi dacă problemele pe care le aveți voi, adolescenții, or să vă urmărească toată viața? Dacă o să vă doară mereu sufletul? Asta mă întrebi?

Goodman s-a foit cu un aer stânjenit:

— Ceva de genu' ăsta.

— Da, i-a răspuns ea pe un ton brusc îndurerat. O să vă doară mereu sufletul. Mi-aș dori să vă pot spune altceva, dar n-ar fi adevărat. Bunii și înțelepții mei prieteni, așa o să fie tot timpul de-acum înainte.

Au tăcut cu toții o vreme.

— Chiar c-am pus-o, a zis Jules în cele din urmă, vrând să se afirme și să se asigure că rămânea importantă pentru ei, pentru că deja nu-și mai putea imagina viață fără ei.

În noaptea aceea s-a făcut frig, iar când ploaia a început să răpăie pe scândurile înclinate ale pereților, fetele dinăuntru au luat-o la fugă

spre cabanele lor. Voiau paturi și căldură, voiau ca vara să nu se fi terminat, dar se terminase.

Când s-au întors în oraș, Goodman a rămas abătut și nu-și revenea niciodată complet din beție. După ce a început anul școlar, a continuat să bea după-amiaza, iar părinții lui s-au alarmat și l-au trimis la un psihanalist faimos. „Goodman mi-a povestit că dr. Spilka vrea să afle totul de la el, i-a zis Ash lui Jules după primele ședințe. Vrea să știe cum erau, citez, «raporturile sexuale» cu Cathy. Iar ai mei dau șaizeci de dolari pe oră pentru asta. Ai auzit vreodată de cineva care să plătească atât de mult pentru o ședință la psiholog?“

De-a lungul anului, pe parcursul vizitelor ei constante și nerăbdătoare în oraș, Jules a avut prilejul să urmărească evoluția proastei dispoziții a lui Goodman. Într-un weekend din noiembrie, au mers iarăși cu toții la Autopub, iar de data asta Cathy a venit cu iubitul ei, Troy. Au luat loc împreună într-un Ford foarte vechi, sărutându-se în timp ce rula un film cu Frații Marx. Goodman s-a tolănit într-o altă mașină, alături de sora lui, uitându-se de la spate la Cathy și Troy.

— Goodman a devenit foarte dificil, chiar și după standardele cu care ne-a obișnuit până acum, i-a explicat cu glas scăzut Ash lui Jules, după ce au plecat de la Autopub și au coborât pe peronul de la metrou — se depărtaseră un pic de ceilalți ca să poată vorbi. Au trecut deja opt luni de când s-a despărțit de Cathy. Știi, are tot timpul votcă în bocancii din dulap.

— Cum, o toarnă direct în bocanci?

— Ei, bineînțeles că nu. Are o sticlă.

— De ce o fi atât de supărat? a întrebat Jules. Doar el a părăsit-o.

— Habar n-am.

— Mie-mi place Cathy.

— Și mie, a spus Ash. Dar nu-mi place ce i-a făcut lui frate-miu.

— Chiar pare îndrăgostită de Troy, a spus Jules. Închipuie-ți cum e să vezi noapte de noapte un dansator gol. Chiar ar fi tare. Să-i vezi… *pubisul.*

Cele două fete au râs ca niște conspiratoare.

— Și a doua zi să mergi la psihanalist, a continuat Jules. Să te întinzi pe canapea și să-i povestești cum au fost *raporturile sexuale*. Cred că vrea să i se povestească pentru că el nu le-a încercat niciodată.

— Jonah și cu mine mai aveam un pic și o făceam, a spus Ash dintr-odată, ridicând bărbia spre Jonah, care stătea de vorbă cu Goodman pe peron.

— Serios? Nu mi-ai zis nimic până acum.

Jules era șocată, pentru că de obicei Ash îi povestea foarte multe despre ea.

— La momentul ăla, n-am putut să vorbesc despre asta. A venit pe la mine cu un prezervativ. Eu i-am cerut-o, eram curioasă. Dar a vrut să fac eu tot. Și bineînțeles că nu știam ce să fac. Am fi avut nevoie de niște îndrumări. Niciunul nu voia să preia inițiativa. Așa că ne-am dus să vedem un film porno ca să ne vină inspirația.

— Serios? Ce film?

— *În spatele ușii verzi.* L-am găsit la un cinema vechi, și nu-mi vine să cred că ne-au lăsat să intrăm. Ghici câte replici are Mailyn Chambers în film?

— Douășpe.

— *Zero.* Nu vorbește deloc. Doar și-o trage în tot felul de poziții și lasă bărbații să-i facă tot felul de lucruri, să bage chestii în ea. E scârbos și misogin. Jur că o să-mi dedic viața cauzei feministe. Ne-am uitat împreună la el, și a fost un coșmar, dar chestia care m-a surprins cel mai tare a fost că, deși era un film și era atât de fals, iar actorii erau plătiți să joace în el și probabil în viața reală erau heroinomani sau ceva de genu', dădeau impresia că le *plăcea*. Cred că și mie, și lui Jonah ni s-a părut că ce se întâmpla în film era mai intens decât tot ce făcuserăm *noi* vreodată. Nu zic, a fost frumoasă relația noastră. Dar nu prea ne potriveam. Nu eram ca Troy și Cathy. Jonah e greu de descifrat — parcă ar sta tot timpul în spatele unei uși de plasă. Ai înțeles? O ușă *de plasă*, nu o ușă *verde*.

— Îmi pare rău, Ash, a spus Jules. Așa m-am simțit și eu cu Ethan. N-a fost să fie.

Când s-au întors în Labirint, Goodman a deschis șifonierul din dormitorul lui, a căutat în bocanc după sticla de Smirnoff și, în scurtă vreme, s-a făcut roșu la față și a devenit neîndemânatic și neplăcut. La sfârșitul după-amiezii, soții Wolf s-au întors de la un concert ținut la Grădina Botanică Brooklyn. În ultima vreme, părul lui Betsy începuse să încărunțească — deja avea patruzeci și cinci de ani.

— A fost nemaipomenit, a spus Gil. Numai Brahms. M-a făcut să mă gândesc la cât de talentați sunt unii oameni. Adevăratul talent e formidabil. Ash îl are și abia aștept să văd ce-o să facă cu el.

— Înarmează-te cu multă răbdare, tată, a spus Ash.

— Nu-i nevoie, fata mea, a răspuns Gil. Deja ești pe drumul cel bun cu piesele de teatru și cu actoria. *Ambele capete* a fost extraordinară. O să ajungi foarte mare într-o bună zi.

— Spre deosebire de *băiatul* tău, a bombănit Goodman, care n-o să

ajungă nicăieri.

Cherchelit, Goodman se uita încruntat la ei de pe o canapea generos capitonată din mijlocul livingului, unde aveau obiceiul să se strângă cu toții. Ash a plecat în camera ei, Gil a luat-o pe hol, Betsy s-a dus în bucătărie să facă un sos *bolognese*, iar Ethan a pornit în urma ei.

— Ethan, a spus Betsy, tu o să fii ajutor bucătar. Tai ceapa și îmi povestești ce se mai întâmplă în lumea animației. Ce-au mai făcut Hanna și Barbera[56], a adăugat ea nesigur.

— Poftim?

— Parcă erau niște animatori, nu? Cam atâta știu despre animație, i-a explicat ea.

— Înțeleg, a spus el, apoi a întors capul spre Jules: vino și tu.

Jules a pornit în urma lor, trecând pe lângă Goodman, care încă era tolănit pe canapea. Dar Goodman a înhățat-o brusc de încheietură, iar Jules i-a aruncat o privire uimită.

— Știi, Jacobson, ești o tipă în regulă, a spus el, fără să-i dea drumul la mână.

Ethan deja începuse să trebăluiască prin bucătărie cu Betsy. Jules și Goodman rămăseseră singuri în living. Nu mai fuseseră singuri decât o dată — cu o vară înainte, în sala de mese, în ultima zi a taberei —, dar atunci îi întrerupseseră mama și sora ei. Acum avea ocazia să-și ia revanșa pentru acea întrerupere.

Goodman s-a ridicat în picioare, apoi și-a apropiat fața lui enormă, cât un bolovan, de a ei, stârnind în Jules un intens sentiment de spaimă. Dar nu era spaima *dezgustată* pe care o simțise cu Ethan în atelierul de animație. Era *excitație* — da, senzația autentică, la fel de ușor de recunoscut precum o girafă sau un flamingo. Deși Goodman era beat, deși nu arătase niciun pic de interes față de ea până atunci, Jules era atât de excitată, încât tremura. Nici măcar nu-și putea imagina cum ar fi fost să-l vadă pe Goodman Wolf gol, în spatele ușii verzi.

Dat fiind că erau singuri, iar capul lui era chiar în fața ei, Jules a închis instinctiv ochii, deschizând gura. Apoi gura nefamiliară a lui Goodman s-a lipit de a ei, deschizându-se și ea. Vârful limbii lui Jules s-a apropiat ca un vlăstar subțire de limba lui Goodman, și amândouă au început acea pantomimă ciudată și silențioasă pe care părea că toate limbile știau s-o facă. Jules s-a auzit gemând și nu i-a venit să creadă că nu s-a putut stăpâni. Delirul sărutului a continuat încă o clipă, după care gura lui Goodman s-a închis brusc și s-a îndepărtat de ea, la fel cum se îndepărtase ea de Ethan. Când s-a uitat la el, Jules și-a dat seama că Goodman deja se gândea la altceva sau la altcineva. Se *plictisise* în

mijlocul acelui sărut, care pentru ea fusese atât de pasionant.

— Gata, ți-ai făcut pofta, a spus Goodman. Acuma du-te să dai o mână de ajutor la bucătărie.

— Nu fi porc, a spus ea, la care el a întins mâna și i-a ciufulit părul.

După aceea, în scurtă vreme, prietenia lor în șase s-a terminat. Sau, dacă nu s-a terminat, s-a schimbat în ceva atât de diferit de ce fusese la început, încât a devenit de nerecunoscut. Jules n-a avut ocazia să se oprească să vadă îndepărtându-se această parte minunată a vieții ei și să plângă după ea. La al doilea revelion petrecut cu ei — revelionul care inaugura anul cu nesfârșite aniversări ale bicentenarului Statelor Unite —, taxiurile au oprit în fața Labirintului toată seara, portarii îndrumându-i pe fiecare la lifturile potrivite. Multe dintre butoanele liftului de pe latura sudică erau aprinse, semnalând etajele la care avea să oprească, iar ușile se deschideau din petrecere în petrecere. O mie nouă sute șaptezeci și cinci se apropia de sfârșit, încă un an dintr-o suită de ani rușinoși. Eșecul militar și retragerea Statelor Unite din Vietnam apăreau și în filmulețele lui Ethan, în care personajele animate se întorceau acasă șchiopătând, plângând și scâncind cu vocea specială a lui Ethan.

La etajul trei, petrecerea familiei Veech era dominată de copiii lor studenți și de prietenii lor; când s-au deschis ușile, în cabina liftului a năvălit un val de fum de iarbă. La etajul șase, Jules Jacobson și Ethan Figman au pășit împreună în apartamentul Wolfilor, care fusese împodobit cu decorațiuni roșii, albe și albastre, și unde răsuna muzica grațioasă a lui Herbie Hancock — muzica taților în vârstă, cărora le place să pocnească din degete. În capătul îndepărtat al livingului, îmbrăcată cu o rochie lungă și liliachie de zână, Ash o asculta politicos pe prietena cea mai veche a mamei sale.

— Bineînțeles, voi, fetele din ziua de azi, nu mai trebuie să mergeți la facultățile pentru fete, ca pe vremea noastră, a spus Celeste Peddy, deja mai vorbăreață decât de obicei după câteva pahare de șampanie. Mama ta și cu mine am locuit în aceeași casă cât am fost la Colegiul Smith, dar îmi închipui că atunci când va veni vremea să mergi la facultate, o fată adorabilă ca tine va dori să aibă băieți în preajmă, să se distreze, mai ales după ce a petrecut atâta timp la Brearley, care-i o adevărată mănăstire de maici.

Ash a zâmbit politicos.

— Da, sigur o să vreau o facultate mixtă.

— Și slavă Domnului că fetele nu mai merg la facultate numai ca să facă rost de un soț, a adăugat Celeste Peddy cu un mic hohot de râs. Noi de

asta am făcut facultate, iar acum regretăm. Dar în ziua de azi totul e diferit. Acum o avem pe Gloria Steinem[57], care a terminat tot la Smith.

— Așa-i, a fost Ash de acord. E o femeie extraordinară. Am de gând să mă implic în mișcarea feministă când ajung la facultate. E o cauză în care cred cu adevărat.

— Bravo ție, a spus Celeste, uitându-se în ochii ei. Avem nevoie de femei care arată ca tine și ca Gloria Steinem. Să nu le lăsăm să reprezinte cauza feministă doar pe lesbienele alea bondoace, ca niște tauri. Vai, cum vorbesc! Ce-i cu mine? a zis ea, apoi a dus mâna la gură și a râs: cred că m-am îmbătat un pic.

Când Ash i-a văzut apropiindu-se pe Jules și Ethan, a sărit în picioare și s-a scuzat față de prietena mamei ei.

— Hai, să mergem, i-a șoptit Ash lui Jules. Celeste Peddy începe să-și dea arama pe față.

S-au strecurat cu toții afară din living și s-au dus în camera lui Ash, care în ultima vreme se umpluse cu tot felul de animale de pluș, afișe de teatru și un strat subțire de păr de câine. Pe la zece și jumătate, Goodman deja era beat.

— Unde ți-e iubitul? a întrebat-o Goodman pe Cathy, văzând că venise singură.

Deși toți își dădeau seama că era ciudat să fie și ea acolo, ar fi fost și mai ciudat dacă ar fi lipsit. Cathy a explicat că, în noaptea aceea, Troy dansa la o petrecere caritabilă cu ținută de gală, organizată de clasa lui de dans ca să strângă bani pentru programele artistice din școlile publice. Îmbrăcată cu o bluză neagră cu modele indiene, ce avea bucățele strălucitoare pe partea din față, Cathy se simțea stingheră pentru că era singură în noaptea de Anul Nou, dar încerca să pară în largul ei. Jules purta bluză și fustă țărănești — „nici că puteam să mă îmbrac mai bine, pentru că aici eu sunt țăranca“, i-a spus ea lui Ethan.

Jonah a venit cu un frac vechi, pe care îl găsise la un magazin de haine retro, iar Jules s-a gândit din nou că era un băiat enigmatic, de nepătruns, și ar fi vrut să-i poată spune: „Care-i *faza* cu tine, Jonah?“ Venise cu o pipă de sticlă găsită într-un ungher din apartamentul maică-sii, pe care o lăsase acolo unul dintre prietenii ei muzicieni. „Asta e contribuția mea la noaptea asta“, a spus Jonah, arătându-le pipa violet și grămăjoara de hașiș din adâncitura ei. Au fumat cu toții, trăgând și bolborosind, iar Jules s-a făcut atât de praf, încât i-a luat ceva vreme să-și dea seama că Jonah, Cathy și Goodman ieșiseră din cameră.

— Unde au plecat? a întrebat ea, dar Ethan și Ash erau și ei prea amețiți ca să fie atenți la ea sau ca s-o audă.

Jules s-a tolănit la loc pe grămada de animale de pluș, apoi a luat unul în mână — un unicorn vechi, roz-deschis —, și l-a apropiat de față, simțind că era impregnat cu mirosul distinctiv al lui Ash.

Jonah a reapărut un pic mai târziu, iar Jules l-a întrebat unde fusese.

— I-am ajutat pe prietenii noștri să ia un taxi, a spus el cu un zâmbet.

— Pe cine?

— Pe Goodman și Cathy. Au zis că au plănuit o aventură secretă. Erau foarte praf și le era teamă că n-or să găsească un taxi singuri. Habar n-am ce „aventură secretă“ au pus la cale și nici nu vreau să știu.

S-a trântit pe patul pe care cândva stătea întins alături de Ash, apoi a închis ochii săi cu gene incredibil de lungi și, după câteva secunde, părea că deja adormise.

Aproape de miezul nopții, Dick Clark[58], cu un aer aproape la fel de tineresc și cu un cap la fel de pătrățos ca de obicei, a început numărătoarea inversă în Times Square, stând pe estradă alături de formația Average White. Ash, Ethan, Jonah și Jules l-au urmărit la televizor, iar când a căzut globul timpului[59], băieții au sărutat cast fetele. Acele sărutări pe obraji au făcut-o pe Jules să se întrebe unde erau acum Cathy și Goodman și ce aventură puseseră la cale. Era ușor invidioasă pe ei și spera ca planul lor să fie o dezamăgire pentru amândoi.

— Doamne, ce praf sunt, a spus Ash. Nu-mi place cum mă simt.

Ash avea nevoie de foarte puțin ca să se amețească — cântărea foarte puțin și simțea totul repede și intens.

Cu puțin înainte de ora unu, când a sunat telefonul Prințesă[60], de culoare roz, din dormitorul lui Ash („E un telefon Prințesă *ironic*, insistase ea, cumpărat când aveam doișpe ani, da?“), Ethan a întins mâna și a ridicat receptorul.

— Casa Wolf, a spus el. Lupii[61] mănâncă în clipa asta. Le-am dat bucățele din Scufița Roșie, ușor condimentate. Vreți să lăsați un mesaj? a întrebat el, dar după ce a ascultat o clipă a spus: Goodman? Ce? *Doamne!*

A ridicat mâna, cerându-le să facă liniște, iar când a văzut că nu-i dau ascultare, le-a strigat să tacă. Jonah a oprit pick-upul, dar discul s-a mai învârtit o clipă, producând acorduri distorsionate, și toată lumea s-a uitat la Ethan, care asculta cu un aer înspăimântat.

— Nu faci mișto de mine, nu? a spus el în cele din urmă. Ea se simte bine? *Ce?* Bine, așteaptă, îi chem acuma.

A lipit receptorul de piept și i-a spus lui Ash:

— Du-te și zi-le alor tăi să răspundă la telefon. Frate-tu a fost

arestat.

— Ce? a zis ea.

— Ash, du-te și *zi-le*!

— Dar ce-a făcut? a izbucnit ea, aruncându-și mâinile în aer.

— Cathy zice c-a violat-o.

— E o aiureală!

— Du-te! Spune-le alor tăi să răspundă! a repetat Ethan. E apelul ăla unic la care are voie fiecare arestat.

Ash a ieșit repede din cameră și a străbătut holul în grabă, croindu-și drum prin mulțimea de musafiri. În câteva clipe, soții Wolf au răspuns la telefon, iar Ethan a pus receptorul în furcă în camera lui Ash.

— Din câte am înțeles, i-au cerut taximetristului să-i ducă la Tavern on the Green[62], le-a explicat Ethan.

— Asta era aventura? a întrebat Jonah neliniștit. Tavern on the Green?

— Mda, a spus Ethan. Au vrut să vadă dacă se pot strecura la petrecerea de acolo să șterpelească niște aperitive și șampanie. Cathy a zis că e imposibil, că o să-i dea afară, iar Goodman a zis că se poate. Și cred că era atâta îmbulzeală la recepție, încât chiar au reușit să intre neobservați. Așa că au luat câte un pahar de șampanie de pe o tavă și au mers pe un coridor până au ajuns într-un depozit. Goodman mi-a povestit că au început să se sărute, apoi s-a întâmplat ceva. Zice că a fost o mare neînțelegere. Dar cred că lumea a auzit-o pe Cathy țipând, iar poliția a venit la fața locului cam într-o secundă. Cathy le-a spus că a violat-o, așa că pe el l-au arestat, iar pe ea au dus-o la spital s-o examineze.

— Dumnezeule! a făcut Jonah, punându-și mâinile-n cap. Eu i-am dus la taxi.

— Și? E irelevant. Nu e vina ta, a spus Jules. Nu știai ce o să se întâmple.

— Ba e vina mea, a insistat Jonah. Tot eu am adus și hașișul. E mult mai puternic decât ce fumăm noi de obicei, a explicat el, uitându-se disperat la prietenii lui. I-am *drogat* pe amândoi. E numai vina mea.

— Jonah, încetează, a spus Ethan. Îți faci griji aiurea. Da, tu i-ai dus la taxi, și? Mare scofală. Da, tu ai adus hașișul, dar ne facem praf împreună de când ne-am cunoscut. N-ai *drogat* pe nimeni — nu așa se pune problema. Iar Goodman a fost vraiște tot anul. Așa că n-are legătură cu tine sau cu ceva ce ai făcut tu, ai înțeles?

— Bine, a spus Jonah cu glas scăzut, dar avea în continuare un aer dezorientat și îndurerat.

— Problema e că..., a început Jules, dar s-a oprit. În fine, nu

contează.

— Spune, nu-ți face griji, a îndemnat-o Ethan.

Cu toții gândeau cât de repede și de profund erau în stare, chiar și Jonah, care părea că lupta să se elibereze de vinovăție.

— Oare e posibil? a întrebat Jules precaut. Nu-mi place să întreb, dar e o posibilitate, nu?

Amândoi băieții au tăcut câteva clipe, apoi Ethan a spus:

— Goodman zice că n-a făcut nimic rău. Dar oare ar fi capabil? *Eu* aș fi capabil? a adăugat el.

Iarăși au tăcut cu toții, adânciți în gânduri.

— I s-a mai întâmplat să aibă câte un mic acces de furie, a zis Jonah în cele din urmă. Dar întotdeauna am crezut că erau doar toane proaste.

— Agresivitatea e doar parte din el, a spus Jules. Of, lui Ash nu cred că i-ar plăcea deloc conversația asta.

S-au uitat neliniștiți spre ușă.

— Dar Cathy? a întrebat Ethan. Dacă nu e adevărat, de ce ar spune una ca asta? O fi în continuare furioasă pe el că a părăsit-o?

— S-a pierdut cu firea când s-au despărțit, a spus Jonah. Dar e genul de fată care se pierde ușor cu firea.

Cu toții au dat aprobator din cap. Cathy Kiplinger era prima fată cu nevoi emoționale excesive pe care o cunoscuseră. Care era șpilul cu fetele de genul ăsta? s-a întrebat Jules. Simțeau că aveau *dreptul* să fie excesive, întrucât știau că existau oameni interesați — și, în același timp, enervați — de nevoile lor. Jules nu se simțise niciodată îndreptățită să pretindă la fel de mult ca fetele acelea, care aveau parte de toată atenția. Băieții se concentrau asupra lor și astfel apăreau situații încurcate.

Eu n-am să fiu niciodată într-o situație încurcată cu un băiat, s-a gândit Jules Jacobson cu un surprinzător acces de disperare. N-am să primesc niciodată genul ăsta de atenție. Orice aș face, n-am să primesc atenție decât de la credinciosul și stăruitorul Ethan Figman, care mă va iubi până în ziua morții mele, ba chiar și după.

Și-a închipuit oasele ei îngrămădite sub pământ, mișunând de viermi, în timp ce la suprafață, Ethan stătea îngenuncheat în iarbă și plângea. Următoarea imagine care i-a venit în minte — Cathy întinsă pe jos în depozitul unui restaurant strălucitor ca un glob de discotecă — era și ea un pic enervantă. De ce fetele de genul ăsta întotdeauna *obțineau* lucruri? Poate Cathy mințea. Poate că trebuia să mintă ca să rămână în centrul atenției. Nu era suficient că avea sâni ca ai lui Marilyn Chambers și fața unei femei experimentate. Toată lumea avea să-i acorde lui Cathy Kiplinger toată atenția pe care și-o dorea. Chiar în clipele acelea probabil

că primea atenție din partea doctorilor, asistentelor, polițiștilor și părinților. Cu toții erau înghesuiți în spatele unei draperii din secția de urgență, aplecați deasupra ei, vorbindu-i pe un ton blând, dar iscoditor.

Jules și-a dat seama că se făcuse liniște în living. Petrecerea se stricase, iar Wolfii își trimiteau musafirii acasă. Dintr-odată ușa dormitorului s-a deschis și în prag a apărut Ash însoțită de tatăl ei.

— Ne ducem la secție, a spus Ash. Eu, una, cred că nu-i nicio problemă dacă rămâneți aici, dar părinții mei spun că trebuie să plecați.

— Venim cu voi, a zis Ethan.

— Nu, a spus Gil. Nici nu se pune problema.

— Unii dintre noi pot merge s-o vadă pe Cathy, a continuat Ethan. Ne putem împărți.

— Nici măcar nu știm unde e Cathy, a spus Ash.

— N-ai întrebat la ce spital a fost dusă?

— Nu, nu mi-a dat prin cap.

— O să aflăm mai încolo, a spus Jonah. Dar acum mergem cu toții la secție. Vrem să venim și noi, a insistat el pe un ton apăsat și preocupat. Ne dorim din tot sufletul.

— Nu, copii, pur și simplu nu-i o idee bună, a spus Gil Wolf.

— Tati, am nevoie să vină cu noi, înțelegi? a intervenit Ash. Sunt *prietenii* mei. Te rog, tati, a stăruit ea, uitându-se la Gil cu o expresie chinuită. *Te rog*.

Gil a tăcut câteva clipe, iar Ash a rămas nemișcată, fără să-și schimbe expresia.

— Bine, a spus el în cele din urmă. Dar grăbiți-vă.

S-au ridicat imediat în picioare, dar, în confuzia generală, nimeni nu s-a întrebat ce impresie aveau să lase polițiștilor dacă se duceau la secție duhnind a iarbă și a alcool. Au ieșit din dormitor cu un aer posomorât, dar în același timp surescitați de frică și nerăbdare. S-au dus în holul de la intrare să-și ia hainele din cuier și au văzut că hainele celorlalți musafiri dispăruseră, cu excepția unui impermeabil London Fog — era al unui coleg de serviciu mai tânăr al lui Gil, care leșinase în dormitorul oaspeților.

— Sper să nu fi pățit nimic Cathy, i-a spus Ethan lui Ash în timp ce așteptau liftul. Știi dacă a vorbit cineva cu ea?

— Habar n-am, a răspuns Ash. De ce să fi zis așa ceva despre Goodman? E clar că-i o minciună.

Nimeni n-a spus nimic nici în sprijinul, nici împotriva ei. Cuprinsă de agitație, Jules a întins mâna și a început să-și plimbe degetele peste tapetul cu dungi colorate, ca hârtia de împachetat cadouri.

— O să se rezolve, i-a spus Gil soției lui. Îl sun pe Dick Peddy să-i fie avocat. A fost aici până acum zece minute, deja ar fi trebuit să vorbesc cu el.

A tăcut o clipă și a clătinat din cap:

— Goodman pur și simplu nu-și găsea locul. A trebuit să plece undeva. La fel ca în Tortola.

Jonah s-a întors spre Jules și i-a șoptit ceva.

— Poftim? a întrebat ea.

— *Eu i-am drogat*, a repetat Jonah.

— Încetează, i-a spus ea printre dinți.

Când au ajuns pe trotuar, soții Wolf au urcat într-un taxi care îi aștepta. Jules, Ethan și Jonah au rămas în fața Labirintului, în același loc în care, cu vreo două ore mai înainte, coborau din mașini musafiri cu haine lungi, ținând în mâini sticle înfășurate în staniol auriu sau argintiu. Acum, cei trei prieteni aveau mâinile goale, și nu se vedea niciun taxi pe stradă.

---

46 Mâncare mediteraneană preparată cu carne (de obicei de vițel), șuncă, salvie și capere.

47 Hanuka este o sărbătoare evreiască ce durează opt zile și comemorează victoria macabeilor asupra monarhiei seleucide din Siria, iar *latke* e un fel de chiftea, preparată din cartofi rași.

48 Aluzie la piesa „Nopți în satin alb“ a formației The Moody Blues.

49 George McGovern (1922–2012) — politician american, candidat al democraților la alegerile prezidențiale din 1972, pe care le-a pierdut în fața lui Richard Nixon.

50 Clive Staples Lewis (1898–1963) — romancier, poet și eseist irlandez.

51 Marcă de paste cu carne de vită și sos de roșii.

52 Edna St. Vincent Millay (1892–1950) — poetă și dramaturgă americană.

53 Primele două versuri din poezia *Prima smochină*, de Edna St. Vincent Millay.

54 Hayley Mills (n. 1946) — actriță britanică de teatru și de cinema.

55 Scott Joplin (1868–1917) — compozitor și pianist afroamerican, unul dintre cei mai proeminenți reprezentanți ai ragtime-ului.

56 William Hanna și Joseph Barbera sunt creatorii lui *Tom și Jerry.*

57 Gloria Marie Steinem (n. 1934) — feministă, jurnalistă și activistă americană.

58 Richard „Dick“ Clark (1929–1912) — prezentator de radio și televiziune american.

59 La New York, în noaptea de Anul Nou, un glob luminos coboară pe o tijă de patruzeci și trei de metri montată în Times Square, marcând ultimele șaizeci de secunde dinainte de miezul nopții.

60 Modelul Prințesă, pus în vânzare în 1959, era mic și avea roată iluminată, fiind

conceput ca telefon de dormitor.

61 În engleză, *wolf* înseamnă „lup“.

62 Restaurant din Central Park.

Opt

Goodman Wolf, „infractorul de școală pregătitoare din Cental Park“, o sintagmă greoaie și fără impact, și-a petrecut primele ore ale anului în care Statele Unite aniversau două secole de existență ba plângând, ba dormind în celula de la secția din zonă, o încăpere fără ferestre pe care o împărțea cu doi bețivi ce nu mai țineau minte exact ce li se spusese că făcuseră. Se pare că unul urinase în public, iar celălalt sărise la bătaie. După ce Dick Peddy a sosit la secție și a discutat cu Goodman o vreme îndelungată, s-a întors în sala de așteptare și le-a spus Wolfilor și prietenilor lui că Goodman sigur nu avea să fie pus sub acuzare în ziua aceea. Urma să petreacă restul nopții acolo, probabil și ziua următoare. Apoi avea să fie dus la tribunalul de pe Centre Street, nr. 100, să aștepte să fie pus sub acuzare. Avocatul le-a spus că nu aveau de ce să mai rămână acolo și le-a promis că se va ocupa de tot și că îi va ține la curent pe Gil și Betsy. Cât despre Cathy, nimeni nu voise să-i spună unde fusese dusă.

— Un an bicentenar fericit tuturor, a spus Ash cu glas scăzut când au ieșit în stradă.

Părea atât de mică în rochia ei liliachie, care contrasta puternic cu geaca de schi pe care o trăsese peste ea.

Pe trotuar așteptau câțiva fotografi și reporteri, iar doi dintre ei au pășit în față, asaltându-i cu întrebări: „A violat-o fiul dumneavoastră pe fata aceea la Tavern on the Green? E nevinovat? Goodman chiar e un om bun?[63]“ În momentul acela, reporterii li s-au părut grosolani, dar, privind retrospectiv, au fost surprinzător de politicoși, iar când Betsy Wolf — scundă, elegantă și patriciană — le-a spus: „Gata, terminați“, i-au dat ascultare și s-au îndepărtat.

Pe stradă, Ethan a fost cel care a cuprins-o pe Ash pe după mijloc. Jonah s-a ținut deoparte, neștiind ce presupunea rolul lui de fost iubit al lui Ash. Ca și când n-ar fi avut niciun drept să presupună că ea ar fi așteptat vreo consolare din partea lui; toată viața evitase să facă astfel de presupuneri. Soții Wolf erau prea supărați ca să mai stea de vorbă cu fiica lor sau cu prietenii ei și mergeau cu pași nesiguri în fruntea grupului, ținându-se unul de altul. Jules ar fi putut să se apropie de Ash, să-și petreacă brațul pe după al ei, dar problemele lui Ash păreau dintr-odată copleșitoare și mult peste puterea de înțelegere a lui Jules. Așa că mergea singură, câțiva pași în urma ei. În schimb, Ethan își dăduse seama imediat că, în clipa aceea, Ash avea nevoie de ajutorul cuiva. Așa că, fără s-o întrebe, o cuprinsese cu brațul pe după mijloc și o trăsese spre el, iar

capul lui Ash se sprijinise imediat pe umărul lui moale, mergând împreună pe trotuar în lumina albastră a dimineții.

Au fost chemate taxiuri și s-au spus vorbe de rămas-bun. În minutele din urmă, Ethan Figman o ținuse pe Ash Wolf într-un fel în care n-o mai ținuse niciodată până atunci. Jules a observat, dar n-a zis nimic, pentru că, în mod evident, era ceva cu totul ieșit din comun. Ethan i-a spus lui Ash că era bine să meargă acasă și să încerce să doarmă.

— Vreau să dormi câteva ore, da? l-a auzit Jules spunând. Să uiți de toate. Întinde-te pe pat lângă animalele tale idioate de pluș…

— Nu-s idioate, a zis Ash, zâmbind ușor.

Ethan o putea face să râdă chiar și în clipele acelea.

— Mă rog, după părerea mea, sunt un pic idioate, a spus el. Eeyore și Ann cea Zdrențăroasă, cu capul ei ciudat, cu păr din fire împletite. Știi, ai putea face noduri la firele alea, ai putea să-i pui o uniformă maro și să-i zici Noduroasa. Cu „N“, de la nazist.

— Ești nebun, a zis Ash, dar zâmbea în continuare.

— Și Poppin’ Fresh, Băiatul de Coca[64], ciudățenia aia cenușie care, dacă înțeleg eu bine, vrea să pară făcut din aluat. Ce poate fi mai respingător? Unii copii au ursuleți, tu ai o păpușă din aluat crud.

— Scutește-mă, a făcut Ash, am cerut să-mi fie trimis când aveam *opt* ani. Și a trebuit să pun în plic chitanțe care să ateste că am cumpărat cornuri Pillsbury.

— Și, strict vorbind, nici măcar nu-i un animal, a adăugat Ethan. Dar mergi, întinde-te lângă ele și dormi un pic. O să am eu grijă de tine.

Spusese toate astea pe un ton vesel, dar afectuos. Acela a fost momentul când și-a luat un angajament față de ea, și Jules a fost de față, dar nu și-a dat seama.

Relatarea lui Goodman trebuia examinată cu grijă de multe ori, la fel și cea a lui Cathy. Jules a încercat să reconstituie firul evenimentelor în mintea ei. În atmosfera sentimentală care domnea în noaptea de Anul Nou, s-a gândit ea, Goodman și Cathy reînnodaseră relația de acolo de unde o întrerupseseră. În versiunea ei asupra scenei, Goodman și Cathy se sărutaseră în depozit, apoi merseseră mai departe, iar la un moment dat Cathy probabil își amintise de Troy și încercase să se retragă. Dar Goodman nu putuse să se oprească. Era prea aproape, trebuia să continue, iar protestele lui Cathy i se păruseră semne de pasiune.

Dar de ce să-l acuze? Pentru că s-a simțit rușinată, le-a explicat Dick Peddy mai târziu. S-a temut că Troy s-ar fi despărțit de ea dacă ar fi descoperit această mică aventură. Nimeni nu avea voie să vorbească cu Cathy, i-a prevenit Dick Peddy, pentru că acum era reclamanta, adversara.

Însă Cathy era și prietena lor și, cu toate că avea un rol un pic neobișnuit în grup — dansatoarea senzuală și capricioasă, fata cu nevoi excesive —, era totuși una dintre ei, și nu s-ar fi răzbunat în felul acesta pe Goodman, dar totuși o făcuse.

De atunci înainte, de fiecare dată când Jules mergea în Labirint, Gil și Betsy vorbeau despre caz și, de multe ori, despre bani. Cheltuielile de judecată erau uriașe — „grotești“, a spus Gil Wolf odată. Nu se mai prea discuta despre cursa pentru investitură din Partidul Democrat sau de apropiatele alegeri prezidențiale. Nimeni nu mai era interesat de toate astea. Nu se mai făceau comentarii despre scandalul Watergate, despre retragerea din Vietnam sau despre *Șoferul de taxi*, care avea să fie lansat în curând și despre care se spunea că era foarte intens.

— Onorariile lui Dick Peddy sunt înfiorătoare, iar soțiile noastre se știu de când erau studente la Smith, a spus Gil într-o seară la cină, tăind rulada de porc pregătită de Betsy. O să ajungem cu toții la azilul de săraci.

— Nu-i chiar așa, a replicat Betsy.

— Vrei să-ți arunci o privire peste facturi, draga mea? Aș fi încântat dacă te-ai ocupa tu de ele. Așa, o să vezi și tu în ce hal au ajuns finanțele noastre de când a început povestea asta.

— N-ai de ce să fii sarcastic cu mama, a intervenit Goodman.

— Bine, atunci o să fiu sarcastic cu tine. Mă copleșește entuziasmul când mă gândesc că într-o bună zi o să-mi returnezi banii, adică o să trebuiască să-mi dai toate câștigurile din cariera ta de arhitect. Care o să se-ncheie în ziua când o să ți se prăbușească prima clădire pentru că n-ai fost atent la Rezistența Structurală 101.

— Gil, *încetează*, a spus Betsy, punând mâna pe brațul lui. Încetează imediat.

— Dar ce fac?

— Creezi tensiune, i-a răspuns ea, și ochii i s-au umezit, buzele i-au tremurat, iar colțurile gurii i-au coborât.

— Nu eu o creez. Era deja aici.

— Nu vreau decât ca totul să fie bine, a spus Betsy. Vreau să depășim această parte urâtă din viața noastră, pentru ca Goodman să poată merge la facultate să studieze ce vrea el. Arhitectură… sau… triburile zulu. Vreau ca totul să fie bine. Vreau ca familia noastră să fie din nou fericită. Vreau ca povestea asta să se *termine*.

În toamnă, Goodman trebuia să meargă la Colegiul Bennington din Vermont, fiind acceptat acolo înainte de perioada oficială de înscrieri (trebuiseră să tragă niște sfori, chiar și pentru admiterea la o instituție alternativă ca aceea, date fiind antecedentele școlare deloc strălucite ale

lui Goodman), dar acum, secretarul-șef al universității le trimisese o scrisoare formală și rece în care spunea că Goodman nu se putea înmatricula înainte ca situația lui juridică „să se rezolve favorabil“. Ca să poată merge la facultate în septembrie, mai întâi trebuia să aibă loc un proces, dar procesul, îi prevenise Dick Peddy, putea să se amâne multă vreme. Tribunalele din New York erau foarte aglomerate, întrucât criminalitatea devenise extrem de ridicată și, în ultima vreme, a aștepta un proces era la fel ca statul la coadă la benzinărie.

Ianuarie mergea înainte, iar Goodman se ducea în fiecare dimineață la liceu și se vedea cu dr. Spilka de trei ori pe săptămână, după-amiaza, iar când venea acasă, dispărea în dormitorul lui să bea votcă din bocanci sau să fumeze un joint, încercând să existe și, în același timp, să nu existe. Ash a sunat-o pe Jules într-o seară din timpul săptămânii și i-a spus:

— Frate-miu e într-un mare necaz.

— Știu.

— Nu doar legal, ci și emoțional.

Din camera alăturată, Jules auzea huruitul uscătorului de păr al lui Ellen și același album de Neil Young pe care părea să-l asculte încontinuu, vocea subțire a cântărețului cântând în clipa aceea: *Copiii plângeau / Și culorile zburau / În jurul celor aleși.* A tras de cordonul galben al telefonului până i s-au desfăcut spiralele, iar conexiunea a fost tot mai slabă și s-a întrerupt o clipă, apoi a revenit. Jules s-a așezat pe niște perechi de saboți de culori diferite din șifonier, concentrându-se asupra discuției.

— Doar știi că i se întâmplă des să aibă perioade când e la pământ, după care își revine.

— De data asta nu cred că o să-și revină, a spus Ash. Tata e foarte furios. Iar Dick Peddy a încercat să ajungă la o înțelegere cu avocatul lui Cathy, dar nu și nu, Cathy și părinții ei insistă să meargă mai departe. Deci chiar o să fie un proces, Jules, îți vine să crezi? Frate-miu chiar ar putea să meargă la închisoare pentru *douăzeci și cinci* de ani; mulți oameni nevinovați pățesc așa ceva. Ar fi complet distrus. În loc să facă ce e menit să facă, o să devină un *pușcăriaș* cărunt. Îți poți închipui? Mi se pare complet ireal, și niciunul dintre noi nu mai suportă situația asta. Dar Dick Peddy spune că nimeni din familia noastră n-are voie să stea de vorbă cu Cathy, ca nu cumva să pară că încercăm să facem presiuni asupra ei.

— Da, are dreptate, a spus Jules, deși nu înțelegea nimic.

— Probabil.

A urmat un moment de tăcere, iar Jules și-a închipuit că iarăși s-a

întrerupt legătura.

— Alo?

— Da, te-aud, i-a răspuns Ash, care a făcut o pauză, apoi a spus: N-ai putea s-o suni tu? Sau chiar să mergi s-o vezi.

— Eu?

— Dick Peddy nu ți-a interzis să iei legătura cu ea, nu?

— Nu, a zis Jules după câteva clipe lungi de gândire.

— Atunci te duci? a întrebat Ash. Te duci pentru mine?

Jules Jacobson a stabilit să se întâlnească cu Cathy Kiplinger la fântâna arteziană de la Lincoln Center într-o zi de sâmbătă din februarie 1976, la ora douăsprezece, după ce Cathy își termina cursul de dans la compania Alvin Ailey[65], aflată zece străzi mai la sud. În ziua aceea, zăpada cădea abundent, iar pavajul era acoperit cu gheață, așa că Jules și Cathy ar fi putut foarte bine să patineze una spre cealaltă. Cathy purta o haină lungă din puf, de culoarea vinetei, și era foarte roșie la față — se încinsese la dans, apoi ieșise în ger. S-au salutat circumspect din cap — era prima oară când se vedeau de la revelion —, apoi au traversat Broadway-ul și au intrat într-o cafenea. Au luat loc într-un separeu, iar Cathy a băut repede primul din cele câteva Tab-uri pe care avea să le comande în după-amiaza aceea — „cu multă gheață“, i-a cerut ea chelneriței —, ca și când gheața ar fi putut dilua băutura dietetică până ar fi transformat-o în ceva atât de inconsistent, încât nu doar că n-ar fi adăugat nicio fărâmă de grăsime unui trup deja aflat pe marginea prăpastiei, ci ar fi și inversat procesul de îngrășare. Dar era prea târziu; în vara când se cunoscuseră, Cathy avusese dreptate în privința înfățișării ei: avea sâni prea mari pentru o dansatoare profesionistă. „Saci de poștă“, îi numise ea atunci, iar acum erau încă și mai mari, la fel ca și buzele ei. Făcea tot ce putea pentru a-și ține în frâu feminitatea debordantă, bând Tab-uri cu multă gheață și mâncând foarte puțin, și totuși corpul ei căpăta forma pe care era menit s-o aibă. Troy avea un fizic de dansator desăvârșit: robust și puternic. Bărbații erau altfel. Brațele lui puteau ridica balerine în aer, și urmau să facă asta multă vreme la Alvin Ailey American Dance Theater, iar în cele din urmă Troy avea să facă injecții cu cortizon și operații la umăr. Dar între timp avea să danseze constant — ceea ce-și dorise dintotdeauna —, fără să simtă că se plafona, că se vindea ieftin sau că ceda presiunilor comerciale. Cathy urma să aibă o viață foarte diferită.

Acum, la începutul conversației, stătea cu Tab-ul în față, rozându-și unghiile; Jules a văzut că ovalele acelea perfecte deveniseră niște așchii înfipte în degetele ei. Fiecare unghie fusese roasă fără încetare începând

de la revelion și toate erau înconjurate de piele zdrențuită, înroșită și ușor umflată. Dacă sexul semăna cu a încerca să-ți mănânci partenerul, rosul unghiilor echivala cu a te mânca pe tine însuți. Cathy a ridicat mâna și și-a mușcat pielea de la degetul mare; Jules aproape că s-a așteptat să vadă sânge la gura ei, ca și când Cathy ar fi fost un animal de pradă surprins în clipa de extaz în care își înhață victima. Un motan cu o pasăre în gură, uitându-se sfidător la un om și spunând: „Ei? De ce te holbezi?“

Cathy s-a mutilat câteva clipe cu un aer neglijent, apoi a luat încă o gură de Tab, să alunge gustul de unghie și de pielițe. Jules și-a amintit că, în anul în care tatăl ei era pe moarte, își pedepsise și ea părul. Pe atunci nu voia ca părul ei să arate în halul ăla, după cum nici Cathy nu voia ca unghiile ei să arate așa. Și totuși, între două guri de Tab, continua să-și roadă unghiile, vorbind sau ascultând-o pe Jules. Nici măcar nu dădea impresia că i s-ar părea ciudat sau stânjenitor să facă asta în fața cuiva. Recompensa era atât de importantă, calmarea atât de necesară, încât ai fi zis că era cineva care se masturba într-o cafenea. Jules ar fi vrut să-i spună: „Cathy, te simți bine? Mă bagi în sperieți“, dar ar fi fost o întrebare stupidă, pentru că deja le dăduse tuturor răspunsul complet.

Jules și-a amintit dansul de stripteuză pe care Cathy îl oferise colegelor din cabana ei, fascinația acelor momente în care își mișca liber trupul unduitor, deloc stânjenită de neajunsurile lui și mândră de puterile ei speciale. Dar acum, și-a spus Jules, totul se terminase. Gata cu libertatea. Gata cu mândria. Cathy Kiplinger n-avea să mai danseze niciodată dezinvolt într-o cabană.

În primul an de studenție la Buffalo, Jules avea să participe la un marș Luăm Noaptea Înapoi[66], mergând pe străzi întunecate împreună cu sute de femei mohorâte, cu lumânări în mâini. Marșurile de acest fel s-au răspândit în toată țara, fiind foarte diferite de stridentele Marșuri ale Curvelor organizate treizeci de ani mai târziu, care reuneau tinere îmbrăcate cum le tăia capul — furouri, bluze transparente, costume leopard —, preocupate întâi de toate să-și facă poze între ele și să le pună pe internet câteva secunde mai târziu. Înainte, când participai la Luăm Noaptea Înapoi, mărșăluiai alături de alte femei și simțeai că toți violatorii din lume erau mici și neputincioși. Femeile cu lumânările lor aveau putere. *Surori!* Bărbații — niște rataţi furioși, cu ochii goi, care te înhățau prin parcări — erau complet neputincioși.

— Nu s-a întâmplat cum povestește el, i-a zis Cathy lui Jules, lovind cuburile de gheață din pahar cu paiul, ca și când ar fi fost un târnăcop. S-a întâmplat cum spun eu. N-aș avea de ce să inventez.

Și-a mușcat o unghie, despicând o fâșie subțire de piele, care a

rămas totuși agățată de carne.

— Bineînțeles, te cred, a spus Jules. Dar nici el n-ar avea de ce să inventeze.

Cathy Kiplinger i-a aruncat o privire. Cathy era matură, iar Jules un copil, prietena cea mai bună a fetei frumoase și chinuite, care o trimisese acolo să vorbească în numele ei.

— De ce crezi asta? a spus Cathy. Doar a copiat la școală. S-a uitat în lucrarea altui băiat. Întreabă-l. De-aia a trebuit să meargă la altă școală. L-au dat afară.

— Știu toată povestea, a spus Jules.

Cathy avea oasele nasului proeminente, iar ochii îi erau înroșiți, pentru că, deși acum nu plângea, plânsese mult începând de la revelion.

— Sincer, Jules, pare că nu știi nimic. Te dai în vânt după el, după Ash și după dragii de Gil și Betsy. Crezi că te-au scăpat de o viață plicticoasă. Dar, spre deosebire de tine, eu nu-mi disprețuiesc familia. Dimpotrivă, îmi iubesc părinții.

— Nu-mi disprețuiesc familia, a spus Jules încet, șocată că fusese *descoperită*, dar glasul i s-a stins lamentabil în fundul gâtului.

— Părinții mei s-au purtat minunat cu mine, a spus Cathy. La fel și Troy, deși nu cred c-o să mai stea mult cu mine. Sunt cu nervii la pământ, și el știe. Nu pot să mă concentrez. Plâng mult. Nu-s cea mai plăcută iubită. Profesorii de la Nightingale sunt foarte înțelegători cu mine, dar povestea asta m-a schimbat, iar acum sunt diferită.

Apoi s-a aplecat peste masă și a spus:

— Goodman a intrat cu forța în mine, Jules. Înțelegi ce spun? Nu eram pregătită. Eram *uscată*. Știi măcar ce înseamnă *uscată*?

Jules a încuviințat din cap, deși s-a întrebat și ea: stai, chiar știu ce înseamnă? Știa și nu știa. Sexul și secrețiile încă aveau un statut enigmatic pentru ea. Se iveau ca lumina pe sub ușă sau mai degrabă ca apa pe sub ușă. În scurtă vreme, toată podeaua avea să fie inundată — dar nu încă.

— Eram uscată și m-a durut. M-a durut îngrozitor și am țipat la el să înceteze, dar știi ce-a făcut? a întrebat Cathy, și buzele au început să-i tremure. S-a uitat la mine zâmbind de parcă i s-ar fi părut amuzant și nu s-a oprit. Mă simțeam ca și când ar fi băgat în mine un *burghiu*. Îți poți imagina cum a fost?

Da, Jules își imagina prin ce trecuse. Maxilarele i s-au încleștat și coapsele i s-au încordat. Acum, ea și Cathy erau în aceeași barcă și nu le putea ajuta nimeni. Lui Jules îi venea să-și roadă și ea unghiile. Se uita cu disperare la Cathy. A clipit, încercând să se relaxeze. Burghiul s-a răsucit în cealaltă direcție, eliberând-o și pe ea. Și-a recăpătat cumpătul și a spus

singurul lucru care i-a venit în minte. Avea s-o dezamăgească și s-o scârbească pe Cathy pentru totdeauna, dar a spus-o totuși fără convingere: „Știi, probabil o să începi să te simți mai bine la un moment dat“.

Cathy a tăcut o clipă, apoi a zis:

— Și pe ce te bazezi? Ai făcut tu niște cercetări?

— Nu, a răspuns Jules, simțind că se îmbujorează. Cred c-am vrut să spun că vreau să te simți mai bine.

— Bineînțeles că vrei. Îți dorești ca povestea asta să treacă. Dar niciunul dintre voi nu știe cum a fost când m-a futut și mi-a făcut leziuni, da? Așa a zis doctorul când m-a examinat. *Leziuni labiale.* Cum o să sune asta la proces?

Cathy stătea în separeu în fața lui Jules, cu ochii mici și duri, cu fața stacojie și cu zece degete mutilate. Jules chiar crezuse că poate Cathy se va „îndura“ și că acel câmp de forță afectiv care învăluia grupul lor de șase prieteni ar fi putut servi drept catalizator. După discuția cu ea, Jules s-ar fi dus la apartamentul Wolfilor și le-ar fi spus că, până la urmă, Cathy se resemnase și se lăsase convinsă. Jules ar fi fost eroina poveștii, și toți Wolfii ar fi admirat-o, inclusiv Goodman, care ar fi ieșit din depresia lui îndelungată și ar fi răsplătit-o cu o îmbrățișare zdrobitoare. Deja își imagina fața lui prelungă și dinții lui puternici.

— Nu e posibil să fi interpretat greșit ce s-a întâmplat? a spus Jules. Nu există nicio posibilitate, una cât de mică?

— Adică, dacă există și o altă perspectivă? Ca în *Rashomon*[67]?

— Da, cam așa ceva, a răspuns Jules.

Ethan o dusese de curând să-l vadă la cinematograful Waverly din Village; era unul dintre filmele lui preferate, și Jules își dorise să-i placă și ei. „Mi-a plăcut *teoretic*“, îi spusese ea când au ieșit din sală — acesta era modul de a vorbi pe care îl deprinsese.

— Nu-i deloc ca în *Rashomon*, a spus Cathy, ridicându-se în picioare. Doamne, Jules, ești incredibil de slabă.

— Știu, a zis Jules.

Remarca lui Cathy părea să fie cel mai adevărat lucru pe care îl spusese cineva vreodată despre ea. Când își făcea reproșuri, își spunea că e ignorantă, crispată, necultivată, stângace. Dar, de fapt, era slabă. Încă și mai jalnică acum, dând glas acelei slăbiciuni, Jules a întrebat:

— Dar chiar trebuie să-l duci în fața tribunalului? Ar putea fi trimis la închisoare pentru douăzeci și cinci de ani. Destinul lui poate fi curmat din cauza unei întâmplări care e posibil să fi fost o neînțelegere. Cu toții avem o singură viață, a adăugat ea.

— Știu foarte bine câte vieți avem. Singura mea viață deja a fost distrusă, a spus Cathy. Chiar *trebuie* să-l duc în fața tribunalului? Da, trebuie. Dacă ar fi fost un străin care ar fi sărit pe mine în scara unui bloc, ai fi spus: „Vai, Cathy, *trebuie* să-l dai în judecată, o te sprijinim cu toții“. Dar nu spui asta, pentru că e vorba de Goodman. Și pentru că ești fascinată de el și de verile alea așa-zis magice din tabără, de impresia că au însemnat sfârșitul copilăriei și de faptul că ai fost acceptată pentru prima oară în viața ta. Lui Troy nici măcar nu-i vine să *creadă* că am fost prietenă cu voi atâta timp. Grupul vostru privilegiat. Știi, Troy a venit cu o bursă la Spirit-in-the-Woods. Tot timpul s-a simțit complet diferit de lumea de acolo. În tabăra aia erau aproape numai albi, ai observat? Părinții mei voiau să mă trimită la o tabără de fete din Maine, unde porți uniformă, faci sport toată ziua și saluți drapelul, dar le-am zis nu, mulțumesc, deja merg la o școală de fete. Voiam ceva diferit. Voiam să dansez, voiam să scap de viața mea banală și izolată. Dar gândește-te la Spirit-in-the-Woods. Când Troy a ajuns acolo, mi-a zis că s-a simțit ca un ciudat.

— Și eu! a spus Jules. Nu doar el. Și, apropo, să știi că și eu am mers acolo cu o bursă.

Cathy nu s-a arătat impresionată.

— Ideea e că ai fost captivată de o fantezie, iar acum nu mai poți să vezi nimic altceva. Eu pot, a spus ea, apoi gura ei a căpătat o expresie feroce: singurul dintre voi care a încercat să afle cum mă simt a fost Ethan.

— Ethan? a întrebat Jules, foarte surprinsă.

— În noaptea aia, după ce s-a întâmplat, a lăsat un mesaj lung, chinuit, tipic lui Ethan, pe robotul părinților mei.

— Nu știam.

— Da. Și încă mă sună. De cele mai multe ori, eu turui, iar el mă ascultă. Nu-mi spune niciodată să *trec peste* asta, sau ce-mi mai spuneți voi, restul, c-ar trebui să fac. Iar uneori, a recunoscut ea, îl sun *eu* pe el.

— Îl suni pe Ethan? Habar n-aveam.

Dick Peddy le ceruse în mod expres să nu vorbească cu Cathy; părea că Ethan pur și simplu ignorase acest ordin, fără să se consulte cu Ash sau cu altcineva.

— Dar voi, ceilalți, *Doamne!* a continuat Cathy. Cu toții îmi erați cei mai buni prieteni — nu că tu și cu mine am fi avut vreodată să ne spunem mare lucru, să fim sincere.

Jules nu putea să-și dea seama ce se întâmpla cu ea. Spusese numai lucruri nepotrivite încă de la început. La clasa de improvizație din tabără, Jules jucase o scenă bazată pe „Cântecul de dragoste al lui J. Alfred

Prufrock“[68] și trebuise să-i spună o replică unui băiat, care stătea de cealaltă parte a unei măsuțe de ceai, la fel cum stătea Cathy acum. Se uitase în ochii acelui băiat și spusese: „Nu asta am vrut să spun. Nu asta, în niciun caz“.

Nu așa își închipuise că avea să se desfășoare întâlnirea cu Cathy.

— Ar fi trebuit să încercăm să vorbim cu tine, a spus Jules. Ai dreptate, chiar ar fi trebuit. Dar a fost complicat. Avocatul a fost foarte insistent. M-am speriat. N-am mai fost niciodată într-o situație ca asta.

— Zău, îmi vine să vomit când te aud, a spus Cathy, înfășurându-și la gât fularul împletit. Când o să-nveți să gândești singură, Jules? Pentru că va trebui să înveți până la urmă. Ai putea foarte bine să începi acum.

După care versiunea adolescentină a lui Cathy Kiplinger a ieșit din cafenea și a dispărut brusc din viețile *lor*. Peste douăzeci și cinci de ani avea să se întoarcă printr-o poartă a timpului sub forma unei femei schimbate, de vârstă mijlocie. Părul ei avea să fie colorat artificial în aceeași nuanță de blond pe care o avusese cândva în mod natural, sânii aveau să-i fie micșorați chirurgical după două decenii de dureri cronice de spate, iar fața ei încordată avea să strălucească de la crema cu concentrație scăzută de Retin-A și de la cele câteva tratamente faciale cu oxigen hiperbaric — dar încordarea nu avea să dispară niciodată.

— Poftim, a spus chelnerița, punând nota pe masă și lovind-o ușor.

Cathy băuse șase Tab-uri. Jules a plătit și, copleșită de o amețeală vecină cu greața, a luat metroul până la apartamentul Wolfilor, unde o aștepta Ash.

— Ei? a întâmpinat-o Ash. Ce-a zis?

Jules s-a aruncat cu fața în jos pe patul nefăcut și a spus:

— E distrusă.

— Și?

— Cum adică, *și?* N-ar trebui să întrebi *de ce* e distrusă? Dacă ar fi inventat tot, ar mai fi fost distrusă? Nu cumva ar fi fost distrusă mai *teatral*? Adică mai fotogenic? Mai demonstrativ?

După câteva secunde de tăcere, fără să se ridice din pat, Jules a întors capul spre Ash, care stătea pe scaunul rotativ de la biroul ei. Chiar și din acel unghi, Jules și-a dat seama că starea ei se schimbase. Ash s-a ridicat în picioare și a spus:

— Cred c-ar trebui să te duci acasă acum.

Jules s-a ridicat și ea cu greu în picioare.

— De ce? De ce?

— Pentru că nu-mi vine să cred că spui asta.

— Nu putem să discutăm asta nici ca simplă posibilitate? a zis Jules.

Cathy e și ea prietena noastră. N-a mai inventat povești până acum. Chiar părea distrusă, Ash. Ar trebui să-i vezi unghiile.

— Ce legătură au unghiile ei?

— Sunt toate roase, de parcă i le-ar fi mâncat un canibal.

— Și din cauza *unghiilor* ei, frate-miu e vinovat?

— Nu. Dar cred că-i suntem datori să…

— Te rog, pleacă, a spus Ash Wolf, ba chiar s-a apropiat de ușă și i-a făcut semn cu mâna să plece.

Roșie la față, șocată, Jules a ieșit din cameră și a străbătut holul tapetat cu fotografii de familie. În depărtare, l-a văzut pe Goodman în living cu căștile pe urechi, legănându-și capul în ritmul unei piese pe care n-o auzea decât el.

Au urmat aproape două săptămâni de izolare insuportabilă. Jules s-a retras în Underhill, stând chircită în casă, umblând apatic pe culoarele liceului, nefiind atentă la ore. Dacă nu putea fi în Labirint cu Ash, Goodman și părinții lor, atunci nimic nu mai avea rost. Jonah o căuta din când în când, iar Ethan încerca s-o înveselească seară de seară la telefon.

— Lui Ash o să-i treacă, îi spunea Ethan.

— Știu și eu… Tu cum reușești să te descurci? l-a întrebat Jules odată. Cum de toată lumea te place și te respectă orice ai face?

Câteva clipe, de la celălalt capăt al firului nu s-a auzit decât respirația lui Ethan, care în cele din urmă a spus:

— Să mă gândesc. Poate pentru că nu mă grăbesc să trag concluzii. Apropo, a zis el după încă o pauză, pe un ton vesel, ca și când ar fi vrut să îndulcească ce urma să-i spună. Ieri, Jonah și cu mine am luat cina în Labirint.

— Ah…

— Da. A fost foarte ciudat să nu te avem printre noi. Dar ar fi fost ciudat și dacă ai fi venit, pentru că a fost o atmosferă foarte încordată. În caz că te interesează, Betsy a gătit biban de mare și *orzo*.

— Ce-i *orzo*?

— E un nou fel de paste. Au formă de bob de orez, numai că-s mai mari. Sigur ți-ar plăcea. Mâncarea a fost bună, dar atmosfera se înrăutățește tot mai mult. Cu toții sunt speriați de moarte din cauza procesului, dar nimeni nu vorbește despre asta. Goodman s-a obișnuit ca totul să se rezolve în favoarea lui. După ce a fost dat afară de la Collegiate, au reușit să-l înscrie la Walden, nu? Și e un tip puternic. Nu-i vine să creadă că lucrurile nu se pot rezolva și de data asta, că nu are la dispoziție nicio măsură de protecție. Se gândește că acum s-ar putea să fie în real pericol. După cină, m-a luat deoparte și mi-a spus că vrea să știu că n-a

făcut nimic rău. Iar eu i-am spus lui Ash că nu e treaba mea să lămuresc ce s-a întâmplat în noaptea aia la Tavern on the Green și nici să-mi dau cu părerea despre ce-ar trebui să se întâmple acum. Am zis că pentru asta există procese — ca și când m-aș pricepe la așa ceva. Tot ce știu despre tribunale am învățat pe vremea când mă uitam cu tata la *Avocatul Owen Marshall*[69].

— Ash a zis ceva despre mine? a întrebat Jules.

— A zis că-i e dor de tine.

— Păi, e foarte furioasă pe mine.

— Nu, nu chiar, a spus Ethan. Nu mai e supărată. Am reușit s-o îmbunez. Îi e jenă că te-a dat afară. Ar vrea să-ți ceară scuze, dar nu știe dacă ai accepta.

— Aș accepta.

Așa că Ethan a mijlocit pacea între ele. A refuzat să încerce să pună capăt procesului dintre Goodman și Cathy — a spus că i s-ar fi părut incorect să se amestece —, dar le-a ajutat bucuros pe Ash și Jules să se împace. Mai târziu în seara aceea, Ash a sunat-o pe Jules și i-a spus:

— Îmi pare foarte rău că m-am purtat așa. Nu știu dacă ai să poți, dar sper să mă ierți.

Jules i-a zis că deja o iertase. N-a trebuit să spună că știa că Goodman nu făcuse nimic rău, ci doar să fie de acord că situația era îngrozitoare și că procesul avea să dovedească lipsa de temei a acuzației; și a trebuit să fie de acord să se întoarcă sâmbăta următoare în Labirint.

În următoarele săptămâni, Ethan a fost singurul dintre ei care a pomenit-o pe Cathy Kiplinger.

— Am vorbit cu ea aseară, le-a spus el într-o zi însorită, dar rece, când stăteau cu toții pe o bancă din Central Park.

— Cu cine? a întrebat Jonah.

— Cu Cathy.

Goodman și Ash l-au privit tăios cu coada ochiului.

— Cathy? a întrebat Goodman.

— Cathy? a repetat Ash.

— Sper c-a fost o conversație plăcută, a spus Goodman.

— Da, îmi dau seama că vă e greu să înțelegeți, a zis Ethan.

— Nu pot să cred că mai vorbești cu ea, a făcut Ash, aprinzându-și țigara și întinzându-i apoi chibritul fratelui ei, să și-o aprindă și el.

— Îmi dau seama de ce aveți atitudinea asta față de ea. Dar am vrut doar să-i spun că mă gândesc la ea. Mi s-a părut că e important să știe, le-a explicat Ethan, îndreptându-se de spate. Trebuie să hotărăsc singur ce e bine și ce nu.

— „Că mă gândesc la ea“, a zis Ash. În fine, așa e, trebuie să iei singur decizii.

Apoi a adăugat:

— Impresia mea e că probabil Cathy a înnebunit un pic — mai țineți minte cum a descris-o Jules după ce s-a întâlnit cu ea la cafenea? —, iar acum a început să creadă și ea în povestea ei. Așa i-a zis dr. Spilka lui Goodman. Nu-i așa, Goodman?

— Nu știu, a răspuns Goodman.

Procesul urma să aibă loc în toamnă și numai despre asta au vorbit până la sfârșitul anului școlar. Restul lumii și discuțiile politice erau subiecte îndepărtate și erau abordate doar din când în când, în timp ce apropiatul proces al lui Goodman și „termenul amânat“ de la sfârșitul lui aprilie, când puteau fi făcute anumite demersuri legale, erau mult mai captivante. Goodman se tot pregătea cu Dick Peddy și cu cei doi asociați ai săi, iar pregătirile acestea interminabile îl sleiau de vlagă. Însă nimeni nu-și dădea seama cât de sătul era și că nu mai suporta să audă de toate astea. Nici cât de speriat era sau poate cât de vinovat se simțea. Cathy fusese puternică și convingătoare la cafenea, dar Jules nu putea să creadă vorbele ei. Dacă le-ar fi crezut, dacă și le-ar fi amintit și le-ar fi asimilat complet, atunci poate că n-ar mai fi mers în Labirint.

Familia lui Goodman era convinsă de nevinovăția lui — deși Ash îi mărturisise lui Jules că într-o noapte, când Betsy venise la ea în cameră, avuseseră o conversație ciudată. „Uneori, cred că masculii din specia noastră nu pot fi cunoscuți“, spusese Betsy Wolf din senin, cu un aer deznădăjduit. Iar Ash încercase să-și dea seama ce voia să spună, dar apoi tatăl ei apăruse în prag, căutându-și soția, și i-a fost limpede că părinții ei se certaseră. Apoi i-au spus noapte bună și au plecat. Iar câteva săptămâni mai târziu, când Ash i-a povestit episodul lui Jules, a zis că nu înțelesese dacă mama ei încercase să găsească un mod de a discuta despre Goodman și cum era el de fapt. Sau dacă nu fusese decât o remarcă despre Gil, după o ceartă conjugală care, într-un fel sau altul, sigur avusese legătură cu Goodman. Poate că Betsy, care întotdeauna își iubise fiul cel dificil, deși uneori îl mai repezea, avusese câteva clipe de îndoială în privința lui. Dar Ash nu avea cum să fie sigură, pentru că după aceea n-a mai spus nimic care să sugereze asta. Dimpotrivă, a devenit și mai convinsă de nevinovăția lui, scârbită de ce trebuia să îndure Goodman.

Spre deosebire de Ethan și Jules, niciunul dintre Wolfi nu vorbise cu Cathy. Dar chiar dacă vorbiseră cu ea, Ethan și Jules nu aveau decât șaisprezece ani, și mult mai târziu avea să devină limpede că nimeni nu se putea aștepta de la ei să știe ce trebuiau să facă sau ce trebuiau să simtă.

Vorbele lui Cathy fuseseră tulburătoare, ba chiar șocante, însă convingerea fermă și unanimă a familiei Wolf atârna mai greu.

La apartamentul Wolfilor, toată lumea îl urmărea cu îngrijorare pe Goodman, văzând cum, pe măsură ce trecea timpul, devenea aproape o non-persoană, dar își spuneau între ei: „Măcar merge în continuare la dr. Spilka“, ca și când psihanalistul, pe care nu-l văzuseră niciodată, ar fi putut să-l păstreze intact. Ash nu și-a făcut griji nici când a ascultat vocea ezitantă a terapeutului pe robotul telefonic al Wolfilor într-o după-amiază de joi de la începutul lui aprilie. „Alo, dr. Spilka la telefon, spusese el pe un ton formal. Goodman n-a venit azi la ședință. Aș vrea să vă reamintesc că anularea unei ședințe trebuie făcută cu douăzeci și patru de ore înainte. Asta e tot. O zi bună.“

Ash, care venise acasă cu două colege și stătea cu ele în bucătărie, mâncând aluat de biscuiți crud și repetând pentru următoarea piesă de la Brearley, *Efectele razelor Gamma asupra anemonelor*, de Paul Zindel, a ascultat mesajul psihanalistului, dar nu s-a îngrijorat. Deci Goodman sărise peste o ședință — mare scofală. Și-a închipuit că în clipa aceea stătea întins în patul din dormitorul lui, ascultând muzică sau poate fumând iarbă, însă nu avea niciun chef să-și întrerupă repetiția ca să-și viziteze fratele în bârlogul lui.

Ash Wolf era foarte tolerantă cu felul de a fi al băieților; le ierta trăsăturile primitive și îl înțelegea aproape întru totul pe Goodman. Când pățea câte ceva, i-a explicat ea odată lui Jules, se simțea de parcă i s-ar fi întâmplat și ei. Ash și colegele sale și-au repetat replicile din piesa tristă și frumoasă despre o mamă cu nervii la pământ și fiicele ei, apoi colegele au plecat, iar Betsy, care din fericire nu era cu nervii la pământ, s-a întors acasă după o zi în care pusese în plicuri invitații pentru o gală caritabilă în sprijinul bolnavilor de distrofie musculară organizată de o prietenă care avea un copil cu această boală. Ash a rămas cu ea în bucătărie și a ajutat-o să pregătească cina.

În ciuda problemelor extrem de grave cu care se confruntau, Betsy Wolf continua să gătească mâncăruri excelente. Ash a luat un snop de praz legat cu elastic, l-a desfăcut în chiuvetă și a spălat pe rând tulpinile groase, îndepărtând pământul de pe ele, apoi le-a tăiat rondele și le-a călit, iar când tatăl ei a intrat în apartament, puțin înainte de ora șapte, bombănind din pricina ultimelor onorarii pentru avocați, și-a amintit de mesajul psihanalistului și că Goodman încă nu ieșise din caverna lui împuțită. S-a neliniștit brusc și s-a dus la ușa lui, a ciocănit o dată și a intrat. Camera era mult mai curată decât de obicei. La un moment dat, între seara dinainte și dimineața aceea, când ar fi trebuit să plece la

școală, fratele ei făcuse curat. Își aliniase machetele arhitecturale pe birou și își făcuse patul. Era o priveliște la fel de tulburătoare precum scena unei crime, iar Ash s-a răsucit pe călcâie și s-a dus să-și cheme părinții.

Goodman dispăruse. Dispăruse cu carnetul de cecuri al unui cont special pe care bunicul din partea mamei îl crease pentru el la Manufacturer's Handover Trust. Părinții lui stabiliseră o limită pentru retrageri, ca să se asigure că Goodman nu putea scoate prea mulți bani o dată ca să-și cumpere droguri sau să facă cine știe ce prostie. În ziua aceea, au aflat ei, Goodman retrăsese suma maximă permisă. Plecase și cu pașaportul, precum și cu toate documentele relevante pe care le găsise în casă, inclusiv certificatul de naștere și cardul de asigurări sociale care era păstrat într-un sertar din scrinul aflat în dormitorul părinților. Intrase acolo când nu era nimeni înăuntru și luase toate documentele pe care figura numele lui. Poate că avea de gând să plece din țară, sau poate că nu. Când te gândeai la Goodman Wolf, nu-ți puteai imagina niciun loc în care ar fi vrut să plece.

Poate doar la Spirit-in-the-Woods, s-a gândit Ash. Îi plăcea foarte mult acolo; în tabără era faimos, un personaj cu autoritate, un tip masiv, influent, încărcat de erotism și nepăsător față de criticile tatălui său, așa că, bineînțeles, se simțea bine acolo. Era puțin probabil, dar Gil Wolf i-a sunat pe soții Wunderlich și i-a întrebat dacă nu cumva „fiul lor năbădăios“ își făcuse apariția acolo. Gil a încercat să vorbească pe un ton calm. Soții Wunderlich, care deja aflaseră câte ceva despre proces, au spus că nu, că tocmai se întorseseră din Pittsfield, dar că, din câte știau, Goodman nu trecuse pe acolo.

Apoi Wolfii îl sunaseră pe Dick Peddy, care i-a sfătuit ce să facă și ce să nu facă.

— Nu trebuie să ne pripim cu concluziile, a spus Dick.

— Doamne, dar nu fac asta, Dick. Băiatul a dispărut.

— Nu poți fi sigur. Ia absența lui ca pe un fel de vacanță de meditație.

— O vacanță de meditație? Goodman nu meditează, pur și simplu *acționează*.

— Câtă vreme se prezintă la termenul amânat, totul va fi bine, a spus avocatul.

Wolfii știau că era puțin probabil ca Goodman să se prezinte la data respectivă — de ce ar fi plecat de acasă numai ca să se prezinte la tribunal în ziua stabilită? Sperau din tot sufletul să fie în oraș cu vreun prieten fumător de iarbă, pe care ei nu-l cunoșteau, și că în tot acest timp avea să stea la el, iar în cele din urmă avea să se întoarcă acasă sau măcar

să se prezinte la tribunal peste două săptămâni, cu hainele murdare și boțite.

La ora nouă dimineața, la termenul amânat, Betsy și Gil Wolf stăteau nemișcați în sala lambrisată de la etajul patru al unui tribunal din centru, așteptând împreună cu avocatul lor. Asistentul procurorului tușea întruna, iar judecătorul i-a oferit o tabletă mentolată. „Fisherman's Friend. Face minuni", i-a spus judecătorul, apoi a scos o cutie metalică zornăitoare, i-a dat-o gardianului, care la rândul lui i-a dat-o asistentului. Minutele treceau, iar Goodman nu mai apărea. A fost emis un mandat de aducere, iar detectivii Manfredo și Spivack i-au luat pe Wolfi deoparte și le-au cerut să-i înștiințeze imediat ce primeau vești de la Goodman, precum și să-i ceară lui Goodman să se predea.

Când tabloidele new-yorkeze au aflat că băiatul arestat în noaptea de Anul Nou la Taverno on the Green nu se prezentase la tribunal, au trimis fotografi la Labirint, iar Ash a fost abordată discret când a ieșit din clădire să ia autobuzul către școală. Dar „Fuga infractorului de școală pregătitoare din Central Park" n-a fost o știre de mare interes, pentru că la sfârșitul lui aprilie au fost arestați doi bărbați care tâlhăriseră și împușcaseră o femeie de cincizeci de ani în apropierea debarcaderului din Central Park. Acum, Goodman era menționat sporadic în *Post* sau în *Daily News* doar când se vorbea despre cât de periculos era parcul, mai ales pentru femei. Tot în acea perioadă, o creangă de vreo cincizeci de kilograme se prăbușise și omorâse o adolescentă în parc, aproape de 92nd Street. Toate poveștile astea erau tulburătoare. Întreg orașul devenise periculos, nu doar parcul. Tâlhăriile erau la ordinea zilei. Ștergătorii de parbrize stăteau la gurile tunelurilor cu sculele și gălețile lor cu apă murdară, abordând agresiv mașinile. Goodman Wolf, infractorul de școală pregătitoare din Central Park, era doar un detaliu dintr-o imagine de ansamblu alarmantă — un detaliu nesemnificativ prin comparație cu ce avea să urmeze.

Zece ani mai târziu, avea să facă vâlvă cazul unui alt băiat de școală pregătitoare care atacase o fată în Central Park, însă băiatul acela își și omorâse victima. Iar treisprezece ani mai târziu, o tânără analistă financiară care ieșise să alerge noaptea în parc a fost violată, bătută și lăsată în comă; inițial, s-a crezut că agresorii erau o gașcă de băieți ieșiți „să-și facă de cap", cum spunea lumea, deși mult mai târziu condamnările le-au fost anulate când altcineva a recunoscut fapta. Cine putea ști ce se întâmplase cu adevărat? Parcul devenise o fâșie de verdeață întunecată, frumoasă și intimidantă, care seducea și diviza orașul.

Câteva decenii mai înainte, Manny și Edie Wunderlich călătoreau

prin New York cu trenuri suspendate. Mergeau la întâlniri ale socialiștilor, la opere de avangardă, iar în cele din urmă, la o mulțime de cluburi de folk, și totul era „foarte ieftin“, ziceau ei. Fluviul Hudson strălucea de o parte a Manhattanului, iar East River de cealaltă parte, și această limbă de pământ era stăpânită de boemi. Dar, din nefericire, acum nu mai era deloc așa. Și totuși, cazul lui Goodman nu a fost printre cele mai grave; a primit doar o mică mențiune în catalogul declinului marelui oraș și în scurtă vreme a fost dat uitării.

Dar acum era de actualitate — intens, proaspăt, o durere care nu ceda. Ash o suna des pe Jules, plângând, fumând și vorbind, sau doar tăcând; îi era atât de dor de Goodman, spunea ea. Știa că era un distrus, dar până atunci toate prostiile lui putuseră fi îndreptate. Acesta fusese rolul lui de când erau copii, și pe atunci era aproape amuzant, pentru că era nu doar obraznic, ci și șarmant, și făcea viața de familie mult mai animată. Obișnuia să-i pună lui Noodge, câinele familiei, sutienul lui Ash. Sau își trezea sora în mijlocul nopții și o ducea pe acoperișul interzis al Labirintului, unde mâncau împreună câte o pungă de bezele moi, uitându-se la orașul adormit, care părea să respire. Tristețea părinților de a-l fi pierdut pe Goodman era insuportabilă, la fel și tristețea ei.

În luna mai, într-o dimineață de sâmbătă, Ash a plecat cu trenul în Underhill să petreacă weekendul la familia Jacobson. Înainte, Jules ar fi încercat s-o convingă să nu vină, dar nu și acum. Niciunul dintre prietenii ei nu-i văzuse căsuța din suburbia ternă și lipsită de eleganță; cu toții se arătaseră dornici s-o viziteze, dar Jules îi refuzase pe toți, spunând ceva fără noimă, precum: „Toate la timpul lor, dragă“. Dar acum, Ash avea nevoie să scape o vreme de oraș și de părinții ei. Înainte să vină, Jules a umblat prin toată casa, scrutând fiecare ungher și încercând să găsească mijloace ingenioase prin care s-o facă să arate mai bine. S-a plimbat prin camere cu ochii mijiți și cu o mină iscoditoare, ascunzând într-un sertar o scrumieră urâtă, precum și o pernă pe care sora maică-sii, mătușa Joan, brodase următorul citat: *Acasă e locul unde, dacă trebuie să te duci, vor trebui să te primească. Robert Frost.* Jules nu suporta imaginea mătușii Joan, care nu citise nicio poezie în *toată* viața ei, brodând numele *Robert Frost* cu fir verde, ca și când asta ar fi făcut-o mai „citită“. Perna a ajuns în același sertar, lângă scrumieră, iar când a închis sertarul, maică-sa a văzut-o și i-a spus:

— Ce faci?

— Puțină ordine.

Lois s-a uitat prin cameră, observând că Jules aspirase covorul până îl subțiase, că lucrurile de pe mobile fuseseră aranjate altfel și că pe

canapea fusese aruncat un șal mare, nu ca să ascundă vreo pată sau vreo ruptură, ci însăși canapeaua. Jules s-a simțit rușinată, dându-și seama că, în clipa aceea, mama sa vedea casa din perspectiva ei. Lois Jacobson, care păruse să n-aibă habar de nimic, dintr-odată dădea impresia că înțelegea tot. Soțul îi murise în puterea vârstei, iar acum era o mamă singură, cu două fete: cea mare era studentă la Universitatea Hofstra, aflată în apropiere, dar locuia în continuare cu ea din motive financiare, iar cealaltă arătase clar că, propriei familii îi prefera una mai bogată, mai sofisticată și mai atrăgătoare. De curând, reîncepuse să lucreze pentru prima oară de când se căsătorise. „Are legătură și cu mișcarea de emancipare a femeii, a explicat ea după aceea. Dar motivul principal e că acum am nevoie de un venit.“ Își găsise un post ca secretară a directoarei de la Școala Primară Alicia F. Derwood, unde învățaseră Jules și Ellen, și îi plăcea să iasă din casă și să lucreze în mediul dinamic și imprevizibil al școlii.

— Arată foarte bine, a spus Lois în cele din urmă, după ce a observat toate modificările făcute de Jules în living. Mulțumesc.

Surpriza cea mare a acelui weekend a fost că Ash a îndrăgit-o pe mama ei și că Lois a îndrăgit-o pe Ash. Singura care nu s-a simțit în largul ei a fost Jules, căreia îi era greu să gestioneze suprapunerea celor două lumi atât de diferite. Când a ajuns trenul în gară, Ash a coborât pe peron cu aerul unui copil care a fost trimis la țară ca să scape de bombardamentul Londrei. Jules, care aștepta cu mama ei în parcare, a sărit din mașină și a urcat în grabă treptele de metal s-o întâmpine pe Ash, ca și când prietena de la oraș nu le-ar fi putut coborî fără ajutor.

— Bine-ai venit în Underhill, a spus Lois când Ash a urcat pe bancheta din spate.

— Da, bine-ai venit în frumosul Underhill, a spus Jules, pe tonul pompos al comentariilor care însoțeau de obicei diapozitivele educaționale. O metropolă animată care găzduiește trei muzee de artă și șase orchestre. În plus, următoarea ediție a olimpiadei de vară se va ține în minunatul nostru oraș.

Ash s-a prefăcut că n-o aude.

— Mulțumesc, doamnă Jacobson, a zis ea. Sunt foarte bucuroasă c-am venit aici. Trebuia să scap cumva. Poate nu vă dați seama, dar într-un fel îmi salvați viața.

— Prima oprire, foarte eleganta și fermecătoarea stradă Cindy! a spus Jules când au ajuns în complexul de case identice care se înșirau pe strada dreaptă, la mică distanță una de alta.

Când făceai duș în casa familiei Jacobson, vedeai direct în baia

familiei Wanczyk. Odată, Jules și doamna Wanczyk s-au uitat una în ochii celeilalte, văzându-se de la gât în sus, în timp ce apa le împroșca amândurora capul.

— Știai că Zsa Zsa Gabor locuiește peste drum? a întrebat-o Jules pe Ash. Serios, chiar acolo. Strada Cindy, nr. 9. Ia uite-o, și-a pus un șal de pene. E o femeie adorabilă! Bună ziua, doamnă Gabor!

— Te rog, n-o lua în seamă pe fata mea, a spus Lois. Se pare c-a înnebunit.

Weekendul l-au petrecut făcând împreună toate acele lucruri specifice suburbiilor pe care de obicei Jules le ura. Dar Ash Wolf chiar a fost recunoscătoare pentru vizita la Mallul Walt Whitman, de al cărui nume Jules își bătuse joc cu prietenii ei în vara aceea. Câteva decenii mai târziu, povestindu-și cu ironie copilăria la o petrecere, Ash avea să spună: „Ar putea exista un oximoron mai mare decât *Mallul Walt Whitman*? Poate doar... *Parcul acvatic Emily Dickinson*“. Acum, Jules și Ash mergeau împreună prin spațiul enorm, râzând de aproape orice, intrând și ieșind din magazine. Au fost și la cinema să vadă *Toți oamenii președintelui*[70] și, în timpul filmului, Jules s-a gândit din nou la plecarea lui Nixon de pe peluza Casei Albe, pe care o urmărise întreaga tabără. Dar de fapt, înainte de ziua aceea, toți tinerii din tabără fuseseră ca niște cârpaci harnici care lucrau într-o pădure, doar vag conștienți de lumea din jur — scandalul Watergate și încercarea de destituire —, și își doreau să găsească o cale să rămână cât mai mult cu putință în acea stare de semi-conștiență imposibil de conservat. Acum, după ce ieșise în lume și devenise mult mai conștient de ce se întâmpla, Ethan începuse să-și dedice o parte din energie transformării lui Jimmy Carter într-un personaj din Figland și însușirii accentului său sudic și tărăgănat. „Aș fi preferat pe cineva mai liberal, dar cred că e un om cu principii, ceea ce-i un lucru rar, a spus Ethan. Mă mulțumesc cu ce am.“

În noaptea petrecută împreună la Underhill, Jules și Ash s-au întins în patul ei, Ash sprijinindu-și capul de tăblia de la picioare. Mulți ani mai târziu, aveau să stea întinse în alte paturi, cu copiii jucându-se în jurul lor, și era reconfortant să știi că, și după ce îmbătrâneai și îți făceai o familie, puteai oricând să te întâlnești cu prietenii tăi în felul învățat când erai tânăr, care avea să-ți placă toată viața. Acum, stând lângă Jules în patul ei din Underhill, Ash avea un miros de lapte și, în același timp, de piper, după ce efectuase o serie elaborată de abluțiuni nocturne. Poate că săpunul pe care îl adusese din oraș se numea Lapte cu Piper, s-a gândit Jules, simțind c-o fură somnul. Orice ar fi fost, toată lumea ar fi vrut să fie în preajma acelui miros, să-l soarbă de pe o fată dacă nu-l puteau soarbe

dintr-o sticlă.

— Și ce crezi c-o să i se întâmple lui Goodman? a întrebat Ash.

— Nu știu.

— Dat fiind că e băiat, probabil îi e mai ușor să se descurce în lume, a spus Ash. Dar, fiind așa cum e, lui Goodman îi e mai greu. Întotdeauna i-a fost mai greu. Pare că nu poate înainta decât poticnindu-se. Nici măcar nu încearcă să joace jocurile pe care trebuie să le joci. Spre deosebire de mine, care am știut de mică cum să-i mulțumesc pe profesori. Scriam niște proze scurte foarte elaborate pe care le predam ca să mă aprecieze mai mult. Vrei să-ți spun care era secretul? Poveștile mele erau *lungi*. Nu erau atât de bune, dar dovedeau hotărâre. Asta e forța mea: hotărârea. Sunt sigură că profesorii se plictiseau citindu-le. „Secretul șemineului cu frunze aurii“, „Tripleții Carson pe faleza rătăcitoare“. Erau epuizante! De asemenea, făceam în fiecare an felicitări pentru aniversarea părinților mei — munceam la ele ore în șir. Odată, chiar am pictat o felicitare scufundând-o în boluri cu vopsele de mai multe culori. În schimb, Goodman uita cu totul de zilele lor de naștere, dar îi aminteam eu, iar în ultima clipă mă ruga să-l las și pe el să semneze felicitarea. Însă părinții noștri nu-și închipuiau niciodată că ar fi lucrat și el vreo secundă la ea. Știu că trăim într-o lume foarte sexistă și că mulți băieți nu fac altceva decât să intre în tot felul de buclucuri, până când într-o bună zi se maturizează și ajung să controleze toate aspectele societății, a spus Ash. Dar fetele, cel puțin câtă vreme sunt fete și se țin de treabă, fac totul mai bine o vreme. Ceea ce atrage atenția asupra lor. Mie întotdeauna mi s-a întâmplat așa.

— Mie niciodată, a spus Jules. Nu înainte să vă cunosc pe voi toți.

— Crezi că suntem niște narcisiști îngrozitori, noi cei care te-am înhățat în gheare?

— Da.

— Serios? Mersi! a exclamat Ash, aruncând cu o pernă în ea, într-o încercare șovăielnică de zbenguială feminină.

Dar nu asta era prietenia lor. Nu stăteau împreună pilindu-și unghiile și purtând discuții visătoare; îndeplineau alte roluri una pentru cealaltă. Ash încă o fascina pe Jules și îi arăta cum să se poarte în lume, iar Jules încă o amuza și o alina pe Ash, încă era o nebunatică, fără s-o înnebunească de cap.

— Glumesc, a spus Jules repede. Bineînțeles că nu ești narcisistă. Și apropo, miroși foarte bine în clipa asta.

— Mulțumesc, a căscat Ash. Dacă nu reușesc în teatru, ar putea să-mi scrie pe piatra de mormânt: „Mirosea foarte bine“.

— „Avea o splendoare olfactivă.“

Au tăcut amândouă câteva clipe, apoi Ash a spus:

— Mă întreb când anume o să murim?

S-au gândit amândouă la morțile lor inevitabile și s-au înduioșat de soarta lor, dar le-a trecut repede, ca un fior. Apoi Ash a spus:

— Mă întreb când o să moară Goodman. Și dacă mai întâi o să facă ceva cu viața lui. Dacă ar fi avut și el pe cineva precum Bătrânul Templeton, să-l îndrume și să-i fie mentor. Să-l ajute cu arhitectura, sau cu ce-o alege să facă. Dacă ar fi avut și el un talent care să fi fost descoperit și *cizelat*… I-ar fi fost de folos. Talentul te ajută să răzbești în viață.

La sfârșitul weekendului petrecut în Underhill, Ash era mai puternică.

— N-am cuvinte să vă mulțumesc, doamnă Jacobson, i-a spus ea în bucătărie, ținându-și geanta în mâini. A fost atât de stresant acasă, și nu mai știam ce să fac…

Dar vocea i s-a frânt, iar mama lui Jules a îmbrățișat-o foarte afectuos.

— Mă bucur tare mult c-ai venit, a spus Lois. Înțeleg de ce te place Jules atât de mult. Și ești și frumoasă, a adăugat ea.

Jules știa că a menționa frumusețea lui Ash era un comentariu indirect la lipsa de frumusețe a lui Jules, dar cumva era în regulă, ba chiar plăcut s-o audă pe mama ei spunând asta. Jules se mândrea cu frumusețea lui Ash, ca și când ar fi avut vreun merit pentru asta.

— Ești oricând bine-venită, a continuat Lois. Nu trebuie decât să spui.

— Da, întotdeauna va fi un loc pentru tine pe exclusivista Stradă Cindy, a replicat Jules. Doar la trei intersecții de Coliba Rochiilor.

— Of, taci, a zâmbit Ash, dând din mână.

În după-amiaza aceea, după ce au condus-o pe Ash la tren și s-au întors acasă, Jules s-a dus să scoată din sertar scrumiera și perna brodată, punându-le înapoi la locurile lor în sufragerie. Dar, după o jumătate de oră, a observat că mama ei le ascunsese din nou. După acel weekend, Lois Jacobson nu s-a mai simțit la fel de amenințată când Jules pleca în oraș la fiecare sfârșit de săptămână.

În apartamentul Wolfilor, viața continua într-o atmosferă traumatizantă. Nimeni nu reușise încă să afle unde era Goodman — putea fi oriunde. Avocatul le spusese limpede că avea să fie arestat imediat ce ar fi fost găsit sau s-ar fi întors acasă. Așteptau ca Goodman să sune sau să scrie, ca să poată afla dacă era teafăr și să-l îndemne să se întoarcă acasă, să-i spună că înțelegeau că se speriase, dar că nu așa aveau să se rezolve

lucrurile. Știau că era nevinovat, aveau să-i aducă ei aminte, și în scurtă vreme avea s-o afle toată lumea. Vino acasă, i-ar fi spus ei. Dar Goodman n-a luat legătura cu niciunul dintre ei, iar anul școlar s-a terminat ca un an obișnuit, atâta că Goodman n-a absolvit liceul și n-a înaintat în viață așa cum ar fi trebuit. Nu avusese șansa să se maturizeze, să devină altceva decât era. Povestea lui se oprea acolo.

Aceea avea să fie ultima vară pe care o petreceau la Spirit-in-the-Woods, însă Ash nu știa dacă va putea suporta să meargă acolo. Desigur, Cathy nu avea să vină — încă nu vorbea cu niciunul dintre ei. Iar Troy deja era prea mare, presupunând că ar fi vrut să se întoarcă în tabără — dar bineînțeles că nu era cazul. Absența lui Goodman, care de asemenea ar fi fost prea mare ca să mai poată merge, dat fiind că în toamnă ar fi trebuit să meargă la facultate, făcea ca ideea de a petrece vara acolo să pară inacceptabilă. Dar anul următor aveau să fie cu toții prea în vârstă, așa că Ash, Jules, Ethan și Jonah au hotărât să se ducă încă o dată la Spirit-in-the-Woods.

La puțină vreme după ce a ajuns din nou în Belknap la sfârșitul lui iunie, Jules și-a dat seama că a făcut o greșeală venind. Majoritatea participanților la tabără păreau mult mai tineri acum. Erau foarte multe fețe noi, iar unii erau un pic diferiți de cei din trecut. Pe poteca spre lac, Jules a auzit o glumă rudimentară și grosolană cu *bășini*. Oare acei copii nu știau că dacă făceai o glumă cu bășini, poanta trebuia să aibă o oarecare legătură cu *Brecht*, de exemplu? În acea ultimă vară, în Cabana Fetelor nr. 2 au locuit Jules, Ash, Nancy Mangiari și Jane Zell. În fostul pat al lui Cathy Kiplinger dormea o fată nouă, Jenny Mazur, o sticlară introvertită care avea obiceiul să vorbească în somn — singurele momente în care se dezlănțuia. „Mamă! Nu te-am trădat!“, striga ea, iar celelalte fete ascultau cu o fascinație senzuală.

Tristețea lui Ash și preocuparea ei față de soarta lui Goodman erau cunoscute în toată tabăra. Uneori, noaptea, când copacii zgâriau acoperișul cabanei sau când o lanternă se aprindea printre pini, iar raza ei se răsucea prin pădure, Ash spera timp de câteva clipe că se întorsese Goodman.

— Nu e imposibil, Jules. Știe unde să ne găsească, a șoptit Ash odată. O să ne spună că a stat ascuns undeva în apropiere, poate într-un apartament ponosit din Pittsfield. Când eram mici, mama ne citea des o poveste de Frații Grimm. Era cu un frate și o soră care fug în pădure ca să scape de răutatea mamei lor vitrege. Am observat că întotdeauna e vorba de o mamă vitregă, niciodată de un tată vitreg — până și poveștile sunt sexiste. În fine, la un moment dat, fratelui i se face foarte sete, dar toate

izvoarele sunt vrăjite de mama vitregă. Unul dintre ele a fost vrăjit în așa fel încât, dacă bei din el, te transformi într-un cerb. Și sora spune: „Te rog, nu bea din el, pentru că dacă te transformi într-un cerb, o să fugi de mine“. Iar el îi răspunde: „Nu, promit că n-am să fug“, după care bea și bineînțeles că se transformă într-un cerb.

— Dar bineînțeles că fuge, după cum i-a prezis sora lui, nu? a spus Jules. Și se ascunde într-o pădure? Îmi aduc aminte povestea asta.

— Da, exact. Iar ea e devastată. Dar el tot vine s-o viziteze și ciocăne cu copitele la ușa casei. „Surioară, spune el, primește-mă înăuntru.“ Și se întoarce noapte de noapte, intrând și ieșind din pădure. Iar într-o seară, sora îl primește în casă și vede că e rănit. La asta mă tot gândesc, a spus Ash cu neliniște în glas. Că Goodman o să-și facă apariția într-o noapte și că o să fie rănit într-un fel sau altul. Mă tem să nu i se fi întâmplat ceva în peregrinările lui. Și o să-l primesc înăuntru, o să am grijă de el și o să-l conving să rămână cu mine. Nu crezi că e posibil? a întrebat ea, uitându-se cu un aer ușor copilăros la Jules.

— În viața reală? a spus Jules, iar Ash a făcut semn din cap că da. Poate, a fost tot ce-a putut ea să răspundă.

Dar Goodman nu s-a întors. Zgârieturile de pe acoperiș erau făcute de capătul ca o gheară al unei crengi, iar pașii de afară erau ai supraveghetorilor care patrulau prin tabără, măturând trunchiurile pinilor cu razele galbene ale lanternelor. În vara aceea, totul era diferit. Nu mai venise nici Gudrun Sigurdsdottir, țesătoarea și salvamarul din Islanda. Cineva a zis că se căsătorise la ea în țară. Iar soții Wunderlich păreau cu mult mai bătrâni. Ida Steinberg, bucătăreasa, părea extrem de obosită. Toți trei fuseseră acolo de la înființarea taberei — soții Wunderlich *erau* Spirit-in-the-Woods — și întotdeauna spuneau că tabăra îi păstra tineri, dar probabil că nu se puteau adăpa pentru totdeauna din acel izvor.

Ethan făcea unele dintre cele mai bune animații din viața lui, lucrând alături de Bătrânul Templeton, care acum — i-a spus Jules odată lui Ethan, însă apoi a regretat imediat — era Ramolitul Templeton. Într-o zi, Jules l-a văzut pe Ethan ajutându-l pe Mo să meargă până la atelierul de animație, ținând cu grijă brațul bătrânului său mentor, ca nu cumva să cadă sau să alunece. În trecut, când Ethan aducea vorba despre un detaliu de la începuturile animației și îi punea o întrebare complicată Bătrânului Mo, acesta întotdeauna îi răspundea pe larg. Dar acum, când Ethan l-a întrebat de *Skedaddle*, un scurtmetraj cu Malone cel Domol din 1915, Mo doar a zâmbit și a spus: „Da, se făcea treabă bună pe vremea aia“. Iar când Ethan i-a cerut să-i povestească mai multe, Mo i-a pus mâna pe braț și a

zis cu glas scăzut: „O mulțime de întrebări, Ethan, o mulțime de întrebări“. Și asta a fost tot. Părea că Mo Templeton își păstra energia ca să se poată trezi dimineața, să coboare dealul, să stea în mijlocul acelor tineri plini de idei și să se uite la personajele desenate de ei, care — brusc și epuizant — se puneau în mișcare.

Sosise timpul ca bătrânii să se dea la o parte, iar tinerii să facă un pas mare în față. Nu încăpea niciun dubiu că sosise timpul. De-a lungul acelei veri, Jules și Ash s-au plimbat peste tot împreună, adâncindu-se deseori în pădurea de pini, unde înainte nu voiau să meargă. Cu greu s-ar fi putut găsi pe pământ două fete mai puțin interesate de natură și de fenomenele naturale. Dar acum, plimbările în natură deveniseră necesare, iar sandalele Dr. Scholl's pe care le purtau amândouă se adânceau în covorul maro-roșcat de ace de pin. Uneori, după câte o ploaie, ciupercile ieșeau la suprafață ca niște furuncule. Ash și Jules se trăgeau deoparte când vedeau câte un pui de pasăre mâncat încetul cu încetul de un val de gângănii fojgăitoare. Când te uitai de aproape la un lucru, ajungeai la un pas de leșin, se gândea Jules, deși trebuia să te uiți de aproape dacă voiai să înveți ceva în viață.

Într-o după-amiază, Jules n-a găsit-o pe Ash s-o ia la plimbare. Jane Zell a spus că o văzuse plecând din cabană cu o mină supărată — foarte frecventă la ea în acea vară —, însă habar n-avea încotro plecase. Seara, după ce s-au băgat în pat, cele cinci fete s-au tot învârtit de pe o parte pe alta, din pricina umidității foarte ridicate. Au stat un pic de vorbă, fiecare spunând câte o întâmplare din viața ei, cu excepția lui Jenny Mazur, care n-a început să vorbească decât după ce a tăcut toată lumea. „Bărbatul avea o față! a spus ea în somn. Avea o față!“

— Nu toți bărbații au față? a spus Nancy Mangiari.

Cineva a căscat, iar Ash a zis:

— E foarte târziu. Pe mâine, doamnelor.

Au tăcut toate, iar Jenny Mazur a încetat și ea. În ciuda zăpușelii, ritmurile circadiene le-au ajutat să adoarmă. Dar mai târziu, în jurul orei două noaptea, după ce supraveghetorii își încetaseră patrulările făcute fără tragere de inimă, Jules a fost trezită de zgomotul ușii de la cabană și de pași pe podele. Erau pași de bărbat și, încă adormită pe jumătate, s-a gândit că ar fi putut să-l audă pe Goodman Wolf: „Surioară, primește-mă înăuntru“. Jules a încercat să iasă din puțul somnului, ca să fie complet trează în clipa când Goodman avea să-și revadă sora, apoi pe ei toți. Un Goodman obosit, slăbit, poate chiar rănit, întors din peregrinările lui nechibzuite și speriate. Nu conta dacă era cerb sau băiat. Orice ar fi pățit, putea fi repus pe picioare. Încetul cu încetul, problemele lui cu legea s-ar

fi rezolvat. Avocatul ar fi vorbit la telefon cu procurorul și ar fi ajuns la o înțelegere care cel mai probabil avea să presupună o pedeapsă cu suspendare, dar nicio zi de închisoare. Procesul ar fi avut loc în cele din urmă, așa cum era plănuit, iar Goodman sigur ar fi fost achitat. Cu timpul, Cathy ar fi admis că fusese imatură — cu nervii zdruncinați și excesiv de dramatică — și că poate distorsionase ce se întâmplase cu adevărat. Dar ce conta acum era că Goodman se afla acolo. Încă întinsă pe pat, Jules a fost cuprinsă de un acces prostesc de speranță, care a trezit-o de-a binelea.

Dar când a deschis ochii, n-a auzit decât un „Ssst!“, apoi un chicotit și vocea lui Ash, care îi șoptea apăsat cuiva: „Nu, *aici!* Acolo e Jenny Mazur. O să-nceapă să strige despre bărbatul cu față“.

— Ce? a întrebat o voce de băiat.

— Vino-ncoace. E în regulă. Dorm toate.

Ethan Figman a urcat în patul celei mai frumoase fete pe care o văzuse probabil în viața lui și, dacă fericirea ar fi împrăștiat lumină, cu siguranță ar fi radiat din patul aflat în celălalt capăt al podelei hexagonale, străpungând întunericul cabanei. Ethan sigur vibra de fericire — la fel ca Ash, probabil. Ethan și Ash. Ethan și Ash?

Nu avea nicio noimă. Lui Jules i-a zvâcnit un ochi în timp ce încerca să înțeleagă. Cum era posibil ca Ethan să fie cel pe care îl dorea Ash? Jules nu-l dorise. Dar, bineînțeles, oamenii erau diferiți, și-a amintit ea — aveau *voie* să fie diferiți. Fiziologia și gusturile fiecăruia erau unice. S-a străduit să se gândească la asta, întorcându-se brusc cu spatele la trupurile lor, ațintindu-și privirea spre fereastră și spre noaptea încinsă, care aducea un miros ușor neplăcut prin plasa împotriva țânțarilor. Vocile din capătul îndepărtat al cabanei au coborât și s-au contopit, apoi s-au transformat în *gânguriri*, ca și când în pat s-ar fi cuibărit doi porumbei. Ash Wolf, delicată, frumoasă și tristă, și Ethan Figman, talentat, urât și generos, improbabil împreună, improbabil lipiți unul de altul în acea noapte fierbinte, protejându-și intimitatea în sacul de dormit cu căptușeală roșie presărată cu cowboy și lasouri, au început să murmure și să uguiască. Ash i-a șoptit: „Dă jos cămașa“, iar el i-a șoptit: „Cămașa? Nu cred“. „*Trebuie*.“ „Bine, atunci. Stai, nu vrea să iasă. Uite, s-a blocat.“ Și Ash i-a spus: „Ești nebun“, iar drept răspuns, încântătorul Ethan a râs nebunește, după care s-a auzit foșnetul delicat, aproape imperceptibil al cămășii pe care probabil și-o scotea pentru prima oară în fața unei fete. „Așa, a spus Ash în șoaptă. Vezi ce frumos e?“

Apoi s-au auzit plescăituri și alte zgomote umane chinuitoare, iar porumbeii au început să se învârtă ca un rotisor în sacul încins. Iubirea nu putea fi explicată. Jules Jacobson-Boyd avea să afle asta când avea să

devină terapeută, dar acum Jules Jacobson o știa în mod anecdotic, și s-a simțit brusc disprețuitoare și defensivă față de dragoste. Ba chiar furioasă. Se simțea ca și când ar fi făcut ceva greșit, *ca de obicei.* Simțea nevoia presantă de a-i spune ceva lui Jonah despre ce văzuse în noaptea aceea. Și-a imaginat că avea să se apropie de el când stătea ghemuit deasupra chitarei: „Știi, i-ar fi spus ea, până la urmă contrariile chiar se atrag, oricât de ciudat ar fi în cazul de față“.

Dimineață, aerul deja revenise la o temperatură rezonabilă și nu mai rămăseseră în cabană decât cele cinci fete. S-au ridicat în capul oaselor pe acordurile de început ale Simfoniei *Surpriza* de Haydn, pe care soții Wunderlich încă o puneau la pick-up, făcând-o să răsune în toată tabăra și trezind pe toată lumea din somn.

---

63 Prenumele Goodman e alcătuit din *good* — „bun“, și *man* — „om“.

64 Mascota companiei Pillsbury, specializată în producerea de dulciuri.

65 Alvin Ailey American Dance Theater — companie de dans modern înființată în 1958 de dansatorul afroamerican Alvin Ailey (1931–1989).

66 Mișcarea „Luăm Noaptea Înapoi“ a apărut în anii 1970, militând pentru eradicarea violenței împotriva femeilor.

67 Film din 1950, regizat de Akira Kurosawa, în care sunt prezentate succesiv perspectivele personajelor asupra morții unui samurai.

68 Poem din 1915 al poetului T.S. Elliot.

69 Serial de televiziune american, difuzat în perioada 1971–1974.

70 Film din 1976 regizat de Alan J. Pakula, despre investigația de presă care a dus la demisia lui Richard Nixon.

Nouă

Nu era ușor de înțeles cum putea să te diminueze dragostea dintre alți doi oameni. Dacă acei doi oameni încă îți erau accesibili, dacă te sunau tot timpul, dacă te chemau să-ți petreci weekendul în oraș, ca de obicei, atunci de ce te-ai fi simțit dintr-odată extrem de singură? Jules Jacobson s-a simțit așa toată prima jumătate de an după ce Ash Wolf și Ethan Figman au devenit iubiți. *Iubiți* era cuvântul folosit de ei, nu de ea. Niciuna dintre cunoștințele ei nu mai folosise acel cuvânt până atunci, dar Ash îl rostea fără să-și dea seama că era un cuvânt neobișnuit în gura unui adolescent. Ash și Ethan se îndrăgostiseră în vara aceea cu o reciprocitate profundă, aproape telepatică. Nici lui, nici ei nu le trecuse prin minte că ar putea fi iubiți, le explicau ei tuturor. Dar, cunoscându-se foarte bine de câțiva ani și petrecându-și verile pe același petic de pământ din Munții Berkshire, în cele din urmă se îndrăgostiseră fulgerător unul de altul, iar acum nu mai voiau să se despartă niciodată.

În aprilie 1977, erau împreună de opt luni. Ethan fusese alături de Ash când câinele familiei Wolf făcuse o tumoare inoperabilă și trebuise eutanasiat. Ash nu putuse intra cu Noodge în salonul veterinarului, așa că intrase Ethan. O însoțise pe mama lui Ash și mângâiaseră împreună pieptul zbuciumat al frumosului retriever auriu — câinele copilăriei lui Ash și Goodman —, în timp ce veterinarul îi injecta substanța care în cele din urmă i-a oprit inima. Ethan a consolat-o pe mama iubitei sale — și, în cele din urmă, viitoarea lui soacră —, apoi s-a întors în sala de așteptare și a lăsat-o pe Ash să-i cadă în brațe și să plângă. Părea că Ethan Figman devenise depozitarul tuturor lacrimilor feminine. „Goodman nici măcar n-a fost de față, a spus Ash, cu capul sprijinit de pieptul lui. Noodge era câinele *nostru*, al lui și al meu, și amândoi l-am iubit atât de mult, iar Goodman n-a fost aici la moartea lui. Îi era *dator* lui Noodge să vină. Amândoi îi eram datori.“ Dar Ethan nu lipsise de la moartea câinelui; a fost de față și atunci, și la alte evenimente importante.

În săptămâna aceea, cu toții primiseră scrisorile din partea universităților. Ash fusese acceptată la Yale, unde studiaseră și unchii și bunicul din partea mamei, iar Ethan fusese acceptat la departamentul de animație al Școlii de Arte Vizuale din New York. Aveau să locuiască la două ore cu mașina unul de celălalt și aveau să facă des naveta ca să se vadă. Jonah, care spusese că nu avea niciun interes să studieze muzica la facultate, urma să meargă la MIT să facă inginerie mecanică, având intenția de a se specializa în robotică. Iar Jules, a cărei familie avea

fonduri limitate și care fusese o elevă indiferentă în liceu, dat fiind că atenția îi fusese atrasă de tot ce ținea de Spirit-in-the-Woods, urma să meargă la filiala din Buffalo a Universității de Stat din New York. Se gândea la drumurile pe care aveau să le facă Ash și Ethan ca să se vadă, imaginându-și-l pe Ethan în mașina veche a tatălui său, strângând volanul cu putere în timp ce intra pe autostrada I-95. Jules și-o imagina și pe Ash într-un tren Amtrak, absorbită de un volum de clasici de la Penguin. Toată lumea era nedumerită sau impresionată de ce anume găsiseră Ash și Ethan unul la celălalt, dar Jules simțea că ea și Jonah erau singurii care puteau percepe atașamentul intens dintre cei doi prieteni ai lor. Cel care pricinuise această relație fusese Goodman, care dispăruse cu un an în urmă. Ash și Ethan nu s-ar fi îndrăgostit *niciodată* dacă Goodman n-ar fi fugit de acasă.

— Dacă *încuplați* ar fi un cuvânt, i-a spus Jules lui Jonah într-o seară din primăvara dinainte să plece facultate, atunci ei așa sunt.

— Mda, a răspuns el, dând aprobator din cap. Cred că e un cuvânt. Și e clar că așa sunt.

Și dacă *ne*încuplați ar fi fost un cuvânt, exact așa erau Jonah și Jules. Erau împreună în apartamentul incomplet amenajat al mamei lui Jonah Bay, aflat pe Strada Watts. Jules nu înțelegea sentimentul de singurătate care acum o stăpânea tot timpul. Nu părea plauzibil să fi fost pricinuit de fenomenul îndrăgostirii dintre Ash și Ethan. Jonah nu avea același sentiment, dar a recunoscut că se simțea inadecvat, mai exact, stânjenit, ba chiar *îngrozit* când se gândea la cele câteva luni în care fusese iubitul lui Ash în anul dinainte și la cât de prost se achitase de sarcina asta.

— Dar nu e vorba de o sarcină, a spus Jules.

— Nu, poate că nu, a ridicat el din umeri, fără să dezvolte subiectul.

Niciunul dintre ei nu știa cum să joace rolul de iubit sau iubită. Nu era un set de aptitudini care putea fi învățat, ci, pur și simplu, trebuia să faci asta și trebuia să vrei s-o faci, și cumva, făcând-o, deveneai din ce în ce mai bun. Cu siguranță la MIT aveau să fie mulți alți tineri care nu știau cum să fie iubiți sau iubite. Poate că în mediul acela, șovăielnicul și feciorelnicul Jonah Bay ar fi putut să înflorească.

— Copii! a strigat mama lui. Veniți să ascultați ceva. Am nevoie de părerea voastră.

Susannah Bay și alți doi muzicieni stăteau într-o cameră mică, retrasă față de living, și cântau un cântec al cărui ritm — un fel de *uau-uau* — amintea un pic de coloana sonoră a unui serial polițist. Jonah spusese că mama lui încerca din răsputeri să-și păstreze notorietatea.

Vocea încă îi era puternică, nu se deteriorase precum cea a altor femei pe care le cunoscuse când își începuse cariera de folkistă — femei care începuseră ca soprane angelice și ajunseseră să sune precum un unchi cu emfizem pulmonar.

Susannah Bay încă putea cânta orice, dar întrebarea era dacă lumea mai voia s-o asculte. Când concerta la câte unul dintre puținele cluburi de folk care mai rămăseseră în New York sau în alte orașe, unde biletul de intrare era tot mai scump, întotdeauna i se cereau cu nostalgie piese precum „Vântul ne va despărți“, „Peregrinările unui băiat“ sau alte cântece vechi care aminteau spectatorilor unde erau când le auziseră prima oară — și cât de mult li se schimbase viața de atunci, și cât de uluitor de bătrâni erau. Aceste cântece îndrăgite trebuiau presărate generos în programul fiecărui concert; în sală se simțea neliniște, ba chiar și ostilitate, când trecea prea mult timp fără să cânte ceva familiar.

„Se schimbă moda“, spunea deseori Susannah. Însă moda se schimba întotdeauna. Iar când apunea moda pe care o reprezentai tu, nu aveai cum să nu bagi de seamă. Folkul nu mai era *curentul* dominant, ceea ce era foarte trist pentru toți exponenții lui de la începuturi, când o chitară acustică și o voce păruseră capabile să grăbească sfârșitul unui război; dar acum exista peste tot muzică încântătoare — folk sau nu. Dar noile piese ale lui Susannah Bay nu se adaptaseră la sfârșitul anilor 1970. În seara aceea, după ce a cântat piesa pe care o compusese cu ceilalți doi muzicieni, Susannah i-a întrebat cu nerăbdare pe Jonah și Jules dacă li se părea că era genul de muzică pe care ei și prietenii lor ar vrea s-o asculte: „Vă puteți imagina un grup de vârsta voastră care stă la cineva acasă și pune noul meu album?“

— Ah, sigur, a spus Jules din politețe, iar Jonah i-a ținut isonul.

Pe Susannah a bucurat-o răspunsul lor, dar cei doi prieteni ai ei știau că nu era adevărat, iar după ce aceștia și-au luat scurt la revedere, Jules a mai stat un pic și a plecat și ea.

— Pe curând, i-a spus Jonah la ușă.

Și-au strâns ușor mâna, apoi s-au bătut pe spate, făcând mici gesturi care confirmau îndelungata lor legătură. Acum doar ei doi mai erau singuri. Jonah arăta atât de bine, încât Jules se minuna de fiecare dată când avea un cât de mic contact fizic cu el. Se tunsese de curând, iar părul negru îi ajungea până la umeri. Încă mai purta uneori un șnur de piele la gât și un tricou cu buzunar. Aproape că era stânjenit de frumusețea lui și ar fi vrut să pretindă că era o iluzie optică. Jules nu putea înțelege nici de ce refuza întotdeauna să vorbească despre talentul lui muzical și de ce îl abandonase. Știa că Jonah avea o voce excelentă și

că era foarte bun la chitară și la compoziție. Elektra, casa de discuri care renunțase la mama lui, l-ar fi putut dori acum pe Jonah. Dar el nu voia să audă de toate astea; avea să ajungă într-un laborator de la MIT, ca să facă lucruri pe care Jules nu avea să le înțeleagă niciodată. „Nu vrei să faci muzică pentru că ai emoții când urci pe scenă?“, a încercat ea să-l întrebe odată, dar Jonah doar i-a aruncat o privire neobișnuit de rece și a clătinat din cap, cu aerul că habar n-avea despre ce vorbea. Jules a hotărât că Jonah era prea modest ca să fie muzician sau ca să devină faimos; nu avea temperamentul necesar, lucru care lui Jules i se părea demn de admirație și care făcea ca năzuința ei către o viață spectaculoasă, poate chiar ca actriță de comedie, să i se pară un pic grosolană.

Jules venea deseori în apartamentul lui Susannah Bay, pentru că avea nevoie să limiteze timpul petrecut în Labirint, unde Ash și Ethan începuseră să locuiască împreună. „Poți să-ți amenajezi atelierul în camera lui Goodman“, îi propusese Betsy Wolf lui Ethan în primăvara aceea. „Oh, nu pot să fac asta“, răspunsese Ethan. „Dar chiar îmi doresc asta“, insistase Betsy. Dorința ei ca Ethan să-și facă atelierul acolo se născuse probabil din dorul după fiul ei și, cu toate că poate îi era greu să vadă un alt băiat în camera aceea — băiatul greșit —, îi era și de ajutor. Goodman avea un birou enorm sub posterele încrețite cu Pink Floyd, Led Zeppelin și *Portocala mecanică.* Cu grijă și cu emoție, Ethan a dat la o parte câteva dintre lucrurile împrăștiate pe el. Pe acel birou, la lumina puternică a unei lămpi reglabile de culoare verde, Ethan Figman s-a apucat de treabă, desenând cadre pentru *Figland*.

În scurtă vreme, a ajuns să petreacă weekendurile la familia Wolf, iar apoi, din ce în ce mai des, a început să doarmă acolo și în timpul săptămânii. În ultimul an de liceu, el și Ash erau facsimilul unui cuplu adult, iar Wolfii aveau vederi progresiste cu privire la sex și spuneau că nu se amestecau în viața privată a fiicei lor. De curând, Ash se dusese la un cabinet de planificare familială să i se pună o diafragmă vaginală; bineînțeles că Jules se dusese cu ea și rămăsese în sala de așteptare, pretinzând că și ea venise acolo pentru o diafragmă. *Oh, da*, și-a spus în sinea ei, stând pe scaun, *asta sunt eu, Fata Diafragmă.* S-a uitat în jur la celelalte femei — își închipuiau, probabil, că, la fel ca ele, nici ea nu era virgină. Ceea ce era surprinzător de plăcut pentru Jules. După aceea, când Ash a ieșit din cabinet cu o cutiuță de plastic, au traversat strada și s-au așezat pe un parapet de cărămidă, iar Ash a scos obiectul din cutiuță și l-au examinat atent împreună.

— Ce-i praful ăsta de pe ea? a întrebat Jules. Un fel de pudră?

— Amidon de porumb, a spus Ash. Mi-au dat și un flacon cu așa

ceva. Împiedică erodarea siliconului.

— Vorbești ca un om de știință. Ți-ai luat diploma la Heidelberg?

Dispozitivul era de un bej-gălbui, ca pielea de pui crudă, iar Jules se uita la el în timp ce Ash îl ținea în mână, arătându-i cât de elastic și rezistent era. Jules s-a gândit stânjenită la un amestec înspumat de gel, amidon și *fluide*, cuvântul acela îngrozitor care se referea la rezultatul final al excitației fizice a uneia sau a două persoane. Prezența lui Ethan în apartamentul Wolfilor înveselea familia și o făcea să uite frica legată de Goodman și de soarta lui. Jules știa de ce se temeau: că nu aveau să-l mai vadă niciodată, că avea să moară sau că poate murise deja. Oare cum reușea să se întrețină? Prezența îmbucurătoare a unei iubiri tinere în casă era exact ce trebuia pentru a păstra la distanță concluziile îngrozitoare.

Oricine și-ar fi putut da seama că Ash Wolf și Ethan Figman se iubeau, chiar dacă părea improbabil. Cei doi iubiți au înțeles că dragostea și sexul se completau reciproc, iar acum, după cum spusese Ash, li se părea aproape o *nebunie* că le luase atât de mult timp să-și dea seama. În perioada aceea, diafragma rareori stătea în cutiuță. De curând, Ash îi mărturisise lui Jules că Ethan era surprinzător de bun la pat.

— Știu că nu arată foarte bine, spusese ea cu timiditate, dar îți spun sincer, chiar știe cum să se apropie fizic de mine. Nu-i este teamă și nici nu e pudic. Sexul e fascinant pentru el. Mi-a spus că i se pare foarte creativ. Ca pictatul cu degetele. Vrea să vorbim despre tot. N-am avut niciodată cu nimeni conversații de genul ăsta; adică, tu și cu mine suntem incredibil de apropiate, dar știm despre ce vorbim fără să trebuiască să ne dăm explicații. Dar el e bărbat, iar eu femeie, și e ca și când am veni de pe planete diferite.

— Da, el e de pe planeta Figland, a spus Jules.

— Exact! Iar eu sunt pe Pământ. Vrea să știe totul despre așa-numitele sentimente „feminine“ — dacă, de exemplu, fetelor li se par atrăgătoare penisurile, cu toate că în mod obiectiv arată atât de bizar; și — ține-te bine — dacă tata și cu mine suntem un pic „îndrăgostiți“ unul de altul. Complexul Electra. Apoi, ca o întrebare secundară, dacă mă gândesc tot timpul la moarte, ca el. „Dacă nu ești obsedată de ideea că o să mori într-o bună zi, mi-a spus Ethan, atunci nu ești fata potrivită pentru mine.“ L-am asigurat că sunt extrem de morbidă și extrem de existențialistă, iar asta l-a făcut să se simtă foarte ușurat. Ba cred că l-a și excitat.

Jules asculta acest monolog într-o tăcere posomorâtă, neștiind ce să spună. Ash descria o lume închisă în care Jules avusese șansa să intre, dar refuzase. Nu voia nici acum, dar descrierea apropierii și a intensității acelei lumi nu făceau decât să-i sporească singurătatea.

— Continuă, a fost tot ce a spus ea.

— La început, n-am crezut că o să meargă. N-am crezut c-o să fiu atrasă de Ethan, pentru că, mă rog, obiectiv vorbind, știi și *tu* cum e. Dar după ce am început să facem lucruri serioase în pat, mi s-a părut că era făcut pentru asta. Făcut pentru mine. Și voiam să fiu în sfârșit mai sălbatică, să nu mai trebuiască să fiu tot timpul atât de *bună*, atât de controlată, perfectă — Domnișoara Nota 10 de la liceul Brearley. N-aș fi crezut niciodată c-o să se întâmple asta între mine și Ethan. Dar s-a întâmplat, ce mai pot să spun?

Nu mai era nimic de spus. Jules a ieșit din clădirea unde locuia mama lui Jonah și a coborât tocănind la metrou, să se ducă la Gara Penn, de unde avea să plece singură acasă. Și-a spus în sinea ei că nu-l dorise pe Ethan ca „iubit“ și că nu-l voia nici acum. Ba chiar și-a amintit respirația lui urât mirositoare și eczemele de pe brațele sale. Și-a amintit umflătura fatală care a apăsat-o în atelierul de animație. Dar părea că iubirea trecea peste toate astea. Iubirea trecea peste respirație și eczeme, peste frica de sex și peste asimetria înfățișării. Dacă iubirea era adevărată, atunci aceste detalii fizice, omenești, puteau părea nesemnificative.

Dar era evident că, pentru Ash, imperfecțiunile fizice ale lui Ethan Figman nu căpătaseră o importanță tot mai mare, la fel ca pentru Jules. Igiena lui Ethan era mai bună acum decât fusese la cincisprezece ani și, în plus, era în plin proces de schimbare, devenind el însuși. Povestea lui Ash și Ethan era privată și specifică *lor*. Ce o complica un pic era faptul că Jules îl iubea și ea pe Ethan, în felul ei aparte și durabil. Era atât de talentat și de deștept, atât de preocupat, de neobișnuit și de generos față de ea. Ethan credea în ea, încuviința meditativ multe dintre observațiile ei, îi aprecia umorul, o încuraja să creadă că putea avea o viață spectaculoasă într-o bună zi, să locuiască la New York și poate să devină o actriță de comedie și să facă ce-și dorea. Își păstrase iubirea pentru Jules și ar fi făcut orice pentru ea. Era limpede că-l subestimase, își spunea ea acum cu tristețe, stând pe peronul metroului, fără să aibă vârâtă adânc și sigur în ea o membrană de silicon care să-i acopere colul uterin și să aștepte să fie pusă la lucru.

Apoi Jules s-a gândit că nu, nu-l subestimase pe Ethan. Îl prețuise foarte mult, dar pur și simplu nu îl *dorise*. Într-un moment ciudat, un moment de răscruce din viața ei, Ash îl dorise. Faptul că Ash Wolf îl alesese pe Ethan Figman o ridicase pe Ash la un nivel mai înalt de existență. Misterul dorinței era mult peste abilitățile conceptuale ale lui Jules Jacobson. Era la fel ca… robotica. Încă un subiect pe care nu-l putea înțelege deloc.

Metroul a venit, iar Jules a urcat, spunându-și în sinea ei: *Sunt cea mai singură persoană din metroul ăsta.* Totul în jur era urât: scaunele azurii, reclamele la produsele Goya — cum ți-ar fi putut stârni apetitul acele ilustrații decolorate cu guave[71] cenușii într-un sirop cenușiu? —, barele metalice care fuseseră apucate de mii de mâini chiar în ziua aceea, stațiile care se perindau prin fața ferestrelor. *Sunt într-o criză*, și-a spus ea. *Dintr-odată, am un sentiment nou al propriei fragilități în lumea asta, și e insuportabil.*

Anul acela, Jules s-a simțit foarte tristă, iar în unele nopți, se gândea că ea, mama și sora ei stăteau întinse fiecare în patul său, copleșite de o singurătate aproape dureroasă. Dintr-odată, nu și-a mai putut imagina cum reușise mama ei să supraviețuiască văduviei la vârsta de patruzeci și unu de ani. Jules și-a dat seama că era prima oară când își punea serios problema asta. Își spusese doar: *Sunt o fată al cărei tată a murit*, ceea ce avea o anumită notă tragică. Multă lume îi spusese: „Îmi pare foarte rău pentru pierderea ta“, iar după ce auzise asta de atâtea ori, începuse să simtă că pierderea era numai a ei. Jules ar fi vrut să-i ceară scuze mamei sale, să-i spună că fusese preocupată numai de sine până în clipa aceea, dar adevărul era că încă era extrem de preocupată de sine.

După o anumită vârstă, simțeai nevoia să fii singur. Era o nevoie care, precum o frecvență radio, devenea tot mai puternică, până când, în cele din urmă, trebuia să faci ceva în legătură cu ea. În timp ce Jules stătea întinsă pe pat în dormitorul său de pe Strada Cindy, cei doi buni prieteni ai ei stăteau goi în patul lui Ash de la etajul șase al Labirintului. Poate că, în goliciunea lui vulnerabilă, Ethan Figman era cumva atrăgător. Nu era deloc diferit de alți oameni. Își dorea un anumit lucru și îl găsise, iar acum, el și Ash stăteau tăcuți și fericiți în patul ei.

După ce Ethan și Ash deveniseră un cuplu, Goodman dispăruse repede din conversațiile zilnice ale Wolfilor. Familia era în continuare tristă și îngrijorată din cauza lui, dar se vedea că începea să-și revină. Deja plănuiau o excursie în Islanda pentru vara următoare; Ash spusese că taică-său avea de rezolvat acolo niște treburi de serviciu. În plus, excursia oferea celor trei Wolfi rămași prilejul de a fi încă o dată împreună în liniște, înainte ca Ash să plece la Yale. În Islanda, aveau să călărească și să înoate în bazine cu apă geotermală.

Într-o zi, la sfârșitul lui mai, când Jules și Ash erau într-un butic de mărgele de pe Eighth Street, răscolind prin cutiile cu sfere de sticlă strălucitoare și mată, Ash a spus:

— Și, ce-ai plănuit pentru vara asta?

— Să-mi iau o slujbă la Carvel, a răspuns Jules. Nu-i tocmai

palpitant, dar așa o să fac rost de niște bani de cheltuială pentru Buffalo. A lucrat și soră-mea acolo. Cică ar vrea să mă angajeze.

— Când începi?

— Încă n-am stabilit, trebuie să vorbesc la resurse umane, a spus ea, apoi a făcut o pauză și a adăugat: glumesc.

Ash i-a zâmbit cu un aer conspirativ.

— Spune-le că nu poți începe decât după sfârșitul lui iulie.

— De ce?

— Mergi în Islanda.

— Știi că n-am bani.

— Te-au invitat ai mei. Se ocupă ei de toate cheltuielile.

— M-au invitat părinții tăi? Serios? Dar nu-i ca o invitație la *cină*.

— Chiar își doresc să vii.

— L-au invitat și pe Ethan?

— Bineînțeles, a spus Ash, îmbujorându-se ușor. Dar nu poate, din cauza Bătrânului Mo Templeton. Știi, a refuzat până și stagiul ăla extraordinar din cauza Bătrânului Mo.

Bolnav de emfizem pulmonar, profesorul de animație al lui Ethan zăcea pe patul de moarte în Bronx, iar Ethan își luase sarcina de a-l îngriji, în loc să meargă la Los Angeles, unde i se propusese să lucreze pe timpul verii la seria Looney Tunes produsă de Warner Bros.

— El nu poate să vină, a zis Ash. Dar tu poți.

— N-o să mă lase niciodată să merg, a spus Jules, referindu-se la mama ei, apoi și-a amintit că Gudrun Sigurdsdottir, fosta supraveghetoare de la Spirit-in-the-Woods, locuia în Islanda. Ah, știi ce? Dacă reușesc să merg cu voi, am putea s-o vizităm pe Gudrun. Ce ciudat ar fi să ne întâlnim cu ea pe propriul ei teren.

— Ah, da. Gudrun, țesătoarea, a spus Ash.

— Și ar putea să ne povestească mai multe despre camera de iască pe care o cuprind flăcările.

— Doamne, Jules, tot ții minte.

După cum era de așteptat, Lois Jacobson a fost stânjenită de invitația extravagantă a Wolfilor.

— Ce-or fi crezând părinții lui Ash, că suntem săraci sau mai știu eu ce, a zis ea. Dar nu e adevărat. Pur și simplu, nu avem bani pentru o asemenea excursie. Și urăsc ideea ca părinții altcuiva să plătească pentru tine.

— Mami, nu-s părinții oricui, ci părinții lui Ash.

— Știu, draga mea.

Ellen, care se foia prin bucătărie în timp ce mama și sora ei

discutau, s-a uitat la Jules și a spus:

— De ce sunt atât de drăguți cu tine?

— Ce vrei să spui?

— Nu știu, a răspuns Ellen. Dar n-am auzit niciodată ca o familie să facă asta.

— Poate că mă plac.

— Poate, a spus Ellen, care nu-și putea imagina de ce o familie încântătoare pe care n-o întâlnise niciodată era atât de interesată de sora ei.

Jules și Wolfii au pornit spre Islanda pe 18 iulie. Au plecat cu un zbor de noapte de la Aeroportul Kennedy la Luxemburg, iar de acolo aveau să ia alt avion spre Reykjavík. Cabina de la clasa întâi era la fel de confortabilă precum livingul Wolfilor, iar după ce au luat masa, Jules și Ash și-au dat pe spate fotoliile generoase, învelindu-se cu pături catifelate. Mai târziu, deasupra Atlanticului, Jules s-a trezit tresărind, copleșită de un amestec intens și inexplicabil de neliniște și groază. Dar când s-a uitat în jurul ei, a fost liniștită imediat de cabina luxoasă și calmă, învăluită de torsul motoarelor și de razele spoturilor de deasupra fotoliilor. Ash și mama ei dormeau, dar Gil Wolf era treaz, răsfoind documentele din servietă și uitându-se din când în când prin hublou la întunericul de afară, cu același amestec de neliniște și groază — sau cel puțin așa i s-a părut lui Jules.

Reykjavík era un oraș foarte mic și curat, cu orizont larg și clădiri scunde. În prima zi, încercând să se acomodeze la diferența de fus orar, familia a rămas trează cât a putut, plimbându-se prin capitală, care semăna cu un oraș universitar primitor, bând cafele și cola și mâncând hotdogi de la un vânzător ambulant. Curentul muzical care avea să explodeze mai târziu în Reykjavík încă nu apăruse — cântăreața Björk nu avea la momentul acela decât șapte ani. Mergând pe o stradă îngustă și îngrijită, Jules a simțit că i se împleticesc picioarele. „Obișnuita amețeală de la diferența de fus“, a spus Betsy Wolf. Dar în scurtă vreme gura lui Jules s-a umplut de salivă, iar stomacul ei a început să scoată zgomote ciudate. Abia a reușit să se întoarcă la Hotel Borg. Stranietatea acelor locuri stranii devenise insuportabilă. Gura i se tot umplea de salivă și picioarele îi tremurau, iar când a intrat în camera de hotel, Jules a luat-o la fugă spre baie și a expediat un jet de vomă în closet. A vomat atât de mult, încât Wolfii au cerut să fie adus doctorul hotelului, care i-a dat o pastilă mare, cu aspect gelatinos; Jules era gata s-o bage în gură, dar medicul a oprit-o și i-a spus pe un ton blând, dar stânjenit: „Nu, domnișoară, în orificiul *anal*“, pentru că era un supozitor.

Jules a dormit mare parte din prima după-amiază în Islanda. Când, în cele din urmă, a reușit să deschidă ochii, avea o durere surdă în craniu și, în același timp, îi era foarte foame și sete. „E cineva aici? a zis ea, testându-și vocea. Ash?“ Camera era goală, la fel și camera alăturată, unde stăteau părinții lui Ash, și habar n-avea ce oră era sau dacă era zi ori noapte. Jules a tras marginea draperiei și a văzut că cerul încă era luminat. S-a dus la baie și a găsit un bilet așezat pe chiuvetă, ca să-i sară în ochi. Era scris pe o hârtie cu antetul hotelului, iar Jules a recunoscut scrisul rotunjit, de domnișoară, al lui Ash.

Jules!!!!

Sper că te simți mai bine, biata de tine. Suntem la Café Benedikt, care e FOARTE aproape. Întreabă portarul cum se ajunge aici. Te rog să vii cât mai repede cu putință. SERIOS.

Te iubesc,
Ash

Jules s-a spălat pe față cu un săpun verde, apoi a reușit să găsească periuța și pasta de dinți în geamantanul Samsonite pe care i-l cumpărase mama ei înainte de plecare. S-a spălat pe dinți, și-a trecut o perie prin părul ei de nedomesticit și a coborât în foaierul hotelului. În încăperea somptuoasă, unde se auzea muzică clasică în surdină, era mai întuneric decât afară. Jules a cerut indicații de la portar — toată lumea vorbea engleza — și a ieșit din hotel, pornind în noaptea luminată de soare din Reykjavík. Un oraș care, din pricina acelei uluitoare zile continue, i se părea complet străin, un oraș în care fusese cât pe ce să înghită un supozitor. În timp ce mergea către cafenea, simțea că se apropia de ceva neobișnuit. Dar poate că în viață, și-a spus ea mai târziu, nu existau doar momente ciudate, ci și momente revelatoare, despre care abia mai apoi îți dădeai seama că erau revelatoare. Jules mergea pe stradă cu părul ciufulit și cu o mică pată de vomă galbenă pe gulerul bluzei cu imprimeuri, deși încă n-o observase. Purta saboții turcoaz pe care îi luase cu ea — „În sfârșit o să purtăm saboți acolo unde trebuie“, îi spusese ea lui Ash înainte să plece spre Islanda — și care acum tocăneau zgomotos pe caldarâm, fiecare pas făcând-o să se simtă stânjenită și singură, dar hotărâtă. În Reykjavík multă lume purta saboți, dar nimeni nu părea să facă atâta zgomot ca ea.

Jules trecea pe lângă bărbați care erau evident beți, iar la un moment dat i-a ieșit în cale un grup de turiști cu rucsacuri în spate —

hipioți tineri care făceau turul Islandei aproape fără niciun ban în buzunar. Un băiat a strigat după ea într-o limbă pe care n-a recunoscut-o, poate greacă, dar Jules a mers mai departe. Știa că, din pricina ochilor ei injectați, arăta ca un zombi plecat să omoare pe cineva. A găsit ușor strada plină cu cafenele, toate aglomerate și învăluite în fum de țigară. Când a găsit Café Benedikt și s-a uitat pe fereastră, prima față pe care a recunoscut-o n-a fost a unuia dintre Wolfi, ci una complet neașteptată, așa că a avut nevoie de o secundă să-și amintească lanterna grea, de tip industrial, cu care țesătoarea și salvamarul Gudrun Sigurdsdottir intrase pentru prima oară în cabana lor în vara lui 1974. Gudrun era în cafenea și zâmbea, iar din spatele ei, dintre mesele aglomerate, Wolfii îi făceau cu mâna, pentru ca Jules să-i vadă și pe ei — toți îi zâmbeau cu expresii intense și neobișnuite. Ash se uita țintă la Jules cu ochi umezi și fericiți. Alături de ea la masă, vizibil doar pe jumătate din locul unde stătea Jules, cu fața acoperită în parte de un stâlp de lemn, se afla Goodman. Fiul soților Wolf a ridicat paharul de bere spre ea și cu toții i-au făcut semn lui Jules să intre.

— Vocea lui la telefon m-a țintuit locului, le-a explicat Betsy Wolf. *Mamă.*

— Mamă, a repetat Goodman, iar pe Betsy Wolf iar au trecut-o fiorii.

Betsy și-a pus pe masă paharul cu vin, apoi a luat mâinile fiului său și le-a sărutat. Toată lumea de la masă era emoționată, inclusiv Gudrun. În scurtă vreme a fost absorbită și Jules de această atmosferă, căci șocul inițial se risipise și fusese înlocuit repede de o stare relaxată.

— Jules, aveam de gând să-ți povestim tot imediat ce ajungeam la hotel, a spus Ash. Goodman a lucrat azi și abia acum, pe seară, a putut să se vadă cu noi. Plănuiam ca mai întâi să stăm de vorbă cu tine și să-ți explicăm tot. Dar apoi ai făcut toxiinfecție alimentară și ar fi fost prea ciudat să-ți dăm vestea dintr-odată, în timp ce tu vomitai. Probabil ai fi crezut că halucinezi.

— Și acum cred asta.

— Sunt real, a spus Goodman. Dar tu pare să fii o impostoare, Jacobson. Ce-ai pățit la ochi?

— Mi s-au spart vasele de la atâta vomat, a răspuns ea. Pare mai grav decât e în realitate.

— Mda, arăți ca fata din *Exorcistul*, a continuat Goodman. Dar în sensul bun.

Acesta era genul de remarcă amuzantă și ofensatoare pe care ar fi

făcut-o pe vremea când se strângeau cu toții în cabană. Dar fiul familiei Wolf lăsase de mult în urmă viața de taberist și ajunsese într-un loc foarte îndepărtat de cel în care se aflau restul prietenilor lui de la Spirit-in-the-Woods. Acum avea aerul unui student european boem și sofisticat, care probabil beneficia de o bursă de studii. Dar nu era înscris la facultate, i-a explicat el lui Jules, pentru că ar fi avut nevoie de prea multe documente oficiale pentru asta. Încă își dorea să devină arhitect într-o bună zi, dar știa că nu-și putea face studiile nici în Islanda, nici în altă parte. Jules s-a întrebat dacă era adevărat; pentru că, dacă asta își dorea din tot sufletul, oare chiar nu se putea găsi o cale de a-și îndeplini visul? Deocamdată, lucra în construcții cu soțul lui Gudrun, Falkor, și exact asta făcuse în ziua aceea înainte să se întâlnească cu familia lui. El și Falkor se ocupau cu demolarea pe interior a caselor, în vederea reamenajărilor, iar la sfârșitul zilei de muncă făceau saună și, dacă era suficient de cald afară, săreau într-un lac rece.

Pe măsură ce punea cap la cap frânturi pe care i le povesteau cei de la masă, Jules a înțeles că, în dimineața în care plecase de acasă, Goodman luase un autobuz Peter Pan de la Autoritatea Portuară și coborâse în Belknap, Massachussets. Bătuse la ușa casei mari și cenușii unde locuiau Manny și Edie Wunderlich, dar nu-i răspunsese nimeni. În zilele dinainte să fugă din Labirint, fusese cuprins treptat de panică, ajungând să se teamă că juriul nu-l va crede, că va pierde procesul și va fi trimis la închisoare pentru douăzeci și cinci de ani. Așa că, după, luase decizia de a pleca și retrăsese o sumă considerabilă din contul său, punând banii în rucsacul de marinar cu care venea în tabără, Spirit-in-the-Woods a fost singura destinație care i-a venit în minte. Goodman s-a plimbat prin tabără, care era pustie și liniștită, având un aer melancolic în afara sezonului. În fața sălii de mese a văzut-o pe bucătăreasă, Ida Steinberg, care ducea gunoiul, așa că s-a apropiat de ea și a salutat-o. Bucătăreasa habar n-avea de procesul lui, dar când Goodman i-a spus că avea nevoie să scape, a înțeles că voia să plece într-un loc unde să nu fie găsit.

Ida l-a dus în bucătăria taberei, l-a așezat la masă și i-a pus într-un bol câteva polonice de supă de linte. Era o coincidență fericită, i-a explicat ea, pentru că, în afara sezonului nu lucra decât foarte rar pentru soții Wunderlich, dar în perioada aceea veniseră niște muncitori să facă reparații ample în tabără, în vederea unei inspecții din partea autorităților, așa că era nevoie de serviciile ei. Soții Wunderlich plecaseră în Pittsfield să cumpere provizii, iar Goodman îi ceruse în mod instinctiv să nu le spună că trecuse pe acolo. Știa că Manny și Edie îi plăceau pe părinții lui, dar îi plăceau și pe părinții lui Cathy Kiplinger.

— Du-te și găsește un om bun la suflet care să te găzduiască, i-a sugerat Ida Steinberg. Cât mai departe de aici.

Goodman s-a gândit imediat la Gudrun Sigurdsdottir, care venise odată în cabana băieților și se așezase pe un pat, fumând și discutând deschis despre suferințele vieții. Ca și când Spirit-in-the-Woods ar fi avut un fel de mișcare de rezistență, Goodman a întrebat-o pe Ida dacă îi putea da numărul de telefon și adresa lui Gudrun, iar bucătăreasa le-a căutat în agenda rotativă din biroul Wolfilor. Goodman avea bani; urma să plece cu avionul într-un oraș al Europei, apoi avea să meargă în Islanda s-o găsească pe Gudrun și să-i ceară ajutorul. Planul lui era ridicol — dacă se ducea până acolo, iar Gudrun îi spunea nu, ce făcea după aceea? —, dar lui i se părea rezonabil. Trei zile mai târziu, după ce s-a cazat într-un motel, Goodman și-a cumpărat un pașaport fals extrem de scump, care chiar mergea, cu toate că înainte ca avionul lui să plece spre Paris de la Terminalul E al Aeroportului Logan, a stat tremurând pe locul lui, 14D, cu ochii ațintiți în cartea pe care o alesese la nimereală înainte de îmbarcare, genul de roman de succes pe care el, un iubitor al lui Günter Grass, nu l-ar fi citit în viața lui: *Cortina*, de Agatha Christie.

Sub un nume fals, Goodman trăia la Reykjavík împreună cu Gudrun și Falkor, dormind pe canapeaua extensibilă din micul lor dormitor pentru oaspeți.

— Dar de ce ai ales Islanda? a întrebat Jules.

— Ți-am spus, pentru Gudrun, a răspuns Goodman.

— Pare atât de aleatoriu.

— Era singura persoană care locuia suficient de departe ca să nu știe despre toată povestea cu Cathy și să nu mă judece. Nu ne-a judecat niciodată pe niciunul dintre noi, mai ții minte? Era bună la suflet.

Gudrun, care îl asculta cu atenție, s-a șters un pic la ochi:

— Goodman a venit la mine și mi-a spus că are nevoie de ajutor. Întotdeauna mi-a plăcut de el. Făcea parte din grupul vostru frumos de prieteni.

Gudrun și soțul ei, care țesea și el în timpul liber, aveau foarte puțini bani și duceau o viață simplă. De multe ori, singura lor mâncare erau câțiva biscuiți maro, care păreau făcuți din rumeguș, și niște *skyr*, cel mai acru și mai monastic iaurt din lume. Noaptea, Goodman dormea pe canapeaua goală, învelit cu o pătură țesută manual de Gudrun și Falkor. Dar îi era dor de părinții și de sora lui și își dorea cu disperare să reia legătura cu ei. Pe măsură ce se apropia aniversarea zilei în care plecase de acasă, Goodman era invadat de un dor insuportabil, gândindu-se la familia lui din apartamentul newyorkez, la mirosurile mâncărurilor gătite

de mama lui, la tihna de a avea o familie minunată, la cât de bine era să ai o cheie care descuia apartamentul în care locuiai. Știa că fusese o mare greșeală să fugă. Frânsese inimile celor din familie, după cum își frânsese și lui inima.

Zi după zi, în modesta lui viață islandeză, Goodman trecuse pe lângă telefoane publice în Reykjavík și se abținuse să nu sune acasă. Într-o zi din martie, s-a dus acasă la Gudrun și Falkor, a adunat un pumn de monede, le-a pus într-o geantă de umăr și, în după-amiaza următoare, în orășelul Breidholt, unde avea ceva de lucru, Goodman și-a luat geanta și, într-o pauză, s-a dus la un mic magazin din apropiere. Cu mâini tremurânde, a băgat monede în fanta telefonului și a sunat, iar de peste ocean mama lui tristă a spus „alo“ cu o voce caldă și maternă, iar el a zis simplu: „Mamă“.

Betsy Wolf a tras brusc aer în piept, ca un oftat inversat, apoi a exclamat: „Dumnezeule mare!“

Goodman știa că era un mare risc să sune acasă, dar trecuse atâta timp de când fugise, încât probabil nu mai stătea nimeni la pândă. Poate că și uitaseră de el. La început, detectivii care se ocupau de caz, Manfredo și Spivack, îi sunaseră des pe Wolfi, să-i întrebe dacă aflaseră ceva, apoi sunaseră din ce în ce mai rar. „Sincer, suntem foarte aglomerați, îi mărturisise Manfredo lui Betsy. Practic, nu mai facem față. Secția noastră tocmai a concediat doi oameni și urmează alte reduceri de personal. Orașul nu mai are bani.“ Mulți ani mai târziu, un băiat dintr-o suburbie a Connecticutului avea să fie acuzat de două violuri brutale și avea să fugă în Elveția, să trândăvească toată viața la o cabană de schi, întreținut de părinții lui bogați. Dar băiatul acela era un agresor în toată regula, care făcuse două victime, și cazul nu avea să fie dat uitării; arestarea lui ar fi fost considerată un triumf. Cazul lui Goodman fusese mai puțin senzațional și mai puțin interesant încă de la început. Când băiatul fugise, familia Kipling nu avusese niciun chef să stea de vorbă cu presa și, după o vreme, cazul părea să fi fost abandonat în favoarea altor priorități. Sunând cu îndrăzneală de peste hotare, Goodman s-a temut o clipă că poate și familia lui uitase de el, că în cele din urmă se împăcaseră cu pierderea lui. I-a spus câteva vorbe șovăielnice mamei lui, iar Betsy a izbucnit în plâns și l-a implorat să-i spună unde era.

— Nu pot. Dacă ai telefonul ascultat? a răspuns el.

— Nu e, a zis Betsy Wolf. Spune-mi. Ești copilul meu și am nevoie să știu unde ești. Nici nu-ți închipui prin ce-am trecut.

În cele din urmă, Goodman i-a spus unde era, apoi Betsy a continuat:

— Da, ești foarte tânăr și ai luat o decizie pripită, care s-a dovedit a fi una proastă, dar acum trebuie să îndreptăm lucrurile.

— Adică?

— Te întorci acasă. Te urci în avion și vii aici. Te așteptăm la aeroport și te predai de bunăvoie.

— Să mă predau? a întrebat Goodman. Mamă, vorbești de parcă aș fi făcut ceva rău.

— Păi, chiar ai făcut: ai fugit. E un lucru peste care nu se poate trece cu vederea, dar o să găsim o soluție, o să se rezolve.

Goodman i-a spus că era naivă, că în viață problemele nu se rezolvau întotdeauna și că nu avea cum să se întoarcă acasă. Discuția a continuat așa o vreme, mama lui implorându-l, iar Goodman insistând că nu, nu se întoarce, că reușise să scape și că lucrurile aveau să rămână așa; dacă se întorcea, putea fi trimis la închisoare pentru foarte multă vreme, iar dacă rămânea în Islanda, măcar putea avea o viață. În cele din urmă, Betsy a înțeles că fiul ei nu avea să-și schimbe decizia. Deși îi era foarte dor de casă, Goodman se obișnuise cu ideea că Islanda era noua lui patrie. Dacă nu le spunea ea însăși detectivilor unde era, Betsy nu vedea cum altfel ar fi putut să-l aducă acasă.

Și astfel, acționând părintește, fără nicio reținere, dar fără să spună nimănui — nici măcar lui Ash —, Betsy și Gil Wolf i-au trimis bani lui Goodman pe niște trasee bancare elaborate. Era fiul lor și știau că era nevinovat, iar dacă nu-l puteau convinge să se întoarcă, atunci asta era ce simțeau că trebuiau să facă. După ce banii i-au parvenit fără probleme, soții Wolf au așteptat cu încordare și, în cele din urmă, au ajuns la concluzia că, prin cine știe ce noroc, nimeni altcineva nu se mai gândea la Goodman și că poate n-ar fi fost exclus ca la un moment dat să meargă să-l vadă. După o vreme, au hotărât că sosise momentul să-i spună și lui Ash.

— Într-o zi, am venit de la școală, i-a explicat Ash lui Jules în cafeneaua islandeză, iar părinții mei m-au dus în living și am luat loc cu toții. Aveau niște expresii extrem de ciudate. Am crezut că voiau să-mi spună că Goodman fusese găsit și că era *mort*. Eram foarte speriată. Apoi mi-au spus că era teafăr, că era în *Islanda*, că îi trimiseseră bani și că la un moment dat o să mergem să-l vedem. Cât pe ce să-mi stea inima-n loc. Am început toți să țipăm și să ne îmbrățișăm. Simțeam c-o să *explodez*, Jules, pentru că eram nevoită să-ți ascund vestea cea bună. Dar părinții mă tot avertizau: „Să nu spui la nimeni!“ Parcă eram mafioți. Mi-a fost extrem de greu să nu-i povestesc nici lui Ethan. Pentru că, de când suntem împreună, îi spun tot. Știi că vorbesc cu el despre subiecte foarte personale.

— Tu și Ethan, a zis Goodman. Tot nu m-am obișnuit cu ideea. Mi-a spus mama într-o scrisoare. Ce naiba, Ash, n-ai găsit și tu pe cineva mai bun? Tu ești superbă, iar el e… Ethan. Îmi place de el, dar n-aș fi pariat niciodată pe el.

— Nu interesează pe nimeni părerile tale despre viața mea amoroasă, a spus Ash, zâmbind, dar plângând în continuare, apoi s-a întors spre Jules și a continuat: dar bineînțeles că nu i-am spus lui Ethan, pentru că nu știu ce ar crede. Sau ce ar face.

— Cum? a spus Jules. Ethan încă n-a aflat?

— Nu.

— Glumești? E iubitul tău și aveți o relație atât de apropiată, a zis Jules, uitându-se în ochii ei.

— Știu, dar nu pot să-i spun. Tata m-ar omorî.

— Cu siguranță, a aprobat Goodman Wolf, și toată lumea a râs politicos, cu un aer stânjenit.

— Ethan are păreri neobișnuite despre viață, a continuat Ash. Tot felul de idei despre ce e moral și ce nu. Un cod după care își ghidează viața. Ai văzut filmulețul în care președintele *Figlandului* este destituit, iar vicepreședintele îl grațiază? Dar când să semneze actul de grațiere, vicepreședintele se transformă într-o nevăstuică. Plus faptul că Ethan a chiulit de la școală ca să contribuie la campania lui Carter.

— Mă rog, ăsta a fost un pariu câștigător, a spus Jules.

— Sau că a avut grijă de Bătrânul Mo în loc să meargă să lucreze pentru Looney Tunes. Și nu uita că a *ținut* să păstreze legătura cu Cathy, deși Dick Peddy ne spusese că nu aveam voie. Dacă i-aș spune lui Ethan despre Goodman, poate o să considere că trebuie să meargă la poliție sau mai știu eu ce, din respect față de Cathy. Să ne dea pe toți în vileag și să ne bage la pușcărie.

— Când, de fapt, a intervenit Goodman, nu i-am făcut nimic lui Cathy Kiplinger. A distorsionat complet povestea.

— Ei, știm asta, a spus mama lui, care s-a uitat cu drag la el și a adăugat: Dar chiar nu iei în calcul varianta să te întorci acasă, în speranța că lucrurile or să se aranjeze?

— Mamă, încetează, a spus Goodman ferm. Deja ți-am spus că nu.

— Betsy, cine știe ce decizie ar putea lua juriul, a replicat Gil.

Toată lumea a tăcut o clipă, uitându-se la Goodman, care, într-adevăr, nu avea un aer copilăros sau neputincios. Munca în construcții îi dezvoltase mușchii prelungi, iar Jules a scos de undeva din vocabularul ei cuvântul *vânos*. În versiunea lui islandeză și un pic mai vârstnică, Goodman era mai puternic, mai frumos și mai monden. Dumnezeu știe ce-

ar fi putut crede un juriu despre el.

— Să nu mai discutăm despre asta, a spus Gil cu glas scăzut, iar în cele din urmă Betsy a oftat și a încuviințat din cap, strângând mâna fiului ei.

Dar Jules încă era surprinsă că Ash nu-i spusese lui Ethan.

— Dar cum ai putut să-i ascunzi asta celui pe care îl iubești? a întrebat-o ea pe Ash.

— În cazul ăsta, ești singura în care pot avea încredere.

Și poate că vorbele ei erau o altă versiune a ceea ce-i spusese Cathy Kiplinger: „Ești slabă“.

— Dar va trebui să-i spui în cele din urmă, nu-i așa? a întrebat Jules.

Ash n-a zis nimic, așa că a răspuns Gil pentru ea:

— Nu, n-o să-i spună. Tocmai asta încercăm să-ți explicăm.

A fost un moment atât de stânjenitor, încât Jules nu știa la cine să se uite, nici ce să spună. Goodman s-a ridicat de la masă și a zis: „Un moment bun să mă duc să mă piș“, apoi a pornit spre baie, mai masiv decât fusese ultima oară când îl văzuse Jules. Munca în construcții, soarele islandez, nenumăratele porții de *skyr*, abstinența sexuală, obiceiul de a juca cărți pe bani din când în când, băutul de Brennivin, numit și Moartea Neagră — o tărie foarte puternică făcută din cartofi fermentați și semințe de chimen —, toate astea îl transformaseră într-un imigrant tânăr și mătăhălos al cărui nume, spusese cineva în seara aceea, era acum John.

Cât timp Goodman a fost plecat, ceilalți trei Wolfi s-au tras mai aproape unii de alții, iar Gudrun a profitat de ocazie și s-a dus să cumpere țigări. Gil a luat o gură de bere și s-a uitat în ochii lui Jules.

— Uite ce e, a zis el, nu știu cum să mă fac mai bine înțeles, dar e o situație foarte, foarte dificilă. Îți dai seama de asta, nu-i așa?

— Da, a șoptit ea.

— Putem avea toată încrederea în tine? a întrebat el, și tustrei s-au uitat la ea cu un aer serios.

— Da, bineînțeles.

— În regulă, a spus Gil. Pentru că, de fapt, noi am vrut ca Ash să nu spună nimănui. *Nimănui.* Nici ție, nici lui Ethan. Consecințele ar putea fi atât de grave, încât nici nu vreau să mă gândesc la ele. Dar Ash a insistat că trebuia să vorbească despre asta și cu altcineva, nu doar cu noi, altfel ar fi făcut o cădere nervoasă. Sună un pic melodramatic…

— N-am fost melodramatică, tati, a intervenit Ash, iar Gil s-a întors spre ea.

— Bine, n-ai fost. Dar știm cu toții că reacționezi foarte intens la tot,

așa că am luat și asta în calcul.

A părut că face un efort să se controleze, apoi s-a întors spre Jules, cu o expresie fermă, paternă, aproape profesorală și a continuat:

— În toamnă, când o să meargă la Yale, Ash o să trebuiască să se concentreze asupra studiilor. Nu trebuie să se lase tulburată de toate astea. Nimeni nu trebuie să-și piardă cumpătul. Trebuie să ne purtăm ca și când nu s-ar fi schimbat nimic. Ca și când totul ar fi la fel.

Jules și-a imaginat că avea să se întoarcă în Underhill, iar mama ei avea s-o întrebe: „Ei, a fost excursia minunată pe care ți-o doreai? Povestește-mi lucrurile cele mai interesante“. Dar Jules nu i-ar fi spus nimic despre acest secret, iar Lois nici măcar nu avea să bănuiască ce speriată fusese fata ei și cât de singură se simțise. Jules și-ar fi dorit să-i poată spune lui Ethan — el ar fi putut s-o ajute. „Am o dilemă morală pentru tine“, i-ar fi spus ea. „Te ascult“, i-ar fi răspuns el, iar ea ar fi început: „A fost odată ca niciodată o familie neobișnuit de frumoasă și seducătoare…“

— Jules, a intervenit Betsy Wolf, adevărul e că, într-o lume ideală, doar familia noastră ar fi aflat că am luat legătura cu Goodman și că ne străduim să-i asigurăm o viață decentă. Știm că n-a făcut lucrurile îngrozitoare de care îl acuză fata aia cu nervii zdruncinați, iar când va sosi momentul, îl vom ajuta să se întoarcă acasă. Vom vorbi cu procurorii și vom face ce trebuie. Goodman își va răscumpăra greșeala de a fi fugit. Dar momentul acela încă n-a venit. Nu vreau să te ofensez spunând ca alții: „Te considerăm parte din familia noastră“. Am auzit-o pe Celeste Peddy spunând chestia asta bietei peruviene — sau e indiană? — care vine la ea o dată pe săptămână și se bagă într-o debara să-i calce rufele. O familie e alcătuită doar din cei de același sânge — e nedrept, dar așa e viața. Tu ai propria ta familie. N-am vorbit cu mama ta decât de două ori și am făcut cunoștință cu ea abia deunăzi, la aeroport, dar mi-a lăsat impresia unei persoane foarte plăcute. Nu ești parte din familia noastră, deși ar fi fost frumos să fii. Nu-s mama ta, iar Gil nu e tatăl tău, și nu te putem obliga să faci ce am hotărât noi. Cred că Ash ne-a manipulat un pic ca să te luăm și pe tine în excursia asta…

— Nu-i adevărat, a protestat Ash.

— Mă rog, va trebui să facem terapie mamă–fiică într-o bună zi ca să aflăm cum a fost, i-a spus Betsy fiicei sale, cu un zâmbet ușor. Sunt sigură că există. Am plătit și pentru alte feluri de terapie, de ce n-am plăti și pentru așa ceva? Dar ideea e că Ash te iubește, Jules. Ești cea mai bună prietenă pe care a avut-o vreodată și nu cred c-o să se supere dacă spun că are nevoie de tine.

Lui Betsy iarăși i s-a muiat glasul, iar Ash s-a aplecat și a luat-o în brațe. Semănau atât de mult — mama cu trăsături fine și păr înspicat și fiica radioasă, al cărei chip avea să devină ca al ei într-o bună zi, încă plăcut și elegant, dar ofilit de bătrânețe.

Alături, un grup de studenți care beau și fumau se uitau la americanii cuprinși de efuziune, dar nimeni de la masa Wolfilor nu se gândea să-și tempereze sentimentele.

— Te iubesc atât de mult, mami, a spus Ash, sprijinindu-și capul de umărul lui Betsy.

În clipa aceea s-a întors și Goodman, urmat la scurt timp de Gudrun, care a deschis imediat pachetul de King's Original, a scos o țigară și a aprins-o. În Islanda, fosta supraveghetoare de la Spirit-in-the-Woods avea un aer șic. Avea o tunsoare îngrijită, iar Jules s-a gândit la condițiile precare în care, după spusele lui Goodman, locuiau soții Gudrun și Falkor. Dar apoi și-a amintit că, deja de câteva luni, Goodman primea bani de acasă. Probabil condițiile de trai li se îmbunătățiseră. Gudrun arăta ca un artist sau un designer elegant.

— Ce s-a întâmplat? a întrebat Goodman. S-a iscat haos cât am fost să mă piș?

— Stai liniștit, a spus Jules. Nu există nicio legătură între revărsarea de sentimente a familiei tale și revărsarea conținutului din *vezica* ta.

— E o atmosferă foarte intensă la masa asta, a remarcat Ash.

Apoi a ocolit masa și s-a oprit lângă fratele ei, petrecându-și o mână pe după umerii lui; Goodman se așezase pe scaun, dar chiar și așa, tot era aproape la fel de înalt ca ea în picioare.

— Îi explicam lui Jules cât de important este să păstrăm totul între noi, a spus Gil. Extrem de important.

— Înțeleg, a fost Jules de acord. Chiar înțeleg.

— Mulțumesc, a spus Ash de peste masă.

— Mâine, a continuat Gil Wolf, uitându-se la familia lui, o să mergem să înotăm într-un bazin geotermal, apoi o să luăm un minunat prânz islandez. O să fie o zi nemaipomenită. O meritătăm. Avem nevoie.

Apoi Wolfii au început să discute între ei, vorbind toți în același timp. Au adus în discuții și moartea câinelui, iar Ash a spus: „Nu-mi vine să cred că n-ai fost și tu de față, Goodman“, iar el i-a răspuns: „Știu, știu, mi s-a *frânt* inima. Îmi pare atât de rău, și eu l-am iubit“. Au discutat despre cât de ciudat era că Jonah alesese să meargă la MIT, despre verișoara Michelle, care era însărcinată cu gemeni, și despre politica americană, pe care Goodman o cunoștea doar prin filtrul presei islandeze.

Au vorbit multă vreme, abordând toate subiectele care le treceau prin minte. Wolfii s-au relaxat laolaltă în spațiul strâmt, colorat în maro și auriu, al cafenelei Benedikt. Jules a mai băut un pahar cu apă, după care s-a simțit din nou obosită, dar Wolfii încă erau plini de energie și ar fi putut continua câteva ore. Islanda, un tărâm atât de îndepărtat de alte țări, rămânea trează până târziu în noapte, ca și când ar fi vrut să se consoleze pentru izolarea ei. Numai Jules Jacobson și Gudrun Sigurdsdottir fuseseră lăsate la marginea acestei conversații, adolescenta și femeia în toată firea stând la masă într-o tăcere politicoasă. Jules s-a uitat la fosta supraveghetoare de la Spirit-in-the-Woods, care s-a uitat și ea la Jules, și amândouă au zâmbit sfios, neavând nimic de spus.

— Și, a zis Jules în cele din urmă, mai ai lanterna aia?

---

[71] Guava este un fruct exotic cu o coajă verde și miez roz, cu gust dulce-acrișor.

PARTEA A DOUA

Figland

Zece

În septembrie 1984, la un mic restaurant japonez din New York — atât de scump încât nu avea firmă la intrare și nici prețuri pe meniul caligrafic —, Ethan Figman și Ash Wolf stăteau pe rogojini de paie în fața directorilor de televizor Gary Roman și Hallie Sakin, amândoi spilcuiți, elegant îmbrăcați și cu dinți impecabili, deși era limpede că Gary avea adevărata putere, în timp ce puterea lui Hallie era doar complementară. Gary a vorbit primul, iar Hallie n-a făcut decât să reformuleze — mai modest și mai puțin atrăgător — ceea ce spusese el.

— A fost o succesiune extraordinară de evenimente, a spus Gary Roman.

— Nemaipomenită, a completat Hallie Sakin.

Episodul-pilot fusese terminat și se finalizase cu un contract pentru continuarea serialului timp de un sezon întreg, care avea să fie produs în studioul din Manhattan pe care televiziunea îl amenajase special în acest scop. Întrucât Ethan insistase să interpreteze vocile a două personaje secundare, se făcuse în acest fel — precum și în altele — indispensabil pentru serial. Cu câteva zile mai înainte, directorii veniseră de la Los Angeles special ca să se întâlnească personal cu Ethan, precum și cu agentul și avocații lui, iar acum sărbătoreau cu o cină încheierea contractului.

Ospătarul-șef le-a luat comanda, apoi o femeie într-un chimonou verde-pal a deschis ușile glisante din hârtie de orez și a adus nenumărate tăvi de lemn, în timp ce ospătarul stătea pe lângă ea și o supraveghea, cei doi părând o versiune japoneză a lui Gary Roman și Hallie Sakin. Relațiile de putere erau întotdeauna foarte ușor de identificat, dacă îți luai răgazul de a-i observa pe cei implicați. Ethan avea să-i spună asta lui Ash mai încolo, în apartamentul lor, când aveau să deconstruiască seara pe parcursul căreia Ethan se simțise stânjenitor de formal și înstrăinat de el însuși. Întâi de toate, fusese dezgustat de ciudățenia sushi-ului. La douăzeci și cinci de ani, Ethan Figman nu apucase să mănânce decât rulouri californiene[72], care nu erau nicidecum crude. Dar în seara aceea, fuseseră serviți cu mai multe feluri de sushi și cu variate felii romboidale de sashimi[73], condimentate cu o pastă desfundătoare de sinusuri numită wasabi[74]. Mâncaseră și niște globulețe strălucitoare — recolta unei misterioase ovulații subacvatice —, precum și tentacule amputate servite cu un sos cu gust de caramel afumat. Ethan era speriat de paraziții cu care putea fi infectat peștele crud, dar a și fost atras de toate acele delicatese,

așa că a încercat să-și depășească fricile. Într-un fel, mâncarea japoneză era ca un desen animat comestibil.

Ash, care stătea alături de el, mâncase de multe ori sushi și sashimi; ba chiar și-a amintit că sigur mai fusese o dată la restaurantul acela cu tatăl ei, cândva în anii 1960. Iar Gil Wolf o învățase cu răbdare pe fiica lui cum să țină bețișoarele în mână. Dar poate că nu era același restaurant, căci erau mai multe astfel de localuri în oraș — fără firmă, fără reclamă, fără prețuri în meniu. Trebuia doar să fii genul de persoană interesată de asemenea restaurante. Trebuia doar să ai bani.

Însă nu doar mâncarea îl făcuse pe Ethan să nu se simtă în largul lui. În fond, ar fi trebuit să fie relaxat. Ar fi trebuit să fie încordat înainte de ziua aceea — și fusese și atunci. Acum, când avea contract pentru un sezon întreg, iar un etaj al unei clădiri de birouri fusese închiriat pentru amenajarea unui studio de animație, reprezentanții televiziunii nu mai puteau da înapoi; deci nu-și puteau da seama dintr-odată că făcuseră o mare eroare, că îi oferiseră din greșeală tocmai *lui* — lui Ethan Figman cel lipsit de eleganță și frumusețe — o sumă foarte mare de bani ca să facă ceea ce oricum făcuse dintotdeauna, cel puțin în mintea lui.

— Cum te simți știind că, dacă telespectatorii vor răspunde așa cum credem noi că vor răspunde, o să fii cel mai iubit Figman din America? l-a întrebat Gary Roman.

— Îmi închipui că e intimidant, a adăugat Hallie Sakin.

— De fapt, cred că o să fiu al doilea cel mai iubit Figman, a răspuns Ethan. Străunchiul meu Schmendrick Figman e *venerat*, cel puțin în zona Bensonhurst din Brooklyn.

A urmat o pauză nedumerită, apoi cei doi directori au râs cu hohote asemănătoare, deși Ash nici măcar nu s-a prefăcut că ar fi fost amuzant. Ethan bătea câmpii, așa cum făcea de obicei când era stresat. Bineînțeles că nu avea un străunchi pe nume Schmendrick, iar gluma nici măcar nu era o glumă. Ethan știa că lui Ash nu-i plăcea acea latură a lui, dar când erai într-o relație cu cineva, acceptai tot ce era el. Când Ash a ajuns să-l iubească pe Ethan, deja îi descoperise o mulțime de defecte: bătea câmpii, îi transpirau palmele, era nesigur, faptul că arăta rău când era îmbrăcat și poate și mai rău când era dezbrăcat. Acum, Ethan Figman avea nevoie de sake pentru a putea vorbi cu directorii așa cum vorbesc între ei oamenii obișnuiți. Nu putea să discute toată viața doar cu prietenii lui, deși ar fi fost preferabil — mai ales dacă ar fi putut discuta în special cu Jules. Ethan și televiziunea erau acum parteneri, făceau echipă. Ethan avea acum un serial numit *Figland* căruia trebuia să-i dedice tot timpul său: urma să scrie scenariile episoadelor, să facă animație și să ia parte la

ședințele de lectură pe roluri. Avea să fie sunat de foarte multă lume, nu doar de Ash, Jonah și Jules.

Cu aproape trei ani înainte, Ethan fusese angajat să lucreze pentru un serial de desene animate inteligent, dar strident, care se difuza noaptea, numit *Chicoteli*. Absolvise de câteva luni Școala de Arte Vizuale și, cu toate că până atunci reușise să câștige bani făcând animații industriale, era curios să vadă cum se lucra în echipa unui serial. Din tot grupul lor de prieteni, numai el era foarte angajabil. Deocamdată, toți ceilalți nu aveau carierele pe care și le doreau, ci doar le dădeau târcoale. Jules încă se străduia să devină actriță de comedie, iar Ash actriță de roluri serioase. Jonah, care tocmai scăpase din Biserica Unificării, era nehotărât și dezorientat, și încerca să se angajeze ca inginer. *Chicoteli* era unul dintre puținele seriale de desene animate pentru adulți care se difuzau la televizor, și ceea ce-l făcea și mai neobișnuit era că echipa de producție lucra la New York, nu la Los Angeles — iar acest detaliu îl atrăsese cel mai mult din tot proiectul. Pentru că lui Ethan nu-i plăceau *Chicotelile*, al căror umor era răutăcios și copilăros. În episodul-pilot, personajele își puneau piedică unele altora în timp ce fugeau, iar la vizionările de probă se obținuse o reacție bună din partea publicului cu vârste între optsprezece și douăzeci și cinci de ani, segmentul vizat de producători. Studioul de animație în care Ethan desena și scria pentru *Chicoteli* era un vast spațiu deschis din Chelsea, cu mobilă modulară, un fundal sonor asigurat de albumele Joy Division[75], un frigider plin cu sucuri și apă minerală și o echipă de oameni sub treizeci de ani. Într-o zi, cineva a adus un băț pogo[76] care a lăsat un șir lung de urme pe parchetul elegant. Ethan s-a obișnuit cu slujba și a rămas acolo mai mult de un an, perioadă în care a primit o serie de măriri salariale și complimente. *Chicoteli* avea un asemenea succes, încât producătorii au recompensat echipa cu o excursie în Hawaii.

În decembrie 1982, pe insula Maui, îmbrăcat cu o cămașă cu mânecă lungă și cu pantaloni lungi — deci în echipament de apicultor —, Ethan stătea pe un șezlong la umbra unui copac, cu o carte în mână, în timp ce toți ceilalți se bronzau sau erau în apă, și dintr-odată și-a dat seama că era deprimat și că avea nevoie nu doar să se întoarcă acasă, ci și să renunțe la slujba aceea. Nu mai voia să fie responsabil de personajele tâmpite, cu capete mari, din *Chicoteli*. Ethan s-a întors la hotel și a sunat-o pe Ash la New York; nu folosise niciodată telefonul de când ajunsese acolo, nevrând să sporească în niciun fel cheltuielile, întrucât se temea ca nu cumva să se supere producătorii. Nu se atinsese nici măcar de băuturile din minibar. Cu siguranță colegii lui mâncau zi și noapte pumni

de nuci de macadamia Kona, cu glazură de cafea. Ethan se temea că, dacă i-ar fi spus că voia să renunțe, Ash i-ar fi răspuns: „E o decizie impulsivă, Ethan. Rămâi acolo până la sfârșitul excursiei și o să discutăm despre asta când te întorci acasă“.

Însă ea i-a spus:

— Dacă asta vrei…

— Da, asta vreau.

— Bine, atunci. Vorbim când ajungi acasă. Te iubesc foarte mult.

— Și eu te iubesc, i-a răspuns Ethan cu pasiune, simțind puterea ei discretă.

Ash nu judeca niciodată. Vino acasă, îi spusese ea, și Ethan avea să meargă acasă, iar Ash avea să-l aștepte și să-l ajute să ia o decizie. În excursie fuseseră invitate și iubitele și soțiile celor din echipă, dar Ash alesese să rămână la New York, să fie asistentă de regie pentru o piesă experimentală numită *Coco Chanel și-o trage*, care urma să fie montată în aer liber noaptea, în cartierul carmangeriilor. Nu era plătită pentru asta, dar salariul lui Ethan era suficient pentru a se întreține amândoi. Ethan și-a făcut bagajul, în timp ce restul animatorilor se bălăceau și se scufundau în Pacific, și a lăsat la recepție un bilet pentru șeful lui, explicându-i că decizia lui era bruscă, dar fermă. „Mă simt ca și când aș fi fost lovit în cap cu o placă de surf, i-a scris el. Nu că aș avea de unde să știu cum e, dat fiind că, după cum probabil ai observat, mi-am petrecut această vacanță la umbră, citind *Conjurația imbecililor*. Dar trebuie să plec, Stan. Nici măcar nu-mi dau seama de ce.“

După ce s-a întors la New York, Stan l-a sunat pe Ethan și i-a cerut să vină săptămâna următoare la o „discuție“, dar Ethan a refuzat. A rămas în apartamentul lui, desenând obsesiv personaje din Figland în carnețelele cu spiră pe care și le cumpăra în număr mare. Uneori, Jonah Bay, care acum era extenuat din pricina slujbei pe care o găsise de curând — proiecta dispozitive inovatoare care să ajute persoanele cu dizabilități în viața de zi cu zi —, trecea pe la el și rămânea toată seara, iar din când în când rămânea să doarmă peste noapte. Sau îl vizitau Jules și iubitul ei, Dennis Boyd, un tip solid și brunet, care în toamnă începuse să frecventeze școala de ecografie.

— Știu că vezi mereu la metrou afișe care te îndeamnă să te faci ecografist, așa că s-ar putea să pară o glumă, îi spusese Jules lui Ethan după ce povestise ce planuri are Dennis. Dar cariera pe care și-a ales-o e de fapt foarte importantă. O să poată să vadă înăuntrul oamenilor, să vadă misterele care se ascund sub piele. Cu ultrasunete, dacă îți vine să crezi. E ca și când ai fi un clarvăzător, numai că te folosești de mașini.

Într-un fel, mi se pare o artă. O să aibă de-a face cu anatomia. Cu viețile oamenilor. Cu ce e înăuntrul lor. Cu toate trăsăturile lor.

— Știu asta, a spus Ethan. Și îmi place Dennis. Nu trebuie să-i faci reclamă.

Dennis Boyd era timid și Ethan știa că în trecut avusese probleme emoționale. Dar lăsa impresia unui tip de treabă care o iubea pe Jules și, slavă Domnului, n-ar fi rănit-o niciodată. Uneori, în timp ce stătea cu Jules în cameră, Ethan se uita la ea și simțea că eurile lor de la cincisprezece ani încă erau foarte prezente. Încă ar fi putut s-o sărute, își dădea el seama, dar își spunea imediat: *Alungă acest gând.* La douăzeci de ani, Jules Jacobson nici măcar nu era foarte sexy sau preocupată de sex — nu că ar fi fost la cincisprezece ani —, dar încă era excitat de ea, pur și simplu pentru că o plăcea foarte mult. Jules era deșteaptă, șarmantă și autoironică. Nimeni nu-i dăduse niciodată nimic și nu fusese răsfățată. Nici Ethan nu fusese răsfățat — era unul dintre lucrurile pe care le aveau în comun, împreună cu o sensibilitate ciudată. Pe Jules n-o interesa dacă lăsa impresia unei persoane respectabile: făcea deseori glume pe seama ei, lăsând respectabilitatea deoparte, în favoarea efectului comic.

Ethan știa că, obiectiv vorbind, Jules nu era chiar atât de amuzantă. Imediat după ce terminase facultatea, începuse să vină des la New York cu trenul din Underhill, să caute roluri comice în piese, dar deocamdată nu avusese niciun pic de noroc. Lui Ash i se părea plină de umor, dar lui Ethan i se părea simpatică, captivantă și minunată. De ce nu era suficient pentru a reuși în cariera de actriță?

Cu câteva luni mai înainte, Ash se întorsese acasă într-o noapte după cursul de actorie la care ea și Jules începuseră să meargă în vara aceea și îi spusese lui Ethan:

— Biata de Jules. N-o să-ți vină să crezi ce-a pățit.

— Ce s-a întâmplat?

Ethan s-a uitat cu teamă la iubita lui, dorindu-și ca Jules să nu fi pățit nimic. S-a gândit că poate Dennis se despărțise de ea, dar, în mod surprinzător, asta nu l-a necăjit foarte tare pe Ethan. Ba chiar i-ar fi dat un fior de bună dispoziție să știe că Jules devenise *disponibilă* — deși, bineînțeles, Ethan nu era disponibil.

Ash a pus jos poșeta cu model de covor persan și s-a așezat lângă Ethan pe canapea, cu capul pe umărul lui:

— În seara asta, Yvonne a tot presat-o pe Jules, spunându-i că nu coboară destul de adânc în ea însăși. Iar la sfârșit, când ne pregăteam de plecare, Yvonne i-a cerut să mai rămână. Așa că am așteptat-o afară — știi că, după curs, mergem să mâncăm împreună. Jules a rămas înăuntru cu

Yvonne vreo zece minute, iar când a ieșit era foarte roșie la față, dar nu uniform, ci cu pete — știi la ce mă refer?

— Da, a spus Ethan, care studiase îndelung îmbujorările lui Jules.

— Parcă avea pojar. Era foarte furioasă, foarte necăjită. Am mers la un restaurant și mi-a povestit că Yvonne i-a spus: „Draga mea, o să fiu foarte directă. Tu de ce joci teatru?“

— Asta i-a zis profesoara voastră de actorie lui Jules? „Tu de ce joci teatru?“

— Da. Iar Jules a bâiguit ceva de genul: „Păi, pentru că asta vreau să fac cu viața mea“. Și Yvonne i-a zis: „Dar te-ai întrebat vreodată dacă lumea chiar are *nevoie* să te vadă jucând?“ Exact așa i-a zis! Cotoroanța asta cu turban. Iar Jules a zis: „Ăă, nu, nu m-am gândit la asta“. Și Yvonne: „Cu toții venim pe pământul ăsta o singură dată. Și toată lumea crede că scopul nostru în viață e să ne descoperim pasiunea. Dar poate că scopul nostru e să descoperim și de ce au nevoie *alți oameni*. Și poate că lumea nu are de fapt nevoie să te vadă pe *tine*, draga mea, recitând un monolog vechi și plicticos din colecția lui Samuel French[77] sau să te prefaci că ești beată și să mergi împleticindu-te. Ți-a trecut vreodată prin minte?“

— Dumnezeule! a spus Ethan. E îngrozitor.

— Știu… Iar Jules i-a zis: „Mulțumesc, Yvonne“. Chiar i-a mulțumit pentru că i-a zis asta — foarte masochist din partea ei —, apoi a ieșit în grabă pe trotuar și a izbucnit în plâns.

— Mi-aș fi dorit să fiu acolo să dau o mână de ajutor, a spus Ethan.

A doua zi, când era doar Ethan în apartament, a sunat Jules. Nu era clar cu care dintre ei voia să vorbească — probabil cu Ash —, dar Ethan s-a purtat ca și când l-ar fi căutat pe el și a discutat cu ea pe îndelete.

— A fost umilitor, Ethan, i-a povestit Jules. Stătea în fața mea cu turbanul ei și se uita la mine ca și când m-ar fi urât. Parcă voia să spună: „Renunță la teatru!“ Și cred că are dreptate. S-ar putea să fiu un pic amuzantă. Dar nu-s amuzantă ca un actor, ci ca un om obișnuit. La fel ca tine, a adăugat ea. Deși, bineînțeles, tu ești amuzant și ca un geniu, așa că tu ai mai multe opțiuni.

Ethan s-a îmbujorat de plăcere și s-a lăsat pe speteaza canapelei, întrebându-se unde stătea Jules în clipa aceea, dacă și ea stătea pe canapea, dacă aveau poziții asemănătoare.

— Nu-s nici pe departe un geniu, a răspuns el.

— Pe asta mă fac că n-am auzit-o, a spus Jules, apoi a adăugat: sunt dispusă să mai încerc, dar cât să mă mai chinui, Ethan? Îți dai seama că n-o să mă mai duc la cursul ăla. Mă rog, nu cred c-o să pot recupera vreun ban, deși mai sunt multe săptămâni de curs. Ar fi groaznic să mai stau o

dată de vorbă cu Yvonne. Oricum, cred că deja a cheltuit banii încasați de la mine ca să mă primească în Lumea Turbanului. Oare să mă mai duc la probe pentru roluri? Să zic: „Dă-o dracului pe Yvonne!“ și să merg mai departe? Când să mă opresc? La douăzeci și cinci de ani? La treizeci? La treizeci și cinci? La patruzeci? Sau chiar acum? Nimeni nu-ți spune cât timp să încerci înainte să renunți pentru totdeauna. Nu poți să aștepți până ajungi atât de bătrân, încât să nu te mai poți angaja în alt domeniu. Deja mă simt epuizată de toate astea și, propriu-zis, abia am început. Dar vreau să fiu distribuită în *ceva,* fie și într-o piesă mică și incomprehensibilă la un teatru cu douăsprezece locuri. Mai ții minte *Marjorie Morningstar*?

— Nu.

— E un roman faimos de Herman Wouk, publicat acum foarte multă vreme. Marjorie Morningstar își dorește încă de mică să devină actriță; numele ei adevărat e Marjorie Morgenstern — nume evreiesc —, dar și-l schimbă pentru când va fi faimoasă, lucru despre care toată lumea crede că se va întâmpla într-o zi. E fata frumoasă și plină de viață care a jucat în toate rolurile principale din piesele școlare și de la teatrele de vară. Apoi pleacă la New York să-și înceapă adevărata carieră de actriță și are o mulțime de experiențe, dar în cele din urmă nu-și îndeplinește visul. La sfârșitul romanului, acțiunea se mută foarte mulți ani mai târziu, când o prietenă de demult a lui Marjorie vine în vizită la ea. Acum, Marjorie e o simplă casnică și locuiește într-un orășel numit Mamroneck. Înainte, era foarte dinamică și entuziastă, plină de speranță, dar între timp s-a schimbat și a devenit o femeie obișnuită și cam plicticoasă, iar prietenei sale nu-i vine să creadă că e aceeași persoană de pe vremuri. Întotdeauna mi s-a părut că e cel mai trist și mai devastator sfârșit. E o carte despre visurile uriașe care nu se îndeplinesc. Despre cât de mic poți deveni cu timpul, fără ca măcar să-ți dai seama. Nu vreau să mi se întâmple și mie asta.

— Jules, ai multe calități, dar nu semeni nici pe departe cu Marjorie Morningstar, a spus Ethan după o clipă de tăcere.

Nu voise s-o ofenseze și Jules a înțeles asta. Dar era adevărat, Jules nu avea înzestrarea necesară pentru a deveni vedetă, n-o avusese niciodată, așa că foarte probabil povestea ei nu putea avea un sfârșit devastator.

Ash era vedeta. Ash ar fi putut face carieră de actriță, dacă și-ar fi dorit-o, deși în ultima vreme părea să nu și-o mai dorească. Voia să regizeze, nu să joace, îi tot spunea ea lui Ethan. Mai exact, voia să regizeze piese scrise de femei și piese despre femei, cu roluri feminine de

anvergură.

— Există un dezechilibru incredibil, îi spusese Ash cândva. Micul ducat al teatrului e dominat de bărbați — ei scriu piesele, ei le regizează, iar apoi înhață toate premiile. Jur, dacă ar putea distribui bărbați și în rolurile feminine, ar face-o.

—Tommy Tune[78] *o joacă pe* Golda Meir[79], o întrerupsese Ethan.

—Teatrul e la fel de macho ca orice alt domeniu. E cam la fel de nasol ca în… prospecțiunile petroliere. Sexismul e îngrozitor și vreau să schimb asta. Mama a primit o educație foarte bună la Smith, dar s-a căsătorit imediat după absolvire și n-a făcut nimic pe plan profesional. Mă uit la ea și mă gândesc că ar fi putut să exceleze în multe domenii. Putea să fie istoric de artă. Curator de muzeu. Bucătar-șef! După cum știi, e o bucătăreasă nemaipomenită și o mamă nemaipomenită, dar ar fi putut să aibă și o carieră strălucită. Lucrurile astea nu se exclud. Simt aproape că-i sunt datoare să fac ceva care să aibă legătură cu femeile.

Ash i-a spus lui Ethan că voia să devină o regizoare feministă. În 1984, îți puteai descrie slujba visurilor în felul acesta fără să fii luată peste picior. Desigur, șansele de a avea succes în regie erau și mai mici decât în actorie — iar pentru Ash încă și mai mici, dat fiind că era femeie —, dar de ceva vreme era convinsă că asta avea să facă în viață.

Însă Jules ajunsese în lumea teatrului în mod întâmplător și rămăsese în ea poate un pic prea mult. Facultatea fusese un ultim și prelung suspin după cariera de actriță și, cu toate că la New York își construise un statut de actriță secundară excentrică, insuficient de frumoasă ca să obțină un rol principal, dar cu un anumit șarm camaraderesc, Jules își dădea seama că peste tot în jur erau actori mult mai buni decât ea. Îi vedea jucând câte o scenă la cursurile de actorie: unul avea un corp uluitor de elastic, un altul putea imita o paletă largă de accente. Jules îi văzuse și în sălile de așteptare, ținând în mâini dosare cu fotografii de prezentare, precum și în sălile unde dădeau probe pentru roluri. Cu toate că și ei își înțelegeau poziția modestă pe care o ocupau în ierarhia din lumea teatrului, concurau între ei pentru acele roluri mici, dar cruciale, care puteau fi adevărata rampă de lansare. Erau buni la ce făceau, mai buni decât ea.

— Nu, Ethan, a încuviințat Jules la telefon. Nu-s ca Marjorie Morningstar.

— Și ce altceva te vezi făcând?

— Trebuie să mă hotărăsc acum?

— Stai un pic pe gânduri, a spus el. Ai câteva minute la dispoziție.

Au tăcut amândoi câteva clipe, iar Ethan a auzit-o crănțănind ceva

la celălalt capăt al firului. S-a întrebat ce mânca și i s-a făcut foame, așa că a întins firul telefonului ca să poată ajunge la o pungă de chipsuri de pe măsuța de cafea. Încercând să nu facă prea mult zgomot, Ethan a desfăcut punga, eliminând aerul prins înăuntru, apoi s-a pus și el pe mâncat. El și Jules își ronțăiau împreună chipsurile — sau cine știe ce —, fără nicio reținere.

— Ce mănânci? a întrebat el în cele din urmă.

— Asta e versiunea platonică a întrebării telefonice clasice: „Cu ce ești îmbrăcată?“

— Cam așa ceva.

— Cheez-It, a răspuns Jules.

— Eu, Doritos. Ambele sunt portocalii, a adăugat el fără un motiv anume. În clipa asta amândoi avem limba portocalie. *Or să ne recunoască după culoarea limbii.*

Apoi au mai crănțănit o vreme, ca doi oameni care se plimbă prin frunze uscate. Ash nu mânca niciodată chipsuri — alimentația ei era uimitor de pură. Odată, Ethan a găsit-o în living mâncând o roșie care se copsese pe pervazul lor: o ținea în mână cu un aer meditativ, mușcând nonșalant din ea, ca și când ar fi fost o piersică sau o prună.

— Ei bine, a spus Jules în cele din urmă, știu că o să ți se pară idealist din partea mea, dar uneori mi-am imaginat că aș putea face ceva pentru oamenii care suferă. Și nu glumesc, dacă asta îți închipui. Când a murit tata, am fost foarte închisă în mine însămi. N-am încercat deloc s-o ajut pe mama. E dezgustător cât de egoistă am fost.

— Erai un copil, i-a amintit el. Era firesc să te porți așa.

— Dar acum nu mai sunt copil. Știi că la facultate specializarea mea secundară a fost psihologia? Iar în primul an, când mă simțeam îngrozitor, m-am dus la cabinetul de consiliere al universității și am vorbit cu o asistentă socială foarte drăguță.

— Aha. Continuă.

— Ar putea fi interesant să mă fac terapeută. Să mă înscriu la master și tot restul. Dar mama nu mă poate ajuta să-mi plătesc taxele și aș plăti o viață rate la împrumuturile de studii.

— Nu există și căi mai ieftine? N-ai putea să te faci asistentă socială, ca tipa la care ai fost în facultate? Nu te-ar costa mai puțin în felul ăsta?

— Pai, cred că da. Dennis zice că oricum ar fi bine să-mi continui studiile într-un fel sau altul.

— Îl încântă ideea?

— Ah, lui îi place tot ce-mi place mie. Și e foarte bucuros că s-a

înscris la școala de ecografie. Bineînțeles, a adăugat ea ușor ironic, școala *lui* are niște cursuri extraordinare, o excelentă echipă de lacrosse[80] și un campus îmbrăcat în iederă. Au chiar și un imn.

— Zău? Deja m-ai făcut curios. Ce imn are școala de ultrasunete?

Jules a stat pe gânduri o clipă, iar în cele din urmă a spus:

— Un cântec de la The Beatles.

— Aha…

— „Văd prin tine.“

— Perfect, a spus Ethan, admirând-o din tot sufletul, dorindu-și ca acea conversație să nu se termine niciodată.

— Serios, a spus Jules, a fost o idee bună pentru Dennis. Înainte, nu știa ce voia să facă, nu știa ce carieră să urmeze. Știi că i-a fost greu în facultate, pentru că a avut o cădere nervoasă. Ecografia n-a fost visul vieții lui, dar școala asta e bună pentru el, e o adevărată ușurare. Așa că da, îi place ideea ca și eu să-mi continui studiile. Dar tu ce crezi? Îmi închipui că trebuie să ai o părere fermă despre asta. Nu neapărat și corectă.

— Părerea mea e că sunt de acord cu Dennis. Și cred că ai fi bună ca terapeută. Oamenilor le-ar plăcea să stea de vorbă cu tine.

— De unde știi?

— Pentru că *mie* îmi place să stau de vorbă cu tine.

Nu mult după aceea, Jules s-a înscris la Școala pentru Asistenți Sociali de la Universitatea Columbia, a fost acceptată cu o bursă, dar a trebuit să facă un împrumut de studii. Avea să înceapă cursurile la jumătate anului și se simțea ușurată că nu mai era nevoită să cumpere săptămânal revista *Culise* și să stea ca o caraghioasă într-o cafenea cu un marker în mână, închipuindu-și că avea să fie aleasă pentru un rol, când de fapt probabil n-avea să fie distribuită niciodată în vreo piesă. A început să-și piardă interesul pentru actorie și a renunțat la visul de a primi atât de multă atenție — prea multă atenție —, încât s-o simtă cum i se adună în cap, ca febra. În plus, se săturase să lucreze la La Bella Lanterna, unde bacșișurile erau mici și de unde se întorcea acasă cu părul duhnind a espresso. Nicio cantitate de șampon Gee — Părul Tău Miroase Superb — n-o putea scăpa de acel miros. La Columbia, părul ei și-a recăpătat mirosul dulceag, iar cursurile erau interesante, cu excepția statisticii, care era înfiorătoare, însă o ajuta Dennis, stând lângă ea în pat și citindu-i lent, cu glas tare, din manualul ei incomprehensibil.

Cât despre Ethan, rămăsese fără niciun țel după ce plecase din echipa *Chicotelilor* — ceea ce, intuitiv, fusese o idee bună. Și-ar fi dorit s-o poată folosi pe Jules ca partener de discuție, așa cum îl folosise ea pe el. Discuțiile cu ea erau diferite de cele cu Ash, care avea mare încredere în

instinctele lui și își dorea să fie fericit. Jules era mult mai critică cu Ethan; ea era cea care îi spunea dacă vreo idee de-ale lui nu era bună. Ethan ar fi trebuit să-i spună: „Sunt complet dezorientat“, însă nu putea face asta, pentru că Jules ar fi considerat că e patetic, iar el se străduise să iasă din infernul patetismului începând din clipa când făcuse greșeala de a o săruta cu ani în urmă, în atelierul de animație.

Într-o după-amiază, la câteva zile după ce se întorsese din Maui, Ethan a fost invitat la prânz de tatăl lui Ash. „Hai să ne întâlnim în biroul meu“, îi propusese Gil Wolf. Ethan a înțeles că prânzul presupunea să poarte cravată, ceea ce l-a deprimat și i-a tăiat tot elanul. A fi artist însemna — măcar în parte — că nu trebuia să porți cravată, nu? Și de ce să meargă singur să ia prânzul cu Gil? Ethan și Ash erau un cuplu din vara lui ’76, exceptând o perioadă din anul întâi de facultate, când se despărțiseră. La Yale, Ash se îmbătase într-o noapte și se culcase cu un băiat în căminul ei — sau în „colegiul“ ei, pentru că așa li se spunea căminelor acolo. Băiatul era un brunet cu înfățișare exotică, moștenită de la strămoșii săi Navajo, iar Ash îi explicase lui Ethan că se întâmplase după o petrecere — „pur și simplu“. Ethan fusese atât de furios și șocat, încât simțise că aveau să-i explodeze toate organele interne. A fost o minune că n-a făcut accident cu mașina veche și zgomotoasă a tatălui său în timp ce se întorcea din New Haven. Ethan și Ash n-au vorbit cinci săptămâni, timp în care Ethan a făcut un desen animat urât și malițios numit *Curva*, despre o furnicuță care își trădează iubitul furnică la un picnic.

Într-un weekend din acea perioadă îngrozitoare, simțindu-se mai deprimat ca niciodată, Ethan s-a dus cu mașina la Buffalo s-o vadă pe Jules și, cu toate că planul era să se culce într-un sac de dormit pe podeaua din camera lui Jules, până la urmă a dormit în pat cu ea jumătate de noapte, în timp ce ea învăța pentru un examen la psihologie. Ethan a tot încercat să stea de vorbă cu ea, s-o distragă de la învățat, iar ea i-a tot cerut să tacă, spunându-i că o tensiona și că avea să pice examenul. „Îți fac un masaj la spate“, i-a spus el și, când ea a încuviințat cu un aer absent, Ethan a început să-i maseze umerii, iar ea s-a aplecat un pic în față, lăsându-l să se strecoare în spatele ei, ca să aibă o poziție mai bună.

— Ce bine e, a spus Jules.

Ethan o masa sârguincios în liniște, iar în cele din urmă Jules a pus cartea în poală, cu fața în jos, și a închis ochii. Mâinile lui se plimbau pe tricoul cu câteva numere mai mari în care dormea Jules, iar ea scotea murmure aprobatoare, care îi prilejuiau lui Ethan o încântare considerabilă. Mâinile lui se mișcau ritmic, iar Jules ofta cu o plăcere care

îi producea și lui Ethan plăcere. Ceva părea să se fi schimbat în cameră — oare era doar o impresie? —, iar mâinile lui au coborât spre șale. Una dintre palme i s-a strecurat pe abdomen, clipă în care Ethan n-a mai avut *nicio îndoială* că se schimbase ceva, așa că într-o tăcere absolută și-a ridicat mâna și i-a cuprins sânul, găsindu-i sfârcul cu două degete. Toți și toate erau șocați: Ethan, Jules, mâna, sânul, sfârcul. Jules s-a îndepărtat brusc de el și de mâna lui.

— Ethan, ce se *întâmplă* cu tine?

— Ce-i? a spus el, întristat și, în același timp, pretinzând că nu-și dădea seama ce făcuse.

— Du-te și dormi pe podea, i-a cerut ea, iar el s-a supus, ghemuindu-se la loc în sacul de dormit ca un animal într-o peșteră. Cum ți-ai închipuit că poți face asta? a continuat Jules. Relația noastră nu e așa. Și de ce aș vrea să fac ceva cu tine, iubitul prietenei mele celei mai bune?

— Nu știu, a spus Ethan, fără să se uite în ochii ei.

Pentru că ne iubim, era răspunsul adevărat. Pentru că e minunat, cel puțin pentru mine. Și pentru că, of, deși am o relație cu Ash de multă vreme, când nu ne mai înțelegem, revin la dorința pe care am avut-o dintotdeauna — dorința pentru *tine* —, pe care o voi păstra până voi muri.

Ce s-a întâmplat în camera lui Jules de la Buffalo avea să fie un subiect tabu pentru amândoi timp de câțiva ani; iar într-o bună zi, Jules a amintit în sfârșit episodul când erau doar ei doi, denumindu-l „sfârcul din Buffalo“, o sintagmă care a prins. „Sfârcul din Buffalo“ a devenit o expresie secretă care se referea nu doar la acel eveniment, ci la toate acțiunile nechibzuite pe care le putea întreprinde cineva din slăbiciune, din nostalgie, din frică sau din orice altă emoție umană.

— O să se întoarcă la tine, i-a spus Jules lui Ethan în noaptea aceea, ea stând în pat, el pe podea. Mai ții minte când m-a dat afară din apartament după ce am stat de vorbă cu Cathy Kiplinger la cafenea?

— Da. Dar acum Ash e cea care m-a trădat *pe mine*. Vinovată e *Ash*, iar acum tot eu o aștept pe *ea*. Cum de s-a ajuns aici?

— Așa e Ash. Așa e ea întotdeauna.

După o vreme, despărțirea a devenit insuportabilă atât pentru Ethan, cât și pentru Ash. Amândoi o sunau pe Jules și îi povesteau îndurerați cât de greu le era unul fără celălalt. „E o parte din mine, spunea Ash. Nu-mi dau seama cum, dar am uitat asta câteva clipe, iar acum nu mai suport să nu-l am lângă mine. E ca și cum am avut nevoie să mă culc cu altcineva ca să-mi dau seama cât de mult am nevoie de el.“ Ethan, pe de altă parte, îi tot spunea lui Jules: „Nu mai rezist. Pe bune, chiar nu mai rezist, Jules. Specializarea ta secundară e psihologia. Explică-mi ce-i în

mintea femeilor. Spune-mi tot ce trebuie să știu, pentru că impresia mea e că nu știu nimic.“

Dar, în cele din urmă, s-au împăcat, legându-și din nou destinele. Ash n-a aflat niciodată de sfârcul din Buffalo și nu exista niciun motiv pentru care ar fi trebuit să-i ajungă la urechi. Acum, de când terminaseră facultatea, Ethan și Ash locuiau împreună pe East 7th Street, aproape de Avenue A, un bulevard plin de dealeri și de drogați. „Nu-mi place deloc zona asta“, a spus Gil Wolf când el și Betsy au fost să-i viziteze, apoi au chemat repede un lăcătuș, cerându-i să pună cea mai scumpă broască de titan disponibilă pe piață.

Ash și Ethan aveau amândoi douăzeci și trei de ani când tatăl ei l-a invitat pe Ethan la biroul lui — era o vârstă perfect rezonabilă pentru a locui împreună fără a fi nevoiți să se gândească la căsătorie. Ethan era îngrijorat că Gil voia să-l întrebe dacă avea vreun plan în direcția asta. Dar Gil nu voia să discute despre căsătorie și nici despre Ash. Pur și simplu, era îngrijorat de faptul că Ethan renunțase la postul din echipa *Chicotelilor*. Gil părea că voia doar să-i servească drept figură paternă, știind că tatăl iresponsabil, egoist și posac al lui Ethan nu-i putea fi de niciun folos fiului său. Ethan purta un sacou maro, care îi era cam scurt la mâneci, și o cravată subțire de aceeași culoare, iar părul îi era proaspăt dat cu gel. A luat loc pe un scaun din oțel mat și piele întoarsă, în fața biroului ocupat de tatăl lui Ash la sediul din Bulevardul Lexington al băncii care acum se numea Drexel Burnham Lambert. Afară, cerul era presărat cu nori, iar de la înălțimea la care se aflau, orașul era de nerecunoscut, la fel cum și Ethan se simțea de nerecunoscut.

— Și ce vrei să faci mai departe? l-a întrebat Gil Wolf.

Pe biroul lui se afla un leagăn al lui Newton[81], iar Ethan ar fi vrut să întindă mâna și să se joace cu bilele metalice, dar s-a abținut.

— Habar n-am, Gil, a zis Ethan.

Și a zâmbit stânjenit, ca și când răspunsul lui putea fi ofensator pentru cineva care lucra în finanțe. Oamenii din locul acela mereu știau ce să facă *mai departe*. În 1982, în birourile Drexel Burnham Lambert motoarele erau turate la fel ca pe o pistă de Formula 1. Toată lumea de acolo voia să facă bani și știa cum. Ethan se simțea stânjenit în lumea investițiilor. În ziua aceea, înainte să urce, primise o insignă adezivă pe care și-o lipise pe rever înainte să urce în lift, simțindu-se de parcă în loc de VIZITATOR, pe ea ar fi scris REFUGIAT. Și totuși, nu putea nega *fiorul* pe care i-l pricinuia locul acela, influxul de adrenalină pe care l-a simțit când asistentul lui Gil a venit să-l ia de la parter.

— Domnul Figman? a spus tânărul. Eu sunt Donny. Pe aici, vă rog.

Donny era doar puțin mai în vârstă decât Ethan și era îmbrăcat cu un costum negru clasic și o cămașă apretată. Școala de arte nu era pentru el! Făcuse școala de afaceri. Sediul băncii era surprinzător de atrăgător pentru Ethan, care până atunci nu se gândise decât rareori la bani. Salariul de avocat din oficiu al tatălui său fusese suficient pentru a plăti chiria regularizată de stat a apartamentului înghesuit din Piața Washington. Iar mama lui era profesoară suplinitoare, deși nu avea multă răbdare cu copiii — de fapt, era genul care țipa din te miri ce. Abia aveau suficienți bani cât să poată plăti taberele de vară ale lui Ethan, care mai apoi a absolvit Școala de Arte Vizuale fără să plătească nicio taxă. În copilărie, părinții lui se certau deseori de la bani, deși e drept că se certau din orice, iar el crescuse cu convingerea că singurul lucru care conta, singurul lucru care, la nevoie, te putea salva de iadul vieții domestice era să faci ce-ți place. Ce putea fi mai bun decât asta?

Dar poate că și cei care lucrau la Drexel Burnham Lambert făceau ce le plăcea. Cu siguranță erau absorbiți de munca lor, fiecare ușă deschisă dând la iveală pe câte cineva, de obicei un bărbat, stând de vorbă la telefon sau cu alt bărbat. Ethan se ținuse după Donny pe coridoarele pline de murmure și zumzete, iar acum, în liniștea care domnea în biroul lui Gil Wolf, ar fi vrut să se întindă pe canapeaua lui rece de piele și să doarmă câteva ore. Știuse dintotdeauna că Wolfii erau bogați, dar nu văzuse niciodată unde era *făcuți* banii lor și nici nu-l interesase cum erau făcuți. Gil era în primul rând tatăl iubitei lui, dar, în lumea aceea, avea un rol diferit, unul autoritar și revigorant.

— Habar n-ai ce vrei să faci mai departe? Mi-e greu să cred, a zis Gil amabil, apoi a întins el mâna să ridice una dintre bilele de oțel care atârnau în leagănul lui Newton.

Bila a făcut clic, lovindu-le pe celelalte, și a făcut-o să sară pe cea din capătul opus, Ethan și tatăl lui Ash urmărind cu atenție mica exemplificare a legilor fizicii.

— Cred că m-au stricat taberele la Spirit-in-the-Woods, a încercat Ethan să explice. Acolo ți se dădea voie să fii creativ și să te exprimi cu toată libertatea. Lucrul în echipa *Chicotelilor* n-a fost deloc așa; era o viziune la care trebuia să subscrii. Cred că trebuie să renunț la animație și să fac ceva unde să nu mă simt încorsetat.

— Uite ce vreau să-ți spun, a început Gil, luând mâna de pe leagănul lui Newton. Apoi și-a împreunat mâinile și s-a uitat în ochii lui Ethan: Am toată încrederea în tine. Și nu sunt singurul.

— Mersi, Gil. E frumos din partea ta că-mi spui asta.

— Nu doar frumos. Ci și egoist. Pentru că știu că Ash e preocupată

de tine. Nu vreau să stârnesc necazuri în paradis, Ethan. Ce încerc să spun e că Ash vrea să fii fericit. Vrea să poți face ce te pasionează cel mai mult.

— Și eu.

Gil s-a aplecat peste birou asemenea cuiva care se pregătea să ofere un sfat unic în viață despre piața de investiții.

— Uite cum aș proceda eu, a zis. M-aș duce înapoi la ei și le-aș spune ce vreau să fac.

— La ei? a râs Ethan, apoi s-a oprit, dându-și seama că fusese nesuferit. Păi, nu există niciun „ei“, a adăugat el pe un ton mai elegant. Oamenii cu care am avut de-a face lucrează numai la serialul ăla. N-ar fi interesați să vadă altceva din ce fac eu.

— Și televiziunea? De ce nu le propui ideea ta, așa-numitul *Figland*? Un serial TV, asemănător cu *Chicoteli*, dar mult mai inteligent, mai satiric și cu siguranță mai amuzant. Și dacă nu vor să-l facă, le poți spune că te duci la competiție. Am făcut niște cercetări pentru tine. În grila lor de programe sunt niște găuri negre, în care serialele pur și simplu n-au succes. Au pierdut anumite segmente orare și sunt *îngrijorați*.

Ethan s-a lăsat pe spate și a simțit că speteaza scaunului ultramodern se lasă un pic prea mult, părând gata să se răstoarne. Gil Wolf era obișnuit să rezolve probleme, să aibă grijă ca lucrurile să fie făcute; perseverența și optimismul lui erau remarcabile. Voia ca Ethan să se ducă la televiziune și să le propună, agresiv și cu încredere, serialul *Figland* și să-i facă să creadă — ba nu, să se *îngrijoreze* — că se puteau face mulți bani de pe urma lui Ethan Figman. Ar fi fost un soi de capcană, de genul celor din lumea lui Gil. Și, la fel ca în lumea lui Gil, o astfel de capcană putea fi, la urma urmelor, eficace și productivă.

Uitându-se la chipul entuziast și aproape schimonosit al lui Gil, Ethan mai întâi s-a încordat, apoi a simțit că se relaxează. Propriul lui tată fusese atât de tulburat și de preocupat de el însuși, încât eșuase spectaculos ca figură paternă. Acum, Ethan își dorea mai mult decât orice dragostea lui Gil, tatăl lui Ash. La urma urmelor, tocmai pentru asta își turnase o ceașcă de gel în păr și, în miezul zilei, pusese pe el un costum de șmecher. Se priveau în ochi atât de intens, încât Ethan și-a dat seama dintr-odată că aceea era, de fapt, conversația — sau o versiune a ei — pe care, cam la vârsta aceea, ar fi trebuit s-o aibă Gil cu fiul său, Goodman. Și Ethan a înțeles că asta era miza întâlnirii lor.

Un tată care își pierduse fiul era o făptură disperată. O făptură cu mâinile goale, neputincioasă. Tragedia dispariției neașteptate a lui Goodman cu ani în urmă încă îl urmărea pe Gil Wolf, amintindu-i mereu ce avusese, ce criticase în permanență și probabil nu apreciase niciodată

suficient — ce pierduse. Durerea era inimaginabilă. Tatăl lui Ash avea nevoie ca Ethan să reușească pentru că propriul său fiu fugise și nu se mai întorsese niciodată. Pentru Gil, fiul lui era ca și mort, dar Ethan, nu.

Ethan urma să sune la televiziune — ce naiba! Avea să le vorbească pe un ton arogant, să vadă ce-i răspundeau. Putea tolera respingerea; mai avusese parte de așa ceva și supraviețuise.

— Și încă ceva, a spus Gil. Dacă ajungi la o înțelegere cu ei…

— În visele mele, l-a întrerupt Ethan.

— Dacă reușești, trebuie să le dai lucruri pe care nu le pot obține de la nimeni altcineva. Trebuie să aibă nevoie de *tine*. Ăsta e secretul.

— Ah, înțeleg ce spui. Sigur. Mulțumesc, i-a spus el lui Gil. Apreciez c-ai fost generos și mi-ai dat sfaturi.

Apoi s-au ridicat amândoi. Deși avea vreo cincizeci și cinci de ani, Gil Wolf încă era un bărbat suplu, care juca tenis de două ori pe săptămână. Nu mai avea aproape niciun fir de păr în creștetul capului, dar își lăsase niște favoriți argintii impresionanți și purta haine elegante, alese de soția lui, care avea același gust rafinat ca Ash.

— Bine, a spus Gil. Acum să mergem la masă. Vreau o friptură. De fapt, ar trebui să spun: vreau o salată, a adăugat el râzând. Internistul mi-a zis că dacă mănânc salată suficient de des, o să încep să mă dau în vânt după ea. Și colesterolul meu bun o să crească, iar cel rău o să dispară precum roua de dimineață.

— Atunci salată, a spus Ethan.

Deși, la douăzeci și trei de ani, colesterolul era o problemă la care nu se gândise niciodată.

Știa vag că avea legătură cu grăsimea din sânge, deși când lumea aducea vorba despre colesterol, înceta imediat să mai asculte, ca atunci când cineva îi povestea un vis. Gil a întins mâna și i-a dezlipit ușor insigna adezivă. Pe reverul lui Ethan a rămas o vagă urmă rectangulară, de culoarea polenului, care avea să dăinuie până la scoaterea din circulație a sacoului maro, înlocuit anul următor — la insistențele lui Ash — cu unul scump, care nu era maro.

— Stai. Încă ceva, a spus Gil, iar expresia i s-a schimbat brusc, devenind stânjenită. Hai să-ți arăt niște chestii, vrei?

— Sigur.

Gil a închis ușa biroului, apoi s-a dus la dulap și a scos o mapă mare tip acordeon, de culoare cărămizie. Șnurul fusese înfășurat cu grijă în jurul mânerului rotund de pe clapetă, iar tatăl lui Ash l-a desfăcut și a zis:

— Ăsta e secretul meu, Ethan. Nu le-am arătat nimănui până acum,

nici măcar lui Betsy.

La dracu', sigur e ceva porno! s-a gândit Ethan, simțind cum i se strânge gulerul în jurul gâtului. Cine știe ce pornografie fetișistă avea în mapă. Imagini cu copii fotografiați în încăperi cu geamurile acoperite. Gil voia să-l inițieze pe Ethan în lumea pasiunii lui morbide. Nu, nu, era o concluzie atât de stupidă! Încetează, ai început să bați câmpii *în sinea ta*, și-a spus Ethan. Și l-a văzut pe tatăl lui Ash scoțând un teanc de desene pe hârtie groasă.

— Ce părere ai? a zis Gil.

I-a întins teancul lui Ethan, care s-a uitat la primul desen, făcut în cărbune. Era o femeie care stătea la fereastră, uitându-se pe stradă. Se vedea că lucrase mult la ea. Prin cenușiul-închis al cărbunelui se puteau distinge toate ștersăturile și retușurile. Femeia stătea în capul oaselor, dar avea gâtul întors într-un asemenea unghi, încât părea că să aibă gâtul rupt. Ethan și-a dat seama imediat că era un desen foarte prost. Dar, slavă Domnului, a înțeles la fel de repede că nu era o glumă și că nu era cazul să râdă. Și slavă Domnului, avea să-și spună el de-a lungul anilor, că nici măcar nu zâmbise.

— Interesant, a șoptit Ethan.

— Am vrut s-o desenez din semiprofil, i-a explicat Gil, uitându-se peste umărul lui.

— Înțeleg, a spus Ethan, iar apoi — cu glas scăzut, atât de scăzut încât poate tatăl lui Ash nu avea să audă, iar el ar fi putut pretinde că de fapt nu spusese nimic — a adăugat: îmi place.

— Mulțumesc.

Ethan a pus desenul la fundul teancului și s-a uitat la următorul. Era un peisaj marin, cu pescăruși, stânci și nori care aveau contururi apăsate, în locul aspectului difuz, ca de amibă, pe care îl au norii de obicei. Era un desen mai puțin nereușit, dar tot foarte slab. Gil Wolf ar fi vrut să aibă o mână care putea să țină un creion și să poate face orice cu el; sau, și mai bine, să fie ambidextru, ca Ethan, și să poată desena la fel de bine cu amândouă mâinile. Dar problema era că talentul nu se putea dobândi la comandă. Ethan a îngăimat câte ceva potrivit pentru fiecare desen pe care îl vedea. Se simțea de parcă ar fi participat la un joc extrem de stresant, numit *Spune ce trebuie, idiotule!*

— Ei, care-i verdictul? a întrebat Gil, și în glasul său se simțea vulnerabilitatea. Crezi că are rost să continui?

Clipa părea să se prelungească la infinit. Dacă rostul desenului era să aducă pe lume plăsmuirile imaginației tale, astfel încât alți oameni să le poată vedea și să simtă ce ai vrut să transmiți, atunci nu, nu avea niciun

rost ca Gil să continue: ar fi trebuit să nu mai deseneze nimic niciodată. Să nu mai încerce. Trebuia să devină *ilegal* ca Gil Wolf să dețină cărbune de desen. Dar dacă rostul desenului era altul, exprimarea sau eliberarea de sine, ori un mijloc de a conferi o semnificație pierderii copilului tău, a fiului tău, a *băiatului* tău, atunci da, ar fi trebuit să nu se mai oprească din desenat.

— Bineînțeles, a spus Ethan.

Ultimul desen din teanc înfățișa un băiat și o fată jucându-se cu un câine. Trupurile lor erau atât de contorsionate, încât aveai impresia că te uitai la o scenă de tortură. Cineva făcea ceva rău altcuiva! Dar nu, Ethan și-a dat seama că cei doi *râdeau*, iar câinele lor, care semăna mai mult cu o focă, părea să râdă și el, căci avea colțurile buzelor ridicate.

— E după o fotografie veche, a spus Gil, cu vocea încordată.

Ethan n-a vrut să ridice privirea și să se uite la el, căci îi era teamă de ce ar fi putut vedea. Cu doar câteva clipe înainte, Ethan se temuse ca nu cumva să izbucnească în râs, iar acum își dădea seama că poate Gil mai avea un pic și izbucnea în plâns. Și, bineînțeles, ar fi plâns și Ethan, dar ar fi trebuit să-l și protejeze pe Gil, să facă un gest tandru față de el, să-i spună că era foarte bucuros că-i arătase lucrările lui. În acel ultim desen, Ash și Goodman se jucau cu Noodge când încă era doar un cățeluș. Gil se străduise din răsputeri să surprindă acel moment. Ethan Figman avea în fața ochilor o scenă elaborată, în care apărea iubita lui când era mică, aducând vag cu felul în care arăta ea pe atunci — își putea da seama după multele fotografii pe care le văzuse pe pereții din apartamentul Wolfilor. În desenul tatălui lor, Ash și Goodman erau foarte fericiți, câinele era bucuros și plin de viață, timpul era oprit în loc, și nu se întrezărea niciun semn care să prevestească viitorul acelor copii, cu toate că, în mod tulburător, gâturile tuturor — al fratelui, al surorii, al câinelui — păreau să fi fost rupte cu nepăsare.

După ce au încheiat cina sărbătorească de la frumosul și întunecatul restaurant japonez și după ce și-au luat un călduros rămas-bun de la directorii televiziunii, care a inclus o strângere de mână fermă, masculină, între bărbați și sărutări delicate pe obraji între femei, Ethan și Ash au pornit pe Bulevardul Madison printr-o ploaie ușoară. Era târziu, iar bulevardul nu era tocmai potrivit pentru plimbări nocturne. Toată lumea de pe trotuare se grăbea să ajungă în altă parte. Toate vitrinele erau acoperite de grilaje, așa că hainele, pantofii și ciocolatele scumpe erau inaccesibile peste noapte. Ethan și Ash mergeau încet spre sud, pentru că el încă nu era pregătit să urce într-un taxi. Ethan a cuprins-o cu

brațul pe după mijloc și au continuat să meargă sprijiniți unul de celălalt. S-au oprit la intersecția cu 44th Street, iar el a sărutat-o; Ash mirosea un pic a sake și un pic a pește. Era un miros amețitor, vaginal, și Ethan s-a simțit excitat, peste toate sentimentele care îl copleșeau în clipa aceea. Ash părea să-i fi simțit starea, ale cărei tentacule se întindeau șovăielnic spre ea.

— Care ți-a plăcut cel mai mult? a întrebat-o Ethan.

— Ți se pare că a *plăcea* e verbul cel mai nimerit? Și nu cumva ai vrut să spui *mai mult*, nu *cel mai mult*? Pentru că erau doar doi. Și amândoi sunt foarte șmecheri. Iar Hallie nu face decât să-l îngâne pe Gary.

— Mă refeream la sashimi și la sushi, nu la cei doi directori. Mie mi-a plăcut sortimentul care semăna cu un gramofon.

— Ah, da. Și ăla a fost bun, a răspuns Ash. Cred că mie mi-a plăcut ăla care semăna cu un cadou de Crăciun, cu verde și roșu… Și, apropo, serialul tău o să fie minunat.

— Poate da, poate nu.

— Glumești, Ethan?

— Problema e că acum a apărut o graniță în viața mea, a spus el. Există înainte și după.

Ethan avea convingerea că, odată ce-ți creșteau veniturile, era foarte ușor să devii lacom. Lui Ash întotdeauna i se păruse că banii de care dispunea familia ei erau de la sine înțeleși, ceea ce pe el îl deranja; Ethan, care mai întâi trăise cu părinții lui strâmtorați, exasperați și certăreți, iar mai apoi cu tatăl lui neglijent, fusese aproape întotdeauna indiferent față de bogăție, și totuși, înclinațiile lui socialiste nu s-au dezvoltat niciodată cu adevărat — se născuse prea târziu ca să găsească suficienți tovarăși pentru așa ceva.

— Și dacă serialul ăsta nu iese ca lumea? a întrebat el. Dacă o să fie stânjenitor, un eșec artistic total? O *greșeală*.

— Ethan, tu crezi că totul e o greșeală. Nu-ți dai seama niciodată când ceva e bun pentru tine.

— Ce vrei să spui?

— Păi, de exemplu, după liceu, când ți s-a propus să faci un stagiu la Warner Bros.

— Am refuzat pentru Bătrânul Mo, a zis el înfierbântat. Murea de emfizem, Ash. Fii serioasă, ce-ți închipuiai c-o să fac?

Numai gândindu-se la vara aceea, Ethan a scos un oftat și s-a deprimat. Bătrânul Mo Templeton, foarte slăbit și cu masca de oxigen pe față, nu mai putea mânca, iar Ethan s-a dus să-i cumpere un storcător de

fructe. Era un storcător minunat, un Jaguar al storcătoarelor, la fel de futurist ca o navă spațială, iar Ethan împingea în el morcovi, sfeclă și țelină, apoi stătea lângă patul de spital care fusese instalat în apartamentul Bătrânului Mo și ținea paharul în mână, dându-i să bea cu paiul.

Odată, când Ethan a îndoit paiul flexibil, a devenit conștient de pocnetul discret pe care îl făcea și a pus deoparte ideea — *zgomot de pai* — pentru un proiect viitor. Câteva luni mai târziu, într-un flashback din copilărie inclus într-un episod din *Figland*, personajul Wally Figman primea un pahar de ciocolată cu lapte de la mama lui și el îi cerea: „Zgomot de pai! Zgomot de pai!“, iar coloana sonoră energică și zgomotoasă se oprea în clipa când mama îndoia paiul pentru fiul ei și tubul subțire de plastic scotea acel pocnet discret și ușor ascuțit, cumva plăcut.

După ce *Figland* a ajuns să se difuzeze la ore de vârf, fumătorii de iarbă care se uitau la serial ajunseseră să-și spună între ei: „Zgomot de pai, zgomot de pai!“ Și cineva se ducea la bucătărie — sau chiar dădea fuga la magazin — să aducă o cutie de paie flexibile marca Circus, îndoind pai după pai numai ca să audă acel zgomot specific, inimitabil, găsindu-l inexplicabil de amuzant.

Ethan stătuse cu Bătrânul Mo până în ultimele zile, când maestrul lui trebuise mutat la spital, unde elevul l-a vegheat până în clipa morții. Ethan moștenise toate rolele cu desene animate din colecția personală a Bătrânului Mo: *Skedaddle, Uriașul, Cowboy cosmopoliți* și așa mai departe. Uneori, târziu în noapte, când Ash dormea, dar pe Ethan nu-l lua somnul, băga în priză proiectorul Bell & Howell de culoarea ciocolatei și se așeza în living, proiectând desene animate vechi pe perete, deși în ultima vreme devenise un obicei prea siropos și autocompătimitor, așa că într-o bună zi a strâns toate rolele și le-a dus acasă la tatăl său. Încă o cutie în apartamentul acela dezgustător nu avea să se simtă.

Renunțase la stagiul de la Looney Tunes pentru un motiv important, dar Ash avea dreptate: nu văzuse cum era să lucrezi acolo și nu știa ce beneficii i-ar fi putut aduce stagiul. Looney Tunes era un potențial coșmar al subordonării și aderării la viziunea stabilită de altcineva, și totuși, poate că ar fi fost foarte interesant să lucreze acolo. Desigur, acum nu mai avea cum să afle. După absolvirea școlii de arte, nu o apucase pe drumul strălucitor al studiourilor Warner Bros. din Los Angeles, ci rămăsese la New York.

— Și, sincer vorbind, a continuat Ash, mă așteptam ca la un moment dat să pleci din echipa *Chicotelilor*. Nu erau suficient de buni

pentru tine. Îmi amintesc că mi-am zis în sinea mea: Unde e subtilitatea? Ethan o să urască serialul ăsta.

— Știai mai mult decât mine. Și fără tatăl tău, care m-a încurajat când am fost la el în vizită, cine știe ce aș fi făcut acum? Poate aș fi fost în derivă.

Timp de câteva luni, Ethan meditase la ce-i spusese Gil, continuând să facă animații industriale ca să câștige niște bani. În cele din urmă, după o perioadă în care se gândise obsesiv la proiectul lui, se simțise pregătit să-și prezinte ideile așa cum îl îndemnase tatăl lui Ash, și, spre uluirea lui, televiziunea spusese da, sigur, am fi bucuroși să-ți ascultăm oferta. A luat cu el un desfășurător al unui episod și a făcut vocile de față cu ei, așa cum le făcea întotdeauna în scurtmetrajele lui de animație, și toată lumea din birou a râs în hohote și l-au chemat la încă două întâlniri cu alți directori, iar în cele din urmă, nu se știe cum, au zis da, și i-au propus să-și facă propriul lui serial. Lui Ethan nu i-ar fi trecut niciodată prin minte să fie atât de coios încât să se ducă la ei. *Coios.* Și-a amintit bilele de la leagănul lui Newton aflat pe biroul lui Gil. Tatăl lui Ash era foarte coios, iar în mintea lui Ethan bilele acelea metalice care atârnau de fire, lovindu-se între ele și pocnind frenetic, semănau cu niște testicule. Îi datora totul lui Gil, dar, chiar și când gândea asta, știa că nu era întru totul adevărat.

În noaptea aceea, după ce mâncaseră miraculoasele sortimente de pește crud, ca niște pietre prețioase, și după ce ciocniseră sărbătorește paharele de sake aromat, adevărul uluitor al succesului său devenise indiscutabil. Însă mergând pe stradă prin ploaie, Ethan iarăși se simțea abătut, așa cum se simțise și pe insula Maui. Și de data asta făcea ce voia! De data asta obținuse tot ce-și putea dori! Dar sursa mâhnirii lui era alta. Nu dezamăgirea, ci reușita. Știa că viața lui avea să se transforme înfiorător de mult și că avea să se schimbe și el. Probabil avea să și arate altfel. Era ca un copil al cărui cap se țuguia din pricina călătoriei îngrozitoare, ca printr-un dozator de înghețată, de-a lungul canalului de naștere. Ash mergea alături de el în palton și cu fular la gât, după ce frumusețea ei făcuse o impresie excelentă când stătuseră cu toții pe rogojinile de paie din jurul mesei lăcuite; era evident că Gary Roman și Hallie Sakin fuseseră impresionați și surprinși de ea. Ethan creștea în ierarhia socială mulțumită frumuseții și farmecului iubitei lui, care contrastau puternic cu înfățișarea lui. Era un lucru care lui Ethan nu-i plăcea deloc: o insulta pe Ash și îl insulta și pe el, dar problema era că efectul ei asupra celor din jur era real și previzibil.

În noaptea aceea, când au ajuns acasă, în loc să se simtă epuizați de ploaia care le umezise hainele, s-au trântit împreună pe canapea și, fără

nicio altă discuție, au făcut sex. Ash și-a dat jos hainele de ocazie și a rămas doar într-un maiou care pe Ethan îl excita incredibil, din motive pe care nu le înțelegea. Și-a strecurat mâna sub bumbacul elastic, iar după câteva clipe, Ash s-a întors pe burtă, și Ethan a văzut eticheta ridicată a maioului — HANES PENTRU BĂRBAȚI, scria pe ea cu susul în jos, iar cuvintele acelea au trimis un nou val de sânge în penisul lui deja plin. Îi venea să râdă.

Sexul era la fel de ciudat ca orice, la fel de ciudat ca sushi-ul, ca arta sau ca faptul că era un bărbat în toată firea care putea să i-o tragă unei femei care îl iubea. Sau ca faptul că el, Ethan Figman, putea fi sexy până la urmă, în condițiile în care își trăise primii șaptesprezece ani din viață convins că nu era atrăgător și că nu avea să fie niciodată. Dar apoi, în dimineața teribilă a primei zile din 1975, își petrecuse brațul în jurul lui Ash Wolf după ce plecaseră de la secția unde era reținut Goodman, iar ea se uitase la el cu o expresie pe care mai târziu Ethan avea s-o numească *mină de căprioară* — expresia pe care o are căprioara nu când e surprinsă în raza farurilor de mașină, ci când surprinde un om uitându-se uimit la ea; căprioara privește în spate, dându-și seama nu doar de propria ei spaimă, ci și de eleganța ei, așa că, un moment, se etalează ostentativ în fața omului. Flirtează. Ash îl privise cu mina de căprioară, iar el clipise nedumerit. O cuprinsese cu brațul din instinct, vrând s-o protejeze, pentru că știa cât de mult își iubea fratele și cât de chinuitoare era acea poveste pentru ea. Și totuși, Ash avea *mina* aceea, dar Ethan hotărâse că se înșela, că nu putea însemna altceva decât de obicei. Ash pur și simplu îi era recunoscătoare, asta era tot.

Multă vreme — șapte luni, mai exact —, trăise cu impresia că interpretase greșit expresia lui Ash. Dar apoi, pe la mijlocul următoarei tabere la Spirit-in-the-Woods, departe de familia ei și de durerea continuă pricinuită de dispariția lui Goodman, Ethan și Ash au stat împreună de câteva ori în atelierul de animație, mărturisindu-și unul altuia detalii personale. Ethan i-a povestit lui Ash despre primele prefigurări ale Figlandului, care i-au venit în minte când era foarte mic. Tărâmul acela părea să-i trimită semne ale existenței sale, ca prin niște mici conducte din creierul său. I-a spus lui Ash că fusese sigur că lumea reală, respingătoare, în care trăiau cu toții nu putea fi singura lume, așa că trebuise să creeze una alternativă. Când a venit rândul ei, Ash i-a vorbit despre Goodman; știa că ea și fratele ei aveau foarte puține în comun cu excepția părinților, dar nu conta — Ash tot se simțea ca și când ea ar fi fost el. Uneori, Ash se trezea noaptea și, câteva clipe, chiar avea impresia că era fratele ei, stând întins pe un pat în altă parte. I-a spus lui Ethan și

că, în clasa a opta, furase deseori din magazine, dar nu fusese prinsă niciodată; și încă avea un sertar plin cu farduri Coty și dresuri L'eggs de culori și mărimi pe care n-avea să le poarte niciodată: „Roz-intens“, „Extra-plus“. Părea că atât Ash, cât și Ethan știau că aveau să se dedice unul altuia pentru întreaga viață, așa că era mai bine să-și destăinuiască toate detaliile personale, ca să știe fiecare în ce se băga și cu cine avea să trăiască. Dar cum ar fi putut să-și dea seama ce se întâmpla cu ei la doar șaptesprezece ani?

Într-o zi, după o lungă conversație confesivă, Ash s-a ridicat și, înainte să plece din atelierul de animație, a spus:

— Poți să vii la cabană în noaptea asta, dacă vrei.

— La cabana *ta*? a întrebat el ca un idiot. Pentru ce?

Ash a ridicat din umeri.

— Bine, atunci nu veni.

— Bineînțeles c-o să vin, a spus Ethan repede, deși avea toate șansele să moară de surescitare până atunci.

În noaptea aceea, s-a strecurat în patul lui Ash Wolf în prezența a patru fete adormite, dintre care una era Jules. Acest detaliu îl necăjea foarte mult; pentru el, era aproape intolerabil să fie în patul lui Ash, cu Jules atât de aproape de ei. Dar trebuia să presupună că Jules Jacobson era cufundată în somn. Când s-a lipit de Ash, mai întâi doar fără cămașă, iar în cele din urmă și fără chiloți, stând amândoi goi în pat, fără să facă sex (asta avea să se întâmple altă dată, fără nimeni în jur, bineînțeles), Ethan și-a simțit pe abdomen penisul foarte erect, având impresia că-i fusese înlocuit cu o paletă de flipper ridicată. Pielea lui fierbinte o atingea pe a ei, aproape *pulsând*. Ethan era atât de impresionat și de șocat de senzația de piele pe piele, încât a reușit să uite complet de Jules o vreme.

Ash Wolf chiar îl dorea. Părea atât de improbabil, și totuși, așa păreau multe lucruri în viață. Stând lipit de ea pentru prima oară, Ethan a început să facă o listă cu lucruri improbabile:

1) Existența păunilor.

2) Faptul că John Lennon și Paul McCartney se întâlniseră când erau adolescenți.

3) Cometa Halley.

4) Insuportabil de frumoasa ecranizare după *Albă ca Zăpadă* a lui Walt Disney.

Prima vizită în toiul nopții la cabana fetelor fusese foarte frumoasă. Fusese, de asemenea, foarte lipicioasă, îndrăzneață, experimentală și aproape psihotică în intensitatea ei. Dar Ethan și Ash și-

au dat seama imediat ce putea să devină și ce devenea deja. În celălalt capăt al cabanei, Ethan a văzut silueta lui Jules Jacobson dormind în întuneric: Oh, Jules! Și a observat că purta un aparat dentar care strălucea în lumina lunii.

Încă avea un sentiment de tandrețe față de Jules, deși își luase rămas-bun de la ea ca de la ținta principală și de lungă durată a dragostei lui. Acum își reorienta în mod deliberat afecțiunea — cel puțin în aparență. Ethan era înconjurat de fete, iar atmosfera era dominată de chipuri feminine, de sâni și de păr parfumat, îndelung șamponat. Aproape că era prea mult de asimilat pentru un tânăr de șaptesprezece ani. Dar apoi, atmosfera s-a domolit, și nu i s-a mai părut prea mult de asimilat, ci *destul* — și așa era și acum, opt ani mai târziu.

— Oh, futu-i! Futu-i! a strigat Ethan, dându-și drumul în Ash, după cina la restaurantul japonez.

Câteva minute mai târziu, după ce și-a revenit și a putut să se achite de sarcina delicată și extrem de plăcută de a răsuci un deget pe clitorisul lui Ash Wolf până a dus-o la orgasm, a strigat și ea:

— Oh, futu-i! Futu-i!

Apoi, întinzându-se pe spate, Ethan a spus:

— De ce toți oamenii strigă „Futu-i!“ și „Oh, futu-i!“ în timp ce fac sex? E atât de previzibil! Un clișeu! La fel ca toți schizofrenicii paranoizi care își închipuie că FBI-ul le interceptează gândurile. De ce nu-s oamenii mai originali?

— Cred că ție nu-ți lipsește originalitatea, a spus Ash.

— Și dacă serialul o să fie plicticos? a întrebat el. Dacă felul în care îmi imaginez Figlandul, felul în care îl văd în capul meu nu poate fi transpus într-un serial cu episoade de douăzeci și două de minute?

Amândoi stăteau întinși, uitându-se unul la altul.

— Te ador, a spus Ash, mângâindu-i fața și pieptul.

— Mersi, și eu te ador, dar de ce spui asta tocmai acum?

— Pentru că uită-te la tine. Ai obținut un mare succes și sunt sigură că echipa de la *Chicoteli* își dorește să fii mort. Iar tu vorbești întruna despre frica asta a ta. Despre nesiguranța ta. Încă îți faci griji că serialul n-o să aibă un nivel artistic înalt sau c-o să iasă *plicticos*. După părerea ta, nimic din ce faci nu e suficient de bun. Cine te-a făcut să fii așa, maică-ta sau taică-tu? Sau amândoi?

— Niciunul. Așa m-am născut. Am ieșit din uter spunând: „Mi-e teama că e ceva în neregulă cu mine. Am o *excrescență* ciudată între picioare!“

— Ești nebun, a spus Ash. N-ai de ce să te temi. N-ai niciun motiv.

Tu nu ai fost presat încontinuu de părinți, la fel ca mine.

— Despre asta e vorba în *Drama copilului înzestrat*, nu?

— Într-un sens, da. Ți-am lăsat-o zilele trecute. Ai citit-o?

— Am frunzărit-o.

— Ai frunzărit-o? E o carte foarte scurtă, Ethan.

— Scurtă ca un haiku, nu? Atunci cred că pot s-o rezum sub forma unui haiku:

Părinții m-au iubit
Narcisist, ce păcat!
Iar acum sunt trist.

— Nu râde de mine, a spus Ash. E o carte importantă.

În ultima vreme, Ash era obsedată de *Drama copilului înzestrat*, o carte de succes pe care o publicase cu câțiva ani înainte Alice Miller, o psihanalistă școlită în Elveția. Ash spunea că era cea mai bună carte pe care o citise în viața ei. Mare parte din ea era dedicată sechelelor de lungă durată pricinuite copiilor de părinții narcisiști. Ash o citise cu atenție, făcând însemnări pe marginea paginilor, dându-și seama că era relevantă atât pentru ea însăși, cât și pentru câteva dintre cunoștințele ei. Wolfii, și mai ales Gil, întotdeauna avuseseră așteptări mari de la ea, fiind sigur că Goodman nu va reuși mare lucru în viață. Fiul avea să-i dezamăgească, dar nu și fiica. Ash cea minunată, cu frumusețea și profunzimea ei, cu hărnicia și piesele ei de teatru, era visul oricărui părinte narcisist. Dar părinții lui Ethan nu făcuseră niciodată presiuni asupra lui; fuseseră prea absorbiți de căsnicia lor jalnică, iar apoi de divorțul lor, ca să acorde multă atenție talentului precoce al fiului lor.

Deseori, când era mic, Ethan Figman avea scurte perioade de nefericire intensă, dar tocmai în timpul lor s-a născut ideea Figlandului, care în cele din urmă a dus la nașterea serialului. Premisa elaborată și un pic modificată față de cea inițială a ingeniosului episod-pilot era că, într-un apartament dezordonat din New York, trăia un copil antipatic și singuratic pe nume Wally Figman. Părinții lui Wally țipau tot timpul unul la altul și nu-l băgau deloc în seamă. La școală, la ora de arte, când ar fi trebuit să deseneze un curcan pentru Ziua Recunoștinței, la fel ca ceilalți copii, Wally a făcut o mică planetă din argilă și, cu toate că profesorul l-a ironizat grosolan de față cu toată clasa pentru că nu respectase tema, s-a întors cu planeta acasă și a pus-o sub pat, într-o cutie de pantofi. În noaptea aceea, auzind un vag huruit, a scos cutia de pantofi și a văzut că planeta prinsese viață, strălucind și învârtindu-se. Wally a botezat-o Figland, iar când s-a aplecat s-o vadă mai bine, s-a făcut foarte mic și a

căzut în cutia de pantofi. Ajungând în lumina soarelui de pe planeta Figland și ridicând capul ca un hârciog dezorientat, Wally și-a dat seama că nu mai era un puști ciudat și antipatic, ci un adult debusolat.

Episodul-pilot povestea geneza Figlandului, iar restul episoadelor din primul sezon aveau să prezinte aventurile stranii și amuzante ale lui Wally în Figland — unele politice, implicând un guvern corupt și sinistru, iar altele pur și simplu sociale, sau antisociale, toate derulate într-un ritm alert și împănate cu referințe la cultura pop, glume subtile și scatologii inteligente. La sfârșitul fiecărui episod frenetic, Wally se întorcea pe Pământ, unde părinții lui țipau din nou la el.

În copilărie, Ethan închidea ochii în fiecare noapte și se întorcea în Figland, cartografiindu-și atât de amănunțit planeta, încât atunci când a propus serialul său televiziunii, prezentându-l cu ajutorul desfășurătorului ca pe un desen animat straniu și coșmaresc, dar spiritual și elegant („personaje simple, situații complicate“ — aceasta era mantra pe care i-o propusese dintotdeauna un prieten animator), Figland deja era o entitate desăvârșită. Când era mic, se gândise mult la planeta lui, iar asta îl transformase în omul care era acum. Ca adult, Ethan Figman era nevrotic și nesigur pe el, dar nu era traumatizat, iar serialul devenise realitate.

Ash și-a plimbat degetele pe pielea albă și catifelată a brațului său, trecând și peste o porțiune cu eczeme.

— Uite ce e, a zis ea, dacă sezonul ăsta iese prost, reziliem contractul și plecăm undeva departe.

— Dacă sezonul iese prost, n-o să trebuiască să-l reziliem. Pur și simplu, se încheie. Dar, oricum, după cum știi, n-aș pleca din oraș.

Fusese o mare realizare când televiziunea acceptase să deschidă studioul din New York unde urma să fie produs *Figland.* Bineînțeles că și *Chicotelile* erau produse tot acolo, dar era un serial cu un buget mult mai mic. *Figland*, în schimb, era ceva nou, un proiect foarte scump realizat de un novice, și totuși televiziunea îi acordase tot sprijinul, acceptând să fie produs la New York și punându-i la dispoziție lui Ethan toate resursele de care avea nevoie.

— N-ai pleca nici dacă, prin absurd, n-o să iasă bine? a întrebat Ash. Pentru că *asta* e o absurditate. Sezonul pur și simplu n-are cum să iasă prost.

— Nu, aș vrea să rămân aici, știi asta.

La mijlocul anilor 1980, New Yorkul era un oraș imposibil, de nelocuit și de nepărăsit. Uneori, vagabonzii stăteau întinși chiar în calea ta pe trotuar, iar în cele din urmă ajungeai să te obișnuiești cu ei. Trebuia

să-ți antrenezi mintea ca să-ți poți repeta: la *picioarele mele zace o ființă umană, nu cineva pe care să-l disprețuiesc*. Altminteri, croindu-ți drum prin oraș în fiecare dimineață, puteai deveni posac și introvertit, hrănit doar de dezgust și autoapărare.

Și peste toate astea, ca o lespede gata să cadă, atârna virusul HIV și condamnarea sigură la moartea pe care o implica. Homosexualii pe care îi cunoștea Ethan începuseră să-și petreacă după-amiezile pe la înmormântări. El și Ash merseseră deja la câteva. Multe dintre cunoștințele lor — fie gay, fie hetero — erau foarte speriate, făcând cercetări amănunțite în legătură cu persoanele cu care se culcaseră. Ethan știa că singurul dintre prietenii lor din pricina căruia ar fi putut să-și facă griji era Jonah — nu c-ar fi știut vreun detaliu despre viața lui sexuală. Jonah Bay era o persoană extrem de plăcută și de delicată, dar o parte din viața lui rămânea un mister. Nici măcar Ash, care îi fusese iubită și care încă îi păstra multă afecțiune, nu știa exact cum era.

Dar ce făcea ca viața din New York să pară neobișnuită — nu mai bună, ci poate chiar mai rea — era impresia de *bogăție* care se degaja de pretutindeni. Tot timpul se deschideau restaurante exclusiviste — unul avea levănțică în toate mâncărurile din meniu —, iar Ethan și Ash aflaseră de curând de la Jules, care aflase de la Nancy Mangiari următorul lucru: Cathy Kiplinger absolvise un master în administrarea afacerilor la Stanford și că urma să înceapă să lucreze în „domeniul piețelor de capital“ — ce-o mai fi însemnat și asta. Ethan nu înțelegea cum de o persoană atât de talentată, cu aptitudini pentru dans, putea sfârși stând toată ziua într-un scaun rotativ, citind tabele despre… piețele de capital. Dar poate că în spatele biroului ei masiv își aranja uneori picioarele în poziția de balet numărul unu sau numărul doi.

În săptămânile în care era perfectat contractul lui Ethan, la sfârșitul unei întâlniri, consilierul lui financiar i-a spus în treacăt:

— În locul tău, dacă serialul o să aibă succes, m-aș gândi serios să colecționez lucrări de Peter Klonsky.

— De cine?

— E tipul ăla care pictează cornete de înghețată. Am tot auzit de el în ultima vreme. Lucrările lui sunt mari, exuberante și vulgare într-un mod fascinant, și cu siguranță or să se aprecieze.

— În trecut, oamenii *apreciau* lucrările de artă. Acum, lucrările de artă *se apreciază*? Aici s-a ajuns? Mă rog, probabil că așa a fost întotdeauna, dar am fost naiv și nu mi-am dat seama.

Consilierul financiar a râs, dar Ethan s-a întrebat stânjenit dacă și el era considerat un artist ale cărui lucrări aveau să se aprecieze.

Bineînțeles că da — așa îi spusese și Gil. Atunci când își prezentase serialul unei camere pline cu directori de televiziune receptivi și amuzanți, pătrunsese în circuitul sanguin al banilor și al comerțului. Puritatea nu însemna nimic și probabil nu însemnase niciodată. Cuvântul însuși avea o sonoritate evlavioasă. Ethan știa o femeie care se considera scriitoare, dar când o întrebai ce scrisese până atunci, răspundea: „Nu scriu decât pentru mine“. Apoi îți arăta sfios jurnalul ei cu coperte căptușite cu pânză, iar când îi cereai să-ți arate ce scria în el, șovăia, spunând că erau însemnări doar pentru ochii ei. Oare te puteai numi artist dacă nu aveai *lucrări* pe care să le arăți? Ethan, în schimb, avea o mulțime de lucrări, și își dăduse voie ca atât el, cât și lucrările lui să fie aureolate cu promisiunea unor bogății viitoare. Poate că avea să cumpere un Peter Klonsky într-o bună zi. Nu văzuse niciuna dintre lucrările lui, dar dintr-odată și-a dat seama cu rușine că voia să aibă una.

Cât despre Cathy Kiplinger, care lucra în domeniul piețelor de capital, poate că manipularea banilor și piețelor îi oferea aceleași descărcări de endorfine pe care i le oferea pe vremuri dansul. Ethan păstrase într-ascuns legătura cu ea timp de câțiva ani. Fusese o femeie cu nevoi excesive și se transformase într-o femeie cu nevoi excesive. Avusese o relație sincopată cu Troy Mason, care se alăturase echipei de dansatori de la Alvin Ailey American Dance Theater. Ethan se întreba dacă Troy și Cathy încă erau împreună, deși i se părea puțin probabil. Era ceva neobișnuit să ai în continuare o relație cu persoana de care erai îndrăgostit în adolescență; toată lumea le spunea asta lui Ethan și Cathy. Timpul trecuse, iar acum Ethan și Cathy nu mai păstrau legătura. Cathy părea să nu mai vrea să aibă de-a face cu el, nici cu etapa timpurie și urâtă din viața ei. Dar Ethan presupunea că încă era în New York, îngrijindu-se de averea ei și de averile altora. Orașul era un paradox, deși probabil fusese dintotdeauna așa. Puteai duce o viață excelentă la New York, chiar și când totul în jur părea să se dezintegreze. În perioada aceea, nu era un oraș pe care lumea să și-l amintească mai târziu cu nostalgie, dar, în mijlocul acelui vălmășag, dacă jucai cum trebuia, puteai să-ți dublezi averea și să-ți cumperi un apartament mare cu ferestre cu trei foi de geam de la care puteai să privești haosul aflat la picioarele tale.

Însă Ethan Figman avea nevoie să rămână la New York tocmai pentru că devenise un oraș în care era greu de trăit. Știa că, oricât de îngrozitor ar fi devenit orașul, tot avea să-l fascineze. Adora locul acela periculos, forfotitor și competitiv, în care locuise toată viața lui. Dar New Yorkul era mai mult de atât pentru el, și totuși încă nu discutase despre asta cu Ash; dar în noaptea aceea, după cina japoneză cu directorii de la

televiziune, a hotărât să-i spună.

— Îmi dau seama că New Yorkul e un closet, dar e unul de porțelan scump, i-a explicat el. Oricum, nu contează, pentru că oricum *tu* n-ai putea să pleci.

— Ce vrei să spui?

— Nu le-ai face una ca asta părinților tăi. *Eu* n-aș face asta: nu te-aș lua de lângă ei. Mai întâi l-au pierdut pe Goodman, iar acum să te piardă pe *tine*? Ar fi prea mult. N-ar fi corect.

— Nu m-ar *pierde*, a răspuns Ash. Nu e același lucru. Doar aș fi plecată la Los Angeles.

Ethan s-a întors pe spate.

— Mă gândesc mereu la fratele tău și mă întreb unde dracu' o fi acum. Adică, unde e Goodman *exact în clipa asta*? Ce face? Oare ia cina? Sau prânzul? Sau micul dejun? Sau se cacă? Sau prepară un falafel la un fast-food?

Ash n-a spus nimic.

— Tu nu te întrebi? a continuat el. Bineînțeles că te întrebi.

Dar Ash tăcea în continuare.

— Nu te întrebi? a repetat el.

— Ba da, a răspuns ea în cele din urmă. Evident. Deși nu e vreun Etan Patz.

Ethan a stat un pic pe gânduri. Etan Patz era băiatul de șase ani care dispăruse în SoHo în 1979, în prima zi în care i se dăduse voie să meargă singur la stația de autobuz. Dispariția lui devenise un reper, un simbol al degradării continue a orașului. Însă nu era o analogie bună, pentru că în mod evident Etan Patz nu avusese o soartă bună. Goodman Wolf, în schimb, putea fi oriunde, făcând cine știe ce.

— Știu, a spus Ethan. Dar te porți ciudat de fiecare dată când vine vorba despre el.

— E un subiect ciudat, a zis Ash pe un ton încordat, pe care Ethan nu-l auzise decât de foarte puține ori și care îi displăcea.

— Știi, noaptea trecută l-am visat pe Goodman, a spus Ethan. Era în apartamentul nostru și încă era adolescent. L-am întrebat de ce a simțit nevoia să plece și unde e acum. Dar nu mi-a spus. N-a vrut să vorbească deloc. Era complet mut.

— Hm, a făcut Ash. Pare să fi fost o experiență intensă.

— N-ai da orice să afli unde e? Să știi că e teafăr?

— Normal c-aș da orice.

— Închipuie-ți cum ar fi să dispari într-o zi și să nu mai fii văzut niciodată. Cine ar *face* așa ceva? Ce fel de om și-ar pune familia și

prietenii să treacă prin asta? Uneori, mă gândesc că era mai dezechilibrat decât credeam noi. Ba chiar că era un fel de sociopat.

— Fratele meu nu era un sociopat.

— Mă rog, ce vreau să spun e că habar n-aveam cum era el de fapt atunci. Eram niște copii. Niște tâmpiți. Plecam urechea la tot ce auzeam în jur.

— Ethan, l-a oprit Ash.

Devenise brusc agitat — așa i se întâmpla de fiecare dată când aborda acest subiect frustrant.

— Și totul a rămas nerezolvat, a adăugat el.

— Așa e. Dar era nevinovat. Și urma să aibă loc un *proces*, a spus Ash. Și l-ar fi apărat Dick Peddy. Cu succes.

— Da, *urma* să aibă loc un proces, dar Goodman a avut grijă să nu se mai facă niciun proces. Așa că cine știe ce s-a întâmplat? Întrebarea asta ne-a dat mereu târcoale, nu? Faptul că nu vorbim despre asta nu înseamnă că întrebarea nu persistă. Și poate că ar trebui să abordăm direct problema.

— De ce crezi că ar trebui s-o abordăm? l-a întrebat Ash.

Ethan s-a uitat surprins la ea.

— Nu e întotdeauna mai bine să știi decât să nu știi? Adică, în general, în viață. Nu c-am putea schimba ceva, dar dacă am afla ce s-a întâmplat de fapt, măcar am putea spune: „Ei bine, așa stau lucrurile“. Nu ăsta e unul dintre mesajele cărțuliei tale, *Drama copilului înzestrat*? Că trebuie să știi ce s-a întâmplat cu mult timp în urmă ca să poți trăi autentic în prezent?

— Cărțulia mea? Doamne, ce arogant ești.

— Îmi pare rău. Dar am putea angaja niște detectivi privați. Tu și părinții tăi v-ați gândit vreodată la asta? Mai ales acum, că o să primesc banii ăștia de la televiziune; știu că avem contract doar pentru un sezon, dar sunt *mulți* bani. Am putea angaja pe cineva foarte bun, și asta ar putea să vă ofere ție și familiei tale un fel de încheiere, un fel de…

— Încetează odată, l-a oprit Ash, apoi fața i s-a schimonosit ca de fiecare dată înainte să izbucnească în plâns. Ți-am spus, Ethan, *nu-mi place* să vorbesc despre fratele meu, mă întristează prea tare. A făcut parte din viața mea clipă de clipă în fiecare zi, apoi a dispărut. Tu n-ai frați, așa că nu poți să înțelegi. Goodman avea mult potențial, dar pur și simplu n-a știut cum să-l folosească. Ar fi putut să facă ceva cu viața lui, sunt sigură. Dar n-a avut șansa asta, și mi se pare extrem de trist.

— Nu poți fi sigură că n-a făcut nimic, a spus Ethan.

— De ce, crezi că acum construiește vreun muzeu extraordinar,

vreun zgârie-nori sau… o nouă Casă cu Cascadă[82]? a zis ea tăios. De ce îmi faci *asta*? Nu putem să-l „găsim“ dintr-odată. Și chiar dacă l-am găsi, asta n-ar face decât să-i creeze noi probleme cu legea. Cu siguranță ar fi băgat la închisoare pentru că nu s-a înfățișat la tribunal. Judecătorul ar fi foarte aspru cu el, n-ar fi deloc îndurător. Ceea ce n-ar face decât să-i îngreuneze și mai mult viața, care foarte probabil deja e foarte dificilă și plină de piedici. Nu poți să lași lucrurile *așa cum sunt*? Sau chiar vrei să mă chinui?

Apoi a izbucnit în plâns și s-a întors cu spatele la Ethan, ceea ce pentru el era insuportabil. Când aveai un lucru, nu mai puteai trăi fără el, ceea ce, s-a gândit el, era adevărat despre toate iubirile pasionale. Așa că acum, după ce răscolise inutil vechea problemă a dispariției lui Goodman Wolf, a situației lui de acum și a incidentului cu Cathy Kiplinger, Ethan Figman i-a spus iubitei lui că îi părea foarte rău — uitase cât de dureros era pentru ea. Ba nu, s-a corectat el, bineînțeles că nu *uitase*. Dar uneori îi era greu să distingă între ce trebuia să păstreze pentru el și ce trebuia spus cu glas tare.

Desigur, era ciudat că Ash nu voia să vorbească niciodată despre Goodman și despre fuga lui dinainte de proces. A nu vorbi despre asta era o formă extremă de negare, căreia i se deda întreaga ei familie. Uneori, când Ethan și Ash mergeau să ia cina la părinții ei, fie Betsy, fie Gil pomeneau în treacăt numele lui Goodman și erau brusc învăluiți de o pâclă fină de tristețe, care plutea deasupra lor câteva minute înainte să se împrăștie. Poate că Goodman chiar murise. Putea fi oriunde în lume sau nicăieri.

Ethan și-a propus să n-o mai supere niciodată în felul acela. Avea să-și păstreze gândurile pentru el. Fusese copleșit de un flux idealist de idei și spusese ceva nepotrivit, stricând retrospectiv toată seara, cina festivă de la restaurantul japonez, sexul pasional de la desert și, desigur, momentele de liniște de după, care pentru el întotdeauna erau cele mai fericite — dar nu și în noaptea aceea.

---

72 Ruloul californian seamănă cu sushi-ul, dar e preparat din carne de crab fiartă, castravete și avocado.

73 Delicatesă japoneză constând din felii foarte subțiri de carne sau pește crud.

74 Plantă din care se obține un condiment asemănător cu hreanul.

75 Formație rock britanică.

76 Jucărie alcătuită dintr-o bară de metal cu arc în partea de jos, două mânere și suporturi

pentru picioare, cu care se pot face salturi.

77 Samuel French (1821–1898) — proprietarul unei edituri specializate în piese de teatru.

78 Tommy Tune (n. 1939) — actor, dansator, cântăreț, producator și coregraf american.

79 Golda Meir (1898–1978): prim-ministră a Israelului în perioada 1969–1974, supranumită „doamna de fier“ a politicii israeliene.

80 Hochei pe iarbă care se joacă cu o minge de cauciuc și o crosă cu o mică plasă în vârf.

81 Dispozitiv decorativ alcătuit din tije metalice de care sunt suspendate cu fire câteva bile așezate în linie.

82 Aluzie la casa privată proiectată de arhitectul Frank Lloyd Wright în 1935, construită deasupra unei mici căderi de apă.

Unsprezece

Dennis Jacobson-Boyd avea un țel. În dimineața unei zile de primăvară, s-a dus la magazinul de pe colț și a luat din stand o revistă care fusese livrată în zorii zilei. Coperta ediției pe luna mai 1986 a revistei *Media Now* anunța că înăuntru era o listă cu cei mai puternici o sută de oameni din mass-media. Dennis a răsfoit-o repede și a găsit ce căuta, apoi s-a întors cu ea acasă. De la fereastra apartamentului lor, aflată mult deasupra străzii, Jules l-a văzut apropiindu-se și a ieșit în pijamale pe casa scării.

— Ei? a strigat ea după ce Dennis a intrat în bloc și a început să urce treptele.

Iar el a râs și s-a uitat în sus.

— Nu mai ai răbdare până ajung sus?

— Nu.

— Nouăzeci și opt, i-a strigat el.

— Din o sută? a întrebat ea. E bine? Nu pare *tocmai* bine.

— E foarte bine, i-a răspuns el. Simplul fapt că apari pe listă înseamnă că pentru ei ești cu adevărat puternic.

— Și banii? a continuat ea, pentru că, bineînțeles, asta era partea importantă.

— Cu banii e mai complicat, a spus Dennis.

— Ce vrei să spui? a întrebat ea, aproape țipând.

— De ce țipi? Nu poți să aștepți?

Când Dennis a ajuns la etajul cinci, Jules deja se întorsese în casă. La douăzeci și șapte de ani, Jules și Dennis se mutaseră din clădirea fără lift de pe West 84th Street, iar acum stăteau foarte aproape de locul unde locuise Dennis înainte. Noul lor apartament avea o problemă insolubilă cu șoarecii, care păreau să danseze batjocoritor prin clădire, ca niște marionete, ignorând capcanele împrăștiate peste tot. Însă chiria era acceptabilă, și nu-și permiteau să se mute de acolo. Jules avea mulți pacienți la spitalul psihiatric din Bronx, pe care îi supraveghea îndeaproape, iar Dennis fusese angajat ca ecografist la MetroCare, o clinică medicală aflată chiar în cartier. Amândoi aveau vieți profesionale solicitante, care le consumau o bună parte din timp, deși câștigau foarte puțini bani.

Se căsătoriseră la începutul acelui an în cadrul unei ceremonii restrânse, oficiată de o judecătoare într-o tavernă grecească din Village, la care luaseră parte Ash, Ethan, Jonah, Tom — prietenul din facultate al lui

Dennis, familia Jacobson și familia Boyd. Niciuna dintre cele două familii nu avea bani, așa că a fost cât se poate de firesc să facă o nuntă modestă. Ellen, sora lui Jules, a venit din Long Island cu soțul ei, Mark, iar frații lați în spate ai lui Dennis purtau costume negre și cravate pe care abia așteptau să le dezlege. Lois Jacobson, care purta o rochie turcoaz, părea foarte mică și șovăielnică. „Lui tati i-ar fi plăcut foarte mult să fie de față“, a spus ea, iar Jules s-a întrebat o clipă: *Tatăl cui?*, însă apoi și-a amintit: *Ah, tatăl meu.* Se gândea foarte rar la Warren Jacobson ca la „tati“. Pentru ea, era „tatăl meu“ sau, mai des, „tatăl meu, care a murit când aveam cincisprezece ani“. Era mai bine să-l țină la distanță, iar când mama ei a amintit de el în tavernă, Jules și-a dat seama că habar n-avea ce i-ar fi plăcut tatălui ei, care n-o cunoscuse ca femeie în toată firea, ci doar ca pe o fată un pic inadecvată, cu un păr caraghios. Nici măcar n-o cunoscuse ca Jules, ci doar ca Julie. Era prea trist să se gândească la el tocmai în ziua aceea, când își unea viața cu a unui bărbat care jura să fie alături de ea de-a lungul anilor. După câteva clipe, Jules a întors capul dinspre Lois și l-a cuprins cu brațul pe soțul ei masiv, care își dăduse jos haina și al cărui spate era la fel de cald și de lat precum un pat.

În toiul mesei festive, Ash s-a ridicat în picioare, lovindu-și paharul cu apă. „Ne aflăm cu toții aici pentru Jules și Dennis. Zilele trecute, mă gândeam ce să spun la toastul pentru cea mai bună prietenă a mea și mirele ei.“ Femeile s-au uitat zâmbind una la alta când au auzit cuvântul *mire*, care era neobișnuit și încântător. Am un mire! și-a spus Jules în sinea ei, iar Ash îi consfințește prezența. „Și mi-am dat seama că Dennis e un solid, iar Jules un lichid. Și nu cred că se află vreun om de știință printre noi, dar sunt sigură că există o explicație chimică pentru felul în care s-au găsit și s-au îndrăgostit. Și oricum, sunt bucuroasă că s-a întâmplat.“ Apoi s-a uitat cu ochi umezi la Jules: „Știu că nu te pierd. Pentru că nu asta înseamnă căsătoria. E o uniune în care îți vezi cea mai apropiată prietenă devenind în mai mare măsură ea însăși. O cunosc pe Jules Jacobson — scuze, pe Jules Jacobson-Boyd, regina cratimei — mai bine decât pe oricine. Solidul și lichidul s-au unit pentru a da naștere nu unui gaz, pentru că nu sună tocmai frumos — cei din jur au râs —, ci unei substanțe puternice de care avem nevoie cu toții și pe care o iubim cu toții.“

Apoi a luat loc zâmbind, cu fața brăzdată de lacrimi, iar Jules s-a ridicat și a sărutat-o pe obraji, urmată de Dennis. Au fost și alte toasturi — Jonah a spus că a-și vedea prietenii crescând și construindu-și o viață era un lucru uluitor și frumos, ca filmele didactice din școala primară, care redau într-un timp foarte scurt creșterea unei flori. „Diferența e că filmele

alea cu flori nu-mi umezeau ochii. Dar nunta voastră mă impresionează până la lacrimi.“ Unul dintre frații lui Dennis a încheiat cu o glumă de magazin de bricolaj, pe care Jules n-a înțeles-o. Dar toastul pe care l-a ținut minte cel mai bine a fost al lui Ash, care a știut ce să spună și a spus-o din suflet.

Două luni mai târziu, Ash și Ethan s-au căsătorit la Water Club, cu două sute de invitați, cu homari aduși la masă pe tăvi purtate deasupra capului și cu o priveliște superbă spre East River. Wolfii „s-au întrecut pe ei înșiși“, spunea lumea, și în sală s-a format consensul tacit că pierderea lui Goodman probabil determinase familia să-și dorească o nuntă mai mare și mai elaborată decât ar fi făcut în împrejurări obișnuite. Sărbătoreau copilul pe care îl mai aveau, copilul care era alături de ei. Dar bineînțeles că nu-l pierduseră pe Goodman așa cum credea lumea.

Subiectul Goodman era viu și prezent între Jules și Ash; secretul vieții lui clandestine în Islanda fusese purtat din adolescență în viața adultă. Jules știa că a deține acea informație era extrem de important și, cu toate că din când în când o simțea ca pe un fel de presiune între ochi — o migrenă morală și legală —, încă se simțea specială pentru că-i fusese împărtășit acest secret, deși știa că era un sentiment prostesc. Uneori, Ash simțea nevoia să vorbească cu ea despre Goodman; venea s-o ia pe Jules de acasă, o ducea într-un loc liniștit și retras și începea să turuie despre fratele ei. Ash fuma țigară de la țigară, gesticula mult și îi povestea ultimele vești din Islanda despre viața limitată, dar elaborat descrisă a lui Goodman. Tot ce putea face Jules era să asculte, să fie empatică și să ofere câte o exclamație din când în când. Știa foarte bine că rolul ei era pasiv și fix. Și că nu avea să se schimbe niciodată — Ash dorea să fie ascultată. Și Jules era singura ei prietenă care putea face asta.

Din când în când, Betsy și Gil Wolf mergeau în Europa să-și viziteze fiul. Ba chiar urmau să plece într-acolo la scurtă vreme după nunta lui Ash și Ethan, iar Jules s-a gândit că aveau să-i ducă poze. Așa că nu-l pierduseră definitiv, ba chiar se putea spune că nici Goodman nu pierduse totul. Iar Ash reușea să-și vadă și ea fratele cam o dată la doi ani. În 1981, când Ash absolvise Yale, familia Wolf organizase o excursie la Paris, iar Ethan fusese încurajat să rămână acasă; Ash îl făcuse să creadă că pentru ea era o adevărată corvoadă să călătorească cu Gil și Betsy și îl convinsese că era norocos că nu trebuia să meargă cu ei. Cine ar fi vrut să meargă în Europa cu părinții iubitei lui? Ash îi povestise lui Jules care era planul: părinții ei subînchiriaseră un apartament în Arondismentul Șapte, iar Goodman avea să vină să stea cu ei. Îi era foarte ușor să călătorească prin Europa cu pașaportul lui fals, deci pe viitor aveau la dispoziție și alte

posibilități pentru reuniunile de familie. Când s-a întors acasă, Ash era sentimentală și plină de speranță.

Ash și-ar fi dorit din tot sufletul să-l aibă pe fratele ei la nuntă. La un moment dat în timpul mesei, când ea și Ethan făceau turul sălii să stea de vorbă cu invitații, Ash s-a aplecat spre Jules, învăluită în foșnetele rochiei, cununa ei de flori mângâind fața prietenei, și i-a șoptit cu înfrigurare: „Știi ce fac acum?“ „Nu, ce?“, a răspuns Jules. „Mă prefac că e și el aici.“ Apoi Ash a plecat să discute cu alți musafiri. Ash își imagina că Goodman era prezent la nuntă, iar acum festivitatea, pe lângă faptul că era frumoasă și emoționantă, era și completă.

Jules a ținut un toast, spunând că Ash și Ethan erau foarte norocoși că se găsiseră unul pe altul. „Sunt cei mai buni oameni pe care îi cunosc“, le-a spus ea invitaților din sala spațioasă și luminoasă. Apoi a simțit nevoia să facă o glumă. „Iar acum, o să interpretez *Ambele capete*, piesa pe care Ash a scris-o singură, de la un cap la altul, când era în liceu. Dacă aveți nevoie la baie, vă rog să mergeți acum. O să dureze un pic, poate chiar trei sau patru ore.“ A urmat un val de hohote, și Jules s-a înroșit mai tare ca niciodată, iar când s-a așezat la loc, a băut o carafă întreagă de apă, cu tot cu gheață.

Viața maritală s-a dovedit a nu fi foarte diferită de viața premaritală, atâta doar că acum precumpănea înclinația către soliditate în locul celei pentru diversitate. Jules și Dennis își continuau viețile profesionale — care erau un compromis și, respectiv, o alegere practică —, știind că n-aveau să obțină satisfacțiile celor mai apropiați prieteni ai lor, dar încă sperau că totul avea să se schimbe și că viața lor avea să însemne și altceva decât muncă multă și venituri mici. În perioada aceea, la începutul căsniciei lor și la sfârșitul celei de-a treia decade de viață, Jules și Dennis se învecinau cu sărăcia, având de returnat împrumuturi de studiu consistente și mari sume de pe cardul de credit, temându-se mereu că nu vor avea cu ce să plătească chiria și nepermițându-și să-și pună televiziune prin cablu — dar erau împăcați cu toate astea, întrucât se gândeau că la un moment dat, în viitorul îndepărtat, averea lor avea să sporească.

Acum, că erau un cuplu proaspăt căsătorit, care, în cele din urmă, avea să facă și copii, Jules și Dennis sperau că vor avea bani și stabilitate. Dennis învățase o meserie, iar slujba lui includea și o asigurare de sănătate, slavă Domnului. Uneori, fuma trabucuri cu câțiva dintre prietenii lui ecografiști, un grup divers, alcătuit din albi, negri și hispanici, iar în weekend încă juca rugby pe atinselea în parc, întorcându-se acasă binedispus și murdar de iarbă. Și el, și Jules sperau că totul avea să se

aranjeze, dat fiind că încă erau relativ tineri, fermecători și educați, și își începuseră bine căsnicia, iar inhibitorul de MAO al lui Dennis încă își făcea treaba — „bate în lemn“, își spuneau ei unul altuia.

Prietenia adâncă dintre Ash și Jules se transformase pe nesimțite în versiunea ei adultă, ceea ce însemna că discuțiile lor ajunseseră să se refere la toate cunoștințele lor noi și că dobândiseră o conștiință politică mai pronunțată: Ash și feminismul în forma lui din anii optzeci; Jules și economia maladiilor mintale, cu care se confrunta zilnic la spitalul psihiatric din Bronx. Dar prietenia lor încă prima în fața tuturor celorlalte lucruri. Atât Ash, cât și Jules se vedeau cu Jonah ori de câte ori puteau, dar el era ocupat cu slujba lui în domeniul roboticii și, de asemenea, era la începutul unei relații cu Robert Takahashi, prietenul lui Jules, și căuta să fie cât mai mult timp cu el.

Dacă Jules și Ash aveau nevoie să se vadă, cei doi soți se dădeau la o parte. Pentru bărbați, era aproape încântător să se dea la o parte în acele momente, înțelegând că femeile puteau avea împreună lucruri pe care bărbații rareori le puteau avea. Pentru Ash și Jules era o alinare că se cunoșteau atât de bine. Prietenia lor era un fel de fortificație pentru mariajele lor, un strat protector suplimentar. Ethan era extrem de ocupat cu serialul — lecturile pe roluri, ședințele de înregistrări, întâlnirile cu producătorii, conferințele telefonice cu reprezentanții televiziunii —, iar Ash întotdeauna își petrecea cu Jules o parte din timpul cât rămânea singură.

Odată, uitându-se împreună pe o revistă pentru femei, au văzut un articol despre un sex shop faimos din New York, numit Grădina Evei, dedicat exclusiv femeilor. Nu că mariajele lor n-ar fi fost satisfăcătoare din punct de vedere sexual — amândouă își mărturisiseră că erau satisfăcute —, dar s-au întrebat dacă nu cumva ar fi fost o idee bună să aibă „un vibrator propriu, ca s-o parafrazez pe măreața și răposata Virginia Woolf[83]“, după cum a spus Jules. Apoi, ca s-o amuze pe Ash, a făcut o glumă pe seama vieții sexuale a scriitoarei, spunând pe un ton sugestiv: „Ai pietre în buzunare sau doar te bucuri să mă vezi?“ Cele două femei au hotărât că o vizită la sex shopul cu pricina putea fi o mică aventură insolită. Grădina Evei era un magazin faimos, dar nu semăna cu niciun alt sex shop din New York, întrucât îi lipsea atmosfera perversă. Fusese conceput ca o afacere feministă care celebra libertatea sexuală în entuziaștii ani 1970, când femeile intrau în câmpul muncii și își descopereau clitorisul. („Sper că nu în același timp, îi spusese Jules lui Ash. Ar fi fost concediate.“) Acum, la câțiva ani după preluarea puterii de către Reagan, încă se mai simțea — cu o undă de melancolie — revărsarea

de energie a acelei perioade dispărute în mod ciudat și cele două prietene încă mai puteau să meargă la acel sex shop prietenos, aflat într-o clădire de birouri anonimă, și să râdă pe înfundate, amândouă adolescente și, în același timp, adulte, știind că nu vor fi niciodată nevoite să aleagă între adolescență și maturitate, pentru că le aveau pe ambele înăuntrul lor.

— Cu ce vă pot ajuta? a întrebat o femeie care tocmai lăsase din mână *Corpurile noastre, noi înșine*[84].

Ash și Jules au ascultat-o dându-le sfaturi despre vibratoare, iar în cele din urmă amândouă au ales același model, o chestie grotescă, dintr-un fel de jeleu roz, numită Joystick, și câteva baterii la suprapreț. Jules a folosit vibratorul de câteva ori, dar stânjenită și fără tragere de inimă, iar din când în când ea sau Ash își spuneau: „Am avut o întâlnire cu Joystick de curând“, „Pari un pic stresată, poate ți-ar prinde bine niște Joystick“ sau „Ghici cu cine m-am văzut azi-noapte. Cu vechea mea prietenă Joy Stick. O mai ții minte? Întotdeauna a fost o persoană *stimulantă*, nu ți se pare?“ Dar după o vreme, viețile lor au devenit atât de aglomerate, încât glumele s-au rărit, iar în cele din urmă au încetat. Jules a aruncat drăcovenia în fundul unui dulap, fără să-i simtă vreodată lipsa. Jostickul a ieșit din nou la iveală abia opt ani mai târziu, când a făcut curat în dulap; una dintre baterii se spărsese de mult și corodase materialul poros și roz al vibratorului.

Dar prietenia lor era intangibilă, de necorodat. Era axul central al celor două căsnicii, și o știau toți patru. Prietenia adultă dintre Jules și Ethan era diferită, mai puțin publică, mai puțin explicabilă, mai neobișnuită și mai nemărturisită, dar foarte profundă și mai greu de exprimat, cel puțin față de Dennis și Ash. Cele două cupluri aveau un trecut și se simțeau în largul lor împreună. Se dezvoltaseră împreună la New York, dar acum, dezechilibrul dintre ele devenise dintr-odată neplăcut de evident. Dezechilibrul exista de multă vreme, dar în ziua aceea, aflând locul lui Ethan în lista din *Media Now*, Jules simțea cu o durere intensă că viața ei cu Dennis nu va avea niciodată suficientă anvergură cât să fie tolerabilă, sau cel puțin nu câtă vreme Ash și Ethan aveau să le fie prietenii cei mai apropiați. Jules și Dennis deja înțeleseseră că Ethan Figman era foarte talentat și că avea mult succes, dar nu le trecuse prin minte că era și *puternic*. Ethan? Lui nu-i păsa de putere. Purta tricouri cu Motanul Felix și Gepetto, iar schițele încă și le făcea în carnete cu spiră. Puternic însemna altceva. Niciunul dintre ei nu se gândise că avea să fie puternic, pentru că niciunul nu-și dorise vreodată putere. Nu-și doriseră nici bani, dar acum lucrurile se schimbaseră. Încetul cu încetul, îndepărtarea de creativitate și preocuparea pentru crearea banilor

deveneau tot mai vizibile.

Peste tot în jurul lor, a face bani și a vrea să faci bani deveniseră infinit mai respectabile. Lumea vorbea cu multă admirație despre consilierii financiari, ca și când ar fi descris niște artiști. Și începuse să se vorbească mai deschis despre valoarea de piață a artiștilor. Proprietarii de galerii erau la fel de faimoși precum pictorii lor cei mai faimoși. Cei de curând îmbogățiți dădeau o mulțime de bani pe lucrările celor de curând deveniți faimoși; cu toții, oameni de afaceri și artiști, păreau aproape identici, interșanjabili, fiind acoperiți cu aceeași poleială a banilor, ca și când ar fi fost linși din cap până în picioare de același câine magic. Până și artiștii care încă nu aveau succes voiau să intre în această lume, dând din coate ca să devină divertismentul nelipsit al anumitor petreceri din Upper East Side, la care toată lumea aștepta cu nerăbdare să-i audă vorbind despre ce se mai întâmpla în lumea artei. Dar, dacă nu progresau foarte rapid în carieră, nu mai erau invitați. Pe vremea aceea, dacă erai un artist sărac, erai considerat un *ratat*; și chiar dacă lucrările tale erau foarte, foarte bune, nimeni nu te-ar fi crezut, pentru că, dacă erau *atât* de bune, deja ar fi fost descoperite de cineva. „Van Gogh n-ar fi fost invitat pe Park Avenue, nr. 1040“, i-a spus Jules lui Ethan. Și nu doar artele vizuale aveau de suferit. „În trecut, îi spusese de curând lui Ethan un prieten scriitor, după multe beri, toată lumea voia să fie romancier. Acum, toată lumea vrea să devină scenarist. Pare că scenariile sunt la fel ca romanele, atâta că-s mai ușor de citit, îți aduc mult mai mulți bani.“

Jules și Dennis erau conștienți de schimbarea climatului și știau că, foarte curând, și ei vor avea nevoie de bani; de fapt, aveau nevoie chiar acum. Jules încă nu voia să se gândească la asta, lucru care i se părea și ei copilăros, dar, în același timp, oarecum admirabil. În New York erau atât de mulți oameni săraci care aveau nevoie de terapie, încât nici nu-i trecea prin minte să-și mărească tariful sau să-i trateze pe bogați. Se temea că nici n-ar fi putut să interacționeze cu cei avuți. În facultate, Jules cunoscuse un băiat, un tenor foarte talentat, care renunțase la visul de a ajunge interpret de operă ca să se facă broker. Acum, i-a adus el încântat la cunoștință, făcea bani căcălău și cânta în Corul Bărbaților Gay o dată pe săptămână, așa că reușise să împace și capra, și varza. Dar banii ca produs final, banii văzuți ca o *creație*, o dezgustau pe Jules, la fel cum îl dezgustaseră și pe Ethan. Dar oare Ethan se schimbase? Avea alte idei acum, că intrase într-o lume atât de diferită? Și totuși, se gândea ea, faptul că făcea mulți bani nu însemna că iubea banii. Deși, dacă ea ar fi avut bani, probabil i-ar fi iubit.

Când s-a întors de la magazin, Dennis a intrat în living cu

exemplarul din *Media Now* făcut sul în mână, ca și când ar fi avut de gând să lovească ceva cu el.

— Haide, povestește-mi despre listă, i-a spus Jules.

— E pe poziția nouăzeci și opt din o sută, i-a explicat el, desfăcând și netezind revista. Dar nu uita, nici măcar nu știam dacă o să figureze în top. E ceva nou pentru el.

Apoi i-a întins revista și s-au uitat împreună la pagina cu o fotografie foarte reușită a lui Ethan, a cărui avere era trecută lângă poziția lui în top. Era o sumă foarte mare pentru o persoană normală, și totuși, la sfârșitul ei era un asterisc, iar în josul paginii, o notă de subsol în care redactorii explicau că, deși averea lui era mult mai mică decât a celor care se aflau înaintea lui în top, îl considerau pe Ethan unul dintre cei mai puternici o sută de oameni din mass-media în parte pentru că, după părerea lor, în următorii ani *Figland*, care deja era atât de iubit, avea să fie difuzat la mai multe televiziuni, deși, bineînțeles, nu exista nicio garanție.

Ethan îi explicase lui Jules că în televiziune te îmbogățeai cu adevărat atunci când serialul tău ajungea la cinci sezoane sau aproximativ o sută de episoade, pentru că atunci începea să fie difuzat la mai multe televiziuni. Ethan încă nu-și dădea seama dacă avea să se întâmple asta cu serialul lui — mai degrabă nu, credea el. „Șansele sunt mici. E o adevărată loterie. Mă uimește și că am semnat pentru al doilea sezon. Cronicile au fost bune, dar audiențele n-au fost nemaipomenite.“ Însă poate o mințise ca să pară modest. Poate o mințise pentru că era stânjenit să stea de vorbă cu Jules — o asistentă socială angajată într-un spital de psihiatrie și căsătorită cu un ecografist — despre traiectoria extraordinară pe care o căpătase viața lui. Nu-i spusese niciodată: „Așa-i că e *incredibil* ce mi se întâmplă? Așa-i că-i o *nebunie*? Gândește-te, vorbim despre mine! Hai să urcăm pe un acoperiș și să *țipăm*!“ Sau: „Nu-ți face griji, n-o să devin unul dintre dobitocii cu bani pe care îi urâm cu toții. Nu există niciun Ferrari în viitorul meu“. Nu se lăuda niciodată și nici măcar nu se referea direct la schimbările din viața lui, ci doar pe ocolite și cu stânjeneală. Păstra o atitudine modestă și lucra mult la serialul său.

Viitorul, spunea Ethan, era întotdeauna nesigur. Dar redactorii care întocmiseră acest important top 100 erau mai optimiști. Deja se așteptau ca *Figland* să fie difuzat la mai multe televiziuni și erau siguri că puterea lui Ethan — care deocamdată era mult mai mare decât averea lui — era formidabilă chiar și acum. Cifra care figura lângă poza lui era mult mai consistentă decât dăduseră vreodată de înțeles Ethan și Ash și mult mai consistentă decât sugera modul lor de viață.

— Prietenul nostru puternic, a spus Jules. La dracu'!

— De ce *la dracu*'?

— Nu știu ce să mai cred despre el.

— De ce trebuie să crezi ceva? a întrebat Dennis.

— Nu le putem spune că am cumpărat revista și ne-am uitat la listă.

Ash îi povestise lui Jules în treacăt despre acel număr din *Media Now* — ea și Ethan știau că urma să apară și că acea listă anuală, un eveniment foarte așteptat în anumite cercuri, avea să atragă probabil multă atenție, dar nu știau dacă avea să figureze și el în top.

— O să pară că am scormonit în viața lui, a adăugat ea. Că am vrut să-i luăm pulsul fără să-și dea seama.

— Și exact *asta* am făcut, a spus Dennis. Dar e în regulă. Nu-i un delict. Poate doar un pic ciudat. Parcă am fi niște fani obsedați.

— Nu voiam decât să aflu cu cine avem de-a face, a spus Jules. Și cam câți bani au, bineînțeles, deși știu că nu-i atât de mult în comparație cu averile altora din listă. Dar e limpede c-o să facă și mai mulți bani în anii care vin. Când *Figland* o să se difuzeze la mai multe televiziuni. *Dacă* o să se întâmple asta. Ethan spune că probabil n-o să se întâmple. Serialul e mai degrabă faimos decât profitabil. Totul depinde de cotele de piață… Doamne, vorbesc de parcă aș ști ce-s alea „cote de piață", deși habar n-am.

— Deci am tras cu ochiul la averea și puterea bunului nostru prieten, a spus Dennis, iar acum am terminat și putem să ne gândim la altceva. Te duci în Bronx mai târziu? Fata despre care mi-ai povestit e încă în spital?

Jules avea o clientă, o adolescentă drăguță și gângavă, care fusese internată după o tentativă de sinucidere. Jules mergea s-o vadă zilnic și stătea de vorbă cu ea, iar uneori chiar o făcea să zâmbească sau chiar să râdă. Da, i-a spus ea lui Dennis, avea să meargă la spital mai încolo. Dar încă nu terminase discuția despre Ethan. Probabil nu avea s-o termine niciodată. În clipa aceea, în cartierul Tribeca din centrul orașului, în apartamentul pe două niveluri în care locuiau acum, Ash și Ethan se trezeau și mergeau în picioarele goale pe podelele de culoarea mierii până la frigiderul lor uriaș, în care puteai intra cu totul, ca într-o cămară — o achiziție scumpă și extravagantă pe care le-o arătaseră prietenilor cu stânjeneală, dar și cu o mândrie copilărească.

— Nu pot să-mi explic plăcerea pe care mi-o produce frigiderul ăsta ciudat.

— Eu am o teorie, a spus Ash. Cred că-i place atât de mult pentru că, după ce au divorțat ai lui, frigiderul a fost aproape întotdeauna gol. Știți ce ținea taică-său în frigider? Sardine și margarină Parkay.

— Și picături pentru ochi, a adăugat Ethan. Nu uita de picături. Tata avea nu știu ce boală de ochi, iar picăturile trebuiau ținute la rece.

— Da, și picături, a recunoscut Ash. Iar acum, Ethan poate să *intre* cu totul în frigider și să fie înconjurat de opțiuni. Frigiderul de acum n-are cum să compenseze ce i-a lipsit atunci, dar poate încerca.

— A citit toate astea în *Drama copilului înzestrat*, a glumit Ethan.

Acum, după ce aflaseră care era averea prietenului lor, Dennis s-a trântit lângă Jules pe canapeaua de burete mică și ieftină, care făcuse o ușoară crăpătură la mijloc, apoi și-a scos pantofii și șosetele, a ridicat un picior și l-a pus în poala lui Jules.

— Îmi faci un masaj? a rugat-o el. Te plătesc.

— Cât?

— Cât câștigă Ethan pe oră.

— Sigur. Prefer bani gheață, deși nu m-ar deranja nici un lingou de aur, a spus ea, apoi a început să maseze cu degetele mari tălpile și părțile laterale ale piciorului său rece, cu vene proeminente.

— Oh, excelent. Cu adevărat minunat. Știi exact ce trebuie să faci.

Jules Jacobson-Boyd a masat cu putere piciorul soțului ei și, după vreun minut, chiar cu sadism. Avea pielea îngroșată și presărată cu bătături de la adidașii pe care îi purta când juca rugby pe atinselea. Dennis a închis ochii și a scos câteva gemete de încântare. Fusese să aducă acasă o mai bună înțelegere a puterii lui Ethan în lume și o estimare la zi a averii lui, care avea să crească exponențial cu timpul, dacă totul mergea bine. Oricum, deja încasa un procent nu doar din serial, ci și din toate produsele *Figland* de pe piață: tricouri, jucării de pluș, prosoape de plajă și creioane cu gumă de șters.

— Ce rămâne din discuția asta, a spus Jules, continuând să-și adâncească degetele mari în piciorul soțului, e că Ethan a ajuns acum în altă lume și, în consecință, și Ash. Și de fiecare dată când îi invităm pe la noi, probabil își spun unul altuia: „Doamne, îi iubim din tot sufletul, dar chiar trebuie să mergem din nou în apartamentul ăla deprimant, cu mobilă ieftină, până la care trebuie să urci o groază de trepte?“ Dennis, cum de nu ne-a trecut chestia asta prin minte până acum? Evident, știam că sunt foarte, foarte bogați, dar ar fi trebuit să ne ferim să-i chemăm pe la noi. Nu-și *doresc* să vină aici, dar trebuie să lase impresia că le face plăcere. Își ascund bine bogăția, sunt foarte modești când vine vorba de viața lor luxoasă. Încearcă să lase impresia că trăiesc în aceeași lume ca și noi, dar nu-i așa. Și în tot acest timp, de fiecare dată când am ieșit cu ei la restaurant și Ethan s-a grăbit să înhațe nota, iar noi am zis: „Nu, Ethan, nu-i nevoie, facem juma-juma“, a fost complet absurd din partea noastră

să nu-l lăsăm pe el să plătească. Ba chiar a fost *jalnic*, iar el știa, însă noi nu ne dădeam seama. Ethan nu insista din amabilitate. Probabil nici nu mai vrea să ia cina cu noi la restaurantele alea de oameni normali. Îți aduci aminte când am fost la restaurantul ăla turcesc luna trecută? Am tot vorbit despre chebapul ăla special și — ura! — până la urmă asta am mâncat: un pic de carne cu salată și o lipie uriașă, încălzită la microunde. Ce încântare trebuie să fi fost pentru Ethan Figman!

— Ce tot spui, Jules?

— Ethan și Ash nu mai au nevoie de chebapuri speciale în viața lor. Ce vreau să spun de fapt e că nu mai au nevoie de noi. Dacă ne-am întâlni acum, nu ne-am împrieteni niciodată. Crezi că ar fi interesați de noi, dacă cineva le-ar spune: „Vă prezint o asistentă socială foarte drăguță și un ecografist foarte drăguț“? Tocmai de-aia *pare* că cel mai bine e să-ți faci prieteni în copilărie, când toată lumea e egală și îți faci legături numai pe baza simpatiilor. Dar mai târziu, a fi cunoscut pe cineva în copilărie se poate dovedi a fi *cel mai rău* lucru, pentru că e posibil ca tu și prietenii tăi să nu mai aveți nimic să vă spuneți, poate doar: „Mai ții minte când eram într-a zecea și au venit ai tăi acasă și ne-au găsit beți morți?“ Dacă n-am fi nostalgici, n-am mai păstra astfel de legături. Iar când serialul lui Ethan o să înceapă să fie difuzat și la alte televiziuni, disconfortul lor o să fie și mai mare. Dacă aș fi un om mai bun, a spus Jules, i-aș elibera de povara care suntem pentru ei. Acum au alți prieteni. Mai ții minte prietenii pe care ni i-au prezentat la ultima cină?

Dennis a dat din cap.

— Da, erau niște oameni plăcuți.

Prietenii cu pricina erau un cuplu de care Ash și Ethan se apropiaseră de curând. Soțul era manager de portofoliu, iar soția lui, puțin mai tânără decât el, designer de interior și șefa unui program de alfabetizare în East Harlem. Amândoi erau supli, cu trăsături colțuroase, și purtau haine de lână, iar cina aceea nu fusese atât stânjenitoare, cât deprimantă. Managerul de portofoliu și soția lui nu avuseseră nicio întrebare pentru Jules și Dennis. Nici măcar nu le trecuse prin cap că ar fi putut să-i întrebe ceva. Faptul că tot interesul era îndreptat către ei nu li se părea deloc surprinzător. Acceptau ca pe ceva normal caracterul unidirecțional al conversației, pe care o întreținea mai ales Dennis, punându-le tot felul de întrebări. Ca de obicei, era interesat de alți oameni, ceea ce, în general, era o calitate admirabilă, dar în acel caz particular, o irita pe Jules, care nu voia ca acei oameni să creadă că aveau dreptul să accepte interesul altora pentru ei ca pe un lucru de la sine înțeles. Chiar și ea, deși era ușor furioasă, a început să le pună o mulțime

de întrebări. „Care e rata alfabetizării în țara noastră?“, a întrebat-o ea, ușor pilită, pe soție. După care, aproape fără să asculte răspunsul, s-a întors către soț și a zis: „De când a început cuvântul *portofoliu* să nu se mai refere la opere de artă, ci la bani? Așa s-a întâmplat și cu *analist*, care nu se mai referă la un freudian, ci la cineva care studiază tranzacțiile bursiere“. Acesta era genul de remarcă pe care ar fi făcut-o cu Ethan. Și Jules s-a enervat că nu fusese luată în seamă, iar Ash, de obicei foarte sensibilă la nevoile tuturor, era atât de preocupată ca toți să aibă paharele pline, încât n-a observat nici lipsa de reacție a celuilalt cuplu, nici furia lui Jules. În noaptea aceea, Dennis și Jules au fost cei în plus; toți ceilalți se aflau într-un cerc, într-o îngrăditură, într-un frigider uriaș plin cu bogăție și importanță.

Fusese o seară întristătoare și un indiciu a ceea ce avea să urmeze, dar era prima oară când Jules și Dennis vorbeau despre ea. Ar fi trebuit ca, după ce ieșiseră din apartamentul lui Ash și Ethan, să se întoarcă unul spre celălalt și să-și spună: „Suntem niște neghiobi“. Iar dacă Jules ar fi făcut această observație de față cu Ethan, probabil s-ar fi corectat: „Ba nu, suntem *Neghiobii*. Ca numele unei piese grecești pe care Ash ar vrea s-o regizeze“.

Acum, Jules se gândea la acel cuplu, precum și la celelalte cunoștințe pe care Ash și Ethan și le făcuseră într-un timp relativ scurt. Câțiva dintre noii lor prieteni lucrau în televiziune sau în lumea filmului și călătoreau des între cele două coaste ale țării, ca și când ar fi făcut naveta între Manhattan și Brooklyn. La un moment dat, Ethan se împrietenise cu un magician faimos, cu aer copilăros, care la o cină a făcut să iasă smochine din nările și urechile lui Ethan, după care a acoperit părul lung al lui Ash cu un praf despre care susținea că ar fi fost cenușă vulcanică.

— Cum îi chema pe soții ăia? l-a întrebat Jules pe Dennis. Managerul de portofoliu și tipa care lucra ca voluntară în programul de alfabetizare. Ăia pe care i-am tot interogat, dar pe care îi durea în cot de noi și care nu ne-au pus nicio întrebare. Jigodia și scârba.

— Jigodia și scârba? a repetat Dennis râzând. Tu nu te auzi? Îi chema… Duncan și Shyla, cred.

— Exact! Ar trebui să-i lăsam pe Ethan și Ash să-și trăiască viața alături de Duncan și Shyla și să nu-i mai facem să se simtă obligați să fie prieteni cu mine — cu *noi*. Acum îmi dau seama că diferența dintre viețile noastre e umilitoare. Mai ții minte ziua aia de la Strand?

Cu câteva săptămâni înainte, Dennis și Jules au luat câteva pungi de cumpărături pline cu cărți și s-au dus cu metroul la faimoasa și

spațioasa librărie Strand, unde îți puteai vinde volumele citite. Oricât de multe cărți ai fi dus, a observat Dennis, aproape întotdeauna îți dădeau cincizeci și opt de dolari, sumă care făcea totuși să merite efortul. Cu cincizeci și opt de dolari în buzunar te simțeai un pic mai important. În drum spre librărie, cărând cu greu pungile pline, ușor rupte, s-au întâlnit pe trotuar cu Ash și Ethan, care se țineau de mână, mergând și ei spre Strand să se uite la cărți.

— Hei, încotro? i-a întâmpinat Ash cu bucurie în glas. Vă dăm o mână de ajutor.

— Da, sigur, a spus Ethan. Am vreo oră liberă, după care trebuie să mă duc la lucru. Trag chiulul în clipa asta, și toți colegii așteaptă să-mi fac apariția.

— Serios? s-a mirat Jules. Nu-i face să te aștepte numai ca să ne ajuți să ne ducem cărțile la Strand. Zău, e ridicol.

— Dar vreau. Azi n-am niciun chef să merg la studio. Lucrăm la o scenă pe care nimeni nu știe cum s-o îndrepte. Prefer să merg cu voi la Strand.

Așa că au trebuit să suporte ca Ash și Ethan să-i ajute să-și ducă pungile la librărie, iar apoi să stea cu ei la coadă, alături de alți oameni care își vindeau cărțile. La coadă era și un cuplu de drogați — un bărbat zdrențăros, murdar ca un coșar, și o femeie căreia îi clănțăneau dinții în gură —, și amândoi țineau în mâinile lor subțiri și tremurânde câteva volume furate din cafenele, cu titluri precum: *Mies van der Rohe. O evaluare.* Ziua petrecută în librărie, la coadă cu niște drogați, a fost atât de umilitoare, încât Jules nu vorbise despre ea cu Dennis. Dar acum, că o amintise, Dennis a spus calm:

— N-a fost mare lucru.

— Ba a fost. Gândindu-mă la ziua aia, mai ales că acum am perspectiva listei din revistă, mă simt ca și când ne-ar fi văzut cum ne vindem sângele.

— Ar fi șocați dacă te-ar auzi spunând asta. Nu e Ash prietena ta cea mai bună? Nu e Ethan bărbatul care ți-e cel mai drag, după mine?

— Ba da, a răspuns Jules. Dar cu cât îmi imaginez mai mult lucrurile schimbându-se pentru ei, cu atât sunt mai sigură că or să pretindă că ei doi nu s-au schimbat deloc în adâncul lor. Iar când ieșim la masă și Ethan vrea să achite toată nota, dar noi nu-l lăsăm, nu insistă pentru că știe că adevărul ne-ar stânjeni.

— Și care-i adevărul? a întrebat Dennis, retrăgându-și piciorul, sătul dintr-odată de atingerile ei.

— Că peste câțiva ani, nu va mai trebui să se gândească niciodată la

veniturile lui. Că toată viața va putea să facă numai ce dorește. De fapt, deja face asta. Iar Ash va putea și ea să facă numai ce vrea.

— Da, probabil, a încuviințat Dennis. Mulțumită lui.

— Exact. Mulțumită lui și puterii lui. Lui și banilor lor. Fac pariu pe orice că în câțiva ani Ash o să aibă și ea succes. Și nu va mai trebui să-și piardă timpul cu un milion de proiecte teatrale mărunte și excentrice.

CV-ul lui Ash semăna cu al altor câteva sute de tinere care terminaseră de cinci ani o facultate din Ivy League[85], tinere care voiau să intre în „lumea artelor“ și care așteptau un moment prielnic, o trambulină care să le propulseze în acel ținut nebulos numit „lumea artelor“. Mulțumită cunoștințelor ei din copilărie, de la Yale și din New York, Ash continua să preia proiecte teatrale prost plătite sau neplătite ori de câte ori avea ocazia, regizând o serie de piese într-un act la un azil privat deprimant, montând cu câțiva prieteni din facultate o piesă numită *Navetiștii* chiar în mijlocul Gării Grand Central, în timp ce adevărații navetiști, enervați, erau nevoiți să-i ocolească pentru a ajungă la trenuri. Dar erau joburi ocazionale, iar între timp, Ash făcea însemnări pentru piese feministe pe care voia să le regizeze — o versiune contemporană a *Lysistratei*, o seară dedicată dramaturgei Caryl Churchill — și citea cărți lungi și solicitante de teorie teatrală rusească, ducând o viață foarte bună, fără deznădejdi și fără griji financiare.

— N-ai de unde să știi cum o să evolueze cariera lui în câțiva ani, a spus Dennis.

— Ba știu.

Jules părea să posede o limpezime care îi lipsise până atunci. Înțelegea că nu fusese niciodată vorba doar de *talent*, ci și despre bani. Ethan era extraordinar la ce făcea și poate ar fi avut succes și dacă tatăl lui Ash nu i-ar fi dat sfaturi și încurajări, dar îi fusese de mare ajutor că se născuse și crescuse într-un oraș sofisticat și că se căsătorise cu o fată dintr-o familie bogată. Ash era talentată, dar nu chiar atât de talentată. Acesta era lucrul pe care nu-l spusese nimeni, nici măcar o dată. Dar, desigur, era foarte bine că Ash nu trebuia să-și facă griji din cauza banilor în timp ce încerca să se gândească la artă. Copilăria ei înstărită îi oferise un avantaj, iar acum Ethan avea grijă ca și tinerețea să-i fie la fel de înstărită.

— Mă simt îngrozitor să spun asta, a continuat Jules. O iubesc, e prietena mea cea mai bună și e foarte pasionată, citește intens, dedică mult timp teatrului și e autentic interesată de aspectele feministe. Dar nu-i adevărat că există mulți alți oameni care sunt exact la fel de talentați, dar care sunt nevoiți să muncească pe brânci, ca niște sclavi? Are niște idei

bune, și totuși, e o regizoare excelentă? E oare echivalentul teatral al lui Ethan? Nu! Of, parcă văd c-o să mă trăsnească Dumnezeu chiar în clipa asta.

Dennis s-a uitat la ea și a spus:

— Dumnezeul tău inexistent, Doamnă Evreică Atee? Nu prea cred.

Apoi s-a dus în bucătărie, iar ea l-a urmat. Chiuveta era plină cu farfuriile în care noaptea trecută serviseră mâncarea comandată de la un restaurant chinezesc, iar Dennis a turnat peste teanc niște detergent lichid galben și a pus mâna pe un burete ponosit. Urma să spele la mână toate farfuriile și să le înghesuie precar pe suportul de vase, realizând o sarcină care nu făcea decât să accentueze inegalitatea dintre cele două cupluri. Jules s-a întrebat dacă Dennis făcea asta intenționat.

— Nu cred că Ash are un talent excepțional, a spus Jules, acoperind zgomotul apei. Și poate că nici n-ar avea nevoie de așa ceva. Întotdeauna am crezut că talentul e totul, dar poate că de fapt întotdeauna a fost vorba de bani. Sau de *distincție*. Sau dacă nu tocmai de distincție, atunci de relații.

— Abia acum îți dai seama de asta? a întrebat Dennis. N-ai văzut cazuri similare peste tot în lume?

— Învăț greu.

— Nu-i adevărat.

— Pun pariu că în câțiva ani o să aibă propriul ei teatru, dedicat promovării femeilor. Ateneul Ash Wolf.

— Propriul ei teatru? Ți-ai pierdut mințile, a spus Dennis. Poftim, șterge niște vase. Nu mai e loc pe suport.

I-a întins o farfurie, iar ea a luat-o și a pus mâna pe un prosop de bucătărie nu tocmai curat, ba chiar era un pic uleios. Dacă ștergea farfuria cu el, avea s-o murdărească la loc. Dintr-odată, i-a venit să plângă.

— Dennis, a spus Jules. Hai să lăsăm vasele și să ieșim undeva.

— Unde?

— Nu știu. Hai să ne plimbăm. Sau, nu știu, altceva. Să facem unul dintre lucrurile care la New York sunt gratis și te pot bucura când te simți descurajat.

Dennis s-a uitat la ea cu atenție, cu mâinile scufundate în chiuvetă, apoi le-a ridicat ușor, cu apa scurgându-i-se de pe degete, și a scos dopul de la chiuvetă. Apa s-a scurs cu un zgomot obscen, iar Dennis și-a șters mâinile de pantaloni, apoi s-a apropiat de Jules și a strâns-o în brațe. Mirosea a detergent Dawn cu parfum de lămâie, iar ea probabil mirosea a chimicalele pe care le secreți când ești necăjit.

— Nu te descuraja, i-a spus el. Avem multe lucruri bune. Suntem

împreună aici, în cuibușorul nostru plin de iubire. Bine, în cuibușorul nostru ponosit. Dar suntem aici.

Vorbele lui au înduioșat-o pe Jules.

— Ești incredibil de drăguț cu mine, chiar și când sunt așa, a spus ea. Mi-e foarte greu când îmi dau seama că viața noastră e atât de diferită de a lor. Știam că n-o să ajung actriță. Știam că nu avea niciun rost să merg la toate probele alea. Nu Yvonne a fost cea care m-a convins. N-am avut niciodată talent de actriță. A juca, a fi amuzantă a fost felul meu de a-mi croi drum în lume. Apoi a trebuit să renunț. Dar cu Ash e altfel. Am impresia că ea și Ethan sunt intangibili: el, pentru că e atât de talentat și are o personalitate atât de puternică, iar ea, pentru că e cu el. Și noi trebuie să ne închipuim că lucrurile cu care am rămas ne sunt suficiente… ei bine, începând de azi, știu că nu-i așa.

Expresia lui Dennis s-a schimbat; simpatia de mai înainte a început să se retragă. Iarăși se săturase de ea, și era evident.

— Am crezut că ți-a trecut, a spus el. Și mi-am zis: *ce bine!*, pentru că nu mai suport povestea asta. Dar văd că o iei de la capăt.

— N-o fac intenționat.

— N-am energie pentru asta, Jules, chiar n-am. Tu te aștepți să fiu un om neschimbător și foarte înțelegător, în timp ce, din când în când, tu ai micile tale accese, iar eu trebuie să te liniștesc. Așa o să fie mereu între noi? Asta e ideea ta de fericire? Eu nu la asta m-am înscris.

— Dar situația s-a modificat, a spus ea. Te-ai înscris la ceva care acum e un pic diferit. Așa se întâmplă. Lucrurile se schimbă.

— Nu, nu s-au schimbat „lucrurile“, ci le-ai schimbat tu, a spus Dennis. Îți dorești ca eu să te liniștesc, dar tu întorci totul cu susul în jos. Nu-ți pot alina suferința asta. Mie îmi *place* viața noastră. Ce dracu’, e un delict chiar atât de mare? Îmi place viața noastră, indiferent ce se întâmplă în jurul nostru, dar se pare că ție nu-ți place.

Vocea lui gravă și calmă devenise încordată și neplăcută. Așa arăta Dennis când era furios, ceea ce se întâmpla rar — sau, în orice caz, furia lui rareori fusese îndreptată spre Jules. Odată, când văzuse un șoarece în bucătărie și încercase să-l omoare cu un șpaclu, singura armă la îndemână, fusese cuprins de o furie care, au convenit amândoi mai târziu, avusese o latură comică. Dar cea de acum nu era așa.

— Nu-i adevărat! a spus ea.

— Poate că toată povestea asta, a continuat el pe același ton, nu e decât un mod ascuns de a-mi spune că ești dezamăgită că nu mă îmbogățesc și eu.

— Nu-i așa.

— Că ți-ai dori să fiu altcineva, pentru ca și *tu* să poți fi altcineva.

— Ba nu, nicidecum.

— Pentru că mie așa începe să-mi sune.

— Nu-i adevărat. Îmi pare rău, a spus ea din tot sufletul. Știu c-ar trebui să nu mai vorbesc despre asta, știu că e nesănătos.

Te rog, nu mai fi furios pe mine, ar fi vrut ea să adauge. Părea să fie lucrul cel mai important acum.

— Da, a încuviințat Dennis. Exact așa e. Foarte, foarte nesănătos. Ar trebui să te gândești la asta, Jules. Să te gândești la ce efect au asupra noastră observațiile astea nesănătoase. Creează un climat morbid.

— Nu exagera.

— Nu exagerez.

— Sunt fericită cu tine, a spus ea. Chiar sunt. N-am început să cred dintr-odată că există o corelație strictă între bani și fericire. Când ne-am îndrăgostit unul de altul, nu mi-am pus niciodată problema dacă vom avea sau nu o viață luxoasă. Chestia asta pur și simplu nu mi-a trecut prin minte. Știi, nu-s o femeie superficială.

Telefonul a sunat chiar în clipa aceea, iar pentru Jules a fost o adevărată ușurare să răspundă. Așa se terminaseră de câteva ori certurile lor: sunase cineva, iar la sfârșitul conversației, nevoia de a se certa dispăruse aproape complet. Dar acum la telefon era Ash, care voia să știe dacă puteau lua cina cu toții în seara aceea. Se deschisese un nou local cu specific asiatic, i-a spus ea, iar rulourile umplute cu tăiței de orez erau nemaipomenite. Ash vorbea ca de obicei — avea un glas cald și entuziast —, iar în fundal se auzea Ethan, care îi cerea să-i spună lui Jules că ea și Dennis chiar trebuiau să vină, pentru că mâncarea n-ar fi avut gust bun fără ei.

— Veniți? a întrebat Ash.

Jules a lipit receptorul de piept și s-a uitat la Dennis.

— Vor să știe dacă mergem, i-a spus ea.

Iar el a ridicat din umeri.

— De tine depinde.

Și s-au dus. Mâncarea a fost bună, iar prietenii lor au fost la fel ca de obicei. Nu păreau nici schimbați, nici mai bogați, și nici nu lăsau impresia c-ar fi trăit în altă lume. Când a venit nota, iar Ethan a pus mâna pe ea, Jules și Dennis au întins și ei mâna, vrând să facă juma-juma, dar în cele din urmă l-au lăsat pe el să plătească tot. Și astfel, tacit, dar evident, a început o nouă etapă în viața lor. Din seara aceea, Ethan a plătit pentru aproape toate mesele și vacanțele.

Prima excursie pe care au făcut-o împreună a fost în 1987, în Tanzania, unde au urcat pe Muntele Kilimanjaro. Au venit cu ei și Jonah și Robert Takahashi, a căror relație era acum serioasă. Deși fusese în câteva excursii scumpe de când devenise faimos, lui Ethan nu-i făcea mare plăcere să călătorească. „Cât am fost mic, n-am avut parte de multe vacanțe cu familia, a spus el odată. Cel mai mișto loc în care m-au dus părinții mei a fost Pennsylvania Dutch Contry[86]. Ne-am uitat la oameni în haine vechi care mergeau sau călare, sau cu trăsura, iar mama a făcut poze cu aparatul Polaroid Swinger, deși nu avea voie, iar un amish a țipat la ea, iar părinții mei s-au certat înfiorător pe tema asta — nimic nou sub soare. Apoi am cumpărat un disc cu modele tradiționale Amish și un fel de ciocolată de casă, numită *penuche* — un cuvânt care m-a stânjenit, pentru că semăna vag cu *penis* —, apoi ne-am întors acasă.“ Dar acum, Ethan o întrebase pe secretara lui dacă ar fi deranjat-o foarte tare să caute o excursie pentru cele trei cupluri; asta se întâmpla în anul cât a fost întreruptă producția serialului, iar Ethan își dorea o excursie de o săptămână care să fie „în afara zonei mele de confort“, după cum s-a exprimat el. „Chiar și să-i pun o astfel de întrebare secretarei mele e în afara zonei mele de confort, le-a explicat Ethan. Chiar și să am o secretară e în afara zonei mele de confort.“ Iar secretara, care citise Hemingway în facultate, i-a sugerat Kilimanjaro. Inițial, prețul excursiei i s-a părut exorbitant, ceea ce l-a neliniștit pe Ethan, dar Ash i-a amintit: „Ai douăzeci și opt de ani și ai o avere care îți asigură o independență totală. Trebuie să te obișnuiești cu standardul ăsta și să trăiești în conformitate cu el. Și nu-i tocmai plăcut să te plângi și să scâncești că ai avut noroc în viață. Nu-mi dau seama cui folosește. Nu mai ești copilul părinților tăi nebuni și certăreți, cu finanțele la pământ. Chiar îți permiți să mergi în locuri noi și să încerci lucruri noi. Și ai voie să cheltui bani — chiar e în regulă“.

Secretara le făcuse rezervări într-o expediție cu una dintre cele mai bune echipe de alpiniști. După vreo două luni de pregătiri pentru excursie — urcat de trepte cu rucsacuri grele și excursii montane ori de câte ori era posibil —, cele trei cupluri s-au reunit cu ceilalți alpiniști în salonul unui hotel din Arusha, unde ghizii le-au cerut să-și scoată echipamentul pentru inspecție. Jules, Dennis, Jonah și Robert și-au desfăcut rucsacurile și au scos toate ustensilele — vag extraterestre — pe care trebuiseră să le cumpere de la un magazin de alpinism din centrul New Yorkului. Izoprene, lenjerie absorbantă de umiditate. „Vânzătorul ne-a spus că *absorbantă* înseamnă că umiditatea e eliminată foarte repede, dar oare de ce are nevoie umiditatea de un adjectiv propriu?“, a întrebat Jonah, dar Jules era atentă la Ethan și Ash, care stăteau aplecați deasupra

echipamentului lor, studiindu-l ca și când nu l-ar fi văzut niciodată. Și a înțeles că, într-adevăr, era prima oară când îl vedeau; atât cumpărăturile, cât și bagajele pentru excursie le fuseseră făcute de altcineva.

Cele două cupluri, însoțite uneori și de Jonah și Robert, au fost împreună și în alte vacanțe, planificate cu grijă în funcție de programul de producție al *Figlandului*, care au prilejuit și alte mici revelații. Într-o excursie la Paris, Ethan a vrut să ia un cadou surpriză pentru Ash, „un fel de eșarfă“, așa că Jules s-a dus cu el, plecând împreună sub pretextul că voiau să cumpere *croque monsieurs*[87] — o scuză credibilă, dat fiind că ce-i interesa cel mai mult pe amândoi în acea excursie era mâncarea. Într-un butic strălucitor de pe Rue de Sèvres, Jules a spus: „Vreau să te întreb ceva care o să sune foarte nesofisticat, dar o să te întreb oricum. De unde înveți cum să te porți ca un bogat? Cunoașterea asta vine odată cu banii? Sau e genul de lucru pe care îl înveți din mers?“ Ethan s-a uitat la ea cu un aer surprins și a zis că nu se învață, ci pur și simplu improvizezi. A părut nemulțumit de întrebare sau poate de răspunsul lui, ca și când l-ar fi obligat să admită că viața lui își schimba cursul — așa cum își schimbă cursul corabia statului[88], greu și lent, cu frământări intense, violente și nevăzute în adâncuri.

Dar apoi, cu timpul, Jules a observat că Ethan improviza tot mai puțin: se îmbrăca din ce în ce mai bine, iar când i-a fost adus meniul la un restaurant din Madrid, a știut să aleagă vinul. Când învățase și despre vinuri? Nu-i povestise nimic despre noua lui abilitate. Oare venise un enolog și îi dăduse lecții? Jules nu-i mai putea pune asemenea întrebări. Ethan nu era un mitocan, ci un bărbat politicos, modest și elegant. Se obișnuise cu banii mai mult decât își închipuia Jules că se va obișnui vreodată, ceea ce, și-a dat ea seama, o dezamăgea.

Viețile lor erau tot mai diferite; pentru ea și pentru Dennis devenise dificil chiar și să găsească timp să se vadă cu Ethan și Ash. Terapeuții care lucrau în spital — mai ales cei care își deschiseseră de curând și un cabinet cu jumătate de normă, ca Jules — și ecografiștii aveau de obicei puține zile de concediu, așa că, uneori, cei care trebuiau să fie flexibili erau Ethan, în ciuda programului său complicat și supraîncărcat, și Ash, care e drept că avea un program mult mai puțin aglomerat.

Într-o dimineață, într-o vacanță de cinci zile pe care cele două cupluri au petrecut-o în 1988 la Veneția, unde ajunseseră cu un avion privat — ceea ce devenise un lucru obișnuit —, Jules Jacobson, care avea douăzeci și nouă de ani, stătea în pat cu Dennis și, deschizând un ochi, s-a uitat calm prin cameră. Niciuna dintre cunoștințele ei nu-și permitea

asemenea vacanțe. Cei câțiva prieteni ai ei de la școala de asistență socială vorbeau între ei despre vacanțele lor, recomandând câte un pachet all-inclusive în Jamaica sau câte un hotel ieftin din San Francisco. Hotelul venețian în care stăteau acum era frecventat de familiile europene vechi și bogate — „aici ar fi putut sta familia von Trapp, dacă ar fi călătorit din alt motiv decât ca să scape de naziști[89]“, i-a scris Jules lui Jonah într-o carte poștală. „Ajutor, Jonah, ajutor! a adăugat ea în josul vederii. Valorile mele sunt răpite!“ Hotelul nu era deloc potrivit vârstei lor. De la fereastra cu geamuri jivrate se vedea o bucată de canal, pe o tavă era o farfurie cu brânză și fructe veștede de noaptea trecută, tavanele erau casetate, iar Dennis dormea cu capul pe una dintre pernele lungi și brodate.

La momentul acela, *Figland* deja fusese vândut peste tot în Europa și Marea Britanie, iar cât stătea în Italia, Ethan voia să mai încheie niște contracte de difuzare. Dennis și Jules au rămas în Veneția, iar Ethan a plecat într-o scurtă călătorie la Roma. Ash a hotărât ca, pe perioada cât soțul ei era la Roma, să dea o fugă cu avionul în Norvegia, „să arunce o privire“, după cum a spus ea, întrucât spera să regizeze *Strigoii* de Ibsen la micul Teatru Open Hand din East Village; făcuse mari eforturi să fie angajată acolo și acum aștepta decizia conducerii. Era adevărat că Ash voia să se familiarizeze un pic cu Norvegia, dar Jules știa și că acolo urma să se întâlnească cu Goodman. Nu-l mai văzuse de mult pe fratele ei. Islanda era la vreo două ore de zbor de Norvegia și cu toții, în afară de Ethan, înțelegeau că Goodman avea să i se alăture surorii lui.

Pe măsură ce se apropia de treizeci de ani, Ash încerca să-l viziteze pe Goodman cât mai des cu putință, deși de multe ori vizitele ei i se păreau lui Jules cam îndrăznețe și imprudente. Ca adolescentă, lui Ash îi fusese foarte greu să păstreze o legătură clandestină cu fratele ei fugar, iar apoi, după ce împlinise douăzeci de ani și se mutase cu Ethan, îi fusese și mai greu. Însă după ce Ethan devenise faimos, Ash a dobândit mai multă libertate să păstreze legătura cu Goodman, ba chiar să-l și vadă când pleca în câte o călătorie. Din când în când, o dată la câteva săptămâni, când Jules și Ash erau singure, Jules o întreba brusc: „Ceva noutăți de la fratele tău?“

Ash se lumina la față și spunea ceva de genul: „Chiar îi merge bine. Lucrează cu jumătate de normă ca asistent al unui arhitect. Mă rog, nu e chiar asistentul lui, dar face tot felul de treburi complicate pentru el, și se așteaptă ca în curând să primească mai multe responsabilități, ba chiar să i se dea voie să facă niște schițe. Îi place lumea arhitecților. Și încă se străduiește să găsească joburi în construcții“.

Odată, cu aproape un an înainte să meargă în Norvegia, Ash i-a

spus lui Jules că părinții ei se duseseră să-l vadă pe Goodman și că părea „indispus“. Cum adică? a întrebat Jules. Ei, a spus Ash, Goodman își pierduse nopțile bând și drogându-se în Reykjavík, așa că începuse să ajungă târziu la jobul în construcții și în cele din urmă fusese concediat. Trist și fără ocupație, cheltuise toți banii de la părinți pe cocaină, apoi le mărturisise totul la telefon, într-o conversație înduioșătoare. După o lună petrecută într-un centru de reabilitare foarte bun din Islanda, Goodman s-a întors în apartamentul lui de deasupra unui magazin de pește din centrul Reykjavíkului. De câțiva ani nu mai locuia cu Gudrun și Falkor, care acum aveau o fetiță și transformaseră camera lui Goodman în camera copilului. Iar în cele din urmă, se mutaseră într-un apartament mult mai bun, pentru că Gudrun își făcuse repede o carieră de succes ca designer textil; banii pe care îi trimiseseră Wolfii în toți acei ani îi permiseseră să-și perfecționeze meșteșugul. Era uimitor să descoperi multitudinea de lumi care se ascundeau una în alta, mici subculturi despre care nu știai nimic, în care cineva putea ieși în evidență prin arta lui. Deși, bineînțeles, era minunat, în același timp părea o glumă să spui că Gudrun Sigurdsdottir era un superstar în lumea artizanatului islandez.

Păstrează pentru tine ce ți-am spus, îi ceruse imperativ familia Wolf lui Jules în 1977, iar ea, fiind fata cuminte care era și care probabil avea să fie mereu — fata amuzantă, dar supusă, nătăfleața, prostănaca —, le-a dat ascultare ani de zile fără mare dificultate. Credința familiei în nevinovăția lui Goodman era o axiomă, iar credința lor a devenit și a ei. Abia mai târziu i s-a părut uluitor lui Jules că păstrase atâta timp această certitudine cețoasă care, de fapt, nu era deloc o certitudine — semăna mai degrabă cu o convingere pe care ți-o însușeai când erai mic pentru că o tot auzeai în jurul tău. La școala de asistență socială, o profesoară în vârstă, care purta deseori un pulover cu nasturi din material scămoșat și cu cocoloașe la subsuori, le vorbise despre felul în care oamenii puteau deseori „să știe fără să știe“.

În primii ani de după fuga lui Goodman, Jules n-a putut vorbi despre asta cu nimeni în afară de Ash. Nu-i spusese niciodată nimic lui Jonah. Dar apoi, începând cu primele săptămâni ale lui 1982, l-a avut pe Dennis. Jules i-a povestit toate lucrurile importante, iar în cele din urmă, după vreo două luni de relație, când erau uniți într-un mod care ei i se părea permanent, i-a spus și despre sprijinul pe care familia Wolf îl acorda în secret fiului lor. Bineînțeles că a fost șocat.

— Pur și simplu îi trimit bani? a întrebat el. Știu unde e și n-au spus la poliție? Uau, incredibil! Incredibil de arogant din partea lor.

— Cred că cei mai mulți părinți ar face asta pentru fiul lor, dacă ar

fi siguri că e nevinovat, a răspuns Jules, nefăcând decât să repete ce spusese Ash cândva.

— Și de ce sunt atât de siguri?

— Păi, pentru că își *cunosc* băiatul.

— Și totuși, a spus Dennis, nu te-ai gândit niciodată să mergi tu la poliție?

— Ah, doar vag. Dar n-am vrut niciodată să mă implic în felul ăsta. Nu e treaba mea.

— Înțeleg. În blocul unde locuiam înainte, chiar deasupra Isadorei, locuia o familie. Mama își abuza verbal fiica de cinci ani, spunându-i că e un căcat cu ochi și alte chestii îngrozitoare. Până la urmă, cineva din bloc a sunat la Protecția Copilului și fetița a fost luată de la mama ei, pe care se pare c-o iubea, în ciuda tratamentului pe care i-l aplica. Apoi Isadora mi-a zis că, din câte a auzit, fetița a fost dată unei familii adoptive, unde a fost molestată de un frate adoptiv mult mai în vârstă. Așa că nu știi niciodată ce consecințe poate avea intervenția ta. Dar tot mi se pare uluitor că Wolfii au făcut asta. Că încă *fac* asta. Și cel mai surprinzător mi se pare că nu i-au spus lui Ethan. Că Ash nu i-a spus. Uau, *incredibil*!

A clătinat din cap, uimit de tupeul lor, de convingerea lor că aveau dreptul să facă asta.

— N-ar fi trebuit să-ți povestesc, a spus Jules. Dar am simțit nevoia s-o fac. N-am să-i zic niciodată lui Ash că ți-am povestit, așa că nu poți aduce vorba despre asta de față cu ea. Serios, chiar dacă o să ne despărțim într-o bună zi și o să mă urăști pentru restul vieții tale, să nu spui niciodată nimănui despre Goodman, da?

Și-a dat seama că suna la fel ca Gil Wolf cu ani în urmă, când îi vorbise atât de apăsat, aproape amenințător, în Café Benedikt.

— Nu-mi vine să cred că ți-am spus, Dennis, a continuat Jules. Ce-o fi însemnând că am avut nevoie să-ți spun?

— Înseamnă ceva important! a zâmbit el bucuros.

— Da, așa cred și eu. Dar ai putea suna chiar acum la poliție să ceri ca Goodman să fie arestat. Și, odată cu el, probabil întreaga familie Wolf.

— Și *tu*, a adăugat el. Cred c-a sosit timpul să-ți iei un avocat.

Au tăcut amândoi; Dennis mersese prea departe.

— Am glumit, a spus el repede. Nu ți-aș face niciodată una ca asta.

— Știu.

— Te iubesc. Iar acum, că mi-ai zis asta, te iubesc și mai mult.

— De ce? a întrebat ea. Ce legătură are?

— Pentru că, deși ne cunoaștem doar de vreo două luni, mi-ai împărtășit secretul lui Goodman. Sunt uluit. E ca o… declarație. Și totuși,

îmi pare rău pentru Ethan, a continuat Dennis îngândurat. E un geniu, dar nu știe nici măcar acest lucru esențial, de bază, despre iubita lui și familia ei. Mie nu-mi plac Wolfii. Bineînțeles, îmi place Ash, pentru că ți-e prietenă apropiată, dar nu-mi plac ea și familia ei la un loc, ca unitate.

— Nu trebuie să-ți placă.

— Ești sigură?

— Sunt sigură.

Dennis nu se lăsase niciodată corupt de altcineva în afară de Jules. Era recunoscător că fusese primit în viața ei și, din câte își dădea seama, povestea cu Goodman Wolf, un om pe care nu-l văzuse niciodată, nu mai avea nicio importanță.

Acum, în 1988, în Italia, Ash nu-l mințise cu totul pe Ethan: îi spusese că avea să-și petreacă următoarele două zile în Norvegia, dar omisese părți esențiale din planul ei. Era, totuși, adevărat că avea să stea la Grand Hotel din Oslo. Cât timp Ash era la Oslo, iar Ethan la Roma, Dennis și Jules și-au petrecut weekendul singuri la Veneția. Dar Jules nu se simțea în largul ei în camera de hotel intimidant de scumpă. A pus o mână pe brațul lui Dennis, care încă dormea lângă ea.

— Dennis, a șoptit ea. Dennis.

— Ce-i? a mormăit soțul ei.

Apoi a deschis ochii și s-a apropiat de ea, iar Jules i-a simțit respirația, care era puternică, dar nu mirosea urât. *Avea iz de stejar*. Duhnea un pic a ce băuse cu o noapte înainte. Dennis nu se trezise de-a binelea, dar s-a urcat instinctiv pe Jules, iar ea i-a simțit erecția matinală, pentru care știa că nu avea niciun merit. Dennis s-a așezat între picioarele ei și, cu toate că Jules doar fusese stingherită de camera luxoasă și copleșită de o neliniște obscură, trezindu-l numai ca să stea un pic de vorbă, ce primea de la el era la fel de bun, dacă nu chiar și mai bun. Sexul într-un hotel italian avea un efect specific asupra americanilor: îi făcea să se simtă italieni. La douăzeci și nouă de ani, Dennis semăna foarte mult cu un italian, cu trupul lui un pic mai masiv decât înainte, cu fața întunecată de barbă, cu ochii negri și cu părul încâlcit care îi acoperea pieptul, subsuorile și pubisul. Una dintre pernele brodate a căzut pe podea, grea ca o ancoră. Pe jumătate adormit, Dennis a ridicat-o pe Jules ca și când ar fi fost imponderabilă și a așezat-o deasupra lui, iar ea și-a coborât ambele mâini între picioare, dorind să evite o poziționare greșită, care obliga femeia să facă ajustări în timp ce bărbatul întorcea discret privirea sau privea fără nicio reținere. A te asigura că penisul e poziționat corect, ca să nu te doară când intră în tine, semăna cu momentul în care te străduiai să introduci partea metalică a centurii de siguranță în mica ei fantă de

plastic. Așteptai să auzi clicul centurii de siguranță așa cum acolo, într-un pat de hotel italian, așteptai un altfel de clic care venea din adâncul misterios al propriului trup. La început simțeai o mică rezistență, care apoi dispărea cu totul, iar în cele din urmă erai absurd de fericită că reușiseși, ca și când a aranja un penis în tine era un lucru important, ca ducerea la bun sfârșit a unei reparații esențiale pe o navă spațială.

Întins sub ea pe patul de hotel, Dennis a închis ochii, iar gura i s-a întredeschis, dezvelindu-i un pic limba. Jules s-a gândit la Ash și la Goodman dormind în paturi separate în camere de hotel alăturate, altundeva pe continent, apoi și-a amintit că, odată, în livingul Wolfilor din Labirint, s-a sărutat cu Goodman, limba ei căutând-o și găsind-o pe a lui, până când Goodman s-a plictisit și și-a dezlipit buzele de ale ei. Acum s-a aplecat în față, acoperind gura lui Dennis cu a ei, iar el i-a răspuns la sărut fără ironie sau plictis, ci cu toată ființa lui, cu gura lui care mirosea a tanin și a butoi de stejar, cu ochii pe jumătate închiși și cu trupul încă nespălat, învăluit în feromonii care o atrăgeau spre el, deși atracția nu putea fi explicată complet niciodată.

După aceea, au coborât să ia micul dejun — o născocire ciudată a hotelurilor europene care includea ouă fierte și cereale integrale Weetabix, iar între ele, ca și când ar fi fost perfect normal, o porție de măruntaie. În salonul care amintea de Babel, ea și Dennis stăteau la o masă între spanioli și nemți. Jules i-a spus lui Dennis:

— Oare cum o mai fi arătând Goodman? Acum are *treizeci* de ani. Doamne, Goodman la treizeci de ani! Chiar mi-e greu să mi-l imaginez.

— Eu nu l-am văzut niciodată, dar probabil acum e mult mai buhăit, a spus Dennis. Nu asta li se întâmplă celor care fumează, beau și se droghează? Li se schimbă tenul până ajunge să semene cu năbucul — parcă așa-i zice, nu?

Jules și l-a imaginat pe Goodman în Oslo, bătut de soare și de vânt, ridat și sleit de vlagă, stând pe unul dintre cele două paturi din camera lui de la Grand Hotel. Trupul lui lung ocupa toată salteaua, iar sora lui stătea pe celălalt pat, și amândoi fumau și râdeau. Ash era foarte bucuroasă că era din nou cu el, că — măcar în mare — fratele ei se simțea bine, că putea să-i asculte vocea tărăgănată și sardonică și că-i putea privi chipul care cândva semănase foarte mult cu al ei. Dragostea dintre un frate și o soră despărțiți doar de un an era foarte strânsă. Nu era ca legătura dintre gemeni și nici ca iubirea romantică, ci mai degrabă ca o loialitate pasională față de o marcă.

Surioară, primește-mă înăuntru.

Jules și Dennis au plecat cu un tren de mare viteză la Roma, unde îi

așteptau Ethan și Ash. În ultima seară a vacanței, cele două cupluri au luat cina lângă Piazza del Popolo, împărtășindu-și impresiile. Ethan le-a povestit întâlnirile pe care le avusese cu directorii de la Rai, televiziunea publică italiană; luaseră o cină cu multe feluri de mâncare și o paradă de vinuri care i-au zumzăit în cap până la două noaptea, ca să sărbătorească audiențele excelente ale *Figlandului*, care în Italia fusese botezat *Mondo Fig!*

La rândul lor, Jules și Dennis le-au descris weekendul leneș petrecut la Veneția. „Dennis în Veneția, a comentat Ethan. O nouă bandă desenată.“ Apoi au povestit despre plimbările pe care le făcuseră pe străduțele labirintice și foarte înguste ale orașului.

— Cum a fost la Oslo? a întrebat-o Ethan pe Ash după aceea.

— Mi-a plăcut, a spus ea, ridicând ușor din umeri. Am umblat prin oraș, încercând să-mi imaginez atmosfera piesei.

Jules a făcut un efort să-și amintească: Ah, da, *Ibsen*, pretextul născocit de Ash ca să meargă la Oslo. *Strigoii* de Ibsen. În montarea lui Ash, actrițele aveau să străbată scena în fugă, cu sânii goi și cu sfârcurile pictate în vopsele fluorescente, ceea ce avea să creeze un efect impresionant cu toate luminile stinse. Oare Ash alesese tocmai acel titlu ca să se amuze? Goodman deja dispăruse pe tărâmul fantomelor, căci trecuseră doisprezece ani de la fuga lui de proces, dar din când în când revenea la viață, pendulând între stafie și om viu. Mama lui îi trimitea pachete, ca pe vremuri la Spirit-in-the-Woods, dar în loc de unguent împotriva insectelor și brânză la cutie, îi trimitea concentrate proteice și flacoane chihlimbarii cu vitamine. Iar Ash îi trimitea cărți, amintindu-și gusturile lui literare din adolescență și încercând să ghicească cum evoluaseră ele la maturitate. I-a trimis ultima carte a lui Günter Grass, romane de Thomas Pynchon și Cromac McCarthy, și un volum scris de un tânăr genial, David Foster Wallace, numit *Mătura sistemului*. Odată, a pus în pachet și cartea ei preferată, *Drama copilului înzestrat*, cu un bilet în care îi spunea că era o carte relevantă pentru viața ei, nu pentru a lui, dar s-a gândit că poate o să i se pară interesantă, dat fiind că aveau aceiași părinți. Goodman citea tot ce-i trimitea sora lui, amesteca sârguincios în *skyr* concentratele proteice și înghițea vitaminele trimise de mama lui, iar din când în când găsea slujbe în construcție — pierduse jobul de asistent de la biroul de arhitectură —, deși acum avea dureri de spate, iar uneori nu putea lucra cu săptămânile. Fuma iarbă aproape în fiecare seară, ba chiar și în unele dimineți, și păstrase un interes intermitent pentru cocaină, ceea ce necesitase o nouă internare la dezintoxicare.

„Să bem pentru vacanța noastră, pentru *Mondo Fig!* și, ca de obicei,

pentru generozitatea ta“, a spus Dennis la cină, ridicând paharul cu vin așa cum el și Jules învățaseră să facă în ultimii ani — când începeai să bei în cinstea celor din jur era limpede că făcuseși trecerea completă la vârsta adultă.

După zborul lung de la Roma la New York, o mașină i-a lăsat pe Jules și Dennis în fața blocului lor de pe West 84th Street. Ethan și Ash au plecat cu o altă mașină, pentru că el trebuia să ajungă imediat la studio, nici măcar nu avea timp să dea pe acasă. Era așteptat de toată lumea, le-a spus, lucru care părea să se întâmple mai mereu. Stând în fața blocului lor cu fațadă îngustă, Jules și Dennis au ridicat privirea și au făcut o grimasă în același timp, apoi au izbucnit în râs. Nu era în preajmă niciun șerpaș și niciun ușier care să le care bagajele. Iar în apartament nu-i așteptau nici halate moi, nici tăvi cu fructe și brânză. Și-au cărat cu greu valizele prin holul de la intrare, apoi le-au înclinat cu grijă ca să le poată urca până la etajul cinci, cu inimile duduindu-le în piept. Când au ajuns în apartament, ledul robotului telefonic pâlpâia nerăbdător, două musculițe se învârteau frenetic în jurul gurii de scurgere a chiuvetei, care emana un miros dulceag de putregai, iar viața a redevenit dificilă, familiară, dezamăgitoare.

Nu mai puteau pleca în vacanțe multă vreme de acum încolo, pentru că amândoi își terminaseră zilele de concediu. Cu timpul, Jules și-a mărit numărul de clienți de la cabinet și a redus numărul orelor de la spitalul de psihiatrie. La început, toți clienții îi plăteau onorarii mici. Un bărbat obez i se plângea că soția voia să-l părăsească, iar un adolescent nu voia să vorbească decât despre Sid Vicious[90]. Jules i-a spus lui Ash că, de fiecare dată când îi venea câte un client nou, era ca și când ar fi deschis un roman. Nu se plictisea niciodată să facă terapie, deși se temea că puterea ei de a-i ajuta era redusă, șovăielnică. Ash și Jules discutau tot timpul despre munca lor: Ash era încântată și, în același timp, se temea de regizarea primei sale piese la Open Hand, iar Jules era interesată și își făcea griji pentru clienții ei, temându-se că nu avea suficiente abilități. „Dacă le spun ceva greșit? se întreba ea. Dacă le dau un sfat prost și se întâmplă ceva rău?“ Ash îi spunea că, după părerea ei, Jules era o terapeută bună și nu avea să facă nimic îngrozitor: „Îmi aduc aminte cum m-am simțit în tabără când am venit și m-am așezat pe patul tău. Nu știu de ce, dar a fost o adevărată ușurare. Sunt sigură că și clienții tăi se simt la fel“.

În plus, pe măsură ce carierele lor prindeau contur, cele două prietene au început să vorbească despre copii. Nu era momentul potrivit — Dennis lucra multe ore la MetroCare, clinica din Upper West Side unde

se angajase după ce terminase școala de ecografie —, dar poate aveau să se gândească mai serios la asta peste un an. Uneori, Jules și Ash visau să facă copii la câteva luni distanță una de cealaltă, ca să poată fi mame împreună și copiii lor să fie prieteni — cei mai buni prieteni. Și poate că aveau să meargă amândoi la Spirit-in-the-Woods!

Deocamdată, nimeni nu voia să-și schimbe modul de viață, să renunțe la debutul acestei noi epoci, în care toată lumea avea șansa să-l ajungă din urmă pe Ethan. Mă rog, nu chiar să-l ajungă din urmă, a spus Jonah odată; n-ar fi putut face asta niciodată. „Eu, unul, nici nu vreau să-l prind din urmă, a continuat el. Am crescut în preajma unor oameni de succes, cu adevărat faimoși. N-am fost impresionat. Nu vreau genul ăsta de viață. Nu-mi doresc decât să mă bucur mai mult de munca mea. Să aștept cu nerăbdare fiecare nouă zi de lucru. Tot aștept să se întâmple asta, dar nu se mai întâmplă odată."

Lui Ash îi plăcea ce făcea acum. *Strigoii* lui Ibsen s-a jucat o scurtă perioadă la Teatrul Open Hand în toamna lui 1989. Jules s-a dus cu Ash la o repetiție și a văzut că tot ce învățase prietena ei în teatrul de la Spirit-in-the-Woods reapărea acolo, într-o formă adultă, mai consistentă. Montarea ei avea în spate multă muncă de cercetare, era un proiect serios și ambițios. Nu era o punere în scenă foarte subtilă, pentru că nici Ash nu era foarte subtilă, dar era inteligentă și minuțioasă, și folosea în mod inspirat trupurile feminine pe fundal — sfârcurile date cu vopsea fluorescentă au fost un real succes. Montarea ei nu era nicidecum o inițiativă motivată de vanitate și realizată numai mulțumită averii și faimei lui Ethan. Din când în când auzeai de neveste vag talentate ale unor bărbați puternici care publicau cărți pentru copii, concepeau modele de genți sau, cel mai adesea, deveneau fotografe. Unele dintre ele își vernisau expozițiile în galerii foarte cunoscute, dar nu tocmai *rafinate*. Toată lumea venea să le vadă lucrările și le trata cu un respect ipocrit. Fotografiile cu celebrități nemachiate, peisajele marine și portretele de vagabonzi aveau dimensiuni uriașe, ca și când mărimea și echipamentul sofisticat ar fi putut compensa calitățile care le lipseau.

Dar nu era și cazul lui Ash. La premiera din septembrie a venit și cronicarul secund de la *New York Times*, care într-un text scurt, dar pozitiv, a elogiat piesa pentru „fidelitate", „vervă" și „examinarea atentă a moralității secolului al nouăsprezecelea, cu un puternic accent asupra semnificațiilor feminității". Cronicarul a făcut și următoarea precizare: „Faptul că doamna Wolf este soția lui Ethan Figman, creatorul *Figlandului*, ar trebui să nu aibă nicio importanță. Dar ne amintește că această montare elegantă — cu ornamentele ei anatomice colorate și

surprinzătoare — este orice altceva numai un desen animat nu“. Teatrul a hotărât să suplimenteze numărul de reprezentații; conducerea de la Open Hand nu mai convinsese de mult un cronicar de la *New York Times* să vină la una dintre piesele lor și nicio producție de-ale lor nu beneficiase de o cronică atât de importantă și de elogioasă, așa că au întrebat-o cu entuziasm pe Ash dacă o interesa să mai regizeze la ei. Nu cumva voia să și scrie o piesă pentru teatrul lor? Putea fi dramaturga *și* regizoarea lor feministă. Bărbații încă dominau lumea teatrului, iar cei de la Open Hand i-au spus că voiau să schimbe această stare de lucruri; Ash putea face diferența.

Ethan a pus repede la cale o cină festivă în cinstea lui Ash, la care au fost invitați Jules, Dennis, Jonah și Robert. S-au strâns cu toții la Sand, un mic restaurant din East Village, care și el căpătase notorietate după o cronică pozitivă din *Times.* Restaurantul era o încăpere mică, având podeaua acoperită cu nisip, care scrâșnea când își mișcau scaunele sau picioarele. Cu nisip sub tălpi și cu papilele asaltate de gusturi complexe, au servit mâncăruri scumpe și elaborate, de sfârșit de anii optzeci, din farfurii presărate cu dâre de sos, și au discutat despre viitorul lui Ash.

— Eu i-am sugerat c-ar fi bine să le accepte oferta și să scrie o piesă originală, a spus Ethan. Să fie o amenințare dublă — nu doar ca regizoare, ci și ca scriitoare. Hei, a exclamat el, întorcându-se către soția lui cu o mină amuzată, ce-ar fi să resuscitezi *Ambele capete*?

Toată lumea a râs, iar Robert Takahashi a întrebat ce era *Ambele capete*, spunând că suna ca numele unei piese sado-maso cu gay. Jonah a trebuit să-i explice lui Robert că *Ambele capete* era o piesă pentru o singură actriță despre Edna St. Vincent Millay, pe care Ash o scrisese în liceu.

— O piesă *îngrozitoare*, i-a spus Ash lui Robert. Și cu un nume prost ales, îmi dau seama acum. Iar cei de față au fost nevoiți s-o vadă de mai multe ori, a adăugat ea, apoi s-a întors către ei: Îmi pare foarte rău. Dacă aș putea să vă dau înapoi orele alea, aș face-o.

— Joacă măcar prima scenă, a spus Robert.

— Nu pot, e prea proastă. Mi-a luat ceva timp, dar mi-am dat seama în cele din urmă. Părinții mei îmi spuneau că tot ce făceam era minunat.

— Te rog, a insistat Robert, cu un zâmbet șarmant. Chiar trebuie s-o văd.

El și Jonah arătau atât de bine — și separat, și împreună —, încât uneori, când erau mai mulți la masă, Jules se uita la ei îndelung, având grijă să nu fie observată.

— Bine, a spus Ash. Așadar, eu sunt Edna St. Vincent Millay și apar

în fața publicului singură, îmbrăcată cu un halat și cu o lumânare în mână. E singura lumină din sală, în rest, totul e cufundat în întuneric. Mă opresc în mijlocul scenei și recit: „Lumânarea mea arde la ambele capete; / Nu va ține toată noaptea; / Dar, oh, dușmani și prieteni ai mei — / Ce lumină frumoasă împrăștie!“ Apoi mă apropii de marginea scenei, fac un fel de plecăciune spre public și le spun: „Cât îmi arde lumânarea, n-ați vrea să luați loc și să ascultați? Vom vorbi până se va stinge lumina“.

Toată lumea a râs, inclusiv Ash.

— Chiar așa spuneai? a întrebat Robert. Reușeai să zici asta fără să izbucnești în râs? Mi-aș fi dorit să fiu și eu de față.

— Și eu mi-aș fi dorit să fii acolo, a zis Jonah.

— Dennis, a continuat Robert, tu și cu mine am apărut în poveste mai târziu. Ar fi trebuit să fim cu ei mult mai devreme. Ia uite ce-am pierdut. *Ambele capete.*

— Chiar cred c-o să scriu ceva nou pentru Open Hand, a spus Ash. Habar n-am ce. Dar dacă încep acum, după *Strigoii*, o să iasă ceva posomorât și scandinav.

Jules s-a gândit din nou la Ash și Goodman împreună la Oslo, tolăniți într-o cameră de hotel, vorbind toată noaptea.

— Partea bună e că nici nu trebuie să te apuci imediat de piesă, a spus Jonah. Poți să lucrezi în tihnă.

— Îmi place ideea de a putea lucra în tihnă, a zis Dennis, care niciodată nu fusese *rapid*, ca prietenii de la masă. Să nu trebuiască să planific totul. Ci să aștept ca lucrurile să se aranjeze de la sine, a adăugat el, și acestea au fost poate ultimele cuvinte pe care le-a rostit calm în noaptea aceea. Sau poate că asta a fost mai degrabă o amintire teatrală a serii — scena în care soțul unei femei contemplă plăcerile lucrului în tihnă, iar după o oră totul se duce de râpă. Mai târziu, Jules nici nu-și mai putea aminti dacă într-adevăr spusese toate astea. S-a băut foarte mult în seara aceea, iar Ethan ceruse ca înainte de masă să fie aduse mai multe aperitive sofisticate. Micile preparate delicioase, ornate cu fâșii subțiri de gel colorat, erau aduse la masă cu repeziciune, și era prea întuneric în restaurant pentru ca cineva să-și dea seama exact ce băga în gură. Textura era totul în bucătăria rafinată a anilor 1980, iar detaliile erau de multe ori mai puțin importante.

Din cauza inhibitorului de MAO pe care îl lua — acum toată lumea îi spunea IMAO —, Dennis era întotdeauna foarte atent la ce mânca, așa că la începutul serii îi explicase calm ospătarului care erau restricțiile sale alimentare. Dar în noaptea aceea, era un câmp de forță neobișnuit în jurul mesei, în parte datorită prezenței lui Ethan în restaurant, care avusese

darul de a-l surescita pe proprietar — un mare fan al *Figlandului*, care recitase bucăți întregi din dialogurile serialului și îl emoționase într-atât pe Ethan, încât acesta acceptase, ca pe o favoare, să-l deseneze pe Wally Figman pe o față de masă. Toată lumea vorbea mult, încântată de primul succes adevărat al lui Ash. Erau încrezători în propriile lor posibilități, conștienți că treizeci de ani era o vârstă importantă, una bună pentru realizări. Poate că, atunci când vorbise cu ospătarul, tonul lui Dennis îi dăduse de înțeles că doar îi displăceau afumăturile, cărnurile în saramură sau la conservă, brânzeturile învechite, ficatul și pateul — nu că oricare dintre aceste alimente ar fi putut să-l omoare.

La un moment dat, i-a fost adusă fiecăruia câte o lingură de ceramică puțin adâncă, plină cu ceva numit „apă de roșie“, în mijlocul căreia era o scoică asemănătoare cu un dinte mare. A apărut și o sticlă de vin, iar prezența cuvântului *Pouilly* pe etichetă i-a dat de înțeles lui Jules că era bun. Au mâncat tot ce le-a fost servit. Avea vreunul dintre preparate gust de afumătură, de saramură sau de conservă? Părea vreunul *otrăvitor*? Greu de spus; toate erau gustoase, iar Jules nu avea niciun motiv să presupună că, în noaptea aceea, Dennis n-ar fi fost, ca de obicei, atent la restricțiile lui alimentare. Dar spre sfârșitul mesei, în toiul unei serii de deserturi, care a inclus și un platou de prăjituri descrise de ospătar drept „Ducați cu sos de ciocolată și ardei iute“, Dennis s-a aplecat spre Jules și a spus:

— Nu mă simt extraordinar.

— Ai mâncat ceva ce n-ai voie? a întrebat ea, dar el a clătinat din cap. Vrei să plecăm? a continuat Jules, și în lumina lumânărilor a văzut că fața îi era brăzdată de transpirație. Dennis, a zis ea apăsat, cred că ți se întâmplă ceva foarte grav.

— Și eu cred la fel, a răspuns el, după care a tras de gulerul de la cămașă și a spus simplu: Mă doare rău capul. Cred c-o să mor.

— N-ai să mori.

Dennis n-a mai zis nimic, ci doar a aplecat capul în față și a vomat în farfurie.

— Dumnezeule! a strigat Jules, apoi s-a întors cu disperare spre prietenii ei, care încă se uitau unii la alții, râzând și mâncând.

Din nu se știe ce motiv, Robert îi dădea să mănânce lui Jonah o chiftea cu crab.

— *Ethan!* a spus Jules fără să stea pe gânduri — el era cel de la care voia să primească ajutor. Ethan, lui Dennis îi e foarte rău.

Ethan a ridicat privirea cu gura pe jumătate deschisă și, văzând spaima de pe chipul lui Jules, a înghițit repede dumicatul și s-a aplecat

peste masă, gata să atingă o lumânare cu cămașa.

— Dennis, uită-te la mine, i-a spus el, iar Dennis, care se oprise din vomitat, s-a uitat la el, dar avea o expresie pierdută.

În clipa următoare, nu se știe cum — oare zburase? —, Ethan a ajuns lângă Dennis, i-a deschis gulerul de la cămașă și l-a întins pe stratul de nisip, între masa lor și cea de lângă. Lungit pe spate, trupul lui a făcut o urmă pe podea, ca un înger de nisip, ca un contur trasat cu creta de criminaliști, prevestind o moarte iminentă. Jules a îngenuncheat și ea lângă soțul ei, plângând pe gâtul și pe fața lui inexpresivă. A căutat pulsul la încheietura lui Dennis și a văzut că inima îi bătea nebunește — „alandala“, după cum avea să spună medicul de pe ambulanță câteva minute mai târziu.

Aplecată deasupra lui, așteptând ajutor, Jules s-a gândit că îl avea în față pe soțul ei muribund, ecografistul care încă își căuta drumul în viață, nefiind vedetă nici în domeniul lui, nici în altul. Doamne, și-a spus ea, lumea era plină de *vedete*, și fiecare strălucea în cercul ei; iar în jurul lor se învârteau toți cei care nu erau vedete, aspiranții, toți cei preocupați de carierele și de traiectoriile lor, de importanța lor și de cum erau văzuți de ceilalți. Era prea mult, și totul atât de inutil și de respingător. Dă-le lui Ethan și lui Ash tot succesul, toată faima și toți banii, pentru că ei știau ce să facă cu ele, și-a spus ea când medicii de pe ambulanță au intrat cu pași mari în restaurantul înghesuit, călcând atent cu ghetele lor grele și înconjurându-l pe soțul ei. Dă-le tot lui Ethan și lui Ash, pentru că merită. Mie dă-mi doar ce aveam înainte, s-a auzit ea gândind, sau poate chiar spunând cu voce tare. Acum mi se pare suficient.

---

83 Aluzie la romanul *O cameră proprie*, publicat în 1992.

84 Carte de educație sexuală publicată de un colectiv de autoare în 1971.

85 Grup de opt universități prestigioase din nord-estul Statelor Unite.

86 Zonă din sud-estul Statului Pennsylvania, în care locuiește o importantă comunitate Amish — grup de creștini tradiționaliști, cu un mod de viață simplu, care refuză să folosească facilitățile tehnologiei.

87 Sendvișuri cu brânză și șuncă.

88 Aluzie la metafora creată de Platon în *Republica* pentru a descrie guvernarea unui stat-cetate, care seamănă cu o corabie avându-i cârmă pe regii-filozofi.

89 Aluzie la personajele Georg și Maria von Trapp din filmul *Sunetul muzicii*, regizat de Robert Wise în 1965.

90 John Simon Ritchie, alias Sid Vicious (1957–1979) — basistul formației Sex Pistols, care

a murit de la o supradoză de heroină.

Doisprezece

Puțin după ce se crăpase de ziuă, întorcându-se acasă cu taxiul de la secția de urgențe a Spitalului Beth Israel, Jonah Bay i-a spus lui Robert Takahashi:

— Ai auzit ce zicea Jules în restaurant, când vorbea cu ea însăși? Parcă se ruga.

— Mda.

— Dar Jules nu se roagă, întotdeauna a fost atee. Oare cui i se adresa?

— Habar n-am, a spus Robert.

S-au sprijinit unul de celălalt, tăcuți și obosiți, în timp ce străzile se perindau prin fața geamurilor, taxiul prinzând verde în toate intersecțiile la acea oră improbabilă și tulburătoare, când traficul lipsea aproape cu desăvârșire.

— Ei bine, orice-ar fi făcut se pare că a dat roade, a continuat Jonah.

— Tocmai mie ți-ai găsit să-mi spui asta? Doar știi de câte ori am stat la urgențe lângă prieteni de-ai mei cu pneumonie sau citomegalovirus. Rudele lor se rugau mereu pentru ei, dar asta nu-i ajuta cu nimic. Odată, am stat lângă un tip pe care îl cunoșteam de la sala de forță și au venit la el toate mătușile și stră-mătușile lui; au făcut un cerc de rugăciune și au zis cam așa: „Te rugăm, Isuse, apără-l pe băiatul nostru, William, mai are atât de multe lucruri pe care vrea să le facă pe pământ“. Și jur, chiar am crezut că o să meargă, dar n-a avut niciun efect. N-am văzut niciun miracol. Toate poveștile se termină la fel — de căcat.

Robert s-a uitat pe geam, în timp ce taxiul se hurduca pe străzile cu gropi.

— Știi, într-o bună zi, o să stai și tu la urgențe să mă veghezi pe mine.

— Nu spune asta, i-a răspuns Jonah. Limfocitele T ți-au ieșit în regulă. Te simți destul de bine. Ai avut zona zoster, în rest, aproape nimic.

— Da, adevărat. Dar n-o să mai fiu sănătos multă vreme.

— Cred că încă mai am în mine un pic din religia aia miraculoasă, a spus Jonah.

— Ah, da? Am crezut că terapeutul ăla te-a deprogramat complet.

— Nu, încă păstrez un pic de credință. Să nu le spui lui Ethan și Ash. Au făcut eforturi mari să mă scape.

Au coborât din taxi pe Strada Watts, în fața blocului unde locuia

Jonah. Era o clădire care, indiferent de lumină — în zori, în amurg, în lumina liliachie de dinaintea unei ninsori abundente —, părea ușor înclinată și vag carbonizată, dar încă era locuibilă. Ce se întâmplase cu el și cu mama lui, care îi lăsase moștenire apartamentul de la mansardă, i se părea și acum uluitor. Dar la momentul respectiv, pur și simplu se întâmplase; fusese povestea lor. Acum, părea absurd că, în 1981, timp de aproape trei luni, Jonah Bay fusese membru al Bisericii Unificării a Reverendului Sun Myung Moon. Pe atunci, unificaționiștii erau considerați un fel de glumă, la fel ca membrii sectei Hare Krishna, care făceau parte din același curent de renaștere spirituală.

Jonah a fost atras în Biserica Unificării la fel ca cei mai mulți oameni: din întâmplare, fără ca măcar să simtă că ar fi fi avut nevoie de o biserică. Până atunci, nu simțise niciun fel de înclinație religioasă. În copilărie, mama lui îl ducea uneori la Biserica Baptistă Abisiniană, ca să-i asculte pe prietenii ei care cântau gospel. „Închide ochii și lasă-te pătruns de atmosferă“, îi spunea Susannah Bay. Jonah vibra la muzică, dar nu avea ce să facă cu Isus, iar în timpul predicilor refuza să închidă ochii, preferând să se uite la mâinile sau la pantofii lui și, deseori, la ceilalți băieți din bănci.

La facultate, meșterind ceva în laborator pentru cursul de robotică într-o sâmbătă seară, Jonah a inspirat mirosul componentelor mecanice, al cablurilor electrice și, mai ales, al studenților nespălați de la MIT, care aveau izul lor specific, și a simțit că o viață lipsită de spiritualitate, construită doar de oameni care trebăluiau în stupul lor academic, cu lumină fluorescentă, era perfect acceptabilă. În laborator avea un prieten strălucit, Avi, care era evreu ortodox, iar Jonah nu putea înțelege ce-i oferea respectarea strictă a preceptelor religioase. „Lucrezi în domeniul științei, i-a spus el odată lui Avi. Cum poți crede în sublim?“ „Dacă îmi pui întrebarea asta, atunci n-am cum să-ți explic“, i-a răspuns el. Oare viața spirituală era un fel de mantie specială? Jonah avusese parte de imitații ale sublimului în scurte reprize: o parte din muzica ascultată la biserica din Harlem i se păruse înălțătoare, la fel ca mare parte din muzica folk a mamei lui. „Vântul ne va despărți“ era o piesă minunată, iar pe discul acela, vocea tânără a lui Susannah Bay era atât de îndurerată, încât probabil se putea spune că era sublimă. Dar Jonah Bay trăise cele mai stranii experiențe din viața lui în zilele când un adult care se juca de-a Dumnezeu făcuse experimente cu celulele creierului său.

În timpul acelor experiențe involuntare cu drogurile, pe care nu le mărturisise nimănui și la care nu făcea aluzie niciodată, trupul lui fusese încordat și alert, iar mintea lui hoinărise peste tot, hiperactivă și hotărâtă.

Senzația de a fi suprastimulat era atât de încântătoare, încât aproape că n-o putea suporta. S-a mai simțit o dată așa, dar în împrejurări cu totul diferite, prima oară când făcuse sex cu un băiat, la nouăsprezece ani, când era student la MIT. Spre groaza lui, ejaculase cam în douăzeci de secunde, iar partenerul lui, un tip cu față colțuroasă, ca de boxer, care studia neurologia și științele cognitive, i-a spus că era în regulă, dar nu era. Jonah nu-i putea spune, știi, devin suprastimulat foarte repede și nu mă pot abține. Totul a început la unsprezece ani, când mi s-a dat LSD pe ascuns. Da, la *unsprezece* ani, incredibil, nu? Iar acum, de câte ori mă excit, mi-e teamă c-o să-mi pierd mințile. Sexul excitant încă mă sperie de moarte.

Dar Jonah nu i-a spus nimic din toate astea, pentru că nu vorbise cu nimeni, nici măcar cu prietenii lui de la Spirit-in-the-Woods, despre ce-i făcuse Barry Claimes. Ar fi fost îngrozitor pentru el. Îi fusese ușor să le mărturisească tuturor că era gay, încă din prima săptămână când sosise la MIT și făcuse sex pentru prima oară — sex adevărat, până la capăt. Voise să aștepte până făcea sex ca să fie sigur că nu se înșela. Ei bine, da, avea dreptate. Când și-a sunat prietenii să le spună, niciunul n-a părut șocat sau măcar uimit — nici Ethan, nici Ash sau Jules, și nici mama lui. Dar a le povesti despre Barry Claimes era un lucru pe care Jonah nu-l putea face, deși se gândea deseori la folkist, un bărbat care, rămas fără inspirație, exploatase creativitatea lui Jonah, dar care apoi își pierduse vaca de muls atunci când, la doisprezece ani, Jonah luase hotărârea să nu se mai vadă cu el. Și totuși, deși Barry Claimes dispăruse din viața lui (vizita acestuia la Spirit-in-the-Woods, în vara lui 1974, alături de Susannah Bay, fusese *chinuitoare*), folkistul continuase să fie o prezență reală pentru Jonah, mai ales în adolescență, când i se treziseră dorințele sexuale. Jonah avusese sentimente pentru băieți cu mult înainte să apară Barry Claimes în viața lui. Când Ash a devenit iubita lui, Jonah deja înțelesese că era gay și avea deseori fantezii cu băieți, care erau prea excitante și nu știa ce să facă cu ele, nici măcar ce să creadă despre ele, așa că încerca să nu zăbovească prea mult asupra lor. Ash îl *substimulase*, ceea ce fusese o mare ușurare.

Mai târziu, în facultate, ori de câte ori sexul cu un bărbat adevărat, gol și gâfâitor se transforma într-un act palpabil, ca o mâncare pusă în fața lui pe o masă, lui Jonah i se făcea teamă că ar putea începe să halucineze. Când era excitat, se simțea suprastimulat și i se făcea *greață*, și tot ce-și dorea era să plece și să doarmă ore în șir. Ajunsese așa din cauza drogurilor lui Barry Claimes, din cauza halucinogenelor strecurate unui copil de un bărbat puternic și oportunist.

Jonah îl cunoscuse pe Robert Takahashi la o cină oferită de Jules și

Dennis în 1986. Robert plecase de mult de la biroul de copiat acte unde lucra și făcuse dreptul la Fordham, iar în 1986 profesa ca avocat, fiind specializat în legislația legată de SIDA. La cina cu pricina, se arătase foarte interesat de Jonah, vrând să audă mai multe despre perioada petrecută de el cu unificaționiștii, la fel ca toată lumea, și despre slujba lui, care consta în conceperea și perfecționarea tehnologiilor menite să-i ajute în viața de zi cu zi pe cei cu dizabilități. Jonah i-a descris un dispozitiv inovativ, un fel de suport care permitea unui paraplegic să se spele pe mâini, să facă duș și să se șteargă singur. Erau sarcini pe care oamenii fără handicapuri le considerau de la sine înțelese, i-a explicat Jonah, dar cei cu dizabilități trebuiau să se bazeze pe cei din jur pentru tot, fiind nevoiți să renunțe la ideea de pudoare. Trebuiau să învețe cumva să nu se simtă rușinați cu trupurile lor și cu nevoia lor de ajutor, lucru pe care Jonah era sigur că n-ar fi putut să-l facă niciodată. „Toate astea sună nemaipomenit“, i-a spus Robert, iar Jonah i-a explicat că da, era pasionant, însă a simțit nevoia să adauge: „Nu mi-am imaginat niciodată că din asta o să-mi câștig existența“. Robert a vrut să afle mai multe despre asta, dar Jonah a fost vag. „E pasionant? Îi ajută pe ceilalți? a spus Robert. Astea au fost criteriile pe care le-am avut în minte când m-am angajat la Lambda Legal.“

„Da, cred că ce fac acum îndeplinește criteriile astea“, a zis Jonah, deși încă i se părea surprinzător că așa își câștiga existența și că acum asta era viața lui. Muzica dispăruse complet. Nici nu mai asculta muzică decât rareori. Colecția lui de discuri era în cutii, casete sau CD-uri își cumpărase doar foarte puține, iar chitara zăcea în dulap. Munca lui Jonah la Gage Systems putea fi extrem de captivantă, dar avea rețineri să i-o mărturisească tipului de origine japoneză, cu pielea gălbuie, care, la cina dată de Jules și Dennis, stătea aplecat spre el ca o plantă spre lumina soarelui. Jonah era *lumina soarelui*? De-a lungul anilor, mulți bărbați fuseseră atrași de el — în baruri, la petreceri, pe stradă —, dar rareori atât de direct și de jovial. De obicei, atracția sexuală avea o notă de amenințare voalată, care făcea ca întreaga poveste să fie și mai fascinantă.

În plus, Robert Takahashi vorbea puțin despre el, descriindu-se în glumă drept „un copil din posterul care sensibilizează lumea față de SIDA“, ceea ce-l șocase pe Jonah și îl făcuse să se uite la el cu multă compasiune; dar toți ceilalți din cameră, care deja știau de diagnosticul recent al lui Robert, se purtau ca și când a fi seropozitiv nu era cine știe ce. Întâmplarea a făcut ca cei doi să plece de la cină cam la aceeași oră; sau, mai degrabă, Robert s-a ridicat de la masă aproape imediat după ce Jonah a zis că pleacă. După ce au ieșit din bloc, Robert i-a spus:

— Toată seara am încercat să înțeleg ce-i cu tine.

— Cum adică?

— Nu-mi dau seama dacă flirtezi cu mine.

— Nu flirtez, a răspuns Jonah încordat.

— Ah, bine, înțeleg. Dar pot să te întreb ceva? Ești pe invers?

Era o întrebare sinceră, deloc ostilă, dar Jonah era un pic șocat să audă expresia asta. Se obișnuise să audă cuvântul „poponar“ rostit de bărbați gay în contexte prietenoase, la fel și „poponăreală“, dar Jonah nu mai fusese întrebat niciodată dacă era „pe invers“.

— Pentru că nu vreau să mă las atras de un hetero care doar lasă impresia că e gay, a continuat Robert. Adică, felul tău de-a fi dă de înțeles c-ai fi pe invers, dar m-am mai înșelat și alte dăți. În stil mare.

În tot acest timp, Robert îi zâmbea, iar Jonah s-a gândit că poate „pe invers“ era o expresie nimerită, pentru că, atunci când se excita, chiar simțea că lumea se întorcea cu susul în jos.

Așadar, era pe stradă cu Robert Takahashi, un tânăr avocat de origine japoneză, suplu, frumos și deloc jenat că era pe invers, care îi punea o întrebare surprinzătoare și tulburătoare, dar Jonah Bay nu era în stare să-i răspundă. A devenit dintr-odată foarte timid. N-a spus: „Nu, noapte bună“, și nici n-a luat-o din loc. Dar n-a spus nici da. Ci a intrat în starea lui obișnuită: gânditor, placid și taciturn.

— E ceva personal, a spus el în cele din urmă.

— Ce anume?

— Dacă sunt pe invers sau nu.

Robert a scos un hohot de râs, care a semănat cu o succesiune de trei sughițuri șarmante.

— N-am auzit pe nimeni răspunzând așa.

— Ai obiceiul să întrebi oamenii dacă sunt pe invers? a spus Jonah. Faci un recensământ?

— De obicei, nu trebuie să întreb, dar tu ești un caz dificil. O nucă tare.

Și Robert, acel bărbat sigur pe sine, cu un diagnostic fatal, i-a zâmbit din nou.

Așadar, Jonah nu putea fi citit de tânărul avocat. Așa că Robert, elegant și atrăgător în geaca lui veche de piele, a desfăcut lanțul cu care își legase de parcometru motocicleta prăzulie și a spus:

— Deci o să rămână un mare mister. Păcat.

Apoi a sărit pe șa, a pornit motorul și a demarat bârâind, iar Jonah a pornit spre metrou, stăpânit de un puternic sentiment de dezamăgire. Dar, câteva clipe mai târziu, Robert a reapărut lângă el, iar Jonah s-a

simțit ușurat, *încântat*. Robert a oprit motocicleta și l-a întrebat, zâmbind din nou:

— Te-ai hotărât?

Da, Jonah hotărâse de mult că era pe invers, dar își proteja propriile predilecții, îmbrățișându-le și ținându-le aproape. Nu voia să fie copleșit de sex și să-și piardă controlul. Robert Takahashi cel scund și suplu, un șoarece de sală de fitness și o minte avocățească rapidă, descoperise că are virusul HIV, așa că ce fel de sex puteai face cu o astfel de persoană? Poate sex *protejat*, care pentru Jonah era o formă bună de sex.

Prima oară s-au culcat împreună o săptămână mai târziu, într-o după-amiază ploioasă, în apartamentul de la mansardă al lui Jonah. Robert venise în vizită, iar Jonah adusese o cutie cu discuri și, știind că pentru multă lume muzica e decisivă în crearea atmosferei, a stat mult lângă pick-up ca să găsească ceva potrivit, iar între timp, Robert s-a întins pe pat cu pieptul dezgolit, sprijinindu-se de perne. Văzându-i pectoralii și abdomenul plat, Jonah s-a simțit de parcă ar fi dobândit acces la o nouă dimensiune. Robert era zvelt și aproape că nu avea niciun fir de păr pe piept, iar mușchii îi erau bine conturați; se vedea că dedica mult timp condiției fizice, sperând să se mențină într-o formă cât mai bună pentru o perioadă cât mai lungă.

— Lasă muzica, a spus Robert în cele din urmă, văzând că Jonah era preocupat obsesiv de discuri. Vino-ncoace.

Ploaia răpăia în ferestrele vechi și slăbite ale mansardei în care Jonah locuia din copilărie, iar zgomotul stropilor pe acoperiș a făcut ca primul lor sărut — un sărut prelung — să fie o experiență desăvârșită. Gura lui Robert Takahashi era fierbinte și fermă, iar după o vreme s-au desprins unul de altul, ca și când ar fi vrut să verifice, să se asigure că celălalt încă era acolo și că nu erau doar două guri fără trup. Dar sărutul lor i-a amintit lui Jonah problema care îl neliniștea: ce era permis și ce nu? „Ce putem face?“, a șoptit el stânjenit, neștiind ce era sigur și ce ar fi putut să-l omoare într-o bună zi. Trupul lui Robert Takahashi trebuia explorat, și totuși existau limite când te culcai cu cineva seropozitiv. Nu puteai face tot ce-ți doreai. Trebuia să fii atent, altminteri în câțiva ani, ganglionii din gât ți s-ar fi umflat ca niște săcușori din cauza unei partide de sex din urmă cu câțiva ani, care poate a fost fermecătoare atunci, dar pe care acum abia ți-o mai amintești.

Robert l-a fixat cu o privire concentrată; ce frumoși erau ochii lui cu pliuri epicantice[91]. Jonah nici măcar nu mai știa unde învățase acel cuvânt — poate la un curs de genetică la MIT? —, dar i-a venit în minte

acum, pentru prima oară în viața lui, în timp ce se uita la ochii aceia negri și minunați. „Putem să facem multe, a spus Robert. Dar cu grijă.“ Aceste cuvinte au devenit motoul genului de sex care îi plăcea lui Jonah Bay și pe care îl putea accepta. *Multe, dar cu grijă.* Robert a rupt cu dinții săi ascuțiți ambalajul unui prezervativ Trojan, apoi a scos un lubrifiant pe bază de apă numit, în mod lasciv, Loobjob.

— Chiar e în regulă? a spus Jonah. Adică, ești sigur? Ai întrebat vreun expert?

— Păi, nu, a răspuns Robert, dar am citit mult pe tema asta și presupun că și tu ai citit. Vrei să vorbești cu un expert?

— Acum? a râs Jonah.

— Da. Acum. Dacă te-ar face să te simți mai bine.

— E duminică după-amiază. Unde pot fi găsiți experții ăștia? Nu cumva stau la masă la ora asta?

Robert s-a dus imediat la telefon, a sunat la informații și a cerut numărul unei linii de asistență non-stop pe care o știa el. Operatoarea i-a făcut legătura. În ultima vreme, linia fusese foarte solicitată, toată lumea sunând îngrozită, temându-se de ce făcuseră deja, neștiind ce puteau face acum, pendulând între cunoaștere și ignoranță, palpându-și gâtul în căutarea unor glande umflate.

— Bună, a spus Robert. Sunt cu un prieten care are o întrebare pentru tine.

Apoi i-a întins receptorul.

— Cine? Eu? a spus Jonah îngrozit, făcând un pas în spate.

— Da, tu, a insistat Robert, cu un aer vădit amuzat.

Jonah a luat receptorul fără tragere de inimă, cordonul întinzându-se peste pat și tăindu-l în două, fiecare dintre ei stând într-o secțiune separată.

— Alo, a bâiguit el fără chef.

— Salut, numele meu e Chris. Cu ce te pot ajuta?

— Vreau doar să știu ce e… mă rog… sigur.

— Te referi la siguranța sexuală între doi parteneri? a întrebat Chris. Doi parteneri masculini?

Jonah și l-a închipuit ca pe un tânăr blond, puțin trecut de douăzeci de ani, stând într-un birou ponosit, cu tenișii Keds sprijiniți pe un birou aglomerat.

— Da.

— În regulă. Nu se poate spune cu siguranță că există vreo formă de sex cu risc zero, dar unele sunt în mod evident mai sigure decât altele. De exemplu, sexul oral nu e lipsit de riscuri. Deși nu se poate dovedi că

cineva s-ar fi infectat așa, nu se poate dovedi nici că nu s-a infectat în felul ăsta. Dacă ai tăieturi, zgârieturi sau inflamații în gură, e mai riscant. Unii preferă să iasă înainte să-și dea drumul. Și există și masturbarea reciprocă. Poate ai auzit expresia: „Pe mine, nu în mine“.

Nu, Jonah nu auzise niciodată acea expresie. În timp ce Chris vorbea, Robert se apropiase și începuse să sărute gâtul lui Jonah, care s-a gâdilat și s-a îndepărtat de el; după care Robert și-a așezat mâna pe coapsa lui Jonah cu un gest posesiv.

— Cât despre copulație, a continuat Chris, ca și când ar fi fost un ospătar care mai avea un pic și termina de recitat meniul, fără prezervativ există un risc mare de transmitere dacă partenerul activ este infectat. Dar chiar și *cu* prezervativ, riscul nu este zero, dat fiind că e posibil să se rupă. Lăsând deoparte situația asta, în cazurile în care s-a folosit prezervativul și doar unul dintre parteneri era seropozitiv, din câte știu nu s-au înregistrat cazuri de infectare. Ceea ce nu înseamnă că *nu* au existat cazuri care n-au fost raportate sau că nu vor exista în viitor. Dar e important să folosești doar latex, fără materiale naturale, și de asemenea să folosești un lubrifiant pe bază de apă care conține spermicidul Nonoxynol-9. Uleiurile și gelurile pe bază de petrol pot să atace latexul și să-l predispună la fisuri.

Oare Chris citea de pe o foaie? Era plictisit? Excitat? Se gândea cumva că, la celălalt capăt al firului, doi bărbați erau întinși în pat, așteptând să treacă la acțiune după ce unul dintre ei avea să primească asigurări telefonice de la un necunoscut? Oare Chris știa că numele și vocea lui atât de tânără și plăcută erau ele însele excitante pentru cei doi? „Chris“, oricine ar fi fost, era un fel de vedetă porno epidemiologică.

— Deci crezi că e în regulă ca eu și prietenul meu să încercăm să facem niște lucruri împreună? a întrebat Jonah cu voce sugrumată.

— Nu pot spune asta. Dacă vrei risc zero, îmbrățișările sunt un pariu bun.

— Îmbrățișările?

— Spune-i că trebuie să pleci, i-a șoptit Robert.

— Trebuie să plec. Mersi.

— Bine, a spus Chris. O zi bună. Și ai grijă să nu te uzi, a adăugat el, apoi a închis.

— Cum adică, „să nu mă ud“? a întrebat Jonah îngrijorat.

— Ce? a spus Robert.

— La sfârșit, mi-a zis: „Ai grijă să nu te uzi“. Se referea la *fluide*? Îmi spunea părerea lui sinceră, chiar dacă nu are voie?

— Se referea la ploaie.

— Ah! Acuma înțeleg, a spus Jonah.

— Ești adorabil, a zis Robert. Îmi place chiar și neliniștea ta.

— Mie nu. O urăsc.

— Nu trebuie să facem nimic, nici azi, nici altădată, a spus Robert Takahashi.

Dar pentru Jonah Bay era inacceptabil să nu facă nimic, cu toate că nu-și putea explica de ce, deși era neliniștit și temător, își dorea să facă sex restrictiv și încorsetat cu el, singurul gen de sex care nu amenința să-l înece în senzații. Poate că găsise un mod ideal de a gestiona problema suprastimulării, fără să-și nege felul său fundamental, exuberant de a fi pe invers.

De-a lungul timpului, în zile întunecate și melancolice, sau în cele care brăzdau mansarda cu coloane de lumină de diferite grosimi, sau noaptea, într-un întuneric aproape total, el și Robert Takahashi, unul cu pielea palidă, celălalt de culoarea bobului de grâu, rupeau ambalaje de prezervative Trojan, apoi și-o trăgeau ușor unul altuia. Pe Jonah îl uimea felul în care părțile corpului se îmbinau cu precizia unor piese Lego. Sexul cu Robert era o experiență încordată și minuțioasă care ducea invariabil la o plăcere intensă. Robert părea să fi cumpărat tot stocul de Loobjob din nord-estul Statelor Unite și depozitase câteva tuburi în sertarul de la noptiera lui Jonah, în care Susannah obișnuia să țină zeci de pene pentru chitară.

Jonah și Robert nu se uitau în trecutul lor comun, pentru că nu mergea mult în urmă, și nici în viitor, unde nu puteau privi prea departe. Robert Takahashi trebuia să-și mențină un nivel ridicat al limfocitelor T cât mai mult timp cu putință. Niciunul dintre ei nu voia să discute foarte mult despre boala lui, dar nici nu puteau să ignore faptul că, foarte probabil, Robert avea să moară tânăr. Deocamdată, nu prezenta simptome, pentru că avea un număr ridicat de limfocite T. Mai târziu, unora dintre prietenii lui li s-a prescris AZT, un medicament care le reducea viața la o cursă frenetică al cărei ritm era dictat de cutiuțele pentru pastile cu alarmă, de accesele de diaree și de alte umilințe. În cele din urmă, și viața lui Robert avea să devină o astfel de cursă, dar, sub îndrumarea unui medic oarecum rebel, deocamdată mânca polen de albine, bea suc de grâu încolțit și lua vitamina B1, iar în fiecare zi înainte de serviciu mergea la sala de forță câte o oră, în care lucra foarte intens, fiecare icnet al său fiind un strigăt de luptă. Munca de la Lambda Legal era centrul vieții lui, iar Jonah îl invidia pentru asta — slujba lui de la Gage Systems era interesantă, după cum le spunea el prietenilor, și totuși îl făcea să se simtă un pic gol. Echipa lui de design primise de curând o

scrisoare foarte emoționantă de la un bărbat căruia, cu mult timp în urmă, îi paralizase trunchiul într-un accident de mașină, dar care acum putea să-și pregătească singur micul dejun mulțumită brațului robotizat pe care îl puseseră ei la punct.

Da, munca lui îi ajuta pe ceilalți, dar ce făcea Robert părea să fie o vocație, iar asta era altceva. La vreun an de la începutul relației lor, în primăvara lui 1987, Robert l-a invitat pe Jonah să vină cu el la Washington ca să ia parte la un protest în fața Casei Albe. Au făcut postere înainte să plece și, multă vreme după aceea, când Jonah se gândea la ziua aceea și la acea perioadă din viața lui, își amintea mirosul puternic și înțepător de marker, precum izul sărurilor pe care le puneai sub nasul unui leșinat. Se simțea prezența lui Reagan; deși nu era acolo, Jonah și l-a imaginat într-un sacou cu umeri lați, fiind condus pe lângă protestatari, cărora abia dacă le aruncase o privire. Reagan nici măcar nu era o persoană reală pentru Jonah, ci doar un obiect fără sentimente și, cu toate că fusese reales cu o majoritate impresionantă, multă vreme nu fusese în stare să pronunțe cuvântul „SIDA“ și poate nici să-și închipuie bărbați gay în paturile lor sau la înmormântările iubiților lor.

Când mulțimea din fața Casei Albe a început să scandeze, iar pancartele să se agite, poliția s-a năpustit asupra lor, purtând mănuși de cauciuc. Jonah s-a întins pe asfalt și, în haosul iscat, a simțit un călcâi pe coapsă și a scos un țipăt. Când s-a întors spre Robert, a văzut că nu mai era lângă el. A strigat disperat după el, dar era prea multă lume în jur și prea multă vânzoleală. Îl pierduse pe Robert Takahashi și s-a trezit față în față cu un bărbat vârstnic și musculos care semăna cu Popeye. „Robert!“, a strigat el încă o dată, apoi o mână i s-a așezat pe spate, iar Jonah a ridicat privirea și l-a văzut pe Robert lângă el. Brațele puternice ale lui Robert l-au ridicat de jos, apoi au luat-o amândoi la fugă cu pași împleticiți.

În noaptea când Dennis Boyd se prăbușise în restaurant, Jonah și Robert stătuseră unul lângă altul în sala de așteptare a secției de urgențe de la Beth Israel, împreună cu Jules, Ethan și Ash; acea tulburătoare scenă de spital i-a amintit lui Jonah o imagine cu el însuși stând cu prietenii lui pe scaune de plastic într-o altă încăpere puternic luminată. Oare ce *era* acea încăpere? La început, nu și-a putut da seama. A făcut mari eforturi și, în cele din urmă, și-a amintit: era secția de poliție de pe Upper West Side într-o dimineață din 1976. Jonah și ceilalți așteptaseră acolo toată noaptea; se întâmplase cu atâta timp în urmă, încât Jonah abia își mai amintea povestea, care nici măcar nu fusese lămurită. Cathy Kiplinger pur și simplu fusese *exclusă* din grupul lor de prieteni, alungată de forțe adulte.

Întotdeauna îi plăcuse de Cathy; într-adevăr, era un pic isterică, dar Jonah admira expresivitatea ei. El nu putea să exprime nimic niciodată, dar ea plângea și striga deseori și avea o mulțime de păreri. În plus, întotdeauna îi răspundea sarcastic lui Goodman, care chiar o merita. Cathy era curajoasă în felul ei, nefiindu-i teamă să pretindă tot felul de lucruri, plimbându-și prin lume trupul de femeie, când de fapt, pe vremea aceea, încă era o fetiță.

Oare ce se întâmplase cu ea? În primii ani de după noaptea aceea, Jonah își punea uneori întrebarea asta, dar nimeni nu avea un răspuns detaliat sau demn de încredere. Era ca și când te-ai fi întrebat ce se alesese de fostele vedete ale serialelor pentru adolescenți — despre aproape toate se spunea că muriseră în Vietnam. Informațiile despre Cathy nu erau sigure. Din când în când, câte cineva spunea că o „văzuse“ pe Cathy și că o ducea bine. Mai întâi, fusese văzută în timpul facultății, apoi la școala de afaceri, iar în cele din urmă, Jonah n-a mai aflat nimic de ea. De ani de zile n-o mai întâlnise nimeni și nu se mai auzise nimic de ea. Uneori, Jonah era copleșit de un îngrozitor sentiment de vinovăție în legătură cu ea, pentru că în noaptea aceea le făcuse rost de un taxi ei și lui Goodman, când erau praf de la hașișul pe care tot el îl adusese. Prietenii lui îi spuseseră de nenumărate ori că nu avea absolut nicio responsabilitate pentru ce se întâmplase. „Doamne, Jonah, chiar trebuie să-ți dau în cap c-o tigaie? i-a zis Ethan cu disperare în primele săptămâni de după acel revelion. Nu știu cum să ți-o spun mai limpede decât am făcut-o deja. N-ai nicio legătură cu ce s-a întâmplat între ei. Absolut niciuna. Ești nevinovat. N-ai fost «complice» și n-ai «drogat» pe nimeni.“

Cu timpul, Jonah a început să creadă că Ethan avea dreptate, și au început să-l preocupe alte gânduri: fantezii despre cum ar fi arătat dezbrăcați anumiți băieți și anumiți bărbați; și gânduri despre ce voia să facă cu viața lui acum, după ce hotărâse că nu avea să se facă muzician. Pe măsură ce treceau anii, se gândea tot mai puțin la Cathy. Jonah s-a înscris la facultate, a absolvit, a fost ademenit o scurtă vreme de Biserica Unificării, și-a luat un job în robotică la Gage Systems, iar în 1989, i se ștersese din minte până și Goodman Wolf cel insolent și fascinant, unul dintre oamenii cei mai vii și mai senzuali din câți cunoscuse în viața lui.

În noaptea aceea, în sala de așteptare de la urgențe, Ethan era cel care se simțea vinovat fără motiv; se plimba de colo-colo, spunându-i lui Jules pe un ton agitat: „Dar nu înțelegi? *Eu am organizat cina.* I-am spus ospătarului ce n-are voie Dennis să mănânce, dar ar fi trebuit să-i spun de două ori“. „Ethan, încetează, nu e vina ta“, i-a răspuns Jules, apoi Ash s-a supărat pe el și i-a spus: „Te rog, n-o mai cicăli pe Jules cu chestia asta, și-

așa are destule pe cap“. Toată lumea era înclinată să creadă că totul era din vina lor; poate că, la tinerețe, era greu să-ți închipui că anumite lucruri nu aveau, pur și simplu, legătură cu *tine*.

În cele din urmă, a venit un medic tânăr și le-a spus: „Domnul Jacobson-Boyd a avut un atac de cord de foarte mică intensitate, care credem că s-a produs pentru că a ingurgitat un aliment contraindicat în tratamentul cu IMAO“. Deci la cină Dennis mâncase ceva care conținea o cantitate însemnată de tiramină, deși nimeni n-ar fi putut să spună care preparat era de vină. Avusese o presiune arterială „cât casa“, le-a spus doctorul. Dennis avea să se refacă, dar trebuia supravegheat constant în următoarea perioadă.

— O să-i întrerupem imediat tratamentul cu IMAO, a continuat doctorul. Oricum, deja au apărut antidepresive mult mai bune. În anii șaptezeci, când i-a fost prescris, nimeni nu știa nimic. Eu, unul, i-aș recomanda un triciclic. De ce ar avea nevoie de un IMAO? Creează atâtea probleme, după cum ați văzut în noaptea asta. Mănânci o bucată de brânză afumată și faci o criză de hipertensiune la treizeci de ani. O să-l ținem internat câteva zile și o să ne ocupăm de depresie mai târziu. Și poate că nici n-o să mai aibă nevoie de tratament antidepresiv. Om trăi și om vedea.

— Deci n-o să moară? a întrebat Ash. O să fie bine? Jules, ai auzit?

— Da, o să-și revină, a răspuns medicul. L-ați adus aici la timp.

Jules a izbucnit în hohote de plâns, la fel și Ash, strângându-se în brațe, apoi Jules și-a recăpătat un pic cumpătul și a spus că trebuia să-i sune pe părinții lui Dennis din New Jersey. Mama lui sigur avea să sară-n sus de bucurie, iar taică-său avea să fie, ca de obicei, morocănos și monosilabic. Apoi Jules trebuia să meargă la recepția spitalului să le dea toate informațiile despre asigurarea lui Dennis. Avea atâtea de făcut și, ca asistentă socială, știa câtă hârțogăraie presupuneau astfel de cazuri. Ăsta era doar începutul, le-a explicat ea, dar Ethan i-a spus:

— N-o să faci nimic din toate astea.

— Nu? s-a mirat Jules.

— Nu. Mergi și stai cu Dennis. Zău. Mă ocup eu de tot.

Într-o după-amiază de iunie din 1981, în timp ce se plimba pe o stradă retrasă din Cambridge, Massachusetts, Jonah a fost abordat de doi membri ai Bisericii Unificării care aveau un mesaj pentru el. Nu i-au spus: „Dumnezeu e iubire“ sau altceva asemănător. N-ar fi avut niciun efect asupra lui Jonah Bay, care era profund agnostic. Mesajul lor, deși neexplicit, era că își dăduseră seama că era singur și voiau să-l ajute. Au

reușit cumva să-i simtă singurătatea, deși Jonah habar n-avea cum. Se întorcea de la laboratorul de inginerie mecanică al profesorului Pasolini, unde lucra pe salariul minim pe economie. Tocmai absolvise MIT și locuia într-un cămin până în toamnă, neștiind ce job o să-și ia în cele din urmă și nici în ce oraș avea să se stabilească. Spre deosebire de colegii lui de facultate, Jonah nu era foarte ambițios. Când era întrebat care erau aspirațiile lui, răspundea că probabil împrumutase valorile non-achizitive ale mamei lui folkiste, pentru că nu simțea nevoia să-și facă planuri pentru viața lui. Dar adevărul era că nu voia să se gândească la asta.

Pe strada în pantă era parcată o dubă Volkswagen veche, de culoare violet, iar un bărbat și o femeie cu doar câțiva ani mai în vârstă decât el, amândoi îmbrăcați cu haine demodate de hipioți, stăteau în portiera deschisă, cu un labrador negru între ei. Jonah a zâmbit politicos, iar bărbatul i-a spus:

— Frumoasă cămașă.

Jonah purta o cămașă de bowling veche, pe al cărei buzunar era scris *Dex*.

— Și un zâmbet frumos, Dex, a adăugat femeia.

Așa că Jonah le-a zâmbit din nou, fără să se obosească să le spună că nu-l chema Dex.

— Mulțumesc, a zis el.

— Știi unde am putea găsit niște apă pentru Cap'n Crunch[92]?

— Vrei să zici lapte, a răspuns Jonah.

Cei doi au râs, ca și când Jonah ar fi spus ceva foarte amuzant.

— Cap'n Crunch e câinele nostru, i-a explicat femeia. Stăm în mașină de multă vreme și i s-a făcut foarte sete. Pe mine mă cheamă Hannah. Iar el e Joel.

Lui Jonah i s-a părut rezonabil să-i ia cu el la cămin ca să umple castronul câinelui cu apă de la robinet. Era foarte liniște în clădire, iar ghearele lui Cap'n Crunch tocăneau zgomotos pe podele. Apartamentul avea un aer melancolic, pe ușile de la camere atârnând încă table de scris albe, acoperite cu mesaje cândva relevante, scrise cu marker nepermanent. „Amy, mergem să vedem *Urletul* la 12!!!“ Sau: „SCUZE, DAVE, TOATE DROSOFILELE TALE AU MURIT. EU LE-AM OMORÂT!!!! HAHAHAHA — COLEGUL TĂU DE LABORATOR MALEFIC“ Etajul trei al căminului era încins și atât de pustiu, încât avea ecou, dar Hannah și Joel se uitau încântați în jur, ca și când n-ar mai fi fost niciodată într-un cămin studențesc — și poate chiar nu mai fuseseră. Cap'n Crunch a golit castronul, apoi s-a uitat rugător la Jonah, cerându-i să-i dea încă unul, din buzele lui lăsate prelingându-se picături de apă.

— Ușurel, Crunch, a spus Joel, mângâind spatele negru și lung al câinelui. Să nu faci dilatație.

Hannah și Joel i-au explicat că dilatația era o afecțiune a câinilor care consta în umflarea exagerată a stomacului și care putea duce la moarte prin asfixiere.

— Aș vrea să mă fac medic veterinar, a spus Hannah. Am învățat despre dilatație la fermă.

— La fermă? a întrebat Jonah.

— Da. Locuim la o fermă din Dovecote, Vermont, împreună cu câțiva prieteni. Avem și câteva animale, iar peisajul e superb.

Apoi Hannah s-a uitat în jur și a adăugat:

— Dar pare că și tu stai foarte bine aici.

— Nu chiar, a răspuns Jonah.

A deschis ușa camerei în care dormea, să le arate minimalismul condițiilor lui de viață pe perioada verii, iar musafirii s-au uitat la patul îngust de fier, la biroul cu veioză Tensor și la teancul de cărți despre principiile ingineriei mecanice, despre designul robotic și despre vectori.

— Vectori? a spus Joel, punând mâna pe o carte. Habar n-am ce-s ăia, dar oricum nu cred că i-aș înțelege.

— Dacă ți-ar explica cineva, probabil ai înțelege.

Cuplul s-a așezat pe pat, făcând arcurile să scârțâie, iar Cap'n Crunch a sărit între ei și Jonah a luat loc pe scaunul de la birou. Nu-i vizitase nimeni camera de cămin în vara aceea. Jonah nu fusese foarte sociabil nici măcar în anii de studenție; mergea la petreceri cu mulți colegi și făcuse sex de câteva ori, dar nu legase prietenii durabile. Prietenii lui cei mai apropiați erau în continuare Jules, Ethan și Ash, grupul lor reunindu-se în vacanțe la New York. O vreme, cântase la chitară și fusese solistul unei formații de la MIT, numită Seymour Glass, alcătuită din muzicieni foarte talentați. Dar, în ultimul an, când și-au propus să meargă într-un studio de înregistrări și să producă o casetă demonstrativă, Jonah a hotărât că nu mai voia să facă parte din formație.

— De ce? a întrebat basistul. Ești foarte bun.

Jonah doar a ridicat din umeri. Din cauza lui Barry Claimes, căpătase repulsie față de muzică. Nu i se părea atât de respingătoare încât să nu mai cânte singur din când în când, dar n-a mai încercat niciodată să scrie piese. Ori de câte ori punea mâna pe chitară, își amintea de omul acela grotesc, care îi furase muzica.

În cele din urmă, Seymour Glass au semnat un contract cu Atlantic Records chiar înainte de sfârșitul anului universitar, iar formația urma să plece la Los Angeles cu un alt chitarist în locul lui. Jonah le-a urat succes

și, chiar dacă îl durea că poate aveau să devină faimoși (lucru care s-a și întâmplat, Seymour Glass ajungând să fie cunoscută ca formația de ingineri cool de la MIT), era totuși bucuros că nu mai avea nicio legătură cu ei. Știa că-și abandonase talentul, ceea ce, dacă se gândea bine, era deprimant, dar, în același timp, se simțea ușurat. În facultate, căpătase reputația unui băiat cu părul lung, timid și atrăgător, a cărui mamă era „folkista aia“, după cum spunea lumea, deși nimeni nu mai era interesată de Susannah Bay. Cariera ei se sfârșise. Și se sfârșise de ceva vreme. Cât a fost Jonah la MIT, erau la modă Talking Heads și The B-52s, care avea în componență tipe cu frizuri retro. Susannah Bay nu folosise fixativ în viața ei, iar fetele din The B-52s îi ofensau sensibilitatea, deși era limpede că frizurile lor erau concepute ca parte dintr-o estetică ciudată, de tip camp[93]. Părul lung și negru era „emblema“ prezenței ei scenice, spuseseră întotdeauna jurnaliștii, la fel cum „Vântul ne va despărți“ era piesa ei „emblematică“.

Oamenii nu aveau decât o șansă în viață să-și aleagă „emblema“, iar cei mai mulți nu și-o alegeau niciodată. Jonah a studiat temeinic ingineria mecanică, scriind o teză despre robotică și absolvind cu note foarte mari. Era foarte priceput la ce făcea și primea deseori laude din partea profesorului Pasolini, care a insistat să-l prezinte celor de la Gage Systems din New York, pentru o eventuală angajare. Și totuși, în vara aceea Jonah se simțea singur. Nu știa ce voia să fie sau să facă și nu avea de gând să-și petreacă vara în mansardă, cu mama lui, care era tot mai descurajată pe măsură ce cariera ei se ofilea ca o pălărie de floarea-soarelui. Când Jonah s-a dus acasă în vacanța de primăvară, Susannah a pus la volum maxim albumul celor de la The B-52s pe care îl adusese cu el și a strigat ca să acopere muzica: „Ascultă și tu! E *bizar!* Chiar îți place?“ Bineînțeles că-i plăcea, ba chiar dansase pe muzica lor toată noaptea la petrecerea de după sesiunea intermediară la care colegul lui de apartament îl obligase să meargă — și unde trupul lui se tot lovise de un boboc cu un inel de chei în buzunar, pe care Jonah le simțise plăcut pe șold —, dar i-a spus mamei lui că era genul de muzică pe care sau o apreciai, sau o detestai.

— Atunci explică-ne ce-s vectorii, a spus Joel, și fără să știe de ce, Jonah a vrut să le facă pe plac.

— Păi, întâi de toate, există așa-numiții vectori euclidieni, a început el. Vă interesează?

— Absolut, a spus Hannah cu un zâmbet încurajator.

— Ai nevoie de un vector euclidian când vrei să muți ceva din punctul A în punctul B. *Vector* vine din latină și înseamnă „mesager“.

— Vezi, facem studii la MIT, i-a zis Hannah lui Joel.

— Va trebui să le spunem tuturor că am fost la MIT și că am participat la un seminar despre vectori, a spus Joel. Dar n-or să ne creadă. Va trebui să le spui tu, Jonah.

Dar Jonah s-a încordat auzindu-și numele. Cu puțin în urmă, îi spuseseră Dex. De unde îi aflaseră numele? Ah, bineînțeles — pe un manual de pe biroul lui lipise o bucată de scotch de hârtie, pe care scrisese: „JONAH BAY, ’81“.

— Te-ar interesa să petreci un weekend la țară? l-a întrebat Hannah. Să faci căpițe de fân? Să le vorbești și celorlalți despre vectori? Ți-ar face bine nu doar la minte, ci *și* la trup. Unde mai pui că mâncarea e super delicioasă.

— Nu, mersi, nu cred.

— Nicio problemă. Dacă nu poți, nu poți, a spus Hannah, zâmbindu-i cu ceea ce părea să fie un regret autentic, și poate chiar regreta.

Cei doi n-au insistat. Jonah nu a simțit nicio presiune din partea lor, ci doar dorința lor de a fi cu el.

— Ei bine, a spus Joel, ar cam trebui s-o luăm din loc. Mi-a făcut plăcere să stau de vorbă cu tine, Jonah, și sper să-ți meargă foarte bine restul verii, i-a urat el, apoi s-a ridicat în picioare și i-a făcut semn câinelui, care s-a ridicat și el.

Jonah simțea că dormitorul era plin de viață — atât umană, cât și canină — și s-a gândit că, plecând, cei doi străini aveau să ia cu ei toată viața aceea. Și-a dorit dintr-odată să împiedice asta și, pradă unui impuls de moment, Jonah, care rareori își urma impulsurile, a spus:

— Cât facem cu mașina până acolo?

Înainte să plece cu ei, a luat markerul cu vârf tocit, aproape uscat, prins de tabla de pe ușa lui și a scris repede, cu litere de un cenușiu spălăcit: „PLECAT LA DOVECOTE, VERMONT, CU NIȘTE TIPI CU O DUBĂ VIOLET. MĂ ÎNTORC LUNI“. Dacă, prin absurd, aveau de gând să-l omoare, măcar aveau să existe indicii.

Ferma era plăcută — avea farmecul clădirilor ușor dărăpănate —, iar unii dintre cei care locuiau acolo erau cam bătuți de soartă: vorbeau un pic prea lent și păreau storși de vlagă, iar unul rămăsese fără picioare și mergea pe potecile cu hârtoape într-un scaun cu rotile motorizat. Dar mâncarea era caldă și gustoasă, pe bază de orez, cartofi și cereale insolite, precum alacul sau bulgurul. Jonah avea un apetit insațiabil, iar o femeie foarte blândă i-a tot umplut farfuria, până când acesta a simțit că, dacă nu se oprea, se transforma într-un om de zăpadă făcut din bulgări de

mâncare. Toată lumea se purta incredibil de *frumos* cu el, nu ca la MIT, unde fiecare își vedea de treaba lui, iar uneori, la cantină, aveai impresia că cel care stătea în fața ta se afla în altă dimensiune. Chiar și în timp ce mâncau, inginerii se gândeau la probleme inginerești, iar matematicienii aveau montate în creiere mici table invizibile pentru calcule, așa că, deși unele conversații erau prietenoase, tot păreau distante. De asemenea, în ultimul an de studii, toată lumea deja își planifica următoarele mișcări, cu abilitatea unui agent dublu.

În schimb, singurele ambiții ale celor de la fermă erau să gătească mâncăruri gustoase, să discute despre o oaie bătrână care se rătăcise, pentru că se îndepărtase de pășune, și să-l primească așa cum se cuvine pe noul lor musafir, Jonah, pe care spuneau că se simțeau binecuvântați să-l cunoască. Spre sfârșitul cinei, când femeile au adus niște cupe de sticlă cu incrustații, cumpărate de la talcioc, și au pus în fiecare câteva linguri de budincă de roșcove cu agar[94], de culoare maro, care semăna cu niște grămăjoare de pipote, Joel a plecat capul ca pentru rugăciune, și toată lumea i-a urmat exemplul. Rugăciunile au fost scurte, urmate de câteva cântece nefamiliare, dintre care unul în coreeană. Privind în urmă la acea seară, Jonah și-a dat seama cât de *naiv* fusese. Era uluit că se lăsase amăgit atât de ușor, la fel ca oaia lor bătrână pe care o aduseseră înapoi pe pășune.

După cină, s-au dus la un șopron recondiționat, unde a urmat încă o repriză de cântece și rugăciuni. Apoi Tommy, bărbatul fără picioare, a venit în fața grupului și toată lumea a tăcut. „Să vă spun care era situația mea în 1970, a început Tommy. Am fost recrutat și trimis în Vietnam, unde după două luni mi-au fost retezate picioarele de o mină. Am fost demobilizat și trimis înapoi în țară, dar am petrecut un an într-un spital pentru veterani, iar când m-am întors acasă, nevastă-mea a zis: «Nici nu-mi trece prin cap, frățioare, să rămân căsătorită cu un handicapat care nici măcar nu poate să-mi aducă țigările din cealaltă cameră».“ S-au auzit murmure pline de empatie, dar Jonah a rămas tăcut, nevenindu-i să creadă. „Avusesem mare ghinion, a continuat Tommy. Și am devenit foarte posomorât. M-au părăsit absolut toți prietenii și, sincer vorbind, nu-i învinovățesc. Dar într-o bună zi, când stăteam la cerșit în căruciorul meu jalnic pe o stradă din Hartford, Connecticut — în halul ăsta ajunsesem —, a oprit în dreptul meu o dubă din care au coborât cei mai plăcuți oameni din lume. Mi-au zis că, din câte își pot da seama, n-am o familie cu care să stau de vorbă, și am recunoscut că era adevărat. Apoi mi-au zis: noi suntem familia ta. Și s-a dovedit a fi adevărat.“ Și-a șters lacrimile cu dosul palmei. „Și-au dat seama că aveam nevoie de ei și că ei aveau nevoie de

mine. Toată lumea din șopronul ăsta alcătuiește o familie și cu toții avem nevoie unii de alții, pentru că Satana e peste tot în jurul nostru. După cum știți, Israelul a fost poporul ales al lui Dumnezeu. Dar evreii, căzând sub influența Satanei, s-au îndepărtat de Isus. Dumnezeu a făcut tot ce a putut să le arate cât de periculoasă era calea pe care o apucaseră, a continuat Tommy pe un ton liniștit. Pentru că secole de-a rândul i-a făcut să sufere, iar în cele din urmă, ca să se facă înțeles, a luat șase milioane dintre ei și i-a exterminat fără milă. Dar se zice că evreii făcuseră o greșeală fatală părăsindu-l pe Isus și că Dumnezeu avea nevoie să se uite în altă parte ca să găsească un nou Mesia și un nou loc în care să sălășluiască. Și încotro și-a întors Dumnezeu fața?“

Întrebarea era retorică. Tommy a apăsat o manetă a scaunului cu rotile, făcându-l să se învârtă pe loc. „Nimeni nu știa încotro avea s-o apuce! a ridicat el glasul, apoi s-a oprit brusc, întorcându-se din nou cu fața la cei din șopron și a spus: Dar Dumnezeu *știa*. Coreea era locul perfect. Mai ales că, fiind o peninsulă, semăna cu organul sexual masculin, organul *puterii*. Era un loc ideal pentru lupta dintre Dumnezeu și Satana. Iar reverendul Moon s-a dovedit a fi reîncarnarea ideală a lui Isus Hristos, dar fără cusururile dinainte.“

Jonah ar fi râs de acest monolog absurd, dar era singur printre acei străini, în șopronul unei ferme, departe de toți cei pe care îi cunoștea. Nimeni nu l-ar fi privit cu simpatie dacă l-ar fi luat peste picior pe acel veteran în cărucior cu rotile. Toată lumea asculta politicos, tolerându-i povestea, probabil pentru că avea un handicap atât de sever. Când Tommy a terminat de vorbit, au urmat aplauze și încă o rundă de cântece. Jonah a învățat repede versurile, iar melodiile erau antrenante. Apoi au apărut dintr-odată două chitare, iar Hannah i-a întins lui una, spunându-i timid: „Știu că și tu cânți, Jonah. Ți-am văzut chitara în camera de cămin“. Dar chitara pe care i-a dat-o era cel mai prost instrument pe care pusese mâna în viața lui, și totuși, Jonah și-a petrecut câteva minute încercând în zadar s-o acordeze, apoi a început să cânte, acompaniat de vocile celor vreo douăzeci și cinci de oameni care se strânseseră în jurul lui. L-au felicitat pentru talentul lui, fără să știe cine era maică-sa.

Înainte să-l fure somnul în dormitorul comun al bărbaților, o încăpere spațioasă cu saltele subțiri și saci de dormit înșirați direct pe podeaua cu mochetă ieftină, Jonah și-a dat seama că era bucuros și frânt de oboseală. Mersese câteva ore cu mașina până la fermă, apoi înghițise multă mâncare bogată în amidon. Cântase o mulțime de cântece, fusese meditativ și ascultase cu atenție. Deși nu credea în Dumnezeu, spusese și el rugăciuni împreună cu ceilalți, și, la rugămintea lor, cântase la chitară.

În cele din urmă, întins pe spate și cu părul împrăștiat pe pernă, Jonah a închis ochii, adâncindu-se într-un somn profund. La micul dejun, a primit din nou mâncare gustoasă și îndestulătoare, servită acum cu sirop. Au urmat alte rugăciuni și învățături, iar Jonah s-a simțit din nou copleșit de căldură, iubire și bunătate. La fel ca toți oamenii de știință, Jonah era un sceptic, dar scepticismul lui a fost înfrânt de sentimentele plăcute pe care acum le asocia cu prezența lui între acei oameni. Așa te simțeai în sânul unei familii. Așa era o familie.

Lui Jonah Bay nu i s-a părut ciudat ca, trei săptămâni mai târziu, să se trezească la un colț de stradă din Brattleboro, Vermont, un orășel de lângă fermă, vânzând flori colorate în roz și albastru dintr-o găleată de plastic. Sau, dacă i se părea ciudat, avea o atitudine sfidătoare față de această ciudățenie și, în plus, îi plăcea Lisa, fata cu care vindea florile, deși „a vinde“ nu era tocmai cuvântul potrivit, pentru că nu cumpăra nimeni. Oamenii pe care îi abordau se uitau la ei cu un aer plictisit, ba chiar cu ostilitate fățișă. La fel ca în etapele timpurii ale vieții lui, și acum Jonah avea impresia că știa ce făcea, dar părea să privească totul la persoana a treia, nici aprobator, nici dezaprobator, incapabil să influențeze mersul lucrurilor.

Bineînțeles, mama lui a fost foarte supărată că și-a schimbat planurile. Jonah s-a întors la Cambridge cu duba, împreună cu Hannah, Joel și Cap’n Crunch, ca să-și strângă lucrurile din camera de cămin, iar de acolo s-au dus la New York, să-și lase posesiunile lumești, de care nu avea nevoie la ferma unde totul era la comun. Nu-i trebuiau decât o pernă, o pătură și niște haine. În mansarda de pe Strada Watts, mama lui i-a spus cu furie că se aștepta să aibă o minte suficient de independentă cât să nu se alăture unui „cult banal“. În ziua aceea, Susannah își chemase un prieten muzician care să-i ofere sprijin moral, și amândoi au încercat să se certe cu Hannah și cu Joel, care erau experți în a nu riposta când aveau de-a face cu părinți furioși. Cu cât Susannah Bay se supăra mai tare, cu atât Hannah și Joel vorbeau mai calm. La un moment dat, Hannah i-a zis lui Susannah: „Vreau să vă spun că, deși avem puncte de vedere diferite, vă admir foarte mult muzica“. Când Jonah pomenise în treacăt cine era mama lui, Hannah spusese că și-ar fi dorit s-o cunoască, iar el bănuia că era unul dintre motivele pentru care veniseră la mansardă.

— Ah, mulțumesc, a spus Susannah, un pic surprinsă.

— Am crescut cu piesele dumneavoastră, doamnă Bay, a continuat Hannah. V-am cumpărat toate discurile.

— Chiar și pe ăla disco folk? a întrebat Jonah, cu o cruzime inutilă.

— Discul ăla a fost o greșeală, a spus repede mama lui. Și decizia ta de acum e o greșeală, Jonah. Cu toții facem lucruri pe care le regretăm după aceea. Gândește-te, tocmai ai absolvit MIT. Ești un tânăr foarte inteligent și poți să faci tot ce vrei, iar tu alegi să trăiești la o fermă cu niște oameni pe care abia îi cunoști și care urmează învățăturile unui coreean care pretinde că e Mesia?

— Da, cam asta vreau, a spus Jonah.

După care și-a înhățat perna și pătura veche, aruncându-le pe umăr. Știa și, în același timp, nu știa că ce alesese să facă era radical. Era recunoscător că, pentru prima oară, nu mai trebuia să hotărască totul singur și că nu avea să mai fie copleșit de sentimente pe care îi era greu să le gestioneze. A coborât din mansardă cu noii lui prieteni și cu câinele lor negru, au urcat la loc în duba cu suspensii stricate și au pornit înapoi spre Vermont, ajungând la fermă pe la apus, la timp pentru rugăciuni.

După trei luni, Jonah s-a impregnat atât de mult cu viața de acolo și cu învățăturile bisericii, așa cum îi fuseseră prezentate de ceilalți locatari de la fermă, încât părea că fusese cufundat de trei ori într-o baie de ideologie. Mama lui era în continuare necăjită și a luat legătura cu câțiva dintre prietenii lui Jonah, în linii mari mesajul ei fiind: „Faceți ceva“. Așa că în toamnă, sfătuindu-se cu Susannah Bay, Ash și Ethan au plănuit o sesiune de deprogramare care urma să aibă loc într-un cameră de hotel semicentral din New York. Tatăl lui Ash „cunoștea pe cineva“ — bineînțeles, știa tot felul de oameni. Tipul îi fusese recomandat de un coleg al lui Gil de la Drexel, a cărui fiică, Mary Ann, se alăturase cultului Hare Krishna, se răsese în cap și își schimbase numele în Bhakti, care însemna „devoțiune“. Totul a fost aranjat, iar Susannah a acceptat să plătească onorariul exorbitant.

Primul lucru pe care trebuiau să-l facă era să-l ia pe Jonah de la fermă — de multe ori, acest pas era mai dificil decât deprogramarea în sine. Ethan, Ash și Jules au mers cu Susannah în Vermont să-l vadă pe Jonah și să-și facă o idee despre ce se întâmpla acolo, iar a doua zi, trebuiau să găsească un mijloc să-l aducă acasă. Tuspatru au luat cina la fermă și au petrecut noaptea acolo, dar, spre deosebire de Jonah, niciunul dintre ei nu voia să afle mai multe despre ce văzuseră și auziseră la cină și în șopron. Tot ce voiau era să-l ia de acolo.

— Ascultă-mă, Jonah, i-a spus Ethan a doua zi, la micul dejun. M-am documentat un pic înainte să vin aici. M-am dus la Biblioteca Publică din New York și am cerut toate microfilmele despre Moon pe care le au în depozit. După părerea mea, tipul e un megaloman.

— Nu, Ethan. Nu-i adevărat. E tatăl meu spiritual.

— Ba nu e.

— Dar parcă îmi aduc aminte de o poveste cu tatăl *tău*, mama ta și pediatrul tău, a continuat Jonah, folosindu-se de singura ripostă care i-a venit în minte.

— E bine că măcar îți amintești discuțiile pe care le-am avut pe vremuri, a intervenit Jules. E un început.

— Se pare că adepții lui Moon renunță la individualitatea și la creativitatea lor, adică exact la lucrurile pe care Manny și Edie ne-au învățat să le prețuim mai presus de orice, a spus Ethan. Ai venit aici pentru că ți-e teamă? Pentru că ți-a fost greu să recunoști că ești gay? Nimănui nu-i pasă că ești gay, Jonah. Mare scofală! Nu trebuie să te ascunzi sau să te înfrânezi. Fii tu însuți, îndrăgostește-te, fă sex cu bărbați, fă toate lucrurile care te fac să fii tu. Nu te lăsa ghidat de o filosofie rigidă. *Fă* lucruri. Cântă la chitară. Construiește roboți. Pentru asta trăim, nu? Tot ce putem face e să construim lucruri până murim. Jonah, nu te lăsa înregimentat. Nu pot să înțeleg, de ce ai venit aici?

— Mi-am găsit în sfârșit locul, a răspuns Jonah cu glas scăzut, apoi l-a chemat cineva să lucreze la cultura de salata hidroponică[95]. Am treabă. Iar voi ar trebui s-o luați din loc, să nu prindeți aglomerație pe drum. Unde e mama? Să-i spună cineva că a sosit timpul să plecați.

— Ești *manipulat*, Jonah, a zis Ash. Te rog, nu-mi spune că doar atât a rămas din tine.

S-a apropiat de el și l-a luat de încheieturile mâinilor.

— Mai ții minte când am fost împreună? l-a întrebat ea timid, apoi i-a șoptit: Știu că n-a fost o relație foarte profundă, dar a fost ceva pur și delicat, și mă bucur că s-a întâmplat. Erai cel mai frumos băiat pe care îl văzusem în viața mea. Nu-mi dau seama cum de ai devenit vulnerabil la un astfel de cult. Ar trebui să fii un artist, Jonah.

— Nu-s un artist, a spus Jonah sec. N-a fost să fie.

— Nici nu trebuie să fii, a intervenit Jules dintr-odată. Poți să fii orice vrei tu.

Jonah s-a uitat pe rând la ei.

— Aveam nevoie de ceva, înțelegeți? Nici măcar nu-mi dădeam seama, dar aveam nevoie. Ash, tu și cu Ethan vă aveți unul pe celălalt. Eu sunt complet singur.

Mai avea un pic și izbucnea în plâns, mărturisindu-și singurătatea celor mai vechi prieteni ai lui.

— Poate că aveam nevoie de o iubire profundă, a continuat el, mai puternică decât iubirea de orice fel. N-a simțit niciunul dintre voi nevoia de așa ceva? i-a întrebat el, dar a întors capul și s-a uitat în ochii lui Jules.

Nici ea nu avea pe nimeni și părea să aștepte în liniște, stând singură în mijlocul fluviului care era viața ei, la fel ca Jonah înainte să vină la fermă. Jules a plecat privirea, ca și când ar fi durut-o să se uite în ochii lui.

— Ba da, uneori, a zis Jules.

Și, lucru foarte ciudat, Ethan a întors și el capul spre Jules; acum, Ethan și Jonah o priveau cu atenție pe Jules Jacobson. Ethan se uita la ea precum credincioșii la Mesia, iar Jonah aproape că vedea și el razele firave de lumină pe care Ethan părea să le întrezărească în jurul ei — haloul de lumină pe care îl crea uneori iubirea intensă și stăruitoare.

Ethan o iubește, și-a spus Jonah în sinea lui. Era una dintre multele revelații pe care le avusese la fermă. Ethan Figman o iubește pe Jules Jacobson chiar și acum, după ce și-a legat destinul de al lui Ash Wolf, chiar și acum, la atâția ani după acea primă vară. Încă o iubește, și pentru că sunt un credincios al lui Mesia, pot să văd lumina asta puternică și unduitore.

— O iubești, i-a spus el indiscret lui Ethan.

Înțelesese asta și simțise că trebuia s-o spună.

— Pe cine, pe Jules? Da, bineînțeles, a răspuns Ethan repede. E o prietenă veche.

Toată lumea s-a uitat în jur, încercând să alunge semnificația pe care o dăduse Jonah acelui moment. Ethan și-a îndreptat din nou atenția spre Jonah și l-a cuprins pe după umeri.

— Ascultă-mă, i-a spus el, dacă ne lași, o să-ți dăm o mână de ajutor.

— De ce fel de ajutor crezi că am nevoie?

Câțiva dintre cei de la fermă deja începuseră să fie atenți la conversația animată dintre Jonah și musafirii lui. Hannah și Joel s-au apropiat de ei, iar Tommy a mormăit ceva în scaunul lui cu rotile, dându-și șapca pe spate.

— E vreo problemă? a întrebat Hannah. Aveți un conflict?

— Nu, doar stăm de vorbă, a spus Ethan.

— Lui Jonah i s-a cerut să lucreze la salata hidroponică, a replicat Joel.

— Joel, zău, n-ai decât să-ți bagi salata în cur, a răspuns Ethan. Chiar ai de gând să compari nevoile salatei cu nevoia acestui om, a acestui prieten minunat al nostru, de a avea o viață adevărată? Nu merită toată lumea șansa de a trăi în lume, în loc să se ascundă la o fermă și să vândă flori vopsite pe care nu le vrea nimeni și de care toată lumea *fuge* imediat ce le vede? Chiar, ce v-a venit cu florile astea? Și ăia din Hare Krishna fac

chestia asta. V-ați uitat toți la *My Fair Lady* și v-ați gândit că e o idee bună?

— Nu știu despre ce vorbești, dar ești nepoliticos și a sosit timpul să plecați, a intervenit Tommy, apăsând un buton ca să încline mai mult speteaza scaunului.

Apoi a apărut dintr-odată și Susannah Bay, cu chitara în mână — venea din șopron, unde ținuse o scurtă lecție de chitară pentru două tinere.

— Suntem gata să facem o plimbare prin oraș, Susannah, a întâmpinat-o Ethan cu o expresie sugestivă, care voia să spună: *trebuie să plecăm acum*, apoi s-a întors spre Jonah: Uite ce-ți propun. Hai să facem o plimbare. Ai putea să ne faci un tur al orașului. Vine și mama ta.

— Ah, a spus una dintre tinerele cu ochi mari care o însoțeau, Susannah tocmai ne învăța „Peregrinările unui băiat“. Acordurile sunt foarte ușoare. Mai ales do minor, fa minor și sol.

— Ne-a arătat și acordul în fa cu care începe „Vântul ne va despărți“, a adăugat cealaltă tânără.

Pentru cineva care fusese atât de necăjită că fiul ei se mutase la fermă, Susannah Bay părea acum mai calmă, ca și când ce văzuse acolo nu era atât de îngrozitor pe cât își închipuise. Văzuse grădinile, serele și oile de pe pajiște, apoi dăduse o lecție de chitară unor oameni care încă știau cine e și cărora încă le păsa de muzica ei. Timpul rămăsese în loc pentru acea comunitate din Dovecote: toți erau îmbrăcați ca pentru un festival folk de trei zile și nimeni nu avea multe posesiuni materiale. Veniturile lor din trecut și cele pe care le dobândeau în prezent erau donate bisericii. În plus, pentru Susannah Bay a fost o surpriză să descopere că ea și munca ei erau *apreciate* acolo. Iar acum trebuia să renunțe la asta?

— Am stat de vorbă cu Susannah, a spus prima tânără, și am rugat-o să ne facă o favoare.

— Ce? a întrebat Ash. Ce-ați putea vrea de la mama lui Jonah?

— În iarna asta, reverendul Moon va conduce o întrunire spirituală la New York, în Madison Square Garden, i-a răspuns tânăra pe un ton calm și sigur. Tuturor ne place „Vântul ne va despărți“ și ne-am bucura ca, la acest eveniment, corul nostru, care cuprinde cinci sute dintre cele mai bune voci din lume, să cânte și această piesă, dar cu versurile ușor modificate.

— Ușor modificate? a spus Jonah. Cum adică?

— Păi, eu nu mă pricep la muzică, a răspuns tânăra, dar mă gândeam că ar putea suna cam așa: „Reverendul Moon să ne poarte… / Unul de altul cât mai departe…“

Cu toții au tăcut îngroziți.

— Oh, da, a zis Ethan în cele din urmă, pe un ton plin de ironie și dispreț. Exact asta o să facă: o să ne *despartă* pe toți.

El și Jules au schimbat o privire și au zâmbit ușor.

— Poftim? a întrebat una dintre femei.

— Nimic, a spus Ethan. Uite ce, e clar că Susannah Bay nu va accepta să i se umble la versuri. Chestia asta nu e negociabilă.

Dar mama lui Jonah avea un aer meditativ. Oare voia să-i ducă pe toți de nas? Greu de spus.

— O să mă gândesc, a răspuns ea calm după câteva clipe.

Una dintre tinere a întrebat-o pe Susannah dacă nu voia să mai rămână la fermă câteva zile ca să repete piesa cu ele și să le mai dea niște lecții de chitară și de tehnică vocală. Doar nu avea vreo obligație presantă, nu? Spre nedumerirea tuturor, Susannah a acceptat să rămână acolo până miercuri, când cineva urma s-o ducă cu mașina la Brattleboro, iar de acolo avea să ia autobuzul până acasă. Dar, a insistat Ash, Jonah avea să meargă cu ei la o plimbare prin oraș. Dacă i-ar fi spus că-l duceau înapoi la New York, sigur ar fi refuzat. Jonah, Susannah și câțiva locatari ai fermei s-au retras să evalueze situația.

— Chiar nu-mi place ideea asta, le-a șoptit Ethan lui Ash și Jules, uitându-se la grupul care discuta câțiva pași mai încolo. Seamănă cu un schimb de ostatici.

— Au zis că mama lui o să mai rămână doar câteva zile, a răspuns Ash. Și se pare că Susannah vrea să lucreze cu ei, poate chiar o să le dea voie să-i cânte piesa, deși, sincer, habar n-am de ce ar face-o. Ar fi o mare greșeală din partea ei.

— Cred că e foarte recunoscătoare că se mai gândește cineva la muzica ei, a spus Ethan. E minunat să ai o voce ca a ei, dar dacă nu ți-o mai apreciază nimeni, ajungi să te deprimi. Probabil că povestea asta îi redă încrederea în sine. Dar măcar în felul ăsta îl convingem pe Jonah să vină cu noi. O să ne ocupăm de mama lui mai târziu.

În timpul acelor negocieri complicate și confuze — de ce țineau morțiș să-l ia cu ei în oraș? Și de ce veniseră *acolo*, mai exact? —, lui Jonah i-a trecut prin minte că nu-și dorise niciodată să fugă de acasă, ci că voise ca ceea ce era acasă pentru *el*, adică mama lui, să fugă după el. Și iată că Susannah venise, iar Jonah era la îndemâna ei, dar ea șovăia. Și totuși, nu-l deranja atât de tare. Aici, mama lui se simțea apreciată, la fel ca în trecut, dar într-o formă mult mai concentrată. Susannah Bay luase decizia de a merge acolo unde se afla publicul ei.

Jonah a acceptat să meargă în oraș cu prietenii lui. Putea să-și ia o

înghețată de la supermarket; nu mai mâncase de foarte multă vreme nimic ce conținea zahăr și coloranți artificiali, deși încă îi plăceau dulciurile de felul ăsta. Dar când mașina veche și ponosită primită de Ethan de la tatăl lui a trecut de „centrul“ Dovecote-ului, iar Jonah a întrebat: „De ce nu oprești?“, și-a dat seama că deja știa răspunsul. A dus mâna spre portieră, dar Ash și Jules l-au strâns în brațe pe bancheta din spate, spunându-i: „E în regulă, totul o să fie bine“, după care Jonah a izbucnit în plâns, pentru că era dezorientat și foarte, foarte obosit, și simțea o emoție subterană, obscură și intensă, care ar fi putut fi — deși nu era sigur și n-ar fi putut s-o recunoască — un sentiment de ușurare. Își dorea din tot sufletul să doarmă ca un nou-născut, ghemuit între prietenele lui, în mașina înghesuită a lui Ethan; dormise foarte puțin de când ajunsese la fermă: treburile începeau zilnic dis-de-dimineață, iar rugăciunile durau până târziu în noapte.

La New York, terapeutul îl aștepta în camera 1240 a mohorâtului Hotel Wickersham, aflat în apropierea Gării Penn. A fost nevoie de serviciile lui timp de trei zile și trei nopți, la capătul cărora Jonah era atât de epuizat din cauza privării de somn necesare acestui proces, din cauza alimentației restrictive — numai cartofi prăjiți de la Burger King serviți doar în zorii zilei — și din cauză că i se spusese de nenumărate ori că tot ce auzise la fermă era fals, încât Ash și Ethan au insistat ca Jonah să doarmă câteva zile la ei pe canapea, în East Village, ceea ce a și făcut, fiindu-le recunoscător.

Privind în urmă, era ciudat că, în primul lor apartament, Ethan și Ash nici măcar nu aveau o cameră de oaspeți. Era o locuință modestă, cu un covor multicolor pe care Ash îl luase din casa părintească. În 1981, încă erau la fel ca toată lumea. Și țineau foarte mult unul la altul, în ciuda iubirii pe care Jonah o văzuse radiind în jurul lui Jules atunci când Ethan o fixase cu privirea în bucătăria de la fermă. Datorită deprogramării și a perioadei relativ scurte cât fusese membru al cultului, Jonah a uitat în cele din urmă cea mai mare parte din ce învățase și simțise acolo. Învățăturile religioase i-au fost ușor extrase din conștiință, ca și când ar fi fost materia unui curs de facultate neinteresant. Dar n-a uitat niciodată că a văzut iubirea pe care Ethan încă o simțea pentru Jules și, probabil, iubirea pe care Jules încă o simțea pentru el. N-a uitat niciodată, dar a fost suficient de înțelept cât să nu mai aducă niciodată vorba despre asta.

După ce a plecat fiul ei, Susannah Bay a mai rămas câteva zile la ferma din Vermont, cântându-și piesele grupului de unificaționiști, care o ascultau cu încântare și admirație. Căci admirația lor nu cedase sub

presiunea modei. Nu-și pierduseră interesul pentru talentul lui Susannah — care pentru ei era nepieritor — și voiau să fie seduși în continuare de magia ei. Susannah a dat o fugă la New York, dar nu cu autobuzul, cum era plănuit, ci cu duba violet, ca să-și ia din mansardă niște lucruri de care avea absolută nevoie. Câteva luni mai târziu, când reverendul Sun Myung Moon a ținut un discurs la Centrul Internațional de Misionarism din New York, Susannah Bay a fost chemată pe scenă să cânte piesa ei emblematică, ale cărei versuri fuseseră modificate special pentru această ocazie. Vocea ei era la fel de puternică și de limpede ca la începuturile carierei, iar unii spectatori chiar au izbucnit în plâns, amintindu-și cum o ascultau când erau mai tineri și dându-și seama cât de mult li se schimbaseră viețile de atunci. Mulți dintre ei rupseseră legăturile cu părinții și renunțaseră la viețile lor liniștite din suburbii, dedicându-se unui țel mai nobil. Acea cântăreață atât de specială, atât de talentată, părea să cânte pentru sufletele lor, și îi erau recunoscători.

Anul următor, Susannah, împreună cu mai bine de patru mii de oameni, s-a căsătorit în cadrul unei ceremonii comune oficiate în Madison Square Garden. Pe Rick McKenna, mirele ei cu doisprezece ani mai tânăr, specialist în montarea de mochete și membru al Bisericii Unificării din Scranton, Pennsylvania, l-a cunoscut abia în clipa când și-au împreunat mâinile în fața lui Mesia. Imediat după ceremonie, Susannah Bay și soțul ei au urcat în duba violet și au pornit direct spre fermă, unde aveau să-și petreacă restul vieții pământești.

---

91 Pliurile epicantice sunt pliurile de piele care conferă ochilor asiatici aspectul lor oblic.

92 Marcă de cereale pentru micul dejun.

93 Estetica de tip camp valorizează în mod ironic kitschul și ceea ce în mod obișnuit e considerat ostentativ și de prost gust.

94 Substanță gelatinoasă obținută din alge, folosită în industria alimentară.

95 Culturile hidroponice se realizează pe un strat de pietriș sau de nisip prin care circulă apă cu îngrășăminte chimice.

Treisprezece

Dacă îți botezai fiica Aurora, erau șanse mari ca, la un moment dat, să nu mai fie în stare să poarte povara acestui nume cu ușurință și cu grație decât dacă era foarte frumoasă sau foarte sigură pe sine. Dennis și Jules nu știau asta în 1990, când li se născuse fetița. Purtaseră de multe ori obișnuitele conversații despre ce nume să aleagă, întrebându-se care s-ar fi potrivit cel mai bine cu sonoritatea săltăreață a numelui lor compus: Jacobson-Boyd. Cele mai multe discuții le purtaseră Jules și Ash, nu Jules și Dennis. Ash crescuse într-o familie în care ambilor copii li se dăduseră nume neobișnuite, drept care căpătase și ea această *înclinație*, iar Jules s-a lăsat influențată de gusturile onomastice ale prietenei sale, hotărând să-și boteze și ea copilul cu un nume neobișnuit. Dennis era prea posomorât și prea indiferent ca să se gândească foarte mult la acest subiect. A încercat, dar efortul era prea mare, iar într-o bună zi i-a spus lui Jules: „Of, alege tu“.

Nu voise să rămână însărcinată. Nu atunci, pentru că nu era momentul potrivit. În săptămânile de după atacul de cord, starea lui Dennis fusese minată de depresie. Începuse să ia un alt antidepresiv imediat după externare, dar Dennis spunea că era ca și când ar fi luat bomboane mentolate. IMAO îl ajutase să se simtă bine încă din facultate, însă acum se simțea slăbit și lipsit de inițiativă. Medicii au încercat diferite combinații de medicamente, dar niciuna nu reușise să-i redea pofta de viață. La o lună după atac, Dennis și-a reluat munca la MetroCare, dar a descoperit că nu era în stare să se concentreze sau să urmeze instrucțiunile pe care le primea; iar uneori devenea prea preocupat de poveștile dezvăluite de imaginile cenușii ale ecografului.

Ziua în care Dennis și-a pierdut slujba a fost una aglomerată, ca de obicei, iar după ce a văzut câțiva pacienți, a venit o tânără care acuza dureri în partea dreaptă a trunchiului. Era frumoasă și comunicativă, avea douăzeci și doi de ani, tocmai terminase facultatea în Kentucky și venise la New York cu un val de absolvenți, iar acum lucra ca plasatoare la Radio City Music Hall. „Văd toate spectacolele gratis, i-a spus ea, stând întinsă pe masă, cu capul într-o parte. Chiar și The Rockettes[96]. Și o mulțime de concerte, ceea ce e nemaipomenit, pentru că la mine acasă nu aveam așa ceva.“ Dennis i-a plimbat ușor transductorul pe sub cușca toracică. „Ah, gâdilă“, a spus ea, apoi dintr-odată pe ecranul ecografului a apărut ficatul tinerei, înălțându-se precum epava unei nave.

A văzut imediat proeminența — nu aveai cum s-o ratezi. Fără să se

gândească, Dennis a spus: „Oh, Doamne!“ Tehnicienii nu aveau voie să ofere niciun fel de opinie despre ce vedeau, nici măcar să dea vreun indiciu dacă ce apărea la ecograf era normal sau anormal. De fiecare dată când făcea o ecografie — și făcuse câteva mii —, Dennis păstra o mină impasibilă și avea o atitudine blândă și binedispusă. Când pacienții șopteau câte o întrebare sau îi cercetau fața în căutarea unui semn liniștitor, le spunea să nu-și facă griji, că medicul avea să citească rezultatele foarte curând și că nu era treaba lui să le interpreteze. Dar bineînțeles că le interpreta de fiecare dată în sinea lui — așa făceau toți ecografiștii. Nu mai reacționase niciodată în felul acela, dar tânăra din fața lui era o inocentă de curând sosită în New York și nu suporta ideea că exista riscul să aibă cancer și să moară din cauza asta.

— Ce? a întrebat ea, întorcând capul spre el.

— Nimic. N-am spus nimic.

— Ba da, a insistat ea, voce ei melodioasă cu accent de Kentucky devenind acuzatoare. Ați spus: „Oh, Doamne“.

— M-am referit la gâdilat, a încercat el să scape, deși știa că n-o să țină.

Dennis Jacobson-Boyd a simțit cum se revarsă lumea asupra lui, cu toate nuanțele ei de cenușiu, cu toate organele ei moi și vulnerabile; a ridicat transductorul de pe corpul fetei și l-a așezat pe ecograf, apoi și-a acoperit fața cu mâinile, pentru că izbucnise în plâns. Nu-i venea să creadă că făcuse una ca asta! Dar știa foarte bine că a pune o persoană cu depresie clinică netratată să facă o astfel de muncă putea duce ușor la un incident neplăcut, și iată că se întâmplase. Tânăra s-a învelit cu halatul de hârtie, dar era plină de gel, speriată de Dennis și foarte îngrijorată pentru viața ei. S-a ridicat cu grijă de pe masă, a ieșit repede pe hol, în foșnet de hârtie, și a căutat ajutor.

Alți doi tehnicieni, Patrick și Loreen, și-au făcut imediat apariția în cadrul ușii.

— Dennis, a spus Patrick cu glas ridicat, ce i-ai spus pacientei?

— Nimic, a răspuns el. Dar are o proeminență. Am văzut-o imediat. Era ca un monstru.

— *Dennis*, a continuat Patrick, habar n-ai dacă e malignă. Și nu e treaba ta să dai interpretări. Ai izbucnit în plâns în timp ce o examinai? Te-a văzut plângând? Ce naiba se întâmplă cu tine?

— Nu știu, a spus el, după care a adăugat: ba știu.

— Ascultă-mă, un atac de cord e o chestie gravă, a zis Loreen. A avut și bunicul unul. Durează până te recuperezi. Nu ești tu însuți. Ai nevoie de mai mult timp, Dennis.

— Nu e de la atac. A fost minor, deja mi-am revenit.

— Atunci ce e? a întrebat ea.

În pauze, Patrick și Loreen fumau pe trotuarul din fața clinicii, iar lui Dennis îi plăcea să stătea cu ei în fumul de țigară. Patrick era un tip robust, fost pușcaș marin, cu capul ras și un comportament de sfânt, căsătorit și cu patru copii; Loreen era negresă, scundă, cu părul răsucit în cozi groase, fără iubit și foarte ambițioasă. Cei trei nu aveau nimic în comun, dar înainte să aibă atacul de cord și să-i revină depresia, lui Dennis îi plăcuse compania lor. Deveniseră prieteni apropiați, liantul dintre ei fiind ultrasunetele, care acum se dovedeau a fi motiv de ruptură.

Dennis nu i-a răspuns lui Loreen, ci și-a descheiat nasturii de la halat și l-a împăturit cu un aer mohorât, ca pe un drapel militar:

— Trebuie să plec, a zis.

— Te cred și eu, a spus Loreen. Doamna Ortega o să te concedieze imediat ce ajunge aici.

— Știu că m-am purtat necorespunzător, a spus Dennis. Dar am fost copleșit de tristețe. Am simțit că totul pe lumea asta e zadarnic.

Și-a luat la revedere de la prietenii lui dând ușor din cap, a trecut pe lângă ei și a ieșit pe hol, unde doamna Ortega, o femeie robustă și hotărâtă, se apropia de el cu pași mari.

Dr. Brazil, medicul lui Dennis, tot nu voia să-i prescrie din nou un IMAO. „Nu când avem în trusă multe alte unelte mai precise“, spusese el. Dar părea că aceste unelte mai precise nu aveau niciun efect asupra lui, sau poate că el devenise insensibil la orice. Dimineața, stătea apatic în apartament, în timp ce Jules se pregătea să meargă la cabinetul ei sau la o întâlnire cu terapeutul care îi coordona formarea, iar el o urmărea ca printr-un tifon gros, specific celor cu depresie clinică.

— Dennis, a spus Jules, potrivindu-și piciorul într-un pantof fără toc. Nu-mi place starea ta.

— Nici mie nu-mi place starea mea, Jules, a răspuns el, imitându-i dicția, dar pe un ton ostil.

Oare de ce era ostil? Nu avea niciun motiv, și totuși era.

— Continui să sper că o să ieși cumva din ea, a spus Jules. Dar știu că e copilăros și complet nerealist din partea mea.

— Îmi pare rău, a răspuns Dennis, apoi s-a ridicat mecanic din pat s-o îmbrățișeze, nu pentru că se simțea afectuos, ci probabil pentru că îi era teamă că nu se simțea afectuos.

Jules era spălată, aranjată și îmbrăcată, învăluită în mirosurile de fructe și flori ale diferitelor săpunuri și loțiuni cu care își începea ziua; Dennis încă mirosea a somn, iar în clipa aceea Jules nu avea niciun chef

de el.

Într-o bună zi, Ash, care își făcea griji din cauza situației lui dificile, a ieșit să ia cina cu Jules la un restaurant de pe bulevardul Amsterdam, unde serveau niște gogoși cât un cap de bebeluș. Cele două femei le despicau în două, aburul din ele învăluindu-le fețele, în timp ce șoferul lui Ash aștepta afară, în mașină — avea să aștepte cât era nevoie.

— Vorbește-mi, i-a spus Ash.

— Deja știi ce se întâmplă.

— Dar mai spune-mi.

— Habar n-am ce să fac. Nu mai are vlagă. E doar o versiune aproximativă și iritabilă a lui Dennis. Ca și când mi-ar fi fost luat o vreme, apoi mi-a fost adus înapoi, dar acum nu mai e el însuși. Zici că e Jonah pe vremea când intrase în cultul ăla.

Ash doar a clătinat din cap și i-a strâns mâna lui Jules — singurele lucruri pe care trebuia să le facă. Cele două femei se simțeau vinovate pentru că mâncau gogoși decadente, cu mult ou, și vorbeau despre Dennis ca și când ar fi fost un client foarte refractar al lui Jules. Lui Dennis nu i-ar fi plăcut deloc felul în care discutau despre el, s-a gândit Jules; ar fi fost îngrozit.

— N-ar trebui să spun toate astea, a adăugat ea, dar simțea că trebuia să vorbească cu cineva.

— Ba nu, e în regulă, a liniștit-o Ash. Nu e bârfă sau mai știu eu ce. Îl iubești și vrei să discuți cu cineva despre problema lui. Și oricum, îmi povestești *mie*, Jules.

Și totuși, Jules își imagina fața îngrozită a lui Dennis, și știa că îl trădase. Însă Ash tot încerca să ajute, vrând să asculte și să facă sugestii. „Poate că o să iasă din starea asta, ca o persoană în comă“, i-a spus ea lui Jules, deși habar n-avea despre ce vorbea. Cele două femei erau despărțite de depresia lui Dennis. Jules putea să-i descrie lui Ash starea soțului ei și cum era mariajul cu el, dar descrierile nu erau suficiente — trebuia să fii acolo. Or Jules era acolo, iar Ash, nu.

La cabinet, clienții lui Jules păreau să iasă din stările lor cele mai proaste, ca și când ar fi intuit că avea nevoie de asta de la ei. Îi înveselea așa cum nu putea să-l înveselească pe Dennis. Comentariile ei ironice nu-l ajutau cu nimic pe soțul său, ci doar îl făceau să se simtă mai rău, la fel ca toate încercările ei de a-l ajuta. Părea să-l irite și simplul fapt că vorbea cu el, dar Jules nu se putea abține și îi povestea ce se mai întâmplase la cabinet, ca și când Dennis ar fi putut să profite în mod indirect de experiențele celor care veneau la cabinet. „Am o clientă, o femeie căsătorită, care lucrează ca expertă în lectură la o școală primară și care a

venit la mine pentru că viața ei ajunsese într-o fundătură, i-a spus Jules într-o zi. Iar acum simte că începe să iasă de acolo.“ Și era adevărat, dar Dennis n-a făcut niciun comentariu. Seara, se culca devreme, iar Jules se ducea în living să-i sune pe Ash și pe Ethan, vorbind cu ei în șoaptă din mijlocul căsniciei ei posomorâte și imaginându-și lumea lor luminoasă. Aproape că se simțea *bolnavă* din cauza claustrofobiei pe care i-o pricinuia traiul cu un om depresiv, care nu mai avea slujbă, care dormea prea mult și care se bărbierea numai când nu-și mai suporta barba. Începuse să capete înfățișarea unui alpinist; ba nu, înfățișarea lui Rip Van Winkle[97], pentru că Dennis nu escalada piscuri, ci dormea.

— Nu știu ce să fac, îi spunea ea lui Ash. De fapt, n-o să fac nimic. Mă simt îngrozitor. Nu pot să-l ajut, nu reușesc să comunic cu el. Suferă cumplit.

La fel ca și mine, s-a abținut ea să adauge, pentru că ar fi sunat atât de egoist.

Părinții lui au venit de la New Jersey, iar doamna Boyd s-a uitat prin apartament cu o mină suspicioasă, ca și când traiul cu Jules acolo i-ar fi făcut asta fiului ei.

— Unde vă călcați hainele? a vrut ea să știe.

— Poftim? a răspuns Jules.

Călcau extrem de rar, însă când chiar trebuiau s-o facă, întindeau hainele pe pat, pe un prosop de plajă. Ăsta e modul nostru de viață, ar fi vrut să-i spună mamei lui Dennis. Nu ne pasă de călcat, nu avem bani, iar acum, din cauza moștenirii genetice, fiul dumneavoastră își pierde trăsăturile care îmi plăceau la el. Dar părinții lui păreau s-o învinuiască pe Jules pentru depresia lui — pentru că nu avea masă de călcat sau poate pentru că Jules era evreică. (Dennis îi spusese de câteva ori că tatăl lui era captivat de documentarele despre Al Treilea Reich.) Însă Jules a observat și că soții Boyd erau niște oameni a căror iubire era însoțită de amărăciune și poate că tocmai de aceea fiul lor căpătase înclinația către tristețea înfiorătoare care îl copleșise acum — și cine ar fi putut să-l învinovățească? Dennis și Jules proveneau amândoi din familii în care nu se simțiseră *bine*. Era unul dintre lucrurile care îi lega, iar când hotărâseră să-și unească destinele, încercaseră să construiască un cămin în care să se simtă bine, ca să poată spune din când în când: *Duceți-vă la dracu’, familii dezamăgitoare!* Căminul din Labirint al Wolfilor îi dovedise lui Jules că o familie complexă, în care să te simți împlinit emoțional, era perfect posibilă. Voise ca, împreună cu Dennis, să creeze o versiune modestă a acestui gen de familie, și părea că erau gata să-și îndeplinească visul chiar în perioada când Ash și Ethan dobândiseră o viață pe care nimeni nu și-ar

fi închipuit-o. Dar apoi Dennis a căzut în depresie, iar țelul lor modest s-a îndepărtat din nou.

Într-o dimineață, când s-a trezit și a văzut față relaxată și neutră a lui Dennis, care încă era adâncit în somn, Jules s-a gândit că în curând avea să se trezească, că avea să-și amintească cum era să fii în pielea lui și că ziua avea să i se năruiască. Ce păcat că nu putea dormi încontinuu, pentru că în somn părea aproape fericit. Gândindu-se la asta, Jules și-a dat seama că era atât de nefericită, încât i-a venit să verse, și în timp ce stătea aplecată deasupra closetului rece, și-a amintit că vomitase de foarte puține ori în viața ei. Episodul cel mai memorabil se petrecuse în hotelul din Islanda, după care urmaseră alte câteva în facultate, după bețiii crunte. Dar de data asta era altfel. Se gândea că era o *vomă de nefericire*, dar bineînțeles că nu exista așa ceva. O oră mai târziu, un mic fior electric i-a pișcat un sfârc, apoi pe celălalt. Jules și-a amintit, vag și neliniștitor, că ultima sângerare menstruală fusese foarte săracă, lucru care n-o îngrijorase prea mult la momentul respectiv. I se mai întâmplase de câteva ori în viață — nu era cine știe ce și se gândise că de vină era stresul.

Jules și-a cumpărat un test de sarcină și, stând în mica lor baie, se uita la rezultat, simțindu-și pulsul la tâmple și încercând să-și dea seama cum și când se întâmplase. Acum îi era limpede că ciclul puțin abundent nu fusese de fapt un ciclu, ci ceea ce cărțile de specialitate numeau „sângerare de implantare“. După atacul de cord, făcuseră sex destul de rar, pentru că pe Dennis nu-l prea îl interesa sexul în perioada aceea. Noul client al lui Jules, Howie, un programator cu mari probleme de transfer, i-a spus — jenat, dar curajos — că într-o noapte, stând în pat lângă soție, se masturbase gândindu-se la ea; zgâlțâise patul atât de tare, i-a povestit el, încât „nevastă-mea s-a trezit și a crezut că e cutremur“. Dar soțul deprimat al lui Jules nu avea chef să se atingă de ea.

A încercat să facă un calcul, gândindu-se la săptămânile dinainte de atacul de cord și la cele dinainte de revenirea depresiei, care îl făcuseră apatic și lent. Și-a amintit o noapte dinainte de premiera *Strigoilor* lui Ash, când fuseseră la Muzeul Televiziunii și Radioului la vernisajul în ținută de gală al unei expoziții numite *Tărâmul Figland.* Îmbrăcat în frac, Ethan stătea într-un colț al sălii principale, cu soția alături, înconjurat de o mulțime de prieteni, animatori și donatori pentru muzeu. Jules se uita la Ethan, care ținea o mână pe după talia lui Ash; soția lui purta o rochie foarte scurtă și diafană, cu năsturași sidefii pe toată lungimea spatelui, ca un costum din *Visul unei nopți de vară*, pe care, din întâmplare, chiar voia s-o regizeze în viitorul apropiat. Era „o creație Marco Castellano“,

explicase Ash înainte de vernisaj, dar numele nu-i spusese nimic lui Jules. Ethan a observat că Jules se uita la el și i-a zâmbit din celălalt capăt al sălii.

Ce însemna zâmbetul lui? Poate doar: *Nu-i așa că e stânjenitoare toată atenția asta?* Sau poate: *Îmi dau seama că te plictisești. Și eu sunt plictisit.* Sau, mai simplu: *Bună, Jules Jacobson-Boyd, iubită a adolescenței mele, suflet pereche, prietena mea.* Dar, orice ar fi însemnat, i-a trezit din nou sentimentul vechi, familiar și apăsător că ce aveau ea și cu Dennis era neînsemnat și trist. Când au luat metroul spre casă și au urcat treptele nesfârșite până la apartamentul lor, marginea pantofilor strâmți, cu toc înalt, deja i se adâncise în carnea degetelor de la picioare. Au intrat în casă, s-au descălțat, iar Jules s-a dus repede la baie, să-și urce piciorul îndurerat în chiuvetă, sub jetul de apă rece. Dennis a venit după ea și i-a spus:

— Semeni cu un cocostârc.

— Mă și simt ca un cocostârc. Stângace și caraghioasă. Opusul lui Ash, care e o zână fermecată. Apropo, purta o creație Marco Castellano.

— Marco Castellano?

— Exact asta voiam să zic.

S-a gândit că ea și Dennis duceau o viață care abia acum se apropia de sfârșitul fazei de început, o viață plină de prieteni și iubire, în care înmugureau două cariere promițătoare, și că totul ar fi fost nemaipomenit, dacă n-ar fi fost prietenii lor cei mai buni, a căror viață era mult mai frumoasă.

— Știi, a spus Dennis, cu papionul atârnat de gât și cu centura de satin desfăcută, dacă aș fi vrut o zână fermecată, m-aș fi dus să caut una într-o pădure fermecată.

Brunet și robust, Dennis arăta mult mai bine decât Jules, ceea ce pe Jules n-o deranjase niciodată, pentru că nu era genul care s-o înșele cu o altă femeie. Iar acum, soliditatea, frumusețea și demnitatea lui, refuzul lui de a se lăsa intimidat de o seară strălucitoare și de o rochie Marco Castellano, toate astea o impresionau. În seara aceea, Jules nu avea de ce să compare viețile lor cu ale prietenilor lor; de fapt, nu trebuia să le compare deloc, și-a dat ea seama cu surprindere și ușurare. În schimb, s-a simțit atrasă de puterile hipnotice și inexplicabile ale soțului ei, care era atât de frumos și de orientat către *ea*, ochii lui negri măsurându-i și admirându-i trupul din cap până-n picioare. De obicei, baia părea foarte mică și inadecvată, dar acum, era plină cu prezența lui Dennis, un bărbat generos, care era al ei. Scena aceea nu avea nicio legătură cu Ethan și Ash, era doar pentru Jules. Toată lumea era exclusă de la acele momente de

intimitate.

— Ah, da? a întrebat ea, numai ca să spună ceva. Te-ai fi dus într-o pădure fermecată?

— Da, m-aș fi dus, a spus Dennis.

Apoi a luat-o de mână și a scos-o din baia lor microscopică, cu un covoraș albastru-verzui, montat stângaci cu niște capse de către foștii chiriași, și a dus-o în dormitorul doar moderat mai mare, unde a întins-o pe pat. Jules i-a zâmbit, în timp ce Dennis își dădea jos restul ținutei de gală, de care nu avea nevoie decât pentru evenimente în care erau implicați Ethan și Ash. Apoi a ajutat-o pe Jules să-și desfacă fermoarul de la rochie, care lăsase o urmă roz pe spatele ei, părând să marcheze locul în care cele două părți ale trupului ei fuseseră asamblate într-o fabrică. S-au eliberat de echipamentul pentru Ethan și Ash, de acele ținute care păreau mult mai mature decât cei care le purtau, deși nici Jules și Dennis nu mai erau atât de tineri.

Sigur folosiseră prezervativ în noaptea aceea, pentru că foloseau aproape întotdeauna, deși băuseră mult la vernisaj, deci poate uitaseră. Jules nu-și propusese să rămână însărcinată atât de repede. În noaptea aceea, și-a amintit ea mai târziu, sexul fusese neobișnuit de intens, și folosiseră toate cele patru colțuri ale patului, făcând cearșaful sul, ca o funie. Dennis era pasional și superb, conducând scena cu siguranță, având grijă ca momentele să se înlănțuie armonios. O carte care stătea deschisă pe noptiera lui Jules — conținea studii de caz despre tulburările de alimentație și o împrumutase de la biblioteca de asistență socială de la Columbia, unde încă avea un statut privilegiat — a ajuns cumva în celălalt capăt al camerei, în spațiul prăfuit de sub birou. Jules a găsit-o abia un an târziu, când amenda pentru întârzieri deja depășea prețul cărții; dar în momentul acela încetase de mult s-o mai caute, pentru că între timp se născuse Aurora Maude Jacobson-Boyd, și viața lor se schimbase.

În septembrie 1990, la trei luni după ce Aurora venise pe lume, Ash a născut-o și ea pe fiica ei, Larkin Templeton Figman. La început, cele două femei s-au bucurat împreună de euforia instinctivă a maternității, și, pentru prima oară, Jules a fost experta, oferindu-i lui Ash ponturi despre creșterea copilului și sfaturi despre cum să doarmă, folosind cu o autoritate agreabilă expresii precum „confuzia sfârcului“[98]. Dar într-o zi, Ash a sunat-o dis-de-dimineață și glasul ei suna diferit. Nu mai părea copleșită, așa cum fusese de multe ori de la nașterea lui Larkin. De data asta era altceva. I-a spus că voia să-i facă o vizită, dacă nu deranja. I-a cerut șoferului s-o ducă acasă la Jules, luând-o cu ea pe Larkin, pe care o

ținea într-un ham de pânză suedez. Jules încă era stânjenită când Ash sau Ethan veneau pe la ei, deși în ultima vreme își construise o falsă atitudine de nepăsare față de cum arăta apartamentul lor — că era dezordonat și aglomerat cu o puzderie de articole pentru creșterea copilului, holul era blocat de cărucior, că hăinuțele Aurorei stăteau pe uscătorul din baie până se întăreau. Ash stătea încordată în livingul lui Jules și Dennis, refuzând să bea ceai sau cafea ori să mănânce ceva. Se așezase pe canapea, ținând copilul cu grijă, și se uita țintă la Jules.

— Mă sperii un pic, a spus Jules.

Nu erau decât ele în apartament; Dennis era în Central Park cu Aurora și cu grupul de mame, bone și copii cu care își petrecea uneori întreaga zi. Jules văzuse doi clienți de dimineață, iar restul zilei avea să și-l petreacă acasă. Mai târziu avea să facă o ședință telefonică cu o femeie care își rupsese glezna și nu putea ieși din casă.

— Îmi pare rău, n-am vrut. Uite, știu că și tu treci printr-o perioadă dificilă, cu Dennis și celelalte probleme.

Precauția care se citea în glasul lui Ash a făcut-o pe Jules să creadă că avea să urmeze o nouă discuție despre Goodman. Nu mai vorbiseră de multe săptămâni despre el, copiii acaparându-le toată atenția. Acum, Jules își închipuia că Ash avea să-i spună ceva de genul: Goodman iarăși s-a internat la dezintoxicare. Sau: am o veste bună, Goodman a fost admis la facultatea de arhitectură. Sau: Goodman e pe moarte. Sau: Goodman a murit. În schimb, Ash i-a spus:

— Chiar trebuie să discut ceva cu tine, Jules. Trebuie să spun cuiva, iar tu ești singura cu care pot să vorbesc.

— Bine.

— Știi că părinții mei au fost foarte supărați când situația de la Drexel s-a dus de râpă. Ți-aduci aminte că au fost niște investigații și s-au descoperit mari nereguli.

Jules a încuviințat din cap.

— Și că după faliment, a continuat Ash, tata s-a pensionat înainte de termen și a primit o plată compensatorie?

— Da. Dar ziceai că lucrurile sunt în regulă.

— Chiar sunt.

— Înțeleg, a spus Jules, așteptând ca Ash să continue.

— Cred că tatei chiar îi place viața de pensionar. Și se pare că părinții mei au început să *se gândească.* Și m-au chemat la ei acasă și mi-au spus că veniturile lor s-au schimbat acum. O să fie bine, m-au asigurat, dar n-or să mai aibă o situație la fel de roz ca înainte. La început, n-aveam nici cea mai vagă idee de ce îmi spuneau toate astea și mi-a luat o

eternitate să-înțeleg despre ce era vorba, pentru că nu voiau să-mi zică pe șleau. Dar, în cele din urmă, mi-am dat seama unde băteau. M-am *prins*. Le-am zis: „E vorba de Goodman?“ Ai mei s-au uitat sfios unul la altul și am înțeles că exact despre asta era vorba. Mama a zis ceva de genul: „Nu voiam să-ți spunem nimic, dar avem grijă de el de multă vreme, iar el abia poate munci și are anumite cheltuieli, ca toată lumea. Iar tu și cu Ethan aveți acum o situație financiară mai mult decât extraordinară, și ne-ar fi mult mai ușor dacă am putea să transferăm această responsabilitate către voi“. „Dar numai dacă vreți și voi“, a adăugat tata, ca și când ar fi fost ideea mea.

— Și ce-ai zis? a întrebat Jules, cu toate că acest scenariu familial era mult peste înțelegerea ei — maică-sa îi decupa cupoane pentru iaurt congelat și i le trimitea prin poștă.

— Am spus: „Păi, dacă e important pentru voi, cred că aș putea să mă gândesc la o soluție“. După cum știi, Goodman nu poate să-și găsească niciun job stabil, ci doar munci necalificate, din care câștigă puțin. Și, într-adevăr, n-are nicio calificare. Iar slujbe temporare în construcții nu prea mai poate să ia pentru că are probleme mari cu spatele. Cu puțin timp în urmă i s-a fisurat o vertebră în zona lombară, și nu mai poate depune mult efort fizic. Trebuie să facă fizioterapie, dar n-are un venit stabil. În plus, cineva trebuie să-i plătească biletele de avion când ne vizitează. Și să-i dea bani pentru micile lui distracții ocazionale, să le zic așa. Se strânge o sumă destul de mare.

— Uau! a spus Jules. Sunt șocată.

— Știu. Și eu. Bineînțeles că nu pot să-i cer bani lui *Ethan*, și ai mei știu asta. Întotdeauna au fost impresionați că nu i-am spus.

— Îți pare rău că nu i-ai spus?

Jules voise mereu să-i pună întrebarea asta, dar nu găsise niciun moment potrivit până acum.

— Ei, uneori da, a răspuns Ash cu ușurință. Pentru că vorbim despre tot. Mai puțin despre asta. Și nu mai putem discuta acum. E mult prea târziu, și nu cred că ar depăși șocul dacă i-aș mărturisi acum. Vreau ca viața și munca mea să fie *oneste*, dar a trebuit să le fiu credincioasă părinților mei când mi-au cerut să păstrez secretul, știi că așa a fost, iar acum nu-i mai pot spune adevărul despre Goodman. Ethan și cu mine vorbim foarte rar despre el; își închipuie că e prea dureros pentru mine, ceea ce nu e întru totul neadevărat. Chiar mă doare când mă gândesc la toată povestea asta. La ce-ar fi putut să devină Goodman.

— Mi-aș fi dorit ca Ethan să știe, a spus Jules cu glas scăzut. Întotdeauna reușește să amelioreze lucrurile, a adăugat ea înainte să-și

dea seama că mai bine ar fi tăcut.

— Înțeleg ce spui. El e omul la care vreau să merg când ceva e în neregulă. Îmi doresc din tot sufletul să-i pot povesti tot. Dar nu pot. Am făcut ce-au vrut ai mei. Eram copilul lor cel bun, *copilul lor înzestrat*. Am acceptat tot ce mi-au cerut, iar acum nu pot să-i spun din senin lui Ethan: Apropo, iubirea vieții mele, tatăl fetiței mele, toți anii ăștia am păstrat legătura cu fratele meu, iar părinții mei și Jules știu și ei de el, dar tu ești singurul căruia am omis să-i spun.

— Spune-i, Ash, a îndemnat-o Jules cu convingere. Fă-o și gata.

Dennis spusese de câteva ori că Ethan oricum avea să afle într-o bună zi. „Viața e lungă“, adăugase el.

— Știi că nu pot, a zis Ash. E un om cu principii morale ferme, Jules. Bineînțeles, asta e o calitate care, în general, îmi place la el. Dar nu face excepții.

— Și ce ai de gând să faci? Ai acces la bani de care el nu știe?

— Răspunsul scurt e: da. Și oricum, Ethan nu stă să facă *socotelile* la sfârșit de lună. Plătim pe cineva să se ocupe de asta. Avem o grămadă de venituri și de cheltuieli. Nu trebuie să-i dau socoteală nici lui Ethan, nici lui Duncan, tipul care ne ține contabilitatea. Desigur, cel mai important e să fac totul pe furiș. Și mă îngrijorez din cauza asta, pentru că nu prea mă pricep la bani sau la alte chestii care au legătură cu numerele, dar cred c-o să reușesc.

A ridicat din umeri, apoi a mângâiat ceafa netedă a copilului ei și a adăugat:

— Cineva trebuie să aibă grijă de Goodman. Și cred că persoana aia sunt eu.

În primii ani după ce li s-au născut copiii, Ash și Jules au continuat să nutrească fantezia unei prietenii strânse între fiicele lor, pe care și-o imaginau ca pe o oglindire a propriei lor prietenii. Fetele chiar s-au împrietenit și au ajuns să se gândească cu drag una la alta de-a lungul vieții, dar erau atât de diferite una de alta, încât o prietenie apropiată între ele ar fi fost mai degrabă un dar pe care ar fi încercat să-l ofere mamelor lor, nu ceva născut spontan.

— *Doamne*, ce diferite sunt, i-a spus Jules lui Dennis după ce a petrecut o zi la Ash și Ethan.

Atunci, fetele aveau patru ani; Ash și Ethan se mutaseră de curând pe Strada Charles, într-o zonă selectă din Greenwich Village, într-o casă elegantă cu etaj, spațioasă și scăldată în soare, înscrisă în patrimoniul arhitectural al orașului. În casă, în ciuda prezenței unei fiice de patru ani

și a unui fiu dificil de doi ani — Morris Tristan Figman, alintat Mo —, domneau întotdeauna calmul și ordinea. Ceea ce se datora în bună parte cuplului jamaican, Emmanuel și Rose, angajați ca om de serviciu și, respectiv, bonă, care se ocupau de cea mai mare parte a treburilor cotidiene ale familiei. Erau niște angajați extrem de discreți: un soț curtenitor, ras în cap, și soția lui grijulie, dar jucăușă. Camerele erau imaculate, iar copiii, curați și îngrijiți, la fel ca și părinții lor.

La etaj era o cameră de joacă spațioasă, care semăna cu sala de așteptare pentru clasa întâi a unui aeroport — era mochetată pe toată suprafața, ca nu cumva să se rănească cei doi copii, avea lumini discrete și era vopsită nu în culorile țipătoare care, chipurile, îi atrăgeau pe copii, ci în nuanțe calde. Înăuntru era o trambulină și o ladă mare plină cu mingi, un tobogan, o căsuță gonflabilă și animale de pluș în mărime naturală. Jules și-a imaginat-o pe una dintre secretarele lui Ethan sunând la FAO Schwarz[99] și spunând: „Dați-ne tot ce-aveți mai bun“.

Un loc minunat în care să crești, s-a gândit ea — ce bine era să ai o asemenea casă, cu asemenea părinți calmi și inventivi. Jules s-a așezat pe una dintre canapelele de culoare deschisă, cu un pahar de vin oferit de Rose, și a luat o gură mare, vrând să simtă o mângâiere pe gât și în piept, ca să nu construiască în minte un ecran deprimant, împărțit în două: *acest* loc, *această* viață, și propriul ei apartament din clădirea fără lift de pe West 84th Street, unde ea, Dennis și Aurora locuiau în dezordine, cu finanțele în piuneze și cu apatia caracteristică unei persoane cu depresie clinică.

Aurora alerga prin camera de joacă a soților Figman și Wolf, strigând: „Sunt sergent de armată! Eu sunt regele!“ Sergentul-rege s-a aruncat în lada cu mingi, în timp ce Larkin, care stătea cu o carte pentru copii pe bancheta de la fereastră, se uita impresionată la ea. Mo dormea în pătuțul lui, i-a explicat Ash, ceea ce era o adevărată minune, însă Rose era un adevărat geniu cu Mo, care de obicei era foarte dificil pe la ora două, țipând întruna și nereușind să se scufunde în liniștea necesară somnului. Jules a încercat s-o liniștească pe Aurora ca să nu-l trezească, dar Ash i-a spus că putea face câtă gălăgie voia, pentru că pereții erau foarte groși și că nu trecea niciun zgomot prin ei.

— Văd că Aurorei îi place să preia controlul, a observat Ash. Poate o să conducă o televiziune când o să fie mare.

— Nu! a spus Aurora, îmbujorată și triumfătoare. Sunt militar! Conduc pe *toată lumea*!

Cele două femei au izbucnit în râs. Aurora era „foarte exuberantă“, după cum spusese Ash cândva. Jules nutrea o iubire nebună pentru fiica

ei. Aurora se purta ca un clovn în mod deschis, ceea ce era diferit de a fi spiritual, iar Jules era topită după ea, la fel și Dennis, care, atunci când trebuia, putea să ignore zgomotul de fond al depresiei și să comunice cu fetița lui. Soțul ei era, poate, echivalentul unui părinte care ridică o mașină de pe un copil. Dennis era deprimat, dar avea capacitatea de a se scutura de povara depresiei ca să aibă grijă cum se cuvine de Aurora. Depresiile atipice ofereau uneori astfel de contradicții, a spus doctorul Brazil.

Jules a observat că, restul după-amiezii, ori de câte ori Larkin se juca cu Aurora, fiica lui Ash părea mai degrabă s-o facă din politețe. Larkin s-a urcat și ea în ladă și a lăsat-o îngăduitor pe Aurora să arunce cu mingi în ea; apoi s-a dat pe tobogan cu capul înainte, dar după ce a ajuns pe podea, s-a scuturat și s-a întors să citească pe băncuța de la fereastră.

Aurora a luat loc lângă ea și a întrebat-o:

— Ce carte e?

— *Căsuța din pădure*.

— Are glume?

Larkin a stat pe gânduri.

— Nu, a zis ea apoi.

— Poți s-o citești singură?

Larkin a dat din cap în semn că da.

— Când am învățat să citesc, s-a schimbat totul, a mărturisit ea.

Larkin era matură, dar nu avea un aer superior sau răutăcios. Era o fetiță deschisă, care moștenise de la mama ei frumusețea fragilă, inteligența și bunătatea, iar de la tatăl ei, predispoziția pentru eczeme, având deja nevoie de creme speciale. Moștenise și imaginația tatălui ei? Era prea devreme ca să se poată spune cu siguranță, dar răspunsul deprimant era: probabil că da.

— Ai de gând să te superi din cauza lui Larkin? a întrebat-o Dennis în noaptea aceea, văzând că, înainte de culcare, Jules încă descria grația, precocitatea și eleganța delicată a fiicei lui Ash, precum și felul în care erau făcute lucrurile la casa regală de pe Strada Charles. Sau e o întrebare prostească? a continuat el. Cumva ar trebui să te întreb: „Cât o să dureze până o să-ți treacă supărarea?“

— Nu, a răspuns Jules, pe Aurora n-aș schimba-o cu nimeni altcineva.

— Înțeleg. O spui așa ca să faci o distincție: pe mine m-ai schimba.

— Nu, nicidecum.

— Ba da, ai face-o. Și te înțeleg.

Conversația aproape că-l dezmeticise și părea că, în sfârșit, putea

vedea din nou lumea prin ochii lui Jules; putea să vadă prin lentilele ei colorate și să-și dea seama că se pregătea să-l părăsească.

— Aș aprecia dacă n-ai mai înțelege. E o situație nasoală, Dennis, a spus Jules. Toată conversația asta e nasoală. Dacă aș vrea să scap de depresia ta? Dacă te-aș schimba cu o versiune a ta care nu e deprimată? Da, bine, aș face-o. Dar n-ai face și tu la fel? Nu asta vrem amândoi?

De cinci ani, de când nu mai lua IMAO, Dennis avusese rareori perioade de bună dispoziție. Încă lupta cu ceea ce medicul lui numea în variate feluri: „depresie de nivel scăzut“, „depresie atipică“ sau „distimie“. Unele persoane erau foarte greu de tratat, spunea dr. Brazil. Reușeau să-și trăiască viața, uneori chiar plenar, dar nu se simțeau niciodată bine. Depresia atipică a lui Dennis nu-l făcea să aibă o cădere nervoasă, ca în facultate, dar nici nu dispărea. Dennis îi simțea prezența ca pe un fir de praf în ochi sau ca pe o tuse cronică și hârâită. A încercat mai multe medicamente, dar nimic nu dădea rezultate pe termen lung, iar dacă vreun antidepresiv îi ameliora totuși starea, efectele secundare erau intolerabile. La începutul acestei perioade de încercări, medicul a încercat și IMAO, dar de data asta nici măcar n-a mai avut efect. Chimia cerebrală a lui Dennis părea să se fi schimbat, iar IMAO semăna cu o fostă iubită care, văzută în lumina altei zile, nu mai arăta bine.

După ce a trecut suficient timp de la pierderea slujbei, Dennis și-a căutat una nouă, dar n-a găsit nimic. Nu putea primi referințe bune de la MetroCare după „comportamentul scandalos față de o pacientă“, după cum îi promisese doamna Ortega că avea să descrie incidentul în orice scrisoare pentru un eventual angajator. Dar chiar și așa, Dennis i-a mărturisit lui Jules că, și dacă s-ar fi reangajat, îi era teamă de ce ar fi putut vedea acum în corpul uman. Într-o noapte, el și Jules au stat de vorbă în pat despre asta.

— Ce crezi c-o să vezi? l-a întrebat ea în șoaptă.

— Tot felul de lucruri.

— Nu știu niciodată ce-o să văd când îmi intră un pacient în cabinet. Mi-aș dori să am și eu un instrument cu care să pot vedea. Te invidiez pentru chestia aia — cum se cheamă, transductor? —, iar tu nici măcar nu suporți să-l folosești. Bagheta ta magică. Ce fac eu pare atât de rudimentar. Știu că terapia chiar poate schimba creierul; s-au făcut studii uimitoare. Dar mare parte din proces presupune să aștepți să se întâmple lucruri și să tolerezi repetarea aceloraşi idei neconstructive. Ai un ochi bun, Dennis. Îți cunoști bine meseria, să nu uiți asta. Și ai la îndemână ajutorul echipamentului. Care o să fie acolo și când o să te simți mai bine, când o te simți pregătit să te întorci.

— Da, îmi știam bine meseria, a spus Dennis, stând pe spate cu ochii deschiși. Dar acum nu mai vreau să aud de ea. Nu mai suport ideea de a mă uita în adâncul cuiva. Pentru că, inevitabil, descoperi lucruri îngrozitoare.

— O observație destul de adâncă de la un om care nu suportă să se uite în adâncuri. O bună parte din tine încă e aici, Dennis, mai mare decât îți închipui. Dacă ai fi dispărut, ar fi fost cu totul altceva. Dar încă ești aici.

Voia să-i redea încrederea, să-și folosească asupra lui modestele ei capacități curative. Cu doar câteva zile înainte, cea mai recentă clientă a ei, o femeie de șaizeci de ani pe nume Sylvia Klein, care își petrecea plângând mare parte din fiecare ședință, zâmbise atunci când îi povestise lui Jules că fiica ei Alison, moartă cu trei ani în urmă de cancer de sân, fusese obsedată de Julie Andrews în copilărie și că văzuse *Sunetul muzicii* de multe ori, ba chiar începuse să vorbească cu accent britanic, întrebând: „Mami, accentul meu sună autentic?“

— Ați zâmbit când mi-ați spus asta, îi atrăsese Jules atenția.

— Ba nu, a spus Sylvia Klein, dându-se pe spate, apoi a aplecat capul într-o parte și, foarte șovăielnic, a zâmbit din nou. Sau poate am zâmbit.

Dar Jules nu putea face mare lucru pentru Dennis: lua masa cu el, mergeau împreună să închirieze filme de la Blockbuster, stătea cu el în pat și îl asculta vorbind despre cât de persistentă era starea lui distimică. Apoi, când Jules a aflat de sarcina ei neprevăzută, au fost amândoi la fel de șocați; și-au făcut griji că nu vor avea suficienți bani să crească un copil și s-au întrebat cum avea să fie pentru Dennis cu un copil în apartament. Și cum avea să fie pentru copil cu un tată deprimat — *un tată distimic*, ținea Jules să spună, pentru că suna mai puțin amenințător. Oare un copil ar fi putut să-și dea seama? Iar Dennis avea o grijă suplimentară: dacă ar fi fost ceva în neregulă cu copilul? „Sunt atâtea lucruri care ar putea merge rău, a spus el. ADN deteriorat sau malformații. Copilului ar putea să-i lipsească părți din *creier*, Jules. Am văzut cazuri la ecograf. Poate să lipsească o *bucată* mare — pur și simplu nu crește. Sau poate să facă hidrocefalie, adică să acumuleze apă în creier, ceea ce iarăși e grav.“ A epuizat-o pe Jules cu fricile lui legate de copil și a reușit s-o înspăimânte și pe ea. În a douăzecea săptămână de sarcină, când era programată la o ecografie amănunțită a fătului, i-a cerut lui Dennis să meargă cu ea, deși refuzase s-o însoțească la consulturile anterioare, motivând că n-ar fi fost o companie plăcută, ceea ce probabil era adevărat, și tocmai de aceea Jules nu insistase.

— Nu pot, i-a spus el și acum.

— De data asta chiar am nevoie de tine, a zis Jules. Nu pot continua să fac totul de una singură.

Așa că până la urmă a mers și a stat lângă ea în lumina difuză a micului salon în care o ecografistă tânără a întins un strat de gel pe abdomenul convex al lui Jules și a început să-i plimbe transductorul pe piele. Și dintr-odată, pe ecran a apărut copilul. Lui Dennis i s-a tăiat respirația. Se uita la imagine și, în timp ce tânăra apăsa pe niște butoane, Dennis i-a pus câteva întrebări de specialitate, scurte și încordate. Jules și-a amintit că, în ziua de după ce au făcut dragoste prima oară, ea și viitorul ei soț s-au dus la grădina zoologică din Central Park și, în aripa pinguinilor, au vorbit despre depresia lui. Acum, se aflau într-un alt loc întunecat, uitându-se din nou la o vietate aflată în spatele unui geam. Ecografista a făcut măsurători, apoi a zâmbit liniștitor și a făcut semn spre ecran.

— Uită-te la ea, mișcă, a spus Dennis, apropiindu-și fața de ecograf să studieze imaginile granulate și mișcătoare pe care doar el și ecografista le puteau descifra și care, pentru Jules, erau un joc misterios de lumini și umbre.

— Ea? a zis Jules. Parcă era vorba că nu vrem să aflăm sexul.

— A fost un „ea“ generic, a răspuns el repede. Nu-mi dau seama ce sex are.

Ecografista a întors discret capul, iar Jules și-a dat seama că Dennis nu spunea adevărul. Iarăși dezvăluise informații importante într-un salon de ecografie, dar de data asta nu s-a supărat nimeni.

Copilul era o fetiță și avea o mamă anxioasă și un tată cu o stare precară. După nașterea Aurorei, au hotărât că Dennis avea să stea acasă să aibă grijă de ea pe timpul zilei. Și-au dat seama că, procedând așa, nu aveau nevoie s-o ducă la creșă sau să angajeze o bonă, ceea ce oricum nici nu și-ar fi permis. Dennis nu și-a mai căutat post într-o clinică și slujba lui a devenit îngrijirea copilului. El și Jules au discutat dacă nu cumva era prea deprimat ca să stea toată ziua cu fetița, iar Dennis a spus că voia măcar să încerce. Îl interesa, i-a spus el precaut. Jules a vorbit despre asta și cu Ethan și Ash. „Ce, a zis Ethan, îți închipui c-o să-i citească din *Clopotul de sticlă*? Sunt sigur c-o să fie bine.“

Dar, la puțină vreme după ce Dennis a început să aibă grijă de Aurora cu normă întreagă, Jules și-a dat seama că de fapt zilele petrecute cu fiica lor erau deseori liniștitoare pentru el. În mod curios, sarcinile plictisitoare nu păreau să-l deranjeze, și nici măcar cele cu adevărat neplăcute, cum era mersul la spălătorie cu Aurora în căruț, târând după el un cărucior înțesat cu haine murdare și lenjerie de pătuț. Era ușurat că nu

trebuia să facă toată ziua conversație cu alți adulți pe teme precum Războiul din Golf, care izbucnise în august — primul război televizat, cu multe sincope și reluări, ca un meci de fotbal foarte prost, cu generalul Norman Schwarzkopf pe post de mijlocaș central. De fiecare dată când venea vorba despre acest nou război, te apuca groaza și te întrebai: Ce-o să se întâmple mai departe? Oare o să se extindă? O să ajungă *până aici*?

Dar în universul separat și închis al copiilor, mamele, bonele și Dennis discutau despre aparate pentru monitorizat bebelușii, despre diferite tipuri de cărucuri și despre cât de buni erau anumiți pediatri. Televizorul nu era niciodată dat pe știri despre război, ci întotdeauna pe emisiuni calme sau pe muzică relaxantă, adică exact lucrurile de care aveau nevoie atât Aurora, cât și Dennis. Aceasta era viața pe care, fără să plănuiască, o construiseră Jules și Dennis: una în care doar un părinte avea venit și în care mama aducea bani în casă, iar de copil se îngrijea tatăl. Cu timpul, aveau să fie mai mulți tați care stăteau acasă cu copiii, fie mulțumită unei gândiri progresiste, fie pentru că economia începuse să scârțâie, dar, în 1990, a vedea un copil îngrijit de tată încă era o priveliște atât de neobișnuită, încât până să-l cunoască mai bine, mamele și bonele se uitau cu uimire la Dennis în parc sau pe stradă, suspicioase sau curioase să afle ce era în neregulă cu el.

Dennis avea o depresie de durată, dar tolerabilă, iar Jules găsise și ea mijloacele de a o tolera. Pe măsură ce creștea, Aurora devenea gălăgioasă și solicitantă, dar îi oferea multă bucurie lui Jules; și dacă *bucurie* era un cuvânt prea puternic pentru a descrie ce simțea Dennis, Aurora cel puțin îl emoționa, atingând o coardă dinăuntrul depresiei lui. Jules își imagina mintea lui Dennis ca pe lada cu mingi colorate din camera de joacă a soților Figman-Wolf. Uneori, când ceva reușea să-l atingă, mingile erau agitate și își schimbau poziția, iar câteva săreau din ladă.

Când Aurora a început grădinița, s-a lepădat de prenumele ei ca și când ar fi fost o mare nenorocire, o cămașă din păr de cal împodobită cu paiete și funde prea feminine. Și s-a transformat cât se poate de natural în Rory, la fel cum se metamorfozau în roboți mașinile Transformers cu care se juca ore în șir — foarte asemănător cu felul în care Julie se transformase cu mult timp în urmă în Jules.

În schimb, Larkin a rămas Larkin pentru totdeauna, ca un portret în roz și crem, și deseori strecura plicuri sub ușa de la dormitorul părinților sau lângă farfurii, la micul dejun. Cu scrisul ei precoce, tremurător și fermecător, scria:

Mami și tati aț vrea să fiți invitații mei la un ceai cu păpuși care este în camera mea la or 4. De la Larkin fiica vostră.

— Oh, trebuie să le păstrezi, a spus Jules prostește când Ash i-a arătat câteva dintre scrisorile lui Larkin.

Pe Rory n-o interesa deloc scrisul, ci voia să fie tot timpul în mișcare. Jules și Dennis cumpărau tot felul de mici vehicule pentru fiica lor: drăcovenii din plastic portocaliu sau galben, cu roți mari, care trebuiau urcate pe scări, la fel cum trebuise urcat și căruțul atunci când Rory era bebeluș. „Suntem prea bătrâni ca să creștem un astfel de copil într-un astfel de loc“, i-a spus Jules lui Dennis. Rory nici măcar nu avea camera ei și încă dormea pe un pat pliabil într-un colț al livingului. Dar Jules ținea minte ce-i spusese Cathy Kiplinger cu mult timp în urmă, în cabana fetelor, referindu-se la sânii ei supradimensionați: „Te obișnuiești cu ce ai“. Și totuși, era greu. Uneori, când îi cereau să-și folosească „vocea interioară“ sau să stea liniștită și să dezlege labirinturi în timp ce Jules citea însemnările de la ședințele de terapie, Rory nu era în stare să le dea ascultare. „Nu pot să stau nemișcată! striga ea, foarte supărată. Am o mâncărime în corp!“

— Are o mâncărime în corp! i-a spus Jules lui Ash la telefon.

— Și poate să se scarpine? a întrebat Ash. Asta e partea importantă, nu crezi? Trebuie să se poată scărpina.

— Cred că se referă la o mâncărime metaforică.

— Știu ce vrea să spună. Tot ce sugerez e că ar trebui să se poată exprima, nu pentru tine, ci pentru ea. Doar nu vrei să ajungă într-o situație ca aia din *Drama copilului înzestrat*.

Larkin Figman era frumoasă, creativă și sensibilă la orice. La casa în stil Tudor pe care Ash și Ethan o cumpăraseră recent în Katonah, la nord de New York, la o oră de mers cu mașina, cu intenția de a se duce acolo în weekenduri — casă pe care au vândut-o câțiva ani mai târziu (nu o foloseau decât rareori) pe mult mai mulți bani decât o cumpăraseră —, Larkin venea în fugă spre părinții ei cu mâinile căuș, adăpostind câte o mică vietate rănită sau câte un greiere lovit și speriat care încerca să-i scape printre degete. Larkin voia să construiască un spital pentru bietele animale, iar apoi, dacă își reveneau, să organizeze un ceai în cinstea lor, confecționând cești extrem de mici pentru această ocazie.

Într-unul din weekendurile în care a reușit să scape din studioul de animație, iar Dennis și Jules s-au dus la Katonah cu trenul, Ethan le-a spus:

— Folosim multe calote de ghindă aici. Aveți idee cât de greu e să scoți căcaturile astea de calote? De fiecare dată îmi zdrelesc degetul mare.

Iubirea lui Ethan și a lui Dennis pentru fiicele lor nu era complicată, dar în cazul amândurora era intensă și solidă. Iubirea dintre tată și fiică presupunea o tensiune care în general era și permisă, și plăcută. Era ceva atât de *frumos* să vezi un tată masiv având grijă de o fetiță mititică. Mărimea și micimea puse laolaltă — și totuși, mărimea n-ar fi rănit niciodată micimea! O *respecta*. Într-o lume în care lucrul mare întotdeauna îl strivea pe cel mic, îți venea să plângi când vedeai ceva mare fiind bun, venerând și *plecându-se* în fața a ceva mic. Când îți vedeai fetița cu tatăl ei nu puteai să nu-ți amintești de propriul tău tată; pentru Jules, era o priveliște copleșitoare, și făcea eforturi să se uite la ei, iar în cele din urmă întorcea privirea.

Când era mică, Rory își dorea anumite lucruri, iar Jules își dădea seama de asta, însă prefera să le ignore, pentru că fiica ei de obicei nu își exprima dorințele. Deși un pic trist, era de așteptat ca Jules, care își invidia atât de mult prietenii, să aibă o fiică invidioasă. Dar, spre deosebire de mama ei, Rory nu invidia viața captivantă a lui Ash, Ethan și Larkin, ci îi invidia pe băieți. Odată, a venit acasă de la grădiniță și i-a povestit despre băiatul al cărui dulăpior era lângă al ei.

— Of, mami, Andrew Menzes stă în picioare când face pipi. Și pipiul lui iese ca o ață curbată. O ață curbată și *aurie*, a înfrumusețat ea, apoi a izbucnit în plâns.

Iar Jules ar fi putut plânge și ea — doi copii geloși și plângăcioși —, dar s-a abținut, și doar a încercat să diminueze importanța ației curbate și aurii.

— Și pipiul tău iese ca o ață aurie, i-a spus ea cu glas blând. Al tău e o ață dreaptă, asta-i tot.

— Pipiul lui Andrew Menzes iese dintr-o *rachetă*, a continuat Rory pătimaș, iar mama ei a rămas fără replică.

În viață, unele visuri se puteau îndeplini, iar altele nu, oricât de mult ți le-ai fi dorit. Era nedrept, îndeplinirea visurilor ținând mai degrabă de noroc decât de altceva. Dar uneori, imediat după ce făcea câte un comentariu foarte aspru legat de norocul lui Ash și Ethan — care includea averea lor, faptul că erau speciali, talentul extraordinar al lui Ethan, iar acum și pe fiica lor —, Jules se simțea brusc revigorată. Apoi totul se liniștea și lucrurile se întorceau la normal; în mintea ei apărea imaginea propriei sale fiice minunate și fețele blânde ale prietenilor săi — cea turtită și urâtă a lui Ethan, cea frumoasă și delicată a lui Ash —, care îi temperau răutatea.

Apoi, revenindu-și complet din mica ei euforie malițioasă, se simțea și mai vinovată, amintindu-și că, deși viața lui Ash și Ethan era amplă și miraculoasă, căsnicia lor avea în mijlocul său o cameră încuiată, în care se afla nu doar secretul vieții islandeze a lui Goodman, ci și toată suferința pe care i-o pricinuia lui Ash soarta fratelui său. Căci fratele din copilărie dispăruse, cu toate că Ash reușea să se vadă cu el pe ascuns o dată sau de două ori pe an, când mergea în Europa, cu toate că îi scria scrisori când era singură acasă și vorbea cu el de pe un telefon mobil pe care și-l cumpărase special pentru asta și de care Ethan nu avea habar — Ash îi spunea „telefonul Batman“ — și cu toate că acum îl susținea cu o foarte mică parte din banii câștigați de soțul ei din *Figland*. Iubirea și sprijinul secret și elaborat oferite lui Goodman de familia Wolf făceau ca pierderea lui să fie aproape acceptabilă — și totuși.

„Toată lumea suferă“, spusese una dintre profesoarele preferate ale lui Jules de la școala de asistență socială în prima zi a unui seminar intitulat „Să înțelegem pierderea“. „Toată lumea“, accentuase ea, ca și când cineva din încăpere ar fi putut crede că unii erau scutiți.

Uneori, Jules își amintea brusc și surprinzător de viața ei dinainte de căsătorie, de dinainte de bogăție sau de absența ei și de dinainte de a li se naște copiii. O viață în care Jules încă era o fată fascinată de o altă fată și fratele ei, de părinții lor și de apartamentul în care locuiau, de viața lor captivantă și rafinată. Deși nu o cuprindea tristețea gândindu-se la acea perioadă, încă își amintea cum era pe atunci. Într-o toamnă, la conferința anuală de psihoterapie ținută la Hotelul Waldorf, în timp ce Jules stătea în sala de festivități, bând o cafea cu niște cunoștințe, trecutul și-a făcut apariția într-o formă cu totul neașteptată. Era înconjurată de terapeuți de toate soiurile — psihoterapeuți clinicieni, asistenți sociali de spital, doctori în educație, doctori în psihologie, psihiatri —, vocile lor alcătuind un cor răsunător în sala luminoasă și caldă. Jules a observat un bătrân firav ghidat prin mulțime de o tânără. Probabil avea nouăzeci de ani, iar când cei doi au trecut cu pași mici pe lângă ea, Jules a văzut ce scria pe ecusonul lui: Leo Spilka, psihiatru, și și-a amintit imediat numele. Fără să se gândească o clipă la confidențialitatea medic–pacient sau la ce rost ar fi avut să-i vorbească, s-a dus direct la el.

— Domnul Spilka?

— Da? s-a oprit bătrânul, uitându-se la ea.

— Mă numesc Jules Jacobson-Boyd. Pot să stau un pic de vorbă cu dumneavoastră?

Psihanalistul s-a întors spre însoțitoarea lui, ca și când i-ar fi cerut încuviințarea, iar ea a ridicat din umeri și a aprobat din cap, iar dr. Spilka

și Jules s-au dat câțiva metri mai încolo, lângă niște platouri cu prăjituri scumpe.

— Sunt terapeută clinicană, a spus Jules. În adolescență am fost prietenă cu un băiat pe nume Goodman Wolf. Vă spune ceva numele lui?

Dr. Spilka n-a zis nimic.

— Goodman Wolf, a repetat ea un pic mai tare. În anii șaptezeci, a fost clientul… pacientul dumneavoastră.

Psihanalistul tăcea în continuare, așa că Jules a adăugat:

— Fusese acuzat că violase o fată la Tavern on the Green în noaptea de revelion.

În cele din urmă, dr. Spilka a spus cu glas blând:

— Continuați.

Jules a început să vorbească mai repede și mai animat.

— Ei bine, povestea asta a rămas nelămurită pentru noi toți, cei care i-am cunoscut familia și care eram apropiați de fata care l-a acuzat. E o poveste despre care nu prea vorbim deschis — a fost foarte complicată —, și a trecut atât de mult timp de atunci, încât ne e greu să mai deschidem subiectul. Dar mă întreb dacă e ceva ce credeți că ați putea să-mi spuneți, ceva care să pună lucrurile în perspectivă, ca să zic așa. Dacă îmi spuneți ceva, va rămâne între noi. Știu că nu e corect din partea mea să vă întreb despre un fost pacient. Dar a trecut atâta timp de atunci, și când v-am văzut aici, mi-am zis că trebuie să vă întreb.

Dr. Spilka s-a uitat la ea o vreme, apoi a dat ușor din cap și a spus:

— Da.

— Da?

— Îmi aduc aminte de băiat.

— Serios?

— Era vinovat, a spus dr. Spilka.

Jules se uita țintă în ochii lui, iar el, țintă în ochii ei. Privirea lui era fermă și rece, privirea unei țestoase bătrâne; a lui Jules era șocată.

— Chiar era vinovat? a întrebat ea cu glas scăzut.

Habar n-avea ce să mai spună. Gândul că va trebui să-i povestească acea conversație lui Ash o făcea să simtă ceva aspru în gură, un fel de congestie, ca și când ar fi mușcat un căluș. De-a lungul anilor, nu se întrebase prea des dacă Goodman era vinovat sau nevinovat; familia lui nu avea niciun dubiu că era nevinovat, și asta era și convingerea ei.

— Da, a răspuns psihanalistul, el a omorât-o pe fata aceea.

— Nu, nu. N-a omorât-o, a spus Jules. E în viață, lucrează în finanțe. Și l-a acuzat c-ar fi violat-o, mai țineți minte?

Dar dr. Spilka a insistat:

— Da, așa-i. A violat-o și a strâns-o de gât până i-au ieșit ochii din cap. Da, era o curvă, dar el era un nenorocit, și l-au închis într-o închisoare de maximă securitate, unde îi și e *locul* nemernicului ăluia cu bărbie proeminentă.

— Nu, dr. Spilka, nu, îl confundați cu altcineva — cu Studentul Criminal, cred. Dar asta s-a întâmplat zece ani mai târziu. Tot în Central Park. Au fost multe cazuri din astea în parc, poate că le-ați amestecat. E de înțeles.

— Sigur nu-l confund cu nimeni, a spus bătrânul psihanalist, îndreptându-se de spate.

Apoi, însoțitoarea lui, care aștepta atentă la câțiva pași de ei, s-a apropiat, spunând că era fiica lui, și și-a cerut scuze pentru tatăl ei.

— Suferă de demență, i-a mărturisit ea calm, de față cu el. Mai încurcă lucrurile, nu-i așa, tată? Îl aduc în fiecare an la conferință, pentru că îi plăcea foarte mult pe vremuri. Îmi pare rău dacă a spus ceva care v-a supărat.

— A omorât-o, a insistat Leo Spilka, ridicând din umeri, după care fiica lui l-a tras deoparte.

---

96 Companie de dans înființată în 1925 în St. Louis.

97 Personaj principal al povestirii omonime scrise de Washington Irving în 1819. Rip Van Winkle pleacă într-o zi în pădure, se întâlnește cu niște bărboși ciudați, bea rachiu cu ei, după care adoarme și se trezește douăzeci de ani mai târziu, cu o barbă de aproape jumătate de metru.

98 „Confuzia sfârcului“ se referă la faptul că un bebeluș preferă să se hrănească din biberon și nu de la sân, dacă de la sân nu primește cantitatea de lapte de care are nevoie.

99 Magazin de jucării new-yorkez înființat în 1862.

Paisprezece

Episodul pe care mai târziu Ethan avea să-l descrie — nu întru totul ironic — drept „transformarea de la Jakarta“ a avut loc într-o vacanță pe care și-o luase împreună cu familia ca să-și refacă forțele. De curând, specialiștii de la Centrul Pediatric al Universității Yale stabiliseră că Mo avea o tulburare din spectrul autist, iar Ash hotărâse că întreaga familie avea nevoie să meargă într-un loc îndepărtat de rutina vieții lor de zi cu zi. Diagnosticul lui Mo o făcuse să plângă des la început, dar spusese de multe ori și că: „Îl iubesc, e al nostru, și n-am să-l las la greu“. Iar acum, voia ca familia să fie laolaltă în acea „nouă realitate“, cum spusese ea.

Ethan, care, după aflarea diagnosticului, adoptase un calm imperturbabil, a spus: „Da, sigur“. Ash alesese Indonezia pentru că nu mai fuseseră niciodată acolo, și părea o destinație frumoasă și odihnitoare, dar și pentru că voia să regizeze o piesă pentru Open Hand, în care voia să folosească teatrul de umbre originar din Bali, deși nu știa când avea să mai poată regiza, pentru că acum voia să fie alături de Mo. Lui Ethan nu-i plăcea să vorbească despre diagnosticul lui Mo, nici măcar cu soția lui, pentru că era ca și când s-ar fi uitat la o eclipsă. Când se gândea la fiul lui, simțea că ia foc și se dezintegrează. Ash era la fel ca de obicei, sensibilă și fragilă, deși ea fusese cea care făcuse programarea pentru sesiunea de diagnostic de două zile la Yale, iar apoi, în ciuda tristeții și emotivității, tot ea fusese cea care alcătuise echipa de profesori, terapeuți și îngrijitori pentru Mo. Ea era cea puternică, iar Ethan nu se îndoise niciodată că era capabilă să aibă grijă de fiul lor cu iubirea războinică a unei mame. Ethan nu-și ascundea durerea profundă față de Ash — și ea era foarte îndurerată, îi mărturisea ea —, dar păstra numai pentru el furia și indiferența.

Ori de câte ori începea să se gândească la Mo și la posibilitățile care acum îi erau interzise pentru totdeauna, gândurile îi zburau repede în altă parte, de obicei la munca lui, care era ca o problemă interesantă și nesfârșită care trebuia rezolvată. Tot ce voia în perioada aceea era să stea în studioul lui și să lucreze. În ultimii ani, se referise la studio în mod neoficial ca la Atelierul de Animație, iar de curând televiziunea oficializase numele, trecându-l pe peretele de sticlă de la etajul al optsprezecelea al clădirii de birouri de pe Bulevardul Americilor. Acum, animația propriu-zisă pentru *Figland* era produsă în Coreea, dar preproducția și numeroase alte proiecte făceau ca studioul să fie aglomerat și plin de viață. După diagnosticul lui Mo, ba chiar și înainte,

Ethan rămăsese de multe ori după program, și rareori era singur în studio. Tot timpul mai era câte cineva care lucra la un proiect și nu putea să se rupă de la munca lui. Într-o noapte, a rămas doar el cu directorul, care corecta sincronizarea pe niște desfășurătoare; au pus Velvet Underground la maximum în tot studioul, iar un gardian a venit să vadă dacă se întâmplase ceva. Ethan Figman, tatăl a doi copii — o fetiță delicată și strălucită și un băiat bolnav — stătea până târziu în noapte, oferind echipei sugestii și critici cu privire atât la problemele esențiale, cât și la chestiunile mărunte. Era extenuat de discuțiile cu reprezentații televiziunii, de lecturile pe roluri, de ședințele de înregistrări și de toate celelalte sarcini, și în plus suferea cumplit pentru fiul său; și totuși, nimic nu i-ar fi plăcut mai mult decât să rămână în studio zile la rând, ascunzându-se în micul său spațiu privat, care fusese amenajat pentru el într-o anexă suspendată, la care se ajungea pe o scară. Uneori, chiar își petrecea noaptea acolo, în ciuda protestelor lui Ash. Dar, în cele din urmă, Ash îl convinsese să meargă în acea vacanță de familie, menită să unească trei oameni care deja erau uniți și pe unul care nu era, dar care avea nevoie să fie legat de ceilalți și de lume.

Acum, Ash avea o carieră solidă ca director artistic al teatrului Open Hand. Revigorase acel teatru mic și ponosit din East Village și îl transformase într-un loc în care se lansau în teatru tinerii dramaturgi și în care mai ales tinerelor li se dădea o șansă să răzbească în lumea încă foarte sexistă a teatrului contemporan — pentru că încă predominau scriitorii și regizorii de sex masculin. („Uită-te la studii“, le spunea Ash tuturor, întinzându-le niște fotocopii prinse cu capse care detaliau această nedreptate. „Știu că par nebună“, îi spunea ea lui Ethan, și nu, nu părea nebună, dar da, se repeta, deși ce spunea era adevărat, iar faptele erau regretabile.) Open Hand cumpărase un spațiu mai mare și mai elegant pe East 9th Street, în apropierea vechiului sediu, iar inaugurarea se făcuse cu o piesă cu două personaje scrisă de o tânără afro-americană, despre fiica înstrăinată a unui membru în Pantera Neagră[100] care vine să-și viziteze tatăl pe patul de moarte, piesă ce câștigase câteva premii Obie și pentru care existau negocieri să se joace și pe Broadway. Ash apărea deseori în paginile culturale ale ziarelor și revistelor; articolele respectuoase și elogioase pomeneau inevitabil și căsătoria ei cu Ethan — lucru pe care deja îl știa toată lumea —, precum și frumusețea și eleganța ei, iar aceste două adaosuri o mâhneau de fiecare dată.

— Ce trebuie să *fac*? se întreba Ash. Zău așa! Sau poate problema e: „Ce trebuie să facă o femeie ca să fie văzută ca o persoană serioasă?“

— Să fie un bărbat, cred, îi răspundea Ethan, apoi adăuga: Îmi pare

foarte rău, știu că e nasol, ca și când sexismul din teatru și de prin alte locuri ar fi fost vina lui.

Ethan angaja femei la toate nivelurile și sprijinea cauzele femeilor, dar cei mai mulți oameni încă aveau mai multă încredere în bărbați decât în femei. „Nu există feminin pentru *geniu*“, spusese Ash cândva. Ethan se simțea ușurat că Ash primea în sfârșit responsabilitate și atenție, deși lumea unui teatru din East Village, departe de Broadway, avea să fie întotdeauna mai mică și mai puțin notorie decât cea a televiziunii sau a filmului. Dar pe Ash n-o interesa notorietatea. Nici pe Ethan. Și totuși, întâmplarea făcuse ca Ethan să aibă parte de ea.

În cele din urmă, au făcut planuri de vacanță, iar complexul din Bali era, deloc surprinzător, foarte luxos. Ethan dormise ultima oară într-un pat ca acela, cu plasă împotriva țânțarilor deasupra căreia se întindea doar cerul, atunci când fusese pe insula Kauai cu Ash, Dennis și Jules, și nici unii, nici alții nu aveau copii. Și-a dat seama cât de dor îi era de perioada aceea. Dar îi era dor și de Jules, sentiment care nu-l părăsea niciodată. Pentru că deși fuseseră apropiați în anii în care cariera lui avusese o ascensiune incredibilă, nașterea copiilor schimbase complet situația. Când veneau copiii, familiile începeau să strângă rândurile. Nu plănuiau să facă asta, ci, pur și simplu, se întâmpla. Familiile erau ca niște națiuni insulare, bine fortificate. Micul grup de cetățeni care locuia pe stâncă se strângea laolaltă instinctiv, aproape defensiv, și toți cei care se aflau în afara zidurilor — chiar dacă odată îți fuseseră cei mai buni prieteni — nu erau acum decât *străini*. Familiile aveau propriul lor fel de-a fi. Te uitai la cum își creșteau alții copiii, chiar și la oamenii pe care îi iubeai, și ți se părea că tot ce făceau era greșit. Iar cultura și practicile propriei tale familii erau întotdeauna singurele corecte. Cine ar fi putut spune de ce o familie hotăra să adopte un anumit stil, să spună glumele pe care le spunea și să pună anumiți magneți pe frigider?

De când avea copiii, nu doar că Ethan n-o mai vedea pe Jules la fel de des ca înainte, dar pe Jonah nu-l mai vedea deloc; și Jules îi spusese același lucru lui Ethan despre Jonah. Pentru că exista o ruptură și mai clară între cei cu copii și cei fără, și trebuia s-o accepți. Iar acum, faptul că Mo avea dizabilități de dezvoltare făcea ca lucrurile să fie încă și mai radicale. Cu un astfel de copil, tu și familia ta trebuia să vă *vindecați*, și nu puteați face asta cu niciunul dintre prieteni în preajmă — nici cu cei care aveau copii, nici cu cei care nu aveau —, deși Ethan și-ar fi dorit din tot sufletul să se poată. Nu i-ar fi spus niciodată lui Ash ce simțea cu adevărat pentru Mo, dar ar fi vrut să-i mărturisească lui Jules. Nu știu dacă îl iubesc, Jules, i-ar fi spus. Sunt îndărătnic și zgârcit cu iubirea mea. Vine și

pleacă numai la momente nepotrivite.

În patul în aer liber din vila lor, Larkin țopăia printre părinții ei, iar Mo, care avea trei ani, stătea întins pe o parte, cu trupul lui subțire aproape deliberat întors cu spatele la ei. Întreaga familie era adăpostită sub o plasă violet țesută în Bali. Oare începuseră să se vindece? Să înceapă vindecarea, ar fi vrut Ethan să-i spună ironic lui Ash. Erau acolo de mai puțin de patruzeci și opt de ore. Începuseră să se instaleze în „noua realitate“? Cum aveau să-și dea seama dacă începuseră sau nu?

În dimineața celei de-a patra zile, Ash dormea în pat, mângâiată de briză, iar copiii luau micul dejun cu Rose pe terasă. Ethan stătea la umbra unui arbore mare, cu frunziș bogat, scriind o carte poștală. Din politețe, o adresase lui Dennis și lui Jules, dar de fapt o scria pentru Jules, și bineînțeles că ea avea să-și dea seama.

Dragă D și J,

Ar fi atât de frumos dacă ați fi și voi aici. Dar e o vacanță doar pentru familie, dat fiind că tocmai am aflat diagnosticul lui M. Tot ce pot să spun e: slavă Domnului că o avem pe Rose, altfel timpul petrecut cu familia ar deveni extenuant, și am putea fi tentați să-l lăsam pe Mo cu blânzii negustori de pește de pe marginea drumului. GLUMĂ! Până acum, vacanța a fost destul de liniștită. Ash a avut dreptate, chiar trebuia să stăm o vreme împreună.

M-am gândit mult la voi și sper că situația e un pic mai bună decât acum o săptămână, când am plecat. Vă rog să vă mai gândiți la ce v-am spus, da? Mai multe, în curând.

Cu drag,
Ethan

Ethan știa că lui Dennis nu-i plăcea să discute cu prietenii despre depresia lui — se simțea stânjenit și nu vorbea deschis despre asta decât cu Jules —, dar deși Rory era la școală acum, iar serviciile de tată la domiciliu oferite de Dennis nu mai erau necesare, încă nu era pregătit să-și ia o slujbă care presupunea energie, concentrare, precizie și calm. La cabinet, Jules avea programul aproape plin, dar nu câștiga suficient. În New Yorkul anului 1995, Jules nu putea câștiga singură banii necesari pentru a întreține familia atât de bine pe cât ar fi vrut. Apartamentul în care stăteau era genul de locuință pe care ar fi închiriat-o un cuplu aflat la început, fără copii; genul de locuință care te obliga să urci cinci etaje ca

să-ți vezi iubita, după care trebuia să cobori aceleași cinci etaje ca să ieși cu prietenii în oraș, cu toții în jur de douăzeci de ani, fără responsabilități și fără prea mari nevoi. Dar acum, familia Jacobson-Boyd nu mai putea locui acolo; Rory nici măcar nu avea *camera ei*. Apartamentul acela mic făcea ca situația lor — depresia lui Dennis, lipsa banilor, faptul că Jules nu prea avea cum să-și schimbe clienții — să pară și mai grea.

„Vrem să vă ajutăm“, le spusese Ethan de curând într-un restaurant aglomerat. O mai spusese și înainte, dar fusese respins de fiecare dată. Cele două familii ieșiseră la unul dintre acele brunchuri[101] haotice pe care le iau părinții duminica împreună cu copiii lor. Nimeni nu se simte bine, dar toată lumea simte nevoia să facă ceva cu copiii lor în weekend. Mo stătea pe un scaun special, cum sunt cele în care se țin copiii în mașină și, ca de obicei, plângea — întotdeauna plângea, era insuportabil, dar acum știau de ce. Totul îl deranja, totul îl *rănea*. Ash s-a ridicat și s-a dus la Mo, așa cum făcea deseori când începea să plângă. Era atât de naturală și de calmă cu el. Fusese o fată răsfățată de soartă, și totuși reușise să devină o mamă care îngrijea un copil cu ceea ce lumea numea acum „nevoi speciale“. Egoul ei nu fusese rănit în mod fatal de diagnostic. Era o mamă grijulie cu bietul Mo, la fel cum era o iubită grijulie pentru Ethan și o prietenă grijulie pentru Jules și Dennis, pentru Jonah și iubitul lui, Robert. La fel de grijulie pe cât era cu distribuția și echipa unei piese. „Să ne strângem cu toții“, spunea ea calm, și până și cei aflați în colțurile cele mai îndepărtate ale teatrului puneau jos ciocanele sau scenariile și veneau la ea. La brunchul din weekendul acela, și Mo s-a oprit din plâns ca și când ar fi fost apăsat un buton. Mâna mamei sale așezată câteva clipe pe spatele lui țeapăn și sensibil l-a făcut să ridice brusc privirea, să o privească cu ochi mijiți și să-și aducă aminte că-l iubea. Să-și aducă aminte că pe lume exista ceva numit iubire. Ethan nu era în stare să facă asta; sau nu-i trecuse prin minte să facă asta. Ash i-a șoptit câteva vorbe magice fiului lor — oare ce i-o fi spus, *hocus-pocus*? —, iar trupul lui Mo s-a relaxat un pic. S-a relaxat până și trupul lui Ethan. Apoi, Ash s-a întors la locul ei, iar Ethan se uita la ea cu un aer uluit.

Rory stătea în picioare lângă scaunul ei, cântând de mama focului, iar Larkin era așezată la masă și desena pe șervețelul de hârtie din fața ei cu creioanele colorate pe care un ospătar le împărțise copiilor din restaurant ca și când i-ar fi mituit. Ethan s-a uitat plictisit să vadă ce mâzgălea fiica lui. Larkin îi desenase foarte fidel pe Wally Figman și pe Alpha Jablon, un personaj încăpățânat, adăugat recent la distribuția serialului, de care era Wally îndrăgostit.

— Frumos, a zis Ethan, surprins de îndemânarea ei.

Larkin a ridicat privirea, ca și când s-ar fi întors de foarte departe:

— Mersi, tati.

Ah, înțeleg, e o artistă, și-a spus în sinea lui. I-a părut rău pentru ea în clipa aceea, așa cum uneori îi părea rău și pentru el. Deși de multe ori era foarte mândru de Larkin, se tot gândea la talentul ei precoce și la ce soartă ar fi putut avea. Trecea în revistă ce se alesese de cei șase prieteni și prietene din acea primă vară la Spirit-in-the-Woods, când toți se întâlniseră sub auspiciile talentului. Una dintre ei devenise o regizoare de teatru ingenioasă și pasionată, cu o carieră de succes, dar oare ar fi ajuns aici dacă n-ar fi avut la dispoziție banii părinților, iar apoi banii lui Ethan? Nu, puțin probabil. Unul renunțase la talentul lui muzical din motive necunoscute, rămase misterioase chiar și pentru cei care îl iubeau. O alta se născuse cu un talent autentic pentru dans, dar, printr-un accident biologic, fusese înzestrată cu un corp care, după o anumită vârstă, n-a mai corespuns cu talentul ei. Un altul fusese șarmant, privilegiat și indolent, și avusese capacitatea de a construi lucruri, dar și înclinația de a le distruge. Iar unul — Ethan însuși — se născuse cu „un talent autentic“, după cum scriau jurnaliștii în cronici și în prezentări. Deși nu se născuse într-o familie privilegiată, și el fusese ajutat să urce pe scara succesului, cu toate că talentul era în întregime al lui și existase încă dinainte să fi apărut scara. Dar simțea că nu putea să-și asume vreun merit pentru talentul lui, pentru că se născuse cu el și doar îl descoperise într-o bună zi în timp ce desena, la fel cum Wally Figman descoperise acea mică planetă, Figland, într-o cutie de pantofi. Și, în sfârșit, ultima din acest grup de prieteni nu avusese suficient talent cât să fie amuzantă pe scenă și trebuise să-și aleagă alt domeniu, însușindu-și o abilitate, nu o artă. Clienții o iubeau pe Jules, aducându-i mereu cadouri și trimițându-i scrisori emoționante după ce terminau terapia. Și totuși, Jules era nemulțumită de cariera ei. Chiar și acum, Ethan și-ar fi dorit o altă soartă pentru ea, și poate încă era posibil. Talentul o putea apuca în atât de multe direcții, în funcție de forțele care îl influențau, în funcție de caracter și de situația financiară, dar și în funcție de cea mai înfricoșătoare și mai decisivă forță dintre toate — norocul.

— Ascultați-mă, o să vă vorbesc foarte deschis, le-a spus Ethan lui Dennis și Jules la acel brunch. Ne lăsați să vă ajutăm?

— Nu, a răspuns Dennis. Am mai discutat asta.

A urmat un moment de tăcere contemplativă în jurul mesei, și părea că până și copiii ascultau acea conversație între adulți și o înțelegeau, deși Ethan spera din tot sufletul să nu fie așa. A așteptat până când fiicele lor au început să vorbească între ele, apoi le-a spus calm lui Jules și Dennis:

— Îmi place să cred că, dacă situația ar fi inversată, aș putea să accept ajutorul vostru.

Dennis s-a uitat la el îndelung, mijind ușor ochii, ca și când ar fi încercat să-și imagineze o situație în care Ethan Figman chiar ar fi avut nevoie de ajutorul lui. Dar nu putea, și nu putea nici Ethan. Acum, amândoi bărbații erau stânjeniți.

— Jules îmi salvează viața aproape în fiecare zi, a intervenit Ash, iar când Jules a dat să protesteze, Ash s-a întors spre ea: Ba nu, e adevărat. Îmi închipui că ești o terapeută minunată; nu-mi pasă că, din câte-mi spui, clienții tăi nu prea își schimbă vechile obiceiuri. Ești plină de compasiune, loială, spirituală și înțelegătoare, și clienții primesc foarte mult de la tine. Nu-mi dau seama la ce folosește prietenia dacă nu pot să dau o mână de ajutor când prietenii mei cei mai buni sunt în dificultate. Am trecut prin foarte multe împreună. Știu că viețile noastre sunt diferite acum, dar la cine să apelez când am nevoie să stau de vorbă cu cineva, la Shyla?

— La cine? a întrebat Dennis.

— Shyla, soția lui Duncan, i-a explicat Jules cu glas scăzut. Prietenii lor apropiați.

— Ah, da, și-a amintit Dennis, iar lui Ethan i s-a părut că Jules și Dennis au schimbat o privire între ei, dar nu era singur, și oricum n-ar fi putut să-i descifreze semnificația.

— Tu ești sprijinul meu, Jules, a spus Ash. Ai fost încă de la început.

Apoi a izbucnit în plâns și fața i s-a schimonosit. Văzându-i lacrimile, Ethan s-a gândit imediat la pierderea lui Goodman, și probabil la asta s-a gândit și Jules; era un moment în care Ash recunoștea cât de mult o duruse pierderea fratelui și că Jules o ajutase să treacă peste asta.

— Și de curând, cu Mo, a continuat Ash, întorcând capul și vorbind direct cu Dennis. Faptul că a mers cu mine la Centrul Pediatric de la Yale, pentru că Ethan era la Los Angeles, a fost salvarea mea. Iar după aceea a rămas cu mine peste noapte și m-a ajutat să mă calmez. Acum încercăm să ne împăcăm cu situația lui Mo și cu ce ne așteaptă. Și e o mare ușurare pentru mine să știu că o am pe Jules lângă mine. Așa că încearcă să te pui în locul nostru și să vezi lucrurile din perspectiva noastră. Și în viața mea și a lui Ethan există tristețe, la fel ca în viața fiecăruia. Dar noi avem resurse pe care cei mai mulți oameni nu le au. Nu mă laud, dar ăsta e adevărul. Știu că sunteți strâmtorați și că treceți printr-o perioadă dificilă din viața voastră. Îmi dau seama că apartamentul în care stați e prea mic pentru voi trei și că nu vă e foarte comod. Jules mi-a povestit cum e.

Dennis s-a uitat impasibil la Jules, iar ea a plecat privirea în farfuria cu gustarea năclăită în sirop, care acum probabil i se părea

scârboasă. Ash judecase greșit și mersese prea departe, iar Ethan n-ar fi vrut în ruptul capului să-l supere pe Dennis sau s-o stânjenească pe Jules, și s-a înroșit un pic imaginându-și jena lui Jules.

— Ideea e, a intervenit Ethan repede, că în povestea asta e mai degrabă vorba de noi decât de voi. Poate voi nu vreți să acceptați niciun ajutor, dar noi avem nevoie să vi-l oferim. Chiar vreți ca prietenii voștri cei mai vechi să nu-și satisfacă nevoile lor cele mai adânci? a întrebat el, mărind teatral ochii și luându-și o mină de om suferind, dar n-a râs nimeni. Vă rog să vă mai gândiți cât suntem plecați în vacanță, a spus el și, în cele din urmă, Jules și Dennis au acceptat, fie și numai ca să pună capăt situației stânjenitoare.

Ethan nu voia ca Jules să-și facă griji din pricina banilor. De fapt, nu voia să aibă niciun fel de griji, deși o parte din iubirea pe care i-o purtase lui Jules de-a lungul anilor se datora faptului că-și puteau face griji nestingherit unul de față cu celălalt, fără să se teamă că par caraghioși, neghiobi și nevrotici, făcând după aceea glume pe seama lor înșile. Acum, fiind adus de soție în Indonezia, Ethan mergea pe aleea care ducea de la vila lor la recepția complexului din Bali, ținând în mână cartea poștală către Jules și Dennis. În holul de primire, pe una dintre canapelele din piele maro crăpată, un turist citea *The Financial Times*. Ethan îl mai văzuse pe plajă în timpul săptămânii; era un american trecut de cincizeci de ani, elegant și radios, care degaja încrederea în sine specifică oamenilor de afaceri. Ethan a recunoscut acea atitudine de la socrul său, de pe vremea când încă lucra la bancă, pentru că, acum, Gil Wolf stătea în apartamentul lui din Labirint și, așezat pe un scaun ergonomic în fața computerului Dell recent achiziționat, scotocea internetul cu o fascinație temătoare.

Turistul care citea *The Financial Times* a pus ziarul jos și a zâmbit.

— Sunteți Ethan Figman. V-am văzut pe plajă cu familia.

— Ah.

— Mă bucur că până și cineva ca dumneavoastră își ia câte o pauză din când în când. Se spune că sunteți obsedat de muncă.

— Cine spune?

— Ei, oamenilor le place să bârfească. Și eu sunt obsedat de muncă. Marty Kibbin, de la Paine și Price, s-a prezentat turistul, și cei doi au dat mâna. Mă bucur că n-ați venit aici cu treabă. Într-o misiune de *recunoaștere*. Să vă faceți o idee despre exploatarea minorilor în Jakarta sau ceva de genul ăsta.

— La ce vă referiți?

— La copiii care lucrează în fabrici.

— Ah, înțeleg.

— E o situație îngrozitoare, oricum ai privi-o, a continuat turistul calm. Subantreprenorii care cumpără drepturile de producție sunt lipsiți de scrupule, dar dacă directorii executivi încearcă să le impună niște principii etice, sunt concediați și li se aduce aminte că nimeni nu poate să fie polițistul lumii. Nimeni. De-a lungul lanțului de producție se întâmplă lucruri asupra cărora nu deții niciun control. Nu poți decât să cedezi licențele de producție unor antreprenori care îndeplinesc criteriile și care par decenți. Iar tu, la tine în țară, îți conduci compania potrivit codului etic în care ai fost crescut.

— Înțeleg, a spus Ethan. Acum trebuie să plec.

Ce scuză neconvingătoare găsise; nimeni din acel complex nu trebuie să meargă nicăieri, decât dacă avea programat un masaj la patru mâini. I-a zâmbit ușor și a plecat. Probabil a băgat vederea în fanta de alamă a cutiei poștale de lângă biroul portarului, dar mai târziu nu și-a mai putut aduce aminte momentul. Fusese tulburat de cuvintele sigure ale turistului și spera că nu scăpase vederea pe podeaua acoperită cu rogojini.

Când s-a întors la vilă, Ash era în cabina de duș cu podea din lemn de tec, prevăzută cu rozete multiple care împroșcau apă din toate direcțiile. Prin ușa deschisă, Ethan a văzut contururile mișcătoare al trupului ei tânăr și capul delicat care, când avea părul ud, părea cât al unei vidre. Pe plaja de dincolo de vilă i-a zărit pe copii, însoțiți de Rose și Emanuel. Mo plângea din nou, agitându-și amplu și stângaci mâinile, iar Rose și Larkin încercau să-l liniștească.

Toată lumea îl considera pe Ethan un om bun — „moral“, spunea Ash —, dar habar n-aveau că nu era tocmai așa. Nu, nu putea fi polițistul lumii, dar își spunea mereu că făcea tot ce-i stătea în putință pentru a evita abuzurile. În fiecare an lua parte la câteva întruniri în care se discuta producția *Figlandului.* Teoretic, PLV Manufacturing era un antreprenor corect, dar subcontracta firme din China, India și Indonezia, și nimeni nu mai avea niciun control asupra producției atunci când era încredințată unei fabrici de pe alt continent. Ethan devenea foarte îngrijorat când se gândea la ce se putea întâmpla acolo. Iar acum se gândea că, atașată probabil de ideea absurdă că ar putea schimba lumea, Ash alesese în mod inconștient acea destinație de vacanță — și că el se afla acolo tocmai ca să descopere adevărul despre acele fabrici.

Ethan a pus mâna pe telefon, a sunat la Los Angeles, unde era cu paisprezece ore mai devreme. Era noapte acolo, dar directorii televiziunii întotdeauna lucrau până foarte târziu, deci știa că putea să dea de ei. Și chiar dacă între Los Angeles și Indonezia ar fi fost o diferență de fus orar

de douăsprezece luni, tot i s-ar fi făcut legătura cu cineva până la urmă.

I-a răspuns Jack Pushkin, care îl înlocuise pe Gary Roman cu câțiva ani înainte.

— Ethan? a zis el surprins. Nu ești în India?

— În Indonezia.

— Ăștia sunt cu *rijsttafel*-ul, nu? Mâncarea aia cu orez. Întotdeauna mi-am dorit s-o încerc și eu.

— Jack, l-a întrerupt el.

— Da, Ethan, ce s-a întâmplat?

— Vreau să văd cum stau lucrurile.

Condițiile de lucru de la Fabrica de Jucării Leena din Kompleks DK2 din Jakarta erau, după toate standardele, precare, dar situația nu era „strigătoare la cer“ — nu că „strigător la cer“ ar fi fost una dintre descrierile tehnice și juridice disponibile. Ethan, îmbrăcat cu singura cămașă elegantă pe care Ash îi ceruse lui Emanuel s-o pună în bagaje „pentru orice eventualitate“, mergea în urma domnului Wahid, un bărbat scund și autoritar, care l-a condus prin clădirile industriale galbene, scunde și înghesuite, unde erau fabricate textilele. Apoi a văzut femeile — multe cu batic — aplecate deasupra mașinilor de cusut vechi, într-o hală încinsă cu conducte la vedere, dar situația nu părea cu mult diferită de cea din fabricile de textile din New York unde lucrase pe vremuri bunica lui, Ruthie Figman. La unele mașini de cusut nu lucra nimeni. „O zi fără multă activitate“, i-a explicat domnul Wahid, dând din umeri cu un aer indiferent, atunci când Ethan l-a întrebat de ce erau libere.

Unui bătrân uscățiv i s-a cerut să-i arate lui Ethan la ce lucra: o pernuță de satin lucios decorată cu fața lui Wally Figman. La fel ca toată lumea, Ethan era îngrozit că muncitorii câștigau atât de puțin și n-ar fi putut spune că era mulțumit după turul acelei fabrici de jucării deprimante, unul dintre acele locuri care, deși nu voiai, îți rămâneau întipărite în minte. Dar nici nu era copleșit de vinovăție și ură de sine. Voise să vadă cum era o astfel de fabrică, iar acum știa și putea să povestească ce văzuse celor de la studio și de la televiziune și să le ceară să vadă ce putea fi făcut ca să se mărească salariile muncitorilor. Ash probabil ar fi vrut să se implice și ea, deși bineînțeles că n-ar fi avut timp, fiind prinsă cu teatrul și cu punerea la punct a complicatului program educativ de care avea nevoie Mo.

Ethan închiriase un mic avion care să-l ducă de la Bali la Jakarta în dimineața aceea și, înainte să se întoarcă la hotel, s-a gândit să petreacă niște timp singur în capitala indoneziană; nu se grăbea deloc să revină la

procesul de vindecare al familiei lui. S-a plimbat pe străzile din Vechea Batavie[102], intrând în prăvăliile care-i ieșeau în cale; a cumpărat pentru Larkin un glob de sticlă cu o scenă hibernală, dar habar n-avea ce să cumpere pentru Mo. Ce-i putea lua băiețelului care nu voia nimic și care nu-i dădea nimic tatălui său? Era o întrebare crudă, dar Ethan știa că nu era tatăl potrivit pentru acel băiețel, ale cărui probleme deveniseră tot mai evidente cu fiecare lună și, în cele din urmă, o făcuseră pe Ash să nu mai țină cont de observațiile blazate ale pediatrului cum că unii copii aveau nevoie de mai mult timp ca să se „acomodeze“. Așa ajunsese să meargă la un consult la Centrul Pediatric de la Yale. „Orice or să-mi spună, știu că putem avea încredere în diagnosticul lor, îi spusese lui Ethan. Am citit despre ei.“

Vorbele ei l-au făcut să se hotărască. Ethan nu putea suporta ideea că Mo avea să primească un diagnostic *indubitabil* și că, din clipa aceea, presupunând că ar fi fost grav (iar el asta presupunea), așteptările lor de la el s-ar fi subțiat ca un săpun îndelung folosit.

— Suntem programați la zece dimineața pe douăzeci și trei, i-a spus Ash. Mergem cu mașina până acolo și stăm două zile. Noi dormim la hotel, iar ei or să-l supravegheze pe Mo. Vor să vadă și cum interacționăm noi cu el, apoi or să-i dea niște teste și o să-i facă examene medicale, iar la sfârșitul întregului proces o să stăm de vorbă cu echipa și o să ne spună ce au descoperit și ce ne recomandă.

— Nu pot să vin, a spus Ethan automat.

— Ce?

Era șocat că o spusese, dar era prea târziu să dea înapoi. Trebuia să meargă mai departe.

— Nu pot, îmi pare rău. Pe douăzeci și trei? Două zile? Am niște întâlniri la Los Angeles. Or să vină oameni din alte țări. Dacă nu mă duc, or să se simtă ofensați.

— Nu poți să le amâni? a întrebat ea. Doar tu ești persoana cea mai importantă.

— Tocmai de-aia nu pot. Îmi pare rău, aș fi vrut să pot. Știu că e îngrozitor din partea mea, dar n-am ce să fac.

— Atunci o să încerc să modific programarea de la Yale, a spus ea fără convingere. De obicei durează mult până prinzi o programare — unii așteaptă un an sau chiar mai mult —, dar, în fine, am tras niște sfori. Mă gândesc că pot să le mai trag o dată, deși nu vreau să par nerecunoscătoare și să refuz data pe care mi-au oferit-o când, în principiu, nu mai era disponibilă *nicio* dată.

— Trebuie să-l duci la Yale. Păstrează programarea, a zis el apoi a

sugerat: N-ar putea merge Jules cu tine?

— Jules? În locul tău? Ești tatăl lui Mo, Ethan.

— Mă simt îngrozitor, a spus Ethan, ceea ce, interpretat într-un anumit fel, era adevărat.

Așadar, îi spusese soției lui o minciună sfruntată și monstruoasă, iar pe data de douăzeci și trei, când chipurile trebuia să plece la Los Angeles, s-a ascuns timp de două nopți în Hotelul Royalton din New York, într-o cameră elegantă, dar mică, cu un duș dificil de manevrat și o cadă de oțel care semăna cu un wok[103]. Ash l-a sunat pe Ethan pe mobil la sfârșitul primei zile, când încă nu aflase nimic sigur, iar apoi a doua zi pe seară, când Mo fusese diagnosticat cu TPD-N, tulburare pervazivă de dezvoltare nespecificată, ceea ce însemna că era „în spectru“. A vorbit cu Ethan din mașină, plângând întruna, iar Ethan și-a păstrat calmul, spunându-i că o iubește. Ash nu l-a întrebat dacă îl mai iubea pe Mo — nu i-a trecut așa ceva prin minte. Ethan a vorbit cu Ash o vreme, apoi i-a cerut să i-o dea pe Jules la telefon și, foarte calm, a întrebat-o dacă nu putea sta cu soția lui în noaptea aceea, să încerce s-o consoleze. După ce a închis, Ethan a comandat să i se aducă cina în cameră, iar când a venit, a înfulecat repede friptura cu garnitură de cartofi dulci și piure de spanac, apoi a băut jumătate de sticlă de vin. A scos pe hol căruțul pentru mâncare, s-a uitat la un film porno cu niște majorete și și-a făcut o labă jalnică, după care a adormit cu gura deschisă, sforăind zgomotos.

Acum, în Vechea Batavie, a hotărât ca pentru Mo să cumpere o morișcă; mergând cu ea pe străzi, chiar îi plăcea păcănitul pe care îl scotea elicea în timp ce se învârtea. Ethan a intrat într-un restaurant liniștit dintr-o clădire foarte veche și a mâncat supă de carne cu tăiței lungi dintr-un bol albastru, sorbind zgomotos fiecare tăiețel în parte, într-un mod care ar fi stânjenit-o pe soția lui dacă ar fi fost de față — dar, din fericire, nu era. Și în timp ce-i sorbea, citea din cartea pe care o luase cu el: *Toba de tinichea* de Günter Grass, romanul preferat al lui Goodman în vremea adolescenței. Acel exemplar — știa că era al lui Goodman, pentru că își trecuse numele pe prima pagină cu un scris foarte înclinat de licean — stătea în biblioteca lui Ash și Ethan de ani buni, dar lui Ethan nu-i trecuse niciodată prin minte să-l deschidă. Ethan nu mai avea timp de cărți. La un moment dat, s-a trezit citind pe internet un articol despre fonduri mutuale, absorbit de subiect ca și când ar fi fost *literatură*, gândindu-se la propriii lui bani în timp ce citea, întrebându-se dacă ar fi fost bine să-și dea banii pe mâna tipului charismatic prezentat în articol — s-a surprins făcând asta și a fost șocat. Fusese ademenit și prins în cursă de fereastra pâlpâitoare și de promisiunea înmulțirii banilor. Li se

întâmpla tuturor; i se întâmplase și lui.

Așa că, văzând romanul lui Günter Grass în biblioteca de acasă, a simțit o dorință intensă și tristă de a se conecta cu acea carte și cu fratele lui Ash, vechiul lui prieten, dispărut de mulți ani. Goodman fusese smuls din viața lor, luând *ușurătatea* cu el. Ethan își dorea să recapete acea ușurătate timpurie — îl voia înapoi pe Goodman cel sarcastic și plin de viață, și toate năzbâtiile pe care le făceau împreună, și discuțiile pe care le aveau după ce se stingea lumina în cabană, despre ce ar fi vrut să-i facă lui Richard Nixon — despre ce ar fi vrut să-i facă *fizic*, și nu era tocmai frumos; și despre sex, despre frica de moarte și despre existența vieții de apoi. Ethan voia toate astea înapoi, însă nu avea decât exemplarul lui Goodman din *Toba de tinichea*, pe care îl mânuia respectuos, având grijă să nu-l împroaște cu supa de carne în timp ce mânca în restaurantul din Jakarta. Stătea cu tăiețeii și cu romanul în față, compătimindu-și soarta, dar dintr-odată și-a imaginat cum îl vedeau ceilalți. În dimineața aceea, muncitorii de la fabrică probabil se uitaseră la el ca la un american bogat și tâmpit care voia să se asigure că totul era în regulă pe lumea asta. Totul e în regulă, american bogat și tâmpit, îi spusese în esență domnul Wahid lui Ethan în timp ce-i făcea turul fabricii, apoi i-a făcut brânci pe ușă. Oare au chiuit cu toții după ce a plecat? Au înhățat o pernă cu fața lui Wally Figman și au dat cu piciorul în ea ca într-o minge de fotbal, apoi au călcat-o în picioare și au făcut-o bucățele?

Ethan s-a ridicat brusc în picioare, cu respirația tăiată, lovindu-și tibia de piciorul mesei. A achitat repede nota, lăsând prea multe bancnote, apoi a ieșit în stradă, unde a făcut un semn stângaci cu mâna să cheme un *bajaj*, unul dintre taxiurile portocalii cu trei roți care plimbau turiștii prin oraș. *Bajaj*-ul a demarat în trombă pe stradă, iar când a virat într-o intersecție, Ethan a fost sigur că roțile din spate aveau să se rupă, iar el avea să se strivească de un zid. *Ethan Figman, 36 de ani, creatorul* Figlandului, *mort într-un accident în Jakarta*, urma să sune titlul articolului.

Ajungând înapoi la Fabrica de Jucării Leena, Ethan s-a bucurat că încă mai avea la el cardul de acces, iar gardianul l-a lăsat să intre, dând absent din mână. Ethan s-a oprit în curte, neștiind pe cine să abordeze și ce să-i ceară. Probabil ar fi trebuit să-l caute din nou pe domnul Wahid și să-i spună apăsat: mi-ați zis că nu mai e nimic de văzut, dar nu cred că e adevărat. Însă și-a dat seama că n-ar fi obținut nimic de la omul acela. Nimeni din conducere nu recunoscuse c-ar fi fost ceva în neregulă, și sigur n-aveau s-o facă nici acum. Așa că Ethan a împins ușile grele de metal și a intrat din nou în hala cu mașini de cusut. La început, a fost

întâmpinat de aceeași căldură și de același țăcănit continuu, dar apoi a simțit că ceva era un pic diferit — hala era mai zgomotoasă și mai aglomerată. Și-a dat seama că toate mașinile de cusut erau pornite; nu mai erau locuri goale între muncitori. Lângă un bărbat gârbovit stătea un bărbat mai mic, tot gârbovit, iar Ethan s-a apropiat să-i vadă fața, care nu era ridată și nu avea expresia celui resemnat cu greutățile vieții. Era un adolescent — treisprezece ani? paisprezece? —, și nu-l văzuse acolo de dimineață. Avea capul plecat și lucra atent, mâinile lui răsucindu-se rapid în jurul mașinii. Bărbatul de lângă el a ridicat privirea spre Ethan cu o expresie fățișă de neliniște. V-am prins, s-a gândit Ethan, v-am prins! Iar în fața băiatului era cumva o fată? Nu, doar o bătrână firavă. Dar în colț sigur era o fată, care părea să aibă vreo doisprezece ani — deși era greu de spus. Minorii nu erau în hală dimineață, când i se făcuse turul fabricii; li se spusese ca în ziua aceea să vină mai târziu la lucru, sau poate li se ceruse să rămână în cămăruțele lor înghesuite și insalubre până când aveau să primească semnalul. Totul fusese plănuit și pus în practică fără niciun scrupul, cu sânge rece, pentru că prezența minorilor în fabrică era un lucru cât se poate de firesc — așa stăteau lucrurile — și fiindcă lumea știa că Ethan Figman era un animator american liberal și plin de compasiune, care se pricepea să imite voci amuzante, dar care nu știa nimic despre nimic — în fond, era un *copil*; era genul de om care voia profituri mari, însă trebuia să fie asigurat că totul era în regulă. Câți copii lucrau în hala aceea? s-a întrebat el. Habar n-avea, dar s-a gândit că cel puțin zece. Cu toții aveau fețe măslinii și ochi negri ațintiți asupra unui pătrat nenorocit de material pe care îl plimbau pe sub pistonul mașinii de cusut. Era insuportabil.

Stătea în mijlocul muncitorilor și se uita la fețele copiilor, fiind copleșit de senzații, și după o vreme a trebuit să închidă ochii. Dar, chiar și cu ochii închiși, tot îi vedea; umpleau hala fabricii și își dedicau zilele produselor *Figland*, iar lui Ethan îi era rușine de fața zâmbitoare a lui Wally Figman de pe toate pernele, și avea să-i fie rușine și de bucuria fiicei lui în momentul când avea să-i dea globul de sticlă pe care i-l cumpărase. Apoi s-a gândit la Mo și și-a dat seama că, în clipa când urma să-i dea morișca, fiul lui n-avea să fie bucuros și copleșit de entuziasm; dar ce putea să facă Ethan? Era incapabil să-și deschidă sufletul față de propriul lui fiu. Se simțea *imoral*. Știa că detașarea lui nu era pricinuită de nevoia lui frustrată ca Mo să fie performant într-o bună zi, la fel cum Wolfii avuseseră nevoie ca fiica lor să fie performantă. Ethan și Ash aveau doi copii, un băiat și o fată, la fel ca Wolfii; și la fel cum lipsa de disciplină a lui Goodman fusese intolerabilă pentru Gil Wolf, problemele lui Mo îl

făceau pe Ethan să se teamă că lumea avea să-i vadă natura deformată dată la iveală prin fiul său. Până acum, Ethan își imaginase că viața lui era aproape perfectă, cu excepția fiului defect; numai că defectul era al tatălui.

Avea să-și ispășească nepăsarea și vanitatea. Stând în căldură și în gălăgie, cu fața spre șirurile de capete, Ethan Figman a hotărât să se trezească din acel somn prelung în care visai că lucrurile inumane pe care oamenii și le făceau unii altora pe un continent îndepărtat nu aveau nicio legătură cu tine.

Vederea a ajuns în cutia poștală a familiei Jules Jacobson-Boyd abia câteva săptămâni mai târziu, după ce se rupsese la mijloc și fusese lipită la loc cu scotch. Călătoria din Bali la New York aproape că fusese prea mult pentru dreptunghiul de carton tare pe care era desenat zeul balinez al iubirii. În schimb Ethan era în formă foarte bună când s-a dus s-o viziteze pe Jules la doar câteva zile după ce se întorsese din vacanță. O sunase și o întrebase dacă putea trece pe la ea.

— Când?

— Acum.

— Acum?

Era sâmbătă la prânz și era dezordine în apartamentul lui Jules și Dennis. Rory „învățase“ karate în ultima vreme și rupea deseori cu latul palmei creioanele și nuielele din lemn de balsa pe care Dennis i le cumpăra în cantități mari de la magazinul de bricolaj. Podeaua livingului era presărată cu bucăți de lemn și nimeni nu avea energia să le strângă. Dennis încă dormea. Începuse să ia un nou antidepresiv, iar unul dintre efectele secundare era că-l făcea foarte, foarte somnoros. Rolul unui antidepresiv nu era să te mențină în lume *mai mult*? Dar cel pe care îl lua acum nu făcea asta. Jules îi ceruse lui Dennis să discute această problemă cu dr. Brazil, dar habar n-avea dacă vorbise sau nu.

— Da, acum, a spus Ethan.

— N-am cu ce să te servesc, i-a zis Jules. Și arăt ca naiba.

— Mă îndoiesc.

— Iar Dennis doarme. Și e vraiște în casă. Mai exact, e ca-n iad. Deci te previn, o să intri în iad.

— Chiar știi să mă ademenești, sirenă ce ești, i-a răspuns el.

Era ceva neobișnuit ca Ethan s-o viziteze fără Ash. În ultimii ani, Jules și Ethan mai ieșiseră singuri în oraș din când în când, dar, după ce trecuseră de treizeci de ani, se văzuseră mai ales în patru, iar apoi și cu copiii. Merseseră în multe vacanțe împreună, care le oferiseră lui Ethan și

lui Jules răgazul să fie împreună și să stea de vorbă, dar după ce se născuseră copiii, vacanțele încetaseră aproape complet. Iar în sâmbăta aceea, trecuse mult timp de când nu se mai văzuseră singuri, și aproape că uitaseră perfecțiunea prieteniei lor originare.

Jules a închis telefonul în living și s-a răsucit pe călcâie. În spatele ei, Rory era îmbrăcată cu chimonoul de karate, cu mâna ridicată deasupra unui creion cu un capăt sprijinit de marginea mesei. „Hi-iaaaa!“, a strigat ea, iar când creionul s-a rupt, a sărit în sus de bucurie, ca și când ar fi fost vreo șansă ca un Ticonderoga nr. doi să poată rezista loviturii cu latul palmei aplicate de o fată cu puterea ei.

Puțin mai târziu, în timp ce Rory făcea experimente la chiuveta din baie, iar Dennis încă dormea, Jules s-a uitat de la fereastra livingului și a văzut sosind Mașina de Oraș. Șoferul a ieșit din mașină să deschidă portiera din spate, iar Ethan a coborât scărpinându-se în cap. Apoi șoferul i-a întins o geantă mică, pe care Ethan a luat-o și a pornit spre intrarea blocului fără lift. Jules spera ca prietenul lor să nu se gândească la cât de rău arăta imobilul, dar apoi și-a amintit că unii oameni locuiau în condiții modeste, dar în acord cu felul lor de a fi — că unii nu se schimbaseră cu totul. Că unii nu aveau Mașină de Oraș. Chiar, ce era o Mașină de Oraș și de ce-i spunea așa? Despre ce oraș era vorba? Jules a auzit interfonul și i-a deschis. Ieșind pe holul blocului, Jules l-a urmărit pe Ethan Figman urcând treptele și încetinind pe măsură ce se apropia de ultimul etaj. Când a ajuns la trei și s-a oprit o clipă, cu respirația tăiată, Jules i-a strigat: „Te descurci de minune! Ai ajuns la altitudinea de 5 800 de metri!“, iar el a ridicat privirea și a dat din mână.

Când, în cele din urmă, a ajuns la cinci, nu s-a plâns că trebuise să urce atât de mult. Părea să-și fi dat seama că Jules adoptase o atitudine glumeață cu privire la lipsa liftului numai ca să pareze comentariile pe care le auzea deseori de la cei care trebuiau să urce până la ea. Ethan a strâns-o în brațe, iar lui Jules i-a fost greu să-și aducă aminte când se îmbrățișaseră ultima oară; între cele două cupluri erau destul de frecvente sărutările pe obraz și îmbrățișările grăbite, dar pentru că viețile lor erau atât de aglomerate, iar copiii întotdeauna se vânzoleau în jur și trăgeau de părinții lor, toate atingerile dintre ei erau scurte și ușor distrate. Dar acum, în prag, doar ei doi, Ethan Figman a îmbrățișat-o pe Jules Jacobson-Boyd cu o afecțiune care ei i s-a părut autentică și aproape copleșitoare.

— Bună, a spus el.

— Bună, i-a răspuns ea, apoi s-a dat în spate și l-a privit.

Era aproape la fel: urât ca de obicei, dar acum era mai bronzat și

părea mai puțin împovărat decât de obicei.

— Ai făcut plajă în Bali? a întrebat ea.

— Nu, dar m-am plimbat prin Jakarta. A fost o experiență interesantă. Intrăm? Am adus lucruri care trebuie mâncate.

Îi adusese cele mai bune brioșe din New York.

— Sunt calde ca puișorii de pasăre, a spus Jules când a deschis punga. Piu, piu, piu.

— Unde e restul familiei? a întrebat Ethan.

— Dennis încă nu s-a trezit. Rory face penicilină în chiuveta de la baie. Dar sigur o să vină în curând să te vadă.

S-au așezat pe canapeaua din living, mâncând prăjiturele unse cu unt. Nici Rory, nici Dennis nu erau mari mâncăcioși — Rory era prea mică, iar apetitul lui Dennis se diminuase în ultimii ani, deși încă avea câteva kilograme în plus de la medicamente. În schimb, Jules și Ethan erau pofticioși, iar acum stăteau sătui în tăcere. Jules s-a gândit din nou la frigiderul uriaș al lui Ethan, care supraviețuise mutării din apartamentul lor din Tribeca în casa de pe Strada Charles; și știa că ar fi fost aprovizionat cu totul altfel dacă ea ar fi fost soția lui. Brioșele acelea s-ar fi aflat mereu la îndemână, alături de calupul de unt de țară pe care îl cumpărase Ethan. Ar fi intrat în camera aceea rece și ar fi găsit tot ce le plăcea oamenilor ca Ethan și Jules.

Cum era posibil ca ea să fie în continuare atât de apropiată de el și el de ea? Acum, Ethan avea o pată de unt pe buză, și probabil că și ea avea. Ethan părea ciudat de bucuros în ziua aceea. Jules nu avea niciun dubiu că scopul vizitei era să discute încă o dată darul în bani pe care el și cu Ash voiau să li-l ofere ei și lui Dennis. Aveau să le ofere câteva mii de dolari, poate cinci sau chiar zece mii, iar pe ea avea s-o atragă oferta, pentru că duceau lipsă de bani, dar nu avea să accepte, mai ales pentru că Dennis n-ar fi vrut să accepte.

Probabil era mai bine că Dennis încă nu se trezise. Nu trebuia să ia parte și la conversația aceea, după ce discutaseră atât de stânjenitor problema la brunch-ul din urmă cu câteva săptămâni. Jules avea să-l refuze pe Ethan, cu toate că aveau datorii mari la două bănci de credit și la bine intenționatul, dar aproape inutilul dr. Brazil. La un moment dat, se gândiseră să mai facă un copil, dar au înțeles că era o idee proastă, dat fiind că numai ea aducea bani în casă, iar Dennis avea depresie. În plus, trebuia să faci sex ca să rămâi însărcinată, or asta nu prea se mai întâmplase în ultima vreme. Totul încetinise, totul se oprea.

— Ascultă-mă, a început Ethan.

— Nu vreau să vorbim despre asta, a răspuns Jules.

— Nici măcar nu știi ce vreau să spun. Aveam de gând să încep cu o poveste despre ceva ce mi s-a întâmplat în Indonezia.

— Ah, a spus ea, lăsându-se pe spetează, un pic surprinsă, dar încă vag suspicioasă. Bine. Continuă.

Ethan a terminat cafeaua pe care i-o servise într-o cană Figland, primită probabil de la el cu ani în urmă. A întors-o, s-a uitat pe fundul ei, apoi a pus-o la loc.

— Am cerut să vizitez o fabrică unde se fac unele dintre produsele *Figland*, a spus el. Sunt diferite tipuri de fabrici — unele, de exemplu, sunt specializate în articolele din plastic, pe care le fac cu niște matrițe. Cea la care am fost eu era de textile, și bineînțeles că ceea ce am văzut acolo, exploatarea minorilor, e un fenomen cât se poate de obișnuit în părțile alea, dar mie mi s-a părut intolerabil. E strigător la cer, și simți că trebuie să faci ceva. Nu poți să-ți vezi în continuare de viața ta fericită. Știu că felul în care am ajuns la concluzia asta nu e nemaipomenit; sunt ca un republican care e împotriva interzicerii armelor până în ziua când un țicnit îi împușcă nevasta în cap. Dar am hotărât că trebuie să mă dezic de practicile astea, cel puțin în măsura în care e posibil. L-am sunat pe avocatul meu și l-am întrebat ce am putea cere și ce am putea obține. Apoi am avut o conferință telefonică cu Pushkin.

— Presupun că nu cu scriitorul rus.

— Pushkin nu l-a citit niciodată pe Pușkin. Asta îți poate spune ceva despre ce fel de om este. Dacă ai avea același nume ca unul dintre marii scriitori ruși, n-ai încerca măcar să-l citești? Jack Pushkin e unul dintre directorii studioului și nu-i deloc un băiat rău. Dar când avocatul meu i-a spus că vrem să luăm drepturile de producție de la fabricile de pe alte continente și să le aducem înapoi în State, a devenit imediat foarte tăcut. Cum era de așteptat. Pentru că e incredibil de complicat. Și apoi, ce-o să se întâmple cu copiii ăia și cu familiile lor? O să aibă în continuare un loc de muncă? Or să se descurce? Nu se poate face ceva pentru ei? E o situație extrem de dificilă. Întrebările asta îți pot da mari bătăi de cap.

— Îmi dau seama.

— Mă gândeam la toate astea stând cu receptorul la ureche, în timp ce Pushkin și avocatul se certau, iar în cele din urmă Pushkin s-a enervat și a închis, dar a revenit după două secunde, cerându-și scuze, și a trebuit refăcută conferința telefonică, ceea ce nu-i tocmai ușor, dacă una dintre persoane e în Indonezia. Apoi au continuat discuțiile în absența mea, iar când m-am întors la New York, am aflat că, în principiu, toată lumea era de acord cu ideea, deși tot se mai ciorovăiau. E o mare reușită. Avocatul mi-a spus că dacă televiziunea n-ar fi acceptat, ar fi fost o grea lovitură de

imagine. Povestea asta îi face să piardă mulți bani, nu doar pentru că în alte țări forța de muncă e mai ieftină, ci și pentru că taxele sunt mai mici, dar sacrifică avantajele astea pentru o cauză nobilă. Deci le-am pricinuit o pierdere, dar măcar acum sunt mai împăcat — deși, cine știe, poate o să iasă mai rău decât era la început. În fine, trebuie să dea publicității un comunicat în care să anunțe cât de mândri sunt că facem asta. Un procent mic, încă nedeterminat, din producție va fi mutat aici, la fabricile cu situație dificilă de la nord de New York. Deja am început să discut cu o tipă de la UNICEF despre cum am putea să facem rost de bani pentru muncitorii din Indonezia și pentru copiii lor. Și am întrebat-o cum am putea deschide o școală pentru ei la Jakarta. Mi-a zis c-o să mă pună în legătură cu niște oameni. Știu că, orice aș face, tot o să pricinuiesc rău — poate chiar foarte mult. Și mă omoară ideea că probabil tot ce putem face e să provocăm cât mai puțin rău. Dar asta e.

— Scuze, însă cred că tu ești persoana cea mai puțin dăunătoare din câte cunosc, a spus Jules.

— Oh, sunt sigur că nu-i adevărat. Dar măcar știu că-s o persoană dăunătoare care a avut o revelație. Am botezat-o „transformarea de la Jakarta“. Cel puțin când vorbesc cu mine însumi.

— Și Ash ce zice?

— Mă sprijină. Nu e o soție critică. Și nici tu, a adăugat el după o clipă, dar Jules n-a spus nimic. Nu i-ai face una ca asta lui Dennis. Îl lași să fie el însuși și ai răbdare cu el.

— Am de ales? a întrebat Jules, pe un ton foarte amar. E miezul zilei, iar noi avem o conversație despre lucruri adevărate și mâncăm mâncare adevărată, în timp ce Dennis doarme.

Ethan s-a uitat câteva clipe la ea, cu un aer îngândurat.

— Știu că e foarte greu pentru amândoi, a spus.

— E atât de apatic, a izbucnit ea. Înainte râdeam tot timpul, discutam mult, era plin de energie și făceam sex nemaipomenit — scuză-mă că ți-o spun. Apoi totul s-a oprit. A avut grijă de Rory, și s-a achitat admirabil de o sarcină foarte dificilă. Părinții care stau cu copiii au merite extraordinare, și nu vreau să subestimez ce a făcut pentru Rory. Dar încă are un aer absent. Și nu are *dorințe* proprii. E ca atunci când tata era pe moarte, simt că trec prin aceeași pierdere lentă. Numai că acum pare un proces care continuă la nesfârșit. E un om prezent doar pe jumătate. Nu vreau asta, și mă simt foarte egoistă c-o spun. Bineînțeles, îmi dau seama că îi e greu, dar mă gândesc și la Rory și la mine.

— Și chiar nu poate încerca alte medicamente? Se pare că în ziua de azi toată lumea ia antidepresive, și le tot încearcă până nimeresc o

combinație care funcționează. Nu vreau să minimalizez problema, dar chiar nu există nimic care să dea rezultate?

— Mă rog, uneori, câte un medicament nou pare să aibă efect. Și ne facem mari speranțe. Dar apoi Dennis îmi spune că, de fapt, nu funcționează. Sau că efectele secundare sunt nasoale. Văd oameni deprimați la mine în cabinet, dar depresia lui, deși cică ar fi „de nivel scăzut“, e foarte tenace și greu de tratat. E atipică, așa zic psihiatrii.

— Dacă vrei o depresie severă, a spus Ethan, du-te la Jakarta și vezi în ce condiții se lucrează în fabrici. Chiar c-o să te deprimi.

— Exact ce-mi doresc. Și mai multă depresie în viața mea.

În clipa aceea, Rory a apărut în ușa livingului, îmbrăcată cu chimonoul de karate, din ale cărui mâneci picura apă de la ce făcuse în chiuvetă. S-a aplecat adânc în fața lui Ethan, care s-a ridicat în picioare și s-a înclinat și el.

— Ethan, am devenit foarte bună la distrus lemnul, a spus Rory.

— Bravo, Rory. Lemnul e *rău*. Asta îi spun zilnic lui Larkin.

— Știu că mă tachinezi. Vrei să vezi cum distrug o bucată de lemn?

— Bineînțeles.

Rory a pus o bucată groasă de lemn pe marginea mesei, a strigat: „Hi-iaaaa!“ și a rupt-o în două. Bucățile au sărit cât colo, una ajungând sub calorifer, unde avea să rămână luni și ani, înfiptă într-un spațiu îngust, chiar și după mutarea familiei Jacobson-Boyd. Lemnul avea să rămână neobservat foarte multă vreme, la fel ca volumul împrumutat de la bibliotecă ce nimerise sub birou în timpul conceperii lui Rory. Jules se gândea deseori la noaptea aceea; își amintea ținuta de gală a lui Dennis, cât de robust și sigur pe sine era. Așa stăteau lucrurile: Ethan era plin, iar Dennis se golise. Depresia îi făcuse lui Dennis o *spărtură* prin care i se scurgea energia.

— Ești un geniu la karate, draga mea, a spus Ethan, luând-o pe genunchi.

— Nu poți să fii geniu la karate.

— Adevărat. *Eu* nu pot. Dar *tu* poți.

Rory a înțeles gluma și a râs din tot sufletul.

— Ethan Figman, NU ASTA AM VRUT SĂ ZIC! i-a răspuns ea cu o voce foarte gravă și sigură pe ea, care o făcea pe Jules să-i spună uneori James Earl Jones[104].

Nu avea niciun sens să-i spună lui Rory să-și folosească *vocea interioară*, pentru că habar n-avea cum să-și moduleze glasul. Era energică și plină de sine — exact așa cum se gândise Jules că era Ethan când îi povestea despre inițiativa lui.

Rory a coborât din poala lui și s-a dus să mai distrugă niște lemn în holul de la intrare.

— Bine, i-a spus Ethan lui Jules, trebuie să plec. Ash vrea părerea mea despre niște decoruri pentru piesa balineză. Dar înainte să plec, trebuie să discutăm între patru ochi despre chestia care ne frământă. Despre situația aia oribilă în care prietenii se ajută între ei.

— Eu nu te ajut niciodată pe *tine*, a replicat Jules. În schimb, tu mă ajuți mereu pe mine, pe Dennis și pe toată lumea.

— Glumești? a spus el. Doar știi că mă ajuți.

— Ah, te referi la zilele în care am fost cu Ash la Centrul Pediatric de la Yale? Îmi aduc aminte c-a pomenit asta la brunch, dar n-a fost mare lucru. Și oricum, atunci am ajutat-o mai mult pe ea decât pe tine.

— Ne-ai ajutat pe amândoi, i-a răspuns el, apoi s-a uitat la Jules câteva clipe fără să clipească și a continuat: Bine. Am să-ți spun un lucru pe care nu aveam de gând să ți-l spun. Dar am s-o fac. Iar după aceea, evident că ești liberă să crezi ce vrei despre mine.

Și-a încrucișat brațele la piept, a întors capul în altă parte, apoi s-a uitat din nou la ea:

— Îți amintești că în ziua aia n-am putut să mă duc la Yale pentru că trebuia să merg la Los Angeles?

— Da.

— N-am fost la Los Angeles. M-am ascuns în Hotelul Royalton. N-am fost în stare să merg acolo și să-i aud punându-i fiului meu un diagnostic definitiv. Urma să fie consultat de experți, și după ce ar fi spus cam ce bănuiam și eu, trebuia să înfrunt adevărul. Ar fi trebuit să merg cu Ash. Dar n-aș fi suportat.

Jules s-a uitat țintă la el, mai întâi cu ochi mari, apoi mijiți.

— Serios? Chiar ai făcut asta?

— Da.

— Uau!

— Spune ceva, i-a cerut Ethan.

— Am spus: uau! Adică, nu-mi vine să cred că ai făcut ceva atât de… imoral. Și că i-ai făcut-o lui Ash.

Fără să vrea, Jules a izbucnit în râs.

— Nu-mi dau seama de ce râzi, a spus Ethan, care nici măcar nu zâmbea, ci stătea nemișcat, cu o mină foarte sobră.

— Ce mi-ai spus e atât de improbabil, a răspuns Jules. Ai făcut ceva care chiar *nu e bun*, și nu știu ce să cred.

— Îți spun de ceva vreme că nu-s atât de bun. De ce nu mă crede nimeni? Știi că și țip la oameni? La colegii de muncă? Nu făceam asta

înainte, dar totul a devenit atât de stresant. Am țipat la un scenarist și i-am zis ca e un ageamiu. Apoi mi-am petrecut tot restul lecturii pe roluri cerându-i scuze. Sunt prea nerăbdător și din cauza asta am luat niște decizii îngrozitoare. Mai ții minte *Alpha*, serialul inspirat de *Figland*, care în cele din urmă a fost abandonat? Studioul a pierdut o grămadă de bani cu el, pentru că eu am insistat c-o să meargă. M-am convins pe mine însumi că tot ce e legat de *Figland* o să aibă succes. Dar chestia asta e valabilă numai dacă produsul e bun; iar serialul ăla era destul de plicticos. Însă am insistat pentru că am avut o încredere exagerată în brandul *Figland*. Toți sunt supărați pe mine, dar nu mi-o spun. N-a fost un episod bun în cariera mea, dar mă prefac că nu s-a întâmplat nimic. Și m-am ascuns într-o cameră de hotel două nopți la rând, în timp ce tu te-ai dus cu Ash în New Heaven pentru diagnosticul lui Mo.

— Nu pot să cred c-ai făcut asta, a zis Jules.

Era îngrozitor ce-i făcuse Ethan lui Ash — o abandonase într-un moment atât de important —, dar faptul că nu i-o mărturisise lui Ash, în schimb i-o mărturisea lui Jules, făcea ca discuția lor să capete brusc un caracter intim.

Ethan a fixat-o cu ochii lui familiari și iscoditori și i-a spus cu amărăciune:

— Nici măcar nu știu dacă îl iubesc.

Jules a stat pe gânduri câteva clipe și, cu toate că i se părea nepoliticos să-l contrazică, a simțit că trebuia s-o facă, așa că și-a încrucișat brațele la piept și a zis:

— Cred că-l iubești.

— Îți spun, nu știu.

— Nu trebuie să știi. Pur și simplu, fă ce trebuie în preajma lui. Fii iubitor. Fii atent. N-o lăsa iarăși singură pe Ash, da? Spune-ți așa: e iubire, chiar dacă nu simt că e iubire. Și mergi mai departe chiar și când te simți înșelat de cum au ieșit lucrurile. E băiețelul tău, Ethan. Iubește-l și iar iubește-l.

Ethan a tăcut o vreme, apoi a dat din cap.

— Bine, a spus el. O să încerc să fac asta. Chiar o să încerc, Jules. Dar, Doamne, nu-i nimic din Bătrânul Mo în băiatul meu. Nimic.

Apoi a adăugat îngrijorat:

— N-ai să-i spui lui Ash, nu?

— Nu.

Și Jules s-a gândit că, dacă Ethan i-ar fi spus lui Ash, atunci poate Ash ar fi putut să-i povestească despre Goodman, pentru că ar fi fost într-o situație avantajoasă, de care ar fi putut să profite. Dar Ash n-ar fi făcut

asta niciodată.

— În regulă, a spus Ethan, am discutat destul despre asta. Mersi că ai avut răbdare cu mine să-mi descarc sufletul. Te rog să nu mă urăști, cel puțin nu pe față. O să mă gândesc serios la ce mi-ai spus. Acum urmează partea care nu e despre mine, ci despre tine și Dennis. În viața mea profesională, în fiecare zi am de-a face cu oameni care vor să le dau ceva, pentru că e treaba mea să fac asta, dar și cu oameni care vor să le dau ceva pentru că-și închipuie că în felul ăsta or să progreseze în carieră. De obicei, sfârșesc prin a le spune da tuturor, pentru că e mai ușor așa. Când de fapt persoana căreia chiar vreau să-i dau ceva ești tu. Tu și cu Dennis, a adăugat el.

Apoi a scotocit în buzunar.

— *La dracu'!* Sunt sigur că l-am luat, a spus el, căutându-se și în celelalte buzunare. Gata, l-am găsit.

A scos o bucată de hârtie împăturită și a netezit-o — era un cec cu semnătura lui. I l-a întins, iar Jules a văzut că era pe numele ei și al lui Dennis și că suma înscrisă pe el era de o sută de mii de dolari.

— Nu! s-a opus ea. E o sumă uriașă. Iar Dennis nu va accepta niciodată.

— E corect să lași o persoană cu depresie să ia deciziile importante?

Dar Jules nu i-a răspuns.

— Cecul ăsta o să vă facă viața mai ușoară, a continuat Ethan. E un lucru pe care banii chiar îl pot face. Știi că nu mă dau în vânt după lucruri — dar banii nu-s doar pentru *lucruri.* Experiența mi-a arătat că îți și ușurează viața, te ajută să nu mai fii preocupat mereu de griji și probleme. Banii fac ca totul să meargă mai ușor.

— N-am putea să ți-i dăm niciodată înapoi.

— Nu vreau să mi-i dați înapoi. Ideea e că tu muncești foarte mult și ești foarte dedicată, iar New Yorkul e atât de dur și neiertător. Dennis o să-și revină în cele din urmă. Sunt sigur că lucrurile or să se schimbe pentru el. Dar între timp, trebuie să vă mutați din apartamentul ăsta, Jules. Ar fi un pas important. Mergeți și plătiți avansul pentru un apartament modern și luminos care să vă dea speranță în fiecare zi. O să fiu eu garant pentru credit. Vreau să simțiți că o luați de la început, chiar dacă nu-i chiar așa. Uneori, trebuie să te păcălești un pic. Mutați-vă într-o clădire cu lift; scările de aici sunt o pacoste. Iar Rory are mare nevoie de o cameră a ei! Și mai cumpărați-i creioane, bucăți de lemn și ce mai vrea. Nimic nu e mai nasol decât să-ți faci griji pentru bani. Când eram mic, îi auzeam pe ai mei certându-se de la bani, și în clipele alea eram sigur că-și

smulgeau carnea de pe oase unul altuia. Mă gândeam că a doua zi dimineață aveam să-i văd ieșind din dormitorul lor cu pielea sfârtecată. În plus, a-ți face mereu griji pentru bani e *plicticos*. Folosește-ți mintea ca să te gândești la clienții tăi și la problemele lor. Folosește-o ca să fii creativă.

— Nici nu se pune problema să iau o sută de mii de dolari de la tine, a spus Jules, apoi a pus mâna pe cec și a încercat să i-l bage la loc în buzunarul de la cămașă.

— Hei, ce faci? a exclamat el, ferindu-se de mâna ei și râzând ușor. Ia-i, Jules, ia-i.

— Nu pot.

— Îmi pare rău, trebuie, mă tem că e prea târziu, a spus Ethan, apoi s-a ridicat în picioare și s-a dat în spate, ca și când nu s-ar mai fi putut face nimic.

La puțin timp după ce a plecat Ethan, Rory a dat buzna în dormitorul unde dormea Dennis și s-a cocoțat în pat. Când a deschis ochii în camera întunecată, Dennis și-a văzut fiica stând deasupra lui, cu picioarele de o parte și de alta a pieptului său.

— Tati, să-ți zic ce s-a întâmplat! Ethan Figman i-a dat lui mami *o sută de dolari* și i-a spus: „Ia-i, Jules, ia-i“. Eram în hol și i-am auzit. O sută de dolari! a repetat ea apăsat, pe un ton scandalizat.

Dennis a coborât din pat și s-a dus în living.

— A fost Ethan pe aici? a întrebat el.

— Da, i-a zis Jules. A sunat și m-a întrebat dacă poate să treacă pe la noi. A adus niște brioșe excelente. Vrei și tu?

— Nu vreau brioșele lui excelente. Și, după cum știi, nu vreau banii lui. Ți i-a dat în bancnote de douăzeci? Sau a fost doar o bancnotă nou-nouță? Mi se pare jalnic, Jules! Cât se poate de umilitor. Nu-mi vine să cred. De ce i-ai *luat*? Ce, ești persoană fără adăpost?

— Despre ce vorbești, Dennis?

— Rory mi-a zis de suta de dolari.

— Ah, ți-a zis? a râs Jules scurt și sec.

— Ce-i? a spus el cu un aer confuz.

Jules i-a adus cecul și i l-a întins în așa fel încât, mai târziu, când discutau despre asta, Dennis nu putea spune că i-l *aruncase* în față.

Dennis l-a luat, s-a uitat la el și a închis ochii.

— Dumnezeule! a murmurat, apoi s-a așezat pe canapea și s-a luat cu mâinile de cap. M-am simțit insultat și de ideea că ți-a dat o sută de dolari. Dar acum mă simt și mai insultat. Nu mai știu ce să fac.

— Dennis, e în regulă, a spus Jules.

— Dacă vrei să renunți la căsnicia asta, fă-o, a continuat el. Nu viața asta ți-o doreai când ne-am căsătorit.

— N-am spus așa ceva. De ce vorbești despre asta?

— Nu e bine așa. Eram un tip plăcut înainte de atac, înainte să-mi schimbe medicamentele, nu-i așa?

— Da, bineînțeles.

— Doamne, urăsc cuvântul „medicamente“. Nu mai suport că trebuie să mă gândesc la ele. Îmi tot spun: *Eram un tip plăcut, și pot să fiu plăcut din nou.* Dar îmi dau seama că sunt incapabil de asta. Sau fac lucruri complet greșite. O mai ții minte pe fata aia din Kentucky care avea o proeminență pe ficat? Dacă era malignă, probabil a murit deja. Doamne, iar o să mă gândesc obsesiv la fata asta. Totul mi se pare atât de greu. Nu mai sunt energic, la fel ca tine și ca Rory. Și știu că o să te pierd.

— N-ai să mă pierzi, a spus Jules.

Era miezul zilei, iar Dennis stătea pe canapea în haine moi și boțite. Își pierduse toată energia în ziua în care mâncase ceva cu o cantitate ascunsă de tiamină, după care Jules și toți ceilalți continuaseră să mărșăluiască prin lume, în timp ce el lupta din răsputeri. Dennis ar fi putut s-o piardă dacă lucrurile nu se schimbau. Jules înțelegea asta acum, și era ca și când s-ar fi uitat la sfârșitul trist al unui roman, apoi l-ar fi închis repede, ca și când asta ar fi putut schimba lucrurile.

— Dennis, trebuie să depășim momentul ăsta din viața noastră, a spus ea. Pentru început, trebuie să ne mutăm din apartamentul ăsta. Iar tu trebuie să continui să încerci tot ce se poate încerca. Medicamente noi. Mai mult sport. Controlul gândurilor. Tot ce se poate. Dar cred că, doar de data asta, trebuie să acceptăm ajutorul oferit de Ethan și Ash.

Dennis s-a uitat scrutător la ea, iar după câteva clipe a venit și Rory în living; apariițiile ei erau mereu sincronizate cu ce se întâmpla, ca și când ar fi fost ghidată de niște impulsuri electrice care o conduceau în fiecare clipă către situațiile fierbinți. S-a oprit în fața părinților ei, uitându-se pe rând la fețele lor.

— Aia e suta de dolari? l-a întrebat pe tatăl ei.

— Da.

Rory s-a uitat satisfăcută la mama ei și nu se știe ce procese complexe din mintea ei au făcut-o să formuleze următoarea cerere:

— Mami, sărută-l pe tati.

— Ce? a spus Jules.

— Sărută-l pe tati. Vreau să văd.

— Sărutul e ceva privat, draga mea, a spus Dennis.

Însă Jules i-a cuprins fața cu palmele și l-a tras spre ea, iar el nu s-a

opus. Au închis ochii, și Rory râdea — un râs discret și satisfăcut, ca și când ar fi știut ce putere avea asupra lor.

---

[100] Partidul Pantera Neagră a fost o organizație revoluționară afro-americană, care a activat în perioada 1966–1982.

[101] Masă între prânz și micul dejun.

[102] Zonă din nord-vestul Jakartei, locuită pe vremuri de coloniștii olandezi.

[103] Tigaie chinezească largă și adâncă.

[104] James Earl Jones (n. 1931) — actor american de teatru și film.

Cincisprezece

Apoi s-au mutat de acolo, șase străzi mai la nord, într-un loc mai curat și mai luminos — „un bloc cu lift!“, își spuseseră ei cu încântare unul altuia, ca și când era prima oară când vedeau așa ceva. Acum aveau un apartament care era al lor, iar în ziua în care s-au mutat și liftul miraculos i-a dus în locuința lor nouă și luminoasă, deși modestă, care mirosea a vopsea și a parchet rașchetat, s-au simțit ca și când ar fi fost salvați. Dar nu erau salvați, ci doar fuseseră transplantați într-un apartament luat pe credit, cu Ethan ca girant. Iar depresia lui Dennis sigur avea să persiste ca un miros de vopsea care nu mai dispărea odată, dar tot era o schimbare importantă. Echipa pe care au angajat-o să le mute lucrurile a cărat totul în mijlocul camerelor. Pereții aceia noi aveau să fie împodobiți cu aceleași postere înrămate — un afiș pentru *Opera de trei parale*, reproducerea după un craniu de animal pictat de Georgia O'Keefee —, de care se săturaseră, dar pe care încă nu le puteau înlocui. După-amiază, a venit să le dea o mână de ajutor și Ash, care se îmbrăcase în glumă cu tricoul roșu al firmei care se ocupa de mutat, și pe care era scris: SHLEPPERS. Oare cum făcuse rost de el? S-a pus pe treabă imediat ce-a ajuns, deschizând cutii de carton și contribuind la amenajarea camerei lui Rory — o cameră numai a ei, nu doar un colț al livingului, transformat noaptea într-un dormitor. Jules le auzea vorbind, Ash punând întrebări cu glas blând și Rory răspunzându-i ferm: „Nu pune rolele deoparte, Ash. Mami și tati au zis că pot să le port ÎN APARTAMENT, să fie mocasinii mei“. Fiica lui Jules și prietena ei cea mai bună au stat împreună în camera lui Rory până a fost complet amenajată. La opt seara, Ash încă era la ei, și au mâncat cu toții mâncare vietnameză de la restaurantul care avea să devină preferatul lor pentru următorii doisprezece ani, până în 2008 când s-a închis din cauza crizei. Jules a rupt folia de plastic și scotch-ul cu care era împachetată canapeaua și s-au așezat pe ea cu farfurii și tacâmuri pe care le scoseseră din niște cutii pe care era scris: BUCĂTĂRIE 1 și BUCĂTĂRIE 2. Rory a mâncat prea multe rulouri cu legume, unul după altul, apoi a râgâit satisfăcută, s-a dus în camera ei și a adormit îmbrăcată. Cei trei adulți erau încrezători — chiar și Dennis, deși mai moderat.

— O să fie bine, a spus Ash. Mă bucur pentru voi.

După masă, a mai rămas cu ei, discutând despre apartament, despre compania ei de teatru, despre cât de buni erau terapeuții lui Mo și despre progresele pe care le făcuse băiețelul. „Lucrează din greu cu Jennifer și Erin. Mo este eroul meu.“ Ethan era la Hong Kong toată

săptămâna aceea, iar Ash trebuia să aibă grijă singură ca totul să meargă bine.

„Când ai un copil, îi spusese ea lui Jules, imediat îți construiești în minte o fantezie grandioasă despre ce o să devină. Apoi trece vremea și apare un fel de pâlnie. Iar copilul tău e absorbit și modelat de ea, și viața lui e limitată puțin câte puțin. Cu timpul, îți dai seama că n-o să fie sportiv de performanță. Că n-o să fie pictor. Toate posibilitățile astea dispar. Dar cu Mo, am văzut dispărând repede multe posibilități. Poate or să fie înlocuite de alte lucruri, pe care nici măcar nu mi le pot imagina acum, chiar nu știu. Dar am cunoscut de curând o mamă care mi-a zis că e foarte recunoscătoare că fiul ei are autism înalt funcțional[105]. Și că e mândră de sintagma *autism înalt funcțional*, ca și când ar fi *Bursa de merit națională*."

Jules s-a gândit la Rory și, deși bănuia că fiica ei nu va avea o viață specială sau privilegiată, știa că nici nu și-ar fi dorit o asemenea viață. Se vedea limpede că era fericită cu ea însăși. Iar părinții care aveau un copil fericit cu el însuși câștigaseră potul cel mare. Rory și Larkin aveau s-o ducă bine, dar oare ce soartă urma să aibă Mo, cu expresia lui abătută și anxioasă și cu degetele lui neliniștite?

În ziua mutării, Ash a plecat acasă pe la zece, spunând că era epuizată și glumind că ea și echipa de la Shleppers aveau de lucru dimineață în Queens. În noaptea aceea, nu departe de noua lor locuință, la etajul șase al Labirintului, mama lui Ash, Betsy Wolf, acum în vârstă de șaizeci și șapte de ani, a fost trezită din somn de o durere de cap atât de puternică, încât n-a putut decât să scâncească: „Gil", și să-i arate capul, dându-i de înțeles ce anume era în neregulă. Făcuse o hemoragie cerebrală în somn și a murit imediat. Mai târziu, după ce a fost la spital și a terminat cu formalitățile, Ash a sunat-o pe Jules, articulând cu greu cuvintele, dar faptul că era miezul nopții și că vocea lui Ash era sugrumată de lacrimi au ajutat-o pe Jules să înțeleagă ce se întâmplase. Ethan era la Hong Kong, i-a amintit Ash; putea Jules să vină până la ea? Bineînțeles, a spus Jules, vin imediat, apoi s-a îmbrăcat în întunericul apartamentului nou și nefamiliar printre cutiile nedesfăcute, și a coborât cu liftul în noapte, să caute un taxi.

Nu mai fusese în Labirint de câțiva ani; nu mai avusese motive să meargă acolo și, urcând cu liftul auriu, și-a strâns brațele în jurul pieptului, simțind cum o copleșesc tristețea și groaza. Ash a deschis ușa apartamentului și s-a prăbușit în brațele lui Jules ca și când ar fi îmbrâncit-o cineva. Acum, după ce își pierduse mama, era atât de diferită față de cum fusese toată după-amiaza și seara, când o ajutase pe Rory să-și amenajeze camera, apoi stătuse cu ei pe canapea și mâncase creveți fripți.

„Ce mă fac? a spus Ash. Cum să nu mai am mamă? Cum să n-o mai am pe mama *mea*? Am stat de vorbă în seara asta, după ce m-am întors de la tine. Iar acum… nu mai există?“ Și a urmat un nou acces de plâns aproape ofensat.

Jules a strâns-o în brațe și au rămas așa vreo două minute. În spatele lui Ash, apartamentul abia se distingea în semiîntuneric, părând real și, în același timp, lăsând impresia că era doar un decor care imita locuința părinților ei. A văzut holul spațios de la intrare și livingul, apoi culoarul lung care ducea la dormitoarele în care trăiseră și dormiseră Wolfii. Jules a încercat să găsească ceva de spus, dar tot ce a putut face a fost să fie de acord cu ea:

— E îngrozitor. Mama ta era un om minunat. N-ar fi trebuit să moară atât de tânără.

N-ar fi trebuit să moară niciodată, ar fi vrut să spună Jules. La șaizeci și șapte de ani, Betsy Wolf încă era o femeie frumoasă. Era ghid la Muzeul Metropolitan de Artă, iar sâmbăta preda un curs de istoria artei pentru copii. Toată lumea îi admira eleganța și spunea că părea mult mai tânără decât era.

Fusese o tragedie și când murise tatăl lui Jules, ba chiar una mai mare, dacă te gândeai la vârsta lui. „Patruzeci și doi! spusese Ethan odată. Al naibii de nedrept.“ Jules voia să-i explice lui Ash că moartea unui părinte e un eveniment atât de dramatic și de inexprimabil, încât tot ce poți face ca să te aperi e să te baricadezi împotriva lui. Asta făcuse și Jules — Julie — la început. Se baricadase și nu se mai gândise la moartea lui până în vara când își cunoscuse prietenii la Spirit-in-the-Woods. Julie s-ar fi descurcat fără probleme pe cont propriu, și-a dat Jules seama dintr-odată. Ar fi scos-o la capăt și probabil ar fi fost destul de fericită.

În cele din urmă, Ash s-a desprins din îmbrățișarea prietenei și s-a dus în living, iar Jules a pornit în urma ei. Oare ce se schimbase — ce făcea ca apartamentul să aibă un aer degradat? Poate i-ar fi prins bine un strat nou de vopsea, sau poate absorbise imediat moartea lui Betsy Wolf, iar căldura și strălucirea de odinioară se estompaseră; până și lămpile, covoarele și canapelele nu mai erau semne ale confortului și familiarității, ci te trimiteau cu gândul la ceva zadarnic, extravagant și respingător. Ash s-a trântit pe o canapea cu husa deranjată, acoperindu-și fața cu palmele.

În clipa următoare s-a auzit un zgomot, iar când a întors capul, Jules l-a văzut pe tatăl lui Ash în ușa livingului. Spre deosebire de Ash, pe care durerea o făcea să semene cu o fată, Gil Wolf arăta exact ca un bătrân. Era îmbrăcat cu un halat, avea părul ciufulit și era lent și nedumerit.

— Ah, a spus el. Jules, ești aici.

Jules l-a îmbrățișat ușor și i-a spus:

— Îmi pare tare rău pentru Betsy.

— Mulțumesc. Am avut o căsnicie frumoasă, a zis el. Credeam c-o să dureze mult mai mult.

Apoi a ridicat din umeri și a tușit ca să alunge un suspin. Jules se uita la acel bărbat trecut de șaizeci de ani, pe a cărui față vârsta așezase o expresie blândă și androgină, ca și când toți hormonii masculini și feminini s-ar fi amestecat în cele din urmă, pentru că diferența dintre ei deja nu mai avea nicio importanță. S-a uitat la Ash și a spus:

— Somniferul pe care mi l-ai dat nu și-a făcut efectul.

— O să și-l facă, tată. Ai un pic de răbdare. Mergi și întinde-te în pat.

— L-ai sunat? a întrebat el neliniștit.

Inițial, Jules nu și-a dat seama la ce se referea, dar apoi a înțeles: L-ai sunat pe fratele tău?

— O să-l sun, i-a răspuns Ash.

L-a condus pe Gil la dormitorul lui, apoi a intrat în fosta ei cameră să-și sune fratele. Jules n-a îndrăznit să meargă după ea, nedorind să vadă dormitoarele ca niște mausolee care aparținuseră cândva lui Ash și Goodman. A rămas în living, stând încordată pe un fotoliu. Mama lui Ash *nu mai exista* — așa se exprimase Ash. Cocul lui Betsy, cu câteva fire desprinse, nu mai exista; revelioanele pe care le organiza nu mai existau; și nici farfuriile cu *lat-ke* pe care le prăjea în timpul Hanukăi. Goodman se ascunsese, dar cea care dispăruse era Betsy.

Ceremonia de înmormântare a mamei lui Ash a avut loc patru zile mai târziu, la Societatea pentru Cultură Etică, unde Jules fusese de mai multe ori pentru înmormântările mai multor bărbați care muriseră de SIDA și pentru nunta lui Nancy Mangiari, colega de cabană de la Spirit-in-the-Woods. Pentru înmormântarea lui Betsy, au trebuit să aștepte să se întoarcă Ethan de la Hong Kong cu avionul privat al companiei. Și mama lui Jules a zis că voia să vină. „De ce, mamă? a întrebat-o Jules iritată la telefon. N-o cunoșteai pe mama lui Ash. Te-ai întâlnit cu ea o singură dată, la aeroport, acum o veșnicie, în 1977, când am plecat cu ei în Islanda.“

„Știu, a spus Lois. Îmi amintesc foarte bine. A fost foarte generos din partea lor că te-au luat. Iar Ash întotdeauna a fost foarte drăguță. Aș vrea să-i aduc un ultim omagiu.“

Așa că Lois Jacobson a venit cu trenul din Underhill și a asistat la ceremonie alături de Jules. A fost o înmormântare foarte emoționantă, la care au participat multe rude și prieteni de familie; părea că toți cei care

aveau legături cu Wolfii voiau să spună câte ceva. Verișoara Michelle, care se măritase în livingul din Labirint și dansase pe „Nopți în satin alb“, și care acum, în mod incredibil, urma să fie *bunică*, a vorbit despre generozitatea lui Betsy. Până și Jules s-a ridicat în picioare și a spus câteva cuvinte emoționante despre cât de plăcut fusese pentru ea să se afle în preajma familiei Wolf, deși, în timp ce vorbea, și-a dat seama că nu voia să meargă prea departe și să rănească sentimentele propriei sale mame. Cu Lois lângă ea, nu putea spune: „Când eram cu ei, mă simțeam mai fericită decât mi-am imaginat că aș putea fi vreodată“. Așa că a vorbit foarte puțin, uitându-se la Ash, căreia îi era foarte greu să facă față ceremoniei. Ethan o ținea cu brațul pe după umăr, încercând s-o aline, dar Ash nu putea fi alinată. De cealaltă parte a ei stătea Mo, cu costum și cravată, aplecat în față, cu mâinile pe o consolă Game Boy, părând să poată face abstracție de înmormântare.

După Jules, a luat cuvântul Jonah, impecabil în costumul său negru pe comandă, avându-l alături pe Robert Takahashi, care îl asculta cu atenție. Jonah vorbea foarte rar în fața unei mulțimi, pentru că nu-i făcea nicio plăcere. Probabil făcuse asta ultima oară la nunta lui Ash și Ethan. Dar acum s-a ridicat în picioare, și tuturor părea să le placă să-l vadă și să-l asculte.

— Când eram tânăr, am mâncat de multe ori acasă la familia Wolf. Tuturor ne plăcea să ne lungim la masă, și întotdeauna se glumea și se purtau discuții interesante, iar mâncărurile erau nemaipomenite. Sunt multe mâncăruri pe care le-am gustat acolo pentru prima oară în viață. Mama mea era vegetariană cu mult înainte să fie o modă și mânca foarte sănătos. Așa că mesele de la noi de acasă erau puțin cam… înțelegeți ce vreau să spun. Dar ori de câte ori mergeam la apartamentul familiei Wolf, o găseam pe Betsy în bucătărie gătind câte ceva. Într-o seară, ne-a servit un nou tip de paste, numite *orzo*, și am întrebat-o cum se scrie, iar ea mi-a spus pe litere: O-R-Z-O. Dar n-am ținut minte corect și mă tot duceam la supermarket și întrebam: „Aveți *ozro*? O-Z-R-O“. Și nimeni nu înțelegea la ce mă refeream.

Lumea a râs, și Jonah a adăugat:

— Dar asta se întâmpla cu foarte mult timp în urmă. Vreau…

S-a oprit, neștiind cum să continue.

— Vreau să spun doar că aș da orice pentru încă o cină pregătită de Betsy.

În cele din urmă, Larkin, care avea doar cinci ani și jumătate, s-a ridicat în picioare și a urcat pe podium, iar după ce a coborât microfonul, a spus cu glas răgușit: „Am să citesc o poezie pe care am scris-o pentru

Bunica B“. Era foarte ciudat că Larkin arăta aproape exact la fel ca Ash în fotografiile de pe vremea când era de vârsta ei. Frumusețea lui Larkin rămăsese neatinsă de Ethan-itatea din ea, care își pusese amprenta asupra creierului și pielii ei, dar nu și asupra trăsăturilor feței; în ziua aceea, Larkin purta o rochie care îi acoperea brațele, iar Jules bănuia de ce.

Poezia era foarte sensibilă și emoționantă: „Mâna ei caldă întotdeauna ne răcorea febra“, era unul dintre versuri, iar Larkin plângea în timp ce le citea, cu nările și buzele tremurânde. La sfârșit, a spus: „Bunică B., n-am să te uit niciodată!“ Vocea i s-a frânt, și mulți dintre cei prezenți au izbucnit în plâns, văzând-o pe acea fetiță copleșită de lacrimi. Jules s-a gândit dintr-odată că și Goodman ar fi trebuit să fie acolo. Mai întâi pierduse moartea câinelui lor — un fel de repetiție pentru ce avea să urmeze —, iar acum *asta*, adevăratul eveniment.

Poate că și ceilalți din sală se gândeau la Goodman. Jules s-a întrebat dacă voise să vină și el, dacă discutase cu Ash posibilitatea să se întoarcă în țară și să vină la înmormântare. Jules s-a uitat la ușa din fundul sălii, ca și când s-ar fi așteptat să-l vadă făcându-și apariția pe sub semnul „Ieșire“, sperând că nimeni din sală n-ar fi îndrăznit să-l dea pe mâna poliției. Și-l imagina stând cu capul plecat, cu umerii drepți și cu mâinile împreunate, un bărbat de vârstă mijlocie cu hainele boțite ale unuia care a mers toată noaptea cu avionul. Dar Jules nu-l mai văzuse pe Goodman de nouăsprezece ani, așa că nu-și putea închipui decât fața lui tânără și frumoasă, înconjurată de păr presărat cu fire albe.

Femeia care a condus ceremonia l-a pomenit și pe Goodman în lista celor pe care Betsy i-a lăsat în urmă. De câte ori s-a uitat la Ash și la Ethan, Jules a văzut-o pe prietena ei cu spatele încovoiat, ca și când moartea mamei ar fi adus-o și pe ea în pragul morții. Ethan și-a ținut brațul pe după umerii ei pe toată durata ceremoniei. Hotărâse să-și anuleze toate angajamentele o vreme, spusese el la întoarcerea de la Hong Kong; a anulat un discurs la Caltech, a amânat câteva întâlniri legate de Școala Keberhasilan pe care încerca s-o înființeze la Jakarta. În cele din urmă, când directoarea Societății pentru Cultură Etică părea să se apropie de sfârșit, Mo, care fusese absorbit de Game Boy până atunci, l-a aruncat pe podea, a țipat ca opărit și a sărit în picioare. S-a îndepărtat de sora și de mama lui, și s-a produs un pic de zarvă când cineva de la ușă l-a împiedicat să iasă, iar ceremonia a fost încheiată în grabă.

După aceea, Jules a dus-o pe mama ei cu taxiul la Gara Penn, pentru că Lois Jacobson nu se descurca nici acum singură prin oraș. Manhattan nu fusese niciodată un loc primitor pentru ea, ci un loc unde puteai petrece o zi minunată, dar extenuantă, văzând o piesă pe

Broadway sau făcând cumpărături la Bloomingsdale's, după care dădeai fuga la gară să prinzi trenul către casă. La fel era și Ellen, sora lui Jules. Ea și soțul ei, Mark, locuiau la două localități distanță de Underhill și aveau o firmă de nunți și petreceri. Ellen spusese odată că ei nu-i trebuia „agitația" de care începuse să aibă nevoie sora ei după ce mersese prima oară la Spirit-in-the-Woods — și probabil că era adevărat.

„Mai dă și tu un semn de viață", i-a spus Lois Jacobson lui Jules în noaptea aceea, pe peronul unde era tras trenul companiei Long Island Railroad, cu pufnetele și zgomotele lui gastrice. S-au pupat pe obraji, iar mama lui Jules, în impermeabil și cu părul cărunt, avea o înfățișare fragilă, deși era poate doar impresia lui Jules, care acum se uita la ea având în minte avertismentul morții unei alte mame.

În noaptea aceea, în noul lor apartament, Jules a dormit prost, gândindu-se la Ash și la Betsy, și spunându-și că toți oamenii nu făceau decât să aștepte cu răbdare să-i piardă unul câte unul pe cei la care țineau, prefăcându-se tot timpul că nu așteptau deloc asta. Nici ea, nici Dennis nu fuseseră în stare să găsească husa pentru saltea în cutii, iar unul dintre colțurile cu elastic ale cearșafului se desprinsese peste noapte, așa că a doua zi dimineață Jules s-a trezit pe salteaua goală, ca un prizonier politic. Dennis deja era în bucătărie cu Rory și pregătea micul dejun. Era zi de lucru — și, după miros, zi de ou. S-a întrebat dacă Dennis reușise să găsească o paletă de bucătărie în cutiile încă nedesfăcute, apoi s-a gândit: *Of, mama lui Ash a murit*. Paleta și moartea lui Betsy Wolf ocupau același loc în creierul ei, primind drepturi egale timp de câteva clipe. Jules stătea întinsă pe salteaua descoperită, inspirând miros de vopsea, iar când a sunat telefonul, a pus mâna pe receptor înainte ca Dennis să poată răspunde de la aparatul din bucătărie. Trebuie să fie Ash, și-a spus ea. Probabil plânsese toată noaptea, iar acum avea nevoie de mângâiere. Jules avea o clientă la ora zece, o femeie care devenise de curând mamă și căreia îi era teamă să nu-și scape copilul. Nu putea contramanda ședința.

Dar după ce a zis alo, s-a auzit o voce de bărbat:

— Bună.

Ori de câte ori auzea în receptor o voce care nu se prezenta, Jules presupunea că era un client.

— Cine e? întreba ea ca de obicei pe un ton neutru.

— Nu mă recunoști, a spus bărbatul.

Jules a stat o clipă pe gânduri, așa cum făcea și în ședințele de terapie. Fâșâitul conexiunii constituia un indiciu, dar nu era doar asta.

Bănuind cine era, s-a ridicat în capul oaselor, cu cămașa de noapte descheiată, strângând pătura la pieptul ei pistruiat și încălzit de somn.

— Goodman?

— Jacobson.

— Tu ești?

— Da. Voiam să vorbesc cu tine, a spus Goodman. Ethan i-a spus lui Ash că nu merge nicăieri timp de câteva săptămâni. Vrea să fie alături de ea. Așa că Ash mi-a zis că n-o să poată vorbi mult cu mine, nici măcar de pe telefonul Batman.

Jules tot nu-și dădea seama ce i-ar fi putut spune; nu-și regăsea calmul, era extrem de surprinsă. Auzind zgomotul unui chibrit lovit de scăpărătoare, și l-a imaginat cu o țigară între buze, aplecându-și ușor bărbia spre flacără.

— Îmi pare tare rău pentru mama ta, a spus ea în cele din urmă. Era o femeie minunată.

— Da, mersi, era foarte tare, a zis Goodman. Mare păcat, a adăugat el, apoi n-a mai spus nimic.

De la celălalt capăt al firului, Jules l-a auzit cum sufla fum de țigară punându-și cuburi de gheață într-un pahar. Islanda era doar cu vreo patru ore înaintea New Yorkului, deci era cam unsprezece dimineața la el, însă Goodman probabil deja începuse să bea.

— Și cum a fost? a întrebat el.

— Ce?

— Înmormântarea.

— Cred că a fost așa cum și-ar fi dorit ea. Nimeni nu l-a pomenit pe Dumnezeu. A luat cuvântul toată lumea, și toți au vorbit din suflet. Era foarte iubită.

— *Toată lumea*, adică cine?

Jules i-a enumerat câțiva vorbitori, inclusiv pe Jonah și verișoara Michelle, apoi a spus:

— Larkin a citit o poezie scrisă de ea, foarte precoce și foarte emoționantă. A avut un vers în care spunea că mâna caldă a mamei tale putea răcori febra.

Imediat după ce a spus asta, Jules și-a dat seama că Goodman nu-și văzuse niciodată nepoata. Pentru el, Larkin era doar o idee, o nepoată generică într-o fotografie.

— Așa-i, chiar putea, a zis el. A avut mare grijă de noi când eram copii. După cum știi, nu mi-am mai văzut părinții decât foarte rar. De fiecare dată când au venit pe-aici, mi s-au părut tot mai slăbiți, mai ales tata. Întotdeauna am crezut că el o să se ducă primul. Nu-mi vine să cred

că n-am s-o mai văd niciodată pe mama, a adăugat el cu glas sugrumat.

Apoi a izbucnit în plâns, iar ochii lui Jules s-au umplut de lacrimi; au plâns împreună, despărțiți de un ocean, iar ea a încercat să-și închipuie încăperea în care se afla Goodman, apartamentul în care locuia, dar nu i-a venit în minte decât un decor vopsit în cafeniu-închis și auriu, o combinație de culori care îi rămăsese în memorie din noaptea petrecută la Café Benedikt în 1977. Goodman o suna pentru prima oară; nu fusese niciodată foarte interesat de Jules. Probabil că încă era arogant, dar avea și inima frântă. De curând, când venise vorba de fratele ei, Ash îi spusese: „Nu mă întreba de el“, descriindu-l pe Goodman ca pe o cauză pierdută — „e cam vraiște“. De când fugise din țară, ori de câte ori Jules se gândea la el, își dădea seama că el se gândea foarte rar la ea. Dar, în ciuda acestei inegalități, acum se gândea cu tandrețe la el, aproape matern, pentru că, la fel ca sora lui, nu mai avea mamă. Goodman și-a suflat nasul, apoi Jules nu i-a mai auzit decât șuierul respirației. Jules a așteptat, așa cum făcea în ședințele de terapie, fiind empatică și răbdătoare. Deși ar fi trebuit să se dea jos din pat. Voia să-și ia rămas-bun de la Rory înainte ca fetița să plece la școală. Și voia să facă duș. Dar a așteptat ca Goodman să se oprească din plâns.

— O să-ți fie bine? a întrebat Jules în cele din urmă, după ce Goodman s-a liniștit.

— Nu știu.

— Ai acolo pe cineva cu care să stai de vorbă?

— Pe cineva cu care să stau de vorbă? Gen, o versiune islandeză a doctorului Spilka? a întrebat Goodman. Chiar, Ash mi-a zis că ești terapeută. Deci și tu crezi în toate astea.

— Mă referream la cineva apropiat.

— O iubită?

— Sau un grup de prieteni, nu contează.

— Dacă am un grup de prieteni cu care să stau într-o cabană în Reykjavík? Asta mă întrebi?

Acum, vocea lui nu mai era îndurerată, ci provocatoare.

— Nu știu ce te întreb, a spus Jules. Improvizez. Că doar nu-i un telefon *de curtoazie*, zău așa.

— Așa-i că unele lucruri nu se schimbă niciodată?

— Ce vrei să spui?

— Întotdeauna ți-a plăcut un pic de mine, a spus Goodman. A și fost ceva între noi la un moment dat, în living la ai mei. Mai ții minte? O mică *limbă*, cred, a tachinat-o el, râzând ușor.

Apoi Jules a auzit zgomot de lichid turnat lent într-un recipient și

din nou zgomot de gheață.

— Asta nu-mi amintesc, a replicat Jules pe un ton formal, simțind că se îmbujorează.

— Ei, ba sunt sigur că-ți amintești tot din perioada aia, a spus el. Știu cât de important a fost totul pentru tine. Verile la Spirit-in-the-Woods. *Interesanții*.

— A fost la fel de important și pentru tine, a răspuns ea țâfnos. În tabără aveai statut de vedetă, iar taică-tu nu era cu tine să te critice. Te simțeai ca-n sânul lui Avram. Nu-mi plăcea doar mie.

— Chiar ai o memorie bună, a fost tot ce i-a zis el.

— Goodman, îmi dau seama că ești foarte trist, a spus Jules. Și știu că ți-a fost greu să trăiești atât de departe. Dar sunt sigură că Ash o să reușească să te sune în curând. Și voi doi puteți să vorbiți despre orice. Însă conversația asta e prea ciudată pentru mine. Nu pot să discut cu tine acum. Îmi pare rău.

S-a oprit o clipă.

— Cred că o să închid, a spus Jules și, văzând că Goodman tace, a adăugat inutil: Închid.

A pus receptorul în furcă, apoi a rămas în pat două minute, așteptând, ascultând zgomotul de tigăi și farfurii și vocile grave ale lui Dennis și Rory, iar în cele din urmă a ridicat din nou receptorul, să se asigure că legătura se întrerupsese.

De-a lungul timpului, cele două cupluri și-au continuat viețile, uneori separate, alteori nu, dar întotdeauna diferite una de alta. Un cuplu călătorea prin întreaga lume, celălalt cuplu și-a desfăcut restul cutiilor, a atârnat pe pereți aceleași postere vechi și a pus aceleași tacâmuri ușoare într-un sertar din bucătărie. Familia Jacobson-Boyd s-a obișnuit cu liftul și abia își mai amintea de scările nesfârșite pe care le urca înainte. E drept că, mulțumită apartamentului, respirau mai în voie, dar părea că întotdeauna aveau să îndure anumite neajunsuri; într-o zi, un șoarece a traversat podeaua din bucătărie, iar Jules a încercat să-l convingă pe Dennis că era *același șoarece* din fostul lor apartament. Îi urmărise până la noua lor locuință, ca un câine care pleca în lume să-și caute stăpânul și, în cele din urmă, îl găsea în mod miraculos.

Ash a suferit multă vreme după pierderea mamei sale și o suna des pe Jules, întrebând-o uneori dacă nu cumva era o povară pentru ea. „Cum să fii o povară?“, îi răspundea Jules. Și Ethan trecea printr-o perioadă dificilă: *Alpha*, serialul inspirat de *Figland*, fusese un eșec atât de mare, de răsunător și de scump, încât părea să amenințe însuși brandul *Figland*. În

Hollywood Reporter apăruse un articol intitulat: „Sfârșitul lumii lui Figman?“ Ethan scrisese și regizase un lungmetraj de animație, cu buget consistent, numit *La naiba!*, în care, cu ajutorul unor castori animați, descria viața chinuită a copiilor obligați să muncească. Filmul a avut parte de recenzii proaste și a adus puțini bani, așa cum îl prevenise Jules din clipa când îi vorbise prima oară de această idee. „Ești sigur că vrei să faci asta? îl întrebase ea. Eu cred c-ar ieși un film neinteresant și moralizator. Mulțumește-te să susții cauza, nu trebuie s-o transformi în desene animate.“ „Alții m-au încurajat să fac filmul ăsta, răspunsese el. Iar lui Ash îi place.“ Dar alții îi spuneau aproape mereu da lui Ethan, iar Ash îl încuraja și ea tot timpul — așa era ea. „*Ișter*-ul desenelor animate“, scrisese *Reporter*.[106] Toate eșecurile erau *Ișter*-ul câte unui domeniu; ani mai târziu, Ethan avea să spună că războiul din Irak era *Ișter*-ul războaielor. Nimeni de la studio nu-l învinovățea fățiș pe Ethan, dar, le-a explicat el prietenilor la o cină, bineînțeles că era vina lui: ar fi trebuit să-și dea seama că Inițiativa împotriva Exploatării Minorilor nu putea fi transformată într-un film *interesant*. „Trebuia să-ți dau ascultare, Jules, i-a spus el mâhnit, uitându-se la ea peste masă. Ar trebui să-ți dau ascultare întotdeauna.“

După premiera dezastruoasă a filmului, Ethan și-a luat câteva zile libere și a rămas în casa de pe Strada Charles, dar asta l-a făcut mai conștient ca niciodată de faptul că, atunci când lăsai munca deoparte, rămâneai doar cu substanța vieții tale personale; în cazul lui, cu dizabilitățile fiului său, Mo, care era irascibil și deseori necomunicativ, care plângea mai tot timpul, și care toată săptămâna făcea terapie prin rotație cu mai mulți profesori și terapeuți. Prin casa lor se perindau tinere grijulii, toate încântătoare, toate botezate Erin — cum glumea Ethan —, și toate foarte atente și într-atât de afectuoase, încă păreau *angelice*, iar prin comparație, Ethan părea, cel puțin pentru el însuși, rece și indiferent, sau chiar mai rău.

Larkin, fiica lui precoce și creativă, era ușor de iubit. Deja spunea că, atunci când avea să fie adolescentă, voia să fie ucenică în studioul tatălui ei, Atelierul de Animație: „O să scriu povești și o să le desenez pe hârtie, așa cum făceai și tu, tati“. Ceea ce-l înduioșa pe Ethan, pentru că, bineînțeles, el depășise de mult perioada în care desena pe hârtie. Dar încă făcea voci pentru cele două personaje din *Figland*, încă supraveghea producția și participa la lecturile pe roluri, era prezent în studioul de înregistrări și rămânea în Atelierul de Animație după program, când restul angajaților își spuneau probabil: *Oh, te rog, Ethan, nu eu. Tot ce vreau e să merg acasă, vreau să am un pic de timp pentru mine și familia*

mea. Nu-s ca tine, Ethan; nu pot lucra atât de mult și să mai și am o viață. Deși lungmetrajul lui Ethan era o calamitate, iar *Alpha*, un eșec, *Figland* încă era viguros — ar fi putut continua la nesfârșit.

Ash regiza în continuare piese serioase și, de obicei, feministe, dar cam neinspirate, primind recenzii respectuoase de la critici, care erau impresionați de stilul ei simplu, dar inteligent, mai ales prin contrast cu opera accesibilă și hiperdinamică a faimosului ei soț. Era invitată la emisiuni numite „Femei în teatru“, deși nu-i plăcea că lumea considera că astfel de emisiuni încă era interesante sau necesare. „E *stânjenitor* că încă suntem văzute ca o minoritate. De ce le acordăm în continuare autoritate doar vocilor masculine? i se plângea ea lui Jules. Mă rog, nu *noi*, pentru că noi nu facem asta, ci *ei*, adică restul lumii.“ Pentru ea era uluitor și întristător că și acum, într-o epocă luminată, bărbații aveau puterea în toate domeniile, chiar și în lumea neînsemnată a teatrelor independente.

O vreme, cabinetul lui Jules avusese un program destul de încărcat, dar la fel ca toți terapeuții, și ea înregistrase o scădere a numărului de pacienți. Acum, lumea lua antidepresive în loc să meargă la terapie, iar companiile de asigurări medicale acopereau tot mai puține ședințe de terapie; și cu toate că păstra tarifele la un nivel scăzut, unii clienți terminau terapia repede. Cei care rămâneau erau recunoscători pentru prezența ei caldă, amuzantă și calmă. Jules își îngrijea și își susținea pacienții ca și când și-ar fi sprijinit propria familie.

Rory se făcuse mai mare și, deși cândva fusese foarte invidioasă pe băieți, depășise această etapă și se bucura de ea însăși. Era o fată foarte activă și avea tot timpul nevoie să fie în mișcare. În weekend juca fotbal într-o ligă inferioară, iar în timpul săptămânii, Dennis mergea cu ea în parc după școală și se jucau cu o minge. Dennis încă voia să-și găsească o nouă slujbă, deși îi tremura vocea când vorbea despre asta. Citea despre ultimele noutăți din domeniul ecografiei, fiind abonat la o revistă de specialitate, pentru că îl interesa domeniul și pentru că spera să profeseze din nou într-o bună zi, dar nu încă.

În martie 1997, Jules și Dennis s-au dus să ia cina acasă la Ash și Ethan, împreună cu Duncan și Shyla, managerul de portofoliu și promotoarea alfabetizării. Jigodia și scârba, cum le spusese Jules odată. Jules și Dennis nu înțeleseseră niciodată de ce lui Ash și Ethan le plăcea atât de mult cuplul acela, dar, de-a lungul anilor, se întâlniseră de atâtea ori, atât la cine relaxate, cât și la diverse festivități, încât era prea târziu să-i mai întrebe. Duncan și Shyla erau probabil la fel de nedumeriți de fidelitatea lui Ash și Ethan față de vechii lor prieteni, terapeuta și depresivul. Însă nimeni nu vorbea de rău pe nimeni și mergeau cu toții la

cinele la care erau invitați. Ambele cupluri știau că satisfăceau părți diferite din Ash și Ethan, dar când se strângeau cu toții, păreau un grup fără nicio noimă.

În seara aceea, care era neobișnuit de caldă, cele trei cupluri stăteau la masă în curtea mică din spatele casei, la lumina torțelor. Larkin a venit afară cu Mo să le spună noapte bună adulților; îl ținea foarte strâns de mână pe fratele ei, în lumina portocalie a grădinii. Musafirii au încercat să-și ia o atitudine degajată și jovială, dar se simțea că era forțată.

— Mo, dragul meu, a spus Ash, ți-a dat Rose să mănânci?

— *Nu*, a răspuns Mo.

— Vrei să mănânci ceva de la masa noastră? A mai rămas niște paella.

Toată lumea a așteptat cu încordare răspunsul lui; zâmbetele lor erau tensionate și nerăbdătoare, deși încercau să pară relaxați. Dar Mo doar și-a smuls mâna din strânsoarea surorii lui și a fugit înapoi în casă.

— Trebuie să mă duc după el, a spus Larkin. Trebuie să am grijă de fratele meu. Noapte bună tuturor. Ah, mami, tati, păstrați-mi, vă rog, niște prăjitură cu lămâie. Aduceți-o în camera mea și lăsați-o pe măsuța de toaletă, chiar dacă e foarte, foarte târziu, da?

Apoi și-a sărutat părinții și s-a întors grațios în casă, urmărită în tăcere de toți.

— Sunt amândoi adorabili, a spus Jules în cele din urmă, și din jurul mesei s-au auzit murmure aprobatoare.

Paella gătită de un bucătar nevăzut fusese delicioasă; farfuriile bărbaților și a lui Jules erau goale: orezul dispăruse, iar sosul fusese șters cu pâine, nemairămânând decât niște cochilii de scoici; dar Ash și Shyla își lăsaseră farfuriile pe jumătate pline, așa cum obișnuiau femeile, spre enervarea lui Jules. În seara aceea, ca de fiecare dată când luau cina împreună în ultima vreme, toată lumea discuta despre internet. Toți aveau de povestit despre câte un site pe care îl vizitaseră sau despre câte o afacere online de care auziseră de curând. Duncan a vorbit despre un site financiar în care el și alți trei parteneri hotărâseră să investească și l-a tachinat pe Ethan, întrebându-l dacă nu voia să li se alăture; dar în timp ce vorbea, Duncan nu s-a uitat deloc la Dennis și Jules, ca să-i includă în conversație măcar din politețe.

După ce Duncan a terminat de vorbit, Shyla a spus o poveste despre o prietenă veche din Los Angeles, soția unui producător muzical.

— Ea și Rob au cea mai frumoasă casă din canion. Și o casă în Provence. Până și *eu* eram invidioasă pe viața lor.

— Ba nu erai, a spus Ash.

— Ba da. Iar într-un weekend, când am fost la Los Angeles, am sunat-o pe Helena și am întrebat-o dacă ne putem vedea. Inițial, n-a vrut, dar în cele din urmă a acceptat să trec pe la ea. Așa că m-am dus și, spre surprinderea mea, am găsit-o cu câteva kilograme în plus. N-o mai văzusem de câțiva ani, de când fuseserăm împreună la premiile Grammy. Dacă mă gândesc bine, cred că la ediția din anul ăla cele mai multe premii le-au câștigat Bee Gees. Glumesc, dar chiar trecuse mult timp. Mi-a spus că nu mai ieșea din casă decât foarte rar. N-o mai mulțumea nimic și mi-a mărturisit că se gândea serios să-și ia viața. Am fost foarte tulburată. În fine, pe scurt, la o săptămână după aceea a fost internată la Cedars-Sinai, într-o secție specială, unde atmosfera e ca într-o stațiune balneară, numai că îți dau multe pastile. I-au dat tot felul de medicamente, dar nicinul n-a avut efect. Compania de asigurări nu i-a plătit internarea, dar bineînțeles că s-a ocupat Rob de asta. Aveau de gând să-i facă șocuri electrice, însă în timpul unei vizite, unul dintre medici a zis că apăruse un medicament nou, cu care se făceau teste clinice la Universitatea California, dar că era destul de controversat pentru că aborda serotonina într-un mod complet nou, așa că nimeni nu știa dacă o să aibă vreun efect. Urmau să facă un studiu dublu-orb[107], iar Rob a zis: „S-o introducem și pe ea în studiu, dar puteți să vă asigurați că n-o să primească un placebo?“ Însă nu s-a putut face nimic în sensul ăsta. Se pare că cercetătorii de acolo respectă foarte strict normele etice. Mă rog, nu întru totul, pentru că au introdus-o și pe Helena în studiu, și nu m-ar mira dacă au fost nevoiți să scoată pe cineva ca să-i facă ei loc. Iar după o lună s-a simțit mai bine. Ca un fel de marionetă care a fost readusă la viață. E metafora ei, nu a mea.

Ei, nu mai spune, a bombănit Jules în sinea ei.

— Drept urmare, a intervenit Duncan, când Rob a văzut că soția lui a fost ajutată, a donat centrului psihiatric cea mai mare sumă pe care o primise vreodată. Știu, un studiu dublu-orb trebuie să respecte niște criterii stricte, dar când la studiu participă și soțiile unor potențiali donatori generoși, nu credeți că e mai bine să te asiguri că nu primesc placebo?

Toată lumea a râs un pic, iar Jules s-a uitat la Dennis, care, spre surprinderea ei, nu părea foarte interesat de poveste; trebuia să fie ea interesată *pentru* el. Dacă studiul încă nu se încheiase, ar fi putut să se înscrie și Dennis, s-a gândit ea. Ar fi putut fi înscris înaintea altora, mulțumită lui Rob și Helena și Duncan și Shyla și Ethan și Ash. Mulțumită oamenilor bogați despre care se discuta la masă și celor care stăteau în jurul ei. Știa că Dennis n-ar fi întrebat niciodată dacă putea să încerce și el acel medicament nou; nici măcar nu s-ar fi gândit că ar fi putut să-l ajute.

Dar poate că i-ar fi fost de folos. Ca peste tot în viață, trebuia să cunoști pe cineva, trebuia să ai relații, putere și influență. Medicii din Los Angeles, cel puțin unii dintre ei, puteau fi corupți de Ethan Figman și de prietenii lui bogați. Când Jules a sunat a doua zi la Universitatea California pentru Dennis, i s-a spus că da, studiul clinic încă era în desfășurare, dar că nu se mai primeau pacienți noi. Apoi Jules l-a sunat pe Ethan, care a fost de acord să se intereseze pentru soțul ei.

La scurt timp după aceea, Dennis a luat avionul la Los Angeles să se întâlnească cu doctorul care conducea studiul, pentru un consult și analize de sânge. O zi mai târziu a fost acceptat în studiul dublu-orb, iar Jules și soțul ei au sperat din tot sufletul să nu fi primit un placebo. La o lună după ce a început să ia medicamentul numit Stabilivox, Dennis era foarte sigur că nu primise un placebo. „Dintre toți cei incluși în studiu, doar muncitorii la fermă au primit placebo“, le-a spus Jules lui Ethan și Ash. Cu toate că, s-a gândit ea o clipă, poate că și Dennis primise un placebo. Poate ideea unui medicament care presupunea să ai o pilă numai ca să-l poți încerca era atât de sugestivă, încât îți putea schimba neurologia. Dar nu, asta ar fi mers doar cu Jules, nu și cu soțul ei.

Totul în el părea să se dezmorțească un pic, i-a spus Dennis lui Jules; și abia atunci și-a dat seama cât de amorțit fusese în toți acei ani. „Ghemuit“, i-a spus el lui Jules. Până atunci se gândise la depresia lui ca la ceva care-l secătuia — și la fel se gândise și ea —, dar acum își dădea seama că-i și indusese o atitudine nefirească. Ani de zile fusese nu doar deprimat, ci și nelalocul lui. Deschiderea și întoarcerea s-au produs lent, cu pași mici, de-a lungul primăverii și verii următoare, dar au fost autentice. Jules avusese în terapie clienți care luau și antidepresive și văzuse la ei acest tip de schimbare, dar niciodată la Dennis.

„Dorm mai profund“, a spus el încântat. Odată, în toiul nopții, a trezit-o pe Jules, sprijinindu-și capul între sânii ei, apoi a plâns un pic și a spus alarmat: „Ce se întâmplă?“ Nu-i nimic în neregulă, i-a spus ea. Dennis se trezise și se simțea *bine*. Voia să facă lucruri. Să facă lucruri pentru ea. Cu ea. Sexul, care până atunci fusese sporadic, s-a întors la ei ca un dar vechi, care le fusese dat cândva, dar care fusese rătăcit multă vreme sub un morman de vechituri. La început, a fost nesigur cu ea, iar odată și-a înfipt atât de tare degetele în ea, încât Jules a gemut ca un câine călcat pe coadă, apoi a fost îngrozit că-i făcuse rău. „N-am pățit nimic, i-a spus ea. Dar ia-o încet. Strânge-mă mai ușor.“ Erau și alte probleme: acum îi lua mai mult să termine, și făceau glume pe seama inevitabilei inflamații a mucoasei produse de frecarea prelungită.

— Știi ce articol de bucătărie vreau să-mi faci cadou? l-a întrebat ea

odată, când stăteau în pat după o astfel de partidă de sex post-depresie.

— Ce? Ah, e o glumă, a spus Dennis. Să mă gândesc… Nu, nu-mi dau seama unde bați.

— O cuvă pentru gheață, a zis ea zâmbind, cu capul sprijinit pe pieptul lui.

La sfârșitul verii, Dennis se simțea din nou el însuși pentru prima oară după 1989, când întrerupsese tratamentul cu IMAO. Niciunul dintre ei nu credea că avea să dureze pentru totdeauna sau măcar o perioadă îndelungată. În ultima parte a lunii august, Dennis și-a găsit o nouă slujbă; deși avea o pată neagră în CV după greșeala comisă la clinica anterioară, a reușit să demonstreze că purtarea lui neadecvată de atunci fusese cauzată de depresia care la vremea aceea era netratată și că acum se simțea bine. Iar doctorul Brazil a confirmat cu toată convingerea explicația lui. O clinică din Cartierul Chinezesc, disperată din pricina personalului redus, l-a angajat pe Dennis cu jumătate de normă, pe un salariu de probă modest, iar după câteva luni, a trecut la normă întreagă.

Cele două familii și-au continuat viețile pe măsură ce se apropia sfârșitul deceniului și începutul mileniului. Apăruseră frici legate de un colaps mondial al computerelor, așa că ambele cupluri și copiii lor, împreună cu Jonah și Robert și-au ținut respirația — prostește și la unison — în noaptea de revelion petrecută în casa de pe Strada Charles. Jules a simțit că invidia ei față de Ash și Ethan se estompase, ca și când ar fi fost și ea o depresie lungă și intratabilă. O bună bucată de timp, a-l vedea din nou pe Dennis îmbrăcându-se dimineața să plece la serviciu a fost o bucurie suficient de mare.

Cu timpul, s-au produs mici schimbări aproape imperceptibile; una dintre ele a fost acceptarea lentă, dar vizibilă, de către Ash a morții mamei sale. Visele ei cu Betsy au devenit mai rare și mai puțin chinuitoare. În plus, Ash a devenit un pic mai puțin frumoasă, iar Ethan, un pic mai puțin urât. Dennis se simțea atât de ușurat că reîncepuse să lucreze, încât slujba părea *revigorantă* pentru el, iar Jules se străduia să fie o terapeută mai bună pentru clienții ei, care rareori dădeau semne clare de schimbare. Dar când se gândea la Ash și Ethan, simțea vag că nici ea nu se schimbase cu totul. Invidia ei nu mai era în floare — fusese domolită de revenirea din depresie a soțului ei —, dar încă era acolo, sub formă de boboc, inactivă. Întrucât nu mai era dominată de ea, a încercat s-o înțeleagă și a citit ceva pe internet despre diferența dintre gelozie și invidie. În esență, gelozia se rezuma la: „Vreau ce ai tu“, în timp ce invidia era mai degrabă: „Vreau ce ai tu, dar vreau să-l și iau cu mine să nu te mai bucuri tu de el“. Uneori, își dorea ca lui Ash și lui Ethan să le fie răpită

averea, pentru ca totul să fie *egal*, pentru ca lucrurile să fie echilibrate. Dar acum Jules nu mai avea această fantezie. Nimic nu era îngrozitor, totul era suportabil, iar uneori mai bine de atât.

Orașul evolua, devenind mai curat, iar oamenii fără adăpost erau alungați de pe străzi de un primar zelos, care voia aplicarea fermă a legilor. Toată lumea era de acord că, deși primarul și legile lui erau crude, acum puteai merge aproape oriunde și să te simți în siguranță. Dar era aproape imposibil să găsești un loc cu chirie acceptabilă în Manhattan, iar dacă Ethan nu le-ar fi dat acei bani și nu s-ar fi oferit să le fie garant, Jules și Dennis ar fi trebuit să se mute de acolo, la fel ca multe dintre cunoștințele lor. Larkin era înscrisă la școala privată pentru fete unde învățase și mama ei. Mo mergea la o școală specială din Queens care costa atât de mult, încât cei mai mulți părinți — cu excepția lui Ethan și Ash, desigur — trebuiseră să dea primăria în judecată ca să li se ramburseze mare parte din taxele de școlarizare. Rory învăța la gimnaziul de stat din zonă, și deocamdată era bine, dar mai încolo aveau să apară probleme, pentru că trebuia să se înscrie la unul dintre liceele mai bune din oraș. „Nu face bine la teste“, i-a spus Jules lui Ash. Dar pe Rory n-o prea interesau testele și nici școala. Visa să fie pădurar, deși părinții încercau să-i explice că și pentru asta trebuia să meargă la școală; deși habar n-aveau câtă școală și nici măcar *ce fel de* școală — chiar nu știau despre ce vorbeau. Timpul petrecut de Rory în pădure se datora în primul rând lui Ethan și Ash; când era mică și mergeau cu toții la casa lor de weekend din Katonah, Rory hoinărea prin pădure cu un băț în mână, iar mai apoi făcuse multe excursii în jurul fermei lor din Colorado. Era bucuroasă când, îmbrăcată cu cizme de cauciuc și salopetă impermeabilă, se murdărea de noroi și făcea activități care ieșeau din sfera obișnuită a vieții de oraș.

În 2001, prăbușirea Turnurilor Gemene a funcționat o scurtă perioadă ca un factor egalizator între new-yorkezi. Străinii vorbeau între ei pe stradă, și toată lumea era la fel de uluită, de speriată și de nesigură. Jules le-a dat pentru prima oară clienților numărul ei de acasă, și primea multe telefoane. Telefonul suna la prânz, înainte de culcare, ba chiar și în miezul nopții. „Jules? Sunt Janice Kling. Îmi pare foarte rău că te deranjez, dar mi-ai zis că pot să te sun, și sunt foarte speriată.“ Când o suna câte un client, Jules mergea cu telefonul în altă cameră să stea de vorbă cu el. Bineînțeles, și ei îi era teamă — era un șoc să vadă o asemenea furie primitivă la o scară atât de mare —, dar nu-și pierdea niciodată cumpătul. Ca terapeută în mijlocul acestei crize, și-a dat seama că primise un fel de păsuire, în sensul că nu avea opțiunea de a deveni extrem de anxioasă,

drept care își putea ajuta clienții să rămână pe linia de plutire. Sylvia Klein, femeia a cărei fiică murise de cancer de sân cu ani în urmă, era copleșită de frică și nu putea să-și stăpânească neliniștea.

— Jules, dacă o să mai fie un atac și o să aibă loc în mijlocul nopții, și o să mă trezesc și o să-l aud, n-o să fiu în stare să fac față. O să încep să țip.

— Și o să mă suni, a spus Jules. O să mă aștept să țipi.

Când, în cele din urmă, a sunat-o Sylvia Klein, nu era miezul nopții, ci dis-de-dimineață într-o zi de lucru la sfârșitul lui septembrie, iar Sylvia, care plecase la New Jersey să-și vadă nepoții rămași fără mamă, era blocată în trafic, lângă ieșirea din Tunelul Holland. La radio se spusese că drumul era blocat de o acțiune a poliției și toată lumea stătea pe loc. Se temea că avea să fie omorâtă din clipă în clipă și în curând avea să se alăture bietei sale fiice, Alison, și că nu avea să-și va mai vadă niciodată soțul și nepoții. Avea să moară în Nissanul Stanza de culoare albastră în urma exploziei unei bombe dintr-o mașină alăturată, detonate de un membru Al Qaeda, umplând întreg tunelul cu foc și gaze toxice. Dar, stând închisă în mașina ei, așteptându-și moartea, și-a scos mobilul, în speranța că avea semnal. Din fericire avea și a sunat-o pe Jules, care în clipa aceea pedala pe bicicleta staționară pe care o înghesuiseră de curând lângă șifonierul lui Dennis din dormitor.

— Jules, a spus vocea de la telefon. O să mor.

Ultima persoană care îi spusese cuvintele asemănătoare lui Jules era Dennis, în restaurantul în care avusese atacul, iar acum, după ce aflase cu cine vorbea, i-a spus clientei ei panicate ce-i spusese și lui.

— N-o să mori. Dar am să rămân la telefon. Sunt aici și o să rămân cu tine, pentru că nu trebuie să fiu în altă parte.

Așa că a rămas la telefon cu Sylvia, discutând relaxat despre diferite subiecte, iar apoi, în cele din urmă, după aproape o jumătate de oră, când nu mai aveau despre ce vorbi, a sfătuit-o să-și pună un CD cu muzică.

— Ce ai în mașină? Ceva frumos?

— Nu știu. De CD-uri se ocupă soțul meu. Unele au fost ale lui Alison.

— Care? Ai ceva cu Julie Andrews? a întrebat Jules, amintindu-și că Sylvia se simțise mai bine când îi povestise că, în copilărie, fiica ei era pasionată de Julie Andrews.

— Nu, nu cred. Dar ia să mă uit. Ba da, am găsit unul. Coloana sonoră de la *My Fair Lady*.

— Dă-i drumul, a spus Jules.

— „Aș fi putut dansa toată noaptea“, s-a auzit vocea lui Julie Andrews, iar Sylvia a început să cânte și ea, urmată de Jules, și cele trei voci s-au împletit tremurător până când mașinile s-au pus din nou în mișcare.

Câteva zile mai târziu, la sfârșitul acelei luni urâte, Dennis și Jules strângeau masa după cină, în timp ce Rory, care acum avea unsprezece ani, se plimba ușor cu skateboardul prin apartament, neavând niciun chef să se întoarcă la teme, pe care le ura. Televizorul era pornit, cum se întâmplase deseori în acele săptămâni. Toate canalele arătau aceleași imagini. După ce au terminat, Dennis a început să schimbe posturile și s-a oprit la un talk-show de pe CNN, dar după câteva clipe a trecut mai departe.

— Stai, întoarce-te, a zis Jules, ridicând o mână.

Dennis a dat înapoi și pe ecran a reapărut o femeie blondă, puțin trecută de patruzeci de ani, îmbrăcată foarte elegant, cu cercei mari, care imitau pepitele de aur. Fața ei avea o expresie fermă, dar îndurerată.

— Ea e, a spus Jules cu un aer șocat.

— Cine? a întrebat el.

În josul ecranului era scris cu litere albe: Catherine Krause, directoare executivă, Bayliss McColter. Era firma care pierduse 469 de angajați; două săptămâni mai înainte, pe 12 septembrie, directoarea executivă promisese public că nu va întrerupe plata ultimelor salarii pentru cei decedați și nici asigurările medicale ale familiilor lor. Jules citise despre ea, dar era prima oară când o vedea.

— Cathy Kiplinger, a spus Jules. Dumnezeule! Mă rog, nu-s *sigură*, dar cred că ea e. Mi-aș dori s-o pot suna pe Ash! Dar ar fi prea ciudat, și nu știu cum ar reacționa. Îl sun pe Jonah, sper sa fie acasă.

Când Jonah i-a răspuns, Jules i-a zis:

— Bine că ești acasă. Dă repede pe CNN. Vreau să-mi spui dacă am dreptate.

— Ce se întâmplă? a întrebat Jonah, pornind televizorul în apartamentul lui de la mansardă și nimerind peste o reclamă.

— Așteaptă.

Când s-a reluat emisiunea, Jonah s-a uitat la ecran vreo cincisprezece secunde fără să spună nimic, apoi a expirat prelung și a spus:

— Ea e, nu?

În fundal, s-a auzit vocea lui Robert:

— *Care* ea?

— Da, așa cred, a spus Jules.

— Și eu cred la fel.

Jules și Jonah au rămas la telefon, urmărind împreună tot interviul, care a durat o oră, magnetizați de imaginea lui Cathy, care în sfârșit reapăruse în mod spectaculos printr-o poartă a timpului. Era trasă la față și avea o expresie încordată și tristă, dar afișa o atitudine profesionistă; învățase să-și păstreze cumpătul în public, deși foarte probabil era din nou în pragul unei căderi nervoase.

— Ce le răspundeți criticilor dumneavoastră? a întrebat-o moderatorul cu trăsături acviline, aplecându-se spre ea, ca și când ar fi vrut s-o sărute sau s-o lovească.

— Că îmi voi ține promisiunea.

— Dar soții și soțiile celor decedați spun că nu ați făcut asta. Că salariile nu au fost plătite. Și că și-au pierdut asigurările medicale în cel mai dificil moment din viețile lor.

— Încă nu dispunem de bani, a spus Cathy. Credeam că vom putea să ne mutăm în altă parte și să ne reluăm activitatea într-o formă redusă aproape imediat, dar s-a dovedit a fi imposibil. Le cer familiilor să aibă răbdare. După cum știți, punem la punct un fond de ajutorare, dar am nevoie ca toată lumea să mai aștepte o vreme.

— Exact, a zis Jonah. Am citit și eu despre asta. Cum că o să dea bani la toată lumea. Dar apoi a sistat brusc plata salariilor.

— Zice că nu e vina ei, i-a răspuns Jules.

Apoi moderatorul a preluat telefoane din partea telespectatorilor, întâmpinându-i cu: „Bună seara, vă ascultăm“, și lăsându-i să vorbească direct cu Cathy.

— Am crezut în dumneavoastră, a spus o femeie, cu glas răgușit și furios. Am crezut ce ne-ați promis. Familia mea e într-o situație foarte dificilă, și nu doar pentru că mi-am pierdut soțul, ci și pentru că nu avem la dispoziție venitul lui. Așa onorați amintirea celor care au muncit pentru dumneavoastră? Asta faceți pentru ei?

— O să avem grijă de dumneavoastră, a spus Cathy calm. Vă rugăm să ne mai dați niște timp.

— Sunteți atât de ipocrită, nu-mi vine să cred. N-aveți decât să vă duceți la dr…, a dat să spună femeia, dar i-a fost tăiată legătura.

Cathy Kiplinger stătea nemișcată în fața camerei. În livingul lor, Jules și Dennis stăteau și eu nemișcați, la fel ca Jonah în mansarda lui. Ignorând complet ce se întâmpla în jurul ei, Rory se dădea în continuare cu skateboardul, încercând mișcări noi. Jules se uita la Cathy, care stătea pe scaunul rotativ din studioul TV, acceptând furia soților și soțiilor angajaților uciși, însă și sprijinul liniștitor al unui avocat și al unei

psihoterapeute materne, dar cam lascive, care era invitată deseori seara la emisiunile de știri. Cathy a rămas calmă, făcând încă o dată apel la răbdare, dar la sfârșitul emisiunii deja rămăsese fără vlagă. Ultimul cadru cu ea, peste care s-a suprapus genericul, o înfățișa suflându-și ușor nasul inflamat și clătinând din cap.

Dennis a închis televizorul și s-a dus s-o pregătească de culcare pe Rory.

— Mai ești la telefon? a întrebat-o Jonah pe Jules.

— Da.

— Ce părere ai de povestea asta?

— Nu vreau să vorbesc ca terapeuta aia, „doamna Adele“, a spus Jules, dar mi se pare că Cathy face ce simte că i-a fost făcut ei.

— Explică-mi, i-a cerut Jonah.

— Păi, a simțit că nimeni nu i-a luat apărarea după povestea cu Goodman. Că nimeni n-o căuta să vadă cum se simte. Iar când s-a produs tragedia asta enormă, a fost firesc să vrea să fie o eroină. Numai că nu poate. Încă nu are banii necesari. Așa că a ajuns să le facă acestor familii ce spune că i-a făcut ei Goodman. Și ce spune că i-am făcut noi ei.

— Și bin Laden.

— Exact. Am distrus-o.

— Și crezi că e distrusă? a întrebat Jonah.

— Of, nu știu, a răspuns Jules cu glas scăzut. N-am de unde să știu.

— Tu măcar îți mai amintești așa bine de Goodman?

— Îmi amintesc anumite detalii. Nasul lui ars de soare. Genunchii lui. Și picioarele lui mari în sandale.

— Da, era un tip robust și sexy, a replicat Jonah.

— Așa-i.

— Cred că eram foarte atras de el, dar nici măcar nu știam ce să fac cu sentimentele mele. Nu puteam mărturisi niciunuia dintre voi că eram gay și abia o recunoșteam față de mine însumi, deși e clar c-am fost gay de când mă știu. M-am născut pe invers.

A tăcut câteva clipe.

— Mă întreb ce fel de viață o fi având acum, a continuat Jonah, care mai făcuse astfel de comentarii de-a lungul timpului. Și cum se întreține, oriunde o fi. Cathy a lăsat dansul deoparte, iar acuma are o carieră excelentă în finanțe. Nu-mi dau seama care s-ar fi dovedit a fi talentul lui Goodman. Altul decât s-o dea în bară. Că la asta era foarte bun.

— Și la a fi seducător, a adăugat Jules încet.

— Spune-mi, ce crezi că s-a întâmplat cu adevărat între el și Cathy?

— Jonah, a început Jules, care nu știa ce să spună, pentru că nu se

mai gândise de mult la asta, suntem în New York, la doar câteva săptămâni după un atac terorist sângeros și încercăm cu toții să ne menținem pe linia de plutire. *Acum* ți-ai găsit să mă întrebi despre Cathy și Goodman?

Încerca să se eschiveze, să expedieze întrebarea, dar nu era foarte credibilă.

— Îmi pare rău, a spus Jonah surprins. Nici măcar nu te mai gândești la asta?

Jules a tăcut câteva clipe, reflectând la întrebarea lui.

— Ba da, a răspuns ea în cele din urmă. Mă mai gândesc.

---

105 Formă de autism în care persoana afectată are gândirea, vorbirea și capacitatea de a învăța relativ normale.

106 Aluzie la *Ișter*, film cu Warren Beatty și Dustin Hoffman, regizat în 1987 de Elaine May, care a fost considerat un eșec de către critici și care a adus foarte puține încasări.

107 Studiu în care nici pacientul, nici medicul nu știu ce medicament este folosit sau dacă medicamentul cu pricina este doar un placebo.

Șaisprezece

„Dacă în 1986, după ce am fost diagnosticat, mi-ar fi zis cineva că încă o să fiu în viață în 2002, l-aș fi întrebat ce-a fumat“, a spus Robert Takahashi în sala de ceremonii cu decorațiuni aurii, învăluită în lumină difuză. Vorbele sale au fost întâmpinate de râsete politicoase și de o tuse, vag îngrijorătoare, de undeva dintre mese. „Dar și dacă mi-ar fi spus cineva în 1986 că într-o zi două turnuri din orașul nostru or să fie doborâte de avioane deturnate, i-aș fi răspuns în același fel.“ În seara aceea, în mansarda de pe Strada Watts, când Robert își repeta discursul, Jonah l-a întrerupt să-i spună că nu înțelegea ce relevanță avea pomenirea atacului terorist și, în plus, devenise ceva obișnuit, dar Robert a insistat că era necesară. „Însă acum, la șaisprezece ani după aflarea diagnosticului, a continuat Robert, știu foarte bine că, mulțumită inhibitorilor de protează și îngrijirilor susținute, HIV nu mai este o condamnare la moarte, deși rămâne în continuare o boală foarte gravă. Le sunt recunoscător celor de la Lambda Legal, care mi-au oferit o slujbă minunată în toți acești ani în care am rămas miraculos în viață — niște ani înfiorători, niște ani extrem de triști, urmați de o perioadă pe care cred că o putem numi «anii îngrijorați». Și eu sunt îngrijorat, dar plin de speranță. Și foarte viu.“

Au urmat aplauze, apoi s-a mai turnat cafea în cești, iar acoperișurile gelatinoase ale prăjiturilor neapetisante, cu cele trei zmeure obligatorii, au fost sparte de musafiri fără tragere de inimă, după care a ținut o cuvântare și un virolog francez, iar discursul final a fost oferit de o călugăriță activistă — o femeie scundă care își agita pumnul, ridicând bărbia ca să ajungă la microfoanele prea înalte. Jonah și Robert, îmbrăcați în costume negre și scumpe, stăteau la o masă de lângă podium. Domenica’s fusese o mică bancă la începutul secolului douăzeci, iar acum, fostul ei sediu cu tavane înalte și pereți lambrisați se preta de minune pentru dineurile de strângere de fonduri ca acela. Era sfârșitul lui februarie, și multe dintre evenimentele caritabile din oraș fuseseră anulate; nimeni nu avea nici curajul, nici concentrarea necesare pentru ele. Dar organizatorii acelui dineu spuseseră că dacă nu se lăsau intimidați de SIDA, nu aveau să se lase intimidați nici de teroriști.

Legătura nu era tocmai limpede, dar trecuse suficient de mult timp cât să se mai domolească un pic spaima generalizată. În loc să te temi tot timpul că se va prăbuși încă o clădire sau că va exploda o mașină capcană în Times Square, puteai să fii un pic sfidător, și exact asta era atitudinea în

seara aceea. Mulți dintre bărbații în vârstă din sală dansaseră lipiți unii de alții în anii 1980, ca tineri sau ca adolescenți, în locuri precum Limelight, The Saint sau Crisco Disco. Dar nu mai rămăseseră mulți și marea lor majoritate stătea acum la mese în ținută de gală, încăpățânându-se să țină piept bolii.

Până la urmă, părea că SIDA nu avea să-l răpună pe Robert Takahashi, sau cel puțin nu mai era atât de sigur. Supraviețuise suficient de mult cât să apuce inhibitorii de protează, iar acum, în mod miraculos, dacă erai suficient de norocos încât să tolerezi efectele secundare ale medicamentelor, puteai să trăiești foarte mult timp. Niciuna dintre cunoștințele lor nu credea că această schimbare va surveni în timpul vieții; cu toții își închipuiau că șirul morților avea să se prelungească la infinit. Dar SIDA încă făcea victime. Lumea nu se proteja, era ignorantă și dădea boala mai departe; și în multe țări medicamentele erau adeseaori prea scumpe, sau pur și simplu indisponibile, așa că lumea încă era secerată de HIV, dar în unele locuri oamenii căpătaseră speranță. Într-o mulțime de cazuri, moartea era alungată, ținută la distanță. Președintele Reagan părăsise scena de multă vreme, iar acum era un bătrân confuz, care probabil nu-și mai amintea ce făcuse pe vremuri — sau poate ținea minte doar câteva fragmente strălucitoare din lunga lui președinție: „Domnul Gorbaciov, dărâmați acest zid!“

În seara aceea, în calitate de proaspăt laureat al Premiului Eugene Scharfstein pentru Activism Politic în Domeniul Juridic, Robert a rămas lângă barul lucios de la Domenica’s după sfârșitul ceremoniei și al dineului. Rămăseseră și niște tineri, dar abia dacă se mai uitau la Robert și la Jonah, considerându-i niște bărbați stilați din altă generație, ceea ce și erau, dat fiind că trecuseră de patruzeci de ani. Amândoi băuseră mult; Robert nu avea voie să consume alcool, dar era o ocazie specială. Era beat când a înhățat cravata azurie a lui Jonah și i-a spus:

— Arăți bine în costum. Mereu ți-o spun.

— Mulțumesc.

— Ar trebui să mergi așa și la serviciu. Ți-ai impune punctul de vedere în toate ședințele. Și toată lumea ar vrea să ți-o tragă.

— După cum știi, la mine la serviciu nu vine nimeni în costum.

— Nu știam. Nu prea vorbești despre ce faci la job.

— Nu prea mă întrebi.

În anii de când erau împreună, Robert fusese să-l viziteze pe Jonah la Gage Systems o singură dată, pe vremea când firma de robotică încă nu-și schimbase sediul. Robert nu văzuse niciodată micul spațiu plin de lumină al lui Jonah, cu masa de proiectare și cu panoul de plută pe care

prinsese cu piuneze o fotografie cu el și cu Robert, o poză cu cea mai mare sculptură Lego din lume și una cu mama lui cântând pe o barjă împreună cu Peter, Paul și Mary în urmă cu vreun milion de ani. Dar, s-a gândit Jonah, nici el nu fusese decât o dată la biroul lui Robert. Așa stăteau lucrurile. În nopțile când erau împreună, de obicei unul dintre ei făcea ceva care nu-l includea și pe celălalt. Când rămânea în boxeri și se pregătea de culcare, Robert stătea deseori cu Black-Berry-ul în mână, scriind mesaje, iar Jonah rămânea la birou, uitându-se pe niște schițe. Jumătate din săptămână, Robert dormea în propriul lui apartament, aflat în apropiere, pe Strada Spring.

— Cum ziceam, arăți bine, i-a spus Robert la bar, apoi s-a aplecat și l-a sărutat scurt.

Jonah speră că retragerea lui fusese imperceptibilă; Robert mirosea ca un concentrat de whisky, și nici măcar în cele mai prielnice împrejurări Jonah Bay nu se simțea complet în largul lui când își afișa atașamentul în public. Dar Robert i-a dat drumul la cravată și s-a așezat pe taburetul înalt, luându-și o expresie sobră.

— Jonah, a spus el, trebuie să stăm de vorbă.

— Bine.

— Am avut o înțelegere încă de la început, nu-i așa?

Jonah a simțit că i se încordează brațele și gambele.

— Nu știu la ce te referi, a răspuns el în cele din urmă.

— Nu puteai primi prea mult de la mine. Ceea ce era în regulă. Pentru că nici nu puteam să-ți ofer foarte mult atunci. Primisem un *diagnostic*. Urma să mor. Și, bineînțeles, trebuia să avem grijă ce facem. Și trebuie să avem grijă în continuare. Și chiar a fost bine.

— Dar?

— Dar acum, după cum știi, a spus Robert, evident stânjenit, dar străduindu-se să continue, se pare că boala n-o să mă omoare. Și îți spun sincer, Jonah, cu timpul am început să-mi doresc ceva mai complet.

— Mai complet? Ce naiba înseamnă asta?

— Ei, înțelegi… iubire. Sex. Setul complet. Cineva care se adâncește în mine, și fizic, și mental.

— Și unde o să găsești setul complet, Robert? Adâncirea asta în tine.

Robert s-a uitat în pahar, locul în care te uiți de obicei în timpul unei despărțiri, căci —în mod uimitor și revoltător — exact asta se dovedea a fi discuția lor.

— L-am găsit.

— L-ai găsit, a repetat Jonah cu amărăciune.

— Da, a spus Robert, ridicând privirea și uitându-se curajos în ochii

lui. La o ședință cu directorii de acum trei luni. E cercetător la Columbia. Și e seropozitiv.

— E cercetător? a întrebat Jonah fără să se gândească.

— Și are HIV. La fel ca mine. Am început să vorbim și ne-am apropiat. N-ar fi trebuit să se întâmple, recunosc. Dar ne-am simțit… liberi. A fost minunat. Nu cred că a fost foarte multă libertate în relația mea cu tine.

— Ah, *libertate*, deci după asta tânjești? Sfântul graal. Să te fuți fără protecție?

— Nu-i vorba doar de asta, a răspuns Robert. El știe ce înseamnă să trăiești cu boala asta.

— Și eu? Trăiesc cu tine de ani de zile.

— Nu, nu *cu* mine. Nici măcar n-ai vrut să mă mut cu tine. Uite, sunt laureatul de anul ăsta al Premiului Eugene Scharfstein, și cred că mi se cuvine un moment de onestitate. Întotdeauna ai vrut să te păstrezi separat de mine, Jonah. A fost decizia ta, nu a mea, iar eu am acceptat, pentru că ce altceva aș fi putut să fac?

Și de fiecare dată când pronunța numele lui Jonah, suna tot mai rău, ca și când Robert ar fi fost o persoană amabilă și distantă, care vorbea cu cineva blestemat. După atâta timp, Robert era supraviețuitorul, iar Jonah se afla pe un teritoriu între cei bolnavi și cei sănătoși, un purgatoriu chinuitor în care avea să fie obligat să rămână.

— Bine, a spus Jonah, recăpătându-și calmul. Și ce vrei acum?

— Cred că ar trebui să plec, a răspuns Robert.

— Să pleci? Ce înseamnă asta? Să pleci la tipul ăsta? La „cercetător“? a încercat el să dea o sonoritate sarcastică acelui cuvânt, dar sarcasmul părea o dovadă de imaturitate în clipa aceea.

— Da.

Robert l-a luat de mână pe Jonah, dar avea mâna atât de rece de la băutură, încât gestul lui nu era deloc liniștitor. Jonah avea să-și amintească degetele unui bărbat care deja îl părăsise, care deja se gândea la cercetătorul lui, la noaptea care îl aștepta și la ce avea să urmeze acum, că putea să trăiască și să fie iubit. Acum, că era liber.

— A fost o perioadă foarte frumoasă, a spus Robert Takahashi. N-am fost singuri. Dar poate că acum ar trebui să vedem încotro ne va purta vântul, ca să zic așa.

În noaptea aceea, străzile din Manhattan semănau cu un tunel aerodinamic. Lui Jonah îi zbura cravata peste umăr, și mergea cu mâinile în buzunarele paltonului, pipăind într-unul muchiile unui șervețel vechi

și fosilizat, iar în celălalt, amestecate cu scame, monede și câteva fise de metrou, cu orificiile lor în formă de pentagramă în mijloc. Jonah nu se putea duce în mansarda lui, așa că în cele din urmă a ajuns pe Strada Charles, în pragul casei lui Ash și Ethan și a apăsat pe butonul soneriei, al cărei țârâit puternic s-a auzit din adâncul casei. În clipa următoare, o cameră de supraveghere a coborât bâzâind spre fața lui Jonah, apoi o voce de femeie cu accent jamaican i-a vorbit prin interfon.

— Da, cine e, vă rog?

Era Rose, bona.

— Bună, Rose, a spus el cât mai liniștit cu putință. Ash și Ethan sunt acasă? Sunt Jonah Bay.

— Ah, întoarce-te un pic. Gata, ți-am văzut fața. Sunt plecați, Jonah. S-au dus la ferma din Colorado. Dar se întorc mâine. Ethan are niște ședințe. Pot să te ajut cu ceva?

— Nu, e-n regulă. Spune-le doar că am trecut pe aici.

— Așteaptă o clipă, da?

— Bine.

Jonah a rămas la ușă, neștiind de ce i se ceruse să aștepte, dar în câteva clipe Rose a deschis ușa grea și l-a rugat să intre. În hol — un spațiu calm și pastelat, unde lumina părea să vină dintr-o sursă ascunsă —, bona i-a întins lui Jonah un telefon fără fir. Apoi l-a condus într-un mic salon în care nu mai fusese niciodată și, încă îndurerat și un pic amețit de băutură, a luat loc pe o canapea de catifea vineție, așezată sub un tablou mare care înfățișa un cornet de înghețată de vanilie.

— Robert m-a părăsit, i-a spus el lui Ash, stăpânindu-și lacrimile.

— Te-a *părăsit*? Ești sigur? Nu e doar o ceartă?

— Nu ne-am certat. Și-a găsit pe altcineva.

— Sunt șocată, Jonah.

— Un „cercetător“. Se pare că eu sunt prea reținut.

— Nu-i adevărat. Ești o persoană foarte iubitoare. Nu înțeleg la ce se referă, a spus Ash, dar bineînțeles că știa la ce se referea, însă încerca să fie politicoasă. Când mă întorc acasă, o să stăm de vorbă pe îndelete. Și în noaptea asta să dormi la noi, da? Rose și Emanuel or să aibă grijă de tine. Mi-aș dori să fi fost și noi acolo, dar suntem aici cu toată distribuția *Hecubei* să facem repetiții, și a venit și Ethan cu noi. Iar mâine-dimineață ai putea să iei micul dejun cu Larkin și Mo, ce zici? Și-mi spui și mie cum se mai simt. Urăsc să fiu departe de Mo. Nu tolerează bine schimbarea rutinei.

Așa că Jonah și-a petrecut noaptea în camera de oaspeți de la etaj, care pentru el era ca Dormitorul Lincoln de la Casa Albă. Și-a amintit vag

că mama lui făcuse fotografii cu un Polaroid în noaptea pe care o petrecuse la Casa Albă, pe vremea când era președinte Jimmy Carter. (Lui Rosalynn Carter îi plăcuse foarte mult „Vântul ne va despărți“ și plânsese un pic după cină, când îl cântase Susannah.) Dimineață, lumina soarelui s-a revărsat peste pat și Jonah a fost trezit de niște ciocănituri. S-a ridicat în capul oaselor și a spus: „Intră“. Copiii lui Ash și Ethan au intrat în cameră, iar el a fost surprins de cât de mult se schimbaseră de când îi văzuse ultima oară, cu câteva luni în urmă. Larkin era frumoasă și reținută, o fată în pragul adolescenței. Bietul Mo părea nesigur și nu tocmai în largul lui, deși doar stătea în picioare, fără să facă nimic. Avea o postură înduioșătoare și se uita curios la Jonah.

— Salut! i-a întâmpinat el, simțindu-se dintr-odată stingherit.

Nu putea dormi cu bluză pe el, așa că era la bustul gol. Părul lui încă lung începuse să încărunțească și se temea ca nu cumva cei doi copii să se uite la el ca la un vagabond efeminat și amenințător. Dar lui Jonah întotdeauna i se părea că era ceva în neregulă cu el, oricât de multă lume i-ar fi admirat trăsăturile feței și trupul prelung sau schițele dispozitivelor pentru cei cu dizabilități sau „blândețea“ lui — cuvântul enervant care era folosit deseori pentru a-l descrie pe acest bărbat discret și politicos.

— Am aflat de la mami și de la tati că ești la noi, i-a răspuns Larkin. Au zis că, dacă poți, ar fi bine să rămâi cu noi la micul dejun. Emanuel ne face niște vafe pentru care mama zice că merită să și mori.

— Eu nu vreau să mor, a spus Mo cu buze tremurânde. Doar știi asta, Larkin.

— Glumeam, Mo, a zis sora lui, punând o mână pe el. Îți amintești, am mai vorbit despre glume.

Apoi, a adăugat peste capul lui:

— E cea mai *literală persoană* pe care o cunosc. Așa sunt uneori persoanele din spectru.

După ce s-a îmbrăcat, Jonah a urmat vocile copiilor, care l-au condus la camera lor de joacă minunată. Larkin stătea în fața unui șevalet, lucrând cu îndemânare la un peisaj care înfățișa ce se vedea de la fereastra dormitorului ei de la ferma din Colorado. Mo stătea pe jos, întins pe burtă, ca un băiețel mult mai mic decât el. În jurul lui erau împrăștiate atâtea piese Lego, încât ai fi zis că în cameră avusese loc o explozie vulcanică și că toate bucățile de lavă se întăriseră sub formă de mici cărămizi. Jonah a rămas pe loc, cu un aer impresionat — cu mult timp în urmă, și lui îi plăcuse Lego și tot ce puteai face cu acele piese colorate. Într-un sens, Lego fusese motivul pentru care se înscrisese la MIT, iar acum lucra pentru Gage Systems datorită interesului său timpuriu pentru

ce se putea combina și ce nu.

— Ce construiești? l-a întrebat el.

— Un excavator pentru gunoi, i-a răspuns băiatul, fără să ridice privirea.

— Și cum funcționează? a întrebat Jonah, aplecându-se pe vine pentru ca Mo Figman să-i arate la ce folosea invenția lui.

Jonah și-a dat seama imediat că băiatul avea o înțelegere intuitivă și profundă a mecanicii. L-a rugat să-i explice la ce folosește excavatorul pentru gunoi și i-a pus câteva întrebări care să-l ajute să rezolve problemele legate de utilizare, formă, rezistență și estetică. Mo l-a uimit cu priceperea lui, dar de-a lungul întregii discuții a avut o expresie posomorâtă. Era limpede că-i plăcea Lego, dar se purta ca un muncitor, ca unul dintre acei copii exploatați pentru care lupta acum Ethan.

Un pic mai târziu, la micul dejun, Jonah a fost tratat ca al treilea copil al soților Figman, nu ca un bărbat care fusese părăsit de iubitul lui cu opt ore mai înainte. Jonah a stat cu cei doi frați în bucătăria însorită, ale cărei ferestre dădeau spre o grădină cu un perete atât de încărcat cu viță-de-vie, încât părea să fie dosul unei tapiserii. Și-ar fi dorit din tot sufletul să fi locuit acolo, să fi avut părinți ca Ash și Ethan, nu ca mama lui, care fusese bine intenționată, dar incapabilă să-l protejeze de un om care îi furase talentul și îl lăsase împuținat sufletește. În Vermont, la ferma din Dovecot, Susannah Bay încă trăia cu soțul ei, Rick, predând chitara și făcând rugăciuni, adorată în acea lume mică și închisă, faimoasă și iubită în rândul comunității unificaționiștilor. Îl asigura pe Jonah că îi plăcea foarte mult viața ei acolo, și că nu regreta nicio clipă trecerea din această lume mare în acea lume mai mică. Zi de zi era admirată pentru talentul ei, lucru pe care Jonah nu l-ar fi putut spune despre el însuși.

— Te simți bine? l-a întrebat brusc Larkin, iar Jonah a fost surprins, neștiind ce să răspundă.

— De ce nu s-ar simți bine? a intervenit Mo. Nu e nimic *rău* la el.

— Iarăși ești prea literal, Mo, i-a răspuns Larkin. Ții minte că am mai vorbit despre asta?

— Mă simt bine, a spus Jonah. Dar ai dreptate, sunt un pic trist.

— Trist? Ce înseamnă asta? a întrebat Mo nerăbdător, aproape strigând.

— Ai făcut cunoștință cu Robert, nu-i așa?

— Japonezul, a spus Mo. Eu așa-i spun mereu.

— Ah, da? Ei bine, Robert nu mai vrea să fie partenerul meu. Și e greu pentru mine. Mi-a spus-o azi-noapte și așa am ajuns aici.

Conversația căpătase o turnură ciudată — de ce își discuta viața amoroasă și despărțirea cu doi *copii*? În plus, nu era întru totul exact, pentru că, de fapt, nu fusese niciodată partenerul cuiva.

Larkin s-a întors spre Mo, privindu-l într-un fel anume, care cu siguranță îi era familiar fratelui său.

— Mo, a spus ea. Ai auzit că Jonah e trist?

— Da.

— Și care e regula potrivită acum?

Mo s-a uitat disperat în jur, ca un elev care caută pe pereți răspunsul la un test.

— Nu știu, a răspuns el, plecând ușor capul.

— Ei, nu-i nimic, a spus Jonah, punând o mână pe umărul lui, care era atât de încordat, încât ai fi zis că era speteaza unui scaun.

— Ba știi, i-a zis Larkin blând.

Mo s-a uitat la ea, așteptând să-și amintească răspunsul, iar în cele din urmă l-a găsit:

— Îmi pare *rău*.

— Spune-i lui Jonah.

— Îmi pare rău, a zis fiul lui Ethan pe un ton care încerca să fie convingător, deși Jonah nu trebuia să facă vreun efort ca să-și găsească tristețea.

Șaptesprezece

La cei optzeci și patru de ani ai săi, Manny Wunderlich încă era viguros, dar aproape orb. Soția lui, Edie, nu mai era așa de viguroasă, dar încă avea o vedere acceptabilă. Și amândoi știau că nu-și mai puteau asuma nici măcar parțial rolul de directori în propria lor tabără de vară. Poate ar fi trebuit s-o închidă cu ani în urmă. Ediția din 2010 tocmai se încheiase, iar Paul Wheelwright, tânărul care conducea tabăra de câțiva ani, era cam neinspirat după părerea lor, așa că numărul participanților scăzuse drastic. Îl concediaseră cu o zi în urmă, spunându-i că, fără supărare, dar în anul următor voiau ca lucrurile să arate altfel la Spirit-in-the-Woods.

— Manny, Edie, le spusese el, să știți că sunt supărat, pentru că am încercat să fac tabăra asta să meargă. Din anumite puncte de vedere, amândoi încă trăiți în trecut, ceea ce a fost foarte dificil pentru mine. Spirit-in-the-Woods pur și simplu nu e genul de loc în care își doresc să meargă copiii din secolul douăzeci și unu. În ziua de azi, toți tinerii sunt la zi cu tehnica. Știu că vă e greu să acceptați asta, dar dacă nu găsiți pe cineva care să aducă tabăra la zi, mă tem că o să meargă din ce în ce mai rău, și o să pierdeți atât de mulți bani, încât o să trebuiască s-o închideți. Aș fi putut face mult mai mult dacă mi-ați fi dat voie.

— Grafică pentru jocuri pe calculator, a replicat Manny ironic. Asta înseamnă pentru tine „mult mai mult“?

— Păi, da, am fi avut un laborator de informatică, a spus Paul. N-ar fi fost doar un loc în care se verifică e-mailul și se concep jocuri pe calculator, deși copiii ar fi putut face și asta, bineînțeles. Părinții lor ar fi fost încântați să păstreze legătura cu ei electronic. Cât despre computere, nu uitați că în ziua de azi activitatea e complet computerizată peste tot — mai puțin aici. La Spirit-in-the-Woods, de exemplu, copiii au stat toată vara în atelierul de animație și au desenat pe *hârtie*. Asta n-are nicio legătura cu lumea reală.

— Lumea reală? a repetat Edie cu un aer ofensat. Spune-mi, Paul, cât de bine s-a descurcat în lumea reală cineva ca *Ethan Figman*? Și el desena pe hârtie, nu-i așa? Dar a reușit să se adapteze când lucrurile s-au schimbat. Aici i-am oferit o temelie solidă; asta-i ce contează. O temelie pentru creativitate. Chiar trebuie ca totul să fie orientat către o profesie anume? După părerea mea, Ethan s-a descurcat bine. Sau poate chiar un pic mai mult decât bine, ar spune unii.

— Edie, știu foarte bine că Ethan Figman a frecventat tabăra cu

foarte mult timp în urmă. A pomenit Spirit-in-the-Woods în multe interviuri și sunt sigur că sunteți extrem de mândri că a fost elev aici, așa cum ar fi oricine. E minunat că și-a pus bazele carierei aici.

A făcut o pauză și a adăugat:

— De ce nu-i dați un semn? Sunt sigur c-ar da o mână de ajutor dacă ar ști ce dificultăți aveți. El și soția lui probabil ar cumpăra tabăra. Și ea a fost aici, nu? Nu aici s-au cunoscut?

— N-o să-i cerem niciodată nimic, a spus Edie. Ar fi o meschinărie. Inițiativa noastră e dezinteresată, Paul.

— Păi, puteți să fiți cât de dezinteresați vreți, dar dacă Spirit-in-the-Woods se duce de râpă, știți cu ce o să rămâneți? Cu o grămadă de albume cu poze de la montări vechi cu *Din jale se naște Electra*[108], jucate de adolescenți de cinșpe ani cu coșuri.

— Ești nepoliticos, a replicat Manny.

— Mi se pare că nu le oferiți copiilor toate instrumentele disponibile, a continuat Paul. E uimitor câte posibilități există în prezent. Internetul le oferă o șansă tuturor. Dacă un puști a visat dintotdeauna la… Abbey Road[109], acum poate să *ajungă* brusc acolo. Pe stradă sau chiar în studio. A devenit posibilă până și o anumită formă de călătorie în timp. E uimitor câte poate face asta pentru imaginație.

Manny a clătinat din cap și a zis:

— Fii serios. Vrei să spui că de-acuma oricine poate să devină artist numai pentru că dispune de internet și de o grămadă de experiențe, pentru că-și poate satisface toate capriciile și are la îndemână toate *instrumentele*? Îți spun eu cum stă treaba: dacă oricine poate să devină artist, atunci *nimeni* nu e artist.

— E bine să ai principii, Manny, dar tot cred că e bine să te adaptezi la lumea de azi, a spus Paul.

— Ne-am adaptat, a răspuns Edie. În anii 1980, când a apărut multiculturalismul, am luat hotărârea să le oferim elevilor un curs de percuție tradițională vest-africană și, după cum știi, începând de atunci, Momolu, profesorul nostru de percuție, a ținut cursuri aici în fiecare an. Și l-am și ajutat foarte mult să obțină viza.

— Da, e nemaipomenit, iar Momolu e un profesor excelent, a spus Paul. Dar multiculturalismul e ușor de asimilat. Bineînțeles că l-ați înglobat în viața taberei și știu că acum Spirit-in-the-Woods e un loc mult mai divers decât era înainte. Dar cred că vă e mult mai greu să acceptați tehnologia. Rasiștii și xenofobii cred că multiculturalismul e inamicul Americii, iar voi credeți că *tehnologia* e inamicul *artei*, ceea ce e la fel de neadevărat. Când Ethan Figman venea aici — pe la mijlocul anilor ’70, nu?

—, tehnologia nici măcar nu exista. Dar acum există și nu vă puteți preface că nu există. Artiștii din toate domeniile au la dispoziție instrumente digitale extraordinare. Compozitorii folosesc tot felul de programe, ba chiar și pictorii. Nouăzeci la sută dintre scriitori scriu la computer. Înțeleg că vreți să mă schimbați, dar, chiar și fără mine, cred că tot ar trebui să faceți niște modificări — nu doar să vă computerizați, ci poate să vă deschideți și către alte domenii.

— Ce domenii? a întrebat Manny, pe un ton înfrânt.

Ochii nu-i permiteau să-l vadă pe călăul său, așa că doar auzea puhoiul de preziceri descurajante despre apocalipsa taberei, debitate de o siluetă masculină încețoșată, care clătina mult din cap.

— Păi, lamele, de exemplu. Deja v-am spus că am putea oferi un curs de îngrijire a lamelor; multe tabere au un astfel de curs și e foarte popular. Mai ales fetelor le place să aibă grijă de ele. Sunt animale mai inteligente decât vă închipuiți și foarte docile.

— Mersi pentru sugestie, a spus Manny.

— Și ați putea include în ofertă și sporturile. Nu doar ping-pongul sau aruncări cu Frisbee-ul. Una dintre taberele de arte de care am auzit are și o echipă de *quidditch*[110], a spus Paul, râzând ușor. Adolescenții cu înclinații artistice din ziua de azi sunt mai multilaterali decât în trecut. Vor să-și îngroașe CV-ul. Și, că tot veni vorba, ați putea oferi diplome care să ateste servicii în folosul comunității.

— Pentru ce? a strigat Edie, care se dovedea mai tenace decât soțul ei. „Au făcut curat în cabană?“ „Au cusut costume pentru *Medeea*?“ „S-au ajutat unii pe alții să ruleze jointuri?“

— Nu, a spus Paul răbdător. Pentru servicii reale. Și încă ceva, trebuie să fiți prezenți pe rețelele de socializare. Știu că vă zgârii pe timpane, dar ascultați-mă. Aveți nevoie nu doar de o pagină de Facebook, ci și de un cont pe Twitter.

— Twitter! a zis Manny, dând disprețuitor din mână. Știi ce e de fapt, Twitterul? Un roi de termite cu microfoane.

— Ajunge, Paul, a spus Edie. Ți-am înțeles punctul de vedere. Îți suntem recunoscători pentru eforturile făcute. Găsești ultimul salariu pe birou. Gata, ia-o din loc.

— Cine e nepoliticos acum? a mormăit el, apoi a plecat clătinând din cap.

Jules Jacobson-Boyd picotea în autobuz. Cu o noapte înainte, ea și Dennis se întorseseră de la Universitatea din Oneonta, unde o duseseră pe Rory pentru debutul ultimului an de facultate; Rory abia aștepta să

începă un curs despre un domeniu pe care părinții ei nu-l înțelegeau — Spații ambientale. Deși nu la fel de strălucitoare ca Larkin Figman, Rory ieșise din copilărie intactă, ca o elevă medie și ca o fată energică și entuziastă, care știa că voia să fie în mișcare și să stea în aer liber. În spații ambientale. Când plecase la facultate, părăsise apartamentul părinților cu un aer relaxat, fără dramatism și, deși se spunea că din pricina crizei economice, copiii nu mai plecau cu adevărat de acasă decât după douăzeci și șase de ani, Rory nu dădea niciun semn c-ar fi avut nevoie sau că ar fi vrut să se întoarcă la părinți. Uneori, în vacanțe, trecea pe acasă cu niște prietene, toate fete vesele și pasionate de natură, care ajunseseră ca niște străine pentru părinții lor. La cincizeci și unu de ani, Jules și Dennis intrau într-o perioadă care, pentru mulți oameni de vârsta lor, era mai liniștită — o coborâre lentă pe o pantă ușor înclinată. Dennis avea o stare bună mulțumită Stabilivoxului, deși se îngrășase câteva kilograme, pe care nu le mai putea da jos. Îi plăcea că lucra din nou într-o clinică, iar acum era abonat la trei reviste de ecografie și devenise atât de bun, încât colegii de la clinică veneau la el să-i ceară sfaturi.

Jules și Dennis închiriaseră o mașină pentru drumul până la Oneonta; fiica lor serioasă, cu fața ei mare și deschisă, cu părul creț și negru, și-a îmbrățișat cu putere părinții, apoi una dintre fetele cu care stătea într-o casă dărăpănată în stil victorian, aflată în afara campusului, s-a aplecat foarte mult pe fereastra de la etaj și a strigat: „Rory, mișcă-ți curu' încoace!“ Acum, mergând cu autobuzul aglomerat pe Broadway, spre biroul ei, Jules stătea cu capul sprijinit de geam, închizând și deschizând ochii, iar dintr-odată a observat-o pe femeia care stătea în fața ei, peste culoar. În câteva clipe, tot autobuzul i-a remarcat prezența. O dată la câteva secunde, femeia își dădea o palmă peste față. Jules se uita la ea șocată și tulburată. Apoi, însoțitoarea bietei femei a luat-o blând de mână și i-a șoptit ceva. Ba chiar părea că stau de vorbă, iar femeia cu probleme a zâmbit și a dat din cap. A urmat un moment de tăcere, apoi femeia și-a retras mâna și — *pleosc!* — și-a dat o lovitură și mai puternică. Însoțitoarea iarăși i-a vorbit pe un ton blând. Semănau între ele, probabil erau surori. Poate că erau *gemene*, dar fața celei cu probleme fusese transformată de accesele bolii ei, astfel încât cele două nu mai semănau atât de mult.

Jules, care știa că ar fi trebuit să se uite în altă parte, că era indecent să n-o facă, s-a trezit că nu era în stare, așa că și-a îndreptat atenția avidă spre sora care vorbea cu glas blând. În timp ce Jules se holba la ea, femeia și-a dezvăluit sinele mai tânăr, iar Jules și-a spus: *Te cunosc*. Încă o revedere fortuită. S-a ridicat în picioare și a spus cu glas sigur:

— Jane!

Femeia s-a uitat peste culoar, zâmbind cu un aer încântat.

— Jules!

Jane Zell, fosta colegă de cabană a lui Jules de la Spirit-in-the-Woods s-a ridicat și ea în picioare, apoi s-au îmbrățișat și s-au pupat. Jules și-a amintit dintr-odată că, într-o noapte, Jane îi povestise despre sora ei geamănă și despre afecțiunea ei neurologică, din pricina căreia își dădea palme fără motiv.

— Ea e sora mea, Nina, a spus Jane, iar Jules a salutat-o.

În timp ce Jules și Jane stăteau de vorbă, Nina a continuat să se autoflageleze. Dar Jane era obișnuită și nu s-a lăsat distrasă de ea, povestindu-i calm lui Jules ce se întâmplase în viața ei în ultimii peste treizeci de ani.

— Lucrez la o fundație din Boston care oferă burse pentru orchestre. Soțul meu e oboist. Eu am renunțat la muzică — nu eram *chiar atât* de bună —, dar voiam să rămân în lumea artelor. Am venit la New York în weekendul ăsta pentru o conferință. Și ca s-o văd pe Nina.

Jules s-a bucurat să vadă că, la cincizeci și unu de ani, Jane Zell își păstra chipul luminos de altădată.

— Ții legătura cu vreunul dintre foștii artiști din tabără? a întrebat Jules.

— Vorbesc din când în când cu Nancy Mangiari. Tu și cu Ash mai sunteți prietene?

— Oh, da, a răspuns ea, plină de mândrie.

— Și ce carieră extraordinară a făcut Ethan, a continuat Jane.

Nina s-a lovit cu și mai multă ferocitate — *pleosc, pleosc, pleosc!* —, iar Jane s-a aplecat spre ea să-i spună câteva cuvinte, apoi s-a întors la conversație:

— Știi cu cine m-am întâlnit săptămâna trecută la Boston? Cu Manny și Edie.

— Serios? s-a mirat Jules, noi n-am mai păstrat legătura cu ei. Într-o vară, după ce m-am căsătorit, eram cu soțul meu în New England și am trecut pe la ei, dar de atunci nu i-am mai văzut. Întotdeauna mi-am dorit ca fiica mea să meargă la Spirit-in-the-Woods, dar când a împlinit cincisprezece ani, și-a dorit să meargă într-o tabără în sălbăticie. Iar fiica lui Ash și-a petrecut vacanțele de vară cu părinții ei — mergea pe alte continente, dădea o mână de ajutor la școala înființată de Ethan.

— Edie arată aproape la fel, a spus Jane. Corpolentă, ca de obicei. Iar Manny, din păcate, e aproape orb. Tabăra încă merge, dar mi-au zis că nu prea au elevi și că vor să găsească un nou director pentru la vară.

Jane Zell și Nina trebuiau să coboare la următoarea stație, așa că cele două prietene s-au îmbrățișat afectuos, iar Nina și-a mai dat două palme peste față, după care Jules și tot autobuzul le-a urmărit pe cele două surori coborând pe Broadway. Jules a închis ochii, încercând să mai moțăie cele câteva stații până la destinație, în timp ce autobuzul înainta cu greu prin traficul matinal, dar discuția cu Jane o activase și îi trezise o mulțime de amintiri. Era în cabana ei; era în teatrul taberei; era în sala de mese, unde se serveau lazane verzi și salată presărată cu fire de grâu încolțit. Stătea pe deal și o asculta cântând pe Susannah Bay; era în atelierul de animație, primind apăsarea surprinzătoare a buzelor lui Ethan Figman; era în Cabana Băieților nr. 2, fumând un joint cu capătul umezit și uitându-se la picioarele păroase ale lui Goodman Wolf, care atârnau dintr-un pat supraetajat. Imita un accent de refugiat la cursul de improvizație; stătea noaptea în patul ei îngust și vorbea cu Ash; și vai, ce fericită era!

„Trebuie să discutăm ceva astăzi“, i-a spus Jules clientei sale Janice Klig la o ședință dintr-o joi după-amiază. Trecuse aproape o lună de când se întâlnise cu Jane Zell în autobuz, și între timp Jules se purtase aidoma cuiva aflat în transă, care urmează ordine primite dintr-o sursă obscură. Din clipa în care aflase că ar fi putut să se întoarcă la Spirit-in-the-Woods — locul unde viața ei se deschisese, se revărsase și o trântise la pământ, schimbată și cuprinsă de frenezie —, făcuse foarte repede toate demersurile. După ce îi venise ideea să aplice pentru job, stătuse de vorbă cu Dennis, care râsese indulgent, crezând că nu vorbește serios. A discutat cu el trei zile înainte să-i sune pe Manny și Edie. La sfârșitul celor trei zile, a reușit să-l convingă pe Dennis să se mai gândească.

Mai erau câțiva foști elevi sentimentali de la Spirit-in- the-Woods care voiau să obțină postul. La interviul care s-a ținut într-o cameră de hotel din centru, soții Wunderlich i s-au părut foarte bătrâni lui Jules, dar întotdeauna fuseseră bătrâni, chiar și în 1974. Edie era tot masivă și autoritară, iar Manny arăta ca un bunic, cu sprâncene albe, zbârlite ca niște crengi de care trebuia să te ferești. Jules stătea cu sufletul la gură în prezența soților Wunderlich, ascultând vocile lor familiare vorbind despre cutare sau cutare elev din trecut.

După ce au depănat amintiri, timp în care Dennis a ascultat politicos, dar evident plictisit, au început să discute despre ce presupunea jobul și care aveau să fie dificultățile. Interviul a durat o oră și s-a încheiat cu îmbrățișări pline de afecțiune cu soții Wunderlich, ceea ce părea un semn bun, dar cu ei nu știai niciodată. După două zile de așteptare, au

sunat-o pe Jules și i-au făcut o ofertă. A ascultat mesajul lor la cabinet, între două ședințe. A pornit robotul telefonic și a auzit vocea lui Edie: „Ei bine, am văzut pe toată lumea, dar vă vrem pe voi doi. Puteți să vă mutați la Belknap în primăvară?“

Jules a scos un țipăt scurt, ca un lătrat, apoi și-a acoperit imediat gura, amintindu-și că deja avea un client care aștepta în hol. Nu era tocmai indicat să-și audă terapeuta lătrând. În seara aceea, Jules și Dennis au acceptat oferta. Era ceva cât se poate de nesigur; fuseseră angajați provizoriu, iar la sfârșitul verii, soții Wunderlich aveau să „reevalueze situația“ și să-și dea seama dacă erau potriviți pentru acel post. Dennis primise asigurări că avea să fie reangajat la clinica din Cartierul Chinezesc, dacă, din cine știe ce motiv, avea să se întoarcă în oraș după vara aceea; clinica avea nevoie de el, pentru că în continuare ducea lipsă de personal. Dennis știa foarte multe și era foarte valoros pentru ei. Însă Jules trebuia să-și închidă cabinetul. Nu avea cum să suspende ședințele pe o perioadă nedeterminată; trebuia să le spună clienților că-i va ajuta să-și găsească alți terapeuți, dacă asta își doreau. Deși soții Wunderlich le oferiseră de lucru doar pentru o vară, Jules era foarte încrezătoare. Și dacă i-ar fi convins să-i angajeze permanent, conducerea taberei ar fi devenit o slujbă permanentă. În perioada dintre veri, ea și Dennis trebuiau să promoveze agresiv Spirit-in-the-Woods, să găsească posibili elevi pentru următoarele ediții.

Așa că în dimineața aceea, Jules începuse să le spună clienților că avea să renunțe la cabinet, iar în aprilie urma să se mute din New York. În următoarele luni, le-a explicat ea, aveau să discute despre problemele pe care le considerau importante și să încerce să găsească împreună o încheiere a terapiei — acel lucru imposibil pe care nimeni nu-l găsea vreodată cu adevărat, pentru că întotdeauna rămânea o mică deschizătură, o fantă de lumină. Două cliente au izbucnit în plâns; una era Sylvia Klein, dar Sylvia plângea deseori, deci nu era o surpriză; iar cealaltă, o logopedă pe nume Nicole, a întrebat-o dacă puteau să iasă la cină împreună și să fie prietene, dat fiind că Jules nu-i mai era terapeută. Jules a ezitat, dar i-a spus că era foarte impresionată de propunere. Și așa au fost majoritatea ședințelor, înduioșătoare și un pic nerealiste: ea îi cunoștea pe acei oameni, dar ei nu o cunoșteau cu adevărat.

Acum, la sfârșitul zilei, o avea în cabinet pe Janice Kling, clienta ei cea mai veche, care aștepta ședințele cu un entuziasm religios, deși calitatea vieții ei părea să rămână aceeași. Janice încă deplângea absența intimității și nu mai fusese atinsă de nimeni de multă vreme. Era singură și își dădea întâlnire cu bărbați pe care îi descria ca neinteresanți. Însă

era fidelă terapiei și muncii ei cu Jules. Era centrul săptămânii ei, poate chiar al vieții ei.

— O să plec din New York în primăvara asta, i-a spus Jules lui Janice Kling.

Și dintr-odată și-a făcut griji pentru Janice: s-a întrebat ce-o să se facă, dacă o să se descurce singură. După o anumită vârstă, era greu să trăiești singur la New York, unde singurătatea putea fi foarte acută, iar uneori, dacă nu aveau partener, oamenii ajungeau să se izoleze, să stea mai mult în casă.

— Închid cabinetul, a adăugat Jules.

— Cât de departe o să pleci? a întrebat Janice. Ți-am zis de prietena mea Karen, care are lupus. Terapeuta ei s-a mutat la Rhinebeck și Karen se duce cu trenul la ea o dată pe săptămână. Aș putea să fac și eu la fel.

— N-o să mai fac terapie.

— Ești bolnavă? a întrebat Janice cu neliniște în glas.

— Nu, n-am nimic.

— Atunci ce s-a întâmplat?

— Cred că e unul dintre acele acte secunde din viețile americane[111], a spus Jules.

— Nu înțeleg.

— O să fiu directoarea unei tabere de vară.

— Tabără de vară? a întrebat Janice cu un aer șocat. Pentru asta renunți la cabinet? Și dacă nu merge? Dacă descoperi că nu te pricepi la așa ceva?

— Mă gândesc că întotdeauna există posibilitatea asta când te apuci de ceva nou, a spus Jules.

Dar ea și cu Dennis își făcuseră calculele. Erau proprietarii apartamentului în care locuiau, iar salariul și cheltuielile reduse de la Belknap aveau să le permită să se întoarcă în oraș la sfârșitul fiecărei veri și, până în primăvară, să lucreze pentru tabără din apartamentul lor. După care puteau încerca să-l închirieze pentru câteva luni. În plus, dacă slujba se dovedea un dezastru — fie din perspectiva lor, fie din perspectiva soților Wunderlich —, ar fi avut o casă unde să se întoarcă. Dar Jules n-avea cum să-și păstreze cabinetul.

— Nu pot să cred că faci asta. Nu ți se pare ciudat? a întrebat Janice. Și, nu te supăra, dar ce treabă are o tabără de vară cu terapia? Mie mi se pare că n-au nicio legătură. Nu ți se pare? Pur și simplu, nu te văd dând trezirea în tabără sau cântând *Kumbaya*[112].

— Știu că e o decizie surprinzătoare și că încă nu-mi dau seama de toate implicațiile ei, a spus Jules.

A văzut durerea crâncenă din ochii lui Janice, dar deja era acolo de multă vreme și, cu toate că-și dorise, Jules nu reușise niciodată s-o îndepărteze, iar de acum înainte nu mai avea cum să încerce.

În noaptea aceea, Jules stătea neliniștită în pat, întorcându-se de pe o parte pe alta, iar Dennis a întrebat-o:

— Te simți bine?

— Cine face o asemenea schimbare la vârsta noastră? Nimeni!

— Păi, noi suntem pionierii.

— Mda, exact. Și pornim la drum într-o căruță cu coviltir. Iar eu îmi las baltă clienții.

— Trebuie să-ți trăiești viața așa cum vrei.

— Problema e nu doar că-i las baltă. N-a fost bine pentru ei nici că i-am ținut atâta timp în terapie. Mi-a plăcut să fiu cu ei și întotdeauna am fost interesată de viețile și de blocajele lor. O să-mi fie dor de ei și urăsc că trebuie să-i părăsesc. Dar adevărul e că nu sunt cu mult mai talentată ca terapeută decât eram ca actriță. N-am terapia în sânge, cum se zice.

S-a gândit o clipă, apoi a adăugat:

— De fapt, când eram la Spirit-in-the-Woods, făceam totul cât se poate de natural. Totul mi se părea *electrizant*. Ăsta e efectul pe care îl avea tabăra asupra mea.

Jules și-a sprijinit capul de umărul lui Dennis și ar fi rămas așa până ar fi furat-o somnul, dar el i-a propus să iasă la plimbare, ba chiar să bea ceva într-un bar.

— Să sărbătorim. Cum a zis Rory.

— Da, sigur, a răspuns ea.

Vorbiseră simultan, de la cele două telefoane din apartament, cu fiica lor, care era la facultate, și îi povestiseră despre planul lor surprinzător. La început, Rory n-a spus nimic, fiind șocată.

— Vă bateți joc de mine? a întrebat ea în cele din urmă.

— Nu, a spus Dennis. Părinții tăi nu-și bat joc de tine.

— Putem să trecem mai departe? a propus Jules.

Adevărul era că Jules se temea un pic de ceea ce avea să creadă Rory. Știa că, atunci când se făceau mari, copiii aveau dificultăți să accepte schimbări în viețile părinților lor. Voiau ca totul să fie la fel, pentru totdeauna. Într-o lume ideală, părinții nu divorțau niciodată, nu vindeau niciodată casa copilăriei și nu luau niciodată decizii bruște după placul lor. Dar decizia lor chiar era bruscă, iar pe Jules n-o surprindea că fata lor era șocată.

— Chiar aveți de gând să faceți asta? a întrebat Rory.

— Cred că da, a spus Dennis. Îmi închipui că ești foarte surprinsă.

Rory a izbucnit în râsul ei familiar, din toată inima:

— Doamne, tată, voi nu faceți chestii din astea. Mișcări de amploare.

— Așa-i, de obicei nu facem.

— Ești sigur că nu e o formă timpurie de demență? Glumesc, a adăugat ea repede.

— Cred că amândoi suntem în deplinătatea facultăților mintale, a zis Jules.

— Bine, atunci, a spus Rory. E mai mult decât bine. Felicitări, dragii mei.

— O să vii să ne vizitezi? a întrebat Jules.

— Sigur. Poate la sfârșitul verii. Chiar vreau să văd tabăra. Oricum, trebuie să sărbătoriți, nu? Chiar dacă e o criză a vârstei mijlocii sau ceva de genu', tot trebuie să sărbătoriți.

Așa că acum, urmându-i sfatul, și-au luat din coșul de rufe hainele pe care le dezbrăcaseră cu o oră mai devreme și au pornit spre lift. Au coborât și au luat-o spre est, pe străzi tot mai animate. Au intrat într-un bar mic numit Rocky's, aflat pe o stradă secundară, și, spre surprinderea lor, era plin. Doi bărbați dinăuntru i s-au părut familiari lui Jules, deși nu-și putea da seama de unde îi știa. Ea și Dennis s-au așezat într-un separeu roșu și au comandat bere.

— Cine sunt tipii ăia? a întrebat el. Mi se par cunoscuți. Ca oamenii pe care îi vezi în vis.

Cei doi bărbați de vârstă mijlocie aveau fețe relaxate, iar din când în când trăsăturile lor deveneau însuflețite și tinerești. Lui Jules i se părea că aveau ceva vest-european, sau poate irlandez, dar nu-și dădea seama de ce i se păreau familiari.

— Gata, știu! a zis Dennis dintr-odată. Sunt portari de la noi din cartier. Vin aicea după serviciu.

După program, fără paltoane și fără șepci, portarii arătau cu totul altfel, dar da, ei erau, membri ai uneia dintre numeroasele subculturi ale orașului.

— Noi n-am avut niciodată portar, a spus Dennis. Și probabil n-o să avem niciodată. Dar nu mă deranjează, a adăugat el. Și să știi că sunt foarte mândru că ai hotărât să faci asta. Că ai pus suflet și că ai făcut toate eforturile să ajungem acolo.

Deși Dennis nu văzuse niciodată tabăra, se familiarizase de-a lungul anilor cu mitologia locului. Iar lui Jules i se părea uneori că soțul ei chiar fusese acolo; Dennis cunoștea trei dintre foștii artiști de frunte din generația ei și știa foarte mult despre alți câțiva. Dacă ar fi participat la o

emisiune *Știi și câștigi* pe tema verilor petrecute de soția lui la Spirit-in-the-Woods, s-ar fi descurcat de minune. „*Cutia cu nisip*, de Edward Albee!“, ar fi răspuns el corect. Sau: „Ida Steinber, bucătăreasa!“ Și ar fi putut să scrie observații detaliate despre ce însemnase tabăra pentru soția lui pe vremea aceea și despre ce însemnase mai târziu. Spirit-in-the-Woods era o tabără care nu murea, care nu-i dădea pace, așa că Jules hotărâse să meargă acolo, să devină una cu tabăra.

Ash, Ethan și Jonah fuseseră cu toții șocați și încântați când le spusese că primise slujba.

— Chiar o să stai din nou acolo? a întrebat Ethan. O să te ocupi de întreaga tabără? O să mergi în atelierul de animație? Extraordinar! Să faci poze.

— Din motive egoiste, a spus Ash, aș vrea să stai în New York pentru totdeauna. Dar știu că nu e corect. Și nici eu nu prea stau pe acasă, întotdeauna sunt departe de tine. Mi-e atât de greu să mă gândesc că o să locuiești acolo. Că poate e sfârșitul vieții noastre împreună la New York. E o decizie foarte curajoasă.

— Știu, a spus Jules, la fel mi se pare și mie.

— Dar mă și încântă ideea că o să fii acolo și o să duci făclia mai departe, a spus Ash. Mi-aș dori să vă facem o vizită vara asta, dar o să am de montat o piesă, după care o să stăm foarte puțin pe Coasta de Est. Cu puțin noroc, s-ar putea să ne facem timp la sfârșitul verii.

Jules știa că Ash și Ethan urmau să petreacă o săptămână la Napa, unde organizau Seminarele de Măiestrie, și că Mo avea să fie cu ei, însoțit de un îngrijitor, după care urma să se întoarcă la școala cu internat. Larkin avea desigur să meargă la o școală de vară organizată de Yale la Praga, iar după Napa, părinții ei aveau să-i facă o vizită acolo.

— Cu siguranță vara viitoare, a spus Ash. Dar să-mi povestești în detaliu ce se mai întâmplă acolo. Să te plimbi prin tabără și să-mi faci un tur virtual, să-mi spui ce s-a schimbat și ce e la fel. Tu o să hotărăști ce piese se montează? Sau măcar poți să faci sugestii? Știu niște piese excelente, cu roluri puternice pentru femei.

— O să mă gândesc la asta.

Jules și Dennis și-au terminat berile la Rocky’s și au ieșit pe stradă. New Yorkul — orașul căruia mai degrabă îi făcuseră față decât îl cuceriseră — fremăta de viață chiar și la două noaptea. Undeva, în depărtare, cineva lovea două obiecte de metal. Jules și-a petrecut brațul pe după al lui Dennis și au pornit spre apartamentul lor, mergând pe străzile anoste, dincolo de care Jules deja începuse să vadă un lac și un munte. A presărat peisajul cu adolescenți și cu bondari zburând leneș pe deasupra

florilor sălbatice; a adăugat un teatru rudimentar, dar funcțional, un atelier de animație și un studio de dans, precum și niște cabane conice indestructibile, construite din lemn nefinisat. A pus și câteva lame, întrucât soții Wunderlich o preveniseră că acum, din motive necunoscute, toate taberele trebuiau să ofere cursuri de îngrijire a lamelor — deși nimeni nu iubea bietele animale, ale căror fețe erau înguste ca niște pantofi. Aceea era lumea verde și aurie, cu munți, poteci și copaci, în care Jules și Dennis se pregăteau să se aventureze. În pădure, Jules avea să fie din nou copleșită de entuziasm.

---

108 Piesă de Eugene O'Neill, publicată în 1931.

109 Stradă londoneză pe care se află faimosul studio de înregistrări cu același nume, inaugurat în 1931, unde au înregistrat albume formații precum The Beatles și Pink Floyd.

110 Joc fictiv din universul Harry Potter, care se joacă cu patru mingi de către două echipe alcătuite din jucători călare pe mături zburătoare.

111 Aluzie la replica unui personaj din *Dragostea ultimului magnat*, de F. Scott Fitzgerald: „Nu există act secund în viețile americane".

112 Cântec religios preluat în repertoriul taberelor de vară din Statele Unite începând din anii 1950.

PARTEA A TREIA

Drama copilului înzestrat

Optsprezece

Prima mașină a ajuns înainte de ora nouă dimineața în ultima zi a lui iunie, strecurându-se cu grijă printre stâlpii de piatră ai porții, care de-a lungul deceniilor se acoperiseră cu straturi succesive de mușchi. „Scuze c-am ajuns așa devreme, a spus un bărbat cu voce melodioasă, scoțând capul pe geam după ce a oprit în fața clădirii principale. Am prins autostrada foarte liberă.“ Era tatăl unui artist, și totuși părea mult mai tânăr decât Jules și Dennis. Portiera din spate s-a deschis și din mașină a coborât o fată îmbufnată care părea să spună: *Vă rog, luați-mă de lângă ei.* Așa că Jules și Dennis au luat-o. În scurtă vreme, au apărut și alte mașini cu portbagajul plin până la refuz și cu spațiul de lângă parbrizul din spate ticsit cu lucruri indispensabile unui adolescent. În ziua aceea, tot New Englandul era brăzdat de astfel de mașini, însă peluza de la Spirit-in-the-Woods era plină cu violoncele, fagoturi, chitare cu amplificatoare și genți cu costume de dans. Erau tineri cu înclinații artistice — versiunea contemporană. Seria de acum era mai variată decât în anii 1970, dar Jules iarăși se simțea pe dinafară, la fel ca prima oară când venise acolo. De data asta se simțea așa pentru că cei din tabără erau tineri, iar ea era în vârstă. Demarcația era simplă și clară.

Și totuși, chiar era bătrână?

Relativ. Dar a recunoaște asta era mai degrabă ciudat decât întristător. Câtă vreme nu se întâmpla nimic îngrozitor în vara aceea — niciun taberist nu dispărea, nu era rănit de explozia unui cuptor de olărie sau nu *murea* (Jules avea coșmaruri în care suna părinții să anunțe moartea unui tânăr din tabără) —, nu trebuia să se îngrijească de cât timp trecuse de la prima ei venire acolo. Dennis umbla de colo-colo cu un clipboard în mână, trimițându-i pe nou-veniți la cabanele lor. Niciunui părinte nu-i venea să plece acasă. Stăteau pe pajiște sau în cabane, ajutându-și copiii să despacheteze lucrurile din genți și valize. Una dintre mame a spus cu o expresie nostalgică: „Of, de-aș fi știut de locul ăsta când eram de vârsta ta“. S-au făcut multe fotografii cu adolescenți zâmbitori și nezâmbitori, care le făceau un ultim hatâr mamelor și taților. Părinții aveau să le posteze imediat pe Facebook. Ziua se apropia de sfârșit, soarele cobora spre orizont, iar Jules și Dennis i-au cerut unui percuționist să se ducă pe vârful dealului și să lovească gongul adus de Jules, moment în care Dennis a strigat într-o portavoce: „E timpul ca familiile să-și ia rămas-bun“.

Apoi au reușit cumva să trimită părinții acasă, iar tabăra a început

să arate așa cum trebuia. Nu goală, cum fusese toată primăvara, de când se mutaseră acolo Jules și Dennis, locuind în casa de peste drum a soților Wunderlich. A conduce o tabără de vară pentru adolescenți era o provocare la fel de mare ca a conduce una pentru copii — așa îi spuseseră lui Jules câțiva veterani ai acestei branșe pe un forum al directorilor de tabere de vară. Aproape nimănui nu i se făcea dor de casă. Nu existau bătăuși. Era probabil ca tinerii din tabără să facă sex și să consume droguri, dar toate astea rămâneau de obicei ascunse și nu puteau fi controlate. În mare, se gândea Jules, adolescenții care alegeau Spirit-in-the-Woods veneau acolo pentru arta pe care o iubeau și ca să fie împreună cu alții ca ei. Dar, în ultimele veri, numărul participanților scăzuse constant, iar acum câteva cabane rămăseseră goale. În iarna aceea, soții Wunderlich îi trimiseseră pe Jules și Dennis la câteva târguri de tabere, să prezinte oferta de la Spirit-in-the-Woods — erau evenimente zgomotoase și plicticoase, ținute în săli de sport ale liceelor, în orașe de lângă granițele interstatale. Părinții și copiii se strângeau în jurul standurilor care promiteau veri cu sporturi extreme sau o „sărbătoare non-stop a fotbalului“. Chiar și standul taberei pentru tineri diabetici, botezat — aproape sarcastic — Lacul de Zahăr, strângea mai mulți curioși decât cel în care stăteau Jules și Dennis. În felul acesta, Spirit-in-the-Woods n-avea s-o mai ducă mult.

— Ce mi-ar plăcea, spusese Manny după ce îi angajase pe soții Jacobson–Boyd, ar fi să insuflați o nouă viață acestui loc nu cu un laborator informatic scump sau cu echipe de sport — o să aducem lame, dar *atât* —, ci prin pasiunea voastră și prin amintirile legate de acest loc.

A comanda pulpe de pup, broccoli și tofu tare în cantități industriale era o sarcină atât de nouă și de neobișnuită, încât părea revelatoare. Și supravegherea lucrărilor de reparație la teatru le aducea satisfacții, deși clădirea părea mult mai mică decât pe vremuri. A urca pe scena de la Spirit-in-the-Woods în 1974 te făcea să te simți ca și când ai fi apărut pe Broadway; acum, scena părea o simplă podea rectangulară presărată cu rămășițe de scotch vechi. Cât despre cabane, cum de suporta cineva să stea în ele? Într-o zi, la scurtă vreme după începerea taberei, Jules se dusese în Cabana Băieților nr. 3 și se așezase pe podea, într-un colț. Dar n-a simțit decât murdăria camerei și mirosul stătut și sufocant acumulat în ani de zile. S-a ridicat în picioare aproape imediat și a ieșit să ia niște aer. Părea că, în adolescență, nu aveai nevoie de aer. Îți produceai singur aerul de care aveai nevoie.

În prima noapte a taberei, profesorii le-au prezentat cu emfază tinerilor toate cursurile pe care le aveau la dispoziție în vara aceea.

Profesorul de muzică, un tip înalt și zvelt care se recomanda Luca T., s-a așezat la pian în sala de sport, acompaniindu-și colegii, care cântau versurile cântecului compus împreună:

N-ai să te simți un ciudat dac-ai să vopsești pânzeturi…
Și-ai să fii în mare formă dacă sufli niște sticlă…

La sfârșit, tinerii erau plini de energie; niciunul nu mai putea sta jos și au sărit cu toții în picioare. Jules și Dennis s-au apropiat de microfon să le spună că va fi o vară minunată. „Și eu am fost aici când eram adolescentă“, a zis Jules, dar vorbele ei nu s-au auzit din pricina hărmălaiei din sală, iar când a repetat, și-a dat seama că pentru acei tineri nu conta că ea — o femeie de vârstă mijlocie în tricou, cu un pulover pe umeri și cu trăsăturile blânde și indistincte pe care le aveau și mamele lor — participase cândva la Spirit-in-the-Woods. Nu le păsa sau nici măcar nu *credeau*. Pentru că dacă ar fi crezut, ar fi trebuit să creadă că într-o bună zi aveau să capete și ei trăsături blânde și nedefinite.

„Va fi o vară nemaipomenită, le-a spus Dennis, ridicându-se în picioare și apropiindu-se de microfon. O să vedeți.“ Îi plăcea că era acolo, că vedea locurile despre care Jules îi vorbise în toți acei ani. În plus, tabăra îl făcea să-și dea seama cât de aspră fusese viața la New York, orașul cu suprafețe rigide care te obliga mereu să faci tot mai mulți bani numai ca să te menții vag pe linia de plutire. New Yorkul nu era pentru cei lenți sau contemplativi. În Belknap, locuiau gratis în casa mare a soților Wunderlich și aveau o slujbă simplă. Nu trebuiau să se zbată.

Ash spusese că îi invidia pentru hotărârea de a duce o viață mai simplă și, bineînțeles, pentru hotărârea de a se întoarce în locul pe care îl iubiseră cândva. Viața nu-ți oferea aproape niciodată ocazia să faci asta. Desigur, spusese Ash, Jules și Dennis nu puteau să nu accepte slujba la Spirit-in-the-Woods, deși asta însemna să-și schimbe și să-și reorganizeze viața. „După ce ați urcat în trenul ăsta, adăugase ea — adică după ce îi contactaseră pe soții Wunderlich și stabiliseră să meargă la un interviu —, nu mai e posibil să coborâți. Ce puteți să faceți, să *nu* acceptați oferta? Mi-aș dori din tot sufletul ca Ethan și cu mine să ne mutăm acolo cu voi.“ Era o minciună, o minciună prietenească. În perioada aceea, Ash monta o versiune a piesei *Pisica pe acoperișul fierbinte* în care inversase sexul personajelor, astfel încât înfricoșătorul Tătuca devenise Mămuca. Și probabil o așteptau și alte proiecte teatrale, așa că nu avea să renunțe niciodată la tot numai ca să se mute la Spirit-in-the-Woods — și bineînțeles că nici Ethan —, însă înțelegea de ce Jules și Dennis luaseră acea decizie.

După discursurile de deschidere, au fost strânse scaunele, apoi a fost aranjată în grabă o masă pentru DJ și muzica a răsunat în sala de sport. Jules nu știa nicio piesă. Era un techno strident și hipnotic, presărat cu niște voci umane care păreau aproape accidentale. DJ-ița, o basistă pe nume Kit Campbell, în vârstă de cincisprezece ani, era scundă, șarmantă și talentată. Avea ten palid și păr scurt și negru, făcut țepi cu gel. Era ca o miniatură elegantă, cu șortul lăsat pe șolduri și cu bocanci de armată cu șireturile desfăcute. Era prima vară pe care o petrecea acolo și ceilalți adolescenți erau atrași de ea. La sfârșitul petrecerii, Kit era înconjurată de câțiva tineri artiști: o fată albă și nesofisticată, o fată neagră și sofisticată, precum și doi băieți, unul dat cu creion dermatograf, celălalt atrăgător și sfidător, cu cozorocul șepcii întors la spate; au ieșit cu toții din sală într-un grup strâns, ca niște cățeluși, fetele lovindu-se ușor șold în șold, iar băieții cu mâinile înfipte în buzunare.

Jules și Dennis au pornit pe peluza întunecată, cu lanterne în mâini, ținându-se după tinerii care mergeau în zigzag, săreau și strigau. Jules și-ar fi dorit să arunce lanterna și să se amestece printre ei. Dar nu avea ce căuta acolo, așa că a rămas alături de soțul ei, care se vedea că era încântat să meargă la pas, alături de Jules. În cele din urmă, fetele și băieții s-au despărțit, îndreptându-se fiecare spre cabanele lor. Jules s-a întrebat dacă unii dintre ei stabiliseră să se întâlnească mai târziu, cu toate că, în calitate de directori ai taberei, ea și Dennis ar fi trebuit să împiedice asta. Nu era vorba de *sex*, ci mai degrabă de sfârșitul singurătății din copilărie — acea singurătate a pionierului care doarme singur într-un pat până ce singurătatea devine insuportabilă —, după care aveau nevoie de cineva tot timpul, zi și noapte.

În cele din urmă, Dennis a stins lanterna și a deschis ușa lăsată descuiată de la casa soților Wunderlich. „O să ne întâlnim din nou la sfârșitul verii, la o dată stabilită de comun acord, să vedem care e situația“, le spusese Edie înainte ca ea și Manny să se mute într-o vilă pe care o închiriaseră în Maine. Deocamdată, soții Wunderlich își lăsaseră toate lucrurile în vechea lor casă, ai cărei pereți erau un tribut adus verilor dinainte și lumii folk din Greenwich Village, acum dispărute. Participanții la tabără nu erau niciodată invitați înăuntru; în aprilie, când ajunsese acolo, Jules văzuse pentru prima oară cum arăta casa pe interior.

— Nu te bucuri că nu dormi într-o cabană în noaptea asta? a întrebat Dennis, intrând în holul întunecat și aprinzând lumina. Ai crescut, așa că acum poți dormi într-o casă adevărată.

— Da, slavă Domnului, a spus Jules, mai mult pentru că nu voia să-l contrazică.

Nu voia să doarmă într-una din cabanele țuguiate, dar nu ținea neapărat nici să fie în casa aceea. Jules era neliniștită, dându-și seama dintr-odată că, dacă voiai să ieși noaptea, singura opțiune era să te plimbi prin tabăra învăluită în întuneric. Era prima seară în care simțea asta. La New York, puteai să ieși oricând din casă; dacă nu aveai somn, puteai găsi oricând o cafenea deschisă non-stop — nu că Jules ar fi făcut asta de multe ori. Dar ea și Dennis aveau să-și petreacă nopțile acolo vară de vară, poate câțiva ani, poate pentru totdeauna. Se întreba ce se întâmpla acum în cabane. I-a venit ideea ca, într-una din nopțile acelei săptămâni, să se ofere să facă un tur al taberei, sarcină care era lăsată aproape întotdeauna în grija profesorilor.

În dormitorul de la etaj, Dennis s-a întins în patul vechi și înalt, pe partea pe care o revendicase încă din aprilie — partea lui Manny, desigur. Când se mutaseră acolo, noptiera lui Manny încă era acoperită cu lucruri bărbătești: unghiere, un tub foarte turtit de alifie pentru picior de atlet[113].

— Ei bine? a întrebat Dennis când Jules s-a urcat în pat și a stins lumina. A început bine sezonul?

— Da. Așa o să spunem la lume: „Sezonul a început bine“. După care o să le relatăm înfiorătorul incident.

— Tragedia cuptorului de olărie.

— Sau tragedia grâului încolțit.

— Păreau atât de inocente firele alea de grâu, a spus Dennis. Copiii mâncau farfurii întregi. Dacă am fi știut!

Au râs șovăitor, ca și când ar fi putut alunga posibilitatea unui eveniment cu adevărat îngrozitor. Orice s-ar fi întâmplat, ar fi fost responsabilitatea lor — deja primiseră câteva e-mailuri de la părinți în acest sens.

— Am s-o sun pe Rory, a spus Jules. M-a rugat să-i povestesc cum merge treaba.

— Spune-i că mi-a plăcut e-mailul ei, a zis Dennis. Ăla cu glumele despre tabere. Multe poante cu latrine și urși.

Jules și Dennis primiseră un scurt curs intensiv de conducere a taberelor de la Manny și Edie, în care cuvântul „siguranță“ a apărut de multe ori. Spirit-in-the-Woods trebuia să fie un loc sigur, unde nu aveau voie să intre străini și unde personalul din ateliere trebuia să manevreze echipamentele în mod corect. Deși existau multe precauții și regulamente, mare parte dintre sarcinile mărunte puteau fi delegate profesorilor prost plătiți, dar joviali, care veniseră acolo din toate colțurile Statelor Unite și, din cine știe ce motiv, tocmai din Australia. Taberele de vară americane erau în mod constant pline de profesori australieni. O scurtă vreme, Jules

visase — în mod nerealist — că Rory avea să se alăture echipei de la Spirit-in-the-Woods, dar fiica ei a preferat să-și petreacă vara cu prietenii ei în Oneonta, unde își luase o slujbă la un complex de sere. Rory promisese că avea să le facă o vizită la sfârșitul sezonului, „ca să-ți văd în acțiune criza de la mijlocul vieții, mami“, îi scrisese ea lui Jules într-un e-mail.

Ideea de a o suna pe Rory în noaptea aceea nu mai părea atât de presantă. Rory voia ca mama ei să fie fericită, asta era tot. La telefon, aveau să-și vorbească la fel ca de obicei. Lumile lor erau foarte îndepărtate: complexul de sere și visul artei. Nu era nevoie s-o sune în noaptea aceea, puteau vorbi și mâine. Jules și Dennis s-au întors unul cu fața la celălalt, nu în ultimul rând pentru că noua lor viață avea ceva straniu. Amândoi voiau mișcare și uitare. Voiau sex pentru că aveau voie, spre deosebire de tinerii din cabane, cărora li se spusese că trebuiau să respecte repartizarea pe sexe și care stăteau în paturi încordați de nerăbdare, în timp ce profesorii dădeau târcoale, scotocind tabăra cu razele lanternelor. Dennis s-a sprijinit într-un cot, aplecându-și capul spre ea. În ultimele luni, părul lui negru încărunțise tot mai mult, iar trupul lui, care întotdeauna fusese atât de păros, aducea cu stratul de frunze uscate dintr-o pădure, presărat cu ace argintii de pin. Era un lucru pe care îl acceptai la acea vârstă. Jules s-a gândit la mama ei, care stătea singură în patul ei din Underhill. Fusese singură la patruzeci de ani, la cincizeci de ani, la șaizeci de ani, iar acum, la șaptezeci de ani! Atâtea decenii, singură și îndurerată, la fel ca adolescenții din cabane, dar fără speranța că totul se va termina probabil cu o binecuvântată canonadă sexuală. Oare de ce mama ei nu mai ieșise niciodată la o întâlnire romantică? Cum reușise să trăiască fără sex și fără iubire? Sexul putea să *fie* iubire sau, ca acum pentru Jules și soțul ei, o distracție foarte plăcută.

Dennis a deschis gura și și-a aplecat capul, iar mâna lui mare a cuprins sânul lui Jules, care atârna ca un ornament prost agățat. Isadora Topfeldt spusese cu multă vreme în urmă că Dennis era „necomplicat“, lucru care nu era tocmai adevărat, mai adevărat fiind că nu se simțise niciodată la fel de special pe cât se crezuse Jules. Acum, Dennis era în Belknap pentru că asta își dorise ea și pentru că îl convinsese că or să se descurce. Că traiul acolo avea să le satisfacă nevoi neglijate până atunci. „Ești fericită?“, a întrebat-o un pic temător Dennis, mângâindu-i sânul și brațul. Își dorea ca soția lui cu accese de invidie să poată fi în sfârșit pe deplin fericită. Fericită și energică. Dar n-a așteptat răspunsul, ci a întors-o pe o parte, cu spatele la el, astfel încât Jules, ușor îmbujorată, vedea acum noptiera lui Edie Wunderlich, pe care se afla o fotografie înrămată foarte

veche, cu un tânăr și o tânără, boemi din vremuri de demult, petrecând pe un acoperiș din New York. În spatele lui Jules, Dennis s-a așezat într-o poziție comodă și, cu un icnet de plăcere, a început să se opintească în ea. Jules a început și ea să geamă aproape imediat, simțindu-se un pic stânjenită, ca și când vreunul dintre adolescenții din tabără s-ar fi strecurat în casă și ar fi stat chiar atunci în pragul camerei întunecate, mutându-se de pe un picior pe altul în timp ce se uita la acea improbabilă scenă erotică între doi oameni trecuți de cincizeci de ani. Din clipă în clipă, tânărul deșirat avea să spună: „Ăăă, scuze. Jules? Dennis? Unui băiat din cabana mea i-a dat sângele pe nas și nu i se mai oprește“.

Dar tinerii erau de cealaltă parte a drumului și nu aveau niciun chef să-l traverseze. Dacă se întâmpla ceva, Jules și Dennis ar fi primit un telefon de la un supraveghetor. Telefonul greu cu roată, de culoare roșie, stătea pe noptiera lui Dennis, gata să primească apelul. Cu siguranță avea să sune într-o noapte de-a lungul celor opt săptămâni de tabără; Manny și Edie îi preveniseră că întotdeauna suna cel puțin o dată pe vară, uneori mai des, iar uneori era serios. În acea primă noapte, încă nu sunase nimeni, iar Jules și Dennis erau singuri în patul vechi și scârțâitor din lemn de arțar. Sexul între acești doi oameni de vârstă mijlocie — nu erau tocmai ca soții Wunderlich, dar trecuseră de mult de vârsta adolescenței — părea să nu aibă alt motiv decât plăcerea sau evadarea. Jules știa că Dennis era încântat să creadă că era întru totul fericită, că ceea ce avea acum soția lui era acceptabil și satisfăcător — o viață bună. Dar ea se vedea din perspectiva adolescentului fantomatic din prag și era prea conștientă de ce făcea cu Dennis, de vârsta lor și de locul unde se aflau. Încă nu știa dacă era fericită, habar n-avea.

— E rândul tău, i-a șoptit el pe ceafă, după ce inima i-a revenit la un puls normal.

— Nu-i nevoie, a răspuns ea, cu gândurile în altă parte.

— Serios? Dar e foarte frumos, a spus Dennis. Putem să continuăm. Mi-ar plăcea.

Dar nu, Jules nu mai voia; i-a spus că era obosită, iar apoi și-a dat seama că într-adevăr era frântă. Tot ce voia era să doarmă. A doua zi dimineață, când Jules a deschis ochii, Dennis deja era pregătit de o nouă zi, care începea cu muzica de trezire, Simfonia *Surpriza* de Haydn, o tradiție pe care soții Wunderlich o păstraseră de-a lungul deceniilor. Jules s-a îmbrăcat și a ieșit în fața casei, uitându-se la pajiștea de peste drum, apoi a pornit spre direcția de unde venea miros de mâncare. În sala de mese deja începuseră să mișune adolescenți pe jumătate adormiți, care mergeau cu castroanele la bolurile cu terci de ovăz și la borcanele mari cu

musli. Fetele voiau să știe unde puteau găsi lapte de soia. „*Latte*[114], a șoptit teatral un băiat. *Latte*.“ Nimeni nu era complet treaz. După ce s-a asigurat că toți angajații de la bucătărie își perforaseră cartelele de lucru și că nu mai era nevoie de ea, Jules a luat loc la masă cu un grup de fete serioase, toate dansatoare.

— Cum merge treaba până acuma? a întrebat ea.

— Sunt cam multe gângănii, a răspuns Noelle Russo din Chevy Chase, Maryland, arătându-i brațul deja presărat cu un șir de pișcături ca niște năsturași.

— Poate aveți o gaură în plasă, a spus Jules. O să pun pe cineva să verifice.

— Tata mi-a zis că aici nu e nimic obligatoriu, a zis colega de cabană a lui Noelle, Samantha Cain din Pittsburgh. E adevărat? Nu trebuie să fac cursuri de înot sau mai știu eu ce?

— Nimic obligatoriu. Luați numai ce cursuri vă interesează. Înscrierile sunt la ora zece. Notați primele trei opțiuni pentru fiecare interval orar.

Au dat toate din cap, cu un aer încântat. Jules a observat că niciuna dintre ele nu prea mânca și că-și puseseră în farfurii cantități infime de mâncare. Și-a dat seama că probabil nimerise într-un cuibușor de tulburări alimentare. Deloc surprinzător, doar erau dansatoare.

— Ei, tot fericită? a întrebat-o Dennis pe Jules într-o după-amiază din a doua săptămână, în timp ce se plimbau printre copaci.

Au trecut pe lângă atelierul de animație, în care era aprinsă o lumină: doi puști rămăseseră să mai lucreze după curs, stând în jurul unei mese cu profesoara, o tânără pe nume Preeti Singh, care era versiunea actuală a Bătrânului Mo Templeton.

— Mă simt ușurată că ne descurcăm, a spus Jules. Îmi era foarte teamă că n-o să facem față. Că o să fie nevoie de prea multă competență.

— Dar suntem foarte competenți, a replicat el.

— Să nu exagerăm.

Și-au continuat drumul prin pădure până au ajuns la porțile din spate. Era trecut de patru și jumătate, oră la care de obicei tabăra era destul de liniștită, pentru că toată lumea făcea duș, cânta la instrumente, stătea întinsă în iarbă sau termina proiecte de care nu se îndura să se despartă. Jules și Dennis au coborât poteca în pantă, străbătând pe jos drumul de un kilometru până în oraș. Belknapul rămăsese aproape la fel ca în anii 1970, cu câteva excepții. În prima zi când ajunseseră acolo, descoperiseră cu regret că patiseria unde se făcea plăcinta cu afine se închisese cu ani în urmă, iar acum în locul ei era un magazin de telefonie

mobilă. Dar supermarketul încă funcționa, la fel și Spitalul Psihiatric Langton Hull. Dennis făcuse mari progrese după căderea nervoasă din facultate, și după ce căzuse iar în depresie când întrerupsese tratamentul cu IMAO, își revenise din nou și rămăsese puternic ani de zile, scăpând de apatie. Nu era în pericol să cadă din nou în depresie, dar când au trecut pe lângă micul panou alb cu săgeata care arăta direcția spre spital, s-au prefăcut că semnul nu era acolo, ba chiar că nici spitalul nu era acolo, și că, de-ar fi fost, nu avea nicio legătură cu ei.

Dennis a cumpărat două cafele cu gheață și s-au așezat pe o bancă de pe strada principală, dar după câteva clipe, i-a sunat mobilul. A răspuns și a vorbit calm câteva clipe, apoi a închis și i-a spus lui Jules:

— Au nevoie de noi. S-a oprit generatorul și nimeni nu știe ce să facă.

— Dar *tu* știi ce să faci?

— Manny și Edie ne-au lăsat mica lor biblie cu numere de telefon. Ne uităm în ea și sigur găsim pe cine să sunăm. Dar nu putem să lăsăm tabăra fără curent și să stăm aici cu cafeaua în mână, ca să ne gândim la sensul vieții.

S-au ridicat în picioare și au pornit agale în direcția de unde tocmai veniseră. În lumina amurgului, insectele se strângeau în roiuri mici, care păreau suspendate în aer, iar din tabără se auzeau cel puțin două viori, ai căror posesori mai exersau un pic înainte de cină — una interpreta un *scherzo*, cealaltă, ceva lent și trist —, în timp ce din altă parte se auzea soloul energic al unui baterist.

Începând de atunci, în fiecare zi au avut parte de câte o surpriză mai mare sau mai mică, lucruri stricate, certuri între profesori și participanții la tabără, probleme de tot felul. Noelle Russo, fata cu mușcături de țânțari, s-a dovedit a fi anorexică, petrecându-și câteva nopți la infirmerie. Era o dansatoare foarte talentată, din câte se spunea, și foarte exigentă cu ea însăși, exersând până la epuizare. La casa de peste drum a ajuns vestea că Noelle era foarte îndrăgostită de Guy, profesorul care conducea atelierul de scenografie. Dennis a stat de vorbă cu Guy, un student roșcovan și inocent din Canberra, cu cercei în formă de belciug în ambele urechi, și a ajuns la concluzia că profesorul nu încurajase și nu răspunsese în niciun fel dragostei ei, nici nu vorbise despre asta cu Noelle sau cu alt tânăr din tabără.

Uneori, Jules mergea în vizită la Cabana Fetelor Nr. 4, sperând s-o găsească pe Noelle acolo. Jules stătea câteva minute pe un pat, știind că, prin simpla ei prezență, întrerupsese probabil conversațiile interesante ale tinerelor.

— Cum merge? le-a întrebat ea într-o zi.

Și fetele i-au povestit despre piesele în care jucau și despre ceramica pe care o modelau. Kit, fata cu înfățișare androgină care era foarte populară în rândul celor din tabără, i-a arătat un tatuaj mic cu o suricată pe care și-l făcuse pe gleznă. Noelle s-a plâns că asistentele insistau să consume mai multe calorii în fiecare zi, altminteri ar fi fost nevoită să plece.

— Nu pot să mă duc acasă, a spus Noelle. Acum, după ce am văzut cum e aici, n-am cum să *plec*. Ai idee cum e unde locuiesc? În Chevy Chase, Maryland?

— Nu, spune-mi.

—Toată lumea e foarte convențională, a spus Noelle. Ideea lor de muzică experimentală e un grup *a cappella* care cântă „Moondance“. Nu pot să cred că trebuie să locuiesc acolo. Dintre toate locurile din lumea asta, de ce a trebuit ca ai mei să se stabilească tocmai în Chevy Chase? E atât de arbitrar. Nu suport locul ăla.

— Multă vreme de acum înainte, orice ai face, totul o să ți se pară foarte lent, a zis Jules. Dar, mult mai târziu, privind în urmă, o să ți se pară că era foarte rapid.

— Asta nu prea mă ajută acum, a spus Noelle.

— Îmi închipui că nu.

— Jules, n-ai de gând să mă trimiți înapoi acolo, nu?

— Într-o bună zi, va trebui.

— Dar nu înainte de sfârșitul verii. Îmi place aici. Dacă locul ăsta ar fi o fată sau un băiat, m-aș căsători cu el. Poate că în viitor o să fie legal să te căsătorești cu *locuri*. Și atunci o să mă mărit cu tabăra asta.

— Noelle, oprește-te, a spus Kit, care stătea pe burtă în patul de deasupra, cu un braț atârnat. Mă simt ca și când aș fi căzut în gaura iepurelui. Ție nu-ți mai tace gura, iar eu încerc să citesc și/sau să dorm.

— Nu-mi mai tace gura pentru că vreau să-i spun lui Jules că nu mă poate trimite acasă. Asistenta habar n-are cum e cu arderea caloriilor. Eu știu mai bine ca ea.

— Păi, a zis Jules, în seara asta avem niște lazane excelente pe care sper să le încerci.

Noelle a făcut o mutră care dădea de înțeles că lazanele nu vor trece niciodată de buzele ei.

— Mănânc eu ce nu mănânci tu, a spus Kit.

O a treia fată a intrat în cabană, cărând un timpan.

— Unde îl mai punem și pe ăla? a întrebat Kit, și au început să discute toate despre instrumentele muzicale și despre unde ar trebui ele

depozitate în tabără.

În cabană a dat buzna și Samantha, proaspăt ieșită de la duș, înfășurată în prosop și, înainte să observe prezența lui Jules, a strigat:

— Balsamul Pantene are exact consistența *spermei*!

Toate fetele au tăcut brusc, apoi au izbucnit în râs îngrozite, iar Jules a profitat de situație și a plecat.

Tinerii din tabără aveau și nu aveau nevoie de ea. Își organizaseră propria lor societate, iar Jules era încântată și emoționată s-o vadă funcționând. Și o surprindea că nu le era deloc greu să ceară ce le trebuia, abordându-i deseori pe ea sau pe Dennis. Lui Jules i se întâmpla să se plimbe singură, ascultând acordurile unui concert care veneau dinspre șopronul de muzică, sau fără să se gândească la nimic, și dintr-odată se auzea strigată: „Jules?“ Sau mai des: „Jules!“ Și apoi: „S-a înfundat un closet în baia de la fete. Probabil tot de la tampoane, și nimeni nu știe unde e ventuza pentru desfundat“.

Cu toții presupuneau că era la fel de interesată de țevile înfundate ca de creațiile lor și se așteptau să fie mereu preocupată de ei și disponibilă. Profesorii făceau multă treabă, dar munceau mult și directorii. Oare soții Wunderlich avuseseră un statut special în toate acele decenii sau, pur și simplu, își acceptaseră rolul de păstori ai artelor și ai țevăriei? Și-ar fi dorit să-i întrebe, dar nu voia să-i deranjeze la casa lor din Maine, unde, potrivit unei cărți poștale, „moțăiau“ și „vegetau“. Încredințaseră conducerea taberei lui Jules și Dennis, așa că nu mai voiau să se amestece.

Jules începea să-și dea seama că slujba aceea probabil nu fusese niciodată foarte creativă. Nu-i trecuse niciodată prin minte să-i întrebe pe soții Wunderlich: „Când conduceați tabăra, vă simțeați împliniți din punct de vedere creativ?“ Era un pic iritată de faptul că, la interviu, nu le spuseseră ei și lui Dennis: „Vă dați seama că o parte nu tocmai neînsemnată a muncii voastre va consta în a vă asigura că alimentele comandate en gros de la Greeley’s Farms ajung la timp în tabără, da? Nu puteți lăsa treaba asta în grija personalului de la bucătărie“. Dar chiar și dacă Manny și Edie i-ar fi prevenit, Jules tot ar fi fost convinsă că merita să accepte slujba aceea, și uneori chiar merita. Stând în sala de teatru și urmărind montarea piesei *Marat/Sade*, Jules era extaziată. Dennis a înțeles ce simțea și a strâns-o de mână în întuneric. Jules se întorsese de multe ori cu mintea la Spirit-in-the-Woods, deși nu avea de unde să știe că va reveni acolo sau că, odată ajunsă acolo, va găsi tabăra ca pe vremuri, mulțumită perseverenței de care dăduseră dovadă soții Wunderlich. Părea că Manny și Edie fuseseră curatori de artă, păstrători ai unui trecut

care, dacă nu era întreținut cu grijă, ar fi fost dat uitării, ca o civilizație dispărută.

Deci asta erau soții Wunderlich: păstrători, nu artiști. Dar Jules își dorise să fie artistă. Simțea diferența acum, în întunericul teatrului, stând pe una dintre băncile tari de lemn, printre tinerii din tabără și profesori, urmărind jocul energic al lui Kit Campbell, o fată care de obicei umbla cu bocanci de armată și pantaloni scurți cu betelia lăsată, dar pe scenă avea o înfățișare regală, drapată într-un rochie cu falduri, croită special pentru ea. Cei din jur își șopteau între ei că va ajunge departe, ca va ajunge faimoasă, că va fi *fabuloasă.* Și totuși, cine putea spune ce avea să-i rezerve viitorul?

Când s-a terminat piesa și s-au aprins luminile, a sosit momentul ca Dennis sau Jules să urce pe scenă și să facă niște anunțuri plicticoase. Frumusețea ciudată a piesei și jocul impresionant al lui Kit aveau nevoie de câteva clipe ca să fie savurate, dar directorii taberei trebuiau să intervină și să întrerupă momentul. „Vrei să vorbești tu?“, a întrebat Dennis, dar Jules a clătinat din cap, apoi a pornit spre ușă, ieșind singură pe pajiștea întunecată, lăsându-l pe soțul ei să urce pe scenă și să anunțe că Spirit-in-the-Woods era o tabără unde nu se consumau alune de pământ.

---

113 Boală cutanată, localizată între degetele de la picioare, caracterizată prin fisuri și crăpături mai mult sau mai puțin adânci.

114 Espresso cu lapte, cu un strat de frișcă.

Nouăsprezece

Seminarele de Măiestrie fuseseră botezate așa într-o criză de inspirație. Ethan Figman știa că era un nume pretențios, dar în perioada când era pus la punct proiectul, i se spusese că trebuia să aleagă repede un nume, iar majoritatea membrilor din consiliul director spuseseră că era o propunere bună, așa că, în cele din urmă, Ethan acceptase, dând resemnat din mână. Acum, numele apărea cu litere fără codițe peste tot în Complexul Strutter Oak și în Centrul de Conferințe din Napa, California. Seminarele acaparaseră întreaga stațiune pentru o săptămână, la fel ca la cele două ediții anterioare, și era prima oară în istoria Complexului Strutter Oak când se strângeau acolo atât de multe VIP-uri. La primele ședințe, membrii consiliului director fuseseră luați de val și propuseseră o mulțime de nume, țintind din ce în ce mai sus, până în sfere care păreau inaccesibile, iar în cele din urmă, la miezul nopții, au propus și două personalități *moarte*, dar care, în febra momentului, fuseseră adăugate neglijent pe listă.

Acum, Ethan stătea în holul larg care ducea spre sala de mese principală a complexului. Participanții deja se strânseseră în hol, ținând în mână broșura Seminarelor — era atât de frumoasă, încât ai fi zis că era o cărțulie — și uitându-se cu coada ochiului la Ethan și la Wick Mallard, astronaut și politician în vârstă, care stătea cu fața la perete, vorbind cu glas scăzut la telefonul mobil. Lângă el, cei doi asistenți ai lui vorbeau la niște căști cu microfon, ca și când ar fi fost și ei astronauți. Toți invitații erau niște privilegiați, obișnuiți să li se deschidă toate ușile; Ethan justifica prezența acelor bogătași la seminare prin faptul că toate fondurile strânse în cadrul Seminarelor erau destinate Inițiativei împotriva Exploatării Minorilor. Ethan a pornit pe coridorul larg și elegant, urmat de asistenta lui, Caitlin Dodge, și câțiva dintre invitați i-au făcut timid cu mâna, iar vreo doi au încercat să stea de vorbă cu el, însă nu s-a oprit.

— Domnule Figman, i s-a adresat un băiat venit cu părinții lui, care, în mod absurd, plătiseră taxa de participare întreagă pentru fiul lor de nouă ani.

Cu un gest discret, cei doi îl împinseseră în calea lui Ethan pe băiatul lor, care stătea cu capul plecat, ca și când ar fi fost rușinat de agresivitatea fățișă a părinților săi.

— Haide, l-a îndemnat mama lui, poți să-i spui.

— Nu, las-o baltă.

— Nu te teme, a insistat ea.

— Și eu sunt animator, a spus băiatul cu glas scăzut.

— Poftim? Ești animator? Bravo, continuă să lucrezi, i-a zis Ethan. E o meserie excelentă. Deși, sincer, a adăugat el fără să știe de ce, în ziua de azi ai putea să-ți alegi alt domeniu.

— Deci nu animație propriu-zisă? a întrebat mama cu îngrijorare, așteptând răspunsul lui Ethan. Poate ceva înrudit? a adăugat ea, pregătită să audă ajustarea sugerată de acesta.

— Nu. Investițiile de capital mi se par o idee mult mai bună.

— Îmi dau seama că-l tachinați, a spus mama, apoi s-a întors către fiul ei: Dylan, te-a tachinat.

Ethan s-a mulțumit să zâmbească și s-a îndepărtat. Habar n-avea de ce îi tachinase pe băiat și pe mama lui; fusese o mică răutate din partea lui. S-a gândit că ar fi fost frumos ca, data viitoare când îl vedea, să-i facă un cadou — să-i spună pur și simplu: „E pentru tine“, și să-i întindă una dintre agendele pe care desena el de obicei. Băiatul ar fi fost încântat, la fel ca părinții lui — „Nu desena pe ea, păstreaz-o!“, i-ar fi spus probabil mama lui —, și astfel Ethan și-ar fi răscumpărat greșeala. Voia să țină minte să facă asta, dar probabil avea să uite. Iar familia aceea avea să plece de la Seminare spunându-și că Ethan nu era deloc ce părea. Că nu era nicidecum ca Wally Figman, băiatul plin de idei. Ci semăna mai degrabă cu tatăl morocănos al lui Wally. Însă Ethan avea de înfruntat o săptămână foarte grea, pentru că locuia acolo într-un apartament imens, împreună cu Ash, cu Mo și cu îngrijitoarea lui, Heather, peste drum de sala de mese. Mo nu avea nimic de făcut nici în acel loc unde ar fi putut face orice. Ethan încercase să-și trimită fiul la un seminar despre mecanica animației, ținut de trei animatori tineri cărora Ethan le fusese mentor, dar Mo devenise agitat și plecase din sală în mijlocul seminarului.

Ethan a întrebat-o pe Caitlin Dodge:

— Prietenul meu s-a cazat?

— Să văd… Da, acum o jumătate de oră. Așteaptă în apartamentul de oaspeți.

Au cotit împreună pe coridor, iar Ethan a împins două uși de incendiu, trecând pentru câteva clipe de la atmosfera luxoasă a centrului de conferințe cu bârne rustice la ambianța industrială a scării de incendiu. În apartamentul de oaspeți nu se putea intra decât cu un card special; Caitlin l-a trecut prin cititor, iar Ethan a intrat primul. Un fost subsecretar de stat stătea singur într-un fotoliu de piele, moțăind cu gura întredeschisă. Doi ospătari stăteau nemișcați lângă bufetul suedez. Iar lângă fereastră era Jonah, care cu siguranță fusese trimis de firma la care

lucra, Gage Systems, să ia parte la câteva conferințe despre tehnologie. Bineînțeles că Ethan îl invitase pe Jonah să-i fie musafir, iar șeful lui Jonah era încântat că angajatul lui avea acces la Ethan Figman și la Seminarele de Măiestrie, și spera că poate la una dintre ediții avea să fie invitat și cineva de la Gage — poate chiar Jonah? — să prezinte inovațiile lor pentru persoanele cu dizabilități.

Cei doi prieteni s-au îmbrățișat strâns, bătându-se călduros pe spate. Amândoi aveau acum cincizeci și doi de ani — unul era masiv și cu părul rar, iar celălalt, suplu și cărunt.

— Îți place unde te-ai cazat? a spus Ethan.

— Ce mi-ai dat? Apartamentul Regelui? Apartamentul Sultanului? E foarte luxos.

— Se numește Apartamentul Abundența Podgoreanului. Am vrut să te simți foarte confortabil.

— Nu mă simt niciodată confortabil.

— Atunci suntem chit, a spus Ethan, apoi și-au zâmbit unul altuia. Sunt foarte bucuros că ai venit.

— N-a fost foarte greu să-i conving pe șefii mei, a zis Jonah. Numele tău deschide o mulțime de uși.

— Da, sunt ușierul originar, a spus Ethan. Ash e în apartamentul nostru, lucrează. Îi place să lucreze în timpul zilei, dar o să ia cina cu noi. E încântată că ai venit. E și Mo cu noi, deși ultima oară când am întrebat de el, am aflat că e în vie cu îngrijitoarea lui angelică.

Ethan s-a apropiat de fereastră și s-a uitat pe geam cu ochii mijiți. La fel a făcut și Jonah. În depărtare, scăldate în lumina soarelui, se vedeau printre rândurile de vie două siluete. Poate că erau doar doi muncitori, sau poate era Mo, urmărit îndeaproape de îngrijitoarea lui — greu de spus de la o asemenea distanță.

— Jules și Dennis nu pot să vină, a spus Ethan, întorcând capul spre Jonah, dar îmi închipui că deja ai aflat. Spirit-in-the-Woods — o nebunie, nu? Toate drumurile duc la Spirit-in-the-Woods.

— Știu, a zis Jonah. A fost încântată să se întoarcă acolo. Tabăra a fost foarte importantă pentru ea. Mi-aș fi dorit să pot merge la Spirit-in-the-Woods vara asta, dar nu mai am concediu. Tu și Ash vă duceți? Sunt sigur c-o să vă apuce melancolia.

— Așa-i. E posibil să dăm o fugă acolo o zi sau două, la sfârșitul sezonului. O să încercăm. Dar mergem s-o vizităm pe Larkin la Praga — e la o școală de vară. Și bineînțeles, am de lucru la serial.

Caitlin a făcut un pas în față și a spus:

— Ethan, un anume Renee a zis că ai acceptat să faci introducerea

la un seminar. E adevărat?

— La dracu'! Da, așa am zis. Te descurci? l-a întrebat Ethan pe Jonah. Nu în sens cosmic.

— Da, stai liniștit, a răspuns Jonah, care avea totuși un aer foarte nesigur.

„Al naibii să fiu dacă nu e Bambi", spusese odată Goodman când Jonah intrase în cabană. Și într-adevăr, dacă ai fi identificat oamenii cu personaje Disney, atunci Jonah avea să fie întotdeauna Bambi. Fără mamă, grațios, discret. Ethan — Greierele Jiminy[115], o conștiință mică și enervantă, dar într-o versiune mai durdulie și mai sedentară — voia ca Jonah să se simtă minunat în săptămâna aceea. Caitlin a pus un card cu acces nelimitat la gâtul lui Jonah, apoi i-a dat o broșură cu toate informațiile de care avea nevoie. Cei doi prieteni au stabilit să se întâlnească mai târziu să bea ceva împreună, apoi să ia cina cu Ash și câțiva dintre cei invitați să susțină seminare. Pe timpul zilei, i-a spus Ethan lui Jonah, putea să meargă la câte seminare și prezentări voia. Sau la niciuna. Sau putea să ceară să i se facă un masaj cu pietre fierbinți în apartamentul său, dacă asta își dorea, apoi să se ducă acasă și să le spună celor de la Gage Systems că învățase foarte multe la Seminare.

— Nu vreau masaj cu pietre fierbinți, a spus Jonah. Vreau să-l ascult pe Wick Mallard. Îmi aduc aminte când a trebuit să repare stația spațială — a fost spectaculos.

— Prezentarea lui e la două, a zis Caitlin Dodge. Și a adus un scaun care reproduce starea de imponderabilitate, o invenție incredibilă din câte am auzit.

— Clar, vreau să merg, a spus Jonah.

S-au bătut din nou pe spate cu stânjeneala unor bărbați de vârstă mijlocie care își doresc să se îmbrățișeze, dar care deja s-au îmbrățișat cu puțin timp în urmă. Dihotomia gay-hetero era întotdeauna un pic stânjenitoare pentru Ethan. Frumusețea era frumusețe; la urma urmelor, era suficient să se uite la Ash. În lumea Disney, era Albă ca Zăpada — fusese dintotdeauna și avea să rămână pentru totdeauna. Frumusețea tristă și insondabilă ca a lui Jonah era întotdeauna atrăgătoare, indiferent de sex. Ethan își iubea vechiul prieten și ar fi vrut să poată vorbi despre el cu Ash, sau poate cu Jules. A făcut o pauză să se întrebe ce personaj Disney era Jules, dar și-a dat seama că Disney nu născocise femei, fete sau animale de pădure care să semene cu ea.

A fost un cântec de sirenă. Așa avea să-și spună Jonah Bay mai târziu. Mergea cu un aer distrat spre sala unde își ținea prezentarea

astronautul Wick Mallars. În fața ușilor închise ale sălii de festivități deja se formase o coadă lungă. Câțiva organizatori vorbeau la telefonul mobil, iar participanții care așteptau să intre în sală erau încântați și nerăbdători. Cei mai mulți erau bărbați; ideea că un astronaut avea să-și povestească experiențele în spațiu te trimitea cu gândul la aventurile unui pionier într-un ținut pustiu, iar prezența scaunului despre care se spunea că imita imponderabilitatea făcea ca totul să pară și mai captivant. Jonah a dat să se așeze și el la coadă, dar dintr-odată a auzit un șuvoi de muzică venind dinspre capătul holului, unde cineva deschisese câteva clipe ușa unei alte săli de conferințe. Muzica era acustică, intensă și cumva familiară, chiar dacă ușa a stat deschisă doar câteva secunde. S-a apropiat curios de acea sală de conferințe, pe al cărei panou de la intrare era scris: „Reinventarea. Crearea unui al doilea sine“. Jonah s-a strecurat înăuntru, fără să știe de ce făcea asta și fără ca măcar să se întrebe de ce.

Sala de conferințe, mai mică decât cealaltă, era ticsită cu lume, iar cei aproximativ o sută de spectatori stăteau nemișcați, urmărind un bătrân corpolent cântând și acompaniindu-se cu un banjo. Jonah a înaintat în sală și a luat loc pe un scaun de lângă perete. Bătrânul cânta într-un microfon atașat pe după ureche:

...Și oceanul e al meu, doar al meu
Nu vreau să împart marea cu nimeni...
Știu, vă gândiți că sunt egoistă...
Dar cine a auzit vreodată... de o scoică... generoasă.

A urmat o pauză abilă, în timpul căreia auditoriul a râs complice. Printre oamenii bogați și cultivați din sală erau mulți care cândva fuseseră părinți tineri și obosiți, iar versurile acelui cântec pe care îl cântaseră copiilor lor le rămăseseră întipărite în minte. Dar adevărul era că interpretul de pe scenă avusese mult mai mult succes în prima lui ipostază, cea de membru al unei formații folk din anii șaizeci care cânta piese cu armonii limpezi; după aceea, a avut o scurtă carieră de solist folk și, mult mai târziu, se reinventase — ba chiar de două ori — în două subculturi diferite. Mai întâi, în muzica pentru copii, domeniu în care, sub numele de Marele Barry, avusese o carieră scurtă și un singur hit, iar apoi, de curând, în subcultura protecției mediului. Amândouă erau subculturi de ale căror personaje principale — precum organizatori de reconstituiri ale Războiului Civil, neonaziști sau poeți — nu ai fi avut cum să auzi dacă nu aveai o cunoștință pasionată de lumea respectivă. Ceilalți invitați la acel seminar despre reinventarea de sine erau un fost pilot de raliu care orbise într-un accident, după care își dedicase viața promovării siguranței

rutiere, și un fermier care candida pentru un loc în Senatul American. Interpretul continua să cânte, cu vocea lui calmă și vibrantă, iar Jonah, recăpătându-și brusc prezența de spirit, a înțeles cine era.

Lui Barry Claimes îi plăcuse ideea Scoicii Egoiste, care îi venise lui Jonah. Barry înregistrase muzica lui Jonah pe casetofon și pusese casetele deoparte pentru următorul secol, scoțându-le de la păstrare multă vreme după ce The Whistlers se destrămaseră și deveniseră obscuri, și multă vreme după scurta carieră solo a lui Barry, propulsată doar de un cântec despre Vietnam, „Spune-le că n-ai să te duci, tinere!“, care și el avea la bază o idee, versuri și o melodie de-ale lui Jonah.

Dar asta-i piesa mea, și-a spus Jonah în sinea lui, ascultând acum „Scoica egoistă“ și simțind răspunsul nostalgic al unei bune părți a auditoriului. *E piesa mea.* Bineînțeles, acum n-o mai *voia*, nici nu-i mai păsa de ea și nici nu i se mai părea că era bună, dar i s-a pus un nod în gât gândindu-se că o crease el și că îi fusese furată, și că din cauza asta renunțase complet la muzică. Nu avea de unde să știe, dar poate că ar fi făcut o carieră frumoasă ca muzician, mai ales cu formația de la MIT, Seynour Glass, care încă mai cânta din când în când la treizeci de ani de la înființare. Jonah avusese un talent autentic, dar talentul nu însemna nimic fără încredere, fără stăpânire de sine, fără „simțul proprietății“, cum spunea lumea — pompos, dar poate exact.

Banjoul a început să răsune mai tare, iar Barry Claimes — Marele Barry — și-a continuat piesa cântată din perspectiva scoicii extrem de egoiste, care nu împărțea nimic cu cei din jur și era o sursă de poluare, întruchipând toate trăsăturile esențiale ale Americii dependente de petrol și iubitoare de corporații. Mâna grasă a Marelui Barry ciupea coardele banjoului, în timp ce vocea lui deplângea lăcomia grotescă a scoicii; punea mult suflet în „Scoica egoistă“, piesa ciudată și ingenioasă compusă de Jonah pe când avea unsprezece ani. A încheiat cu o înfloritură complexă la banjo, iar publicul l-a răsplătit cu un val de aplauze.

Jonah avea de gând să se ridice în picioare și să plece, dar moderatorul a întrebat:

— Cum ați făcut trecerea de la a fi doar un folkist de succes la a fi un cântăreț pentru copii, iar apoi activist pentru protecția mediului?

— Păi, dacă ne uităm în urmă, anii șaizeci au fost o perioadă a marilor transformări, a spus Barry Claimes. Știu că sună ca un clișeu, dar ăsta e adevărul, pentru că am fost acolo și am luat parte la multe transformări. Prima mea formație se numea The Whistlers, după cum probabil își amintesc unii dintre dumneavoastră.

Publicul a aplaudat politicos, iar Barry a continuat:

— Apoi am cântat pe cont propriu și am scos un hit în 1971, un cântec împotriva războiul din Vietnam. Își amintește cineva cum se numea?

— „Spune-le că n-ai să te duci, tinere!“, a strigat un bărbat din sală.

— Excelent, excelent. Dar știți, am presupus că acela era sfârșitul carierei mele. Am stat deoparte câțiva ani, am trăit din drepturile de autor și am tot lenevit, fără să fac nimic altceva decât să exersez la banjo. Am început să mă interesez de muzica pentru copii pentru că întotdeauna am fost captivat de spontaneitatea copiilor. În plus, nu poți să-i duci de nas. Și întrucât munca mea cu ei s-a dovedit a fi profitabilă, mi-am cumpărat o casă plutitoare și am început să călătoresc; așa am ajuns să descopăr cât de mult suferă oceanul, ceea ce m-a revoltat. Nu puteam trece peste lăcomia companiilor petroliere și a politicienilor, care lucrează mână în mână și sunt responsabili pentru distrugerea oceanelor și moartea minunatelor creaturi ale mării. Apoi mi-am dat seama că unele dintre cântecele mele puteau susține protecția mediului înconjurător. Și așa am devenit activist. Așa că dacă te reinventezi pentru a doua oară sau chiar a treia oară în viață, trebuie s-o faci cu o anumită motivație. Și, preferabil, nu una egoistă — ca anumite scoici.

Jonah, care abia dacă respirase cât durase acest monolog, simțindu-și gâtul și pieptul foarte încordate, s-a ridicat în picioare, a pornit spre ușă și a ieșit imediat pe hol, înainte de discursul candidatului senatorial. A găsit o toaletă, a intrat într-o cabină și s-a așezat pe closetul cu capacul lăsat. A rămas acolo mult timp, încercând să-și revină și să gândească. Încă era înăuntru când ușa toaletei s-a deschis și au intrat doi bărbați care stăteau de vorbă.

— ...cu adevărat excelent. Totul ține de cum îți construiești brandul. Eu lucrez și cu cei de la TED — ai auzit de ei? Ducem experiența conferințelor TED în mijlocul comunităților. Asta e cartea mea de vizită. Mi-ar plăcea să-ți spun mai multe despre asta.

— Ei, mulțumesc.

Cei doi bărbați s-au apropiat de câte un pisoar, iar Jonah a auzit o urinare stereo. Au urmat câteva politețuri, zgomote de apă la chiuvetă și de uscătoare de mâini, după care ușa s-a deschis din nou și unul dintre ei a plecat. Jonah s-a uitat prin fanta îngustă a ușii de la cabină și a văzut o bucată din spatele lat al lui Barry Claimes, care stătea la chiuvetă, cu o vestă de mătase neagră și cu părul lui cărunt, ca un strat subțire de plancton, pieptănat dintr-o parte în alta. Marele Barry și-a luat banjoul pe care îl sprijinise de chiuvetă, l-a pus pe umăr și a ieșit din toaletă.

Jonah a pornit în urma lui pe holurile cu bârne de lemn ale

Complexului Strutter Oak, păstrând distanța și încercând să lase impresia cuiva care se îndrepta către un seminar. Din când în când, se uita absent pe pliantul oferit de Caitlin Dodge, iar când Barry Claimes a urcat în lift, a urcat și el, împreună cu alte trei persoane, așa că a trecut aproape neobservat. Cu toții au apăsat pe butoane diferite. S-a auzit un piuit, ușile s-au deschis și au ieșit câțiva oameni. Apoi încă un piuit și încă unul. Barry Claimes a coborât la etajul patru, și la fel a făcut și Jonah Bay. Fostul membru al formației The Whistlers fluiera ușor în timp ce mergea spre camera lui. A scos cardul de acces, dar Jonah și-a dat seama că nu era nevoie să se apropie cu pași mari de el — Barry era bătrân și lent, așa că avea să manevreze greu cardul. Probabil avea să-l bage de două ori în încuietoarea electronică ca să nimerească poziția corectă, ceea ce s-a și întâmplat. Când s-a aprins ledul verde al încuietorii, Jonah era chiar în spatele lui. Culoarul era pustiu, așa că nu l-a văzut nimeni pe Jonah strecurându-se în urma lui Barry înainte să se închidă ușa. În clipa următoare, bătrânul folkist s-a întors cu gura căscată, cuprins de spaimă.

— Ce vrei? a întrebat el, însă ușa grea deja se închisese, iar Jonah a întins mâinile și l-a împins spre mijlocul camerei. Îți dau portofelul. Ești drogat? Metamfetamină?

Bineînțeles că Barry Claimes nu-l recunoscuse. Deși Jonah simțea că se întorsese fulgerător în copilăria lui, nimeni din jur nu-l vedea ca pe un copil. De-acum trecuse de culmea vârstei mijlocii și se îndrepta rapid spre acei ani despre care nimeni nu voia să vorbească. Oamenii de vârsta lui Jonah lăsaseră în urmă cele mai frumoase etape ale vieții. Deja trebuiau să fi devenit ce aveau să fie pentru restul vieții, și să rămână așa cu discreție și cu eleganță.

— Sunt eu, ticălosule! a spus Jonah, izbindu-l pe Marele Barry de peretele din hol.

Marele Barry a ripostat, împingându-l în ușa dulapului, dar Jonah nu s-a dat bătut, și s-au îmbrâncit unul pe altul între pereții holului, împleticindu-se și dându-și pumni, gâfâind și apropiindu-se tot mai mult de mijlocul camerei. Acum, Jonah era în avantaj. L-a împins pe Marele Barry pe pat și a sărit pe el, imobilizându-l pe saltea. Jonah stătea în patru labe deasupra lui Barry Claimes, care semăna cu o creatură marină uriașă. Dacă Barry ar fi fost un crustaceu, ar fi fost un crab potcoavă[116], rotund și străvechi, aruncat de valuri pe plajă. Avea fața plină de vinișoare și pete roșii, iar în spatele ramelor subțiri, marca Ben Franklin, ochii îi erau albaștri și umezi, la fel ca în 1970.

— Cine? a întrebat Barry, uitându-se cu groază la el câteva secunde, apoi fața i s-a relaxat și a devenit aproape contemplativă. Dumnezeule!

Jonah! Jonah Bay! M-ai băgat în sperieți, a spus. Ai încărunțit, s-a mirat el cu glas scăzut, uitându-se în continuare la Jonah.

Acum, că știa cine era, Barry considera că nu mai avea de ce să se teamă, iar Jonah și-a amintit deodată de sexul cu Robert Takahashi și că, din când în când, unul dintre ei stătea în patru labe, iar celălalt stătea întins pe spate, ca leul și țiganca din tabloul lui Rousseau. Jonah nu voia ca Barry Claimes să aibă niciun moment de liniște; nu simțea niciun pic de compasiune pentru el, cu toate că Barry arăta ca toți supraviețuitorii anilor șaizeci și ar fi putut foarte bine să apară în documentarul PBS *Au venit, au văzut, au cântat*, care părea să se difuzeze non-stop, pentru că oamenii nu se mai săturau să vadă lucrurile pe care le lăsaseră în urmă, deși acum nu și le mai doreau cu adevărat.

Jonah l-a împuns pe Barry cu genunchiul în burtă, iar bătrânul a scos un geamăt ca șuierul unei orgi, așa că Jonah a apăsat mai tare, simțind cum îi plutesc organele în abdomen. Dar în clipa următoare Barry a reușit să se ridice în capul oaselor.

— Am încercat să fiu un tată pentru tine! a strigat el gâfâind. Să te învăț să cânți la banjo. Să te încurajez. Dar nu erai obișnuit cu așa ceva.

— Un tată care își droghează copilul? a spus Jonah, apoi a întins mâna după ceva cu care să-l lovească și a nimerit peste banjo, pe care l-a ridicat deasupra capului, pocnindu-l pe Barry Claimes peste față cu o bufnitură vibrantă, ca de gong.

— Dumnezeule mare, Jonah! a strigat bătrânul cu o voce nazală.

Și el, și Jonah erau la fel de șocați. Barry a căzut din nou pe spate, luându-și fața în palme, pentru că îi dăduse un pic de sânge. Gestul acela l-a domolit pe Jonah. Era de înțeles că fiecare voia să protejeze puținul pe care îl avea — până și Barry Claimes. Probabil că îi rupsese nasul, dar nu-i fracturase pometele, nici nu-l orbise și nici nu-i afectase creierul adăpostit în capul lui preocupat numai de sine. Banjoul nu era cea mai bună armă, pentru că nici folkul nu era o muzică tocmai puternică. Banjoul nu fusese în stare să oprească un război în sud-estul Asiei, deși le insuflase oamenilor solidaritate și entuziasm, făcându-i să asculte versuri cu atenție, fie din mijlocul unor mulțimi uriașe, fie de unii singuri. Iar acum rănise un om, dar nu-l omorâse, și poate că era mai bine așa.

— Dumnezeule! M-ai… rănit, a continuat Barry cu vocea lui groasă, ce amintea de scrâșnetul pietrișului. Ce-i în *neregulă* cu tine, Jonah?

— Ce-i în *neregulă* cu mine? Chiar mă întrebi asta?

— Da. Ce fel de om ai devenit? Ești mereu așa?

— Nu mai vorbi, Barry, da? Încetează.

Jonah s-a dus la baie și s-a spălat pe mâini cu un săpun foarte mic,

în formă de frunză. Avea un pic de sânge pe mânecă, dar nu mult. Pe policioara de marmură a văzut trusa de toaletă a lui Barry. Avea fermoarul deschis, dând la iveală lucrurile acelui bătrân care călătorea multe săptămâni pe an. În ea era un flacon cu pastile pe a cărui etichetă scria: *Lipitor, 40 mg*, un inhalator pentru astmă și — Dumnezeule! — o cutie de tampoane Tucks, recomandate pentru atenuarea temporară a „mâncărimii locale și a disconfortului asociate cu hemoroizii“. Toate mărunțișurile acelui om reinventat. Orice ai fi făcut în viață, oricât de mult ai fi protestat față de război și oricât de mult ai fi contribuit la protejarea oceanelor, oricât de multe idei ai fi furat de la un băiat timid, lăsându-l suprastimulat și cu creierul afectat, până la urmă tot micile detalii erau cele care te defineau. Jonah a ieșit din baie, sigur că Barry Claimes nu avea să cheme paza hotelului, pentru că n-ar fi vrut să redeschidă acel subiect; nu acum, când reușise să se transforme încă o dată și să rămână viabil mult după ce se încheiase domnia folkului, până în secolul douăzeci și unu, în care de obicei era atât de greu să faci bani din propriile creații. Din anii nouăzeci, când tot felul de hituri pop începuseră să fie folosite în reclame, arta și publicitatea se îngemănaseră pentru totdeauna. Dar folkul, genul detronat, cu mesajele lui altruiste, își păstrase în mare esența, iar acum revenise în prim-plan — într-un sens. Nu era genul dominant, dar semințele lui încolțiseră peste tot, și piesele folk erau și ele descărcate de pe internet, ascultate pe YouTube și răspândite peste tot. La fel ca toți cântăreții, cei mai mulți folkiști făceau foarte puțini bani, ceea ce era extrem de nedrept, iar deseori de-a dreptul criminal, dar măcar lumea le asculta cântecele. Jonah și-ar fi dorit ca mama lui să afle câte ceva din toate astea; spera că știa deja. Oricum, avea de gând să-i spună.

Barry stătea pe pat în capul oaselor, uitându-se în oglinda șifonierului.

— Uită-te și tu, a spus el, o să mi se umfle nasul. Nu pot fi văzut așa. O să trebuiască să plec.

S-a întors enervat spre Jonah, apoi a devenit îngândurat:

— Erai un copil foarte talentat. Atât de liber. A fost minunat să văd cum te dezvolți.

— Hai, taci din gură.

— Am făcut ce-am putut pentru tine, a spus Barry. Habar n-aveai ce înseamnă să fii îngrijit sau încurajat, dar nu era vina ta. Mama ta avea o voce minunată, dar e trist ce s-a întâmplat cu ea.

— Ba nu e, i-a răspuns Jonah.

Nu mai voia să audă niciun cuvânt de la Barry Claimes, și nici el nu

mai avea să-i spună nimic, așa că a dat să iasă din cameră. Dar când a ajuns lângă ușă, în dreptul pereților zgâriați, s-a întorc brusc și a înhățat banjoul, apoi a ieșit. Cu capul și mâinile tremurânde, a urcat în lift și s-a dus în Apartamentul Abundența Podgoreanului. Mergând de colo-colo prin cameră să se calmeze, a simțit pe coapsă vibrațiile telefonului mobil. L-a scos din buzunar și a văzut un număr necunoscut, așa că a răspuns șovăielnic și a auzit o voce de femeie:

— Bună, Jonah, Caitlin Dodge la telefon. Ethan ar vrea să știe dacă vrei să bei ceva cu el la Podgoria Calul Albastru. Dacă da, vine cineva să te ia în douăzeci de minute. Cum ți se pare?

Jonah a fost de acord, deși probabil era o greșeală. A făcut repede duș, apoi a coborât în fața centrului de conferințe și, în câteva minute, lângă el a oprit o mașină neagră, marca Prius. Șoferul a coborât și a deschis ușa din spate, iar Jonah a urcat. Tremura în continuare atât de tare, încât s-a sprijinit de portieră ca să nu se vadă.

— Cum a fost ziua? l-a întrebat șoferul. Ați apucat să mergeți la vreo conferință?

— Da.

— A fost și astronautul cu scaunul care imită imponderabilitatea. Ați apucat să-l încercați?

— Da, a răspuns Jonah după o pauză.

— Și cum e?

Jonah s-a îndreptat un pic de spate.

— La început, e înfricoșător, a zis el. Pentru că nu știi ce urmează să ți se întâmple.

— Ah, înțeleg, a încuviințat șoferul din cap. Nerăbdarea.

— Dar după o vreme, îți dai seama că e doar o simulare și te lași în voia experienței. Și cred că te schimbă un pic.

— Simțiți efectele și acum?

— Da, încă le simt.

În curtea interioară de la Podgoria Calul Albastru, toată lumea stătea în lumina generoasă a soarelui, ținând pahare mari de vin și farfurioare cu *pecorino*[117] și măsline, însă Ethan Figman se adăpostise sub o umbrelă. Participanții la seminare aruncau priviri discrete spre el, dar nimeni nu se apropia de masa lui. Jonah a luat loc pe un scaun din fața prietenului său. Tremura și acum — sigur se observa, nu? Când a venit vinul — „un Shiraz[118] viclean“, le-a explicat somelierul, după care a dispărut —, Jonah a dus paharul la gură și a început să bea, oprindu-se abia pe la jumătate, dar numai pentru că și-a dat seama că Ethan se holba

la el.

— Ce-i? a întrebat Jonah.

— Mai încet, nu așa se bea. Frate, parcă ai fi un copil care bea *lapte*. Ai mustață de vin.

Jonah i-a dat ascultare, apoi a luat o măslină și s-a prefăcut că încearcă s-o deguste. Dar mâna îi tremura, iar măslina alunecoasă a căzut pe jos și s-a rostogolit până în tufișurile de pe margine, sărind ca o minge de cauciuc.

— Scuze, a spus Jonah, apoi și-a acoperit fața cu o mână și a scos un scâncet jalnic.

Șocat, Ethan s-a ridicat în picioare și s-a așezat pe scaunul de lângă el. Acum erau unul lângă altul, cu spatele la cei din curtea interioară și cu fața spre hectarele calme și însorite de vie, presărate cu pari subțiri.

— Spune-mi despre ce-i vorba, i-a cerut Ethan.

— Nu pot.

— Haide, spune-mi.

— Am făcut un lucru pe care n-am cum să-l anulez, înțelegi? Un lucru care nu-mi stă deloc în fire. Deși probabil te gândești că nici măcar nu știi ce-mi stă în fire și ce nu. Nu m-ai forțat niciodată să-ți spun lucruri. Nu m-ai forțat niciodată să-ți fac mărturisiri.

— De ce aș fi făcut asta? a spus Ethan. Nu-s catolic, sunt evreu sadea. Dar sunt sigur că n-ai motive să te simți așa, Jonah. Dacă ești nefericit sau dacă simți că te-ai rătăcit…

— Da, exact, mă simt rătăcit.

— Atunci sigur poți să faci ceva. Ai mai fost în situația asta. Îl mai ții minte pe Reverendul Moon, Tatăl Ceresc? „Reverendul Moon să ne poarte… Unul de altul cât mai departe…“, a fredonat Ethan, și pe buzele lui Jonah s-a așternut un zâmbet crispat. Nu știu ce crezi c-ai făcut, dar nu pot să cred că e ceva ireparabil.

A stat pe gânduri câteva clipe, apoi a întrebat:

— E vorba despre o relație?

— Nu, eu n-am relații, a răspuns Jonah. Nu știi că sunt un călugăr?

— Nu, nu știam. Știu doar ce-mi spui tu. După ce tu și Robert v-ați despărțit, Ash și cu mine ne-am făcut multe griji. Voiam să nu te simți singur. Dar nu voiai să ieși cu niciunul dintre actorii pe care îi știa ea.

— După Robert, n-am mai vrut nicio relație serioasă, a spus Jonah. Am mai avut parteneri, dar, știi, mă simțeam copleșit. Și dacă vrei să știi adevărul, pe măsură ce înaintez în vârstă, nici nu mai e o urgență — mă refer la sex. M-am concentrat mai ales asupra muncii, să mă mențin ocupat.

— Uneori, mă gândesc că munca e cea mai bună scuză pentru orice, a răspuns Ethan. Apoi îmi spun că poate nu e deloc o scuză. Poate chiar e mai interesantă decât orice. Decât relațiile.

— Ei, mi-e greu să cred că munca ta ți se pare mai importantă decât Ash și copiii tăi.

Ethan și-a întins degetele spre farfurioara cu *pecorino* și a înhățat două cubulețe, vârându-le pe amândouă o dată în gură, cu un gest neelegant.

— Bineînțeles, îmi iubesc familia. Pe Ash, pe Larkin și pe Mo, a zis el, oferind fiecărui nume aceeași importanță. Și totuși, mă gândesc tot timpul la muncă. Dar nu fac asta doar ca să mă mențin ocupat. Adică, în parte, mă ajută să nu mă mai gândesc la ce nu pot schimba. Dar chiar au nevoie de mine la studio. Când sunt plecat, ca săptămâna asta, se zbat ca peștele pe uscat. Și, lucrul cel mai important, chiar e nemaipomenit să te gândești la muncă. E infinit de satisfăcător, a spus el, apoi s-a uitat la Jonah: Dacă nu poți avea o relație bună cu cineva, atunci ar trebui să ai o relație bună măcar cu munca ta. Munca ar trebui să fie… o persoană incredibilă care stă lângă tine în pat.

Jonah a râs strident și a spus:

— Ei bine, munca mea nu-i deloc așa. Îi dedic mult timp, dar nu mă interesează atât de mult.

— Cum așa? Mi-ai arătat schițele la care lucrai, apoi am intrat pe site-ul vostru și m-am uitat la tot ce era acolo. Faceți o mulțime de lucruri. Și întotdeauna ți-a plăcut să construiești lucruri; ne vorbeai despre asta când erai la MIT, și nu înțelegeam ce naiba spuneai, eram complet depășit. Iar acuma creezi dispozitive pentru persoane cu dizabilități, ceea ce-mi închipui că-ți aduce multe satisfacții, nu? Le faci viața suportabilă, astfel încât să-și dorească să se trezească dimineața și să trăiască în lumea asta fără să dispere, fără să-și dorească să nu se fi născut sau mai știu eu ce.

— Mi-ar fi plăcut să fiu muzician, a zis Jonah brusc, șocat că-i făcuse această mărturisire.

— Și de ce nu te-ai făcut muzician? l-a întrebat Ethan. Ce te-a împiedicat?

Jonah a plecat privirea, incapabil să se uite în ochii prietenului său, care aveau o expresie insuportabil de înțelegătoare.

— S-a întâmplat ceva, a spus el în cele din urmă. Când eram foarte mic, înainte să ne știm, am cunoscut un tip, nu contează cine, care mi-a dat droguri ca să compun versuri pentru piese, melodii, fraze muzicale, chestii de genul ăsta. Nu știam ce se întâmpla cu mine. Mi-a furat ideile și muzica, apoi s-a folosit de ele ca să facă bani. Multă vreme am simțit că

aveam creierul vraiște și vedeam tot felul de lucruri. În cele din urmă, halucinațiile au dispărut și m-am simțit ușurat. Am continuat să cânt la chitară, mai ales din inerție și pentru că eram bun. Dar în niciun caz muzica n-avea să fie viața mea. Pentru că muzica îmi fusese furată.

— E o poveste îngrozitoare, a zis Ethan. Îmi pare foarte rău. Și îmi pare rău că n-am știut nimic despre asta. Nici nu știu ce să spun.

Jonah a ridicat din umeri.

— S-a întâmplat cu mult timp în urmă.

— Nu vreau să par insensibil, a continuat Ethan. Dar ai putea să faci muzică și acum, nu?

— Cum adică?

— Păi, n-ai putea să cânți pur și simplu?

— Să cânt pur și simplu?

— Singur sau cu niște prieteni. Cum joacă Dennis rugby cu prietenii în parc. Nu mai sunt în formă, dar le place, și unii dintre ei sunt buni, unii venerează sportul ăsta. Multă lume face la fel cu muzica. Se adună și cântă împreună. Chiar trebuie să fie un job? Cât despre meseria ta de acum, chiar îți place robotica, ingineria mecanică. De ce trebuie să te gândești la slujba ta ca la un premiu de consolare? Ce-ar fi dacă ai cânta de capul tău, Jonah? Nu în zilele de lucru, nu ca să devii faimos, nu ca să atragi atenția unui impresar. Adică fără să urmărești o carieră muzicală. Ce-ar fi dacă ai *cânta* pur și simplu? Nu crezi că poate după aceea o să-ți placă mai mult slujba ta, pentru că n-o să te mai gândești la ea ca la ceva care a trebuit să înlocuiască muzica? Sau ți se pare că bat câmpii?

— Mi-a *furat muzica*, Ethan. Mi-a furat-o.

— Nu ți-a luat-o pe toată. A furat doar o parte. Nu cred că muzica e ceva finit. Cred că a mai rămas.

O oră mai târziu, Jonah s-a întins pe patul din apartamentul lui, buimac și amețit de vin, uitându-se la ecranul enorm al televizorului plat, la priveliștea de dincolo de ferestre, la halatul cu sigla Seminarelor de Măiestrie. Apoi și-a amintit de banjo, s-a ridicat în picioare, l-a luat de lângă perete și s-a așezat pe marginea patului cu el în mâini. Coardele erau ascuțite ca niște cuțite și foarte sensibile. A cântat până la cină, chemând melodii adânc îngropate în bucata ancestrală din creierul lui, melodii pe care nu-și amintea să le fi învățat vreodată, dar pe care le știa de undeva.

---

115 Conștiința lui Pinocchio din ecranizarea lui Disney.

116 Crabul-potcoavă este un crustaceu de dimensiuni mari, cu corpul în formă de disc, al cărui sânge este folosit în industria farmaceutică.

117 Brânză de oaie maturată.

118 Vin roșu sec, cu buchet floral.

Douăzeci

Deja ajunseseră la jumătatea taberei și nu se întâmplase nimic îngrozitor, iar Jules și Dennis se felicitau pentru asta, dar cu glas foarte scăzut, ca nu care cumva să-și strice norocul. Într-o după-amiază, doi violiști sobri și tăcuți s-au întors dintr-o plimbare prin pădure și au spus că au văzut pe cineva printre copaci. Profesorul de înot și profesoara de olărie au fost trimiși să se uite dacă aveau vreun intrus și, într-adevăr, au dat peste doi tineri excursioniști, un băiat și o fată, care coborâseră din munți și se opriseră acolo să se odihnească, lucru care se mai întâmplase de câteva ori. Deși erau proprietatea taberei, marginile pădurii întotdeauna fuseseră vag împărtășite cu excursioniștii, iar dacă nu apăreau necazuri, în general nu se plângea nimeni. Soții Wunderlich le spuseseră că uneori chemau poliția să arunce o privire, pentru că nu era bine să-ți asumi riscuri când era vorba de siguranța minorilor.

Vara mergea înainte, cu sarcinile ei cotidiene. Un singur taberist dezertase — un băiat de la New York, specializat în cornul francez, care pur și simplu ura tot ce ținea de programul taberei și în cele din urmă își luase tălpășița. Nimănui nu i-a părut rău că a plecat. Dar, la începutul lui august, când dansatoarea Noelle Russo a fost găsită după cină în spatele studioului de dans, cu degetul vârât adânc în gâtlej, vomând zgomotos în tufișuri, doctorul care avea contract cu Spirit-in-the-Woods a fost chemat pentru un consult și, împreună cu asistenta taberei, a hotărât că Noelle trebuia să meargă acasă.

În noaptea dinaintea plecării, a fost mare dramă în cabana dansatoarei, colegele stând în jurul ei ca și când ar fi fost trimisă la închisoare sau în focul iadului. Cu lucrurile strânse în grabă și puse în valiză, Noelle le-a spus printre lacrimi: „De ce-mi fac una ca asta? Mă simt bine. Cine m-a pârât a exagerat“. Prietenele ei au venit la biroul lui Jules și Dennis, cerându-le s-o lase pe Noelle să mai stea, dar, cu durere în suflet, au fost nevoiți să le refuze. „Nu e sigur pentru ea aici, spusese asistenta taberei. Are nevoie de mai multă supraveghere.“

În acea noapte, stând în pat, Jules a auzit un zgomot de undeva din depărtare, probabil de pe proprietatea taberei, dar nu și-a dat seama ce era. L-a auzit chiar și Dennis, care s-a trezit din somn. I-a trecut prin minte că probabil o să sune unul dintre supraveghetori și, chiar în timp ce se gândea la asta, s-a auzit soneria stridentă a telefonului roșu de pe noptiera lui Dennis. De când începuse tabăra, era primul telefon pe care îl primeau în toiul nopții; îl așteptau de mult. La telefon era Preeti Singh,

care se ocupa și de atelierul de animație și de lame. „S-a întâmplat ceva cu lamele, a spus Preeti. Puteți să veniți încoace?“ Dennis și Jules și-au pus hainele peste pijamale și au dat fuga afară cu lanterne.

Ambele lame dispăruseră. Preeti văzuse că nu mai erau în țarc atunci când se dusese să le verifice înainte să se dea stingerea.

— Dar cine ar putea să le vrea? a spus ea. Doar un vivisecționist nebun.

Profesorii au fost trimiși în toate direcțiile să caute animalele, iar tinerii din tabără au aflat în scurtă vreme ce se întâmplase și au ieșit din cabane în pijamale, șorturi și tricouri să contribuie la căutări. Deja se făcuse miezul nopții, luna galbenă era aproape plină, și toată lumea era pe peluză, pe câmp, în jurul lacului și al piscinei. „Aici!“, s-a auzit vocea unei fete, și au fugit cu toții spre ea. În lumina a peste douăzeci de lanterne, au apărut cele două lame care stăteau lipite una de alta pe poteca ce ducea la atelierele de artă. Pe gâturile lor lungi și puternice erau atârnate două pancarte. NOELLE TREBUIE SĂ RĂMÂNĂ, scria pe una, iar pe cealaltă: NU E CORECT, CE DRACU!

Lamele speriate au fost conduse încet înapoi în țarc, după care cineva a observat că dispăruse și Noelle. Au început s-o caute și pe ea, iar Jules a simțit c-o trec fiori de spaimă. Ea era responsabilă. Ea și Dennis. „Noelle!“, a strigat ea cu glas sugrumat. S-a pierdut cu firea, imaginându-și lacul și ușurința cu care ar fi putut înghiți un om.

— Noelle! a strigat și Dennis.

— Noelle! Noelle! se auzeau tinerii.

Toate lanternele s-au aprins din nou, adolescenții fiind fascinați de cele două drame care îi asaltaseră pe neașteptate în aceeași noapte. Guy, profesorul cu cercei în formă de belciuge, de care Noelle fusese atât de îndrăgostită, stătea în mijlocul unei poteci și striga mai tare decât toată lumea, accentul lui australian fiind ușor de recunoscut:

— Noelle! Unde naiba ești? Sunt eu, Guy! Hai, Noelle, vino încoace!

Toată lumea a tăcut, sperând că Guy avea s-o scoată din ascunzătoare. Și chiar a reușit. Noelle a ieșit șovăielnic din pădure; Jules și Dennis au urmărit-o pe fata fragilă ca o pasăre apropiindu-se de profesorul de scenografie, care a luat-o în brațe și i-a vorbit, iar după câteva clipe s-a uitat la Dennis și Jules — era treaba lor să se ocupe de ea mai departe. Mai târziu, Jules stătea lângă Noelle, pe marginea patului, înconjurată de celelalte fete, care ascultau cu atenție.

— Voiam ca vara asta să fie foarte frumoasă, a spus Noelle, suspinând în continuare.

— Dar au fost și părți frumoase, nu? a întrebat Jules.

— Oh, da, a răspuns fata. Am dansat mult. Mai mult decât dansez într-un an întreg la școală. Acolo mă pun tot timpul să fac lucruri care nu-mi plac și care n-au nicio legătură cu restul vieții mele.

— Înțeleg, a zis Jules. Chiar înțeleg.

Noelle și-a lăsat capul pe pernă și a închis ochii.

— Îmi pare rău pentru lame. Am vrut doar să transmit un mesaj. M-am dus să le pun pancartele la gât ca să le vadă toată lumea mâine-dimineață, dar au ieșit din țarc și n-am putut să le mai bag la loc. N-am vrut să le fac rău.

— N-au pățit nimic.

— Sper c-o să le fie bine și că n-o să vreți să scăpați de ele. Fac parte din tabăra asta.

— Da, a intervenit ca un ecou Samantha. Lamele chiar fac parte din tabăra asta.

Ba nu, ar fi vrut Jules să spună, dar bineînțeles că făceau parte din Spirit-in-the-Woods. Când fetele din jurul ei aveau să-și amintească de vara aceea, aveau să se gândească și la cele două animale. Urmau să aibă amintiri cu acele lame, ale căror fețe blânde deja se asociaseră cu un moment unic din viețile lor. Un moment inaugural, plin de artă, prietenie, băieți și lame. Cabana era cât un degetar, dar era suficientă pentru acele fete. Jules le-a lăsat s-o consoleze pe prietena lor, care a doua zi urma să fie condusă la Aeroportul Logan din Boston, de unde avea să plece la părinții ei îngrijorați. Spirit-in-the-Woods avusese parte de o situație de urgență, dar nu murise nimeni.

A doua zi dimineață, Noelle a plecat. Dennis a pus Simfonia *Surpriza*, ale cărei acorduri au cuprins întreaga tabără, dar toată lumea s-a trezit greu, epuizată de aventurile nopții precedente și deja conștientă, încă din somn, că ziua avea să fie încinsă. Până atunci, vara fusese blândă, dar buletinul meteo prognoza câteva zile foarte călduroase, iar aceea avea să fie prima dintre ele. La prânz, temperatura a ajuns la treizeci și trei de grade, ceea ce a necesitat întreruperea cursurilor și prelungirea programului de bazin, cu toate că tinerii din tabără nu erau buni înotători, plutind în apă ca niște țipari.

Bucătăreasa a pregătit înghețată de zmeură cu lapte în niște tuburi metalice lungi, iar artiștii au venit împleticindu-se în sala de mese, deja buimăciți de căldură, și nimeni n-a mâncat foarte mult. În acea după-amiază, clasa de actorie a fost în pădure să repete *Visul unei nopți de vară*, iar băiatul și fata care îi interpretau pe Puck și Hermia i-au spus profesorului de actorie că văzuseră un bărbat urinând pe un copac. Profesorul s-a dus să vadă cine era, dar bărbatul dispăruse, așa că Dennis

și Jules au hotărât să cerceteze problema. Era o sarcină neplăcută pe o vreme atât de fierbinte și de umedă, iar bâzâitul țânțarilor învăluia întreaga pădure, ca o coloană sonoră. Obosiți după peripețiile nopții dinainte și copleșiți de arșiță, Dennis și Jules au hotărât să se despartă, ca să termine căutările mai repede.

Jules l-a zărit în scurt timp pe excursionist.

— Bună! i-a strigat ea pe un ton relaxat, spera ea.

Bărbatul stătea sprijinit de un copac și bea bere dintr-o sticlă. Era tânăr — vreo douăzeci de ani — și avea o expresie încordată și atentă. Părea nespălat, iar Jules și-a dat seama dintr-odată că era bine să fie precaută. Dennis era în altă parte, dar cu siguranță nu foarte departe.

— Ai fost în drumeție? l-a întrebat ea.

— Locuiesc în zonă, i-a răspuns el neutru.

— Asta e proprietatea unei tabere de vară, a spus Jules, încercând să-și ia un ton relaxat și jovial. Multă lume ajunge aici din greșeală. Cred că ar trebui să marcăm terenul mai bine.

— Mult mai bine, a spus el. M-am gândit că e un loc unde putem să mergem. Un loc în care putem să petrecem câteva zile și nopți.

Jules și-a dat seama că era ceva în neregulă cu el și și-a amintit că odată îi fusese frică de o pacientă de la spitalul de psihiatrie unde lucra — o tânără agitată care despica aerul cu lovituri verticale în timp ce vorbea despre mama ei.

— Nicio problemă, i-a spus Jules străinului. Dar nu e proprietate publică. Găsești un camping câțiva kilometri mai la sud. Cred că ai nevoie de un permis ca să stai acolo peste noapte, dar cel mai bine întrebi la centrul turistic din oraș, sigur or să te îndrume în direcția cea bună.

S-a auzit zgomot de crengi rupte și a apărut un al doilea bărbat, cu o expresie foarte liniștită. Era mult mai în vârstă, cărunt, înalt, un pic adus de spate și cu hainele boțite. Fața lui semănă cu o xilogravură — fața unui fumător. Părea că vrea să spună ceva. A deschis gura, dându-și la iveală incisivul de aur. Tată și fiu? s-a întrebat ea, dar și-a dat seama că nu.

Jules încă nu-l recunoscuse. Frumusețea îi dispăruse de pe chip, ca și când i-ar fi fost îndepărtată prin mai multe proceduri dureroase. Era zdrențăros, părând că nu se mai îngrijise de multă vreme. *Ăsta e un moment ciudat*, și-a spus Jules în sinea ei, fără să-și dea seama de ce gândise asta; o clipă mai târziu, văzând cum se uita la ea, calm și deloc surprins, ba poate vag amuzat, a bănuit cine era, cu toate că nu-i venea să creadă, însă apoi bărbatul în vârstă a vorbit, și Jules n-a mai avut niciun dubiu.

— Jacobson? a spus el. Chiar mă întrebam când o să dau de tine.

Jules s-a uitat la Goodman Wolf ca și când ar fi fost un animal de pripas care nimerise într-o pădure unde n-ar fi trebuit să intre. Și el, și tânărul care-l însoțea erau niște animale rătăcite. Niciunul dintre ei nu avea ce căuta acolo, și totuși amândoi erau în fața ei.

Tânărul s-a uitat de la unul la altul, iar în cele din urmă a spus:

— John, o cunoști?

— Da.

— Ți-a zis Ash că locuiesc aici? l-a întrebat Jules pe Goodman.

— Mda, a răspuns el, mijind ochii și înclinând ușor capul. Ah, îți închipui că *de asta* am venit? Pentru că ești tu aici? Ce drăguț. Dar adevărul e că n-am traversat un ocean pentru tine, Jacobson. De când s-a întâmplat știi tu ce, trebuie să fiu extrem de precaut. Nu i-am spus nici măcar lui Ash că vin încoace. A fost o decizie strategică.

Goodman încerca să fie spiritual, dar nu-i ieșea. Jules a simțit că i se încinge fața și că roșeața i se întinde până la rădăcina părului, dând-o în vileag, nelăsând-o să-și păstreze demnitatea. Un bărbat ca Goodman n-avea să fie atras niciodată de o femeie ca Jules, dar acum erau în sfârșit chit: nici ea nu mai era atrasă de el. Fratele lui Ash a ridicat buza, dezvelindu-și dintele de aur, iar Jules s-a întrebat cum de putea Goodman să-și închipuie că arăta bine, când de fapt avea o înfățișare îngrozitoare, ponosită și amenințătoare. Se purta ca și când ar fi fost în continuare un bărbat frumos, deși frumusețea îi dispăruse complet. Dar părea să nu știe — nu i-o spusese nimeni. Poate că nu se îndurase nimeni. Sau poate nu mai păstra legătura cu niciuna dintre cunoștințele din tinerețe. Goodman a dat cu piciorul în pământ, iar Jules a coborât privirea și i-a văzut sandalele scâlciate. Dintr-una îi ieșea o unghie mare, ca un corn gălbui.

— Dar cum de te-ai hotărât brusc să vii aici? l-a întrebat ea. Nu înțeleg.

— Nu m-am hotărât brusc, a spus el calm, cu un aer melancolic. Întotdeauna mi-am dorit să mă mut într-un orășel din împrejurimi.

— Serios? De ce?

— Nu știu, a ridicat Goodman din umeri. M-am tot gândit să mă mut aici. Mă uitam des pe site-uri de imobiliare și vedeam tot felul de proprietăți — niște porcării foarte ieftine. Mă rog, nu era decât o fantezie. Dar apoi Ash mi-a zis că *tu* te-ai mutat aici și mi-am zis că poate ar fi bine să-mi urmez planul. Spiritul timpului, mă-nțelegi? Și cine știe, dacă mă pun la punct, poate doamna Figman ar putea fi înduplecată să mă ajute.

— Sunt uimită de decizia ta, a răspuns Jules.

— Același lucru aș putea să-l spun și eu despre tine.

— Nu-i același lucru, i-a răspuns ea tăios. Nici pe departe. Și ia zi, aveai de gând să treci pe la noi? Să intri pe ușa din față?

— Deja am fost în tabără în dimineața asta, să văd cum mai arată, dar n-am dat de voi. De fapt, n-am văzut pe nimeni cunoscut, a spus el, ca și când ar fi fost surprins. Numai lume nouă.

După care s-a uitat la Jules.

— Și, cum te simți aici? a întrebat-o. E tot ce ți-ai dorit, și ceva în plus?

— Nu contează, i-a răspuns ea, pentru că nu voia ca Goodman să știe nimic despre viața ei, cum se simțea la Spirit-in-the-Woods sau de ce se întorsese acolo. Dar chiar n-ai ce căuta aici.

— Aici, adică in tabără? Sau aici, în țară?

— Haide, înțelegi ce vreau să spun, i-a răspuns ea, apoi s-a uitat la tovarășul lui, care era complet nedumerit de toate astea, și a înțeles că cei doi se cunoșteau de puțină vreme.

— John, a intervenit tânărul, ai zis c-o să facem rost de ceva de mâncare.

— O să mâncăm, ai răbdare.

— Unde v-ați cunoscut? a întrebat Jules. Și când?

— Ieri, în centru, a spus Goodman. El e Martin. E un mare artist. Un gravor desăvârșit. I-am dat niște sfaturi. Lumea o să încerce să se folosească de el. I-am zis să fie precaut, să nu se vândă ieftin. Ar trebui să mai aibă răbdare, să i se dezvolte talentul — nu așa ți-am zis, Martin?

Goodman Wolf, fugarul cu dinte de aur, era acum consilier artistic?

— Da, a răspuns tânărul.

— E un sfat al dracului de bun, a adăugat Goodman. Să nu-l uiți.

Tufișurile au trosnit, vestind apropierea cuiva, iar Jules s-a întors și l-a văzut apărând pe Dennis, mare ca un urs; ar fi vrut să dea fuga la el, dar s-a gândit să nu-i dezvăluie prea mult deocamdată.

— Bună, a spus Dennis, uitându-se cu atenție la scena din fața lui. Ce se întâmplă?

Goodman l-a măsurat și el din cap până-n picioare, fără nicio sfială: tricoul întins peste burta de bărbat de vârstă mijlocie, picioarele foarte păroase, șortul, bocancii și șosetele albe. Avea înfățișarea unui director de tabără anost, nu pe cea boemă a lui Manny Wunderlich de pe vremea când conducea Spirit-in-the-Woods. Dennis semăna mai degrabă cu un soț.

— Tu ești soțul, a spus Goodman.

— Ce se întâmplă? a repetat Dennis.

— Am văzut o *fantomă*, a zis Jules, încercând să-i trimită lui Dennis

un mesaj telepatic, dar el tot nu înțelegea, păstrându-și expresia nedumerită. El e fratele lui Ash, i-a explicat ea, nevrând să dea în vileag numele lui Goodman.

— Serios? a spus Dennis.

— Serios, a răspuns Goodman.

Dennis nu avea niciun fel de loialitate față acel om, a cărui înfățișare îl făcea antipatic, deși îți puteai da seama că de fapt era jalnic.

— N-ar trebui să fii aici, i-a spus Dennis.

— Mda, asta mi-a zis și soția ta, a răspuns Goodman Wolf.

— Să știi că nu glumesc, a continuat Dennis. Din câte înțeleg, există un mandat pe numele tău.

— Ho, ho! a răspuns Goodman. Asta-i o poveste veche.

— Vrei să ne faci necazuri? Pentru că și noi putem să-ți facem probleme. Iar eu sunt mai mult decât pregătit.

— Dennis, a spus Jules, cu cea mai blândă voce de care era în stare.

Soțul ei și-a scos telefonul și a zis:

— Verizon[119] are o rețea nasoală, dar măcar avem semnal în pădure. Să știi că sun.

— Bine, oprește-te, a spus Goodman, cu ochi scăpărători, iar Martin s-a uitat la tovarășul lui cu aceeași intensitate.

— Ce se întâmplă? a întrebat Martin. Nu înțeleg *nimic* din toate astea.

— Se pare că trebuie să plec, frate, a răspuns Goodman, apoi s-a apropiat de Martin, i-a strâns mâna cu putere și l-a îmbrățișat.

— Dar trebuia să facem rost de niște mâncare.

— Succes în cariera de artist. Și să nu te vinzi ieftin.

— Pleacă dracului de-aici, Goodman, a spus Dennis. Nu doar din tabără. Întoarce-te unde te-ai mutat. Întoarce-te la viața ta de-acolo. Zău că nu glumesc.

Goodman a dat din cap în semn că înțelegea, apoi s-a uitat la Jules.

— Jacobson, ți-ai găsit un bărbat pe cinste, a zis el.

A zâmbit încă o dată, dezvelindu-și dintele de aur, dar când s-a întors și a luat-o din loc, a iuțit pasul, lăsând impresia unui animal care fuge șchiopătând de vânători — un cerb rănit, care cândva fusese un băiat, dar apoi băuse din greșeală dintr-un râu fermecat. Jules și-a cuprins trunchiul în brațe și i-ar fi plăcut ca Dennis să vină la ea și s-o cuprindă pe după umeri cu brațul lui robust, dar el nici măcar nu se uita la ea, ci vorbea cu Martin.

— Unde locuiești? l-a întrebat el.

— În Rindge, New Hampshire.

— Și de ce ai venit aici? a continuat Dennis, cu voce gravă și blândă, iar lui Jules i-a trecut prin minte că avea să-l cuprindă pe după umeri pe el, nu pe ea.

— Am avut niște probleme, a bâiguit Martin. E un spital în apropiere.

Dennis a dat din cap.

— Langton Hull.

— Dar nu m-a ajutat cu nimic. Îmi dădeau prea multe pastile, așa că m-am externat. A fost hotărârea mea, a adăugat el.

— Înțeleg, deci te-ai externat, a spus Dennis. Apoi te-ai întâlnit cu tipul ăsta?

— Da, cu John. În stația de autobuz. Voiam să plec de aici, poate să mă duc acasă. A intrat în vorbă cu mine, chiar părea interesat de mine. Tocmai coborâse din autobuz. Așa că am venit cu el aici. Mi-a zis că e pentru artiști.

— Chiar este, a simțit Jules nevoia să intervină.

— Uite ce, am fost și eu la Langton Hull, a spus Dennis. Or să te ajute, crede-mă. Ar trebui să te întorci acolo și să-i lași să încerce.

Martin a stat pe gânduri câteva clipe.

— Mi-e foarte *foame*, a spus el în cele din urmă, ca și când asta l-ar fi făcut să se hotărască.

Dennis și-a pus telefonul înapoi în buzunar și i-a spus lui Jules:

— Mă duc cu el la spital. Tu întoarce-te în tabără, da? O să se întrebe lumea unde suntem.

Jules i-a urmărit pornind în cealaltă direcție, spre oraș. Goodman deja ajunsese departe, devenind tot mai mic, iar în scurtă vreme avea să se urce într-un autobuz, apoi într-un avion, să se întoarcă la el acasă. Poate avea să mănânce un ultim prânz american în aeroport — un hamburger cu cartofi prăjiți —, uitându-se la oamenii care mișunau în jur, dintre care cei mai mulți erau așteptați undeva de câte cineva. Cu inima duduindu-i în piept, Jules și-a scos telefonul mobil și a văzut că avea două liniuțe în iconița pentru semnal, ceea ce probabil era suficient. Avea o tastă rapidă pentru numărul lui Ash — o sunase de multe ori de-a lungul anilor când Ash era plecată cu Ethan sau călătorea singură în interes de serviciu sau ca să se întâlnească cu Ethan în Europa. Acum, Ash și Ethan se duseseră s-o vadă pe Larkin la Praga, unde era înscrisă la școala de vară organizată de Yale. Acolo era seară. Jules a dus telefonul la ureche și a ascultat soneria specifică apelurilor internaționale — stridentă, rapidă și fermă.

Vocea lui Ash era acoperită de un fâșâit ca de apă prin conducte.

— Sunt eu, a spus Jules.

— Jules? Ah, stai un pic, sunt în mașină. O să… — vocea i s-a întrerupt o clipă — …difuzor.

— Ce-ai zis? S-a întrerupt. N-am auzit decât „difuzor“.

— Scuze, acum e mai bine? S-a întâmplat ceva? a întrebat Ash.

— Ascultă, trebuie să-ți spun ceva. L-am văzut pe Goodman! a spus ea precipitat. E aici, în *tabără*. A venit din Islanda, să se uite la niște case de vânzare. Mi-a zis că nu te-a anunțat că vine. E o nebunie. Dennis a început să strige la el, iar Goodman a luat-o la fugă. Cred că se întoarce la Reykjavík. A fost îngrozitor. Arată atât de diferit, Ash. Nu mi-ai spus cât de mult s-a schimbat.

Dar Ash nu spunea nimic.

— Te simți bine? a întrebat Jules. Știu că e foarte ciudat. Ash?

Alte clipe de tăcere, urmate de câteva replici neclare în fundal. „Nu, îți spun *imediat*. Da, *Islanda.*“ Apoi s-a auzit o voce agitată de bărbat, dar totul era bruiat de acel fâșâit internațional, așa că Jules n-a reușit să deslușească nimic.

— Alo? a spus ea. Alo?

Dar Ash vorbea cu Ethan, nu cu Jules. „Lasă-mă o clipă și îți povestesc apoi, i-a spus ea soțului ei. Da, Goodman. Jules mi-a zis că l-a văzut pe Goodman. Bine, Ethan, bine. Te rog, încetează“, i-a cerut ea pe un ton rugător, apoi a revenit la telefon și a izbucnit în plâns:

— Trebuie să închid, Jules. Telefonul era dat pe difuzor, iar Ethan e lângă mine.

— Dumnezeule! i-a scăpat lui Jules, și conversația s-a încheiat.

A luat-o din loc cu pas iute, apoi a început să alerge prin pădure, găsind instinctiv drumul până la peluză în toiul acelei după-amiezi banale și fierbinți. Adolescenții care stăteau la umbra copacilor, cântând la instrumente, i-au făcut cu mâna când au văzut-o. În seara aceea, Jules a urmărit câteva piese într-un act scrise de participanții la tabără, iar a doua zi, la prânz, a îndurat o petrecere cu grătar, la care un trio de țambalagii a interpretat piese ale formației Nirvana pe instrumente artizanale. Ținea tot timpul telefonul în buzunar, așteptând să vibreze și să audă vocea lui Ash. În cele din urmă, Ash a sunat a doua zi dimineață, la micul dejun:

— Jules? Poți să vorbești?

Legătura era din nou bruiată de fâșâituri. Jules s-a ridicat brusc de la masa la care stătea cu doi băieți, amândoi actori, care păreau să se îndrăgostească unul de altul chiar în fața ei.

— Da, a spus ea, apoi a pornit prin sala de mese, a dat la o parte ușa

de plasă și a ieșit în curtea interioară, unde era liniște și putea vorbi în voie. Unde ești?

— Sunt la aeroportul din Praga. Mă duc acasă singură. Ethan și cu mine ne-am despărțit.

— Ce?

— Da, știu. După ce ne-am întors la hotel, am discutat despre tot. Despre toată căsnicia noastră. Mi-a zis că nu minciuna propriu-zisă îl deranjează, cât consecințele ei.

— Mai exact?

— Pentru el, faptul că mi-am ținut promisiunea făcută alor mei înseamnă că, în fond, i-am ales pe ei în defavoarea lui. Și mi-a spus că oricum așa s-a simțit mereu, iar povestea asta nu face decât să-i confirme impresia. Vorbea cu mine de parcă aș fi fost o fetiță. Mi s-a părut atât de arogant, Jules! Și i-am spus-o.

— Pare să fi fost îngrozitor, a remarcat Jules.

— Așa a și fost. I-am cerut scuze de mai multe ori pentru povestea cu Goodman, dar pur și simplu nu m-a luat în seamă. În cele din urmă, i-am zis că nu încearcă niciodată să vadă lucrurile din perspectiva mea și că habar n-are cum e să fii căsătorită cu el.

— Ce-ai vrut să spui cu asta?

— Că toată lumea se gudură pe lângă el. Și cât de multe sarcini își asumă pe lumea asta. E epuizant. Iar el mi-a zis: „Ah, scuze că te torturez cu zboruri în avioane private și că nu trebuie să mă gândesc la toate micile detalii plicticoase ale vieții; și că avem mai mulți bani decât toate cunoștințele noastre“. Iar eu i-am răspuns: „Asta crezi că e important pentru mine?“ Și a dat repede înapoi, că doar știe că nu-s așa. Deja ajunsesem să ne aruncăm în obraz tot felul de chestii nasoale.

Vocea ei devenea tot mai agitată, iar Jules a ascultat-o în tăcere.

— I-am spus că știu că nu i-a plăcut niciodată ce fac, a continuat Ash. Iar el a simțit nevoia să se oprească în mijlocul certei ca să mă contrazică și să-mi facă un compliment: „Doar știi că mi-a plăcut regia ta în seara aia dedicată pieselor într-un singur act“. Iar eu i-am zis: „Doamne, Ethan, încetează! Nu mai spune lucruri drăguțe, dar vagi, numai ca să-mi arăți că mă respecți“. Iar el a recunoscut că am dreptate. Știu că s-a plictisit de mine, Jules, dar e prea politicos să mi-o spună. Povestea asta cu Goodman n-a făcut decât să aducă în discuție toate problemele despre care n-am discutat până acum. De exemplu, deși Ethan petrece atât de puțin timp cu Mo, știu că e foarte deranjat de cât de mult mă implic eu în educația lui, în tratamentul și în programul lui vocațional — îți vine să crezi? Cineva trebuie să se ocupe de programul lui Mo, și cu

siguranță persoana aia nu e Ethan Figman. În plus, îți jur, e gelos pentru că îi acord atâta atenție lui Mo, și pentru că știu cum s-o fac, iar el nu. A recunoscut asta… Eram amândoi într-o cameră de hotel din Praga și țipam unul la altul. Iar acum ne-am despărțit. Am ajuns la hotărârea asta pe la răsăritul soarelui, când eram atât de epuizați încât mai aveam un pic și cădeam pe podea. Dar a fost o decizie de comun acord.

Apoi a tăcut brusc.

— Haide, Ash, doar nu vorbești serios, a spus Jules gesticulând, iar câțiva tineri s-au uitat la ea cu expresii curioase sau preocupate.

— Ba da. Ne-am spus prea multe lucruri.

— Dar vă iubiți. Sunteți un cuplu extraordinar, sunteți făcuți unul pentru altul, și asta nu se poate schimba.

În telefon s-a auzit un suspin, ca atunci când lacrimile sunt atât de multe, încât nici măcar nu pot fi vărsate. În cele din urmă, Ash și-a revenit și a spus:

— S-a terminat, Jules. S-a terminat.

Când, fără să vrei, ești responsabilă de sfârșitul căsătoriei celor mai vechi și mai buni prieteni ai tăi, nu prea poți să te mai gândești la altceva. Jules a descoperit asta în ultimele săptămâni la Spirit-in-the-Woods, când a fost nevoită să se ocupe de treburile cotidiene ale taberei, dar era cu mintea în altă parte. Ethan și Ash chiar se despărțiseră; Ash nu avea de gând să meargă cu el în călătoria pe care o programaseră în Asia. După ce s-a întors de la Praga, a rămas câteva zile la New York, dar n-a suportat să stea singură în casă, așa că s-a dus la ferma din Colorado la mijlocul lui august, luându-i cu ea pe Mo și distribuția piesei pe care urma s-o monteze; se simțea mai bine înconjurată de fiul ei, de actori și de scenarii, adâncită în muncă.

„Trebuie să stau liniștită o vreme, i-a explicat Ash lui Jules. Nu mă pot gândi la lucrurile care îmi amintesc ce s-a întâmplat.“ Adică la oameni, a înțeles Jules. „Te sun eu“, i-a promis Ash vag, însă n-a sunat, deși jurase că n-avea nicio legătură cu faptul că Jules îi dezvăluise din greșeală lui Ethan povestea cu Goodman. Ash a insistat că nu era supărată pe Jules, absolut deloc. Dar pur și simplu avea nevoie să meargă singură undeva. Ash era foarte tulburată și, cu toate că nu-i stătea în fire să nu apeleze la Jules, chiar n-a mai căutat-o.

Jules era încântată că ea și Dennis reușiseră să vină în Belknap, Massachusetts, în locul minunat și plin de viață al adolescenței sale, dar problema era că acum nu se mai afla în tabără niciunul dintre cei pe care îi iubise când fusese ea acolo primele dăți. „Sună-l pe Ethan“, i-a spus

Dennis într-o seară, când stăteau în casa soților Wunderlich și răspundeau la e-mailuri de la părinți, care veneau în număr mult mai mare decât și-ar fi imaginat. Dacă mama lui Jules ar fi sunat când era ea în tabără, Jules ar fi fost stânjenită și furioasă. Dar părinții de acum nu se puteau abține — voiau să știe ce cursuri urmau copiii lor și dacă erau distribuiți în piesele de teatru. „Vorbește cu el“, a sfătuit-o Dennis, fără să ridice privirea din laptop. Mai erau nouă zile până la sfârșitul taberei, iar a doua zi soții Wunderlich aveau să vină cu mașina din Maine ca să poarte cu ei discuția de sfârșit de sezon, așa cum planificaseră. Jules nu știa ce aveau să spună; cineva sigur avea să le spună ce se întâmplase cu lamele și deja fuseseră informați despre nefericita plecare a lui Noelle. Cine știe ce aveau să creadă despre felul în care se descurcaseră Jules și Dennis, dar Jules era atât de afectată de despărțirea lui Ash și Ethan și de rolul pe care îl jucase ea în povestea asta, încât nu-i mai stătea deloc mintea la Spirit-in-the-Woods.

— Nu pot să-l sun pe Ethan, a spus ea. Sunt sigură că e foarte supărat pe mine că am știut de Goodman și nu i-am spus.

— Nu poate fi chiar atât de supărat pe tine. Nu pentru multă vreme.

— De ce crezi asta?

— Îți dai și tu seama de ce, a zis Dennis.

Soții Wunderlich au sosit a doua zi, în pauza de prânz, iar Jules și Dennis le-au făcut un tur, arătându-le activitatea fertilă din tabără. Aproape că nu trebuia să faci nimic pentru ca adolescenții să se împartă în grupuri ca să coasă costume sau să planifice diferite evenimente.

— N-am ruinat tabăra, a spus Dennis degajat. Nu încă.

Manny, cu sprâncenele lui anarhice, și Edie, cu pălăria de pai cu boruri largi, semănau cu niște bunici binevoitori care veniseră să-și viziteze nepoții, zâmbind și încuviințând tot ce vedeau.

La prânz, au stat tuspatru la o masă de lângă fereastră, în sala de mese.

— Totul arată bine, a spus Manny. Se pare că nu ne-am înșelat când am hotărât să lăsăm tabăra pe mâna voastră.

— Într-adevăr, a întărit Edie. Ne gândeam s-o apucăm în altă direcție, dar ne bucurăm că v-am ales pe voi.

— Răsuflăm ușurați! a răspuns Dennis, apoi el și Jules au râs stânjeniți.

Au urmat câteva clipe de tăcere.

— Ni se pare că lucrurile merg atât de bine, a spus Manny în cele din urmă, încât vrem să vă facem încă o ofertă.

— Uau! a exclamat Dennis. Abia așteptăm.

Îi plăcea că era lăudat. Rareori fusese lăudat pentru munca lui, iar Jules îi citea încântarea pe față. Complimentele puteau fi mai satisfăcătoare decât munca însăși.

— Am vrea să conduceți tabăra și în următorii cinci ani, a spus Manny. Deja am întocmit contractul. În cinci ani, puteți duce tabăra în ce direcție vreți. Un an nu înseamnă *nimic*. Abia ați început treaba. În cinci ani, nu doar că o să puteți transforma Spirit-in-the-Woods după cum credeți de cuviință, dar nici n-o să mai trebuiască să ne facem griji din pricina ei. Ne putem retrage complet. Ceea ce pentru noi e o adevărată ușurare, să știți. Am fost foarte implicați în fiecare detaliu în toți anii ăștia. Poate că a sosit timpul să mai facem și altceva cu viețile noastre. Cum ar fi să dormim, pentru început.

— Sau aș putea să-mi operez în sfârșit monturile, a spus Edie. Le-am neglijat foarte multă vreme. Picioarele mele nici nu mai seamănă cu picioare de om. Zici că-s copite.

— Așa-i, a încuviințat Manny. Chiar seamănă cu niște copite.

— Mulțumesc, dragul meu, a spus Edie, apoi și-au zâmbit.

— Când am înființat tabăra, ne gândeam că am putea construi o utopie, a continuat Manny. Și multă vreme chiar asta am făcut. Când ai fost taberistă aici, era un loc nemaipomenit, nu-i așa, Jules? Dar deja trecuse perioada de glorie.

— Chiar sunt curioasă, Manny, care zici tu c-a fost perioada de glorie? a întrebat Edie, și au căzut amândoi pe gânduri câteva clipe. 1961?

— Sau poate 1962, i-a răspuns soțul ei. Da, a fost un an bun.

— Într-adevăr, a spus Edie, și amândoi au dat aprobator din cap, evocând anul acela îndepărtat.

— Bineînțeles, și sfârșitul anilor șaizeci a fost palpitant, a continuat Manny. Câțiva puști au încercat să ne ocupe biroul. Alcătuiseră un grup numit SDS: Societatea Democratică Spirit-in-the-Woods. M-am prăpădit de râs. Ah, și o vreme am avut probleme cu LSD-ul, mai ții minte?

— Am găsit un harpist pe trambulina bazinului pe la trei dimineața, a spus Edie, și soții Wunderlich iarăși au dat din cap cu un aer nostalgic și complice.

— În anii optzeci, a continuat Manny, întorcându-se către Jules și Dennis, toți tinerii care participau la tabără voiau să filmeze videoclipuri. Și de fiecare dată când apărea câte o chestie la modă, trebuia să o alungăm cu bățul.

— Cinci ani sună bine, a spus Dennis dintr-odată, dar Jules s-a întors către el cu un aer surprins. Nu? a întrebat-o el. Nu sună bine?

— Dennis, trebuie să vorbim despre asta, a răspuns ea.

Dennis i-a aruncat o privire nedumerită și încruntată, apoi s-a întors către soții Wunderlich.

— Eu, unul, mă simt onorat că sunteți atât de mulțumiți de felul cum am administrat tabăra vara asta.

Jules a simțit că se îmbujorează și a spus:

— Da, mulțumim, Manny și Edie. Ne gândim și vă spunem ce am hotărât.

În amurg, după ce soții Wunderlich plecaseră din tabără și toată lumea era în sala de sport pentru concursul de poezie, Dennis și Jules s-au așezat împreună pe dealul cotropit de gângănii.

— Nu te mai înțeleg, i-a spus el. Întâi ți-ai dorit să vii aici, iar eu am zis da, bine, poți să te întorci la rădăcinile tale, hai să încercăm. Apoi ai șansa să-ți îndeplinești visul, să te *stabilești* aici, și dintr-odată îți dai seama că de fapt nu vrei să faci asta. Pentru că te gândești tot timpul la prietenii tăi. Și cu noi cum rămâne? Am renunțat la slujbele noastre, Jules. Tu ți-ai închis cabinetul. A fost ideea ta să plecăm din New York și să venim aici.

— Nu e cum mă așteptam, a spus ea.

— Și la ce te așteptai? Sperai să primești roluri amuzante în piese? Și să fii din nou în centrul atenției?

— Nu.

— Cred că exact asta îți doreai, a replicat Dennis. Știam asta când am acceptat să vin aici. Dar păreai atât de încântată, așa că n-am vrut să mă opun.

— Ce vrei de la mine, Dennis? a răbufnit ea. Prietenii mei s-au despărțit din cauza mea. N-am voie să fiu supărată?

— Nu s-au despărțit din cauza ta, ci din cauza lor. Iar acum tu ești aici. Conduci o tabără de vară. Trebuie să facem împreună bugetul, să pregătim e-mailuri promoționale și să le scriem părinților despre copiii lor minunați. În schimb, tu te-ai retras într-un colț izolat din creierul tău, într-un ungher jalnic.

— Jalnic?

— Categoric! Uită-te la tine. Ar fi trebuit să vezi cum te-ai înroșit când l-ai văzut pe ratatul ăla de Goodman în pădure.

— A fost ceva involuntar, a spus Jules.

— Despre individul *ăsta* mi-ai tot vorbit atâția ani? Când l-am condus pe puștiul ăla înapoi la spital, mi-a povestit totul despre Goodman — adică *John* —, care voia să-i dea sfaturi despre arta lui. Cât tupeu! Ce i-au învățat soții Wolf pe copii lor? Că sunt speciali și că lor nu li se aplică

regulile obișnuite? Dar, știi ceva, toți suntem adulți, toți am îmbătrânit și regulile obișnuite chiar se aplică!

— De ce ești atât de supărat pe mine? Pentru că nu vreau să semnez un contract pe încă cinci ani? Pe tine te încântă simplul fapt că te vrea cineva, i-a spus ea, deși știa că era o răutate, dar nu s-a putut abține. Că cineva îți spune da, da, poți să faci treaba asta și suntem mulțumiți de cum te descurci. Că nu ești în pericol să recazi în depresie și să spui unei biete femei că ar putea să moară de la o tumoare la ficat.

— Da, ai dreptate, a răspuns Dennis. Lumea nu mi-a spus cât de bun sunt. Și adevărul e că niciunul dintre voi n-a fost chiar atât de bun. I-ai venerat pe prietenii ăștia ai tăi mai mult decât orice pe lume. Domnul Ratat cu dinte de aur, sora lui mincinoasă, cu piesele ei pompoase, pe care nu le-am înțeles niciodată, și pe Ethan Magnificul. Dar știi care-i adevărul? *Că nu sunt chiar atât de interesanți.*

— N-am spus niciodată c-ar fi.

— Ba da, ai spus asta întruna. Iar eu eram soțul cel blajin. Și nici acum viața noastră nu ți-e suficientă. Încă te gândești la ei și ești mai preocupată de povestea lor decât de a noastră.

— Nu-i adevărat.

— Ai vrut să te întorci aici, dar ai descoperit că trebuie să muncești din greu. Și niciunul dintre voi n-a trebuit să muncească din greu când veneați la Spirit-in-the-Woods. Totul era distractiv. Și știi de ce? Pentru că ce vă plăcea aici nu era de fapt *locul ăsta*. Care e cât se poate de frumos. Avem piese de teatru! Avem cursuri de dans! Scoatem la iveală sticlarul ascuns în copilul dumneavoastră! Părinții ne trimit e-mailuri și ne cer să le înscriem copiii la atelierul de sticlărie. Pentru că părinților le plac copiii sticlari, nu? Cât despre sticlarii adulți, să fie sănătoși! Dacă aceeași copii ar ajunge să fie sticlari și la treizeci de ani, părinții lor ar simți că *s-au ratat.*

Dennis era atât de furios, încât gâfâia.

— Spirit-in-the-Woods e un loc excelent, Jules, dar sunt multe alte locuri ca ăsta, sau cel puțin erau. Și dacă te-ai fi dus în altă tabără când erai adolescentă, ai fi cunoscut cu totul alți oameni și te-ai fi împrietenit cu *ei*. Ăsta e adevărul. Da, ai avut noroc să ajungi aici pe vremea aia. Dar cel mai frumos lucru din tabăra asta a fost că atunci erați voi tineri. Asta a fost partea cea mai bună.

— Ba nu, n-a fost doar asta, a replicat Jules. N-ai fost aici pe vremea aia. Spirit-in-the-Woods m-a schimbat. Locul *ăsta* — și nu altul — chiar m-a ajutat.

— Bine, așa-i, a spus Dennis. Te-a făcut să te simți specială. Și poate

chiar *te-a făcut* specială. Și cine nu vrea să fie special? Dar, Dumnezeule, chiar e lucrul cel mai important? Cei mai mulți oameni n-au niciun talent. Ce să facă, să-și pună capăt zilelor? *Eu* asta ar trebui să fac? Sunt ecografist și, o perioadă foarte scurtă, am fost directorul unei tabere de vară. Învăț repede. Îmi însușesc abilități și citesc despre tot felul de lucruri ca să compensez faptul că nu-s deloc special.

— Încetează, a zis Jules. Nu mai spune că nu ești special.

— Nu te porți cu mine ca și când aș fi, a replicat el, roșu la față.

Amândoi erau stacojii. Jules a încercat să-l atingă, dar Dennis s-a întors, fără să se uite la ea.

În noaptea aceea, Dennis a dormit la parter, pe canapeaua veche și pătată din living, iar a doua zi, au refuzat în mod formal oferta soților Wunderlich. „Zi-le tu, eu nu vreau“, îi ceruse Dennis. Manny și Edie au fost șocați și dezamăgiți, dar nu devastați. Mai erau câțiva foști participanți la Spirit-in-the-Woods dornici să primească postul de director; multă lumea voia să se întoarcă acolo. O femeie care în anii 1980 făcuse mozaicuri elaborate în tabără își dorea din tot sufletul să conducă tabăra, și soții Wunderlich aveau de gând să le ofere postul ei și partenerei ei de viață — aceasta fusese a doua lor opțiune încă de la început.

Spirit-in-the-Woods avea să meargă mai departe în propriul său ritm, iar adolescenții urmau să fie mânați în continuare pe porțile taberei și să fie luați de acolo la sfârșitul verii, înlăcrimați, dar mai puternici. Aveau să danseze, să cânte și să sufle sticlă cât îi țineau puterile, iar apoi, cei care nu erau suficient de buni probabil urmau să renunțe, sau să-și folosească talentul doar din când în când și poate doar pentru ei înșiși. Cei care aveau să continue — sau poate *cel* care avea să continue — avea să fie excepția. Exuberanța urma să dispară și n-avea să rămână decât bulgărele mic și strălucitor de talent, care avea să se înalțe spre cer, să-l vadă întreaga lume.

---

119 Operator american de telefonie mobilă.

Douăzeci și unu

Conducerea clinicii din Cartierul Chinezesc a fost încântată că Dennis s-a întors la lucru în septembrie, pentru că în continuare duceau lipsă de personal. Însă Jules nu avea nicio slujbă la care să se întoarcă. Terapeuta cu care împărțise ani de zile cabinetul se oferise s-o ajute cu referințe, iar Jules i-a mulțumit, însă o îngrozea ideea de a încerca să-și găsească noi clienți — nu avea nici energia, nici credința necesară pentru asta. Îi era dor de clienții ei, dar nu aveau să se întoarcă la ea. Unii își găsiseră terapeuți noi, alții renunțaseră la terapie. Janice Kling îi trimisese lui Jules o scrisoare frumoasă în care îi spunea cât de mult îi plăcea terapeuta cu care lucra acum și pe care i-o recomandase chiar ea. O colegă i-a sugerat să-și facă reclamă pe câteva site-uri de psihoterapie, ceea ce a și făcut, descriindu-se drept „o terapeută sensibilă și imparțială, cu un interes special pentru creativitate“, dar s-a simțit stânjenită, ca și când ar fi mințit.

Reclamele n-au ajutat-o deloc, iar cabinetul ei nu s-a umplut. Trebuia să se gândească la altceva. Seara, Jules și Dennis stăteau unul în fața altuia la masa din bucătărioara lor, mâncând deseori ceva comandat din oraș. Când au plecat din Belknap, încheiaseră o pace provizorie, pentru că amândoi erau prea obosiți ca să se mai certe. În timp ce Jules își căuta pacienți, Dennis lucra ore suplimentare. Soțul ei își cunoștea foarte bine meseria, iar după dezastrul de la MetroCare, devenise extrem de vigilent, iar între timp vigilența i se transformase în expertiză, așa că acum era foarte căutat. Întrucât avea nevoie de un venit mai mare, dat fiind că Jules nu lucra, Dennis a cerut o mărire de salariu substanțială și a fost surprins s-o obțină.

Amândoi știau că într-o căsnicie existau perioade când unul dintre parteneri șchiopăta, iar celălalt trebuia să țină lucrurile laolaltă. După atacul de cord al lui Dennis și pe toată durata depresiei, Jules fusese cea care ținuse lucrurile laolaltă. Acum preluase el acest rol și nu se plângea. Jules era foarte preocupată să-și găsească de lucru, dar la fel de importantă pentru ea era în continuare și despărțirea lui Ethan și Ash. Îi trimisese mai multe e-mailuri lui Ash, care încă nu se întorsese de la ferma din Colorado. Jules o implorase să stea de vorbă la telefon, și vorbiseră de câteva ori, dar convorbirile au fost seci, pentru că Ash era foarte tristă.

Rory, care nu prea înțelegea de ce renunțase mama ei la postul de director al taberei, iar acum se temea că n-avea să-și mai găsească nicio

slujbă la New York, suna mai des decât de obicei.

— Stai liniștită, i-a spus Jules odată. O să putem să-ți plătim în continuare taxele de studii, dacă asta te îngrijorează.

— Nu despre asta-i vorba, a zis Rory. E vorba de tine, mamă. E ciudat să nu lucrezi. Întotdeauna ai avut clienți. Orice s-ar fi întâmplat, te gândeai mereu la clienții tăi.

— Mă gândeam și la tine, draga mea.

— Știu. Nu asta am vrut să spun. Vreau să spun că erai foarte implicată în munca ta, și mi se pare ciudat să fii… pe bară.

— Da, bine zis.

— Gata, trebuie să închid, s-a scuzat Rory. Mă duc la o petrecere la cineva acasă.

— Întotdeauna e câte o petrecere la cineva acasă, a spus mama ei.

Cineva a strigat în fundal la Oneonta, iar Rory a izbucnit în râs și a închis înainte ca Jules să-i poată spune distracție plăcută și să aibă grijă.

Într-o zi din acea perioadă ciudată de inactivitate, a sunat și mama lui Jules. „Am o veste pentru tine, i-a spus Lois Jacobson fiicei sale. Vând casa.“ Sosise timpul să se mute într-un apartament din Underhill — de fapt, ar fi trebuit să se mute mai demult, i-a explicat ea, dar nu voise să se ocupe de asta până acum. Putea Jules să meargă s-o ajute la curățenie în pivniță? Avea să vină și sora ei, Ellen.

În dimineața unei zile de lucru, Jules a plecat cu trenul la Underhill, iar când a coborât pe peron, a văzut-o pe mama ei așteptând în parcare și făcându-i semn de lângă mașina ei mică. Mama ei devenise mai scundă, pierzând câțiva centimetri din înălțimea coloanei vertebrale. În plus, nu-și mai vopsise părul alb ca zăpada, dar tot și-l coafa în fiecare săptămână la același salon la care Jules își făcuse cândva acel permanent îngrozitor. Cu părul proaspăt ondulat și îmbrăcată cu un impermeabil, arăta ca o bunică — ceea ce și era, de fapt. Jules a coborât treptele până la mașină, iar când a îmbrățișat-o, s-a abținut să n-o ridice ca pe o păpușă.

Ellen era pe bancheta din spate și cele două surori s-au aplecat una spre cealaltă, schițând o îmbrățișare. Acum, la vârsta mijlocie, Ellen și Jules semănau mai mult ca niciodată. Ellen, care locuia împreună cu soțul ei, Mark, la doar douăzeci de minute cu mașina de Underhill, o vizita des pe mama lor, cu care rămăsese apropiată. Jules era cea care părăsise familia, mutându-se la New York, ce uneori putea părea o altă țară. Nici Lois, nici Ellen nu mergeau foarte des la oraș. Underhill se schimbase mult în bine, iar acum avea două restaurante thailandeze și o librărie cu cafenea. De-a lungul anilor, Lois Jacobson păstrase cât putuse de bine casa de pe Strada Cindy, dar tot trebuia vopsită, iar cutia poștală încă era

înclinată. Gândindu-se că mama ei se întorcea seară de seară în casa aceea goală, lui Jules i-a venit s-o strângă în brațe din tot sufletul și s-o întrebe cum se descurcase atâția ani. Dar acum erau în bucătărie și Lois pregătea masa, cu ingrediente de la piața ecologică deschisă de curând în oraș — „slavă Domnului“, a comentat Lois.

— Mamă, ai început să cumperi mâncare ecologică? a întrebat Jules.

— Da. E chiar așa de surprinzător?

— Da! au răspuns ambele fiice — ambele *fete*, cum se gândea la ele în puținele ocazii când erau împreună.

— Nu te recunosc, a continuat Jules. O vreau înapoi pe mama mea adevărată. Cea care, când eram mici, ne dădea să mâncăm porumb congelat de la Green Giant.

— Și compot de piersici Libby's, a adăugat Ellen, apoi cele două surori s-au uitat una la alta și au râs.

După masă, mama lor a coborât în pivniță și s-a pus pe treabă, iar Jules și Ellen au rămas în bucătărie să spele vasele. Ellen și Mark erau foarte apropiați. Fără copii — decizia lor; o casă mică și cochetă; o vacanță în Caraibe în fiecare an.

— Și ce-ai de gând să faci acum, că nu mai ai cabinet de terapie? a întrebat-o Ellen pe sora ei.

— Nu știu. Deocamdată sunt în tatonări. Dar o să trebuiască să mă hotărăsc în curând.

— Îmi pare rău că nu ți-a plăcut la Spirit-in-the-Woods, a spus Ellen. Îmi aduc aminte tabăra. Erau mulți copii care alergau în toate părțile.

— După prima vară acolo, m-am întors acasă cu nasul pe sus, cred. Îmi pare rău dacă am fost o nesuferită, a adăugat ea, brusc înduioșată. Îmi pare rău dacă m-am lăudat prea mult. Și dacă te-am făcut invidioasă.

Ellen a luat o farfurie de pe masă și a pus-o într-un sertar al mașinii de spălat vase verde-gălbuie, pe care o știau de pe vremea copilăriei — părea indestructibilă.

— De ce aș fi fost invidioasă?

— Ei, pentru că întotdeauna vorbeam despre prietenii mei, despre tabără, despre familia Wolf și așa mai departe. Am crezut că de-aia mă tratai oarecum rece.

— Nu, a spus Ellen, te tratam oarecum rece pentru că eram oarecum nemernică. Mă purtam așa cu toată lumea, n-ai observat? Mama a fost încântată când m-am mutat de acasă după facultate. Uneori, Mark mă tachinează și-mi zice că iar am intrat în rolul de „nemernică supremă“, și atunci încerc să mă stăpânesc. Dar pur și simplu așa sunt eu,

n-am ce să fac. Nu-ți face griji, Jules, n-am fost niciodată invidioasă pe tine.

Străzile din jurul clădirii de birouri din Manhattan în care se afla Atelierul de Animație erau pline de viață pe timpul zilei, iar noaptea, liniștite și anonime. Aproape toată lumea pleca la sfârșitul zilei de lucru, iar acum, la ora șapte seara, într-o joi din decembrie, Jules intra în holul enorm și rece al clădirii păzite de câțiva gardieni și cu lifturile protejate de cordoane. Asistenta lui Ethan, Caitlin Dodge, o sunase cu câteva zile înainte și îi spusese că Ethan voia să știe dacă putea lua cina cu el în săptămâna aceea. Era mijlocul iernii, iar Jules își petrecea zilele răspunzând la anunțuri pentru terapeuți clinicieni cu jumătate de normă. N-a fost chemată decât la un interviu; la peste cincizeci de ani, rareori erai prima opțiune a angajatorului. Jules aproape că nu mai discuta cu Dennis despre ce ar fi putut să facă, deși găsirea unei slujbe era o urgență apăsătoare. Dennis venea acasă seara și o găsea pe Jules la computer, răspunzând la anunțuri sau rearanjându-și CV-ul. Jules simțea că nu mai avea prieteni, pentru că Ash încă era izolată la ferma din Colorado, iar Jonah era prins cu serviciul și începuse să cânte la chitară în fiecare sâmbătă cu un grup de muzicieni — un membru al formației Seymour Glass și trei prieteni de-ai lui. Câteva terapeute i-au scris e-mailuri lui Jules, propunându-i să se întâlnească, și s-a dus să se vadă cu ele o dată; la bar, femeile au discutat despre efectele devastatoare ale reformei din sistemul medical și au băut prea mult, iar în cele din urmă au plecat cu sentimentul că erau înfrânte.

De aceea, când a sunat-o Caitlin Dodge, lui Jules i-a venit să țipe de bucurie. Avea nevoie s-o salveze cineva, dar nu îndrăznise niciodată să spere că avea să fie Ethan. Îi era teamă că nu va mai vrea niciodată să aibă de-a face cu ea. Dar, din cine știe ce motiv, iată că hotărâse să ia legătura cu ea.

În holul studioului de animație, după sfârșitul programului, Jules și-a spus numele la interfon și a așteptat în spatele unui perete de sticlă să vină o secretară s-o ia. Deși slab luminat, studioul încă era discret însuflețit, chiar și la ora aceea. Jules nu vedea decât preocupare, hărnicie, mișcare.

Ethan se afla la masa de lucru în spatele peretelui de sticlă al biroului său. Jules nu-l mai văzuse din primăvară, înainte să se mute cu Dennis la Belknap. Avea părul ciufulit și se uita la ecranul unui computer — probabil stătea cu ochii ațintiți în el de câteva ore. Pe canapea l-a văzut pe Mo, care cânta concentrat la banjo, stând aplecat deasupra

instrumentului. Adolescența nu-i pria lui Mo Figman; întotdeauna fusese un băiat osos, foarte sensibil și irascibil, iar acum, la nouăsprezece ani, avea trupul unui bărbat, dar un comportament stângaci și neliniștit.

Jules s-a apropiat de birou și a bătut ușor în geam.

— Bună.

Mo s-a oprit din cântat și s-a ridicat repede în picioare, ca și când s-ar fi speriat de ea.

— E Jules, tati, a spus el cu vocea lui subțire.

— Văd, a zis Ethan, apoi s-a ridicat din spatele biroului său enorm.

Jules nu știa pe cine să salute mai întâi, dar în cele din urmă s-a apropiat de Mo, care nu voia nici să întindă mâna, nici să fie îmbrățișat. Au dat amândoi din cap, înclinându-se un pic.

— Bună, Mo, ce mai faci? Cum e la internat?

— Am venit în vacanță, a spus el, apoi a adăugat, ca și când ar fi fost o frază exersată: Nu-mi place la școală, dar ce pot să fac?

— Ah, îmi pare rău că nu-ți place. Nici mie nu mi-a plăcut la școală. Dar mi-a plăcut în tabără. Și nu știam că te-ai apucat de banjo.

— Jonah Bay a început să-mi dea lecții pe Skype, a spus Mo, glasul devenindu-i brusc puternic. Și mi-a dat banjoul ăsta.

A ridicat instrumentul, iar Jules a admirat curcubeul decolorat de pe fața tocită a banjoului. Mo a zâmbit scurt, apoi o tânără elegantă a intrat în birou și l-a întrebat:

— Ești gata de plecare, Mo?

— Gata, a răspuns el, apoi a pus instrumentul într-o husă și a dat să plece cu tânăra. Dar Ethan i-a zis:

— Stai un pic. Doar n-o să pleci așa.

— Scuze, tată, a oftat Mo, apoi și-a îndreptat umerii, și-a întins ciudat gâtul și s-a uitat în ochii lui Jules, ceea ce părea un efort uriaș pentru el. La revedere, mă bucur că ne-am întâlnit, a spus el, după care s-a întors către tatăl lui: Pe curând, tati. E mai bine așa?

— Mult mai bine, i-a răspuns Ethan, apoi s-a apropiat să-l îmbrățișeze pe Mo, care a suportat atingerea, cu ochii închiși, ca și când ar fi coborât o pantă pe sanie, așteptând o ușoară ciocnire la capătul ei.

După ce Mo a plecat, Ethan s-a întors spre Jules, iar îmbrățișarea lor a fost la fel de stângace. Și ea a închis ochii. Apoi s-a îndepărtat, uitându-se la el cu atenție, dar Ethan nu era furios, ceea ce aproape că i s-a părut mai greu de suportat.

— Bună, a spus ea.

— Bună.

— Nu știam când o să mă cauți. Credeam că ești furios pe mine.

— Nu. Doar am fost supărat din cauza întregii povești. Am avut nevoie să mă liniștesc.

— Și te-ai liniștit?

— Sunt Dalai Lama. Nu se vede?

Dar era greu să-ți dai seama în ce stare era; avea un aer neîngrijit și morocănos.

— Hai să mâncăm, a spus Ethan.

Dar, în loc să iasă din clădire, au urcat o scară metalică în spirală, care vibra la fiecare pas, și au ajuns într-un spațiu de a cărui existență Jules nu știuse până atunci.

— Mă simt ca într-un vis, când descoperi că mai există o cameră în apartamentul tău, a spus ea în clipa în care au ajuns în spațiul acela surprinzător, ca o mansardă, care fusese amenajat special pentru el.

Ethan i-a spus că, de-a lungul anilor, când lucra până târziu, dormea acolo în loc să meargă acasă, deși în mod normal nu avea voie, pentru că era o clădire de birouri.

În bucătăria deschisă îi aștepta o oală electrică plină cu tocană. Ethan a pus două porții și a adus castroanele la masă. Au luat loc unul în fața celuilalt, Ethan așezându-se cu spatele la șirul de ferestre întunecate.

— Cred că nu l-am mai văzut pe Mo de un an, a spus ea în timp ce mâncau. S-a făcut un adolescent foarte frumos. Și seamănă mult cu Ash.

— Da, și el, și Larkin seamănă cu ea. Mă bucur pentru ei. De obicei lui Mo îi place să vină acasă în vacanțe, dar acum, de când Ash și cu mine locuim separat, a fost foarte dificil pentru el. Am încercat să-l țin ocupat, să-l pun să lucreze ceva în studio, dar devine foarte agitat. I-am cerut să sorteze corespondența și s-o distribuie în cutiile colegilor, dar s-a întâmplat de câteva ori să deschidă scrisorile, iar odată a aruncat un teanc întreg la gunoi. Nu s-a supărat nimeni, bineînțeles, dar era prea mult deranj. O să stea la școala cu internat până la douăzeci și trei de ani, apoi om vedea cum procedăm. Mă îngrozește gândul că încă nu știu ce-o să facă după aceea.

— Mai e mult până o să împlinească douăzeci și trei de ani, a spus Jules. Nu trebuie să știi de pe acum.

— Ba trebuie să știu tot.

— Nu-i adevărat.

— Sunt vraiște, Jules. Mi se pare că totul s-a prăbușit într-o prăpastie. În prăpastia care este sfârșitul unei căsnicii. Și la care cred că am contribuit și eu fără să vreau.

— Stai un pic, l-a oprit Jules. Înainte să discutăm despre despărțire, putem să vorbim despre rolul meu în povestea asta? Despre faptul că și eu

știam de Goodman. Hai să lămurim întâi chestia asta.

— Păi, aveai de ales? a replicat Ethan, dând expeditiv din mână. Făcuseși o promisiune familiei și erai singură împotriva lor. Am înțeles. Sunt sigur că Ash ți-a povestit în detaliu cearta noastră din noaptea aia. Nu mai țin minte tot ce-am zis atunci, dar știu clar că i-am spus că i-a ales pe ai ei în defavoarea mea. Ți-a pomenit de asta?

— Da.

— Și a avut și ea să-mi spună câteva lucruri. Nu m-a menajat. De atunci, de câte ori ne întâlnim să ne ocupăm de copii sau de alte treburi, încercăm să fim cordiali și nu redeschidem cearta. Dar să-ți spun un lucru la care mă tot gândesc: după cum știi, Ash e o mare regizoare feministă, și totuși, n-a luat niciodată serios în considerare versiunea lui Cathy Kiplinger despre ce s-a întâmplat în noaptea aia cu Goodman. Dar nu i s-a părut niciodată c-ar fi o contradicție în chestia asta. Adică punea cu totul altfel problema când venea vorba de fratele ei, care părea să fie într-o categorie specială. Mintea ei e în stare să facă astfel de compartimentări. Dar ce pot să zic? În alte situații, capacitatea asta e extraordinară. De-aia și e o mamă extraordinară pentru Mo, în timp ce eu sunt un tată ratat. Se bucură când Mo intră în cameră și nu-și pierde niciodată cumpătul cu el. Dar de ce mă irită chestia asta? Oare sunt atât de copilăros, încât am nevoie de toată atenția ei? Sau o fi pentru că îmi amintește cât de îngrozitor sunt eu? Ash chiar are multe calități extraordinare. A reușit să facă pentru noi o casă primitoare și elegantă, în care lumea întotdeauna a venit cu drag. E greu să nu-ți placă de ea. Pune suflet în tot ce face. A fost crescută să fie așa. La fel ca mama ei, care ții minte ce mâncăruri gătea… Biata Betsy.

— Biata Betsy, a repetat Jules. Mă gândesc des la ea.

Și amândoi s-au gândit o clipă la moartea lui Betsy Wolf, apoi Ethan a continuat:

— Știu că Ash a simțit întotdeauna că părinții ei au făcut presiuni asupra ei, cerându-i să fie talentată și, în același timp, să reușească în viață. Deși ei nu aveau treabă cu artele. La Drexel Burnham se făceau doar bani. Dar s-a plâns de atâtea ori c-a îndurat presiunea asta — nu crezi că ajunge? În ultima vreme, am ajuns să-mi spun că dacă în viață n-ai avut parte de *chinuri* reale — adică dacă n-ai fost violată, dacă n-ai fost închis într-o pivniță sau dacă n-ai doișpe sau treișpe ani și ești obligat să muncești într-o fabrică —, dacă nu ți s-a întâmplat nimic din toate astea, mi se pare că e bine să *mergi mai departe*. Când a început să mă preocupe exploatarea minorilor, i-am arătat lui Ash ce văzusem și eu. A fost extrem de tulburată. Dar nici acum n-a reușit să lase în urmă drama ei de familie,

și pot să înțeleg asta. Trecutul e foarte încăpățânat. Și e la fel de adevărat și pentru mine. În linii mari, fiecare om are de cântat o singură arie toată viața lui, și asta a fost aria ei. A fost atât de acaparată de ideea de a fi copilul cel bun, copilul talentat, copilul care aduce bucurii, ceea ce, în cazul ei, a însemnat că trebuia să fie și copilul mincinos. Cel care își protejează fratele sinistru.

— Sinistru? Crezi că a violat-o pe Cathy? a întrebat Jules, pe un ton ușor alarmat.

— Păi, cu siguranță a fost prea agresiv. Nu și-a putut închipui că ea nu voia să continue ce făceau. Nu i se mai întâmplase cu nimeni până atunci; toată lumea era fermecată de el, sau, cel puțin, toată lumea din tabără. La asta trebuie adăugată și nevoia lui de atenție. O combinație nasoală. Deci da, sunt destul de sigur că i-a făcut ceva.

S-a oprit puțin, apoi s-a corectat:

— Asta crede adultul din mine.

S-a uitat în ochii lui Jules, ca și când ar fi așteptat să-l ajungă din urmă, s-o lase în spate pe adolescenta pasivă din ea, care întârziase prea mult între certitudine și incertitudine.

— Dar nu mai există nimic din povestea aia, a spus Jules. Tocmai asta e partea incredibilă.

— Știu. Au dispărut până și detectivii ăia doi, îi mai ții minte? Ăla mai în vârstă s-a pensionat. Iar ăla mai tânăr, Manfredo, a murit de atac de cord. I-am căutat oarecum compulsiv de-a lungul anilor, să văd dacă mai lucrează în poliție, dacă încă mai lucrează în tăcere la cazul lui Goodman Wolf. Poate că toate căutările astea pe Google sfârșesc prin a *omorî* oamenii. Te-ai gândit vreodată la asta? Îi tot cauți să vezi unde sunt, până într-o bună zi când îi cauți și descoperi c-au murit.

— Până și Tavern on the Green a dispărut.

— Exact. Iar Goodman e o epavă, din câte înțeleg, a adăugat Ethan, apoi a făcut o pauză și, luându-și brusc un ton sobru, a întrebat: Mai e… atrăgător pentru tine? Ai mai simțit ceva când l-ai văzut în pădure?

— Doamne, nu! Nimic. Doar rușine.

Ethan a dat înțelegător din cap, ca și când ar fi fost ușurat să obțină această informație.

— Cât despre Cathy, a continuat el, cred că acum o duce bine.

— De unde știi?

— M-am văzut cu ea.

— Da? Când? Ash știe?

Ethan a clătinat din cap.

— Nu, a zis el. Am reluat legătura cu ea prima oară după atentatele

din 11 septembrie, când era înfierată pe la televiziuni. Am văzut unul dintre interviurile cu ea, în care suna lumea și țipa la ea, și mi-am dat seama că era Cathy; am făcut niște căutări și am descoperit că se căsătorise cu un neamț, Krause. Când apărea la televizor, pur și simplu stătea și *încasa*; mă necăjea s-o văd așa. Am făcut rost de adresa ei de e-mail și i-am scris. I-am zis doar: bună, îmi pare foarte rău pentru povestea asta, mă gândesc la tine. Mi-a răspuns imediat și la scurtă vreme după aceea ne-am întâlnit. Iarăși era traumatizată. Mi-a zis și despre fondul de ajutorare pentru familiile victimelor și până la urmă i-am scris un cec.

— Bineînțeles.

— Cred că mă simțeam vinovat. Pentru că niciunul dintre noi n-a plecat urechea la povestea ei; pentru că am lăsat-o cu toții la greu.

— Am citit un articol despre ea la comemorarea a zece ani de la atacuri, a spus Jules. Nu-mi place deloc cum sună „atacuri“ — parcă ar fi un termen tehnic. Dar în cele din urmă a plătit asigurările de sănătate pentru familiile victimelor, nu? Le-a dat niște despăgubiri, parcă. Iar unii și-au cerut scuze c-au fost atât de agresivi.

— A durat câțiva ani, a spus Ethan, și bineînțeles că a fost complicat, dar da, le-a plătit.

— Te mai vezi cu ea?

Ethan a clătinat din cap.

— Ne-am mai trimis câteva e-mailuri, și i-am scris când a reușit să plătească asigurările. După cum ți-am zis, cred că o duce bine. Mi-a spus că are un soț foarte bun. Am întrebat-o de Troy și mi-a zis că s-au despărțit definitiv când ea avea optișpe ani. Mi-a spus și că, la mult timp după ultima vară la Spirit-in-the-Woods, când avea vreo treizeci de ani, s-a dus la Alvin Ailey să-l vadă dansând. S-a așezat în sală și Troy a dansat superb. Și în loc să-și amintească de problemele ei sau să-i pară rău că n-a ajuns și ea dansatoare profesionistă, pur și simplu nu s-a mai gândit deloc la sine. Spectacolul a avut asupra ei efectul pe care trebuie să-l aibă arta — să te absoarbă. Povestea cu Goodman a fost o adevărată traumă pentru ea. Deci da, cred că a fost viol. Dar a trecut mult timp de atunci. Și asta cred c-a ajutat-o cel mai mult: timpul.

— Poate că de asta aveți nevoie și voi, a spus Jules. Să mai lăsați să treacă niște timp. Știu, lumea zice mereu chestia asta; deci nu e ceva original sau revoluționar.

Dar el n-a zis nimic. Au rămas în tăcere o vreme, apoi Ethan s-a ridicat de la masă, făcând scaunul să scârțâie, și a scos o sticlă de vin dintr-un dulap. Jules s-a așezat lângă el pe canapeaua lungă, de culoare cenușie, și au băut din vinul auriu și dulce; avea un gust care le-ar fi

plăcut și adolescenților care fuseseră cândva — era un vin pentru cei care tocmai intrau în lumea adulților.

— Până la urmă, a spus el, s-a întors în Islanda. Mi-a zis Ash.

— Nu știam, dar mi-am închipui că s-a întors acolo. Ethan, dacă l-ai fi văzut... E într-o situație îngrozitoare, și avea un aer atât de *însingurat*. Am vrut să discut cu Ash despre el, despre toată povestea asta. Dar nu vrea să vorbească cu mine în perioada asta. M-am simțit destul de izolată.

— Păi, îl ai pe Dennis, a replicat el, dar Jules a ridicat din umeri și a făcut o grimasă.

— Ce-i? a întrebat Ethan. Nu-l ai pe Dennis? Ce-i cu fața asta?

— Nu ne înțelegem tocmai bine. Mai întâi l-am convins să renunțăm la slujbele noastre, apoi am vrut să plecăm din tabără. Mi-a plăcut să fiu în preajma adolescenților, dar avea dreptate — aș fi vrut să fiu și eu din nou adolescentă. De fapt, cel mai mult mi-a plăcut să lucrez cu tinerii cu probleme. Acum ne-am întors la New York și n-am de lucru, iar Dennis ne întreține pe amândoi. Și eu umblu de colo-colo fără niciun rost și încerc să-mi dau seama ce să fac. Am sentimentul c-am ratat o mulțime de ocazii.

— Întotdeauna te subestimezi, a spus el. De ce faci asta? Eu mi-am dat seama cum ești cu adevărat încă din prima seară când te-am văzut, în cabana băieților. Erai ironică.

— Și stângace.

— Bine, ironică și stângace. Stângace și ironică. O combinație pentru care se întâmplă să am o slăbiciune. Dar poate că e o combinație mai ușoară pentru un băiat.

— Da, a replicat Jules. Sigur este. Stângăcia și ironia n-o ajută pe o fată. Fac ca totul să fie dificil pentru ea.

— Nu vreau ca lucrurile să fie dificile pentru tine.

S-a apropiat mai mult de ea pe canapea și i-a atins părul, ceea ce n-a părut deloc ciudat. Jules simțea că orice ar fi făcut Ethan acum nu i s-ar fi părut ciudat. Aplecându-se în față, Ethan a sărutat-o pe gură, iar adolescenta din ea a renăscut în femeia de vârstă mijlocie care era. Și-a amintit că, în urmă cu mult timp, Ethan încercase s-o întristeze, amintind de moartea tatălui ei, în speranța că tristețea avea s-o excite. De data asta, vinul făcea ca totul să fie mai ușor și, în plus, nu se mai aflau în atelierul de animație, ci in Atelierul de Animație. El era bogat, ea nu; el făcea ce-i plăcea, ea făcea ce putea; și totuși, semănau: erau stângaci și ironici. Sărutul avea să le pecetluiască apropierea și să-i păstreze asemănători; acum, gurile lor se mișcau una pe cealaltă, creând pecetea. La început, a simțit doar o ușoară apăsare, care nu era neplăcută. Dar apoi Jules și-a dat

seama că, în această nouă versiune a sărutului lor, Ethan avea un miros și un gust ușor acru, ca și când zahărul din vin ar fi început deja să se descompună. Sau poate avea senzația asta pentru că gura lui era un interior necunoscut, și știa că n-ar fi trebuit să intre acolo, că nu era al ei, că nu voia să fie acolo. Era surprinzător că acum, după atâta timp, când avea ocazia să facă o *recapitulare*, cum zicea deseori Rory, Jules avea impresia că trăia același moment ca prima oară. Nu unul similar, ci pe același.

Jules s-a îndepărtat de el, dezlipirea buzelor producând un zgomot discret, un plescăit, un oftat — *un zgomot de pai*, și-a spus în sinea ei. A întors privirea și, fără să-și spună nimic, s-au retras amândoi în câte un capăt al canapelei. Nu putea să-l sărute pe Ethan Figman, nici să-i atingă trupul, nici să și-o tragă cu el — nicio formă de contact fizic. El întotdeauna încerca să-și croiască drum până la ea, vrând să vadă până unde putea să meargă. Era ca șoarecele despre care Jules îi spusese lui Dennis că-i urmărise dintr-un apartament în altul.

Uneori, și-a amintit ea, din cauza Stabilivoxului, Dennis avea un vag miros toxic, cu iz de drojdie, dar ei i se părea atrăgător. Chiar dacă, într-adevăr, nu era un tip extrem de ironic, rapid și creativ. Jules s-a întrebat ce făcea soțul ei în acele clipe, în acea noapte rece din timpul săptămânii. Începând din vară, fuseseră distanți, dar amabili unul cu celălalt. Nu făcuseră sex aproape deloc și se sărutaseră foarte puțin, dar purtaseră multe conversații politicoase și neutre. Încă era furios pe ea pentru că insistase să plece de la Belknap, deși sezonul decursese foarte bine. Probabil că acum stătea în pat cu televizorul deschis pe un post de sport și cu *Revista de ultrasonografie medicală* în brațe. Acum, în spațiul ca o mansardă improbabil amplasat într-o clădire de birouri, târziu în noapte, Jules și Ethan s-au uitat unul la altul peste canapeaua lungă care îi despărțea.

— Trebuie să plec, a spus ea.

— Am încercat, a zis Ethan. În ultima vreme, simt că nu mai știu care-i cel mai bun mod de a trăi. Sincer, nu mai știu.

— Întotdeauna e complicat.

— Ba nu, a contrazis-o el. E ceva diferit. Am ceva, Jules.

— Cum adică, ceva?

— Un melanom.

Jules l-a privit atent.

— Unde? l-a întrebat, pe un ton neîncrezător, aproape furios.

Și-a amintit cu tristețe noaptea în care tatăl ei a venit la ea în cameră să-i spună că era bolnav și că trebuia să meargă la spital. Stătea la

biroul ei mic cu capac pliabil, scriind o fișă de lectură, și dintr-odată biroul, foaia de hârtie și stiloul din mână au devenit absurde, imponderabile precum obiectele în spațiu.

— Nu contează. Dar, în fine, dacă vrei să știi, e aici, i-a spus Ethan, ducând mâna în creștet, apoi a plecat capul și a dat părul la o parte, dezvelind un mic bandaj. Se pare că a ajuns și în nodulii limfatici.

— Când ai aflat? l-a întrebat ea, cu vocea devenită brusc aproape imperceptibilă.

— În toamnă. Aveam o mâncărime în cap și m-am scărpinat. A curs un pic de sânge, apoi s-a cicatrizat. Am crezut că nu-i nimic, dar s-a dovedit a fi o aluniță care era acolo de multă vreme, atâta doar că n-o văzusem până atunci.

— Trăiai singur când ai aflat. Cine e alături de tine? Cui i-ai spus?

— Nimănui, a răspuns el. Am evitat să vorbesc despre asta.

— Ash nu știe? a întrebat Jules, iar el a clătinat din cap. Ethan, trebuie să-i spui.

— De ce? Se pare că ai voie să ascunzi soțului informații foarte importante.

— Trebuie să te ajute.

— Poate faci tu asta. Pentru că, sincer, a spus el cu un zâmbet forțat, în parte e vina ta, Jules. Tu m-ai făcut să-mi dau jos pălăria aia de doc în prima vară la Spirit-in-the-Woods. Mi-ai zis că semănam cu Ursul Paddington. Așa că ani la rând m-a tot bătut soarele în cap…

— Taci din gură, nu e deloc amuzant.

Ethan și-a dat seama imediat că greșise. Fusese crud din partea lui s-o tachineze, și nu și-ar fi dorit niciodată să fie crud cu ea.

— Dar există tratamente, nu? l-a întrebat Jules. Faci chimioterapie?

— Da. Am încercat deja două medicamente. N-au avut efect, dar medicii sunt optimiști.

— Și ce-o să faci mai departe?

— O să încerc alt medicament. Încep tratamentul luni.

— Ethan, trebuie să o implici și pe Ash. Sigur o să vrea să te ajute, să aibă grijă de tine. Se pricepe la asta.

Ethan avea o expresie impasibilă.

— Nu cred, a spus el, apoi a adăugat cu glas blând: Pe tine te vreau.

— Ba nu mă vrei pe mine, a răspuns ea.

— Ba da.

Jules a tăcut; simțea că nu mai poate continua acest schimb. Bine, și-a spus în sinea ei, eu sunt și am fost dintotdeauna femeia vieții tale. Viața cu tine mi-a fost la îndemână, m-a așteptat fremătând, și totuși am

refuzat-o.

Dar Jules știa că nu trebuia să te căsătorești cu sufletul tău pereche, și nici măcar cu un Interesant. Nu trebuia să fii mereu în centrul atenției, nu trebuia să fii persoana sclipitoare care făcea pe toată lumea să râdă, nici persoana cu care toată lumea voia să se culce sau cea care scria și juca în piesa răsplătită cu aplauze în picioare. Puteai înceta să mai fii obsedat de ideea de a fi interesant. Și oricum, Jules știa că definiția a ce însemna să fii interesant se putea schimba; iar pentru ea chiar se schimbase.

Cândva, a urca pe o scenă fusese experiența cea mai tonifiantă pentru o fată de cincisprezece ani căruia îi murise tatăl. Jules Jacobson, fata cu coafură de pudel din Underhill, fusese trezită la viață la Spirit-in-the-Woods. Dar asta se întâmpla cu câteva generații înainte ca acești doi oameni de vârstă mijlocie și cu pielea lăsată să stea de vorbă târziu în noapte.

— Ethan, pot să merg cu tine pe unde vrei tu. Nu lucrez în perioada asta, deci am suficient timp. Te însoțesc la consultații și la tratamente. Asta îți dorești de la mine?

Ethan a încuviințat din cap și a închis ochii ușurat.

— Da, foarte mult, a șoptit. Mulțumesc.

— Bine, a spus Jules. Dar trebuie s-o suni pe Ash și să-i spui anumite lucruri.

— Ce lucruri?

— Nu doar ea *a făcut ceva.* Într-adevăr, faptul că nu ți-a spus despre Goodman a creat mari probleme între voi. Dar nu uita că e vorba de Ash și că o iubești, așa că trebuie să-i povestești cum te-ai ascuns într-o cameră de hotel în loc să mergi cu ea și cu Mo la Centrul Pediatric de la Yale.

— Doamne!

— Și în plus, dacă ți se pare nimerit, ai putea să-i spui și că ai luat legătura cu Cathy și că i-ai dat bani. Și bineînțeles, trebuie să-i spui că ești bolnav.

— Ce mai conversație o să fie, Jules.

— Da. Și trebuie s-o porți cu ea, nu cu mine.

Când Jules a ajuns acasă, Dennis deja adormise, dar n-a vrut să recunoască, așa cum, în mod ciudat, fac deseori oamenii când îi fură somnul. Și totuși, obrazul îi era brăzdat de un model care corespundea perfect cu velurul reiat al canapelei vechi din sufragerie, iar Jules și l-a imaginat întins cu fața în jos, dormind adânc, dar trezindu-se cu un sforăit

în clipa când a auzit cheia în ușă. Era aproape miezul nopții. Jules nu acceptase oferta lui Ethan de a o conduce cu mașina acasă, spunând că voia să se plimbe un pic. Era o noapte rece și ningea pieziș, iar pentru Jules fusese o adevărată ușurare să meargă o vreme pe străzile pustii înainte să intre la metrou.

— Ce s-a întâmplat? a spus Dennis, uitându-se curios la ea. S-a întâmplat ceva.

— Ai fața plină de urme, a răspuns Jules, apoi și-a dat jos haina presărată cu zăpadă și s-a așezat pe canapeaua care încă era caldă în locul unde stătuse soțul ei.

— Nu vrei să-mi spui? a insistat el.

— O să-ți spun. Deși nu prea vreau.

Apoi, pe un ton cât mai neutru, păstrând o distanță autoprotectoare față de subiect, la fel cum făcuse și Ethan, i-a spus că prietenul lor avea melanom. Nu i-a povestit despre sărut, pentru că deja își schimbase semnificația și dispăruse. Dennis a ascultat calm, apoi a spus:

— La dracu'! Mă rog, fiind vorba de Ethan, probabil o să aibă parte de cel mai bun tratament. O să facă tot ce trebuie.

— Știu.

— Și tu? a spus Dennis. O să te simți bine?

A întins mâna și i-a mângâiat părul, la fel cum făcuse și Ethan; era una dintre mișcările de bază din manualul bărbaților, care le venea foarte firesc. Jules s-a prăbușit cu o ușoară bufnitură pe pieptul lat al soțului ei, iar Dennis a redevenit complet prezent și a reînnodat căsnicia, strângându-și soția în brațe. Dennis era prezent, încă era prezent, ceea ce, și-a spus Jules în sinea ei, stând sprijinită de el, nu era un talent neînsemnat.

Douăzeci și doi

Cele două cupluri s-au întâlnit la cină de două ori în iarna aceea; la prima a venit și Jonah. De fiecare dată au fost la același restaurant confortabil și liniștit, și au mâncat foarte devreme, pentru că Ethan obosea repede de la chimioterapie. Era amețit de la marijuana medicinală pe care o fuma împotriva greții și îi zâmbea tâmp lui Jules stând în fața ei la masă. Prima oară când Jules vorbise cu el în cabana băieților, Ethan tocmai rulase un joint nereușit și umed. Acum, jointurile puternice îi erau rulate cu grijă de altcineva și aveau o grosime uniformă. Jules știa că Ethan fuma mult în ultima vreme. Erau cu toții calmi și precauți, fiind prinși laolaltă într-un buchet mic și privat de prieteni. După ce se împăcase cu Ethan în iarna aceea, Ash încă părea să se teamă că mariajul ei ar putea să se strice din nou și stătea aproape de soțul ei, cu mâna pe mâna lui. Ea și Jules nu se vedeau des singure. Relaxarea unei prietenii adolescentine — sau chiar a unei prietenii între două femei care vorbeau despre sex, căsnicie, artă, copii, alegeri și ce avea să se întâmple *mai departe* — era de invidiat, însă niciuna dintre ele nu-și dorea asta acum. Nu știuseră că, la un moment dat, aveau să piardă această relaxare și că aveau să plângă după ea. La cina la care a venit și Jonah, Ash le-a povestit tuturor că vechiul lor prieten îi dădea lecții de banjo lui Mo. „Nu știu dacă o să învețe mare lucru, a adăugat ea, dar își dă toată silința.“

„Chiar învață“, a spus Jonah. Nu fusese acasă la ei pentru lecții decât de două ori, când Mo venise în vacanță, dar lucra în continuare cu el pe Skype; distanța și prezența filtrantă a ecranului erau reconfortante pentru Mo. Jonah venise cu chitara la restaurant, iar înainte de cafea, s-a scuzat și a plecat: urma să se vadă cu niște muzicieni în Greenpoint, Brooklyn, și nu voia să întârzie.

În primăvara aceea, Ethan a început să moară, deși nimeni în afară de Ash n-a vrut s-o recunoască înainte să devină evident. Pierduse în greutate și devenise palid, dar schimbările erau subtile. Întrucât avea atâtea proiecte în derulare, nimeni nu înțelegea ce se întâmpla. Lipsise foarte mult de la studio, dar echipa reușise să lucreze și în absența lui. Din casa de pe Strada Charles, Ethan trimitea e-mailuri fără încetare și uneori fără discernământ, făcând planuri pentru ediția de peste un an a Seminarelor de Măiestrie și înregistrându-și replicile pentru serial cu un soft foarte performant, pe care și-l instalase de curând. Ba chiar și-a făcut timp să dicteze pentru directorii televiziunii un mesaj despre o dispută minoră iscată de o bucată așa-zis controversată dintr-un episod din

Figland, care determinase o marcă de băutură energizantă să amenințe că nu-și va mai face reclamă în timpul serialului.

Deja apăruseră zvonuri că Ethan Figman era bolnav, dar nimeni nu știa cât de gravă era starea lui. Toată lumea făcea cancer — asta era părerea larg împărtășită. Cancerul nu mai era o boală înspăimântătoare, iar melanomul nu părea atât de periculos, prin comparație cu cancerul pancreatic, de exemplu. Ethan întotdeauna spusese că a face proiecte te păstra în contact cu lumea și te menținea în viață. Munca, spusese el odată, era antidotul pentru moarte. Jules, care era și ea de acord cu asta, reușise în cele din urmă să-și găsească de lucru. Întâlnirile cu adolescenții de la Centrul Copilului și Familiei din nordul Manhattanului se țineau într-o sală multifuncțională, cu o stivă de scaune pliante pe o latură și cu o *piñata*[120] veche atârnată de tavan, spartă și golită de pradă. Sala era slab luminată, iar la începutul primei ședințe adolescenții stătuseră plictisiți pe scaunele așezate în cerc, dar se animaseră pe parcurs, iar la sfârșit o fată povestise cu lacrimi în ochi despre tatăl său alcoolic, o alta o strânsese în brațe, iar un băiat se urcase pe scaun și dăduse jos *piñata* o dată pentru totdeauna. Doamna Kalb, directoarea cu aer matern care o angajase de probă pe Jules, stătea într-un colț pe un scaun pliant și își lua notițe.

După ședință, la o discuție în biroul ei, doamna Kalb remarcase că Jules avea „o afecțiune enormă pentru tinerii debusolați“, iar Jules răspunsese prompt că da, era adevărat. Așa că acum avea trei grupuri de adolescenți și fiecare dintre ele se reunea de două ori pe săptămână, timp de două ore. Până la sfârșitul anului, urmau să se mai adauge două grupuri. Avea un salariu modest, dar cheltuielile ei și ale lui Dennis nu erau chiar atât de mari. Puteau plăti fără probleme taxele pentru facultatea de stat unde era înscrisă Rory, care curând urma să-și termine studiile, deși nu era deloc sigur că avea să-și găsească de lucru după aceea; asta își tot spuneau unii altora părinții care aveau copii la facultate. Toată lumea se temea ca nu cumva copiii lor să rămână fără slujbă, un simplu număr într-o statistică, locuind pentru totdeauna în casa părintească, în dormitorul copilăriei, printre posterele și trofeele din liceu. Toți încercau să-și convingă copiii să nu studieze artele, știind că nu mai ofereau niciun viitor. Cu câțiva ani înainte, Jules se dusese să vadă o piesă la teatrul lui Ash, iar după aceea, la dezbaterea în care publicul le-a pus întrebări dramaturgei și lui Ash, care regizase piesa, o femeie s-a ridicat în picioare și a spus: „Am o întrebare pentru doamna Wolf. Fiica mea vrea să se facă regizoare. Vrea să se înscrie la un master în regie, dar știu foarte bine că nu există posturi și că probabil se va alege praful de visurile ei. N-ar trebui s-o încurajez să facă altceva, să-și găsească alt

domeniu înainte să fie prea târziu?“ Iar Ash îi răspunsese: „Dacă vrea să facă regie, trebuie să-și dorească asta din tot sufletul. E condiția de bază. Altfel, nu are niciun rost să încerce, pentru că e incredibil de greu și poate fi demoralizant. Dar dacă își dorește cu adevărat și pare să aibă talent pentru așa ceva, cred că ar trebui să-i spuneți: «Minunat!» Pentru că ăsta e adevărul: lumea probabil va încerca să-i pună piedici fiicei dumneavoastră. Dar o mamă n-ar trebui să facă asta niciodată“.

Publicul a izbucnit în aplauze, iar Ash a fost foarte mulțumită, la fel și mama care îi pusese întrebarea. Jules se întreba acum ce se întâmplase cu fiica aceea; oare încercase să fie regizoare? Și știa că lumea era înclinată să se uite de sus la o fată precum Rory, care voia să lucreze în administrația parcurilor naționale și pe care n-o interesa să fie creativă, dar în cele din urmă ar fi putut ajunge să lucreze în spatele tejghelei la Chipotle[121].

Ethan era bucuros că Jules avea o slujbă nouă, care îi plăcea. „Aș vrea să vin și eu la un grup al tău și să trag cu urechea, a spus el. Să te văd în acțiune. Ba chiar aș putea să pretind că sunt un adolescent.“

La cea de-a doua cină din acel an, la lumina difuză a lumânărilor, Ethan i-a spus ceva peste masă lui Jules, dar ea nu l-a auzit. A dus mâna la ureche, însă în același timp Dennis și-a așezat palma pe cealaltă mână a soției lui, și fiecare s-a întors către partenerul său.

După ce ultima rundă de chimioterapie s-a dovedit „dezamăgitoare“, Ethan și Ash au hotărât să apeleze la tratamente alternative, așa că s-au dus la o clinică din Geneva, care le fusese recomandată de un prieten al lui Duncan și Shyla. „Cura cu Toblerone“, îi spusese Ethan lui Jules la telefon în seara dinainte de plecare, pe un ton sarcastic, dar resemnat. În Elveția, Ethan s-a simțit atât de otrăvit de medicamentele agresive și netestate, încât a renunțat după cinci din cele douăzeci și una de zile cât ținea tratamentul. Când s-au întors la New York, Ethan și Ash au rămas în casă, nevrând să-și vadă prietenii, nici măcar pe Jules, care a devenit foarte agitată din pricina lipsei de comunicare cu ei. „Dă-mi de știre care e următoarea etapă a planului de bătaie“, i-a scris ea lui Ash. „Te țin la curent“, i-a răspuns Ash, neconvingător. Apoi Jules i-a scris un e-mail direct lui Ethan, povestindu-i ce se întâmplase la ultima ședință a grupului pe care îl botezase „copiii divorțului“. „De fapt, chiar ai putea să vii și tu la grup, i-a scris ea. Și tu ești un copil al divorțului. Unde mai pui că, potrivit suplimentului de știință de la *Times*, s-a stabilit o nouă limită a adolescenței. Cincizeci și doi de ani! Deci te încadrezi!!!“ A adăugat generos semne de exclamare, unul mai disperat și mai frenetic decât celălalt.

Nu știa că, în momentele de criză precum acela, familiile aveau dreptul să ignore prietenii. La mijlocul săptămânii, Ash le-a cerut lui Larkin și Mo să vină să-și vadă tatăl; când a ajuns, Larkin era atât de anxioasă, încât mai avea un pic și dădea în isterie, așa că a avut nevoie de niște Klonopin[122], iar mama ei i-a dat de-a lungul zilei câteva bucățele dintr-o tabletă, înghițind ea restul. Larkin își făcuse în New Haven un tatuaj care îi acoperea umărul stâng, coborându-i și pe braț. Era un compendiu al personajelor din *Figland* și îl gândise ca pe un omagiu adus tatălui ei, dar tot ce a putut Ethan să spună când l-a văzut a fost: „Doamne, ce-a fost în capul tău?“ Iar Larkin a izbucnit în râs, spunând că părinților ei nu le păsase niciodată de ce voia ea, ci doar de ce voiau ei. „Nu-i adevărat“, i-a răspuns Ash, care fusese o mamă minunată pentru cei doi copii ai ei. Apoi Larkin s-a liniștit, spunând că da, bineînțeles, Ash fusese o mamă bună și că vorbise gura fără ea. A izbucnit în plâns și Ash, iar Mo, care fusese adus de la internat cu doar câteva ore înainte, a fost atât de tulburat de aceste efuziuni, încât s-a închis în dormitorul lui și n-a mai ieșit de acolo.

Mai târziu, părinții lui l-au auzit cântând la banjo prin ușă.

— Mo, i-a spus Ethan, stând în picioare pe hol, dar dorindu-și din tot sufletul să se ducă în camera lui și să se bage în pat. Te rog să ieși.

A încercat clanța, dar ușa era încuiată.

— Nu vreau, tată. Nu-mi place ce se întâmplă acolo.

— Nu se întâmplă nimic, a spus Ethan. M-am supărat pe sora ta din cauza tatuajului, dar e corpul ei, poate să facă ce vrea. Și intenția ei era să facă un gest frumos. N-ar fi trebuit să strig la ea. Vino încoace. Sunt tatăl tău și vreau să stau cu tine.

A făcut eforturi să rostească acele cuvinte și s-a străduit să pună suflet în ele, așa cum îi ceruse Jules să facă. Ușa a rămas închisă câteva secunde, iar în cele din urmă s-a deschis. În prag stătea Mo, carne din carnea lui Ethan Figman. *Iubește-ți fiul*, îi spusese Jules întotdeauna. *Iubește-l și iar iubește-l.* Îl îndemnase să-i transmită mesaje de iubire lui Mo, iar acum, încă simțindu-se rău de la medicamentul experimental luat la Geneva, Ethan a spus:

— Pot să intru?

Mo era surprins, pentru că tatăl lui venea rareori la el în cameră. Ethan a intrat și s-a așezat pe pat.

— Ce cântai? l-a întrebat el.

— Un cântec, a spus Mo. Îți arăt.

Apoi, oprindu-se și luând-o de la capăt de câteva ori, făcând greșeli, dar mergând mai departe, a interpretat cu greu o versiune instrumentală

a piesei „Vântul ne va despărți“, coardele vibrând separat, ca niște clopoței. Când a terminat, Mo a spus:

— Tată, nu ți-a plăcut? Tată, *plângi*?

Familia a rămas împreună o săptămână întreagă. Li s-au gătit mesele; le-au fost aduse colete și au semnat de primire; au fost vizitați de două ori de o asistentă specializată în îngrijirea pacienților cu cancer; și totuși, foarte puțină lume înțelegea ce se întâmpla. Nici Jules, în apartamentul ei din centru, nu reușea să înțeleagă.

— Crezi că or să găsească un tratament? l-a întrebat ea pe Dennis.

— Nu știu, a spus el.

— Ba știi. La serviciu ai des de-a face cu cancerul. Și citești reviste de specialitate. Spune-mi ce crezi.

Dennis s-a uitat la ea fără să clipească. Era dimineață și erau amândoi în baia pe care o foloseau în comun, unul lângă altul la chiuvetă. Jules nu avusese propria baie după căsătorie, deși își dorise dintotdeauna una. Dennis se bărbierea, trasând o potecă prin câmpul de păr *negru* de pe obraz. Pe seară, după serviciu, deja avea să-i fi crescut la loc. Avea un aer trist, cu barba pe jumătate rasă și cu dâre de spumă pe față. A pus aparatul de ras pe marginea chiuvetei și a spus:

— Dacă i-a atins deja amândoi plămânii, atunci nu, nu cred că se mai poate face ceva pentru el. Sau, cel puțin, așa știu eu. Dar sunt ecografist, nu medic, a simțit el nevoia să adauge.

— Ei, dar deja știi multe, Dennis. Știi la ce mă gândesc? Mă obsedează ideea că s-ar putea să nu aibă șansa să fie cunoscut drept Bătrânul Ethan Figman.

— Ce?

— La fel ca Bătrânul Mo Templeton, a spus ea, pe un ton care aducea cu un vaiet.

— Exact. Cel de-al Zecelea Bătrân al lui Disney.

În dimineața aceea, Dennis s-a dus la serviciu, și la fel a făcut și Jules. Era o zi obișnuită, în care primăvara se străduia să-și intre în drepturi, iar adolescenții nerăbdători din noul grup pornit de Jules erau foarte gălăgioși și puși pe flirtat. Sala sumbră a centrului de asistență socială era dominată de bună dispoziție, iar un băiat pe nume JT, care suferea de dismorfie[123], adusese o plăcintă cu zmeură marca Entenmann’s și spunea că dacă o băgai douăzeci de secunde la microunde — nici mai mult, nici mai puțin —, se transforma în „ambrozie“. JT și două fete au luat-o la fugă pe hol și s-au dus la cuptorul cu microunde din bucătărioară, iar în scurta pauză de la mijlocul ședinței, Jules și-a amintit de plăcinta cu afine pe care o mâncase în cabana ei de la Spirit-in-the-

Woods și că una dintre fete spusese că avea gust de sex — ce-o fi însemnat asta. Adolescenții s-au strâns din nou în cerc și au început să vorbească despre ce medicamente luau, despre părinții și iubiții lor, despre automutilări și bulimie, despre viețile lor delicate și haotice.

În timp ce lua prânzul cu șefa ei, doamna Kalb, la singurul local din acel cartier rău famat unde mâncarea era bună și unde toți asistenții sociali mergeau să mănânce salate cu carne și crutoane, Jules a simțit că-i vibrează mobilul și a văzut că era Ash. Ducându-l la ureche în restaurantul aglomerat, cu pereții de un verde-închis și cu televizorul pornit deasupra capului, lui Jules nu-i era teamă, pentru că era miezul zilei, iar un telefon care vibra în miezul zilei era benign. Dar Ash i-a spus cu glas foarte scăzut, abia perceptibil:

— Jules? Sunt eu. Ethan a avut un atac de cord azi-dimineață și nu l-au putut resuscita.

Chiar și atunci, timp de câteva secunde, Jules a crezut că Ethan încă își putea reveni. Și-a amintit că atunci când mama ei se întorsese acasă târziu în noapte de la spitalul din Long Island și, trântindu-și poșeta pe podea, le spusese lui Jules și lui Ellen: „Fetelor, tati a murit“, Jules spusese cu lacrimi în ochi: „Și nu pot încerca altceva?“

Nu se mai putea face nimic pentru un lung șir de trupuri și suflete. Inima lui Ethan se oprise, probabil din cauza medicamentului pe care îl luase în Elveția sau de la acumularea medicamentelor pe care le luase înainte. Avusese un atac de cord puternic în timp ce stătea în pat în capul oaselor, luându-și micul dejun, și murise în ambulanță. După ce a vorbit câteva minute cu Ash, stând în frig în fața restaurantului, fără palton, Jules s-a întors la masă și i-a repetat doamnei Kalb pe un ton neutru ce-i spusese Ash. „Mă duc să anulez ședința de azi, draga mea, i-a spus doamna Kalb. Ești prea necăjită. Mergi acasă.“ Dar Jules a vrut să se întoarcă la grup.

Când le-a spus că a murit prietenul ei, toți adolescenții s-au strâns în jurul terapeutei lor de parcă ar fi fost stâlpul de arminden.[124] Hector, un băiat hispanic masiv, care suferea de fobii, a strâns-o în brațe, iar o fată micuță care avea atâtea piercinguri pe față încât ai fi zis că era un panou presărat cu piuneze, a izbucnit și ea în plâns și a spus: „Jules! Jules! Îmi închipui că l-ai iubit foarte mult pe prietenul tău“.

Toți spuneau: „Ne pare foarte rău pentru prietenul tău!“, iar în cele din urmă Jules și-a dat seama că-și închipuiau că *prieten* era un eufemism, și poate chiar era. Pentru că *prieten* era un cuvânt foarte cuprinzător, iar în cazul ei cuprindea foarte multe, inclusiv contradicțiile. Ea nu văzuse penisul lui Ethan, iar el nu-i văzuse sânii. Mare chestie, și-a spus în sinea

ei, cu toate că și-ar fi dorit să poată cumva să i se arate goală și să-i spună: „Vezi? N-ai pierdut așa mult“.

În seara aceea, ea și Dennis s-au dus la casa de pe Strada Charles și au rămas peste noapte. Luminile au stat aprinse până în zori. „Ce-o să mă fac? a spus Ash la patru dimineața, fumând în halat pe trepte. Lunile cât am fost despărțiți au fost insuportabile. M-am simțit atât de singură. Și deja mă simt din nou foarte singură.“

— Am să te ajut eu, a spus Jules.

— Mă ajuți? a întrebat Ash, recunoscătoare ca un copil, iar Jules a spus că da, o va ajuta, și deși niciuna dintre ele nu știa ce însemna asta, promisiunea părea că deja începuse să-și facă efectul.

Tatăl lui Ash a venit dimineață. Deși el însuși fragil, mergând sprijinit într-un baston din cauza genunchilor șubreziți, și-a strâns fiica înlăcrimată la piept, ca și când ar fi vrut s-o sprijine împotriva unui vânt puternic. Apoi, întâmplarea a făcut ca părinții de mult divorțați ai lui Ethan să sosească în același timp, amândoi furioși unul pe celălalt, durdulii și neîngrijiți. Au izbucnit imediat în plâns, apoi s-au certat între ei și au plecat repede, după care a venit și Jonah. Pregătirile pentru înmormântare și planurile pentru comemorarea mai amplă care urma să aibă loc peste o lună au scos la iveală o mulțime de mici probleme care trebuiau rezolvate. Larkin și Mo aveau nevoie de atenție, iar Larkin chiar și de sedative. Din când în când, Jules se uita, uneori cu coada ochiului, la ce făcea Dennis: la rugămintea lui Ash, a dat niște telefoane unor prieteni de-ai ei; apoi a stat lângă Jonah și Mo, care cântau la chitară și la banjo; apoi a adus cafea pentru toată lumea — se făcea util așa cum putea. Casa semăna cu un mediu izolat și obosit, ferit de gălăgia de afară.

În noaptea următoare, noaptea dinaintea serviciului funerar, Duncan și Shyla și-au făcut și ei apariția. Ei de ce au venit? s-a întrebat Jules. Jigodia și scârba! Chiar și acum, după moartea lui Ethan, trebuia să-și împartă prietenii cu acești oameni. Dar Duncan și Shyla erau la fel de triști ca toată lumea; fața lui Duncan era schimonosită de o expresie șocată și îndurerată, și până la urmă au rămas treji cu toții până târziu în noapte, bând și încercând fără succes să se consoleze unul pe altul. Au sfârșit prin a adormi pe fotolii și pe canapele, iar dimineață personalul casei s-a strecurat printre ei în vârful picioarelor ca să strângă sticlele, paharele și șervețelele mototolite. Și cineva a șters o suprafață care era acoperită în mod inexplicabil cu o pulbere despre care nimeni nu știa ce era.

În cele din urmă, toată lumea s-a gândit la averea lui Ethan, la cât de mare era și la cine erau moștenitorii. Bineînțeles, familia lui urma să

trăiască fără griji toată viața. După ce Mo avea să se facă prea mare ca să mai stea la școala cu internat, urma să trăiască într-o comunitate care să nu i se pară copleșitoare și în care să poată face ceva care îi plăcea. Lui Larkin avea să i se dea voie să hălăduiască o vreme, după care urma să înceapă un master sau să scrie un roman autobiografic precoce și furios. O bună parte din banii lui Ethan cu siguranță aveau să meargă la Inițiativa împotriva Exploatării Minorilor și la alte organizații caritabile.

Dar, cât privește averea lui, se punea și problema prietenilor lui celor mai apropiați, și nimeni nu știa ce hotărâse pentru ei. Cu două luni înainte să moară, Ethan făcuse o glumă enigmatică cu avocatul lui, Larry Braff.

— Nu știu ce să cred, îi spusese Ethan când stătuseră împreună câteva ore, uitându-se pe acte. Poate că e periculos să le lași mulți bani prietenilor.

— Îmi închipui că e adevărat.

— S-ar putea numi *Drama copilului înzestrat*. Și îl folosesc pe *înzestrat* într-un alt sens. În sensul de *a oferi cuiva o zestre*. Poate că adultul înzestrat se transformă în copil și rămâne copil pentru totdeauna din cauza zestrei. Tu ce știi din experiența ta, Larry? Așa se întâmplă?

Avocatul s-a uitat la el prin ochelarii fără rame și a spus:

— Iartă-mi ignoranța, Ethan, dar nu înțeleg povestea asta cu „drama“. Cumva e o aluzie? Poți să-mi explici?

— Nu-i nimic. Doar gândeam cu voce tare. Nu-ți face griji. Îi dau eu de cap.

Așa că nimeni nu știa încă ce hotărâse și nimeni nu întreba; totul avea să se lămurească la timpul cuvenit.

La o lună după moartea lui Ethan, Ash, cu care Jules vorbea iarăși zilnic, a sunat să spună că în sfârșit începuse să facă ordine în biroul de acasă al soțului ei și că urma să-i trimită ceva ce găsise acolo; se gândea că lui Jules s-ar putea să-i placă. „Nu știu cum o să te simți, a spus Ash, dar îți aparține ție mai mult decât mie.“

Jules era singură acasă când curierul i-a adus plicul mare și pătrat, din hârtie maro. Dennis era în parc, să dea cu piciorul într-o minge — „dau cu piciorul în moarte“, spusese el. În noaptea aceea, la o oră foarte târzie, Rory avea să vină de la facultate, urmând să rămână o săptămână. „Îmi place să stau cu voi“, le spusese ea părinților, dar ei știau că, pentru fiica lor, a lăsa deoparte natura și cercul ei de prieteni ca să stea cu mama și tata era un fel de sacrificiu, pe care îl făcea din generozitate, ca să-i binedispună. Iar ei o așteptau de parcă ar fi fost Mesia și ar fi putut să le îndrepte viețile.

După ce a semnat de primire, Jules a rămas în picioare pe hol și a deschis plicul. Înăuntru erau câteva coli decolorate și îndoite, capsate laolaltă, cuprinzând schițele pregătitoare ale unui scurtmetraj de animație care nu apucase să fie realizat. Și-a dat seama imediat cât de vechi erau desenele. Nu doar pentru că hârtia devenise sfărâmicioasă. Stilul lui Ethan se schimbase de-a lungul anilor, fețele personajelor căpătând trăsături specifice; dar pe foile acelea din adolescență, liniile erau sălbatice și nestăvilite, ca și când mâna lui ar fi încercat să țină pasul cu creierul. Primul cadru, desenat cu grijă, înfățișa un băiat și o fată, pe care i-a recunoscut imediat ca fiind Ethan și Jules pe la cincisprezece ani, stând sub niște pini la lumina lunii, care se revărsa peste fețele lor urâte și blegi. Băiatul se uita fascinat la fată.

— Ei, ce zici? a vrut el să știe. E posibil să te răzgândești?

Iar fata i-a spus:

— Putem să vorbim *te rooog* despre altceva?

Al doilea cadru îi înfățișa târându-și picioarele pe panta unui deal.

— Bine, despre ce vrei să vorbim? a întrebat-o el.

— Ai observat vreodată că toate creioanele seamănă cu niște collie? a spus ea, iar în cadru apărea și un creion nr. 2 gros, cu față de câine, cu gura deschisă într-un lătrat.

— Nu, n-am observat, a spus Ethan în următorul cadru.

Cele două personaje au ajuns în vârful dealului și au pornit printre copaci. *Oh, tragedie! Oh, tragedie!* își spunea băiatul în sinea lui, dar zâmbea ușor. *Oh, bucurie! Oh, bucurie!* Iar în întunericul de deasupra lor explodau inimi și stele.

Foile capsate au stat vreo două zile pe masa din holul de la intrare al apartamentului Jacobson–Boyd, în același loc unde an de an aștepta o vreme și scrisoarea de Crăciun de la Ethan și Ash. Jules s-a uitat din nou la desenele lui Ethan și, în cele din urmă, le-a pus în scrinul din sufragerie, în sertarul în care păstra puținele lucruri care îi rămăseseră din acea perioadă a vieții ei. Acolo ținea și albumele cu spiră, pline cu semnături, din cele trei veri petrecute la Spirit-in-the-Woods, precum și fotografia aeriană făcută cu toți participanții la tabără în cea de-a doua vară. În ea, picioarele lui Ethan erau lipite de capul lui Jules, iar ale ei erau lipite de capul lui Goodman, și așa mai departe. Dar oare nu era mereu așa? Părțile trupului nu se aranjau niciodată așa cum voiai, toate fiind un pic *deplasate*, ca și când lumea întreagă ar fi fost o secvență de desene animate în care se amestecau invidia și nostalgia, ura de sine și măreția, eșecul și succesul, o ciudată și nesfârșită buclă animată, de la care nu-ți puteai lua ochii, pentru că, deși știai deja multe despre ea, încă era atât de

interesantă.

---

[120] Recipient de diferite forme (stea, păpușă, cal), confecționat din carton, pânză sau ceramică și umplut cu dulciuri și jucării, care se sparge cu un băț de către copiii legați la ochi, în cadrul a diferite sărbători.

[121] Lanț de restaurante cu specific mexican.

[122] Anxiolitic pe bază de clonazepam.

[123] Diformitate a unei părți a corpului.

[124] În multe țări, la arminden (sărbătoarea de 1 mai), se înalță un stâlp în jurul căruia se fac hore.

Mulțumiri

Mulți oameni — prieteni, experți și, deseori, persoane care sunt și una, și alta — mi-au împărtășit experiența și observațiile lor, și le sunt recunoscătoare tuturor. Printre ei se numără Debra Solomon, Greg Hodes de la agenția WME, terapeuta Lisa Ferentz, psihiatra Sandra Leong, psihiatrul Kent Sepkowicz, David France și Jay Weiner. Sheree Fitch, Jennifer Gilmore, Adam Gopnik, Mary Gordon, Gabriel Panek, Suzzy Roche, Stacy Schiff, Peter Smith și Rebecca Traister sunt cu toții cititori avizați, de ale căror sfaturi sunt norocoasă să am parte. Îi sunt foarte recunoscătoare și agentei mele minunate, Suzanne Gluck, și îi sunt din nou îndatorată redactorei mele profund înțelepte și generoase, Sarah McGrath, precum și lui Jynne Martin, lui Sarah Stein și tuturor celor de la Riverhead, incluzându-l aici pe excelentul și, da, feministul editor, Geoffrey Kloske. Ca de obicei, multe mulțumiri lui Ilene Young. Și bineînțeles, mulțumirile și dragostea mea lui Richard.